

FOLKETINGET

Lissabon- traktaten

– *sammenskrevet med det
gældende traktatgrundlag*

Lissabontraktaten

– sammenskrevet med det gældende traktatgrundlag

*Lissabontraktaten
Sammenskrevet med det gældende traktatgrundlag*

August 2022

Folketingets EU-Oplysning

Christiansborg
DK-1240 København K

Tlf. +45 3337 3337

www.eu.dk
euopl@ft.dk

Facebook: FolketingetsEUO
Twitter: @EUoplysningen

ISBN: 978-87-7982-219-1

Gratis udgivelse

Layout: Monokrom
Tryk: Specialtrykkeriet Arco A/S

3. udgave, 1. oplag: 2.000 eksemplarer

INDHOLD

FORORD	15
PRÆAMBEL [TIL LISSABONTRAKTATEN]	16
TRAKTAT OM DEN EUROPÆISKE UNION	18
AFSNIT I ALMINDELIGE BESTEMMELSER	20
Artikel 1 Oprettelse af Unionen	20
Artikel 2 Unionens værdier	20
Artikel 3 Unionens mål	20
Artikel 4 Forholdet mellem Unionen og medlemsstaterne, loyalitetsprincippet	21
Artikel 5 Grundlæggende principper vedrørende beføjelser	22
Artikel 6 Grundlæggende rettigheder	23
Artikel 7 Suspension af visse rettigheder, der følger af medlemskab af Unionen	23
Artikel 8 Unionen og dens nærområder	24
AFSNIT II BESTEMMELSER OM DE DEMOKRATISKE PRINCIPPER	24
Artikel 9 Princippet om demokratisk lighed	24
Artikel 10 Princippet om repræsentativt demokrati	25
Artikel 11 Princippet om deltagelsesdemokrati	25
Artikel 12 De nationale parlamenters rolle	25
AFSNIT III BESTEMMELSER OM INSTITUTIONERNE	26
Artikel 13 Unionens institutioner	26
Artikel 14 Europa-Parlamentet	27
Artikel 15 Det Europæiske Råd og dets formand	27
Artikel 16 Rådet, Rådets formandskab og definitionen af kvalificeret flertal	28
Artikel 17 Europa-Kommissionen og dens formand	30
Artikel 18 Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik	32
Artikel 19 Den Europæiske Unions Domstol	32
AFSNIT IV BESTEMMELSER OM FORSTÆRKT SAMARBEJDE	33
Artikel 20 Forstærket samarbejde	33
AFSNIT V ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM UNIONENS OPTRÆDEN UDADTIL OG SÆRLIGE BESTEMMELSER OM DEN FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK	34
KAPITEL 1 Almindelige bestemmelser om Unionens optræden udadtil	34
Artikel 21 Grundlag og formål	34
Artikel 22 Unionens strategiske interesser og mål	35
KAPITEL 2 SÆRLIGE BESTEMMELSER OM DEN FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK	36
1. AFDELING FÆLLES BESTEMMELSER	36
Artikel 23 Grundlaget for Unionens optræden udadtil	36
Artikel 24 Unionens kompetencer, medlemsstaternes loyalitet og solidaritet	36
Artikel 25 Virkeliggørelse af målene	37
Artikel 26 Fastlæggelse af principper og overordnede retningslinjer; fælles strategier og mål	38
Artikel 27 Unionens højtstående FUSP-repræsentant	38
Artikel 28 Vedtagelse af fælles aktioner	39
Artikel 29 Spørgsmål af geografisk eller tematisk karakter	39
Artikel 30 Forslag fra medlemsstater, den højtstående FUSP-repræsentant og Kommissionen	40
Artikel 31 Procedurer	40
Artikel 32 Samordnet og konvergent optræden	41
Artikel 33 Udpegning af særlig repræsentant	42
Artikel 34 Samordnet optræden i internationale sammenhænge	42
Artikel 35 Samarbejde mellem diplomatiske og konsulære missioner	42
Artikel 36 Høring og underretning af Europa-Parlamentet	43
Artikel 37 Internationale aftaler	43
Artikel 38 Den Udenrigs- og sikkerhedspolitiske komité	43
Artikel 39 Beskyttelse af personoplysninger	44
Artikel 40 Anvendelse af institutionernes procedurer og beføjelser	44
Artikel 41 Finansiering af udgifter	44

2. AFDELING BESTEMMELSER OM DEN FÆLLES SIKKERHEDS- OG FORSVARSPOLITIK	45
Artikel 42 Rækkevidden af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik	45
Artikel 43 Opgaver, hvortil civile og militære midler kan anvendes	47
Artikel 44 Overdragelse af opgaver til medlemsstaterne	47
Artikel 45 Det Europæiske Forsvarsagenturs opgaver	48
Artikel 46 Deltagelse i permanent struktureret samarbejde	49
AFSNIT VI AFSLUTTENDE BESTEMMELSER	50
Artikel 47 Retlig status	50
Artikel 48 Procedurer for revision af traktaterne	50
Artikel 49 Kriterier for medlemskab og procedure for tiltrædelse af Unionen	52
Artikel 50 Frivillig udtræden af Unionen	52
Artikel 51 Protokoller og bilag	53
Artikel 52 Territorielt anvendelsesområde	53
Artikel 53 Varighed	53
Artikel 54 Ratifikation og ikrafttræden	53
Artikel 55 Autentiske tekster og oversættelser	54
TRAKTAT OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE	55
FØRSTE DEL PRINCIPPERNE	57
Artikel 1 Traktatens genstand	57
AFSNIT I UNIONENS KOMPETENCEKATEGORIER OG -OMRÅDER	57
Artikel 2 Kompetencekategorier	57
Artikel 3 Områder med enekompetence	58
Artikel 4 Områder med delt kompetence	58
Artikel 5 Samordning af økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker	59
Artikel 6 Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag	60
AFSNIT II ALMINDELIGE BESTEMMELSER	60
Artikel 7 Sammenhæng mellem politikker, princippet om kompetencetildeling	60
Artikel 8 Fremme af ligestilling mellem kønnene	60
Artikel 9 Hensyn til beskæftigelsesniveau, social beskyttelse, social udstøelse, uddannelse, menneskers sundhed	61
Artikel 10 Bekæmpelse af forskelsbehandling	61
Artikel 11 Integration af miljøhensyn i EU's politikker	61
Artikel 12 Inddragelse af forbrugerbeskyttelses hensyn i EU's politikker	61
Artikel 13 Hensyn til dyrevelfærd i EU's politikker	61
Artikel 14 Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse	62
Artikel 15 Åbenhed og aktindsigt i EU-dokumenter	62
Artikel 16 Beskyttelse af personoplysninger	63
Artikel 17 Respekt for kirkers og konfessionsløse organisationers status	63
ANDEN DEL IKKE-FORSKELSBEHANDLING OG UNIONS Borgerskab	64
Artikel 18 Forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet	64
Artikel 19 Foranstaltninger mod forskelsbehandling pga. køn, race, etnisk oprindelse m.v.	64
Artikel 20 Indførelse af et unionsborgerskab	64
Artikel 21 Unionsborgernes ret til fri bevægelighed og opholdsret	65
Artikel 22 Valgret og valgbarhed ved kommunalvalg og EP-valg	65
Artikel 23 Unionsborgeres beskyttelse hos andre landes konsulære myndigheder	66
Artikel 24 Princippet om deltagelsesdemokrati, sprog	66
Artikel 25 Bestemmelser om unionsborgerskab	67
TREDJE DEL INTERNE POLITIKKER OG FORANSTALTNINGER	68
AFSNIT I DET INDRE MARKED	68
Artikel 26 Oprettelse af det indre marked med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital	68
Artikel 27 Midlertidige undtagelser med mindst mulige forstyrrelser for det indre markeds funktion	68
AFSNIT II FRIE VAREBEVÆGELSER	69
Artikel 28 Toldunion	69
Artikel 29 Fri omsætning af varer fra tredjelande	69
KAPITEL 1 TOLDUNIONEN	69
Artikel 30 Forbud mod told og andre afgifter mellem medlemsstaterne	69
Artikel 31 Vedtagelser af todsatser i den fælles toldtarif	69
Artikel 32 Kommissionens opgaver	70

KAPITEL 2 TOLDSAMARBEJDE	70
Artikel 33 Styrkelse af toldsamarbejdet	70
KAPITEL 3 FORBUD MOD KVANTITATIVE RESTRIKTIONER MELLEML MEDLEMSSTATERNE	70
Artikel 34 Forbud mod kvantitative indførselsrestriktioner	70
Artikel 35 Forbud mod kvantitative udførselsrestriktioner	71
Artikel 36 Undtagelser fra forbudet mod handelsrestriktioner	71
Artikel 37 Statslige handelsmonopoler, forbud mod forskelsbehandling	71
AFSNIT III LANDBRUG OG FISKERI	72
Artikel 38 Fastlæggelse af en landbrugs- og fiskeripolitik	72
Artikel 39 Målsætningen for den fælles landbrugs- og fiskeripolitik	72
Artikel 40 Fælles markedsordning for landbrugsvarer	73
Artikel 41 Fælles landbrugsprojekter og -foranstaltninger	74
Artikel 42 Undtagelser fra de fælles konkurrenceregler (landbrugsstøtte)	74
Artikel 43 Retningslinjer for landbrugspolitikken; fælles ordning for landbrugsprodukter	74
Artikel 44 Udligningsafgifter	75
AFSNIT IV DEN FRIE BEVÆGELIGHED FOR PERSONER, TJENESTEYDELSER OG KAPITAL	76
KAPITEL 1 ARBEJDSKRAFTEN	76
Artikel 45 Fri bevægelighed og ophold	76
Artikel 46 Direktiver og forordninger om fri bevægelighed	77
Artikel 47 Udveksling af unge arbejdstagere	77
Artikel 48 Social tryghed for vandrede arbejdstagere, selvstændige og pårørende	77
KAPITEL 2 ETABLERINGSRETTE	78
Artikel 49 Etableringsfrihed og forbud mod restriktioner	78
Artikel 50 Direktiver om etableringsfrihed	78
Artikel 51 Udøvelse af offentlig myndighed; undtagne erhverv	79
Artikel 52 Særlige regler for fremmede statsborgere begrundet i offentlig orden, sikkerhed og sundhed	80
Artikel 53 Direktiver om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser m.v.	80
Artikel 54 Ligestilling i medlemsstaterne af selskaber og statsborgere	80
Artikel 55 Ligestilling af medlemsstaternes statsborgere ved kapitalanbringelser	81
KAPITEL 3 TJENESTEYDELSER	81
Artikel 56 Fri udveksling af tjenesteydelser og forbud mod restriktioner	81
Artikel 57 Definition af tjenesteydelser	81
Artikel 58 Tjenesteydelser vedr. transport, banker og forsikringselskaber	82
Artikel 59 Direktiver om liberalisering af tjenesteydelser	82
Artikel 60 Videregående liberalisering af tjenesteydelser	82
Artikel 61 Overgangsregler	82
Artikel 62 Anvendelse af bestemmelserne om etableringsfrihed	82
KAPITEL 4 KAPITAL OG BETALINGER	83
Artikel 63 Frie kapitalbevægelser og forbud mod restriktioner	83
Artikel 64 Begrænsninger i frie kapitalbevægelser til og fra tredjelande	83
Artikel 65 Medlemsstaternes ret til at anvende egne bestemmelser i skattelovgivningen	84
Artikel 66 Midlertidige beskyttelsesforanstaltninger over for tredjelande	84
AFSNIT V ET OMRÅDE MED FRIHED, SIKKERHED OG RETFÆRDIGHED	85
KAPITEL 1 ALMINDELIGE BESTEMMELSER	85
Artikel 67 Mål og midler for et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed	85
Artikel 68 Det Europæiske Råd udformer de overordnede retningslinier	85
Artikel 69 De nationale parlamenters kontrol af nærhedsprincippet	86
Artikel 70 Evaluering af medlemsstaternes gennemførelse af EU-politikker på området	86
Artikel 71 Stående komité for det operationelle samarbejde	86
Artikel 72 Opretholdelse af lov og orden i medlemsstaterne	86
Artikel 73 Samarbejde og koordinering mellem medlemsstaterne	86
Artikel 74 Administrativt samarbejde mellem nationale myndigheder og med Kommissionen	87
Artikel 75 Foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme m.v.	87
Artikel 76 Delt initiativret	87
KAPITEL 2 POLITIKKERNE FOR GRÆNSEKONTROL, ASYL OG INDVANDRING	88
Artikel 77 Mål og kompetence for den fælles politik for grænsekontrol	88
Artikel 78 Den fælles asylopolitik	89
Artikel 79 Den fælles indvandringspolitik	90
Artikel 80 Solidaritet og ansvarsfordeling	90
KAPITEL 3 SAMARBEJDE OM CIVILRETTLIGE SPØRGSMÅL	91
Artikel 81 Etablering af civilretligt samarbejde	91
KAPITEL 4 RETLIGT SAMARBEJDE I STRAFFESAGER	92
Artikel 82 Principper, mål og midler for det strafferetlige samarbejde	92

Artikel 83 Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer	93
Artikel 84 Kriminalitetsforebyggelse	94
Artikel 85 Eurojust	95
Artikel 86 Oprettelse af en europæisk anklagemyndighed	95
KAPITEL 5 POLITISAMARBEJDE	96
Artikel 87 (delvis) Omfang, mål og midler	96
Artikel 88 Europol	97
Artikel 89 Myndighedsudøvelse på en anden medlemsstats område	98
AFSNIT VI TRANSPORT	98
Artikel 90 Fælles transportpolitik	98
Artikel 91 Procedure for vedtagelse af fælles regler for transportområdet	99
Artikel 92 Overgangsregler	99
Artikel 93 Særlige støtteforanstaltninger der er forenelige med traktaten	99
Artikel 94 Foranstaltninger vedr. transportpriser og -vilkår	100
Artikel 95 Afskaffelse af forskelsbehandling vedr. transportpriser og -vilkår	100
Artikel 96 Forbud mod national understøttelse eller beskyttelse af virksomheder	100
Artikel 97 Nedbringelse af afgifter og gebyrer ved grænsepassage	101
Artikel 98 Særregel for Tyskland	101
Artikel 99 Høring af et rådgivende udvalg i transportspørgsmål	101
Artikel 100 Transportafsnittets anvendelse på transport med jernbane, ad landeveje og vandveje	101
AFSNIT VII DE FÆLLES REGLER OM KONKURRENCE, FISKALE SPØRGSMÅL OG INDBYRDES TILNÆRMELSE AF LOVGIVNINGERNE	102
KAPITEL 1 KONKURRENCE REGLERNE	102
1. AFDELING REGLER FOR VIRKSOMHEDERNE	102
Artikel 101 Forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler	102
Artikel 102 Forbud mod misbrug af dominerende stilling	103
Artikel 103 Procedure for vedtagelse af retsakter om anvendelsen af art. 101 og 102	104
Artikel 104 Medlemsstaternes lovgivning indtil ikrafttrædelsen af art. 101, stk. 3 og art 102	105
Artikel 105 Kommissionens beføjelser ved overtrædelser	105
Artikel 106 Regler for offentlige og monopollignende virksomheder	105
2. AFDELING STATSTØTTE	106
Artikel 107 Forbud mod statsstøtte og undtagelser fra forbudet	106
Artikel 108 Procedure for vedtagelse af retsakter om statsstøtte; Kommissionens beføjelser	107
Artikel 109 Procedure for vedtagelse af retsakter mht. anvendelsen af art. 107 og 108 m.v.	108
KAPITEL 2 FISKALE BESTEMMELSER	108
Artikel 110 Forbud mod diskriminerende interne afgifter	108
Artikel 111 Forbud mod godtgørelse for interne afgifter ved udførsel af varer	108
Artikel 112 Godkendelse af godtgørelse af afgifter ved udførsel til andre medlemsstater	109
Artikel 113 Harmonisering af lovgivninger om indirekte skatter	109
KAPITEL 3 TILNÆRMELSE AF LOVGIVNINGERNE	109
Artikel 114 Harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger vedr. det indre markeds funktion; miljøgaranti	109
Artikel 115 Harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger med direkte indvirkning på det indre markeds funktion	111
Artikel 116 Fjernelse af forskelle som forvansker konkurrencevilkårene	111
Artikel 117 Indførelse af nationale foranstaltninger som kan fordreje konkurrencevilkårene	111
Artikel 118 Ensartet beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder	112
AFSNIT VIII DEN ØKONOMISKE OG MONETÆRE POLITIK	112
Artikel 119 Samordning af økonomiske politikker, fælles penge- og valutapolitik, fælles valuta	112
KAPITEL 1 DEN ØKONOMISKE POLITIK	113
Artikel 120 Målsætninger for den økonomiske politik	113
Artikel 121 Samordning af medlemsstaternes økonomiske politikker	113
Artikel 122 Vedtagelse af foranstaltninger i tilfælde af vanskeligheder i en medlemsstat	114
Artikel 123 Forbud mod overtræk i nationale centralbanker	115
Artikel 124 Forbud mod privilegeret adgang til finansiering	115
Artikel 125 Forbud mod hæftelse for medlemsstaternes gæld	115
Artikel 126 Overvågning og sanktioner vedr. uforholdsmæssigt store offentlige underskud	116
KAPITEL 2 DEN MONETÆRE POLITIK	118
Artikel 127 ESCB's opgaver, prisstabilitet, høring af Den Europæiske Centralbank	118
Artikel 128 Udstedelse af eurosedler og euromønter	119
Artikel 129 ESCB's organisation, statutten for ESCB og ECB	120
Artikel 130 Den Europæiske Centralbank og de nationale centralbankers uafhængighed	120
Artikel 131 Medlemsstaternes lovgivning om nationale centralbanker	121
Artikel 132 Den Europæiske Centralbanks opgaver	121
Artikel 133 Foranstaltninger til anvendelse af euroen som fælles valuta	121

KAPITEL 3 BESTEMMELSER VEDRØRENDE INSTITUTIONERNE	122
Artikel 134 Oprettelse af Det Økonomiske og Finansielle Udvalg	122
Artikel 135 Henstillinger og forslag vedr. art. 121, stk. 4	123
KAPITEL 4 SPECIFIKKE BESTEMMELSER FOR DE MEDLEMSSTATER, DER HAR EUROEN SOM VALUTA	123
Artikel 136 Samordningen og overvågning af eurolandenes budgetdisciplin, økonomisk-politiske retningslinier	123
Artikel 137 Møder mellem finansministrene, eurogruppen	124
Artikel 138 Euroens plads i det internationale valutasytem	124
KAPITEL 5 OVERGANGSBESTEMMELSER	124
Artikel 139 Medlemsstater med dispensation - stemmerettigheder	124
Artikel 140 Beretning om opfyldelse af forpligtelserne vedrørende ØMU'en; ophævelse af dispensation	126
Artikel 141 ECB's opgaver i relation til medlemsstater med dispensation	127
Artikel 142 Medlemsstaternes valutakurspolitik	128
Artikel 143 En medlemsstats vanskeligheder mht. sin betalingsbalance	128
Artikel 144 Beskyttelsesforanstaltninger ved pludselig betalingsbalancekrise	129
AFSNIT IX BESKÆFTIGELSE	130
Artikel 145 Samordnet strategi for beskæftigelse	130
Artikel 146 Medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker; beskæftigelsesfremme	130
Artikel 147 Målsætning om et højt beskæftigelsesniveau	130
Artikel 148 Retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker	130
Artikel 149 Tilskyndelsesforanstaltninger på beskæftigelsesområdet	131
Artikel 150 Det rådgivende beskæftigelsesudvalg	131
AFSNIT X SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSPOLITIKKEN	132
Artikel 151 Målsætninger om beskæftigelsesfremme og forbedring af leve- og arbejdsvilkår	132
Artikel 152 Arbejdsmarkedets parter og den sociale dialog	133
Artikel 153 Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne	133
Artikel 154 Konsultation med arbejdsmarkedets parter	135
Artikel 155 Overenskomster og aftaler på EU-plan	135
Artikel 156 Samarbejde inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken	136
Artikel 157 Ligeløn og ligebehandling	136
Artikel 158 Betalt frihed	137
Artikel 159 Kommissionens rapport om gennemførelsen af målene i artikel 151	137
Artikel 160 Det rådgivende udvalg for social beskyttelse	137
Artikel 161 Kommissionens årlige rapport (jf. art. 159)	138
AFSNIT XI DEN EUROPÆISKE SOCIALFOND	138
Artikel 162 Oprettelse af Den Europæiske Socialfond (ESF)	138
Artikel 163 Administration af fonden	138
Artikel 164 Vedtagelse af gennemførelsesforordninger vedr. ESF	139
AFSNIT XII UDDANNELSE, ERHVERVSUDDANNELSE, UNGDOM OG SPORT	139
Artikel 165 Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa	139
Artikel 166 Målsætningen vedr. erhvervsuddannelse	140
AFSNIT XIII KULTUR	141
Artikel 167 Målsætning og procedure for vedtagelse af tilskyndelsesforanstaltninger	141
AFSNIT XIV FOLKESUNDHED	142
Artikel 168 Målsætning og procedure for vedtagelse af foranstaltninger	142
AFSNIT XV FORBRUGERBESKYTTELSE	144
Artikel 169 Målsætning og foranstaltninger vedr. forbrugerbeskyttelse	144
AFSNIT XVI TRANSEUROPEISKE NET	145
Artikel 170 Oprettelse og udvikling af transeuropæiske net på transport-, telekommunikations- og energinfrastrukturområdet	145
Artikel 171 Målsætninger og prioriteter	145
Artikel 172 Procedure for vedtagelse af foranstaltninger	146
AFSNIT XVII INDUSTRI	146
Artikel 173 Målsætninger og procedure for vedtagelse af foranstaltninger	146
AFSNIT XVIII ØKONOMISK, SOCIAL OG TERRITORIAL SAMHØRIGHED	147
Artikel 174 Målsætninger	147
Artikel 175 Strukturfondene, vedtagelse af særlige aktioner	147
Artikel 176 Målsætning for Den Europæiske Regionalfond	148
Artikel 177 Strukturfondens opgaver; Samhørighedsfonden	148
Artikel 178 Gennemførelsesforordninger vedr. fonden for regionaludvikling	149
AFSNIT XIX FORSKNING, TEKNOLOGISK UDVIKLING OG RUMMET	149
Artikel 179 Målsætningen om styrkelse af det videnskabelige og teknologiske grundlag	149

Artikel 180 Iværksættelse af aktioner og programmer	149
Artikel 181 Samordning af nationale politikker med Unionen.	150
Artikel 182 Vedtagelse af flerårige rammeprogrammer	150
Artikel 183 Virksomheders og universiteters deltagelse i rammeprogrammer	151
Artikel 184 Rammeprogrammer med deltagelse af flere medlemsstater	151
Artikel 185 Forsknings- og udviklingsprogrammer med deltagelse af flere medlemsstater.	152
Artikel 186 Samarbejde med tredjelande vedr. forskning og teknologisk udvikling	152
Artikel 187 Oprettelse af fællesforetagender m.v.	152
Artikel 188 Procedure for vedtagelse af bestemmelser	152
Artikel 189 En europæisk rumpolitik; forbindelser med Den Europæiske Rumorganisation	152
Artikel 190 Kommissionens årsrapport om aktiviteter vedr. forskning og teknologisk udvikling m.v.	153
AFSNIT XX MILJØ	153
Artikel 191 Målsætninger på miljøområdet	153
Artikel 192 Procedure for vedtagelse af retsakter m.v. på miljøområdet	154
Artikel 193 Indførelse af strengere nationale beskyttelsesforanstaltninger	155
AFSNIT XXI ENERGI	156
Artikel 194 Mål og midler	156
AFSNIT XXII TURISME	157
Artikel 195 Fremme af konkurrenceevne inden for turistsektoren	157
AFSNIT XXIII CIVILBESKYTTELSE	157
Artikel 196 Forebyggelse af og beskyttelse mod katastrofer.	157
AFSNIT XXIV ADMINISTRATIVT SAMARBEJDE	158
Artikel 197 Støtte til national gennemførelse af EU-retten.	158
FJERDE DEL DE OVERSØISKE LANDE OG TERRITORIERS ASSOCIERING	159
Artikel 198 Associering med oversøiske lande og territorier med særlige forbindelser med EU-lande	159
Artikel 199 Målsætninger	159
Artikel 200 Indførelse af toldfri varer fra oversøiske lande og territorier	160
Artikel 201 Foranstaltninger ved omlægning af samhandelen	160
Artikel 202 Fri bevægelighed for arbejdskraften fra oversøiske lande og territorier	161
Artikel 203 Oversøiske landes og territoriers associering med Unionen	161
Artikel 204 Særlige bestemmelser vedr. Grønland	161
FEMTE DEL UNIONENS OPTRÆDEN UDADTIL	162
AFSNIT I ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM UNIONENS OPTRÆDEN UDADTIL	162
Artikel 205 Principperne for Unionens optræden udadtil	162
AFSNIT II DEN FÆLLES HANDELSPOLITIK	162
Artikel 206 Toldunionen og målsætningen for handelspolitikken	162
Artikel 207 Bestemmelser vedr. den fælles handelspolitik	162
AFSNIT III SAMARBEJDE MED TREDJELANDE OG HUMANITÆR BISTAND	164
KAPITEL 1 UDVIKLINGSSAMARBEJDE	164
Artikel 208 Målsætninger.	164
Artikel 209 Foranstaltninger til gennemførelse af politikken for udviklingssamarbejde.	164
Artikel 210 Samordning af Unionens og medlemsstaternes politikker, herunder bistandsprogrammer	165
Artikel 211 Samarbejde med tredjelande og internationale organisationer	165
KAPITEL 2 ØKONOMISK, FINANSIELT OG TEKNISK SAMARBEJDE MED TREDJELANDE	165
Artikel 212 Samarbejde med tredjelande og vedtagelse af foranstaltninger	165
Artikel 213 Akut finansiel bistand til et tredjeland	166
KAPITEL 3 HUMANITÆR BISTAND	166
Artikel 214 Principper og mål for humanitær bistand.	166
AFSNIT IV RESTRIKTIVE FORANSTALTNINGER	167
Artikel 215 Økonomiske sanktioner over for tredjelande	167
AFSNIT V INTERNATIONALE AFTALER	168
Artikel 216 Betingelser for indgåelse af aftaler med tredjelande og internationale organisationer	168
Artikel 217 Aftaler om associering med tredjelande	168
Artikel 218 Procedure for indgåelse af aftaler med tredjelande og internationale organisationer	168
Artikel 219 Internationale aftaler om valutakurser i valutakurspolitik	170

AFSNIT VI UNIONENS FORBINDELSER MED INTERNATIONALE ORGANISATIONER OG TREDJELANDE SAMT UNIONENS DELEGATIONER	171
Artikel 220 Unionens samarbejde med FN og andre internationale organisationer	171
Artikel 221 Unionens delegationer	171

AFSNIT VII SOLIDARITETSBESTEMMELSE	172
Artikel 222 Indhold og gennemførelse	172

SJETTE DEL INSTITUTIONELLE OG FINANSIELLE BESTEMMELSER **174**

AFSNIT I BESTEMMELSER VEDRØRENDE INSTITUTIONERNE	174
---	------------

KAPITEL 1 INSTITUTIONERNE **174**

1. AFDELING EUROPA-PARLAMENTET **174**

Artikel 223 Europa-Parlamentets sammensætning; direkte valg	174
Artikel 224 Politiske partier på europæisk plan	175
Artikel 225 Europa-Parlamentets mulighed for anmodning om forslag til retsakter	175
Artikel 226 Nedsættelse af undersøgelsesudvalg	175
Artikel 227 Borgernes ret til at indgive andragender	175
Artikel 228 Ombudsmandens udnævnelse og opgaver	176
Artikel 229 Afholdelse af årlige og ekstraordinære sessioner	177
Artikel 230 Det Europæiske Råds, Rådets og Kommissionens deltagelse i møder	177
Artikel 231 Afstemningsregler	177
Artikel 232 Europa-Parlamentets forretningsorden; offentliggørelse af aktstykker	177
Artikel 233 Åben drøftelse af Kommissionens årlige beretning	177
Artikel 234 Mistillidsvotum til Kommissionen	178

2. AFDELING DET EUROPÆISKE RÅD **178**

Artikel 235 Stemmeregler og deltagelse af Parlamentets formand	178
Artikel 236 Liste over rådsformationer	179

3. AFDELING RÅDET **179**

Artikel 237 Indkaldelse af Rådet	179
Artikel 238 Afstemning, stemmeregler, simpelt og kvalificeret flertal	179
Artikel 239 Fuldmagt til at stemme på anden medlemsstats vegne	180
Artikel 240 COREPER; Generalsekretariatet; Rådets forretningsorden	180
Artikel 241 Anmodning til Kommissionen om undersøgelser	181
Artikel 242 Fastsættelse af vedtægter for udvalg	181
Artikel 243 Løn og pension til medlemmer af Kommissionen og Den Europæiske Unions Domstol	181

4. AFDELING KOMMISSIONEN **181**

Artikel 244 Kommissionens sammensætning	181
Artikel 245 Kommissionens uafhængighed	182
Artikel 246 Frivillig fratræden og afskedigelse	182
Artikel 247 Afskedigelse af et medlem af Kommissionen	183
Artikel 248 Kommissionens organisation; formand, næstformænd	183
Artikel 249 (og 218 EF) Kommissionens forretningsorden og årlig beretning om EU	183
Artikel 250 Afstemning i Kommissionen, beslutningsdygtighed	183

5. AFDELING DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL **184**

Artikel 251 Domstolens sammensætning, organisation	184
Artikel 252 Generaladvokater	184
Artikel 253 Udnævnelse af dommere, generaladvokater, nybesættelse	184
Artikel 254 Retten; dommere	185
Artikel 255 Udvalg til bedømmelse af kandidaternes kvalifikationer	185
Artikel 256 Rettens kompetence	185
Artikel 257 Oprettelse af specialretter	186
Artikel 258 Traktatkrænkelsesprocedure iværksat af Kommissionen	187
Artikel 259 Traktatkrænkelsesprocedure iværksat af en medlemsstat	187
Artikel 260 Opfyldelse af domme, tvangsbøder og faste beløb	188
Artikel 261 Den Europæiske Unions Domstols prøvelse af sanktioner i forordninger	188
Artikel 262 Tillægelse af nye kompetencer	188
Artikel 263 Annulationsøgsmål	189
Artikel 264 Retsvirkninger af annullationssøgsmål	189
Artikel 265 Passivitetssøgsmål mod EU's institutioner m.v.	190
Artikel 266 Institutionernes pligt til opfyldelse af domme	190
Artikel 267 Præjudicielle spørgsmål	190
Artikel 268 Søgsmål mod Unionen vedr. erstatning uden for kontraktforhold	191
Artikel 269 Domstolens kompetence i forhold til suspension af medlemsstats rettigheder	191
Artikel 270 Kompetence i personalesager	191
Artikel 271 Søgsmål vedr. EIB, ECB og ESCB	192

Artikel 272 Voldgiftsbestemmelser i Unionens aftaler	192
Artikel 273 Voldgiftssager mellem medlemsstater	192
Artikel 274 Nationale domstoles kompetence i tvister	193
Artikel 275 Domstolens kompetence vedr. FUSP	193
Artikel 276 Domstolens kompetence vedr. straffesager og politisamarbejde	193
Artikel 277 Uanvendelighedsindsigelse	193
Artikel 278 Opsættende virkning af søgsmål	194
Artikel 279 Foreløbige forholdsregler	194
Artikel 280 Fuldbydelse af domme	194
Artikel 281 Statutten for Den Europæiske Unions Domstol og procesreglement	194
6. AFDELING DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK	194
Artikel 282 Det Europæiske System af Centralbanker	194
Artikel 283 Den Europæiske Centralbanks styrelsesråd	195
Artikel 284 Deltagelse i Den Europæiske Centralbanks og Rådets møder	195
7. AFDELING REVISIONSRETEN	196
Artikel 285 Revisionsrettens sammensætning	196
Artikel 286 Revisionsrettens medlemmers udnævnelse og uafhængighed	196
Artikel 287 Revisionens omfang og grundlag, årsberetninger; forretningsorden	197
KAPITEL 2 UNIONENS RETSAKTER, VEDTAGELSESPROCEDURER OG ANDRE BESTEMMELSER 199	
1. AFDELING UNIONENS RETSAKTER	199
Artikel 288 Forordninger, direktiver, afgørelser, henstillinger og udtalelser	199
Artikel 289 Lovgivningsmæssige retsakter	200
Artikel 290 Delegerede retsakter	200
Artikel 291 Gennemførelsesretsakter	201
Artikel 292 Henstillinger	201
2. AFDELING PROCEDURER FOR VEDTAGELSE AF RETSAKTER OG ANDRE BESTEMMELSER	202
Artikel 293 Rådets ændring af Kommissionens forslag; Kommissionens ændring eller tilbagetrækning af forslag	202
Artikel 294 Den almindelige lovgivningsprocedure	202
Artikel 295 Interinstitutionelt samarbejde	204
Artikel 296 Begrundelsespligt for retsakter	204
Artikel 297 Offentliggørelse og ikrafttræden; EU-Tidende	205
Artikel 298 Åben, effektiv og uafhængig europæisk forvaltning	205
Artikel 299 Tvangsfuldbydelse af Rådets, Kommissionens og ECB's retsakter	205
KAPITEL 3 UNIONENS RÅDGIVENDE ORGANER	206
Artikel 300 Bistand af Regionsudvalget og Det Økonomiske og Sociale Udvalg	206
1. AFDELING DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG	207
Artikel 301 Antallet af medlemmer, sammensætning	207
Artikel 302 Udnævnelsesprocedure, embedsperiode	207
Artikel 303 Valg af formand og præsidium, forretningsorden	207
Artikel 304 Høring, udtalelse på eget initiativ	207
2. AFDELING REGIONSUUDVALGET	208
Artikel 305 Sammensætning, beskikkelse, uafhængighed m.v.	208
Artikel 306 Valg af formand og præsidium, forretningsorden	208
Artikel 307 Høring, udtalelse på eget initiativ	209
KAPITEL 4 DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK	209
Artikel 308 Juridisk status, medlemmer, vedtægter	209
Artikel 309 EIB's opgaver	210
AFSNIT II FINANSIELLE BESTEMMELSER	210
Artikel 310 Budgettet	210
KAPITEL 1 UNIONENS EGNE INDTÆGTER	211
Artikel 311 Unionens egne indtægter	211
KAPITEL 2 DEN FLERÅRIGE FINANSIELLE RAMME	212
Artikel 312 Formål, periode, indhold	212
KAPITEL 3 UNIONENS ÅRLIGE BUDGET	213
Artikel 313 Regnskabsåret	213
Artikel 314 Vedtagelse af Unionens årlige budget	213
Artikel 315 Midlertidigt budget, toltedele	215
Artikel 316 Bevilling af udgifter og overførsel af bevillinger	215
KAPITEL 4 GENNEMFØRELSE AF BUDGETTET OG DECHARGE	216
Artikel 317 Gennemførelse af budgettet	216
Artikel 318 Regnskab	216
Artikel 319 Decharge	217

KAPITEL 5 FÆLLES BESTEMMELSER	217
Artikel 320 Regningsenhed	217
Artikel 321 Valutatransaktioner og finansielle transaktioner	217
Artikel 322 Finansielle regler m.v.	218
Artikel 323 Rådighed over tilstrækkelige finansielle midler	218
Artikel 324 Samarbejde om at lette gennemførelsen af budgettet	218
KAPITEL 6 BEKÆMPELSE AF SVIG	219
Artikel 325 Bekæmpelse af svig m.v.	219
AFSNIT III FORSTÆRKET SAMARBEJDE	219
Artikel 326 Generelle betingelser for forstærket samarbejde	219
Artikel 327 Krav om respekt af ikke-deltagende medlemsstater	220
Artikel 328 Betingelser for deltagelse	220
Artikel 329 Procedure for indførelse af forstærket samarbejde	220
Artikel 330 Deltagelse i forhandlinger og afstemninger	221
Artikel 331 Procedure for de øvrige medlemsstaters deltagelse	221
Artikel 332 Udgifter til gennemførelse af forstærket samarbejde	222
Artikel 333 Passerelle i forstærket samarbejde	222
Artikel 334 Sammenhæng i Unionens politikker	223

SYVENDE DEL ALMINDELIGE OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER 224

Artikel 335 Unionens rets- og handleevne	224
Artikel 336 Vedtægten for tjenestemænd	224
Artikel 337 Kommissionens mulighed for indhentelse af oplysninger	224
Artikel 338 EU-statistikker	224
Artikel 339 Tavshedspligt	225
Artikel 340 Unionens ansvar i og uden for kontraktforhold	225
Artikel 341 Hjemstedet for Unionens institutioner	225
Artikel 342 Sprog	225
Artikel 343 Privilegier og immuniteter	226
Artikel 344 Forbud mod alternativ afgørelse af tvister	226
Artikel 345 Ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne	226
Artikel 346 Medlemsstaternes væsentlige sikkerhedsinteresser	226
Artikel 347 Konsultation ved alvorlige indre uroligheder, som kan påvirke det indre markeds funktion	226
Artikel 348 Fordrejning af konkurrencevilkårene	227
Artikel 349 Traktatens geografiske udstrækning	227
Artikel 350 Unionen mellem Benelux-landene	228
Artikel 351 Konventioner indgået forud for nye medlemsstaters tiltrædelse	228
Artikel 352 Vedtagelse af retsakter uden specifik hjemmel. Gummiparagraffen	228
Artikel 353 Undtagelsesbestemmelse	229
Artikel 354 Suspension af visse rettigheder, der følger af medlemskab af EU	229

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER	230
Artikel 355 Territorialt anvendelsesområde	230
Artikel 356 Traktatens tidsmæssige udstrækning	231
Artikel 357 Traktatens ratifikation og ikrafttrædelse	231
Artikel 358 EU-traktatens artikel 55	231

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER	232
Artikel 3	232
Artikel 4	232
Artikel 5	232
Artikel 6	233
Artikel 7	233

A. PROTOKOLLER, DER SKAL KNYTTES SOM BILAG TIL TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION, TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE OG, HVOR DET ER RELEVANT, TRAKTATEN OM OPRETTELSE AF DET EUROPÆISKE ATOMENERGIFÆLLESSKAB 234

Protokol om de nationale parlamenters rolle i Den Europæiske Union	235
Protokol om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet	238
Protokol om Eurogruppen	242
Protokol om permanent struktureret samarbejde etableret ved artikel 42 i traktaten om den Europæiske Union	243
Protokol vedrørende artikel 6, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union om Unionens tiltrædelse af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder	246
Protokol om det indre marked og konkurrence	247

Protokol om anvendelsen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder i Polen og i Det Forenede Kongerige	248
Protokol om delt kompetence	250
Protokol om tjenesteydelser af almen interesse	251
Protokol om Rådets afgørelse om gennemførelse af artikel 16, stk. 4, i Traktaten om Den Europæiske Union og artikel 238, stk. 2, i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde dels mellem den 1. November 2014 og den 31. Marts 2017 og dels fra den 1. April 2017	252
Protokol om overgangsbestemmelser	253

B. PROTOKOLLER, DER SKAL KNYTTES SOM BILAG TIL LISSABONTRAKTATEN 261

Protokol (nr. 1) Om ændring af de protokoller, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og/eller traktaten om oprettelse af det Europæiske Atomenergifællesskab	262
Protokol om statuten for Den Europæiske Unions Domstol	263
Protokol om statuten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank	282
Protokol vedrørende vedtægterne for Den Europæiske Investeringsbank	305
Protokol om fastlæggelse af hjemstedet for Den Europæiske Unions institutioner og for visse af Unionens organer, kontorer, agenturer og tjenester	319
Protokol vedrørende Den Europæiske Unions privilegier og immuniteter	321
Protokol om konvergenskriterierne	328
Protokol om visse bestemmelser vedrørende Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland	330
Protokol om visse bestemmelser vedrørende Danmark	333
Protokol om Schengenreglerne som integreret i Den Europæiske Union	334
Protokol om anvendelse af visse aspekter af artikel 26 og 27 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på Det Forenede Kongerige og på Irland	338
Protokol om Det Forenede Kongerige og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed	340
Protokol om Danmarks stilling	344
Protokol om asyl for statsborgere i Den Europæiske Unions medlemsstater	351
Protokol om økonomisk, social og territorial samhørighed	353
Protokol om artikel 40.3.3 i Irlands forfatning	355
Protokol om ejendomservhvelse i Danmark (1992)	356
Protokol om den særlige ordning for Grønland (1985)	357
Protokol om overgangsbestemmelser	358
Protokol om de finansielle konsekvenser af udløbet af EKSF-traktaten og om Kul- og stålforskningsfonden	366
Protokol om den irske befolknings betæneligheder med hensyn til Lissabontraktaten	368

BILAG TIL TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE 372

BILAG I Liste omhandlet i artikel 38 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	373
BILAG II Oversøiske lande og territorier, på hvilke bestemmelserne i fjerde del af traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde finder anvendelse	376

ERKLÆRINGER VEDRØRENDE TRAKTATERNES BESTEMMELSER 377

1. Erklæring om Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder	377
2. Erklæring ad artikel 6, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union	377
3. Erklæring ad artikel 8 i traktaten om Den Europæiske Union	377
4. Erklæring om Europa-Parlamentets sammensætning	377
5. Erklæring om Det Europæiske Råds politiske tilslutning til udkastet til afgørelse om Europa-Parlamentets sammensætning	377
6. Erklæring ad artikel 15, stk. 5 og 6, artikel 17, stk. 6 og 7, og artikel 18 i traktaten om Den Europæiske Union	378
7. Erklæring ad artikel 16, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 238, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	378
Artikel 4	379
8. Erklæring om de praktiske foranstaltninger, der skal træffes ved Lissabontraktatens ikrafttrædelse vedrørende formandskabet for Det Europæiske Råd og Rådet for Udenrigsanliggender	380
9. Erklæring ad artikel 16, stk. 9, i traktaten om Den Europæiske Union om Det Europæiske Råds afgørelse om udøvelsen af formandskabet for Rådet	381
10. Erklæring ad artikel 17 i traktaten om Den Europæiske Union	382
11. Erklæring ad artikel 17, stk. 6 og 7, i traktaten om Den Europæiske Union	382
12. Erklæring ad artikel 18 i traktaten om Den Europæiske Union	383
13. Erklæring om den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik	383
14. Erklæring om den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik	383
15. Erklæring ad artikel 27 i traktaten om Den Europæiske Union	384
16. Erklæring ad artikel 55, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union	384
17. Erklæring om forrang	384
18. Erklæring om afgrænsning af kompetence	385

19. Erklæring ad artikel 8 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	386
20. Erklæring ad artikel 16 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	386
21. Erklæring om beskyttelse af personoplysninger inden for retligt samarbejde i straffesager og politisamarbejde	386
22. Erklæring ad artikel 48 og 79 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	386
23. Erklæring ad artikel 48, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	386
24. Erklæring om Den Europæiske Unions status som juridisk person	387
25. Erklæring ad artikel 75 og 215 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	387
26. Erklæring om en medlemsstats ikke-deltagelse i en foranstaltning baseret på afsnit V i tredje del af traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	387
27. Erklæring ad artikel 85, stk. 1, andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	387
28. Erklæring ad artikel 98 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	388
29. Erklæring ad artikel 107, stk. 2, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	388
30. Erklæring ad artikel 126 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	388
31. Erklæring ad artikel 156 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	389
32. Erklæring ad artikel 168, stk. 4, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	389
33. Erklæring ad artikel 174 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	389
34. Erklæring ad artikel 179 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	390
35. Erklæring ad artikel 194 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	390
36. Erklæring ad artikel 218 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde om medlemsstaternes forhandling og indgåelse af internationale aftaler vedrørende området med frihed, sikkerhed og retfærdighed	390
37. Erklæring ad artikel 222 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	390
38. Erklæring ad artikel 252 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde vedrørende antallet af generaladvokater i Domstolen	390
39. Erklæring ad artikel 290 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	391
40. Erklæring ad artikel 329 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	391
41. Erklæring ad artikel 352 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	391
42. Erklæring ad artikel 352 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	391
43. Erklæring ad artikel 355, stk. 6, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	392

ERKLÆRINGER VEDRØRENDE PROTOKOLLER KNYTTET SOM BILAG TIL TRAKTATERNE

393

44. Erklæring ad artikel 5 i protokollen om Schengenreglerne som integreret i Den Europæiske Union	393
45. Erklæring ad artikel 5, stk. 2, i protokollen om Schengenreglerne som integreret i Den Europæiske Union	393
46. Erklæring ad artikel 5, stk. 3, i protokollen om Schengenreglerne som integreret i Den Europæiske Union	393
47. Erklæring ad artikel 5, stk. 3, 4 og 5, i protokollen om Schengenreglerne som integreret i Den Europæiske Union	393
48. Erklæring om protokollen om Danmarks stilling	394
49. Erklæring om Italien	394
50. Erklæring ad artikel 10 i protokollen om overgangsbestemmelser	395

ERKLÆRINGER FRA MEDLEMSSTATERNE

396

51. Erklæring fra Kongeriget Belgien om de nationale parlamenter	396
52. Erklæring fra Kongeriget Belgien, Republikken Bulgarien, Forbundsrepublikken Tyskland, Den Helleenske Republik, Kongeriget Spanien, Den Italienske Republik, Republikken Cypern, Republikken Litauen, Storhertugdømmet Luxembourg, Republikken Ungarn, Republikken Østrig, Republikken Portugal, Rumænien, Republikken Slovenien og Den Slovakiske Republik vedrørende Den Europæiske Unions symboler	396
53. Erklæring fra Den Tjekkiske Republik om Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder	396
54. Erklæring fra Forbundsrepublikken Tyskland, Irland, Republikken Ungarn, Republikken Østrig og Kongeriget Sverige	397
55. Erklæring fra Kongeriget Spanien og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland	397
56. Erklæring fra Irland ad artikel 3 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed	397
57. Erklæring fra Den Italienske Republik om Europa-Parlamentets sammensætning	398
58. Erklæring fra Republikken Letland, Republikken Ungarn og Republikken Malta om, hvordan navnet på den fælles valuta skal skrives i traktaterne	398
59. Erklæring fra Kongeriget Nederlandene ad artikel 312 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	398
60. Erklæring fra Kongeriget Nederlandene ad artikel 355 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	399
61. Erklæring fra Republikken Polen om Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder	399
62. Erklæring fra Republikken Polen vedrørende protokollen om anvendelsen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder i Polen og Det Forenede Kongerige	399
63. Erklæring fra Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland om definitionen af udtrykket "statsborgere"	399
64. Erklæring fra Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland om stemmeretten ved valg til Europa-Parlamentet	399
65. Erklæring fra Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland ad artikel 75 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde	400

DET EUROPÆISKE RÅDS AFGØRELSER

Det Europæiske Råds afgørelse af 22. maj 2013 om antallet af medlemmer af Europa-Kommissionen	401
BILAG	402
BAGGRUNDSNOTE OM LISSABONTRAKTATEN	403
DEN EUROPÆISKE UNIONS CHARTER OM GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER	428
EDINBURGH-AFGØRELSEN	443
DANMARK I EUROPA (DET NATIONALE KOMPROMIS)	449
ORDLISTE	453
REGISTER	465

FORORD

EU's stats- og regeringschefer undertegnede Lissabontraktaten på Det Europæiske Råds møde den 13. december 2007 i Lissabon. Med Lissabontraktaten ændres traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, samt de tilhørende protokoller.

Denne tekstsamling indeholder en sammenskrivning af Lissabontraktaten med gældende traktater, protokoller, erklæringer samt afgørelser fra Det Europæiske Råd. I samlingen er bestemmelser og tekst, der kom ind i forbindelse med Lissabontraktaten, fremhævet med fed skrift. Nye protokoller, erklæringer og traktattekst efter Lissabontraktaten er ligeledes fremhævet med fed skrift. Visse bestemmelser, som med Lissabontraktaten erstattes af nye bestemmelser, men som i realiteten indeholder tekst fra eksisterende bestemmelser, er i videst mulige omfang gengivet således, at kun de nye ord og passager er fremhævet. Hvor eksisterende artikler er flyttet eller omnummereret, er der så vidt muligt henvist til artikelnummeret i de gældende traktater.

Ophævede bestemmelser og protokoller samt ord og tekst, der ophæves eller slettes fra det gældende traktatgrundlag, er ikke medtaget. Dette valg beror på, at formålet med sammenskrivningen er at skabe et samlet billede af alle bestemmelserne i traktatgrundlaget efter en ikrafttræden af Lissabontraktaten samt at sikre, at teksten fremstår så læsevenlig som muligt.

Ændringerne til Euratom-traktaten samt visse bilag, protokoller, erklæringer og afgørelser fra Det Europæiske Råd er af pladshensyn udeladt. Disse tekster er tilgængelige på internettet: **www.eu.dk/da/dokumenter/traktater** hvor også Lissabontraktaten kan findes.

Der er indsat forklarende overskrifter - markeret med * - til hver enkelt artikel i de to traktater. Disse overskrifter er ikke en del af selve traktatteksten.

Ud over selve traktatteksten, protokoller og erklæringer indeholder denne fremstilling også en række relevante tekster samt en ordliste og et register.

Efter et flertal af danskerne stemte ja til at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet ved folkeafstemningen den 1. juni 2022, har Danmark den 20. juni underrettet de øvrige EU-medlemslande om, at Danmark pr. 1. juli 2022 ikke længere ønsker at gøre brug af forsvarsforbeholdet, jf. artikel 7 i protokol 22 om Danmarks stilling.

Tekstsamlingen er udarbejdet af Folketingets EU-konsulent i samarbejde med Folketingets EU-Oplysning.

Der tages forbehold for eventuelle fejl i tekst og opsætning.

PRÆAMBEL [TIL LISSABONTRAKTATEN]

HANS MAJESTÆT BELGIERNES KONGE
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN BULGARIEN
PRÆSIDENTEN FOR DEN TJEKKISKE REPUBLIK
HENDES MAJESTÆT DANMARKS DRONNING
PRÆSIDENTEN FOR FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN ESTLAND
PRÆSIDENTEN FOR IRLAND
PRÆSIDENTEN FOR DEN HELLENSKE REPUBLIK
HANS MAJESTÆT KONGEN AF SPANIEN
PRÆSIDENTEN FOR DEN FRANSEKE REPUBLIK
PRÆSIDENTEN FOR DEN ITALIENSKE REPUBLIK
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN CYPERN
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN LETLAND
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN LITAUEN
HANS KONGELIGE HØJHED STORHERTUGEN AF LUXEMBOURG
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN UNGARN
PRÆSIDENTEN FOR MALTA
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF NEDERLANDENE
FORBUNDSPRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN ØSTRIG
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN POLEN
PRÆSIDENTEN FOR DEN PORTUGISISKE REPUBLIK
PRÆSIDENTEN FOR RUMÆNIEN
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN SLOVENIEN
PRÆSIDENTEN FOR DEN SLOVAKISKE REPUBLIK
PRÆSIDENTEN FOR REPUBLIKKEN FINLAND
KONGERIGET SVERIGES REGERING
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF DET FORENEDE KONGERIGE STORBRITANNIEN OG NORDIRLAND

SOM ØNSKER at fuldføre den proces, der blev indledt med Amsterdamtraktaten og Nicetraktaten, med henblik på at styrke Unionens effektivitet og demokratiske legitimitet og forbedre sammenhængen i dens indsats,

HAR BESLUTTET at ændre traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, og har med dette mål for øje som befuldmægtigede udpeget:

(...)

SOM efter at have udvekslet deres fuldmagter, der er fundet i god og behørig form,

ER BLEVET ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER:

(...)

TRAKTAT OM DEN EUROPÆISKE UNION

HANS MAJESTÆT BELGIERNES KONGE, HENDES MAJESTÆT DANMARKS DRONNING, PRÆSIDENTEN FOR FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND, PRÆSIDENTEN FOR DEN HELLENSKE REPUBLIK, HANS MAJESTÆT KONGEN AF SPANIEN, PRÆSIDENTEN FOR DEN FRANSEKE REPUBLIK, PRÆSIDENTEN FOR IRLAND, PRÆSIDENTEN FOR DEN ITALIENSKE REPUBLIK, HANS KONGELIGE HØJHED STORHERTUGEN AF LUXEMBOURG, HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF NEDERLANDENE, PRÆSIDENTEN FOR DEN PORTUGISKE REPUBLIK, HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF DET FORENEDE KONGERIGE STORBRITANNIEN OG NORDIRLAND¹,

SOM ER BESLUTTET PÅ at markere en ny fase i den europæiske integrationsproces, der blev indledt med oprettelsen af De Europæiske Fællesskaber,

SOM HAR LADET SIG INSPIRERE af Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv, der er grundlaget for udviklingen af de universelle værdier: det enkelte menneskes ukrænkelige og umistelige rettigheder samt frihed, demokrati, lighed og retsstaten,

SOM ERINDRER OM den historiske betydning af at bringe det europæiske kontinents deling til ophør og om behovet for at tilvejebringe et solidt grundlag for opbygningen af fremtidens Europa,

SOM BEKRÆFTER den betydning, de tillægger principperne om frihed, demokrati og respekt for menneskerettighederne samt de grundlæggende frihedsrettigheder og retsstatsprincippet,

SOM BEKRÆFTER den betydning, de tillægger de grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder som defineret i den europæiske socialpagt, der blev undertegnet i Torino den 18. oktober 1961, og i fællesskabspagten om arbejdstageres grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder fra 1989,

SOM ØNSKER at styrke solidariteten mellem deres folk, samtidig med at de respekterer disses historie, kultur og traditioner,

SOM ØNSKER at udbygge institutionernes demokratiske og effektive virkemåde yderligere for at sætte disse i stand til inden for en fælles institutionel ramme bedre at udføre de opgaver, der pålægges dem,

SOM HAR DET FORSÆT at opnå en styrkelse af og konvergens mellem deres økonomier og at indføre en Økonomisk og Monetær Union, som i overensstemmelse med

---

1 Republikken Bulgarien, Den Tjekkiske Republik, Republikken Estland, Republikken Kroatien, Republikken Cypern, Republikken Letland, Republikken Litauen, Republikken Ungarn, Republikken Malta, Republikken Østrig, Republikken Polen, Rumænien, Republikken Slovenien, Den Slovakiske Republik, Republikken Finland og Kongeriget Sverige er efterfølgende blevet medlemmer af Den Europæiske Union.

denne traktat og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde omfatter en fælles og stabil valuta,

SOM ER BESLUTTET PÅ at fremme økonomiske og sociale fremskridt for deres folk under hensyn til princippet om bæredygtig udvikling og som led i gennemførelsen af det indre marked samt i tilvejebringelsen af øget samhørighed og miljøbeskyttelse, og på at gennemføre politikker, der sikrer, at fremskridt med hensyn til økonomisk integration ledsages af parallelle fremskridt på andre områder,

SOM HAR DET FORSÆT at indføre et fælles borgerskab for statsborgerne i deres lande,

SOM HAR DET FORSÆT at gennemføre en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik, som vil kunne føre til et fælles forsvar i overensstemmelse med artikel **42**, og derved styrke den europæiske identitet og uafhængighed med det formål at fremme fred, sikkerhed og fremskridt i Europa og i verden som helhed,

SOM ER BESLUTTET PÅ at lette den frie bevægelighed for personer, samtidig med at deres befolkningers sikkerhed og tryghed sikres ved oprettelsen af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed i overensstemmelse med bestemmelserne i **denne traktat og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**,

SOM HAR DET FORSÆT at videreføre processen hen imod en stadig snævrere sammenslutning mellem de europæiske folk, i hvilken beslutningerne træffes så nært på borgerne som muligt i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet,

SOM TAGER de yderligere skridt i betragtning, der skal tages for at fremme den europæiske integration,

HAR VEDTAGET at oprette en Europæisk Union, og har med dette mål for øje udpeget som befuldmægtigede: (listen over befuldmægtigede er ikke gengivet)

SOM, efter at have udvekslet deres fuldmagter og fundet dem i god og behørig form, er blevet enige om følgende bestemmelser:

AFSNIT I

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 1

* Oprettelse af Unionen

Ved denne traktat opretter de HØJE KONTRAHERENDE PARTER indbyrdes en EURO-PÆISK UNION, i det følgende benævnt »Unionen«, **som medlemsstaterne tildeler kompetencer for at nå deres fælles mål.**

Denne traktat udgør en ny fase i processen hen imod en stadig snævrere union mellem de europæiske folk, hvor beslutningerne træffes så åbent som muligt og så tæt på borgerne som muligt.

Unionens grundlag er denne traktat samt traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (i det følgende benævnt ”traktaterne”). Disse to traktater har samme juridiske værdi. Unionen træder i stedet for og efterfølger Det Europæiske Fællesskab.

Artikel 2 (tidligere art. 6, stk 1, EU)

* Unionens værdier

Unionen bygger på **værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal. Dette er medlemsstaternes fælles værdigrundlag i et samfund præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd.**

Artikel 3 (tidligere art. 2 EU)

* Unionens mål

1. Unionens mål er at fremme freden, sine værdier og befolkningernes velfærd.

2. Unionen giver borgerne et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed uden indre grænser, hvor der er fri bevægelighed for personer, kombineret med passende foranstaltninger vedrørende kontrol ved de ydre grænser, asyl, indvandring og forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet.

3. Unionen opretter et indre marked. Den arbejder for en bæredygtig udvikling i Europa baseret på en afbalanceret økonomisk vækst og prisstabilitet, en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne, hvor der tilstræbes fuld beskæfti-

gelse og sociale fremskridt, og et højt niveau for beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten.

Den fremmer videnskabelige og teknologiske fremskridt.

Den bekæmper social udstødelse og forskelsbehandling og fremmer social retfærdighed og beskyttelse, ligestilling mellem kvinder og mænd, solidaritet mellem generationerne og beskyttelse af børns rettigheder.

Den fremmer økonomisk, social og territorial samhørighed og solidaritet mellem medlemsstaterne.

Den respekterer medlemsstaternes rige kulturelle og sproglige mangfoldighed og sikrer, at den europæiske kulturarv beskyttes og udvikles.

4. Unionen opretter en økonomisk og monetær union, der har euroen som valuta.

5. Unionen forsvarer og fremmer i forbindelserne med den øvrige verden sine værdier og interesser og bidrager til beskyttelsen af sine borgere. Den bidrager til fred, sikkerhed, bæredygtig udvikling af jorden, solidaritet og gensidig respekt folkene imellem, fri og fair handel, udryddelse af fattigdom og beskyttelse af menneskerettighederne, især børns rettigheder, samt nøje overholdelse og udvikling af folkeretten, herunder overholdelse af principperne i De Forenede Nationers pagt.

6. Unionen forfølger sine mål med passende midler inden for de beføjelser, der er tildelt den i traktaterne.

Artikel 4 (tidligere art. 10 EF)

* Forholdet mellem Unionen og medlemsstaterne, loyalitetsprincippet

1. I overensstemmelse med artikel 5 forbliver beføjelser, der ikke er tildelt Unionen i traktaterne, hos medlemsstaterne.

2. Unionen respekterer medlemsstaternes lighed over for traktaterne samt deres nationale identitet, som den kommer til udtryk i deres grundlæggende politiske og forfatningsmæssige strukturer, herunder regionalt og lokalt selvstyre. Den respekterer deres centrale statslige funktioner, herunder sikring af statens territoriale integritet, opretholdelse af lov og orden samt beskyttelse af den nationale sikkerhed. Navnlig forbliver den nationale sikkerhed den enkelte medlemsstats eneansvar.

3. I medfør af princippet om loyalt samarbejde respekterer Unionen og medlemsstaterne hinanden og bistår hinanden ved gennemførelsen af de opgaver, der følger af traktaterne.

Medlemsstaterne træffer alle almindelige eller særlige foranstaltninger **for** at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, der følger af **traktaterne** eller af retsakter **vedtaget** af EU-institutionerne.

Medlemsstaterne bistår Unionen i gennemførelsen af dens opgaver og afholder sig fra at træffe foranstaltninger, der kan bringe virkeliggørelsen af Unionens mål i fare.

Artikel 5 (tidligere art. 5 EF)

* Grundlæggende principper vedrørende beføjelser

1. Afgrænsningen af Unionens beføjelser er underlagt princippet om kompetencetildeling.

Udøvelsen af Unionens beføjelser er underlagt nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

2. I medfør af princippet om kompetencetildeling handler Unionen kun inden for rammerne af de beføjelser, som medlemsstaterne har tildelt den i traktaterne, med henblik på at opfylde de mål, der er fastsat heri. Beføjelser, der ikke er tildelt Unionen i traktaterne, forbliver hos medlemsstaterne.

3. I medfør af nærhedsprincippet handler Unionen på de områder, der ikke hører ind under dens enekompetence, kun hvis og i det omfang målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne på centralt, regionalt eller lokalt plan, men på grund af den påtænkte handlings omfang eller virkninger bedre kan nås på EU-plan.

Unionens institutioner anvender nærhedsprincippet i overensstemmelse med protokollen om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet. De nationale parlamenter sikrer, at nærhedsprincippet overholdes efter proceduren i denne protokol.

4. I medfør af proportionalitetsprincippet går indholdet og formen af Unionens handling ikke videre end nødvendigt for at nå målene i traktaterne.

Unionens institutioner anvender proportionalitetsprincippet i overensstemmelse med protokollen om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

Artikel 6

* Grundlæggende rettigheder

1. Unionen anerkender de rettigheder, friheder og principper, der findes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder af 7. december 2000 som tilpasset den 12. december 2007 i Strasbourg, der har samme juridiske værdi som traktaterne.

Chartrets bestemmelser udvider ikke på nogen måde Unionens beføjelser som fastsat i traktaterne.

Rettighederne, frihederne og principperne i chartret skal fortolkes i overensstemmelse med de almindelige bestemmelser i chartrets afsnit VII vedrørende fortolkning og anvendelse af chartret og under behørigt hensyn til de forklaringer, der henvises til i chartret, og som anfører kilderne til disse bestemmelser.

2. Unionen tiltræder den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Tiltrædelse af denne konvention ændrer ikke Unionens beføjelser som fastsat i traktaterne.

3. De grundlæggende rettigheder, som de er garanteret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, og som de følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner, **udgør** generelle principper i EU-retten.

Artikel 7

* Suspension af visse rettigheder, der følger af medlemskab af Unionen

1. På begrundet forslag af en tredjedel af medlemsstaterne, Europa-Parlamentet eller **Europa-Kommissionen** kan Rådet med et flertal på fire femtedele af sine medlemmer efter **godkendelse af** Europa-Parlamentet fastslå, at der er en klar fare for, at en medlemsstat groft overtræder **de værdier, der er nævnt i artikel 2**. Inden Rådet fastslår dette, hører det den berørte medlemsstat, **og det kan efter samme fremgangsmåde rette henstillinger til denne medlemsstat**.

Rådet efterprøver regelmæssigt, om de forhold, der har fået Rådet til at fastslå ovennævnte, stadig er gældende.

2. **Det Europæiske Råd kan med enstemmighed** på forslag af en tredjedel af medlemsstaterne eller **Europa-Kommissionen** og efter **godkendelse** fra Europa-Parlamentet fastslå, at en medlemsstat groft og vedvarende overtræder **de værdier, der er nævnt i artikel 2** efter at have opfordret **denne medlemsstat** til at fremsætte sine bemærkninger.

3. Hvis en overtrædelse som omhandlet i stk. 2 er fastslået, kan Rådet med kvalificeret flertal beslutte at suspendere visse af de rettigheder, der følger af anvendelsen af **traktaterne** på den pågældende medlemsstat, herunder de stemmerettigheder, der er tillagt repræsentanten for den pågældende medlemsstats regering i Rådet. Rådet tager i så fald hensyn til en sådan suspensions mulige følger for fysiske og juridiske personers rettigheder og forpligtelser.

Den pågældende medlemsstat er under alle omstændigheder fortsat bundet af sine forpligtelser i henhold til **traktaterne**.

4. Rådet kan senere med kvalificeret flertal beslutte at ændre eller tilbagekalde foranstaltninger, der er truffet i medfør af stk. 3, som følge af ændringer i den situation, som har ført til, at de blev indført.

5. De afstemningsregler, der gælder for Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd og Rådet i forbindelse med anvendelsen af denne artikel, er fastsat i artikel 354 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Artikel 8

* Unionen og dens nærområder

1. Unionen udvikler særlige forbindelser med sine nabolande med henblik på at skabe et område med velstand og godt naboskab, der bygger på Unionens værdier og er kendetegnet ved tætte og fredelige forbindelser baseret på samarbejde.

2. Med henblik på stk. 1 kan Unionen indgå særlige aftaler med de berørte lande. Disse aftaler kan omfatte gensidige rettigheder og forpligtelser samt muligheden for fælles aktiviteter. Der holdes regelmæssigt samråd om aftalernes gennemførelse.

AFSNIT II

BESTEMMELSER OM DE DEMOKRATISKE PRINCIPPER

Artikel 9 (tidligere art. 17, stk 1, EF)

* Princippet om demokratisk lighed

Unionen respekterer i alle sine aktiviteter princippet om lighed mellem dens borgere, der nyder lige stor opmærksomhed fra EU-institutionernes, -organernes, -kontorenes og -agenturenes side. Enhver, der er statsborger i en medlemsstat, har unionsborgerskab. Unionsborgerskabet er et supplement til det nationale statsborgerskab og træder ikke i stedet for dette.

Artikel 10

* Princippet om repræsentativt demokrati

1. Unionens funktionsmåde bygger på det repræsentative demokrati.
2. Borgerne repræsenteres direkte på EU-plan i Europa-Parlamentet.

Medlemsstaterne repræsenteres i Det Europæiske Råd af deres stats- eller regeringschef og i Rådet af deres regeringer, der selv er demokratisk ansvarlige enten over for deres nationale parlamenter eller over for deres borgere.

3. Enhver borger har ret til at deltage i Unionens demokratiske liv. Beslutningerne træffes så åbent som muligt og så tæt på borgerne som muligt.
4. Politiske partier på europæisk plan bidrager til at skabe en europæisk politisk bevidsthed og til at udtrykke unionsborgernes vilje.

Artikel 11

* Princippet om deltagelsesdemokrati

1. Institutionerne giver på passende måder borgere og repræsentative sammenslutninger mulighed for at give udtryk for deres opfattelser angående alle Unionens arbejdsområder og for at diskutere dem offentligt.
2. Institutionerne fører en åben, gennemsigtig og regelmæssig dialog med de repræsentative sammenslutninger og civilsamfundet.
3. Europa-Kommissionen foretager brede høringer af de berørte parter for at sikre sammenhæng og gennemsigtighed i Unionens handlinger.
4. Et antal unionsborgere på mindst en million, der kommer fra et betydeligt antal medlemsstater, kan tage initiativ til at opfordre Europa-Kommissionen til inden for rammerne af sine beføjelser at fremsætte et egnet forslag om spørgsmål, hvor en EU-retsakt efter borgernes opfattelse er nødvendig til gennemførelse af traktaterne.

De procedurer og betingelser, der er nødvendige for fremsættelsen af et sådant initiativ, fastlægges i overensstemmelse med artikel 24, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Artikel 12

* De nationale parlamenters rolle

De nationale parlamenter bidrager aktivt til, at Unionen kan fungere tilfredsstillende:

a) De holdes orienteret af Unionens institutioner og får tilsendt udkast til EU's lovgivningsmæssige retsakter i overensstemmelse med protokollen om de nationale parlamenters rolle i Den Europæiske Union.

b) De sikrer, at nærhedsprincippet overholdes i overensstemmelse med procedurerne i protokollen om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

c) De deltager i forbindelse med området med frihed, sikkerhed og retfærdighed i mekanismer til evaluering af gennemførelsen af Unionens politikker på dette område i overensstemmelse med artikel 70 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og inddrages i den politiske kontrol med Europol og evalueringen af Eurojusts aktiviteter i overensstemmelse med artikel 88 og 85 i nævnte traktat

d) De deltager i procedurer til revision af traktaterne i overensstemmelse med artikel 48 i denne traktat

e) De underrettes om ansøgninger om medlemskab af Unionen i overensstemmelse med artikel 49 i denne traktat

f) De deltager i det interparlamentariske samarbejde mellem de nationale parlamenter og med Europa-Parlamentet i overensstemmelse med protokollen om de nationale parlamenters rolle i Den Europæiske Union.

AFSNIT III

BESTEMMELSER OM INSTITUTIONERNE

Artikel 13 (tidligere art. 7 EF)

* Unionens institutioner

1. Unionen har en institutionel ramme, der tager sigte på at fremme dens værdier, at forfølge dens mål, at tjene dens, dens borgeres og medlemsstaternes interesser samt at sikre sammenhæng, effektivitet og kontinuitet i dens politikker og tiltag.

Unionens institutioner er:

- Europa-Parlamentet
- Det Europæiske Råd
- Rådet
- Europa-Kommissionen (i det følgende benævnt "Kommissionen")

- Den Europæiske Unions Domstol
- Den Europæiske Centralbank
- Revisionsretten.

2. Hver institution handler inden for rammerne af de beføjelser, der er tildelt den ved traktaterne, og i overensstemmelse med de procedurer og betingelser og mål, der er fastsat i disse. Institutionerne samarbejder loyalt med hinanden.

3. Bestemmelserne om Den Europæiske Centralbank og Revisionsretten samt detaljerede bestemmelser om de øvrige institutioner findes i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

4. Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen består af et økonomisk og socialt Udvalg og et regionsudvalg med rådgivende funktioner.

Artikel 14

* Europa-Parlamentet

1. Europa-Parlamentet udøver sammen med Rådet den lovgivende funktion og budgetfunktionen. Det udøver politiske kontrolfunktioner og rådgivende funktioner på de betingelser, der er fastsat i traktaterne. Det vælger Kommissionens formand.

2. Europa-Parlamentet består af repræsentanter for Unionens borgere. Antallet af medlemmer må ikke overstige 750 plus formanden. Borgerne repræsenteres degressivt proportionalt med en mindstetærskel på seks medlemmer for hver medlemsstat. Ingen medlemsstat tildeles mere end 96 pladser.

Det Europæiske Råd vedtager med enstemmighed på Europa-Parlamentets initiativ og med dets godkendelse en afgørelse om Europa-Parlamentets sammensætning i overensstemmelse med principperne i første afsnit.

3. Europa-Parlamentets medlemmer vælges ved direkte almindelige, frie og hemmelige valg for en mandatperiode på fem år.

4. Europa-Parlamentet vælger sin formand og sit præsidium blandt sine medlemmer.

Artikel 15 (tidligere art. 4 EU)

* Det Europæiske Råd og dets formand

1. Det Europæiske Råd tilfører Unionen den fremdrift, der er nødvendig for dens udvikling, og fastlægger dens overordnede politiske retningslinjer og prioriteter. **Det udøver ingen lovgivende funktioner.**

2. Det Europæiske Råd består af **medlemsstaternes** stats- og regeringschefer samt af **sin formand** og Kommissionens formand. **Unionens højststående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik** deltager i dets arbejde.

3. Det Europæiske Råd træder sammen **to gange hvert halve år efter indkaldelse fra sin formand**. Når dagsordenen kræver det, kan hvert af Det Europæiske Råds medlemmer beslutte at lade sig bistå af en minister og for Kommissionens formands vedkommende af et medlem af Kommissionen. Når situationen kræver det, indkalder formanden til et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd.

4. Det Europæiske Råd træffer afgørelse ved konsensus, medmindre andet er fastsat i traktaterne.

5. Det Europæiske Råd vælger sin formand med kvalificeret flertal for en periode på to et halvt år med mulighed for genvalg en gang. Hvis formanden får forfald eller har begået en alvorlig forseelse, kan Det Europæiske Råd bringe hans eller hendes mandat til ophør efter samme procedure.

6. Det Europæiske Råds formand:

- a) leder Det Europæiske Råds arbejde og giver det fremdrift
- b) sikrer forberedelsen og kontinuiteten af Det Europæiske Råds arbejde i samarbejde med formanden for Kommissionen og på grundlag af arbejdet i Rådet for Almindelige Anliggender
- c) bestræber sig på at fremme sammenhold og konsensus i Det Europæiske Råd
- d) forelægger Europa-Parlamentet en rapport efter hvert møde i Det Europæiske Råd.

Det Europæiske Råds formand varetager i denne egenskab på sit niveau Unionens repræsentation udadtil på de områder, der hører under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, uden at dette berører de beføjelser, der er tildelt Unionens højststående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik.

Det Europæiske Råds formand må ikke bestride et nationalt embede.

Artikel 16

* Rådet, Rådets formandskab og definitionen af kvalificeret flertal

1. Rådet **udøver sammen med Europa-Parlamentet den lovgivende funktion og budgetfunktionen**. Det **udøver politikformulerende og koordinerende funktioner på de betingelser, der er fastsat i traktaterne**.

2. Rådet består af en repræsentant for hver medlemsstat på ministerniveau, der er beføjet til at forpligte regeringen i den medlemsstat, den pågældende repræsentater, og til at udøve stemmeretten.

3. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal, medmindre andet er fastsat i traktaterne.

4. Fra den 1. november 2014 defineres kvalificeret flertal som mindst 55 % af Rådets medlemmer, der omfatter mindst femten af disse og repræsentater medlemsstater med tilsammen mindst 65 % af Unionens befolkning.

Et blokerende mindretal skal omfatte mindst fire rådsmedlemmer; er der ikke et sådant mindretal, anses det kvalificerede flertal for opnået.

De øvrige regler vedrørende kvalificeret flertal findes i artikel 238, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

5. De overgangsbestemmelser vedrørende definitionen af kvalificeret flertal, der gælder indtil den 31. oktober 2014, samt dem, der gælder mellem den 1. november 2014 og den 31. marts 2017, er fastlagt i protokollen om overgangsbestemmelser.

6. Rådet samles i forskellige sammensætninger, og listen over disse vedtages i overensstemmelse med artikel 236 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Rådet for Almindelige Anliggender sikrer sammenhæng i de forskellige rådssammensætningers arbejde. Det forbereder Det Europæiske Råds møder og sørger for opfølgningen heraf sammen med formanden for Det Europæiske Råd og Kommissionen.

Rådet for Udenrigsanliggender fastlægger Unionens optræden udadtil på grundlag af strategiske retningslinjer fastlagt af Det Europæiske Råd og sikrer sammenhæng i Unionens indsats.

7. En komité af faste repræsentanter for medlemsstaternes regeringer har til opgave at forberede Rådets arbejde.

8. Rådets samlinger er offentlige, når det forhandler og stemmer om udkast til lovgivningsmæssige retsakter. Med henblik herpå er alle samlinger i Rådet opdelt i to dele, der vedrører henholdsvis forhandlinger om EU's lovgivningsmæssige retsakter og aktiviteter af ikke-lovgivningsmæssig karakter.

9. Formandskabet for rådssammensætningerne undtagen for Rådet for Udenrigsanliggender varetages af medlemsstaternes repræsentanter i Rådet på grundlag

af en ordning med ligelig rotation på betingelser fastsat i overensstemmelse med artikel 236 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Artikel 17 (erstatte delvis artikel 213 EF)

* Europa-Kommissionen og dens formand

1. Kommissionen fremmer Unionens almene interesser og tager passende initiativer med henblik herpå. Den drager omsorg for gennemførelsen af traktaterne og af de foranstaltninger, der vedtages af institutionerne på grundlag heraf. Den fører tilsyn med gennemførelsen af EU-retten under Den Europæiske Unions Domstols kontrol. Den gennemfører budgettet og forvalter programmerne. Den udøver koordinerings-, gennemførelses- og forvaltningsfunktioner på de betingelser, der er fastsat i traktaterne. Bortset fra den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og de øvrige tilfælde, der er nævnt i traktaterne, varetager den Unionens repræsentation udadtil. Den er initiativtager til Unionens årlige og flerårige programmering med henblik på indgåelse af interinstitutionelle aftaler.

2. EU's lovgivningsmæssige retsakter kan kun vedtages på forslag af Kommissionen, medmindre andet er fastsat i traktaterne. Andre retsakter vedtages på forslag af Kommissionen, når dette er fastsat i traktaterne.

3. Kommissionens tjenesteperiode er fem år.

Kommissionens medlemmer vælges under hensyn til deres almindelige duelighed og europæiske engagement blandt personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig.

Kommissionen udfører **sine opgaver** i fuldkommen uafhængighed. **Kommissionens medlemmer må hverken** søge eller modtage instruktioner fra nogen regering, nogen institution, noget andet organ **eller nogen anden organisation, jf. dog artikel 18, stk. 2.** De afholder sig fra enhver handling, der er uforenelig med **deres hverv eller udførelsen af deres opgaver.**

4. Den Kommission, der udnævnes mellem datoen for Lissabontraktatens ikrafttrædelse og den 31. oktober 2014, skal bestå af en statsborger fra hver medlemsstat, herunder formanden for Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, der skal være en af dens næstformænd.

5. Fra den 1. november 2014 skal Kommissionen bestå af et antal medlemmer, herunder formanden for Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, der svarer til to tredjedele af antallet af medlemsstater, medmindre Det Europæiske Råd med enstemmighed beslutter at ændre dette antal.

Kommissionens medlemmer vælges blandt medlemsstaternes statsborgere på grundlag af en ordning med strengt ligelig rotation mellem medlemsstaterne, der gør det muligt at afspejle den demografiske og geografiske spredning i samtlige medlemsstater. Denne ordning fastsættes med enstemmighed af Det Europæiske Råd i overensstemmelse med artikel 244 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

6. Formanden for Kommissionen:

- a) fastlægger retningslinjerne for Kommissionens udøvelse af sine hverv
- b) træffer afgørelse om Kommissionens interne organisation for at sikre, at den optræder sammenhængende, effektivt og som et kollegium
- c) udnævner næstformænd, bortset fra Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, blandt Kommissionens medlemmer.

Medlemmer af Kommissionen træder tilbage, hvis formanden anmoder herom. Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik træder tilbage efter proceduren i artikel 18, stk. 1, hvis formanden anmoder herom.

7. Under hensyntagen til valget til Europa-Parlamentet og efter passende høringer foreslår Det Europæiske Råd med kvalificeret flertal Europa-Parlamentet en kandidat til posten som formand for Kommissionen. Denne kandidat vælges af Europa-Parlamentet med et flertal af dets medlemmer. Hvis denne kandidat ikke opnår et sådant flertal, foreslår Det Europæiske Råd med kvalificeret flertal inden en måned en ny kandidat, der vælges af Europa-Parlamentet efter samme procedure.

Rådet vedtager efter fælles overenskomst med den valgte formand listen over de øvrige personer, som det foreslår udnævnt til medlemmer af Kommissionen. De udvælges på grundlag af medlemsstaternes forslag i overensstemmelse med de kriterier, der er fastsat i stk. 3, andet afsnit, og stk. 5, andet afsnit.

Formanden, Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og de øvrige medlemmer af Kommissionen skal godkendes samlet ved en afstemning i Europa-Parlamentet. På grundlag af denne godkendelse udnævnes Kommissionen af Det Europæiske Råd, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

8. Kommissionen er samlet ansvarlig over for Europa-Parlamentet. Europa-Parlamentet kan vedtage et mistillidsvotum til Kommissionen efter artikel 234 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Hvis der vedtages et sådant mistillidsvotum, skal medlemmerne af Kommissionen samlet nedlægge deres

hvert, og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik skal nedlægge sit hverv i Kommissionen.

Artikel 18

* Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik

1. Det Europæiske Råd udnævner Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik med kvalificeret flertal og med samtykke fra Kommissionens formand. Det Europæiske Råd kan bringe hans eller hendes tjenesteperiode til ophør efter samme procedure.

2. Den højtstående repræsentant varetager Unionens fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Den højtstående repræsentant bidrager med sine forslag til udformningen af denne politik og gennemfører den som Rådets bemyndigede. Det samme gælder den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.

3. Den højtstående repræsentant er formand for Rådet for Udenrigsanliggender.

4. Den højtstående repræsentant er en af Kommissionens næstformænd. Den højtstående repræsentant påser, at der er sammenhæng i Unionens optræden udadtil. Den højtstående repræsentant varetager i Kommissionen de ansvarsområder, Kommissionen har med hensyn til eksterne forbindelser, samt koordineringen af de andre aspekter af Unionens optræden udadtil. I forbindelse med varetagelsen af disse ansvarsområder i Kommissionen og kun med hensyn til disse er den højtstående repræsentant underlagt de procedurer, der gælder for Kommissionen, for så vidt dette er i overensstemmelse med stk. 2 og 3.

Artikel 19 (erstatte delvis art. 220-223 EF)

* Den Europæiske Unions Domstol

1. Den Europæiske Unions Domstol omfatter Domstolen, Retten og et antal specialretter. Den sikrer overholdelse af lov og ret ved fortolkningen og anvendelsen af traktaterne.

Medlemsstaterne tilvejebringer den nødvendige adgang til domstolsprøvelse for at sikre en effektiv retsbeskyttelse på de områder, der er omfattet af EU-retten.

2. Domstolen består af en dommer fra hver medlemsstat. Den bistås af generaladvokater.

Retten består af mindst en dommer fra hver medlemsstat.

Til dommere og generaladvokater ved Domstolen og dommere ved Retten vælges personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som opfylder betingelserne i arti-

kel 253 og 254 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. De udnævnes af medlemsstaternes regeringer ved fælles overenskomst for et tidsrum af seks år. Afgående dommere og generaladvokater kan genudnævnes.

3. Den Europæiske Unions Domstol træffer afgørelse i henhold til traktaterne:

- a) i sager anlagt af en medlemsstat, en institution eller fysiske eller juridiske personer
- b) i præjudicielle spørgsmål efter anmodning fra de nationale domstole om fortolkning af EU-retten eller om gyldigheden af retsakter vedtaget af institutionerne
- c) i de øvrige tilfælde, der er nævnt i traktaterne.

AFSNIT IV

BESTEMMELSER OM FORSTÆRKET SAMARBEJDE

Artikel 20

* Forstærket samarbejde

1. Medlemsstater, der ønsker at indføre et forstærket indbyrdes samarbejde inden for rammerne af Unionens ikke-eksklusive kompetencer, kan anvende Unionens institutioner og udøve disse kompetencer ved anvendelse af de relevante bestemmelser i traktaterne med de begrænsninger og efter de procedurer, der er fastsat i denne artikel og i artikel 326 til 334 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Et forstærket samarbejde tager sigte på at fremme Unionens mål, beskytte dens interesser og styrke integrationsprocessen. Det er til enhver tid åbent for alle medlemsstater i overensstemmelse med artikel 328 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

2. Afgørelsen om bemyndigelse til et forstærket samarbejde vedtages af Rådet som en sidste udvej, når det fastslår, at de hermed tilstræbte mål ikke kan nås inden for en rimelig frist af Unionen som helhed, og på den betingelse, at mindst ni medlemsstater deltager deri. Rådet træffer afgørelse efter proceduren i artikel 329 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

3. Alle Rådets medlemmer kan deltage i dets forhandlinger, men kun medlemmer af Rådet, som repræsenterer medlemsstater, der deltager i et forstærket samar-

bejde, deltager i afstemningen. Afstemningsreglerne findes i artikel 330 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

4. Retsakter, der vedtages inden for rammerne af et forstærket samarbejde, er kun bindende for de deltagende medlemsstater. De betragtes ikke som gældende ret, der skal accepteres af stater, der søger om optagelse i Unionen

AFSNIT V

ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM UNIONENS OPTRÆDEN UDADTIL OG SÆRLIGE BESTEMMELSER OM DEN FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK

KAPITEL 1

ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM UNIONENS OPTRÆDEN UDADTIL

Artikel 21

* Grundlag og formål

1. Unionens optræden på den internationale scene bygger på de principper, der har ligget til grund for dens egen oprettelse, udvikling og udvidelse, og som den tilstræber at fremme i den øvrige verden: demokrati, retsstatsprincippet, menneskerettighedernes og de grundlæggende rettigheders universalitet og udelelighed, respekt for den menneskelige værdighed, principperne om lighed og solidaritet samt respekt for grundsætningerne i De Forenede Nationers pagt og folkeretten.

Unionen bestræber sig på at udvikle forbindelser og skabe partnerskaber med tredjelande samt internationale, regionale eller globale organisationer, der er enige i de i første afsnit nævnte principper. Den vil fremme multilaterale løsninger på fælles problemer, især inden for De Forenede Nationers rammer.

2. Unionen fastlægger og gennemfører fælles politikker og tiltag og arbejder for en høj grad af samarbejde på alle områder i tilknytning til internationale forbindelser med henblik på:

- a) at værne om sine værdier og grundlæggende interesser samt sin sikkerhed, uafhængighed og integritet

b) at konsolidere og styrke demokrati, retsstatsprincippet, menneskerettigheder og folkerettens principper

c) at bevare freden, forebygge konflikter og styrke den internationale sikkerhed i overensstemmelse med formålene og grundsætningerne i De Forenede Nationers pagt samt principperne i Helsingfors-slutakten og målene i Parischartret, herunder de principper og de mål, der vedrører de ydre grænse

d) at fremme en bæredygtig udvikling i økonomisk, social og miljømæssig henseende i udviklingslandene med det hovedformål at udrydde fattigdommen

e) at tilskynde til alle landes integration i den internationale økonomi, herunder gennem gradvis afskaffelse af hindringer for international handel

f) at bidrage til udarbejdelsen af internationale foranstaltninger med henblik på at beskytte og forbedre miljøkvaliteten og en bæredygtig forvaltning af de globale naturressourcer med det formål at sikre bæredygtig udvikling

g) at bistå befolkninger, lande og regioner, der står over for naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer, og

h) at fremme et internationalt system, der bygger på stærkere multilateralt samarbejde og god global styring.

3. Unionen respekterer de principper og forfølger de mål, der er nævnt i stk. 1 og 2, i forbindelse med udarbejdelsen og gennemførelsen af sin optræden udadtil på de forskellige områder, der er omfattet af dette afsnit og af femte del af traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, samt af de øvrige politikker for så vidt angår deres eksterne aspekter.

Unionen påser, at der er sammenhæng mellem de forskellige områder inden for dens optræden udadtil og mellem disse og dens øvrige politikker. Rådet og Kommissionen, der bistås af Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, sikrer denne sammenhæng og samarbejder i den henseende.

Artikel 22

* Unionens strategiske interesser og mål

1. Det Europæiske Råd fastlægger Unionens strategiske interesser og mål på grundlag af de principper og mål, der er nævnt i artikel 21.

Det Europæiske Råds afgørelser om Unionens strategiske interesser og mål vedrører såvel den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik som andre områder i for-

bindelse med Unionens optræden udadtil. De kan vedrøre Unionens forbindelser med et land eller et område eller have en tematisk tilgang. De indeholder bestemmelser om varighed samt om de midler, der skal stilles til rådighed af Unionen og medlemsstaterne.

Det Europæiske Råd træffer afgørelse med enstemmighed efter en henstilling fra Rådet, som dette vedtager efter de nærmere bestemmelser, der er fastsat for hvert område. Det Europæiske Råds afgørelser gennemføres i overensstemmelse med procedurerne i traktaterne.

2. Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og Kommissionen kan, for så vidt angår henholdsvis den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og andre områder i forbindelse med Unionens optræden udadtil, forelægge Rådet fælles forslag.

KAPITEL 2

SÆRLIGE BESTEMMELSER OM DEN FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK

1. AFDELING

FÆLLES BESTEMMELSER

Artikel 23

* Grundlaget for Unionens optræden udadtil

Unionens optræden på den internationale scene i henhold til dette kapitel bygger på principperne i, forfølger målene i og varetages i overensstemmelse med de almindelige bestemmelser om Unionens optræden udadtil, der er fastlagt i kapitel 1.

Artikel 24 (tidligere art. 11 EU)

* Unionens kompetencer, medlemsstaternes loyalitet og solidaritet

1. Unionens kompetence inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik omfatter alle udenrigspolitiske områder samt alle spørgsmål vedrørende Unionens sikkerhed, herunder gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik, der kan føre til et fælles forsvar.

Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik er underlagt særlige regler og procedurer. Den fastlægges og gennemføres af Det Europæiske Råd og Rådet, der træffer

afgørelse med enstemmighed, medmindre andet er fastsat i traktaterne. Vedtagelse af lovgivningsmæssige retsakter er udelukket. Denne politik gennemføres af Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og af medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne. Europa-Parlamentets og Kommissionens specifikke rolle på dette område er fastlagt i traktaterne. Den Europæiske Unions Domstol har ingen kompetence med hensyn til disse bestemmelser, bortset fra dens kompetence til at kontrollere overholdelsen af artikel 40 i denne traktat og prøve lovligheden af visse afgørelser, jf. artikel 275, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

2. Inden for rammerne af principperne og målene for Unionens optræden udadtil varetager, fastlægger og gennemfører denne en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, der bygger på udvikling af gensidig politisk solidaritet mellem medlemsstaterne, fastlæggelse af spørgsmål af almen interesse og opnåelse af en stadig stigende konvergens i medlemsstaternes optræden.

3. Medlemsstaterne støtter aktivt og uforbeholdent Unionens udenrigs- og sikkerhedspolitik i en ånd af loyalitet og gensidig solidaritet **og respekterer Unionens indsats på dette område.**

Medlemsstaterne samarbejder for at styrke og udvikle deres gensidige politiske solidaritet. De afstår fra enhver handling, som strider imod Unionens interesser, eller som kan skade dens effektivitet som en sammenhængende faktor i internationale forbindelser.

Rådet og den højtstående repræsentant påser, at disse principper overholdes.

Artikel 25 (tidligere art. 12 EU)

* Virkeliggørelse af målene

Unionen varetager den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik ved:

- a) at fastlægge de overordnede retningslinjer
- b) at vedtage afgørelser, der fastlægger:
  - i) de aktioner, der skal gennemføres af Unionen
  - ii) de holdninger, der skal indtages af Unionen
  - iii) de nærmere bestemmelser for gennemførelsen af de afgørelser, der vedrører nr. i) og ii) og
- c) at styrke det systematiske samarbejde mellem medlemsstaterne om deres politik.

Artikel 26 (tidligere art. 13 EU)

* Fastlæggelse af principper og overordnede retningslinjer; fælles strategier og mål

1. Det Europæiske Råd **definerer Unionens strategiske interesser og fastlægger målene og de overordnede retningslinjer** for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder for anliggender, der har indvirkning på forsvarsområdet. **Det vedtager de nødvendige afgørelser.**

Hvis den internationale udvikling kræver det, indkalder formanden for Det Europæiske Råd til et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd med henblik på at definere de strategiske linjer for Unionens politik i forhold til denne udvikling.

2. Rådet udformer den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og træffer de afgørelser, der er nødvendige for fastlæggelsen og iværksættelsen af denne politik på grundlag af de overordnede retningslinjer og de strategiske linjer, som Det Europæiske Råd har fastlagt.

Rådet og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik påser, at Unionens aktion fremtræder som en helhed, er sammenhængende og effektiv.

3. Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik gennemføres af den højtstående repræsentant og medlemsstaterne under anvendelse af nationale midler og Unionens midler.

Artikel 27

* Unionens højtstående FUSP-repræsentant

1. Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, der er formand for Rådet for Udenrigsanliggender, bidrager med sine forslag til udarbejdelsen af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og sikrer gennemførelsen af de afgørelser, der vedtages af Det Europæiske Råd og Rådet.

2. Den højtstående repræsentant repræsenterer Unionen i anliggender vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Den højtstående repræsentant fører på Unionens vegne den politiske dialog med tredjeparter og udtrykker Unionens holdning i internationale organisationer og på internationale konferencer.

3. Under udøvelsen af sit hverv bistår den højtstående repræsentant af en tjeneste for EU's optræden udadtil. Denne tjeneste arbejder sammen med medlemsstaternes diplomatiske tjenester og omfatter tjenestemænd fra relevante tjenestegrene i Generalsekretariatet for Rådet og Kommissionen samt udstationeret personale fra medlemsstaternes nationale diplomatiske tjenester. Rådet fastsætter ved en afgørelse, hvordan Tjenesten for EU's Optræden Udadtil skal tilrettelæg-

ges og fungere. Rådet træffer afgørelse på forslag af den højtstående repræsentant efter høring af Europa-Parlamentet og efter Kommissionens godkendelse.

Artikel 28 (tidligere art. 14 EU)

* Vedtagelse af fælles aktioner

1. Hvis en international situation kræver en operationel aktion fra Unionens side, vedtager Rådet de nødvendige afgørelser. De fastsætter mål og rækkevidde, de midler, der skal stilles til rådighed for Unionen, om nødvendigt deres varighed, og betingelserne for deres gennemførelse.

Hvis der sker en ændring af forholdene, der har væsentlig betydning for et spørgsmål, der er genstand for en sådan afgørelse, reviderer Rådet principperne og målene for denne afgørelse og vedtager de nødvendige afgørelser.

2. De i stk. 1 nævnte afgørelser forpligter medlemsstaterne i deres stillingtagen og handlinger.

3. Enhver national stillingtagen eller handling i henhold til en afgørelse som nævnt i stk. 1 meddeles af den berørte medlemsstat i så god tid, at der om nødvendigt kan holdes forudgående samråd i Rådet. Forpligtelsen til at give forhåndsunderretning gælder ikke for foranstaltninger, som alene indebærer transformation til det nationale plan af rådsafgørelser.

4. Gør forholdenes udvikling det påtrængende nødvendigt, og revideres rådsafgørelsen som nævnt i stk. 1 ikke, kan medlemsstaterne straks træffe de foranstaltninger, der er absolut nødvendige under hensyntagen til de almindelige mål for denne afgørelse. En medlemsstat, der træffer sådanne foranstaltninger, underretter omgående Rådet herom.

5. Volder iværksættelsen af en afgørelse efter denne artikel alvorlige vanskeligheder for en medlemsstat, skal denne forelægge sagen for Rådet, der skal drøfte den og søge passende løsninger. Disse må ikke stride imod målene for den i stk. 1 nævnte afgørelse eller være til skade for dens effektivitet.

Artikel 29 (tidligere art. 15 EU)

* Spørgsmål af geografisk eller tematisk karakter

Rådet vedtager afgørelser, der fastlægger Unionens tilgang til et bestemt spørgsmål af geografisk eller tematisk karakter. Medlemsstaterne drager omsorg for, at deres nationale politik er i overensstemmelse med Unionens holdninger.

Artikel 30 (tidligere art. 22 EU)

* Forslag fra medlemsstater, den højtstående FUSP-repræsentant og Kommissionen

1. Enhver medlemsstat, **Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik eller den højtstående repræsentant med støtte fra Kommissionen** kan forelægge Rådet alle spørgsmål vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og **forelægge det henholdsvis initiativer eller forslag.**

2. I tilfælde, hvor der hurtigt skal træffes en afgørelse, **indkalder den højtstående repræsentant** enten på egen foranledning **eller på anmodning af en medlemsstat** inden for 48 timer eller, hvor en afgørelse er uopsættelig, inden for en endnu kortere frist til en ekstraordinær samling i Rådet.

Artikel 31 (tidligere art. 23 EU)

* Procedurer

1. Afgørelser i henhold til dette kapitel vedtages af Det Europæiske Råd og Rådet med enstemmighed, medmindre andet er fastsat i dette kapitel. Der kan ikke vedtages lovgivningsmæssige retsakter.

Hvis et medlem af Rådet afholder sig fra at stemme i forbindelse med afstemninger, kan medlemmet kvalificere sin stemmeundladelse ved at afgive en formel erklæring i henhold til dette afsnit. I så fald er det pågældende medlem ikke forpligtet til at anvende afgørelsen, men accepterer, at afgørelsen forpligter Unionen. Under udvisning af gensidig solidaritet afholder den pågældende medlemsstat sig fra enhver handling, som vil kunne komme i konflikt med eller hindre en handling fra Unionens side på grundlag af den pågældende afgørelse, og de øvrige medlemsstater respekterer dens holdning. **Hvis de medlemmer af Rådet, der på denne måde knytter en erklæring til deres stemmeundladelse, udgør mindst en tredjedel af medlemsstaterne med tilsammen mindst en tredjedel af Unionens befolkning, er afgørelsen ikke vedtaget.**

2. Uanset stk. 1 træffer Rådet afgørelse med kvalificeret flertal,

- når det vedtager afgørelser, der fastlægger en EU-aktion eller en EU-holdning på grundlag af en afgørelse truffet af Det Europæiske Råd vedrørende Unionens strategiske interesser og mål som nævnt i artikel 22, stk. 1
- når det vedtager en afgørelse, der fastlægger en EU-aktion eller en EU-holdning, på forslag af Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik efter en specifik anmodning fra Det Europæiske Råd fremsat på dettes eget initiativ eller på initiativ af den højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik.

- når det træffer afgørelse om iværksættelse af **en afgørelse, der fastlægger en EU-aktion eller en EU-holdning**
- når det udpeger en særlig repræsentant i henhold til artikel 33.

Hvis et medlem af Rådet erklærer, at det af **vitale**, nærmere anførte årsager, der vedrører den nationale politik, agter at stemme imod vedtagelsen af en afgørelse, der skal træffes med kvalificeret flertal, finder der ikke afstemning sted. **Den højtstående repræsentant søger i tæt samråd med den pågældende medlemsstat at opnå en løsning, som den kan acceptere. Hvis der ikke opnås et resultat, kan Rådet med kvalificeret flertal anmode om, at sagen henvises til Det Europæiske Råd med henblik på en enstemmig afgørelse.**

3. Det Europæiske Råd kan med enstemmighed vedtage en afgørelse om, at Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal i andre tilfælde end dem, der er nævnt i stk. 2 i nærværende artikel.

4. Stk. 2 og 3 gælder ikke for afgørelser, der har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet.

5. I procedurespørgsmål træffer Rådet afgørelse med et flertal af medlemmernes stemmer.

Artikel 32 (tidligere art. 16 EU)

* Samordnet og konvergent optræden

Medlemsstaterne rådfører sig med hinanden i **Det Europæiske Råd og Rådet** om alle udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, som er af almindelig interesse, **med henblik på at fastlægge en fælles tilgang. Den enkelte medlemsstat konsulterer, før den træffer foranstaltninger på den internationale scene eller indgår forpligtelser, der kan berøre Unionens interesser, de øvrige medlemsstater i Det Europæiske Råd eller i Rådet. Medlemsstaterne sikrer gennem en konvergent optræden, at Unionen kan gøre sine interesser og værdier gældende på den internationale scene. Medlemsstaterne er indbyrdes solidariske.**

Når Det Europæiske Råd eller Rådet har fastlagt en fælles EU-tilgang i henhold til stk. 1, samordner Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og medlemsstaternes udenrigsministre deres aktiviteter i Rådet.

Medlemsstaternes diplomatiske missioner og Unionens delegationer i tredjelande og ved internationale organisationer samarbejder indbyrdes og bidrager til udformningen og iværksættelsen af den fælles tilgang.

Artikel 33 (tidligere art. 18, stk 5, EU)

* Udpegning af særlig repræsentant

Rådet kan, **på forslag af Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik**, udpege en særlig repræsentant med et mandat i forbindelse med særlige politikspørgsmål. **Den særlige repræsentant udøver sit mandat under den højtstående repræsentants myndighed.**

Artikel 34 (tidligere art. 19 EU)

* Samordnet optræden i internationale sammenhænge

1. Medlemsstaterne samordner deres optræden i internationale organisationer og på internationale konferencer. De forsvare **Unionens holdninger** i disse fora. **Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik varetager tilrettelæggelsen af denne samordning.**

I internationale organisationer og på internationale konferencer, hvori ikke alle medlemsstaterne deltager, forsvare de medlemsstater, der deltager, Unionens holdning.

2. **I overensstemmelse med artikel 24, stk. 3, skal de medlemsstater**, der er repræsenteret i internationale organisationer eller på internationale konferencer, hvor ikke alle medlemsstaterne er repræsenteret, holde disse **samt den højtstående repræsentant** underrettet om alle spørgsmål af fælles interesse.

De medlemsstater, der også er medlemmer af De Forenede Nationers Sikkerhedsråd, rådfører sig med hinanden og holder de øvrige medlemsstater **samt den højtstående repræsentant** fuldt ud underrettet. De medlemsstater, der er medlemmer af Sikkerhedsrådet, forsvare i udøvelsen af deres funktion Unionens holdninger og interesser, uden at dette dog berører det ansvar, der påhviler dem i medfør af De Forenede Nationers pagt.

Når Unionen har fastlagt en holdning til et emne på dagsordenen for De Forenede Nationers Sikkerhedsråd, anmoder de medlemsstater, der sidder i Sikkerhedsrådet, om, at den højtstående repræsentant indbydes til at fremlægge Unionens holdning.

Artikel 35 (tidligere art. 20 EU)

* Samarbejde mellem diplomatiske og konsulære missioner

Medlemsstaternes diplomatiske og konsulære missioner og **Unionens** delegationer i tredjelande og på internationale konferencer samt deres repræsentationer ved internationale organisationer samarbejder for at sikre, at de **afgørelser om fastlæggelse af EU-holdninger og -aktioner, der er vedtaget i medfør af dette kapitel, overholdes og iværksættes.**

De intensiverer deres samarbejde ved at udveksle oplysninger **og** foretage fælles vurderinger.

De bidrager til iværksættelsen af unionsborgernes ret til beskyttelse på tredjelandes område, jf. artikel 20, stk. 2, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, samt af foranstaltninger vedtaget i henhold til artikel 23 i nævnte traktat.

Artikel 36 (tidligere art. 21 EU)

* Høring og underretning af Europa-Parlamentet

Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik hører **regelmæssigt** Europa-Parlamentet om de vigtigste aspekter og grundlæggende valg i forbindelse med den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik **og den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik** og underretter **det** om udviklingen i **disse politikker**. **Den højtstående repræsentant påser, at der tages behørigt hensyn til Europa-Parlamentets synspunkter. De særlige repræsentanter kan inddrages i underretningen af Europa-Parlamentet.**

Europa-Parlamentet kan stille spørgsmål eller rette henstillinger til Rådet **og den højtstående repræsentant**. Det drøfter **to gange** om året de fremskridt, der er gjort med iværksættelsen af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, **herunder den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik**.

Artikel 37 (tidligere art. 24 EU)

* Internationale aftaler

Unionen kan indgå aftaler med en eller flere stater eller internationale organisationer **på de områder, der hører under dette kapitel.**

Artikel 38 (tidligere art. 25 EU)

* Den Udenrigs- og sikkerhedspolitiske komité

Med forbehold af artikel 240 i traktaten om **Den Europæiske Unions funktionsmåde** følger en udenrigs- og sikkerhedspolitisk komité den internationale situation på de områder, der henhører under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, og bidrager til at fastlægge politikken ved at afgive udtalelser til Rådet på dettes foranledning, **på foranledning af Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik** eller på eget initiativ. Komitéen følger ligeledes iværksættelsen af den vedtagne politik **med forbehold af den højtstående repræsentants beføjelser.**

Inden for dette kapitels område varetager Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité under Rådets og den højtstående repræsentants ansvar den politiske kon-

trol med og den strategiske ledelse af krisestyringsoperationer som omhandlet i artikel 43.

Rådet kan med henblik på en krisestyringsoperation og for hele dennes varighed, som fastlagt af Rådet, bemyndige komitéen til at træffe relevante afgørelser vedrørende den politiske kontrol med og den strategiske ledelse af operationen.

Artikel 39 (tidligere art. 286 EF)

*** Beskyttelse af personoplysninger**

I overensstemmelse med artikel 16 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde vedtager Rådet uanset stk. 2 heri en afgørelse, der fastsætter regler for beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med medlemsstaternes behandling af personoplysninger under udøvelse af aktiviteter, der er omfattet af dette kapitel, samt regler for den frie udveksling af disse oplysninger. Overholdelsen af disse regler kontrolleres af uafhængige myndigheder.

Artikel 40 (tidligere art. 47 EU)

*** Anvendelse af institutionernes procedurer og beføjelser**

Gennemførelsen af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik berører ikke anvendelsen af institutionernes procedurer og omfanget af deres beføjelser som fastsat i traktaterne med henblik på udøvelsen af Unionens kompetencer i artikel 3- 6 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

På samme måde berører gennemførelsen af politikkerne i disse artikler ikke anvendelsen af institutionernes procedurer og omfanget af deres beføjelser som fastsat i traktaterne med henblik på udøvelsen af Unionens kompetencer i henhold til dette kapitel.

Artikel 41 (tidligere art. 28 EU)

*** Finansiering af udgifter**

1. Institutionernes administrationsudgifter i forbindelse med iværksættelsen af dette kapitel afholdes over Unionens budget.

2. Aktionsudgifter til iværksættelsen af dette kapitel afholdes ligeledes over Unionens budget bortset fra udgifter til operationer, der har indvirkning på militær eller forsvarsområdet, og tilfælde, hvor Rådet med enstemmighed træffer anden afgørelse.

Såfremt udgifterne ikke afholdes over **Unionens** budget, afholdes de af medlemsstaterne efter fordelingsnøglen baseret på bruttonationalindkomsten, medmindre Rådet med enstemmighed træffer anden afgørelse. Hvad angår udgifter til operationer, der har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet, er medlemsstater, hvis

repræsentant i Rådet har afgivet en formel erklæring i henhold til artikel 31, ikke forpligtet til at bidrage til finansieringen heraf.

3. Rådet vedtager en afgørelse om indførelse af særlige procedurer for at sikre hurtig adgang til bevillinger på Unionens budget til hastefinansiering af initiativer som led i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, navnlig forberedende aktiviteter i forbindelse med en opgave som omhandlet i artikel 42, stk. 1, og artikel 43. Det træffer afgørelse efter høring af Europa- Parlamentet.

Forberedende aktiviteter i forbindelse med opgaver som nævnt i artikel 42, stk. 1, og artikel 43, der ikke opføres på Unionens budget, finansieres af en opstartsfond, der består af bidrag fra medlemsstaterne.

Rådet vedtager med kvalificeret flertal på forslag af Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik afgørelser til fastlæggelse af:

- a) de nærmere bestemmelser for oprettelse og finansiering af opstartsfonden, navnlig de finansielle midler, der tildeles fonden
- b) de nærmere bestemmelser for forvaltning af opstartsfonden
- c) de nærmere bestemmelser for finansiel kontrol.

Når den opgave, der påtænkes i overensstemmelse med artikel 42, stk. 1, og artikel 43, ikke kan opføres på Unionens budget, bemyndiger Rådet den højtstående repræsentant til at anvende denne fond. Den højtstående repræsentant aflægger rapport til Rådet om udøvelsen af dette mandat.

2. AFDELING

BESTEMMELSER OM DEN FÆLLES SIKKERHEDS- OG FORSVARSPOLITIK

Artikel 42 (tidligere art. 17 EU)

* Rækkevidden af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

1. Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik udgør en integrerende del af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Den sikrer Unionen en operationel kapacitet, der gør brug af civile og militære midler. Unionen kan anvende disse i forbindelse med opgaver uden for Unionens område med henblik på fredsbevarelse, konfliktforebyggelse og styrkelse af den internationale sikkerhed i overensstemmelse med principperne i De Forenede Nationers pagt.

Udførelsen af disse hverv bygger på kapaciteter tilvejebragt af medlemsstaterne.

2. Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik omfatter gradvis udformning af en fælles EU-forsvarspolitik. Denne vil føre til et fælles forsvar, når Det Europæiske Råd med enstemmighed træffer afgørelse herom. Det henstiller i så fald til medlemsstaterne, at de vedtager en sådan afgørelse i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

Unionens politik i denne **afdelings** betydning berører ikke den særlige karakter af visse medlemsstaters sikkerheds- og forsvarspolitik og skal overholde de forpligtelser, som visse medlemsstater, hvis fælles forsvar foregår i Den Nordatlantiske Traktats Organisation (NATO), har i henhold til den nordatlantiske traktat, og skal være forenelig med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, der er fastlagt inden for denne ramme.

3. Medlemsstaterne stiller civil og militær kapacitet til rådighed for Unionen til gennemførelse af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik med henblik på at bidrage til opfyldelsen af de mål, Rådet har opstillet. De medlemsstater, der opretter multinationale styrker i fællesskab, kan ligeledes stille disse styrker til rådighed for den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.

Medlemsstaterne forpligter sig til gradvis at forbedre deres militære kapacitet. Agenturet for Udvikling af Forsvarskapaciteter, Forskning, Anskaffelse og Forsvarsmateriel (i det følgende benævnt "Det Europæiske Forsvarsagentur") klarlægger de operationelle behov, fremmer foranstaltninger til opfyldelse heraf, bidrager til at påpege og eventuelt iværksætte alle hensigtsmæssige foranstaltninger til styrkelse af forsvarssektorens industrielle og teknologiske basis, deltager i udformningen af en europæisk kapacitets- og forsvarsmaterielpolitik og bistår Rådet med at evaluere forbedringen af den militære kapacitet.

4. Afgørelser om den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, herunder afgørelser om iværksættelse af en opgave som omhandlet i denne artikel, vedtages af Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed på forslag af Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik eller på initiativ af en medlemsstat. Den højtstående repræsentant kan, eventuelt sammen med Kommissionen, stille forslag om anvendelse af både nationale midler og EU-instrumenter.

5. Rådet kan overdrage gennemførelsen af en opgave på EU-plan til en gruppe af medlemsstater med henblik på at bevare Unionens værdier og tjene dens interesser. Gennemførelsen af en sådan opgave er omfattet af artikel 44.

6. De medlemsstater, der opfylder højere kriterier for militær kapacitet, og som har indgået mere bindende forpligtelser på dette område med henblik på mere krævende opgaver, etablerer et permanent struktureret samarbejde inden for

rammerne af Unionen. Dette samarbejde er omfattet af artikel 46. Det berører ikke bestemmelserne i artikel 43.

7. Hvis en medlemsstat udsættes for et væbnet angreb på sit område, skal de øvrige medlemsstater i overensstemmelse med artikel 51 i De Forenede Nationers pagt yde den pågældende medlemsstat al den hjælp og bistand, der ligger inden for deres formåen. Dette berører ikke den særlige karakter af visse medlemsstaters sikkerheds- og forsvarspolitik.

Forpligtelserne og samarbejdet på dette område skal være i overensstemmelse med de forpligtelser, der er indgået inden for Den Nordatlantiske Traktats Organisation, som for de stater, der er medlemmer heraf, fortsat er grundlaget for deres kollektive forsvar og organet for dets iværksættelse.

Artikel 43

* Opgaver, hvortil civile og militære midler kan anvendes

1. De opgaver, der er omhandlet i artikel 42, stk. 1, i forbindelse med hvilke Unionen kan anvende civile og militære midler, omfatter fælles aktioner på nedrustningsområdet, humanitære opgaver og redningsopgaver, rådgivnings og bistandsopgaver på det militære område, konfliktforebyggende og fredsbevarende opgaver og kampstyrkers opgaver i forbindelse med krisestyring, herunder freds-skabelse og postkonflikt-stabiliseringsoperationer. Alle disse opgaver kan bidrage til bekæmpelse af terrorisme, herunder gennem den støtte, som ydes tredjelande til bekæmpelse af terrorisme på deres område.

2. Rådet vedtager afgørelser om de opgaver, der er omhandlet i stk. 1, idet det fastlægger deres mål og rækkevidde samt de overordnede betingelser for deres gennemførelse. Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik forestår under Rådets myndighed og i nær permanent kontakt med Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité samordningen af opgavernes civile og militære aspekter.

Artikel 44

* Overdragelse af opgaver til medlemsstaterne

1. Rådet kan i medfør af de afgørelser, det vedtager i henhold til artikel 43, overdrage gennemførelsen af en opgave til en gruppe af medlemsstater, der ønsker det og råder over den fornødne kapacitet til at udføre en sådan opgave. Disse medlemsstater aftaler indbyrdes sammen med Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, hvorledes opgaven skal forvaltes.

2. De medlemsstater, der deltager i gennemførelsen af opgaven, aflægger regelmæssigt situationsrapport til Rådet på eget initiativ eller på anmodning af

en anden medlemsstat. De deltagende medlemsstater forelægger øjeblikkeligt sagen for Rådet, såfremt gennemførelsen af opgaven får væsentlige følger eller nødvendiggør en ændring af målet, rækkevidden eller betingelserne for opgaven, jf. de afgørelser, der er nævnt i stk. 1. I sådanne tilfælde vedtager Rådet de nødvendige afgørelser.

Artikel 45

* Det Europæiske Forsvarsagenturs opgaver

1. Det Europæiske Forsvarsagentur, der er nævnt i artikel 42, stk. 3, og placeret under Rådets myndighed, har til opgave:

- a) at bidrage til fastlæggelse af målene for medlemsstaternes militære kapacitet og vurdere, om de kapacitetsilsagn, som medlemsstaterne har givet, overholdes
- b) at fremme harmonisering af de operationelle behov samt vedtagelse af effektive og indbyrdes forenelige procedurer i forbindelse med materielanskaffelser
- c) at foreslå multilaterale projekter med henblik på at opfylde målene for militær kapacitet og sikre koordineringen af de programmer, der gennemføres af medlemsstaterne, og forvaltningen af specifikke samarbejdsprogrammer
- d) at støtte forskningen i forsvarsteknologi samt koordinere og planlægge fælles forskningsaktiviteter og undersøgelser af tekniske løsninger, der imødekommer de fremtidige operationelle behov
- e) at bidrage til at identificere og eventuelt gennemføre alle nyttige foranstaltninger med henblik på at styrke forsvarssektorens industrielle og teknologiske basis og øge effektiviteten af de militære udgifter.

2. Det Europæiske Forsvarsagentur er åbent for alle medlemsstater, der ønsker at deltage. Rådet vedtager med kvalificeret flertal en afgørelse, der fastlægger statuten, hjemstedet og de nærmere bestemmelser for agenturets drift. Denne afgørelse tager hensyn til omfanget af den faktiske deltagelse i agenturets aktiviteter. Inden for agenturet oprettes der specifikke grupper, der omfatter de medlemsstater, som gennemfører fælles projekter. Agenturet udfører efter behov sine opgaver i samråd med Kommissionen.

Artikel 46

* Deltagelse i permanent struktureret samarbejde

1. De medlemsstater, der ønsker at deltage i et permanent struktureret samarbejde, jf. artikel 42, stk. 6, og som opfylder kriterierne og tiltræder forpligtelserne med hensyn til militær kapacitet i protokollen om permanent struktureret samarbejde, underretter Rådet og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanklignende og sikkerhedspolitik.

2. Senest tre måneder efter den i stk. 1 nævnte underretning vedtager Rådet en afgørelse om etablering af et permanent struktureret samarbejde med en liste over de deltagende medlemsstater.

Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal efter høring af den højtstående repræsentant.

3. Enhver medlemsstat, der på et senere tidspunkt ønsker at deltage i det permanente strukturerede samarbejde, underretter Rådet og den højtstående repræsentant.

Rådet vedtager en afgørelse, der bekræfter deltagelsen af den pågældende medlemsstat, der overholder kriterierne og tiltræder forpligtelserne i artikel 1 og 2 i protokollen om permanent struktureret samarbejde. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal efter høring af den højtstående repræsentant. Kun de medlemmer af Rådet, der repræsenterer de deltagende medlemsstater, deltager i afstemningen.

Kvalificeret flertal defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

4. Hvis en deltagende medlemsstat ikke længere opfylder kriterierne eller ikke længere er i stand til at overholde forpligtelserne i artikel 1 og 2 i protokollen om permanent struktureret samarbejde, kan Rådet vedtage en afgørelse om suspension af den pågældende medlemsstats deltagelse.

Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Kun de medlemmer af Rådet, der repræsenterer de deltagende medlemsstater, bortset fra den pågældende medlemsstat, deltager i afstemningen.

Kvalificeret flertal defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

5. Hvis en deltagende medlemsstat ønsker at forlade det permanente strukturerede samarbejde, underretter den Rådet om sin beslutning, og Rådet tager til efterretning, at den pågældende medlemsstats deltagelse ophører.

6. Rådets afgørelser og henstillinger inden for rammerne af det permanente strukturerede samarbejde, bortset fra dem, der er nævnt i stk. 2-5, vedtages med enstemmighed. Med henblik på nærværende stykke tæller i forbindelse med enstemmighed kun de deltagende medlemsstaters repræsentanternes stemmer.

AFSNIT VI

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 47

* Retlig status

Unionen har status som juridisk person.

Artikel 48

* Procedurer for revision af traktaterne

1. Traktaterne kan ændres efter en almindelig revisionsprocedure. De kan ligeledes ændres efter forenklede revisionsprocedurer.

Den almindelige revisionsprocedure

2. Enhver medlemsstats regering, Europa-Parlamentet eller Kommissionen kan forelægge Rådet forslag til revision af traktaterne. Disse forslag kan blandt andet tage sigte på at udvide eller indskrænke de beføjelser, der er tildelt Unionen i traktaterne. Disse forslag fremsendes af Rådet til Det Europæiske Råd og meddeles de nationale parlamenter.

3. Hvis Det Europæiske Råd efter høring af Europa-Parlamentet og Kommissionen med simpelt flertal vedtager en afgørelse om at behandle de foreslåede ændringer, indkalder formanden for Det Europæiske Råd et konvent sammensat af repræsentanter for de nationale parlamenter, medlemsstaternes stats- og regeringschefer, Europa-Parlamentet og Kommissionen. Den Europæiske Centralbank skal også høres, hvis det drejer sig om institutionelle ændringer på det monetære område. Konventet behandler forslagene til revision og vedtager ved konsensus en anbefaling til en konference mellem repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer som nævnt i stk. 4.

Det Europæiske Råd kan med simpelt flertal og efter Europa-Parlamentets godkendelse beslutte ikke at indkalde et konvent, hvis ændringernes omfang ikke berettiger hertil. I så fald fastlægger Det Europæiske Råd mandatet til en konference mellem repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer.

4. En konference mellem repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer indkaldes af formanden for Rådet for efter fælles overenskomst at fastlægge de ændringer, der skal foretages i traktaterne.

Ændringerne træder i kraft efter at være blevet ratificeret af alle medlemsstaterne i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

5. Hvis fire femtedele af medlemsstaterne to år efter undertegnelsen af en traktat om ændring af traktaterne har ratificeret denne, og en eller flere medlemsstater er stødt på vanskeligheder i forbindelse med ratifikationen, tager Det Europæiske Råd spørgsmålet op.

De forenklede revisionsprocedurer

6. Enhver medlemsstats regering, Europa-Parlamentet eller Kommissionen kan forelægge Det Europæiske Råd forslag til revision af alle eller en del af bestemmelserne i tredje del af traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde vedrørende Unionens interne politikker og foranstaltninger.

Det Europæiske Råd kan vedtage en afgørelse om ændring af alle eller en del af bestemmelserne i tredje del af traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Det Europæiske Råd træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet og Kommissionen samt Den Europæiske Centralbank i tilfælde af institutionelle ændringer på det monetære område. En sådan afgørelse træder først i kraft, når medlemsstaterne har godkendt den i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

Den afgørelse, der er nævnt i andet afsnit, kan ikke udvide de kompetencer, der er tildelt Unionen i traktaterne.

7. Når Rådet i henhold til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde eller afsnit V i nærværende traktat træffer afgørelse med enstemmighed på et bestemt område eller i et bestemt tilfælde, kan Det Europæiske Råd vedtage en afgørelse, der gør det muligt for Rådet at træffe afgørelse med kvalificeret flertal på dette område eller i dette tilfælde. Dette afsnit gælder ikke for afgørelser, der har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet.

Når lovgivningsmæssige retsakter i henhold til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde skal vedtages af Rådet efter en særlig lovgivningsprocedure, kan Det Europæiske Råd vedtage en afgørelse, der gør det muligt at vedtage sådanne retsakter efter den almindelige lovgivningsprocedure.

Ethvert initiativ, som Det Europæiske Råd tager på grundlag af første eller andet afsnit, fremsendes til de nationale parlamenter. Hvis et nationalt parlament gør indsigelse inden for en frist på seks måneder efter denne fremsendelse, vedtages

den i første eller andet afsnit nævnte afgørelse ikke. Hvis der ikke gøres indsigelse, kan Det Europæiske Råd vedtage den pågældende afgørelse.

I forbindelse med vedtagelsen af de afgørelser, der er nævnt i første og andet afsnit, træffer Det Europæiske Råd afgørelse med enstemmighed, når Europa-Parlamentet har givet sin godkendelse med et flertal af sine medlemmer.

Artikel 49

* Kriterier for medlemskab og procedure for tiltrædelse af Unionen

Enhver europæisk stat, som respekterer værdierne i artikel 2 og forpligter sig til at fremme dem, kan ansøge om at blive medlem af Unionen. Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter underrettes om denne ansøgning. Den ansøgende stat retter sin ansøgning til Rådet, som træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Kommissionen og efter godkendelse fra Europa-Parlamentet, der udtaler sig med et flertal blandt sine medlemmer. De kriterier for medlemskab, som Det Europæiske Råd er nået til enighed om, skal tages i betragtning.

Vilkårene for optagelsen og sådanne tilpasninger af de til grund for Unionen liggende traktater, som optagelsen medfører, fastlægges ved en aftale mellem medlemsstaterne og den ansøgende stat. Denne aftale forelægges samtlige kontraherende stater til ratifikation i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

Artikel 50

* Frivillig udtræden af Unionen

1. Enhver medlemsstat kan i overensstemmelse med sine forfatningsmæssige bestemmelser beslutte at udtræde af Unionen.

2. Hvis en medlemsstat beslutter at udtræde, meddeler den det til Det Europæiske Råd. På baggrund af Det Europæiske Råds retningslinjer forhandler og indgår Unionen en aftale med den pågældende stat om de nærmere bestemmelser for statens udtræden under hensyn til rammen for dens fremtidige forbindelser med Unionen. Denne aftale forhandles i overensstemmelse med artikel 218, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Den indgås på Unionens vegne af Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal efter Europa-Parlamentets godkendelse.

3. Traktaterne ophører med at finde anvendelse på den pågældende medlemsstat på datoen for udtrædelsesaftalens ikrafttrædelse eller, hvis en sådan aftale ikke foreligger, to år efter meddelelsen i stk. 2, medmindre Det Europæiske Råd efter aftale med den pågældende medlemsstat med enstemmighed beslutter at forlænge denne frist.

4. Ved anvendelsen af stk. 2 og 3 deltager det medlem af Det Europæiske Råd og Rådet, der repræsenterer den udtrædende medlemsstat, ikke i Det Europæiske Råds eller Rådets drøftelser eller afgørelser vedrørende denne stat.

Kvalificeret flertal defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra b), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

5. Hvis en stat, der er udtrådt af Unionen, på ny anmoder om medlemskab, behandles dens anmodning efter proceduren i artikel 49.

Artikel 51

* Protokoller og bilag

Protokollerne og bilagene til traktaterne udgør en integrerende del af disse.

Artikel 52

* Territorialt anvendelsesområde

1. Traktaterne gælder for Kongeriget Belgien, Republikken Bulgarien, Den Tjekkiske Republik, Kongeriget Danmark, Forbundsrepublikken Tyskland, Republikken Estland, Irland, Den Høllenske Republik, Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Republikken Kroatien, Den Italienske Republik, Republikken Cypern, Republikken Letland, Republikken Litauen, Storhertugdømmet Luxembourg, Republikken Ungarn, Republikken Malta, Kongeriget Nederlandene, Republikken Østrig, Republikken Polen, Den Portugisiske Republik, Rumænien, Republikken Slovenien, Den Slovakiske Republik, Republikken Finland, Kongeriget Sverige og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland.

2. Traktaternes territoriale anvendelsesområde er præciseret i artikel 355 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Artikel 53 (tidligere art. 51 EU)

* Varighed

Denne traktat er indgået for ubegrænset tid.

Artikel 54 (tidligere art. 52 EU)

* Ratifikation og ikrafttræden

Denne traktat skal ratificeres af De Høje Kontraherende Parter i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser. Ratifikationsdokumenterne depone-res hos Den Italienske Republiks regering.

Denne traktat træder i kraft den 1. januar 1993, forudsat at samtlige ratifikationsinstrumenter er deponeret eller, hvis dette ikke er tilfældet, den første dag i den måned, der følger efter deponeringen af det sidste ratifikationsinstrument.

Artikel 55 (tidligere art. 53 EU)
Autentiske tekster og oversættelser

1. Denne traktat, der er udarbejdet i et eksemplar på bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, irsk, italiensk, **kroatisk**, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjek-kisk, tysk og ungarsk, hvilke tekster alle har samme gyldighed, deponeres i Den Italienske Republiks regerings arkiver. Denne regering fremsender en bekræftet genpart til hver af de øvrige signatarstaters regeringer.

2. Denne traktat kan også oversættes til ethvert andet sprog som fastlagt af medlemsstaterne blandt de sprog, der i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige orden har officiel status på hele eller en del af deres område. En bekræftet genpart af sådanne oversættelser tilvejebringes af de pågældende medlemsstater og deponeres i Rådets arkiver.

TRAKTAT OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

HANS MAJESTÆT BELGIERNES KONGE, PRÆSIDENTEN FOR FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND, PRÆSIDENTEN FOR DEN FRANSE REPUBLIK, PRÆSIDENTEN FOR DEN ITALIENSKE REPUBLIK, HENDES KONGELIGE HØJHED STORHERTUGINDEN AF LUXEMBOURG, HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN AF NEDERLANDENE²,

SOM ER BESLUTTET PÅ at skabe grundlag for en stadig snævrere sammenslutning mellem de europæiske folk,

SOM HAR DET FORSÆT gennem fælles handling at sikre økonomiske og sociale fremskridt for deres **stater** ved at fjerne de skranker, der deler Europa,

SOM SÆTTER DET som et væsentligt mål for deres bestræbelser stadig at forbedre deres folks levevilkår og beskæftigelsesforhold,

SOM ERKENDER, at fjernelsen af bestående hindringer kræver fælles indsats med henblik på at sikre en vedvarende ekspansion, ligevægt i samhandelen og redelig konkurrence,

SOM TILSTRÆBER at styrke enheden i deres økonomier og at fremme disses harmoniske udvikling ved at formindske ulighederne mellem de forskellige områder og forbedre de mindre begunstigede områders stilling,

SOM ØNSKER gennem en fælles handelspolitik at bidrage til gradvis ophævelse af restriktionerne i den internationale samhandel,

SOM ER SINDET at bekræfte den solidaritet, der knytter Europa og de oversøiske lande sammen, og som ønsker at sikre disse lande øget velstand i overensstemmelse med grundsætningerne i De Forenede Nationers pagt,

SOM HAR SAT SIG FOR ved denne forening af de økonomiske kræfter at bevare og styrke freden og friheden, og som opfordrer de øvrige europæiske folk, der deler dette ideal, til at tilslutte sig disse bestræbelser,

SOM ER BESLUTTET PÅ at tilskynde til, at deres folk opnår det højst mulige videnniveau gennem bred adgang til uddannelse og vedvarende ajourføring heraf,

---

2 Republikken Bulgarien, Den Tjekkiske Republik, Kongeriget Danmark, Republikken Estland, Republikken Kroatien, Den Helleniske Republik, Kongeriget Spanien, Irland, Republikken Cypern, Republikken Letland, Republikken Litauen, Republikken Ungarn, Republikken Malta, Republikken Østrig, Republikken Polen, Den Portugisiske Republik, Rumænien, Republikken Slovenien, Den Slovakiske Republik, Republikken Finland, Kongeriget Sverige og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland er efterfølgende blevet medlemmer af Den Europæiske Union.

HAR **med henblik herpå** udpeget som befuldmægtigede:

(listen over befuldmægtigede er ikke gengivet)

SOM, efter at de har udvekslet deres fuldmagter og fundet dem i god og behørig form, er blevet enige om følgende bestemmelser:

FØRSTE DEL PRINCIPPERNE

Artikel 1

* Traktatens genstand

1. Denne traktat omhandler Unionens funktionsmåde og fastlægger de områder, der er omfattet af dens beføjelser, samt afgrænsningen af og de nærmere bestemmelser for udøvelsen af disse beføjelser.

2. Denne traktat og traktaten om Den Europæiske Union udgør de traktater, som Unionen bygger på. Disse to traktater, der har samme juridiske værdi, betegnes "traktaterne".

AFSNIT I

UNIONENS KOMPETENCEKATEGORIER OG -OMRÅDER

Artikel 2

* Kompetencekategorier

1. Når Unionen i traktaterne tildeles enekompetence på et bestemt område, er det kun Unionen, der kan lovgive og vedtage juridisk bindende retsakter, og medlemsstaterne har kun beføjelse hertil efter bemyndigelse fra Unionen eller med henblik på at gennemføre EU-retsakter.

2. Når Unionen i traktaterne på et bestemt område tildeles en kompetence, som den deler med medlemsstaterne, kan Unionen og medlemsstaterne lovgive og vedtage juridisk bindende retsakter på dette område. Medlemsstaterne udøver deres kompetence, i det omfang Unionen ikke har udøvet sin. Medlemsstaterne udøver på ny deres kompetence, i det omfang Unionen har besluttet at ophøre med at udøve sin.

3. Medlemsstaterne samordner deres økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker efter de nærmere bestemmelser i denne traktat, som Unionen har kompetence til at fastsætte.

4. Unionen har i overensstemmelse med bestemmelserne i traktaten om Den Europæiske Union kompetence til at definere og gennemføre en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik.

5. På visse områder og på de betingelser, der er fastlagt i traktaterne, har Unionen beføjelse til at gennemføre tiltag for at understøtte, koordinere eller supplere medlemsstaternes indsats, uden at denne beføjelse dog træder i stedet for medlemsstaternes beføjelser på disse områder.

Juridisk bindende EU-retsakter vedtaget på grundlag af traktaternes bestemmelser vedrørende disse områder kan ikke omfatte harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

6. Omfanget af og de nærmere bestemmelser for Unionens udøvelse af beføjelser fastlægges i de specifikke bestemmelser for de enkelte områder i traktaterne.

Artikel 3

* Områder med enekompetence

1. Unionen har enekompetence på følgende områder:

- a) toldunionen
- b) fastlæggelse af de konkurrenceregler, der er nødvendige for det indre markeds funktion
- c) den monetære politik for de medlemsstater, der har euroen som valuta
- d) bevarelse af havets biologiske ressourcer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik
- e) den fælles handelspolitik.

2. Unionen har ligeledes enekompetence til at indgå internationale aftaler, når indgåelsen har hjemmel i en lovgivningsmæssig EU-retsakt, eller når den er nødvendig for at give Unionen mulighed for at udøve sin kompetence på internt plan, eller for så vidt den kan berøre fælles regler eller ændre deres rækkevidde.

Artikel 4

* Områder med delt kompetence

1. Unionen deler kompetence med medlemsstaterne, når traktaterne tildeler den en kompetence, der ikke vedrører de områder, der er nævnt i artikel 3 og 6.

2. Der er delt kompetence mellem Unionen og medlemsstaterne på følgende hovedområder:

- a) det indre marked

- b) social- og arbejdsmarkedspolitik for så vidt angår de aspekter, der er fastlagt i denne traktat
- c) økonomisk, social og territorial samhørighed
- d) landbrug og fiskeri, undtagen bevarelse af havets biologiske ressourcer
- e) miljø
- f) forbrugerbeskyttelse
- g) transport
- h) transeuropæiske net
- i) energi
- j) området med frihed, sikkerhed og retfærdighed
- k) fælles sikkerhedsudfordringer på folkesundhedsområdet for så vidt angår de aspekter, der er fastlagt i denne traktat.

3. På områderne forskning, teknologisk udvikling og rummet har Unionen kompetence til at gennemføre tiltag, navnlig til at fastlægge og iværksætte programmer, dog således at udøvelsen af denne kompetence ikke kan føre til, at medlemsstaterne forhindres i at udøve deres kompetence.

4. På områderne udviklingssamarbejde og humanitær bistand har Unionen kompetence til at gennemføre tiltag og føre en fælles politik, dog således at udøvelsen af denne kompetence ikke kan føre til, at medlemsstaterne forhindres i at udøve deres kompetence.

Artikel 5

* Samordning af økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker

1. Medlemsstaterne samordner deres økonomiske politikker i Unionen. Med henblik herpå vedtager Rådet foranstaltninger, navnlig overordnede retningslinjer for disse politikker. Der gælder særlige bestemmelser for de medlemsstater, der har euroen som valuta.

2. Unionen træffer foranstaltninger med henblik på at sikre samordning af medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker, navnlig ved at fastlægge retningslinjer for disse politikker.

3. Unionen kan tage initiativer med henblik på at sikre samordning af medlemsstaternes social- og arbejdsmarkedspolitik.

Artikel 6

* Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag

Unionen har kompetence til at gennemføre tiltag for at understøtte, koordinere eller supplere medlemsstaternes tiltag. De områder, hvor sådanne tiltag på europæisk plan kan gennemføres, er:

- a) beskyttelse og forbedring af menneskers sundhed
- b) industri
- c) kultur
- d) turisme
- e) uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom og sport
- f) civilbeskyttelse
- g) administrativt samarbejde.

AFSNIT II

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 7

* Sammenhæng mellem politikker, princippet om kompetencetildeling

Unionen sørger for sammenhæng mellem sine forskellige politikker og aktiviteter under hensyn til alle sine mål og i overensstemmelse med princippet om kompetencetildeling.

Artikel 8 (tidligere art. 3, stk 2, EF)

* Fremme af ligestilling mellem kønnene

I alle sine aktiviteter tilstræber Unionen at fjerne uligheder og fremme ligestilling mellem mænd og kvinder.

Artikel 9

- * Hensyn til beskæftigelsesniveau, social beskyttelse, social udstødelse, uddannelse, menneskers sundhed

Ved fastlæggelsen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter tager Unionen hensyn til de krav, der er knyttet til fremme af et højt beskæftigelsesniveau, sikring af passende social beskyttelse, bekæmpelse af social udstødelse samt et højt niveau for uddannelse, erhvervsuddannelse og beskyttelse af menneskers sundhed.

Artikel 10 (tidligere art. 13, stk 1, EF)

- * Bekæmpelse af forskelsbehandling

Ved udformningen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter tilstræber Unionen at bekæmpe enhver form for forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Artikel 11 (tidligere art. 6 EF)

- * Integration af miljøhensyn i EU's politikker

Miljøbeskyttelseskrav skal integreres i udformningen og gennemførelsen af **Unionens** politikker og aktioner, især med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling.

Artikel 12 (tidligere art. 153, stk. 2, EF)

- * Inddragelse af forbrugerbeskyttelseshensyn i EU's politikker

Forbrugerbeskyttelseshensyn inddrages ved udformningen og gennemførelsen af andre af **Unionens** politikker og -aktiviteter.

Artikel 13 (tidligere protokollen om dyrebeskyttelse og dyrevelfærd)

- * Hensyn til dyrevelfærd i EU's politikker

Når **Unionens** politikker inden for landbrug, **fiskeri**, transport, det indre marked, **forskning og teknologisk udvikling samt rummet** fastlægges og gennemføres, tager **Unionen** og medlemsstaterne fuldt hensyn til **velfærden hos dyr som følgende væsener**, samtidig med at de respekterer medlemsstaternes love og administrative bestemmelser samt deres skikke, navnlig med hensyn til religiøse ritualer, kulturelle traditioner og regionale skikke.

Artikel 14 (tidligere art. 16 EF)

* Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse

Med forbehold af **artikel 4 i traktaten om den Europæiske Union** og af **artikel 93, 106 og 107 i denne traktat** og i betragtning af den plads, som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse indtager i **Unionens** fælles værdinormer, og den rolle, som de spiller med henblik på at fremme social og territorial samhørighed, sørger **Unionen** og medlemsstaterne inden for deres respektive kompetenceområde og inden for rammerne af **traktaternes** anvendelsesområde for, at sådanne tjenester ydes på grundlag af principper og vilkår, **navnlig økonomiske og finansielle**, der gør det muligt for dem at opfylde deres opgaver. **Europa-Parlamentet og Rådet fastlægger ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure disse principper og vilkår, uden at dette anfægter medlemsstaternes kompetence til under overholdelse af traktaterne at levere, udlægge og finansiere sådanne tjenesteydelser.**

Artikel 15 (tidligere art. 255 EF)

* Åbenhed og aktindsigt i EU-dokumenter

1. For at fremme gode styreformer og sikre civilsamfundets deltagelse arbejder Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer så åbent som muligt.
2. Europa-Parlamentets møder er offentlige, og det gælder også Rådets samlinger, når det forhandler og stemmer om udkast til lovgivningsmæssige retsakter.
3. Alle unionsborgere og alle fysiske og juridiske personer, der har bopæl eller **vedtægtsmæssigt** hjemsted i en medlemsstat, har ret til aktindsigt i dokumenter fra **Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer, uanset medium**, efter de principper og på de betingelser, der fastsættes i henhold til **dette stykke**.

Generelle principper for og begrænsninger i denne aktindsigt af hensyn til offentlige eller private interesser, fastsættes **ved forordning af Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure**.

Institutionerne sikrer åbenhed i deres arbejde og indarbejder hver især særlige bestemmelser vedrørende aktindsigt i deres forretningsordener i **overensstemmelse med de forordninger, der er nævnt i andet afsnit**.

Den Europæiske Unions Domstol, Den Europæiske Centralbank og Den Europæiske Investeringsbank er kun omfattet af dette stykke, når de udøver administrative funktioner.

Europa-Parlamentet og Rådet sikrer offentliggørelse af dokumenterne i forbindelse med lovgivningsprocedurerne på de betingelser, der er fastsat i de forordninger, der er nævnt i andet afsnit.

Artikel 16 (tidligere art. 286 EF)

* Beskyttelse af personoplysninger

1. Enhver har ret til beskyttelse af personoplysninger om vedkommende selv.
2. Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter efter den almindelige lovgivningsprocedure regler for beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger foretaget af Unionens institutioner, organer, kontorer og agenter samt af medlemsstaterne under udøvelse af aktiviteter, der er omfattet af EU-retten, og regler for den frie udveksling af personoplysninger. Overholdelsen af disse regler kontrolleres af uafhængige myndigheder.

Regler vedtaget på grundlag af denne artikel berører ikke de specifikke regler, der findes i artikel 39 i traktaten om Den Europæiske Union.

Artikel 17

* Respekt for kirkers og konfessionsløse organisationers status

1. Unionen respekterer og må ikke anfægte den status, som kirker og religiøse sammenslutninger eller samfund har i medlemsstaterne i henhold til national lovgivning.
2. Unionen respekterer ligeledes den status, som filosofiske og konfessionsløse organisationer har i henhold til national lovgivning.
3. Unionen opretholder en åben, gennemsigtig og regelmæssig dialog med disse kirker og organisationer i anerkendelse af deres identitet og specifikke bidrag.

ANDEN DEL

IKKE-FORSKELSBEHANDLING OG UNIONSBORGERSKAB

Artikel 18 (tidligere art. 12 EF)

- * Forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet

Inden for **traktaternes** anvendelsesområde og med forbehold af **disses** særlige bestemmelser er al forskelsbehandling, der udøves på grundlag af nationalitet, forbudt.

Efter den almindelige lovgivningsprocedure kan Europa-Parlamentet og Rådet give forskrifter med henblik på at forbyde sådan forskelsbehandling.

Artikel 19 (tidligere art. 13 EF)

- * Foranstaltninger mod forskelsbehandling pga. køn, race, etnisk oprindelse m.v.

1. Med forbehold af **traktaternes** øvrige bestemmelser og inden for rammerne af de beføjelser, som **traktaterne** tillægger **Unionen**, kan Rådet, **der træffer afgørelse efter en særlig lovgivningsprocedure**, med enstemmighed og **med Europa-Parlamentets godkendelse** træffe hensigtsmæssige foranstaltninger til at bekæmpe forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

2. **Uanset stk. 1 kan Europa-Parlamentet og Rådet, efter den almindelige lovgivningsprocedure, uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, vedtage EU-tilskyndelsesforanstaltninger til støtte for medlemsstaternes aktioner med henblik på at bidrage til virkeliggørelsen af målene i stk. 1.**

Artikel 20 (tidligere art. 17 EF)

- * Indførelse af et unionsborgerskab

1. Der indføres et unionsborgerskab. Unionsborgerskab har enhver, der er statsborger i en medlemsstat. Unionsborgerskab er et supplement til det nationale statsborgerskab og træder ikke i stedet for dette.

2. **Unionsborgere** har de rettigheder og er **underlagt** de pligter, der er indeholdt i **traktaterne. De har bl.a. følgende rettigheder:**

- a) de har ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område
- b) de har valgret og er valgbare ved valg til Europa-Parlamentet og ved kommunale valg i den medlemsstat, hvor de har bopæl, på samme betingelser som statsborgerne i denne stat
- c) de nyder i tredjelande, hvor den medlemsstat, som de er statsborgere i, ikke er repræsenteret, beskyttelse hos enhver medlemsstats diplomatiske og konsulære myndigheder på samme vilkår som statsborgere i denne medlemsstat
- d) de har ret til at indgive andragender til Europa-Parlamentet og til at henvende sig til Den Europæiske Ombudsmand samt til Unionens institutioner og rådgivende organer på et af traktaternes sprog og få svar på samme sprog.

Disse rettigheder udøves med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i traktaterne og i foranstaltninger vedtaget med henblik på deres gennemførelse.

Artikel 21 (tidligere art. 18 EF)

* Unionsborgernes ret til fri bevægelighed og opholdsret

1. Enhver unionsborger har ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i **traktaterne** og i gennemførelsesbestemmelserne hertil.
2. Såfremt en handling fra **Unionens** side viser sig påkrævet for at nå dette mål, og **traktaterne** ikke indeholder fornøden hjemmel hertil, **kan Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure vedtage** bestemmelser, der skal gøre det lettere at udøve de rettigheder, der er nævnt i stk. 1.
3. Med samme mål for øje som i stk. 1 kan Rådet, hvis traktaterne ikke indeholder fornøden hjemmel hertil, efter en særlig lovgivningsprocedure fastsætte foranstaltninger vedrørende social sikring eller social beskyttelse. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

Artikel 22 (tidligere art. 19 EF)

* Valgret og valgbarhed ved kommunalvalg og EP-valg

1. Enhver unionsborger, der har bopæl i en medlemsstat, hvor han ikke er statsborger, har valgret og er valgbar ved kommunale valg i den medlemsstat, hvor han har bopæl, på samme betingelser som statsborgerne i denne stat. Denne ret udøves med forbehold af de nærmere bestemmelser, som Rådet, der træffer afgørelse **efter en særlig lovgivningsprocedure, med** enstemmighed og efter høring af Europa-Parlamentet, har vedtaget; de nærmere bestemmelser kan omfatte undtagelser, når specifikke problemer i en medlemsstat tilsiger dette.

2. Med forbehold af artikel **223, stk. 1**, og gennemførelsesbestemmelserne hertil, har enhver unionsborger, der har bopæl i en medlemsstat, hvor han ikke er statsborger, valgret og er valgbar ved valg til Europa-Parlamentet i den medlemsstat, hvor han har bopæl, på samme betingelser som statsborgerne i denne stat. Denne ret kan udøves med forbehold af de nærmere bestemmelser, som Rådet, der træffer afgørelse **efter en særlig lovgivningsprocedure, med** enstemmighed og efter høring af Europa-Parlamentet, har vedtaget; de nærmere bestemmelser kan omfatte undtagelser, når specifikke problemer i en medlemsstat tilsiger dette.

Artikel 23 (tidligere art. 20 EF)

* Unionsbørgeres beskyttelse hos andre landes konsulære myndigheder

Enhver unionsborger nyder i tredjelande, hvor den medlemsstat, hvori han er statsborger, ikke er repræsenteret, enhver medlemsstats diplomatiske og konsulære myndigheds beskyttelse på samme vilkår som statsborgere i denne medlemsstat. Medlemsstaterne **træffer de nødvendige dispositioner og** indleder de påkrævede internationale forhandlinger med henblik på at sikre denne beskyttelse.

Rådet kan efter en særlig lovgivningsprocedure og efter høring af Europa-Parlamentet vedtage direktiver om de koordinations- og samarbejdsforanstaltninger, der er nødvendige for at lette denne beskyttelse.

Artikel 24 (tidligere art. 21 EF)

* Princippet om deltagelsesdemokrati, sprog

Europa-Parlamentet og Rådet fastlægger ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure bestemmelser om de procedurer og betingelser, der er nødvendige for fremsættelsen af et borgerinitiativ som nævnt i artikel 11 i traktaten om Den Europæiske Union, herunder det minimumsantal medlemsstater, som borgerne skal komme fra.

Enhver unionsborger har ret til at indgive andragender til Europa-Parlamentet i medfør af artikel 227.

Enhver unionsborger kan henvende sig til den ombudsmandsinstitution, der indføres i overensstemmelse med artikel 228.

Enhver unionsborger kan skrive til enhver af de **institutioner, organer, kontorer og agenturer**, der er nævnt i denne artikel eller i **artikel 13 i traktaten om den Europæiske Union**, på et af de i **samme traktats artikel 55, stk. 1**, nævnte sprog og få svar på samme sprog.

Artikel 25 (tidligere art. 22 EF)

* Bestemmelser om unionsborgerskab

Kommissionen aflægger rapport til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg hvert tredje år om gennemførelsen af bestemmelserne i denne del. Denne rapport skal omfatte spørgsmålet om Unionens udvikling.

På grundlag heraf og med forbehold af de øvrige bestemmelser i **traktaterne** kan Rådet, der træffer afgørelse **efter en særlig lovgivningsprocedure**, med enstemmighed og **med Europa-Parlamentets godkendelse**, vedtage bestemmelser med henblik på at styrke eller udbygge de rettigheder, der er **nævnt i artikel 20, stk. 2**. **Disse bestemmelser træder i kraft, når medlemsstaterne har godkendt dem** i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

TREDJE DEL

INTERNE POLITIKKER OG FORANSTALTNINGER

AFSNIT I

DET INDRE MARKED

Artikel 26 (tidligere art. 14 EF)

* Oprettelse af det indre marked med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital

1. Unionen vedtager foranstaltninger med henblik på oprettelse af det indre marked eller sikring af dets funktion i henhold til de relevante bestemmelser i traktaterne.

2. Det indre marked indebærer et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital i overensstemmelse med bestemmelserne i **traktaterne**.

3. Rådet **fastlægger** på forslag af Kommissionen de retningslinjer og betingelser, der er nødvendige for at sikre afbalancerede fremskridt i alle berørte sektorer.

Artikel 27 (tidligere art. 15 EF)

* Midlertidige undtagelser med mindst mulige forstyrrelser for det indre markeds funktion

Ved udarbejdelsen af forslagene med henblik på virkeliggørelsen af målene i artikel 26 tager Kommissionen hensyn til omfanget af den indsats, der inden for økonomier på forskellige udviklingstrin må gøres **med henblik på oprettelsen af det indre marked**, og den kan fremsætte forslag om hensigtsmæssige bestemmelser.

Hvis disse bestemmelser tager form af undtagelser, skal de være af midlertidig karakter og medføre de mindste forstyrrelser i **det indre markeds** funktion.

AFSNIT II

FRIE VAREBEVÆGELSER

Artikel 28 (tidligere art. 23 EF)

* Toldunion

1. **Unionen er bl.a. en toldunion**, som omfatter al vareudveksling, og som indebærer forbud mod told ved indførsel fra og ved udførsel til andre medlemsstater, såvel som mod alle afgifter med tilsvarende virkning, samt indførelse af en fælles toldtarif over for tredjeland.

2. Bestemmelserne i artikel 30 og i kapitel 2 i dette afsnit finder anvendelse på varer med oprindelse i medlemsstaterne, og på de varer hidrørende fra tredjeland, som frit kan omsættes i medlemsstaterne.

Artikel 29 (tidligere art. 24 EF)

* Fri omsætning af varer fra tredjelande

Ved varer, som frit kan omsættes i en medlemsstat, forstås sådanne fra tredjeland hidrørende varer, for hvilke de af vedkommende medlemsstat foreskrevne formaliteter i forbindelse med indførelsen er blevet opfyldt, og for hvilke denne medlemsstat har opkrævet gældende told og afgifter med tilsvarende virkning, og for hvilke disse told- og afgiftsbeløb ikke er blevet helt eller delvis godtgjort.

KAPITEL 1

TOLDUNIONEN

Artikel 30 (tidligere art. 25 EF)

* Forbud mod told og andre afgifter mellem medlemsstaterne

Told ved indførsel og udførsel og andre afgifter med tilsvarende virkning er forbudt mellem medlemsstaterne. Dette gælder også finanstold.

Artikel 31 (tidligere art. 26 EF)

* Vedtagelser af toldsatser i den fælles toldtarif

Rådet fastsætter på forslag af Kommissionen toldsatserne i den fælles toldtarif.

Artikel 32 (tidligere art. 27 EF)

* Kommissionens opgaver

Kommissionen tager under udøvelsen af de hverv, der er betroet den i medfør af dette kapitel, hensyn til:

- a) nødvendigheden af at fremme samhandelen mellem medlemsstaterne og tredjeland
- b) udviklingen af konkurrencevilkårene inden for **Unionen** i det omfang, denne udvikling medfører en styrkelse af virksomhedernes konkurrenceevne
- c) **Unionens** behov for forsyninger med råvarer og halvfabrikata, idet den samtidig bør påse, at konkurrencevilkårene mellem medlemsstaterne med hensyn til færdigvarer ikke fordrejes
- e) nødvendigheden af at undgå alvorlige forstyrrelser i medlemsstaternes økonomiske liv og af at sikre en rationel udvikling af produktionen og en forøgelse af forbruget inden for **Unionen**.

KAPITEL 2

TOLDSAMARBEJDE

Artikel 33 (tidligere art. 135 EF)

* Styrkelse af toldsamarbejdet

Inden for **traktaternes** anvendelsesområde træffer **Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure** foranstaltninger til styrkelse af toldsamarbejdet mellem medlemsstaterne og mellem disse og Kommissionen.

KAPITEL 3

FORBUD MOD KVANTITATIVE RESTRIKTIONER MELLEM MEDLEMSSTATERNE

Artikel 34 (tidligere art. 28 EF)

* Forbud mod kvantitative indførselsrestriktioner

Kvantitative indførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning er forbudt mellem medlemsstaterne.

Artikel 35 (tidligere art. 29 EF)

* Forbud mod kvantitative udførselsrestriktioner

Kvantitative udførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning er forbudt mellem medlemsstaterne.

Artikel 36 (tidligere art. 30 EF)

* Undtagelser fra forbudet mod handelsrestriktioner

Bestemmelserne i artikel 34 og 35 er ikke til hinder for sådanne forbud eller restriktioner vedrørende indførsel, udførsel eller transit, som er begrundet i hensynet til den offentlige sædelighed, den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, beskyttelse af menneskers og dyrs liv og sundhed, beskyttelse af planter, beskyttelse af nationale skatte af kunstnerisk, historisk eller arkæologisk værdi, eller beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret. Disse forbud eller restriktioner må dog hverken udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

Artikel 37 (tidligere art. 31 EF)

* Statslige handelsmonopoler, forbud mod forskelsbehandling

1. Medlemsstaterne tilpasser de statslige handelsmonopoler, således at enhver forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår er udelukket.

Denne artikels bestemmelser finder anvendelse på ethvert organ, gennem hvilket en medlemsstat, de jure eller de facto, direkte eller indirekte, kontrollerer, leder eller øver mærkbar indflydelse på indførsel eller udførsel mellem medlemsstaterne. Disse bestemmelser finder også anvendelse på statskoncessionerede monopoler.

2. Medlemsstaterne afholder sig fra at indføre nye foranstaltninger, som strider mod de i stk. 1 anførte principper, eller som begrænser rækkevidden af de artikler, der angår forbuddet mod told og kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne.

3. I tilfælde af, at et statsligt handelsmonopol indebærer en regulering, der tilsigter at lette afsætningen eller sikre en bedre udnyttelse af landbrugsprodukter, skal der ved anvendelse af bestemmelserne i denne artikel sikres tilsvarende garantier for de pågældende producenters beskæftigelse og levestandard.

AFSNIT III

LANDBRUG OG FISKERI

Artikel 38 (tidligere art. 32 EF)

* Fastlæggelse af en landbrugs- og fiskeripolitik

1. Unionen fastlægger og gennemfører en fælles landbrugs- og fiskeripolitik.

Det indre marked omfatter tillige landbruget, **fiskeriet** og handelen med landbrugsvarer. Ved landbrugsvarer forstås jordbrugsprodukter, husdyrbrugsprodukter og fiskeriprodukter samt varer, der direkte er forbundet med disse produkter, og som har undergået en første bearbejdning. **Ved omtale af den fælles landbrugspolitik eller af landbruget og ved anvendelse af udtrykket "landbrugs-" er fiskeri også omfattet under hensyntagen til denne sektors særlige karakteristika.**

2. Bestemmelserne vedrørende **det indre markeds** oprettelse **og funktion** finder anvendelse på landbrugsvarer, medmindre andet er bestemt i artiklerne 39-44.

3. De varer, på hvilke bestemmelserne i artiklerne 39-44 finder anvendelse, er opregnet i listen i bilag I.

4. **Det indre markeds** funktion og udvikling skal for så vidt angår landbrugsvarerne ledsages af udformningen af en fælles landbrugspolitik.

Artikel 39 (tidligere art. 33 EF)

* Målsætningen for den fælles landbrugs- og fiskeripolitik

1. Den fælles landbrugspolitik har til formål:

- a) at forøge landbrugets produktivitet ved fremme af den tekniske udvikling, ved rationalisering af landbrugsproduktionen og ved den bedst mulige anvendelse af produktionsfaktorerne, især arbejdskraften
- b) herigennem at sikre landbrugsbefolkningen en rimelig levestandard, især ved en forhøjelse af de individuelle indkomster for de i landbruget beskæftigede personer
- c) at stabilisere markederne
- d) at sikre forsyningerne
- e) at sikre forbrugerne rimelige priser på landbrugsvarer.

2. Ved udarbejdelsen af den fælles landbrugspolitik og de særlige foranstaltninger, som den kan medføre, tages der hensyn til:

- a) landbrugserhvervets særlige karakter, der følger af landbrugets sociale struktur og af de strukturelle og naturbetingede forskelle mellem de forskellige landbrugsområder
- b) nødvendigheden af, at ønskelige tilpasninger gennemføres gradvis
- c) den kendsgerning, at landbruget i medlemsstaterne udgør en sektor, som er snævert forbundet med økonomien som helhed.

Artikel 40 (tidligere art. 34 EF)

* Fælles markedsordning for landbrugsvarer

1. Med henblik på at nå de i artikel 39 nævnte mål oprettes en fælles ordning af markederne for landbrugsvarer.

Alt efter varernes art skal denne markedsordning antage en af nedennævnte former:

- a) fælles konkurrenceregler
- b) en tvungen samordning af de forskellige nationale markedsordninger
- c) en europæisk markedsordning.

2. Den fælles ordning under en af de i stk. 1 nævnte former kan omfatte alle foranstaltninger, der er nødvendige for at nå de i artikel 39 fastsatte mål, især prisregulering, støtte til såvel produktion som afsætning af de forskellige varer, oplagrings- og udligningsordninger samt fælles ordninger til stabilisering af ind- eller udførsel.

Den fælles ordning skal begrænses til at forfølge de i artikel 39 anførte mål og bør udelukke enhver form for forskelsbehandling af **Unionens** producenter eller forbrugere.

En eventuel fælles prispolitik skal baseres på fælles kriterier og ensartede beregningsmetoder.

3. Med henblik på at muliggøre, at formålet med den i stk. 1 omhandlede fælles ordning nås, kan der oprettes et eller flere struktur- og garantifonde for landbruget.

Artikel 41 (tidligere art. 35 EF)

* Fælles landbrugsprojekter og -foranstaltninger

Med henblik på at nå de i artikel 39 anførte mål kan der inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik navnlig fastsættes bestemmelser om:

- a) en effektiv samordning af de bestræbelser, der udfoldes inden for den faglige uddannelses, forskningens og den landbrugsfaglige oplysnings område; denne samordning kan indebære, at projekter eller institutioner finansieres i fællesskab
- b) fælles foranstaltninger med henblik på udvidelse af forbruget af visse varer.

Artikel 42 (tidligere art. 36 EF)

* Undtagelser fra de fælles konkurrenceregler (landbrugsstøtte)

Bestemmelserne i kapitlet om konkurrenceregler finder kun anvendelse på produktionen af og handelen med landbrugsvarer i det omfang, **Europa-Parlamentet og Rådet** beslutter dette inden for rammerne af de bestemmelser og **efter den procedure**, der er fastsat i artikel 43, stk. 2, samt under hensyntagen til den i artikel 39 angivne målsætning.

Rådet kan på forslag af Kommissionen tillade ydelse af støtte:

- a) med henblik på at beskytte bedrifter, der er ugunstigt stillet som følge af strukturelle eller naturbetingede forhold
- b) inden for rammerne af økonomiske udviklingsprogrammer.

Artikel 43 (tidligere art. 37 EF)

* Retningslinjer for landbrugspolitikken; fælles ordning for landbrugsprodukter

1. Kommissionen fremlægger forslag vedrørende udarbejdelse og iværksættelse af den fælles landbrugspolitik, herunder også om afløsning af nationale markedsordninger med en af de i artikel 40, stk. 1, nævnte former for fælles ordning, såvel som om iværksættelsen af de i dette afsnit særligt nævnte foranstaltninger.

Disse forslag skal tage hensyn til sammenhængen mellem de landbrugsspørgsmål, som er omhandlet i dette afsnit.

2. Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg den fælles ordning for markederne for landbrugsvarer, der er nævnt i artikel 40, stk. 1, samt de øvrige bestemmelser, der er nødvendige for at virkeliggøre målsætningerne for den fælles landbrugs- og fiskeripolitik.

3. Rådet vedtager på forslag af Kommissionen foranstaltninger vedrørende fastsættelse af priser, afgifter, støtte og kvantitative begrænsninger samt vedrørende fastsættelse og fordeling af fiskerimuligheder.

4. På de i stk. 2 anførte betingelser kan den fælles ordning, der er nævnt i artikel 40, stk. 1, afløse nationale markedsordninger, såfremt:

a) den fælles ordning yder medlemsstater, der modsætter sig en sådan afløsning, og som har en national ordning for vedkommende produktion, tilsvarende garantier for de pågældende producenters beskæftigelse og levestandard, når der tages hensyn til det tempo, hvori den mulige tilpasning og nødvendige specialisering kan gennemføres, og

b) denne ordning sikrer samhandelen inden for **Unionen** betingelser svarende til dem, der gælder på et nationalt marked.

5. Såfremt der er tilvejebragt en fælles ordning for visse råvarer, mens der endnu ikke findes en fælles ordning for de hertil svarende forarbejdede produkter, kan de pågældende råvarer indføres fra lande uden for **Unionen**, hvis de anvendes til fremstilling af forarbejdede produkter, som er bestemt til udførsel til tredjeland.

Artikel 44 (tidligere art. 38 EF)

* Udligningsafgifter

Såfremt en vare i en medlemsstat er underkastet en national markedsordning eller en anden indenlandsk regulering med tilsvarende virkning, som i konkurrencemæssig henseende påvirker en lignende produktion i en anden medlemsstat, pålægger medlemsstaterne vedkommende vare en udligningsafgift ved indførslen fra den medlemsstat, i hvilken markedsordningen eller reguleringen findes, medmindre denne medlemsstat pålægger en udligningsafgift ved udførslen.

Kommissionen fastsætter disse afgifter på det niveau, som er nødvendigt for at genoprette ligevægten; den kan ligeledes tillade anvendelsen af andre foranstaltninger på de vilkår og i den nærmere udformning, som den fastsætter.

AFSNIT IV

DEN FRIE BEVÆGELIGHED FOR PERSONER, TJENESTEYDELSER OG KAPITAL

KAPITEL 1

ARBEJDSKRAFTEN

Artikel 45 (tidligere art. 39 EF)

* Fri bevægelighed og ophold

1. Arbejdskraftens frie bevægelighed sikres inden for **Unionen**.
2. Den forudsætter afskaffelse af enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling af medlemsstaternes arbejdstagere, for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår.
3. Med forbehold af de begrænsninger, der retfærdiggøres af hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og den offentlige sundhed, indebærer den retten til:
  - a) at søge faktisk tilbudte stillinger
  - b) frit at bevæge sig inden for medlemsstaternes område i dette øjemed
  - c) at tage ophold i en af medlemsstaterne for der at have beskæftigelse i henhold til de ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser, der gælder for indenlandske arbejdstageres beskæftigelse
  - d) at blive boende på en medlemsstats område på de af Kommissionen ved forordninger fastsatte vilkår efter at have haft ansættelse der.
4. Bestemmelserne i denne artikel gælder ikke for ansættelser i den offentlige administration.

Artikel 46 (tidligere art. 40 EF)

* Direktiver og forordninger om fri bevægelighed

Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg ved udstedelse af direktiver eller forordninger de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre arbejdskraftens frie bevægelighed, således som denne er bestemt i artikel 45, især ved at:

- a) sikre et snævert samarbejde mellem de nationale arbejdskraftmyndigheder
- b) afskaffe sådanne administrative fremgangsmåder og sådan administrativ praksis samt de for adgangen til ledige stillinger fastsatte frister, som hidrører enten fra indenlandsk lovgivning eller fra tidligere indgåede aftaler mellem medlemsstaterne, og hvis bibeholdelse ville hindre arbejdskraftens frie bevægelighed
- c) afskaffe alle frister og andre begrænsninger, som er fastsat enten i indenlandsk lovgivning eller i aftaler, der tidligere er indgået mellem medlemsstaterne, og som byder arbejdstagere fra de øvrige medlemsstater andre vilkår for det frie beskæftigelsesvalg end dem, der gælder for indenlandske arbejdstagere
- d) iværksætte ordninger, der kan formidle og skabe ligevægt mellem udbud og efterspørgsel på arbejdsmarkedet på en måde, som udelukker alvorlig fare for levestandarden og beskæftigelsen i de forskellige egne og industrier.

Artikel 47 (tidligere art. 41 EF)

* Udveksling af unge arbejdstagere

Inden for rammerne af et fælles program fremmer medlemsstaterne udvekslingen af unge arbejdstagere.

Artikel 48 (tidligere art. 42 EF)

* Social tryghed for vandrende arbejdstagere, selvstændige og pårørende

Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter den almindelige lovgivningsprocedure de foranstaltninger vedrørende social tryghed, der er nødvendige for at gennemføre arbejdskraftens frie bevægelighed, især ved at indføre en ordning, som gør det muligt at sikre vandrende arbejdstagere og **selvstændige samt** deres ydelsesberettigede pårørende:

- a) sammenlægning af alle tidsrum, der i de forskellige nationale lovgivninger tages i betragtning med henblik på at indrømme og opretholde retten til ydelser og på beregning af disse
- b) betaling af ydelser til personer, der bor inden for medlemsstaternes områder.

Hvis et medlem af Rådet erklærer, at et udkast til en lovgivningsmæssig retsakt som nævnt i stk. 1 vil berøre vigtige aspekter af den pågældende medlemsstats sociale sikringssystem, herunder anvendelsesområde, omkostninger og økonomisk struktur, eller berøre dette systems finansielle balance, kan medlemmet anmode om, at spørgsmålet forelægges Det Europæiske Råd. I så fald suspenderes den almindelige lovgivningsprocedure. Efter drøftelse skal Det Europæiske Råd inden fire måneder efter denne suspension enten:

- a) forelægge Rådet udkastet på ny, hvilket bringer suspensionen af den almindelige lovgivningsprocedure til ophør, eller
- b) undlade at handle eller anmode Kommissionen om at forelægge et nyt forslag; i så fald anses den oprindeligt foreslåede retsakt for ikke-vedtaget.

KAPITEL 2

ETABLERINGSRETEN

Artikel 49 (tidligere art. 43 EF)

* Etableringsfrihed og forbud mod restriktioner

Inden for rammerne af nedennævnte bestemmelser er der forbud mod restriktioner, som hindrer statsborgere i en medlemsstat i frit at etablere sig på en anden medlemsstats område. Dette forbud omfatter også hindringer for, at statsborgere i en medlemsstat, bosat på en medlemsstats område, opretter agenturer, filialer eller datterselskaber.

Med forbehold af bestemmelserne i kapitlet vedrørende kapitalen indebærer etableringsfriheden adgang til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed samt til at oprette og lede virksomheder, herunder navnlig selskaber i den i artikel 54 anførte betydning, på de vilkår, som i etableringslandets lovgivning er fastsat for landets egne statsborgere.

Artikel 50 (tidligere art. 44 EF)

* Direktiver om etableringsfrihed

1. **Efter den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg udsteder **Europa-Parlamentet og Rådet** direktiver om gennemførelse af etableringsfriheden inden for en bestemt erhvervsgræn.

2. **Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen** udfører de opgaver, som er overdraget dem i henhold til ovennævnte bestemmelser, navnlig ved:

- a) i almindelighed i første række at behandle de erhverv, for hvis vedkommende etableringsfrihed i særlig grad vil fremme udviklingen af produktion og handel
- b) at sikre et snævert samarbejde mellem de kompetente nationale myndigheder med henblik på at lære de særlige forhold at kende, der gør sig gældende inden for **Unionen** på de forskellige erhvervsområder
- c) at ophæve de administrative fremgangsmåder og sådan administrativ praksis, som hidrører fra indenlandsk lovgivning eller fra tidligere indgåede aftaler mellem medlemsstaterne, og hvis bibeholdelse ville være en hindring for etableringsfriheden
- d) at påse, at arbejdstagere fra en medlemsstat, som er beskæftiget på en anden medlemsstats område, kan forblive på dette område for der at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed, såfremt de opfylder de betingelser, som de skulle opfylde, hvis de kom ind i denne stat på det tidspunkt, hvor de ville påbegynde denne virksomhed
- e) at gøre det muligt for statsborgere i en medlemsstat at erhverve og udnytte fast ejendom, der ligger i en anden medlemsstat, for så vidt dette ikke strider mod principperne i artikel 39, stk. 2
- f) at lade den gradvise fjernelse af hindringerne for etableringsfriheden inden for hver af de pågældende erhvervsgrøne gælde både betingelserne for at oprette agenturer, filialer eller datterselskaber på en medlemsstats område, og betingelserne for, at personale fra hovedvirksomheden kan indtræde i disses ledende eller kontrollerende organer
- g) i det nødvendige omfang og med det formål at gøre dem lige byrdefulde at samordne de garantier, som kræves i medlemsstaterne af de i artikel 54, stk. 2, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser
- h) at sikre, et etableringsvilkårene ikke fordrejes som følge af støtteforanstaltninger fra medlemsstaternes side.

Artikel 51 (tidligere art. 45 EF)

* Udøvelse af offentlig myndighed; undtagne erhverv

Virksomhed, som varigt eller lejlighedsvis er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed i en medlemsstat, er i den pågældende stat ikke omfattet af bestemmelserne i dette kapitel.

Europa-Parlamentet og Rådet kan efter den almindelige lovgivningsprocedure undtage visse erhverv fra bestemmelserne i dette kapitel.

Artikel 52 (tidligere art. 46 EF)

- * Særlige regler for fremmede statsborgere begrundet i offentlig orden, sikkerhed og sundhed

1. Bestemmelserne i dette kapitel og de forholdsregler, der træffes i medfør heraf, udelukker ikke anvendelse af love eller administrativt fastsatte bestemmelser, der indeholder særlige regler for fremmede statsborgere, og som er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed.

2. **Europa-Parlamentet og Rådet udsteder efter den almindelige lovgivningsprocedure** direktiver om samordning af ovennævnte love og bestemmelser.

Artikel 53 (tidligere art. 47 EF)

- * Direktiver om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser m.v.

1. For at lette adgangen til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed udsteder **Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure** direktiver om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser **samt om samordning af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om adgang til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed.**

2. For så vidt angår udøvelse af lægegering eller lignende virksomhed eller af farmaceutisk virksomhed, forudsætter den gradvise **afskaffelse** af restriktionerne en samordning af de betingelser, der er opstillet af de forskellige medlemsstater for udøvelse af sådanne erhverv.

Artikel 54 (tidligere art. 48 EF)

- * Ligestilling i medlemsstaterne af selskaber og statsborgere

Selskaber, som er oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende inden for **Unionen**, ligestilles, for så vidt angår anvendelsen af bestemmelserne i dette kapitel, med personer, der er statsborgere i medlemsstaterne.

Ved selskaber forstås privatretlige selskaber, heri indbefattet kooperative selskaber, samt alle andre juridiske personer, der henhører under den offentlige ret eller privatreten, med undtagelse af selskaber, som ikke arbejder med gevinst for øje.

Artikel 55 (tidligere art. 294 EF)

* Ligestilling af medlemsstaternes statsborgere ved kapitalanbringelser

Med forbehold af de øvrige bestemmelser i **traktaterne** indrømmer medlemsstaterne de øvrige medlemsstaters statsborgere national behandling for så vidt angår kapitalanbringelser i de i artikel 54 nævnte selskaber.

KAPITEL 3

TJENESTEYDELSER

Artikel 56 (tidligere art. 49 EF)

* Fri udveksling af tjenesteydelser og forbud mod restriktioner

Inden for rammerne af nedennævnte bestemmelser er der forbud mod restriktioner, der hindrer fri udveksling af tjenesteydelser inden for **Unionen**, for så vidt angår statsborgere i medlemsstaterne, der er bosat i **en anden medlemsstat** end modtageren af den pågældende ydelse.

Europa-Parlamentet og Rådet kan efter den almindelige lovgivningsprocedure

udstrække anvendelsen af bestemmelserne i dette kapitel til tjenesteydere, der er statsborgere i et tredjeland og bosat inden for **Unionen**.

Artikel 57 (tidligere art. 50 EF)

* Definition af tjenesteydelser

Som tjenesteydelser i **traktaternes** forstand betragtes de ydelser, der normalt udføres mod betaling, i det omfang de ikke omfattes af bestemmelserne vedrørende den frie bevægelighed for varer, kapital og personer.

Tjenesteydelserne omfatter især:

- a) virksomhed af industriel karakter
- b) virksomhed af handelsmæssig karakter
- c) virksomhed af håndværksmæssig karakter
- d) de liberale erhvervs virksomhed.

Med forbehold af bestemmelserne i kapitlet om etableringsretten kan tjenesteyderen midlertidigt udøve sin virksomhed i **den medlemsstat**, hvor ydelsen præsteres, på samme vilkår, som **den pågældende stat** fastsætter for sine egne statsborgere.

Artikel 58 (tidligere art. 51 EF)

* Tjenesteydelser vedr. transport, banker og forsikringsselskaber

1. Den frie udveksling af tjenesteydelser på transportområdet omfattes af bestemmelserne i afsnittet vedrørende transport.
2. Liberaliseringen af de af bankernes og forsikringsselskabernes tjenesteydelser, som er forbundet med kapitalbevægelser, skal gennemføres sideløbende med liberalisering af kapitalbevægelserne.

Artikel 59 (tidligere art. 52 EF)

* Direktiver om liberalisering af tjenesteydelser

1. **Europa-Parlamentet og Rådet udsteder efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg** direktiver om gennemførelse af liberaliseringen af en bestemt tjenesteydelse.
2. De i stk. 1 omhandlede direktiver skal i almindelighed i første række tage sigte på tjenesteydelser, som direkte påvirker produktionsomkostningerne, eller hvis liberalisering bidrager til at lette vareudvekslingen.

Artikel 60 (tidligere art. 53 EF)

* Videregående liberalisering af tjenesteydelser

Medlemsstaterne **bestræber sig på** at gennemføre liberaliseringen af tjenesteydelser i videre udstrækning, end de er forpligtet til i henhold til de direktiver, der er udstedt i medfør af artikel 59, stk. 1, hvis deres almindelige økonomiske situation og forholdene i vedkommende erhvervsgræn gør det muligt.

Kommissionen retter henstillinger til de pågældende medlemsstater herom.

Artikel 61 (tidligere art. 54 EF)

* Overgangsregler

Så længe begrænsningerne i den frie udveksling af tjenesteydelser ikke er afskaffet, anvender hver medlemsstat dem over for alle de i artikel 56, stk. 1, omhandlede tjenesteydere, uanset disses nationalitet eller opholdssted.

Artikel 62 (tidligere art. 55 EF)

* Anvendelse af bestemmelserne om etableringsfrihed

Bestemmelserne i artiklerne 51-54 finder anvendelse på det i dette kapitel omhandlede sagsområde.

KAPITEL 4

KAPITAL OG BETALINGER

Artikel 63 (tidligere art. 56 EF)

* Frie kapitalbevægelser og forbud mod restriktioner

1. Inden for rammerne af bestemmelserne i dette kapitel er alle restriktioner for kapitalbevægelser mellem medlemsstaterne indbyrdes og mellem medlemsstaterne og tredjelande forbudt.

2. Inden for rammerne af bestemmelserne i dette kapitel er alle restriktioner for betalinger mellem medlemsstaterne indbyrdes og mellem medlemsstaterne og tredjelande forbudt.

Artikel 64 (tidligere art. 57 EF)

* Begrænsninger i frie kapitalbevægelser til og fra tredjelande

1. Bestemmelserne i artikel 63 berører ikke anvendelsen over for tredjelande af restriktioner, der den 31. december 1993 eksisterer i henhold til national lovgivning eller EU-lovgivning med hensyn til sådanne kapitalbevægelser til eller fra tredjelande, som vedrører direkte investeringer, herunder investering i fast ejendom, etablering, levering af finansielle tjenesteydelser eller værdipapirers adgang til kapitalmarkeder. For så vidt angår restriktioner, der eksisterer i henhold til national lovgivning i Bulgarien, Estland og Ungarn, er den relevante dato den 31. december 1999. **For så vidt angår restriktioner, der eksisterer i henhold til national lovgivning i Kroatien, er den relevante dato den 31. december 2002.**

2. Idet det tilstræbes at virkeliggøre målsætningen om fri kapitalbevægelighed mellem medlemsstater og tredjelande i den størst mulige udstrækning, og uden at de øvrige kapitler i **traktaterne** berøres heraf, **vedtager Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure de** foranstaltninger om kapitalbevægelser til eller fra tredjelande, som vedrører direkte investeringer, herunder investering i fast ejendom, etablering, levering af finansielle tjenesteydelser eller værdipapirers adgang til kapitalmarkeder.

3. **Uanset stk. 2 kan Rådet alene efter en særlig lovgivningsprocedure med enstemmighed og efter høring af Europa-Parlamentet vedtage** foranstaltninger, der er et tilbageskridt i **EU-retten** med hensyn til liberalisering af kapitalbevægelser til eller fra tredjelande

Artikel 65 (tidligere art. 58 EF)

* Medlemsstaternes ret til at anvende egne bestemmelser i skattelovgivningen

1. Bestemmelserne i artikel 63 griber ikke ind i medlemsstaternes ret til:

a) at anvende de relevante bestemmelser i deres skattelovgivning, som sonderer imellem skatteydere, hvis situation er forskellig med hensyn til deres bopælssted eller med hensyn til det sted, hvor deres kapital er investeret

b) at træffe de nødvendige foranstaltninger for at hindre overtrædelser af deres nationale ret og forskrifter, især på skatte- og afgiftsområdet og i forbindelse med tilsynet med finansielle institutioner, eller til af administrative eller statistiske hensyn at fastlægge procedurer for anmeldelse af kapitalbevægelser eller til at træffe foranstaltninger, der er begrundet i hensynet til den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed.

2. Bestemmelserne i dette kapitel griber ikke ind i muligheden for at anvende sådanne restriktioner for etableringsretten, der er forenelige med **traktaterne**.

3. De foranstaltninger og fremgangsmåder, der er nævnt i stk. 1 og 2, må ikke udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af den frie bevægelighed for kapital og betalinger, som defineret i artikel 63.

4. Er der ikke vedtaget foranstaltninger i medfør af artikel 64, stk. 3, kan Kommissionen vedtage en afgørelse, hvorefter restriktive skatteforanstaltninger vedtaget af en medlemsstat over for et eller flere tredjelande skal anses for at være forenelige med traktaterne, hvis de er begrundet ved et af Unionens mål og er forenelige med det indre markeds funktion, og det samme kan Rådet, hvis Kommissionen inden for en periode på tre måneder fra modtagelsen af den pågældende medlemsstats anmodning ikke har vedtaget nogen afgørelse. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed på anmodning af en medlemsstat.

Artikel 66 (tidligere art. 59 EF)

* Midlertidige beskyttelsesforanstaltninger over for tredjelande

Hvis kapitalbevægelser til eller fra tredjelande under ganske særlige omstændigheder medfører eller truer med at medføre alvorlige vanskeligheder for Den Økonomiske og Monetære Unions funktion, kan Rådet, der træffer afgørelse på forslag af Kommissionen og efter høring af **Den Europæiske Centralbank**, træffe beskyttelsesforanstaltninger for en periode på højst seks måneder over for tredjelande, hvis sådanne foranstaltninger er strengt nødvendige.

AFSNIT V

ET OMRÅDE MED FRIHED, SIKKERHED OG RETFÆRDIGHED

KAPITEL 1

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 67 (tidligere art. 61 EF)

* Mål og midler for et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed

1. Unionen udgør et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor de grundlæggende rettigheder og medlemsstaternes forskellige retssystemer og retstraditioner respekteres.

2. Unionen sikrer, at der ikke foretages personkontrol ved de indre grænser, og den udformer en fælles politik for asyl, indvandring og kontrol ved de ydre grænser, der bygger på solidaritet mellem medlemsstaterne, og som er retfærdig over for tredjelandstatsborgere. I forbindelse med dette afsnit sidestilles statsløse med tredjelandstatsborgere.

3. Unionen bestræber sig på at sikre et højt sikkerhedsniveau ved hjælp af foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet, racisme og fremmedhad, ved koordinerings og samarbejdsforanstaltninger mellem politimyndigheder, strafferetlige myndigheder og øvrige kompetente myndigheder samt ved gensidig anerkendelse af strafferetlige afgørelser og om nødvendigt indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes straffelovgivning.

4. Unionen letter adgangen til domstolene, navnlig på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser og udenretslige afgørelser om civile retlige spørgsmål.

Artikel 68

* Det Europæiske Råd udformer de overordnede retningslinier

Det Europæiske Råd udformer strategiske retningslinjer for den lovgivningsmæssige og operationelle programudformning i området med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

Artikel 69

- * De nationale parlamenters kontrol af nærhedsprincippet

De nationale parlamenter overvåger i forbindelse med lovgivningsforslag og -initiativer, der forelægges inden for rammerne af kapitel 4 og 5, at nærhedsprincippet overholdes i overensstemmelse med de nærmere bestemmelser i protokollen om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

Artikel 70

- * Evaluering af medlemsstaternes gennemførelse af EU-politikker på området

Rådet kan på forslag af Kommissionen vedtage foranstaltninger om, hvordan medlemsstaterne i samarbejde med Kommissionen foretager en objektiv og upartisk evaluering af deres myndigheders gennemførelse af Unionens politikker i dette afsnit, især for at fremme den fulde anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse, jf. dog artikel 258, 259 og 260. Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter underrettes om indholdet og resultaterne af denne evaluering.

Artikel 71

- * Stående komité for det operationelle samarbejde

Der nedsættes en stående komité i Rådet, der skal sikre, at det operationelle samarbejde om den indre sikkerhed fremmes og styrkes i Unionen. Uanset artikel 240 skal komitéen lette samordningen af medlemsstaternes kompetente myndigheders indsats. Repræsentanter for Unionens berørte organer, kontorer og agenturer kan inddrages i komitéens arbejde. Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter holdes underrettet om arbejdet.

Artikel 72

- * Opretholdelse af lov og orden i medlemsstaterne

Dette afsnit er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan udøve deres beføjelser med hensyn til opretholdelse af lov og orden og beskyttelse af den indre sikkerhed.

Artikel 73

- * Samarbejde og koordinering mellem medlemsstaterne

Det står medlemsstaterne frit for indbyrdes og under eget ansvar at etablere sådanne former for samarbejde og koordinering, som de finder hensigtsmæssige, mellem de kompetente instanser inden for deres administration, der er ansvarlige for beskyttelse af den nationale sikkerhed.

Artikel 74 (tidligere art. 66 EF)

- * Administrativt samarbejde mellem nationale myndigheder og med Kommissionen

Rådet **vedtager** foranstaltninger **med henblik på** at sikre **administrativt** samarbejde mellem de kompetente **myndigheder** i medlemsstaterne på de områder, der er omfattet af dette afsnit, og mellem disse **myndigheder** og Kommissionen. **Det træffer afgørelse på forslag af Kommissionen, jf. dog artikel 76, og efter høring af Europa-Parlamentet.**

Artikel 75

- * Foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme m.v.

Hvis det er nødvendigt for at nå målene i artikel 67 for så vidt angår forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme og dermed beslægtede aktiviteter, fastsætter Europa-Parlamentet og Rådet ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure en ramme for administrative foranstaltninger vedrørende kapitalbevægelser og betalinger, herunder indefrysning af midler, finansielle aktiver eller økonomiske gevinster, der tilhører, ejes eller besiddes af fysiske eller juridiske personer, grupper eller ikke-statslige enheder.

Rådet vedtager på forslag af Kommissionen foranstaltninger for at gennemføre den i stk. 1 nævnte ramme.

De retsakter, der er nævnt i denne artikel, skal indeholde de nødvendige bestemmelser om retsgarantier.

Artikel 76

- * Delt initiativret

Retsakter som nævnt i kapitel 4 og 5 samt foranstaltninger som nævnt i artikel 74, der skal sikre administrativt samarbejde på de områder, der er nævnt i disse kapitler, vedtages:

- a) på forslag af Kommissionen eller
- b) på initiativ af en fjerdedel af medlemsstaterne.

KAPITEL 2

**POLITIKKERNE FOR GRÆNSEKONTROL, ASYL OG
INDVANDRING**

Artikel 77

* Mål og kompetence for den fælles politik for grænsekontrol

1. Unionen udformer en politik, der skal sikre,

- a) at personer uanset nationalitet ikke kontrolleres ved passage af de indre grænser
- b) at der foretages personkontrol og effektiv overvågning ved passage af de ydre grænser
- c) at der gradvis indføres et integreret system for forvaltningen af de ydre grænser.

2. Med henblik på stk. 1 vedtager Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure foranstaltninger på følgende områder:

- a) den fælles politik for visa og andre tilladelser til kortvarigt ophold
- b) personkontrol ved passage af de ydre grænser
- c) betingelser for tredjelandstatsborgeres muligheder for frit at rejse inden for Unionen i en kortere periode
- d) nødvendige tiltag til den gradvise udvikling af et integreret system for forvaltningen af de ydre grænser
- e) reglerne om, at personer uanset nationalitet ikke kontrolleres ved passage af de indre grænser.

3. Såfremt en handling fra Unionens side viser sig påkrævet for at gøre det lettere at udøve den ret, der er nævnt i artikel 20, stk. 2, litra a), og hvis traktaterne ikke indeholder fornøden hjemmel hertil, kan Rådet efter en særlig lovgivningsprocedure fastsætte bestemmelser vedrørende pas, identitetskort, opholdsbeviser eller andre dokumenter, der er sidestillet hermed. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

4. Denne artikel berører ikke medlemsstaternes kompetence med hensyn til geografisk afgrænsning af deres grænser i overensstemmelse med folkeretten.

Artikel 78 (tidligere art. 63, nr. 1 og 2, EF, og artikel 64, stk. 2, EF)

* Den fælles asylpolitik

1. Unionen udformer en fælles politik for asyl, subsidiær beskyttelse og midlertidig beskyttelse med henblik på at tilbyde en passende status til enhver tredjelandssk statsborger, der har behov for international beskyttelse, og på at sikre overholdelse af non refoulement-princippet. Denne politik skal være i overensstemmelse med Genève-konventionen af 28. juli 1951, protokollen af 31. januar 1967 om flygtninges retsstilling og andre relevante traktater.

2. Med henblik på stk. 1 vedtager Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure foranstaltninger vedrørende et fælles europæisk asylsystem, der omfatter:

- a) en ensartet asylstatus for tredjelandssk statsborgere, der gælder i hele Unionen
- b) en ensartet status for subsidiær beskyttelse for tredjelandssk statsborgere, der ikke har opnået europæisk asyl, men har behov for international beskyttelse
- c) et fælles system, der tager sigte på midlertidig beskyttelse af fordrevne i tilfælde af massetilstrømning
- d) fælles procedurer for tildeling og fratagelse af ensartet status for asyl eller subsidiær beskyttelse
- e) kriterier og procedurer til **bestemmelse** af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en ansøgning **om** asyl **eller** **subsidiær beskyttelse**
- f) standarder for modtagelse af asylansøgere **eller** **ansøgere om subsidiær beskyttelse**
- g) partnerskab og samarbejde med tredjelandsk lande for at styre tilstrømningen af personer, der **ansøger om** asyl **eller** **subsidiær eller midlertidig beskyttelse**.

3. Hvis en eller flere medlemsstater står over for en nødsituation i form af en pludselig tilstrømning af tredjelandssk statsborgere, kan Rådet på forslag af Kommissionen vedtage midlertidige foranstaltninger til fordel for den eller de berørte medlemsstater. **Det træffer afgørelse efter høring af Europa-Parlamentet.**

Artikel 79 (tidligere art. 63, nr. 3 og 4, EF)

* Den fælles indvandringspolitik

1. Unionen udformer en fælles indvandringspolitik med henblik på at sikre en effektiv styring af migrationsstrømme i alle faser, en retfærdig behandling af tredjelandsstatsborgere, der opholder sig lovligt i medlemsstaterne, samt forebyggelse og øget bekæmpelse af ulovlig indvandring og menneskehandel.

2. Med henblik på stk. 1 vedtager Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure foranstaltninger på følgende områder:

a) betingelser for indrejse og ophold **samt** standarder for medlemsstaternes udstedelse af langtidsvisa og opholdstilladelser, bl.a. med henblik på familiesammenføring

b) definition af rettighederne for tredjelandsstatsborgere, der opholder sig lovligt i en medlemsstat, herunder betingelserne for fri bevægelighed og ophold i de øvrige medlemsstater

c) ulovlig indvandring og ulovligt ophold, herunder udsendelse og repatriering af personer med ulovligt ophold

d) bekæmpelse af menneskehandel, især handel med kvinder og børn.

3. Unionen kan indgå tilbagetagelsesaftaler med tredjelande vedrørende tilbagemenden til det oprindelige hjemland eller tidligere opholdsland af tredjelandsstatsborgere, der ikke opfylder eller ikke længere opfylder betingelserne for indrejse, tilstedeværelse eller ophold i en af medlemsstaterne.

4. Europa-Parlamentet og Rådet kan efter den almindelige lovgivningsprocedure fastsætte foranstaltninger, der skal fremme og støtte medlemsstaternes indsats med henblik på at fremme integration af tredjelandsstatsborgere, der opholder sig lovligt på deres område, uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

5. Denne artikel berører ikke medlemsstaternes ret til at fastlægge antallet af tredjelandsstatsborgere, der kan indrejse fra tredjelande på deres område for at søge et arbejde som lønmodtager eller selvstændig erhvervsdrivende.

Artikel 80

* Solidaritet og ansvarsfordeling

De EU-politikker, der er omhandlet i dette kapitel, samt gennemførelsen heraf er underlagt princippet om solidaritet og rimelig ansvarsfordeling mellem medlemsstaterne, herunder for så vidt angår de finansielle aspekter. Når det er nødven-

digt, skal EU-retsakter vedtaget i henhold til dette kapitel indeholde passende bestemmelser vedrørende anvendelsen af dette princip.

KAPITEL 3

SAMARBEJDE OM CIVILRETLIGE SPØRGSMÅL

Artikel 81 (tidligere art. 65 EF)

* Etablering af civilretligt samarbejde

1. Unionen etablerer et samarbejde om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger, der bygger på princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser og udenretslige afgørelser. Dette samarbejde kan omfatte vedtagelse af foranstaltninger vedrørende indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

2. Med henblik på stk. 1 vedtager Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure, navnlig når det er nødvendigt for det indre markeds funktion, foranstaltninger, der skal sikre:

- a) **gensidig anerkendelse mellem medlemsstaterne af retsafgørelser og udenretslige afgørelser samt fuldbyrdelse heraf**
- b) forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter på tværs af grænserne
- c) forenelighed mellem medlemsstaternes regler om lovvalg og **om retternes kompetence**
- d) samarbejde om bevisoptagelse
- e) **effektiv adgang til domstolene**
- f) fjernelse af hindringer for **en tilfredsstillende afvikling af** civile retssager, om nødvendigt ved at fremme foreneligheden mellem medlemsstaternes civile retsplejeregler
- g) **udformning af alternative metoder til tvistbilæggelse**
- h) **støtte til uddannelse af dommere samt andet personale i retsvæsenet.**

3. Uanset stk. 2 fastlægges foranstaltninger vedrørende familieret med grænseoverskridende virkninger af Rådet efter en særlig lovgivningsprocedure. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

Rådet kan på forslag af Kommissionen vedtage en afgørelse om, hvilke familieretlige aspekter med grænseoverskridende virkninger der kan være omfattet af retsakter vedtaget efter den almindelige lovgivningsprocedure. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

Det forslag, der er nævnt i andet afsnit, fremsendes til de nationale parlamenter. Hvis et nationalt parlament gør indsigelse inden for en frist på seks måneder efter denne fremsendelse, vedtages den i stk. 2 nævnte afgørelse ikke. Hvis der ikke gøres indsigelse, kan Rådet vedtage den pågældende afgørelse.

KAPITEL 4

RETLIGT SAMARBEJDE I STRAFFESAGER

Artikel 82

* Principper, mål og midler for det strafferetlige samarbejde

1. Det retlige samarbejde i straffesager i Unionen bygger på princippet om gensidig anerkendelse af domme og retsafgørelser og omfatter indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser på de områder, der er nævnt i stk. 2 og i artikel 83.

Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter den almindelige lovgivningsprocedure foranstaltninger med henblik på:

- a) at fastlægge regler og procedurer, der skal sikre anerkendelse af alle former for domme og retsafgørelser i hele Unionen
- b) at forebygge og løse konflikter mellem medlemsstaterne om retternes kompetence
- c) at støtte uddannelse af dommere og anklagere samt andet personale i retsvæsenet
- d) at fremme samarbejdet mellem judicielle eller tilsvarende myndigheder i medlemsstaterne i forbindelse med strafforfølgning og fuldbyrdelse af afgørelser.

2. I den udstrækning det er nødvendigt for at lette den gensidige anerkendelse af domme og retsafgørelser samt det politimæssige og retlige samarbejde i straffesager med en grænseoverskridende dimension, kan Europa-Parlamentet og Rådet fastsætte minimumsregler ved direktiver efter den almindelige lovgivningsproce-

dure. Disse minimumsregler tager hensyn til forskellene mellem medlemsstaternes retstraditioner og retssystemer.

Reglerne vedrører:

- a) gensidig anerkendelse af bevismidler mellem medlemsstaterne
- b) enkeltpersoners rettigheder inden for strafferetsplejen
- c) kriminalitetsofres rettigheder
- d) andre særlige elementer i strafferetsplejen, som Rådet forudgående har fastsat ved en afgørelse; ved vedtagelsen af denne afgørelse træffer Rådet afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Vedtagelse af de minimumsregler, der er omhandlet i dette stykke, er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan opretholde eller indføre et højere beskyttelsesniveau for personer.

3. Hvis et medlem af Rådet finder, at et udkast til direktiv som nævnt i stk. 2 vil berøre grundlæggende aspekter af den pågældende medlemsstats strafferetlige system, kan medlemmet anmode om, at udkastet til direktiv forelægges Det Europæiske Råd. I så fald suspenderes den almindelige lovgivningsprocedure. Efter drøftelse skal Det Europæiske Råd i tilfælde af konsensus inden fire måneder efter denne suspension forelægge Rådet udkastet på ny, hvilket bringer suspensionen af den almindelige lovgivningsprocedure til ophør.

I tilfælde af uenighed og hvis mindst ni medlemsstater ønsker at indføre et forstærket samarbejde på grundlag af det pågældende udkast til direktiv, underretter de inden for samme tidsfrist Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen herom. I et sådant tilfælde anses den bemyndigelse til at indlede et forstærket samarbejde, der er nævnt i artikel 20, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 208, stk. 1, i denne traktat for at være givet, og bestemmelserne om forstærket samarbejde finder anvendelse.

Artikel 83

* Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer

1. Europa-Parlamentet og Rådet kan ved direktiv efter den almindelige lovgivningsprocedure fastsætte minimumsregler for, hvad der skal anses for strafbare handlinger, samt for straffene herfor på områder med kriminalitet af særlig grov karakter, der har en grænseoverskridende dimension som følge af overtrædelsernes karakter eller konsekvenser eller af et særligt behov for at bekæmpe dem på fælles grundlag.

Der er tale om følgende kriminalitetsområder: terrorisme, menneskehandel og seksuel udnyttelse af kvinder og børn, ulovlig narkotikahandel, ulovlig våbenhandel, hvidvaskning af penge, korruption, forfalskning af betalingsmidler, edb-kriminalitet og organiseret kriminalitet.

På baggrund af udviklingen i kriminaliteten kan Rådet vedtage en afgørelse om andre kriminalitetsområder, der opfylder de i dette stykke omhandlede kriterier. Det træffer afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse.

2. Når en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser på det strafferetlige område viser sig absolut nødvendig for at sikre effektiv gennemførelse af en EU-politik på et område, der er omfattet af harmoniseringsforanstaltninger, kan der ved direktiver fastsættes minimumsregler for, hvad der skal anses for strafbare handlinger, samt for straffene herfor på det pågældende område. Disse direktiver vedtages efter en almindelig eller særlig lovgivningsprocedure, der er identisk med den, der anvendes til vedtagelse af de pågældende harmoniseringsforanstaltninger, jf. dog artikel 76.

3. Hvis et medlem af Rådet finder, at et udkast til direktiv som nævnt i stk. 1 eller 2 vil berøre grundlæggende aspekter af den pågældende medlemsstats strafferetlige system, kan medlemmet anmode om, at udkastet til direktiv forelægges Det Europæiske Råd. I så fald suspenderes den almindelige lovgivningsprocedure. Efter drøftelse skal Det Europæiske Råd i tilfælde af konsensus inden fire måneder efter denne suspension forelægge Rådet udkastet på ny, hvilket bringer suspensionen af den almindelige lovgivningsprocedure til ophør.

I tilfælde af uenighed og hvis mindst ni medlemsstater ønsker at indføre et forstærket samarbejde på grundlag af det pågældende udkast til direktiv, underretter de inden for samme tidsfrist Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen herom. I et sådant tilfælde anses den bemyndigelse til at indlede et forstærket samarbejde, der er nævnt i artikel 20, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 329, stk. 1, i denne traktat for at være givet, og bestemmelserne om forstærket samarbejde finder anvendelse.

Artikel 84

* Kriminalitetsforebyggelse

Europa-Parlamentet og Rådet kan efter den almindelige lovgivningsprocedure fastsætte foranstaltninger for at fremme og støtte medlemsstaternes indsats inden for kriminalitetsforebyggelse, uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

Artikel 85

* Eurojust

1. Eurojusts opgave er at støtte og styrke koordineringen og samarbejdet mellem de nationale myndigheder, der har til opgave at efterforske og forfølge grov kriminalitet, der berører to eller flere medlemsstater eller kræver retsforfølgning på fælles basis, på grundlag af operationer foretaget af medlemsstaternes myndigheder og Europol samt oplysninger fra disse.

Med henblik herpå fastlægger Europa-Parlamentet og Rådet ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure Eurojusts struktur, funktionsmåde, indsatsområde og opgaver. Disse opgaver kan omfatte:

- a) iværksættelse af efterforskning af straffesager samt forslag til de nationale kompetente myndigheder om at indlede retsforfølgning, især vedrørende overtrædelser, der skader Unionens finansielle interesser
- b) koordinering af efterforskning og retsforfølgning som omhandlet i litra a)
- c) styrkelse af det retlige samarbejde, herunder gennem løsning af konflikter om retternes kompetence og gennem et tæt samarbejde med Det Europæiske Retlige Netværk.

I disse forordninger fastlægges ligeledes de nærmere bestemmelser for Europa-Parlamentets og de nationale parlamenters tilknytning til evalueringen af Eurojusts virke.

2. I forbindelse med retsforfølgning som omhandlet i stk. 1, og uden at dette berører artikel 86, foretager de kompetente nationale personer de formelle handlinger inden for retsplejen.

Artikel 86

* Oprettelse af en europæisk anklagemyndighed

1. For at bekæmpe lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser, kan Rådet ved forordning efter en særlig lovgivningsprocedure oprette en europæisk anklagemyndighed ud fra Eurojust. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse.

I tilfælde af manglende enstemmighed kan en gruppe på mindst ni medlemsstater anmode om, at udkastet til forordning forelægges Det Europæiske Råd. I så fald suspenderes proceduren i Rådet. Efter drøftelse og i tilfælde af konsensus skal Det Europæiske Råd inden fire måneder efter denne suspension forelægge Rådet udkastet på ny med henblik på vedtagelse.

I tilfælde af uenighed og hvis mindst ni medlemsstater ønsker at indføre et forstærket samarbejde på grundlag af det pågældende udkast til forordning, underretter de inden for samme tidsfrist Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen herom. I et sådant tilfælde anses den bemyndigelse til at indlede et forstærket samarbejde, der er nævnt i artikel 20, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 329, stk. 1, i denne traktat, for at være givet, og bestemmelserne om forstærket samarbejde finder anvendelse.

2. Den Europæiske Anklagemyndighed har kompetence til eventuelt i samarbejde med Europol at foretage efterforskning og retsforfølgning i forbindelse med gerningsmænd og medvirkende til lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser, som fastlagt i den i stk. 1 nævnte forordning, samt til at stille dem for en domstol. Den Europæiske Anklagemyndighed optræder som offentlig anklager ved medlemsstaternes kompetente domstole.

3. Ved forordning som nævnt i stk. 1, fastsættes statuten for Den Europæiske Anklagemyndighed, betingelserne for udøvelsen af dens funktioner, procedurerreglerne for dens virksomhed samt regler om anerkendelse af bevismidler og regler om domstolskontrol med de processkrifter, som Den Europæiske Anklagemyndighed udarbejder under udøvelsen af sit hverv.

4. Det Europæiske Råd kan samtidig eller efterfølgende vedtage en afgørelse om ændring af stk. 1 for at udvide Den Europæiske Anklagemyndigheds beføjelser til at omfatte bekæmpelse af grov kriminalitet med en grænseoverskridende dimension og som en konsekvens heraf om ændring af stk. 2 for så vidt angår gerningsmænd og medvirkende til grov kriminalitet, der berører flere medlemsstater. Det Europæiske Råd træffer afgørelse med enstemmighed efter Europa-Parlamentets godkendelse og efter høring af Kommissionen.

KAPITEL 5

POLITISAMARBEJDE

Artikel 87 (delvis tidligere art. 30 EU)

* Omfang, mål og midler

1. Unionen etablerer et politisamarbejde, der inddrager alle medlemsstaternes kompetente myndigheder, herunder politi, toldmyndigheder og andre særlige retshåndhævende myndigheder inden for forebyggelse, afsløring og efterforskning af strafbare handlinger.

2. Med henblik på stk. 1 kan Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure fastlægge foranstaltninger vedrørende:

a) indsamling, opbevaring, behandling, analyse og udveksling af relevante oplysninger

b) støtte til uddannelse af personale og samarbejde om udveksling af personale, om udstyr og om kriminalitetsforskning

c) fælles efterforskningsteknikker **vedrørende** afsløring af grove former for organiseret kriminalitet.

3. Rådet kan efter en særlig lovgivningsprocedure fastlægge foranstaltninger vedrørende operationelt samarbejde mellem de myndigheder, der er omhandlet i denne artikel. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

I tilfælde af manglende enstemmighed kan en gruppe på mindst ni medlemsstater anmode om, at udkastet til foranstaltninger forelægges Det Europæiske Råd. I så fald suspenderes proceduren i Rådet. Efter drøftelse og i tilfælde af konsensus skal Det Europæiske Råd inden fire måneder efter denne suspension forelægge Rådet udkastet på ny med henblik på vedtagelse.

I tilfælde af uenighed og hvis mindst ni medlemsstater ønsker at indføre et forstærket samarbejde på grundlag af det pågældende udkast til foranstaltninger, underretter de inden for samme tidsfrist Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen herom. I et sådant tilfælde anses den bemyndigelse til at indlede et forstærket samarbejde, der er nævnt i artikel 20, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 329, stk. 1, i denne traktat, for at være givet, og bestemmelserne om forstærket samarbejde finder anvendelse.

Den særlige procedure, der er fastsat i andet og tredje afsnit, finder ikke anvendelse på retsakter, der udgør en udbygning af Schengenreglerne.

Artikel 88

* Europol

1. Europolis opgave er at støtte og styrke indsatsen hos medlemsstaternes politimyndigheder og andre retshåndhævende myndigheder og deres indbyrdes samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af grov kriminalitet, der berører to eller flere medlemsstater, terrorisme og de former for kriminalitet, der skader en fælles interesse, som er omfattet af en EU-politik.

2. Europa-Parlamentet og Rådet fastlægger ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure Europolis struktur, funktionsmåde, indsatsområde og opgaver. Disse opgaver kan omfatte:

a) indsamling, opbevaring, behandling, analyse og udveksling af oplysninger, der fremsendes af bl.a. medlemsstaternes eller tredjelandes myndigheder eller eksterne organisationer

b) samordning, tilrettelæggelse og udførelse af efterforskning og operative aktioner, der gennemføres sammen med medlemsstaternes kompetente myndigheder eller inden for rammerne af fælles efterforskningshold, eventuelt i samarbejde med Eurojust.

I disse forordninger fastlægges ligeledes de nærmere bestemmelser for Europa-Parlamentets kontrol af Europols aktiviteter sammen med de nationale parlamenter.

3. Alle Europols operative aktioner skal foretages i samarbejde og i forståelse med myndighederne i den eller de medlemsstater, hvis område er berørt. Anvendelse af tvangsindgreb hører udelukkende ind under de kompetente nationale myndigheder.

Artikel 89 (tidligere art. 32 EU)

* Myndighedsudøvelse på en anden medlemsstats område

Rådet **fastlægger efter en særlig lovgivningsprocedure** de betingelser og begrænsninger, hvorunder **medlemsstaternes** kompetente myndigheder, **jf. artikel 82 og 87**, kan arbejde på en anden medlemsstats område i samarbejde og i forståelse med denne stats myndigheder. **Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.**

AFSNIT VI

TRANSPORT

Artikel 90 (tidligere art. 70 EF)

* Fælles transportpolitik

På det i dette afsnit omhandlede sagsområde **søges traktaternes** mål **nået** inden for rammerne af en fælles transportpolitik.

Artikel 91 (tidligere art. 71 EF)

* Procedure for vedtagelse af fælles regler for transportområdet

1. Med henblik på gennemførelsen af artikel 90 og under hensyntagen til transportspørgsmålenes særlige karakter fastsætter **Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget:

- a) fælles regler for international transport til eller fra en medlemsstats område eller gennem en eller flere medlemsstaters områder
- b) de betingelser, under hvilke transportvirksomheder har adgang til at udføre interne transporter i en medlemsstat, hvor de ikke er hjemmehørende
- c) foranstaltninger til forbedring af transportsikkerheden
- d) alle andre formålstjenlige bestemmelser.

2. I forbindelse med vedtagelsen af foranstaltningerne som nævnt i stk. 1 tages der hensyn til tilfælde, hvor deres anvendelse i alvorlig grad vil kunne påvirke levestandarden og beskæftigelsen i visse områder samt udnyttelsen af transportmateriellet.

Artikel 92 (tidligere art. 72 EF)

* Overgangsregler

Indtil de i artikel 91, stk. 1, omhandlede bestemmelser er fastsat, kan ingen medlemsstat, uden at Rådet med enstemmighed vedtager en foranstaltning om fravigelse, ændre de bestemmelser, der gælder på transportområdet den 1. januar 1958 eller for tiltrædende staters vedkommende på datoen for tiltrædelsen på en sådan måde, at de direkte eller indirekte bliver mindre gunstige for transportvirksomheder fra andre medlemsstater end for indenlandske transportvirksomheder.

Artikel 93 (tidligere art. 73 EF)

* Særlige støtteforanstaltninger der er forenelige med traktaten

Støtteforanstaltninger, som modsvarer behovet for en samordning af transportvæsenet, eller som udgør godtgørelse for visse forpligtelser, der har sammenhæng med begrebet offentlig tjenesteydelse, er forenelige med **traktaterne**.

Artikel 94 (tidligere art. 74 EF)

* Foranstaltninger vedr. transportpriser og -vilkår

Enhver foranstaltning, der træffes inden for rammerne af **traktaterne** vedrørende transportpriser og -vilkår, skal tage hensyn til transportvirksomhedernes økonomiske situation.

Artikel 95 (tidligere art. 75 EF)

* Afskaffelse af forskelsbehandling vedr. transportpriser og -vilkår

1. I samfærdselen inden for **Unionen forbydes** enhver forskelsbehandling, som består i, at en transportvirksomhed for samme transportforbindelse anvender forskellige transportpriser og -vilkår på samme slags gods, alt efter godsets oprindelses- eller bestemmelsesland.

2. Bestemmelsen i stk. 1 udelukker ikke, at andre foranstaltninger kan vedtages af **Europa-Parlamentet og Rådet** i medfør af artikel 91, stk. 1.

3. På forslag af Kommissionen og efter høring af **Europa-Parlamentet og** Det Økonomiske og Sociale Udvalg fastsætter Rådet regler, der sikrer gennemførelsen af bestemmelserne i stk. 1.

Det kan især fastsætte de bestemmelser, der er nødvendige for at gøre det muligt for **Unionens** institutioner at påse overholdelsen af den i stk. 1 nævnte regel og for at sikre brugerne den fulde fordel af denne.

4. På eget initiativ eller efter anmodning af en medlemsstat undersøger Kommissionen de i stk. 1 omhandlede tilfælde af forskelsbehandling, og efter at have indhentet udtalelse fra de pågældende medlemsstater træffer den de nødvendige **afgørelser** inden for rammerne af de i overensstemmelse med bestemmelserne i stk. 3 fastlagte regler.

Artikel 96 (tidligere art. 76 EF)

* Forbud mod national understøttelse eller beskyttelse af virksomheder

1. Ved transport inden for **Unionen** er det forbudt medlemsstaterne at anvende priser og vilkår, der indebærer nogen form for understøttelse eller beskyttelse til fordel for en eller flere bestemte virksomheder eller industrier, medmindre Kommissionen giver bemyndigelse dertil.

2. Kommissionen undersøger på eget initiativ eller på begæring af en medlemsstat de i stk. 1 omhandlede priser og vilkår, idet den på den ene side især tager hensyn til de krav, som en hensigtsmæssig regional økonomisk politik stiller, til de underudviklede områders behov og til problemerne i områder, der er alvorligt berørt af politiske

forhold, og på den anden side til virkningerne af disse priser og vilkår på konkurrencen mellem de forskellige transportgrene.

Efter at have indhentet udtalelse fra de pågældende medlemsstater træffer Kommissionen de fornødne **afgørelser**.

3. Det i stk. 1 omhandlede forbud gælder ikke konkurrencetariffer.

Artikel 97 (tidligere art. 77 EF)

* Nedbringelse af afgifter og gebyrer ved grænsepassage

Afgifter eller gebyrer, som en transportvirksomhed ved grænsepassage opkræver ud over transportpriserne, må ikke overstige et rimeligt niveau i betragtning af de med passagen faktisk forbundne omkostninger.

Medlemsstaterne bestræber sig på gradvis at nedbringe disse omkostninger.

Kommissionen kan rette henstillinger til medlemsstaterne med henblik på anvendelsen af denne artikel.

Artikel 98 (tidligere art. 78 EF)

* Særregel for Tyskland

Bestemmelserne i dette afsnit af traktaten udgør ingen hindring for de foranstaltninger, der er truffet i Forbundsrepublikken Tyskland, for så vidt disse er nødvendige for at opveje de af Tysklands deling forårsagede ulemper for økonomien i visse af Forbundsrepublikkens områder, der berøres af denne deling. **Fem år efter Lissabontraktatens ikrafttrædelse kan Rådet på forslag af Kommissionen vedtage en afgørelse om ophævelse af denne artikel.**

Artikel 99 (tidligere art. 79 EF)

* Høring af et rådgivende udvalg i transportspørgsmål

Der oprettes et rådgivende udvalg for Kommissionen sammensat af sagkyndige udpeget af medlemsstaternes regeringer. Kommissionen hører dette udvalg i transportspørgsmål, når den skønner det hensigtsmæssigt.

Artikel 100 (tidligere art. 80 EF)

* Transportafsnittets anvendelse på transport med jernbane, ad landeveje og vandveje

1. Bestemmelserne i dette afsnit finder anvendelse på transporter med jernbane, ad landeveje og sejlbare vandveje.

2. Europa-Parlamentet og Rådet kan efter den almindelige lovgivningsprocedure fastsætte passende bestemmelser vedrørende sø- og luftfart. De træffer afgørelse efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

Procedurebestemmelserne i artikel 91 finder anvendelse.

AFSNIT VII

DE FÆLLES REGLER OM KONKURRENCE, FISKALE SPØRGSMÅL OG INDBYRDES TILNÆRMELSE AF LOVGIVNINGERNE

KAPITEL 1

KONKURRENCE REGLERNE

1. AFDELING

REGLER FOR VIRKSOMHEDERNE

Artikel 101 (tidligere art. 81 EF)

* Forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler

1. Alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for **det indre marked**, er uforenelige med **det indre marked** og er forbudt, navnlig sådanne, som består i:

- a) direkte eller indirekte fastsættelse af købs- eller salgspriser eller af andre forretningsbetingelser
- b) begrænsning af eller kontrol med produktion, afsætning, teknisk udvikling eller investeringer
- c) opdeling af markeder eller forsyningskilder

d) anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen

e) at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillæggydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

2. De aftaler eller vedtagelser, som er forbudt i medfør af denne artikel, har ingen retsvirkning.

3. Bestemmelserne i stk. 1 kan dog erklæres uanvendelige på:

- enhver aftale eller kategori af aftaler mellem virksomheder
- enhver vedtagelse eller kategori af vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder,

og

- enhver samordnet praksis eller kategori deraf

som bidrager til at forbedre produktionen eller fordelingen af varerne eller til at fremme den tekniske eller økonomiske udvikling, samtidig med at de sikrer forbrugere en rimelig andel af fordelene herved, og uden at der:

a) pålægges de pågældende virksomheder begrænsninger, som ikke er nødvendige for at nå disse mål

b) gives disse virksomheder mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer.

Artikel 102 (tidligere art. 82 EF)

* Forbud mod misbrug af dominerende stilling

En eller flere virksomheders misbrug af en dominerende stilling på **det indre marked** eller en væsentlig del heraf er uforenelig med **det indre marked** og forbudt, i den udstrækning samhandelen mellem medlemsstater herved kan påvirkes.

Misbrug kan især bestå i:

a) direkte eller indirekte påtvingelse af urimelige købs- eller salgspriser eller af andre urimelige forretningsbetingelser

b) begrænsning af produktion, afsætning eller teknisk udvikling til skade for forbrugerne

c) anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen

d) at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handels sædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

Artikel 103 (tidligere art. 83 EF)

* Procedure for vedtagelse af retsakter om anvendelsen af art. 101 og 102

1. De fornødne forordninger eller direktiver om anvendelsen af principperne i artikel 101 og 102 udstedes af Rådet på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet.

2. Bestemmelserne i stk. 1 har især til formål:

a) ved indførelse af bøder og tvangsbøder at sikre overholdelsen af de i artikel 101, stk. 1, og artikel 202 nævnte forbud

b) at fastlægge de nærmere retningslinjer for anvendelsen af bestemmelsen i artikel 101, stk. 3, under hensyntagen til nødvendigheden af dels at sikre et effektivt tilsyn, dels at forenkle den administrative kontrol mest muligt

c) i påkommende tilfælde at træffe nærmere bestemmelse om anvendelsesområdet for bestemmelserne i artiklerne 101 og 102 inden for de forskellige erhvervsgrøne

d) at fastlægge opgavefordelingen mellem Kommissionen og **Den Europæiske Unions Domstol** i forbindelse med anvendelsen af de i dette stykke nævnte bestemmelser

e) at bestemme forholdet mellem den nationale lovgivning på den ene side, og på den anden side bestemmelserne i denne afdeling samt de bestemmelser, der er fastsat i medfør af denne artikel.

Artikel 104 (tidligere art. 84 EF)

- * Medlemsstaternes lovgivning indtil ikrafttrædelsen af art. 101, stk. 3 og art 102

Indtil de i medfør af artikel 103 trufne bestemmelser træder i kraft, træffer medlemsstaternes myndigheder i overensstemmelse med deres lovgivning og bestemmelserne i artiklerne 101, navnlig stk. 3, og 102 afgørelse om aftalers tilladelighed samt om misbrug af en dominerende stilling på **det indre marked**.

Artikel 105 (tidligere art. 85 EF)

- * Kommissionens beføjelser ved overtrædelser

1. Under forbehold af bestemmelserne i artikel 104 påser Kommissionen, at de i artiklerne 101 og 102 fastlagte principper anvendes. På begæring af en medlemsstat eller på eget initiativ undersøger den sammen med medlemsstatens kompetente myndigheder, der skal bistå den, tilfælde af formodet overtrædelse af forannævnte principper. Finder Kommissionen, at der har fundet en overtrædelse sted, foreslår den passende midler til at bringe denne til ophør.

2. Bringes en overtrædelse ikke til ophør, fastslår Kommissionen ved en **afgørelse**, der skal ledsages af grunde, at der foreligger en overtrædelse. Den kan offentliggøre **afgørelsen** og bemyndige medlemsstaterne til at træffe de nødvendige modforanstaltninger på de vilkår og i den nærmere udformning, som den fastsætter.

3. Kommissionen kan vedtage forordninger vedrørende de kategorier af aftaler, hvorom Rådet har vedtaget en forordning eller et direktiv i overensstemmelse med artikel 103, stk. 2, litra b).

Artikel 106 (tidligere art. 86 EF)

- * Regler for offentlige og monopollignende virksomheder

1. Medlemsstaterne afstår for så vidt angår offentlige virksomheder og virksomheder, som de indrømmer særlige eller eksklusive rettigheder, fra at træffe eller opretholde foranstaltninger, som er i strid med **traktaternes** bestemmelser, navnlig de i artiklerne 12 og 101-109 nævnte.

2. Virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, eller som har karakter af fiskale monopoler, er underkastet **traktaternes** bestemmelser, navnlig konkurrencereglerne, i det omfang anvendelsen af disse bestemmelser ikke retligt eller faktisk hindrer opfyldelsen af de særlige opgaver, som er betroet dem. Udviklingen af samhandelen må ikke påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod **Unionens** interesse.

3. Kommissionen påser, at bestemmelserne i denne artikel bringes i anvendelse, og meddeler, såfremt det er påkrævet, medlemsstaterne passende direktiver eller **afgørelser**.

2. AFDELING

STATSSTØTTE

Artikel 107 (tidligere art. 87 EF)

* Forbud mod statsstøtte og undtagelser fra forbudet

1. Bortset fra de i **traktaterne** hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med **det indre marked** i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

2. Forenelige med **det indre marked** er:

a) støtte af social karakter til enkelte forbrugere, forudsat at den ydes uden forskelsbehandling med hensyn til varernes oprindelse

b) støtte, hvis formål er at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder

c) støtteforanstaltninger for økonomien i visse af Forbundsrepublikken Tysklands områder, som er påvirket af Tysklands deling, i det omfang de er nødvendige for at opveje de økonomiske ulemper, som denne deling har forårsaget. **Fem år efter Lissabontraktatens ikrafttrædelse kan Rådet på forslag af Kommissionen vedtage en afgørelse om ophævelse af denne litra.**

3. Som forenelige med **det indre marked** kan betragtes:

a) støtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse **samt i de områder, der er nævnt i artikel 349, under hensyn til deres strukturelle, økonomiske og sociale situation**

b) støtte, der kan fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi

c) støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse

d) støtte til fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven, når den ikke ændrer samhandels- og konkurrencevilkårene i **Unionen** i et omfang, der strider mod de fælles interesser

e) andre former for støtte, hvorom Rådet på forslag af Kommissionen træffer **afgørelse**.

Artikel 108 (tidligere art. 88 EF)

* Procedure for vedtagelse af retsakter om statsstøtte; Kommissionens beføjelser

1. Kommissionen foretager sammen med medlemsstaterne en løbende undersøgelse af de støtteordninger, som findes i disse stater. Den foreslår dem sådanne foranstaltninger, som **det indre markeds** funktion eller gradvise udvikling kræver.

2. Finder Kommissionen — efter at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger — at en støtte, som ydes af en stat eller med statsmidler, ifølge artikel 107 ikke er forenelig med **det indre marked**, eller at denne støtte misbruges, træffer den **afgørelse** om, at den pågældende stat skal ophæve eller ændre støtteforanstaltningen inden for den tidsfrist, som Kommissionen fastsætter.

Såfremt den pågældende stat ikke retter sig efter denne **afgørelse** inden udløbet af den fastsatte frist, kan Kommissionen eller en anden interesseret stat, uanset bestemmelserne i artiklerne 258 og 259, indbringe sagen direkte for **Den Europæiske Unions Domstol**.

På begæring af en medlemsstat kan Rådet med enstemmighed **træffe afgørelse** om, at en af denne stat ydet eller planlagt støtte, uanset bestemmelserne i artikel 107 eller de i artikel 109 nævnte forordninger, skal betragtes som forenelig med **det indre marked**, hvis ganske særlige omstændigheder berettiger en sådan **afgørelse**. Har Kommissionen indledt den i dette stykkes første afsnit fastsatte fremgangsmåde med hensyn til denne støtteforanstaltning, bevirker den pågældende stats begæring til Rådet, at sagens behandling udsættes, indtil Rådet har taget stilling til spørgsmålet.

Dog træffer Kommissionen **afgørelse**, såfremt Rådet ikke har taget stilling inden tre måneder efter, at begæringen er fremsat.

3. Kommissionen skal underrettes så betids om enhver påtænkt indførelse eller ændring af støtteforanstaltninger, at den kan fremsætte sine bemærkninger hertil.

Er Kommissionen af den opfattelse, at det påtænkte er uforeneligt med **det indre marked** i henhold til artikel 107, iværksætter den uopholdeligt den i stk. 2 fastsatte fremgangsmåde. Den pågældende medlemsstat må ikke gennemføre de påtænkte foranstaltninger, før den nævnte fremgangsmåde har ført til endelig **afgørelse**.

4. Kommissionen kan vedtage forordninger vedrørende de former for statsstøtte, som Rådet i overensstemmelse med artikel 109 har bestemt kan være undtaget fra proceduren i stk. 3 i nærværende artikel.

Artikel 109 (tidligere art. 89 EF)

- * Procedure for vedtagelse af retsakter mht. anvendelsen af art. 107 og 108 m.v.

Rådet, på forslag fra Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet, kan udstede de fornødne forordninger med henblik på anvendelsen af artikel 107 og 108 og især fastlægge betingelser for anvendelsen af artikel 108, stk. 3, og de former for støtte, som skal være undtaget fra denne fremgangsmåde.

KAPITEL 2

FISKALE BESTEMMELSER

Artikel 110 (tidligere art. 90 EF)

- * Forbud mod diskriminerende interne afgifter

Ingen medlemsstat må direkte eller indirekte pålægge varer fra andre medlemsstater interne afgifter af nogen art, som er højere end de afgifter, der direkte eller indirekte pålægges lignende indenlandske varer.

Endvidere må ingen medlemsstat pålægge varer fra andre medlemsstater interne afgifter, som indirekte vil kunne beskytte andre produkter.

Artikel 111 (tidligere art. 91 EF)

- * Forbud mod godtgørelse for interne afgifter ved udførsel af varer

Ved udførsel af varer til en medlemsstats område kan der ikke ydes godtgørelse for interne afgifter ud over det beløb, der har været pålagt dem direkte eller indirekte.

Artikel 112 (tidligere art. 92 EF)

* Godkendelse af godtgørelse af afgifter ved udførsel til andre medlemsstater

For så vidt angår andre skatter end omsætningsafgifter, forbrugsafgifter og andre indirekte skatter kan fritagelse for afgiftsbetaling eller godtgørelse af afgifter ved udførsel til andre medlemsstater ikke ydes, og udligningsafgifter ved indførsel fra medlemsstater ikke pålægges, medmindre Rådet på forhånd og på Kommissionens forslag har godkendt de påtænkte foranstaltninger for en begrænset periode.

Artikel 113 (tidligere art. 93 EF)

* Harmonisering af lovgivninger om indirekte skatter

Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed **efter en særlig lovgivningsprocedure** og efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg, vedtager bestemmelser om harmonisering af lovgivningerne vedrørende omsætningsafgifter, punktafgifter og andre indirekte skatter, i det omfang en sådan harmonisering er nødvendig for at sikre det indre markeds oprettelse og funktion **og undgå konkurrenceforvridning**.

KAPITEL 3

TILNÆRMELSE AF LOVGIVNINGERNE

Artikel 114 (tidligere art. 95 EF)

* Harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger vedr. det indre markeds funktion; miljøgaranti

1. Medmindre andet er bestemt i **traktaterne**, finder følgende bestemmelser anvendelse med henblik på virkeliggørelsen af de i artikel 26 fastsatte mål. **Europa-Parlamentet og Rådet**, der træffer afgørelse efter **den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg, vedtager de foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion.

2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på fiskale bestemmelser, bestemmelser vedrørende den frie bevægelighed for personer og bestemmelser vedrørende ansattes rettigheder og interesser.

3. Kommissionens forslag i henhold til stk. 1 inden for sundhed, sikkerhed, miljøbeskyttelse og forbrugerbeskyttelse skal bygge på et højt beskyttelsesniveau under hensyntagen til navnlig enhver ny udvikling baseret på videnskabelige kendsgernin-

ger. Inden for deres respektive kompetenceområder bestræber Europa-Parlamentet og Rådet sig også på at nå dette mål.

4. Hvis en medlemsstat, efter at **Europa-Parlamentet og Rådet**, Rådet eller Kommissionen har vedtaget en harmoniseringsforanstaltning, finder det nødvendigt at opretholde nationale bestemmelser, som er begrundet i vigtige behov, hvortil der henvises i artikel 36, eller som vedrører miljøbeskyttelse eller beskyttelse af arbejdsmiljøet, giver den Kommissionen meddelelse om disse bestemmelser og om grundene til deres opretholdelse.

5. Hvis en medlemsstat endvidere med forbehold af stk. 4 og efter at **Europa-Parlamentet og Rådet**, Rådet eller Kommissionen har vedtaget en harmoniseringsforanstaltning, finder det nødvendigt at indføre nationale bestemmelser baseret på nyt videnskabeligt belæg vedrørende miljøbeskyttelse eller beskyttelse af arbejdsmiljøet på grund af et problem, der er specifikt for den pågældende medlemsstat, og som viser sig efter vedtagelsen af harmoniseringsforanstaltningen, giver den Kommissionen meddelelse om de påtænkte bestemmelser og om grundene til deres indførelse.

6. Kommissionen bekræfter eller forkaster inden seks måneder efter meddelelsen som omhandlet i stk. 4 og 5 de pågældende nationale bestemmelser efter at have konstateret, om de er et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne, og om de udgør en hindring for det indre markeds funktion.

Hvis Kommissionen ikke har truffet nogen afgørelse inden for dette tidsrum betragtes de i stk. 4 og 5 omhandlede nationale bestemmelser som godkendt.

Hvis det er begrundet i spørgsmålets kompleksitet, og hvis der ikke foreligger risiko for menneskers sundhed, kan Kommissionen meddele den pågældende medlemsstat, at den i dette stykke omhandlede periode kan forlænges med en ny periode på indtil seks måneder.

7. Hvis en medlemsstat i medfør af stk. 6 bemyndiges til at opretholde eller indføre nationale bestemmelser, der er en undtagelse fra en harmoniseringsforanstaltning, undersøger Kommissionen omgående, om den skal foreslå en tilpasning af denne foranstaltning.

8. Hvis en medlemsstat rejser et specifikt problem vedrørende folkesundheden på et område, der har været omfattet af tidligere harmoniseringsforanstaltninger, underretter den Kommissionen, der omgående undersøger, om den skal foreslå Rådet passende foranstaltninger.

9. Uanset den i artikel 258 og 259 fastsatte fremgangsmåde kan Kommissionen eller en medlemsstat henvende sig direkte til **Den Europæiske Unions Domstol**, hvis

de finder, at en anden medlemsstat misbruger de i nærværende artikel fastsatte beføjelser.

10. De ovennævnte harmoniseringsforanstaltninger indeholder i de relevante tilfælde en beskyttelsesklausul, der bemyndiger medlemsstaterne til med en eller flere af de ikke-økonomiske begrundelser, der er nævnt i artikel 36, at træffe foreløbige foranstaltninger, der er undergivet en **EU**-kontrolprocedure.

Artikel 115 (tidligere art. 94 EF)

* Harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger med direkte indvirkning på det indre markeds funktion

Uanset artikel 114 udsteder Rådet, der træffer afgørelse **efter en særlig lovgivningsprocedure**, med enstemmighed og efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg, direktiver om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der direkte indvirker på det **indre markeds** oprettelse eller funktion.

Artikel 116 (tidligere art. 96 EF)

* Fjernelse af forskelle som forvansker konkurrencevilkårene

Finder Kommissionen, at bestående forskelle i medlemsstaternes ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser forvansker konkurrencevilkårene på **det indre marked** og derved fremkalder en fordrejning, som bør fjernes, holder den samråd med de pågældende medlemsstater herom.

Fører dette samråd ikke til en aftale, som fjerner den pågældende fordrejning, udsteder **Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure** de dertil nødvendige direktiver. **Alle** andre formålstjenlige foranstaltninger, der har hjemmel i **traktaterne, kan vedtages**.

Artikel 117 (tidligere art. 97 EF)

* Indførelse af nationale foranstaltninger som kan fordreje konkurrencevilkårene

1. Når der er grund til at frygte, at indførelse eller ændring af en ved lov eller administrativt fastsat bestemmelse fremkalder en fordrejning som nævnt i artikel 116, skal den medlemsstat, som vil gennemføre foranstaltningen, rådføre sig med Kommissionen. Efter samråd med medlemsstaterne henstiller Kommissionen til de pågældende stater at træffe formålstjenlige foranstaltninger med henblik på at undgå den omhandlede fordrejning.

2. Såfremt den medlemsstat, som vil indføre eller ændre nationale bestemmelser, ikke følger en henstilling, som Kommissionen har rettet til den, kan det ikke i medfør

af artikel 116 kræves, at de øvrige medlemsstater ændrer deres nationale bestemmelser med henblik på at fjerne denne fordrejning. Fremkalder en medlemsstat, som ikke har taget hensyn til Kommissionens henstilling, en fordrejning udelukkende til egen skade, finder bestemmelserne i artikel 116 ikke anvendelse.

Artikel 118

* Ensartet beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder

Som led i det indre markeds oprettelse eller funktion fastsætter Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure foranstaltninger vedrørende indførelse af europæiske beskyttelsesbeviser for at sikre en ensartet beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i Unionen samt indførelse af centraliserede tilladelses-, koordinations- og kontrolordninger på EU-niveau.

Rådet fastsætter ved forordning efter en særlig lovgivningsprocedure sprogordningen for de europæiske beskyttelsesbeviser. Det træffer afgørelse med enstemighed efter høring af Europa-Parlamentet.

AFSNIT VIII

DEN ØKONOMISKE OG MONETÆRE POLITIK

Artikel 119 (tidligere art. 4 EF)

* Samordning af økonomiske politikker, fælles penge- og valutapolitik, fælles valuta

1. Med de i artikel 3 i **traktaten om den Europæiske Union** nævnte mål for øje skal medlemsstaternes og **Unionens** virke under de betingelser, som er foreskrevet i **traktaterne**, indebære gennemførelse af en økonomisk politik, der bygger på snæver samordning af medlemsstaternes økonomiske politikker, på det indre marked og på fastlæggelse af fælles mål, og som føres i overensstemmelse med princippet om en åben markedsøkonomi med fri konkurrence.
2. Sideløbende hermed og i overensstemmelse med **traktaternes** bestemmelser og **procedurer** skal dette virke indebære en fælles valuta, **euroen**, og fastlæggelse og gennemførelse af en fælles penge- og valutakurspolitik, der skal have som hovedmål at fastholde prisstabilitet samt, uden at dette mål berøres heraf, at støtte de generelle økonomiske politikker i **Unionen** i overensstemmelse med princippet om en åben markedsøkonomi med fri konkurrence.
3. Medlemsstaterne og **Unionen** skal i deres virke handle i overensstemmelse med følgende principper: stabile priser, sunde offentlige finanser og monetære vilkår og en holdbar betalingsbalance.

KAPITEL 1

DEN ØKONOMISKE POLITIK

Artikel 120 (tidligere art. 98 EF)

* Målsætninger for den økonomiske politik

Medlemsstaterne fører deres økonomiske politikker med henblik på at bidrage til virkeliggørelsen af **Unionens** mål, som disse er fastlagt i artikel **3 i traktaten om Den Europæiske Union**, og i forbindelse med de overordnede retningslinjer, der er nævnt i artikel 121, stk. 2. Medlemsstaterne og **Unionen** handler i overensstemmelse med princippet om en åben markedsøkonomi med fri konkurrence, der fremmer en effektiv ressourceallokering, og i overensstemmelse med principperne i artikel 119.

Artikel 121 (tidligere art. 99 EF)

* Samordning af medlemsstaternes økonomiske politikker

1. Medlemsstaterne betragter deres økonomiske politikker som et spørgsmål af fælles interesse og samordner dem i Rådet i overensstemmelse med artikel 120.

2. Rådet, på grundlag af en henstilling fra Kommissionen, udarbejder et udkast til de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og **Unionens** økonomiske politikker og forelægger sine resultater for Det Europæiske Råd.

Det Europæiske Råd drøfter på grundlag af denne rapport fra Rådet en konklusion med hensyn til de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og **Unionens** økonomiske politikker.

På grundlag af denne konklusion vedtager Rådet, en henstilling, hvori disse overordnede retningslinjer er fastlagt. Rådet underretter Europa-Parlamentet om sin henstilling.

3. For at sikre en snævrere samordning af de økonomiske politikker og en varig konvergens mellem medlemsstaternes økonomiske resultater skal Rådet på grundlag af rapporter fra Kommissionen overvåge den økonomiske udvikling i hver medlemsstat og i **Unionen** samt de økonomiske politikkers overensstemmelse med de overordnede retningslinjer, der er omhandlet i stk. 2, og regelmæssigt foretage en samlet bedømmelse.

Med henblik på denne multilaterale overvågning tilsender medlemsstaterne Kommissionen oplysning om vigtige foranstaltninger, som de har truffet inden for deres økonomiske politik, samt andre oplysninger, som de måtte finde nødvendige.

4. Viser det sig i forbindelse med **proceduren** i stk. 3, at en medlemsstats økonomiske politik ikke er i overensstemmelse med de overordnede retningslinjer, der er **nævnt** i stk. 2, eller at der er risiko for, at den bringer Den Økonomiske og Monetære Unions rette virkemåde i fare, kan Kommissionen, rette **en advarsel** til den pågældende medlemsstat. **Rådet kan på grundlag af en henstilling fra Kommissionen rette de nødvendige henstillinger til den pågældende medlemsstat.** Rådet kan på forslag af Kommissionen beslutte at offentliggøre sine henstillinger.

Inden for rammerne af dette stykke træffer Rådet afgørelse uden at tage stemmeafgivningen fra det medlem af Rådet, der repræsenterer den pågældende medlemsstat, i betragtning.

Det kvalificerede flertal af de øvrige medlemmer af Rådet defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a).

5. Formanden for Rådet og Kommissionen aflægger rapport til Europa-Parlamentet om resultaterne af den multilaterale overvågning. Formanden for Rådet kan opfordres til at give møde i Europa-Parlamentets kompetente udvalg, hvis Rådet har offentliggjort henstillingerne.

6. **Europa-Parlamentet og Rådet kan ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure** vedtage nærmere bestemmelser for den multilaterale overvågningsprocedure, der er omhandlet i stk. 3 og 4.

Artikel 122 (tidligere art. 100 EF)

* Vedtagelse af foranstaltninger i tilfælde af vanskeligheder i en medlemsstat

1. Med forbehold af de øvrige **procedurer** i **traktaterne** kan Rådet, der træffer afgørelse på forslag af Kommissionen, **i en ånd af solidaritet mellem medlemsstaterne** vedtage foranstaltninger, der er afpasset efter den økonomiske situation, navnlig hvis der opstår alvorlige forsyningsvanskeligheder med hensyn til visse produkter, **især på energiområdet.**

2. I tilfælde af vanskeligheder eller alvorlig risiko for store vanskeligheder i en medlemsstat som følge af naturkatastrofer eller usædvanlige begivenheder, som den ikke selv er herre over, kan Rådet, på forslag af Kommissionen, på bestemte betingelser yde den pågældende medlemsstat finansiel støtte fra **Unionen.** Formanden for Rådet underretter Europa-Parlamentet om den afgørelse, der er truffet.

Artikel 123 (tidligere art. 101 EF)

* Forbud mod overtræk i nationale centralbanker

1. Det er **Den Europæiske Centralbank** og medlemsstaternes centralbanker, i det følgende benævnt »de nationale centralbanker«, forbudt at give **EU**-institutioner, -organer, **-kontorer og -agenturer**, centralregeringer, regionale, lokale eller andre offentlige myndigheder, andre organer inden for den offentlige sektor eller offentlige foretagender i medlemsstaterne mulighed for at foretage overtræk eller at yde dem andre former for kreditfaciliteter, og det samme gælder **Den Europæiske Centralbanks** og de nationale centralbankers køb af gældsinstrumenter direkte fra disse.

2. Bestemmelserne i stk. 1 gælder ikke for offentligt ejede kreditinstitutter, som i forbindelse med forsyningen med reserver fra centralbankernes side skal have samme behandling af de nationale centralbanker og **Den Europæiske Centralbank** som private kreditinstitutter.

Artikel 124 (tidligere art. 102 EF)

* Forbud mod privilegeret adgang til finansiering

Enhver foranstaltning, der ikke er baseret på tilsynsmæssige hensyn, og hvorved der gives **EU**-institutioner eller -organer, centralregeringer, regionale, lokale eller andre offentlige myndigheder, andre organer inden for den offentlige sektor eller offentlige foretagender i medlemsstaterne privilegeret adgang til finansielle institutioner, er forbudt.

Artikel 125 (tidligere art. 103 EF)

* Forbud mod hæftelse for medlemsstaternes gæld

1. **Unionen** hæfter ikke for og må heller ikke påtage sig forpligtelser indgået af centralregeringer, regionale, lokale eller andre offentlige myndigheder, andre organer inden for den offentlige sektor eller offentlige foretagender i en medlemsstat, idet dette dog ikke gælder for gensidige finansielle garantier for gennemførelsen af et bestemt projekt i fællesskab. En medlemsstat hæfter ikke for og påtager sig ikke forpligtelser indgået af centralregeringer, regionale, lokale eller andre offentlige myndigheder, andre organer inden for den offentlige sektor eller offentlige foretagender i en anden medlemsstat, idet dette dog ikke gælder for gensidige finansielle garantier for gennemførelsen af et bestemt projekt i fællesskab.

2. Rådet, der træffer afgørelse **på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet, kan om nødvendigt** fastlægge definitioner med henblik på gennemførelsen af de forbud, der er **nævnt** i artikel 123 og **124 samt** i nærværende artikel.

Artikel 126 (tidligere art. 104 EF)

* Overvågning og sanktioner vedr. uforholdsmæssigt store offentlige underskud

1. Medlemsstaterne skal undgå uforholdsmæssigt store offentlige underskud.

2. Kommissionen overvåger udviklingen i medlemsstaternes budgetsituation og i deres offentlige gæld med henblik på at identificere alvorlige fejl. Den skal navnlig undersøge, om budgetdisciplinen overholdes på grundlag af følgende to kriterier:

a) hvorvidt den procentdel, som det forventede eller faktiske offentlige underskud udgør af bruttonationalproduktet, overstiger en given referenceværdi, medmindre

- denne procentdel er faldet væsentligt og vedvarende og har nået et niveau, der ligger tæt på referenceværdien
- eller overskridelsen af referenceværdien kun er exceptionel og midlertidig, og nævnte procentdel fortsat ligger tæt på referenceværdien

b) hvorvidt den procentdel, som den offentlige gæld udgør af bruttonationalproduktet, overstiger en given referenceværdi, medmindre denne procentdel mindskes tilstrækkeligt og nærmer sig referenceværdien med en tilfredsstillende hastighed.

Referenceværdierne er fastsat i den protokol om proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, der er knyttet som bilag til **traktaterne**.

3. Hvis en medlemsstat ikke opfylder kravene i forbindelse med et af eller begge disse kriterier, udarbejder Kommissionen en rapport. I Kommissionens rapport tages der ligeledes hensyn til, om det offentlige underskud overstiger de offentlige investeringsudgifter, samt til alle andre relevante forhold, herunder medlemsstatens økonomiske og budgetmæssige situation på mellemlang sigt.

Kommissionen kan ligeledes udarbejde en rapport, hvis den, selv om kravene efter kriterierne er opfyldt, er af den opfattelse, at der er risiko for et uforholdsmæssigt stort underskud i en medlemsstat.

4. **Det Økonomiske og Finansielle Udvalg** afgiver udtalelse om Kommissionens rapport.

5. Hvis Kommissionen finder, at der er eller kan opstå et uforholdsmæssigt stort underskud i en medlemsstat, skal den afgive en udtalelse til **den pågældende medlemsstat og underrette Rådet herom**.

6. Rådet, på grundlag af **et forslag** fra Kommissionen og under hensyntagen til de bemærkninger, som den pågældende medlemsstat måtte ønske at fremsætte, fastslår efter en generel vurdering, om der foreligger et uforholdsmæssigt stort underskud.

7. Hvis Rådet i henhold til stk. 6, **fastslår**, at der foreligger et uforholdsmæssigt stort underskud, **vedtager det på grundlag af en henstilling fra Kommissionen uden unødigt forsinkelse henstillinger, som det retter til den pågældende medlemsstat, for at den skal bringe denne situation til ophør inden for en given frist.**

8. Konstaterer Rådet, at dets henstillinger ikke er fulgt op af virksomhedsfulde foranstaltninger inden for den fastsatte frist, kan det offentliggøre sine henstillinger.

9. Undlader en medlemsstat fortsat at efterkomme Rådets henstillinger, kan Rådet **træffe afgørelse om** at pålægge medlemsstaten inden for en bestemt frist at træffe foranstaltninger til den nedbringelse af underskuddet, som Rådet skønner nødvendig for at rette op på situationen.

I et sådant tilfælde kan Rådet anmode den pågældende medlemsstat om at forelægge rapporter i henhold til en bestemt tidsplan for at undersøge denne medlemsstats tilpasningsbestræbelser.

10. Den i artikel 258 og 259 fastsatte klageret kan ikke udøves i forbindelse med stk. 1-9 i nærværende artikel.

11. Så længe en medlemsstat ikke efterkommer en **afgørelse**, der er truffet i overensstemmelse med stk. 9, kan Rådet **træffe afgørelse om** at anvende eller forstærke, alt efter situationen, en eller flere af følgende foranstaltninger:

- kræve, at den pågældende medlemsstat offentliggør yderligere oplysninger, der skal specificeres af Rådet, før den udsteder obligationer og andre værdipapirer
- opfordre Den Europæiske Investeringsbank til at tage sin udlånspolitik over for den pågældende medlemsstat op til fornyet overvejelse
- kræve, at den pågældende medlemsstat deponerer et ikke-rentebærende beløb af en passende størrelse hos **Unionen**, indtil det uforholdsmæssigt store underskud efter Rådets opfattelse er blevet korrigeret
- pålægge bod af en passende størrelse.

Formanden for Rådet underretter Europa-Parlamentet om de afgørelser, der er truffet.

12. Rådet ophæver nogle af eller alle sine afgørelser **eller henstillinger** som omhandlet i stk. 6-9 og stk. 11, i det omfang det uforholdsmæssigt store underskud i den pågældende medlemsstat efter Rådets opfattelse er blevet korrigeret. Hvis Rådet tidligere er fremkommet med offentlige henstillinger, fremsætter det, så snart afgørelsen efter stk. 8 er ophævet, en offentlig erklæring om, at der ikke længere er et uforholdsmæssigt stort underskud i den pågældende medlemsstat.

13. Når Rådet vedtager de afgørelser eller henstillinger, der er nævnt i stk. 8, 9, 11 og 12, træffer det afgørelse på grundlag af en henstilling fra Kommissionen.

Når Rådet vedtager de foranstaltninger, der er nævnt i stk. 6-9, 11 og 12, træffer det afgørelse uden at tage stemmeafgivningen fra det medlem af Rådet, der repræsenterer den pågældende medlemsstat, i betragtning.

Det kvalificerede flertal af de øvrige medlemmer af Rådet defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a).

14. Den protokol om proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, der er knyttet som bilag til **traktaterne**, indeholder yderligere bestemmelser vedrørende gennemførelsen af den procedure, der er beskrevet i denne artikel.

Rådet, der træffer afgørelse **efter en særlig lovgivningsprocedure**, med enstemmighed og efter høring af Europa-Parlamentet og **Den Europæiske Centralbank**, vedtager passende bestemmelser, som derefter erstatter ovennævnte protokol.

Med forbehold af de øvrige bestemmelser i dette stykke fastsætter Rådet, på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet, de nærmere regler og definitioner for anvendelsen af bestemmelserne i nævnte protokol.

KAPITEL 2

DEN MONETÆRE POLITIK

Artikel 127 (tidligere art. 105 EF)

* ESCB's opgaver, prisstabilitet, høring af Den Europæiske Centralbank

1. Hovedmålet for **Det Europæiske System af Centralbanker, i det følgende benævnt "ESCB"**, er at fastholde prisstabilitet. Uden at målsætningen om prisstabilitet derved berøres, støtter ESCB de generelle økonomiske politikker i **Unionen** med henblik på at bidrage til gennemførelsen af **Unionens** mål som fastsat i artikel 3 i **traktaten om den Europæiske Union**. ESCB handler i overensstemmelse med princippet om en åben markedsøkonomi med fri konkurrence, som fremmer en effektiv ressourceallokering, og i overensstemmelse med principperne i artikel 119.

2. De grundlæggende opgaver, der skal udføres af ESCB, er:

- at formulere og gennemføre **Unionens** monetære politik
- at foretage transaktioner i udenlandsk valuta i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 219
- at besidde og forvalte medlemsstaternes officielle valutareserver
- at fremme betalingssystemernes smidige funktion.

3. Stk. 2, tredje led, berører ikke medlemsstaternes regeringers besiddelse og forvaltning af arbejdsbeholdninger i udenlandske valutaer.

4. **Den Europæiske Centralbank** skal høres

- om ethvert forslag til **EU**-retsakt inden for dens kompetenceområder
- af de nationale myndigheder om ethvert udkast til retsforordning inden for dens kompetenceområder, men inden for de rammer og på de betingelser, der fastsættes af Rådet efter fremgangsmåden i 129, stk. 4. **Den Europæiske Centralbank** kan forelægge udtalelser for de relevante **EU**-institutioner eller -organer eller nationale myndigheder om spørgsmål inden for dens kompetenceområder.

5. ESCB bidrager til en smidig gennemførelse af de kompetente myndigheders politikker vedrørende tilsyn med kreditinstitutter og det finansielle systems stabilitet.

6. Rådet **kan ved forordning efter en særlig lovgivningsprocedure med enstemmighed og efter høring af Europa-Parlamentet og Den Europæiske Centralbank** overdrage **Den Europæiske Centralbank** specifikke opgaver i forbindelse med politikker vedrørende tilsyn med kreditinstitutter og andre finansielle institutioner bortset fra forsikringsselskaber.

Artikel 128 (tidligere art. 106 EF)

* Udstedelse af eurosedler og euromønter

1. **Den Europæiske Centralbank** har eneret til at bemyndige udstedelse af **eurosedler** i **Unionen**. **Den Europæiske Centralbank** og de nationale centralbanker kan udstede **eurosedler**. De **eurosedler**, der udstedes af **Den Europæiske Centralbank** og de nationale centralbanker, er de eneste, der har status som lovlige betalingsmidler i **Unionen**.

2. Medlemsstaterne kan udstede **euromønter** med forbehold af **Den Europæiske Centralbanks** godkendelse af omfanget heraf. **Rådet kan på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet og Den Europæiske Centralbank** vedtage foranstaltninger med henblik på at harmonisere den pålydende værdi og de tekniske specifikationer for alle **euromønter**, som er bestemt til at sættes i omløb, i den udstrækning det er nødvendigt af hensyn til mønternes smidige omløb i **Unionen**.

Artikel 129 (tidligere art. 107 EF)

* ESCB's organisation, statuten for ESCB og ECB

1. Det Europæiske System af Centralbanker, i det følgende benævnt "ESCB", styres af Den Europæiske Centralbanks besluttende organer, som er Styrelsesrådet og direktionen.

2. Statuten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank, i det følgende benævnt "statuten for ESCB og ECB", er nedfældet i en protokol, der er knyttet som bilag til **traktaterne**.

3. Artikel 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1 a) og 36 i statuten for ESCB og ECB kan ændres af **Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure**. De træffer afgørelse **enten** på grundlag af en henstilling fra **Den Europæiske Centralbank** og efter høring af Kommissionen eller på forslag af Kommissionen og efter høring af **Den Europæiske Centralbank**.

4. Rådet vedtager, enten på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet og **Den Europæiske Centralbank** eller på grundlag af en henstilling fra **Den Europæiske Centralbank** og efter høring af Europa-Parlamentet og Kommissionen, de bestemmelser, der er nævnt i artikel 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 og 34.3 i **statuten for ESCB og ECB**.

Artikel 130 (tidligere art. 108 EF)

* Den Europæiske Centralbank og de nationale centralbankers
uafhængighed

Under udøvelsen af de beføjelser og gennemførelsen af de opgaver og pligter, som de har fået pålagt ved **traktaterne** og **statuten for ESCB og ECB**, må hverken **Den Europæiske Centralbank**, de nationale centralbanker eller medlemmerne af disses besluttende organer søge eller modtage instrukser fra **EU-institutioner** eller -organer, fra medlemsstaternes regeringer eller fra nogen anden side. **Unionens** institutioner og organer samt medlemsstaternes regeringer forpligter sig til at respektere dette princip og til ikke at søge at øve indflydelse på, hvordan medlemmerne af **Den Europæiske Centralbanks** eller af de nationale centralbankers besluttende organer udfører deres opgaver.

Artikel 131 (tidligere art. 109 EF)

* Medlemsstaternes lovgivning om nationale centralbanker

Hver medlemsstat **sørger** for, at dens nationale lovgivning, herunder statutterne for dens nationale centralbank, er forenelig med **traktaterne** og **statutten for ESCB og ECB**.

Artikel 132 (tidligere art. 110 EF)

* Den Europæiske Centralbanks opgaver

1. Med henblik på at udføre de opgaver, der er pålagt ESCB, skal **Den Europæiske Centralbank** i overensstemmelse med bestemmelserne i **traktaterne** og på de betingelser, der er fastsat i **statutten for ESCB og ECB**:

- udstede forordninger i det omfang, det er nødvendigt for at gennemføre de opgaver, der er fastlagt i artikel 3.1, første led, og i artikel 19.1, 22 eller 25.2 i **statutten for ESCB og ECB**, samt i tilfælde, der fastsættes i de retsakter vedtaget af Rådet, der er nævnt i artikel 129, **stk. 4**
- **træffe de afgørelser**, der er nødvendige for at udføre de opgaver, der er pålagt ESCB efter **traktaterne** og **statutten for ESCB og ECB**
- rette henstillinger og afgive udtalelser.

2. **Den Europæiske Centralbank** kan **træffe afgørelse om** at offentliggøre sine **afgørelser**, henstillinger og udtalelser.

3. Inden for de grænser og på de vilkår, der vedtages af Rådet efter fremgangsmåden i artikel 129, **stk. 4**, skal **Den Europæiske Centralbank** være berettiget til at pålægge foretagender bøder eller tvangsbøder i tilfælde af manglende opfyldelse af forpligtelser i henhold til dens forordninger og **afgørelser**.

Artikel 133

* Foranstaltninger til anvendelse af euroen som fælles valuta

Med forbehold af Den Europæiske Centralbanks beføjelser fastsætter Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure de foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelsen af euroen som fælles valuta. Disse foranstaltninger vedtages efter høring af Den Europæiske Centralbank

KAPITEL 3

BESTEMMELSER VEDRØRENDE INSTITUTIONERNE

Artikel 134 (tidligere art. 114)

* Oprettelse af Det Økonomiske og Finansielle Udvalg

1. Med henblik på at fremme en samordning af medlemsstaternes politik i det fulde omfang, der er nødvendigt for det indre markeds funktion, oprettes der et **økonomisk og finansielt udvalg**.

2. Det Økonomiske og Finansielle Udvalg har til opgave:

- at afgive udtalelser, enten på opfordring af Rådet eller Kommissionen eller på eget initiativ, til brug for disse institutioner
- at følge medlemsstaternes og **Unionens** økonomiske og finansielle situation og aflægge regelmæssige beretninger herom til Rådet og Kommissionen, især om de finansielle forbindelser med tredjelande og internationale institutioner
- med forbehold af artikel 240 at bidrage til forberedelsen af Rådets arbejde som nævnt i artikel 66, **75**, artikel 121, stk. 2, 3, 4 og **6**, artikel 122, 124, 125, 126, artikel 127, stk. 6, artikel 128, stk. 2, artikel 129, **stk. 3 og 4**, artikel **140, stk. 2 og 3**, **artikel 143**, **artikel 144, stk. 2 og 3**, og **artikel 219** at udføre andre rådgivende og forberedende opgaver, som Rådet har pålagt det
- mindst en gang om året at undersøge situationen med hensyn til kapitalbevægelser og friheden til at foretage betalinger, som den følger af anvendelsen af traktaten og af Rådets foranstaltninger; undersøgelsen skal omfatte alle foranstaltninger vedrørende kapitalbevægelser og betalinger; udvalget aflægger beretning til Kommissionen og Rådet om resultaterne af denne undersøgelse.

Medlemsstaterne, Kommissionen og **Den Europæiske Centralbank** udnævner hver højest to medlemmer af udvalget.

3. Rådet, på forslag af Kommissionen og efter høring af **Den Europæiske Centralbank** og det i denne artikel omhandlede udvalg, fastlægger nærmere bestemmelser for sammensætningen af Det Økonomiske og Finansielle Udvalg. Formanden for Rådet underretter Europa-Parlamentet om den pågældende afgørelse.

4. Ud over de opgaver, der er anført i stk. 2, følger udvalget, såfremt og så længe der findes medlemsstater med en dispensation som nævnt i artikel **139** og **140**, disse

medlemsstaters monetære og finansielle situation samt deres generelle betalings-system og aflægger regelmæssige beretninger herom til Rådet og Kommissionen.

Artikel 135 (tidligere art. 115 EF)

* Henstillinger og forslag vedr. art. 121, stk. 4

For så vidt angår spørgsmål, der falder ind under anvendelsesområdet for artikel 121, stk. 4, artikel 126, bortset fra stk. 14, artikel 219 og 140, kan Rådet eller en medlemsstat anmode Kommissionen om, alt efter tilfældet, at fremsætte en henstilling eller et forslag. Kommissionen behandler sådanne anmodninger og forelægger straks Rådet sine konklusioner.

KAPITEL 4

SPECIFIKKE BESTEMMELSER FOR DE MEDLEMSSTATER, DER HAR EUROEN SOM VALUTA

Artikel 136

* Samordningen og overvågning af eurolandenes budgetdisciplin, økonomisk-politiske retningslinier

1. For at medvirke til Den Økonomiske og Monetære Unions rette virkemåde og i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i traktaterne vedtager Rådet efter den relevante procedure blandt dem, der er nævnt i artikel 121 og 126, undtagen proceduren i artikel 126, stk. 14, foranstaltninger for de medlemsstater, der har euroen som valuta:

a) med henblik på at styrke samordningen og overvågningen af deres budgetdisciplin

b) med henblik på for disse medlemsstater at udarbejde økonomisk-politiske retningslinjer, som skal være i overensstemmelse med dem, der er vedtaget for hele Unionen, samt at sikre overvågningen heraf.

2. I forbindelse med de foranstaltninger, der er nævnt i stk. 1, stemmer kun de medlemmer af Rådet, der repræsenterer medlemsstater, der har euroen som valuta.

Det kvalificerede flertal af disse medlemsstater defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a).

3. De medlemsstater, der har euroen som valuta, kan etablere en stabilitetsmekanisme, der skal aktiveres, hvis det er strengt nødvendigt for at sikre stabiliteten i euroområdet som helhed. Ydelsen af enhver påkrævet finansiel støtte inden for rammerne af mekanismen vil være underlagt streng konditionalitet.

Artikel 137

* Møder mellem finansministrene, eurogruppen

De nærmere bestemmelser for afholdelsen af møder mellem ministrene fra de medlemsstater, der har euroen som valuta, fastlægges i protokollen vedrørende Eurogruppen.

Artikel 138 (tidligere art. 111, stk. 4, EF)

* Euroens plads i det internationale valutasystem

1. For at sikre euroens plads i det internationale valutasystem vedtager Rådet på forslag af Kommissionen en afgørelse, der fastlægger fælles holdninger vedrørende spørgsmål af særlig interesse for Den Økonomiske og Monetære Union inden for rammerne af de kompetente internationale finansielle institutioner og konferencer. Rådet træffer afgørelse efter høring af Den Europæiske Centralbank.

2. Rådet kan på forslag af Kommissionen vedtage passende foranstaltninger for at sikre en samlet repræsentation inden for rammerne af de internationale finansielle institutioner og konferencer. Rådet træffer afgørelse efter høring af Den Europæiske Centralbank.

3. I forbindelse med de foranstaltninger, der er nævnt i stk. 1 og 2, stemmer kun de medlemmer af Rådet, der repræsenterer medlemsstater, der har euroen som valuta.

Det kvalificerede flertal af disse medlemsstater defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a).

KAPITEL 5

OVERGANGSBESTEMMELSER

Artikel 139

* Medlemsstater med dispensation - stemmerettigheder

1. Medlemsstater, med hensyn til hvilke Rådet ikke har truffet afgørelse om, at de opfylder de nødvendige betingelser for indførelse af euroen, benævnes i det følgende: "medlemsstater med dispensation".

2. Følgende bestemmelser i traktaterne gælder ikke for medlemsstater med dispensation:

- a) vedtagelse af de dele af de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker, der vedrører euroområdet generelt (artikel 121, stk. 2).
- b) bindende midler til at afhjælpe uforholdsmæssigt store underskud (artikel 126, stk. 9 og 11)
- c) mål og opgaver for ESCB (artikel 127, stk. 1, 2, 3 og 5)
- d) udstedelse af euro (artikel 128)
- e) Den Europæiske Centralbanks retsakter (artikel 132)
- f) foranstaltninger vedrørende anvendelsen af euroen (artikel 133)
- g) monetære aftaler og andre foranstaltninger vedrørende valutakurspolitikken (artikel 219)
- h) udnævnelse af medlemmerne af Den Europæiske Centralbanks direktion (artikel 283, stk. 2)
- i) afgørelser, der fastlægger fælles holdninger vedrørende spørgsmål af særlig interesse for Den Økonomiske og Monetære Union inden for rammerne af de kompetente internationale finansielle institutioner og konferencer (artikel 138 stk. 1)
- j) foranstaltninger for at sikre en samlet repræsentation inden for rammerne af internationale finansielle institutioner og konferencer (artikel 138, stk. 2).

I de i litra a)-j) nævnte artikler forstås derfor ved "medlemsstater" medlemsstater, der har euroen som valuta.

3. Medlemsstater med dispensation og deres nationale centralbanker er udelukket fra rettighederne og forpligtelserne inden for ESCB i overensstemmelse med kapitel IX i statuttene for ESCB og ECB.

4. Stemmerettighederne for de medlemmer af Rådet, der repræsenterer medlemsstater med dispensation, suspenderes i forbindelse med Rådets vedtagelse af de foranstaltninger, der er nævnt i de i stk. 2 anførte artikler, samt i forbindelse med:

- a) henstillinger rettet til medlemsstater, der har euroen som valuta, som led i den multilaterale overvågning, herunder vedrørende stabilitetsprogrammer og advarsler (artikel 121, stk. 4)

b) foranstaltninger vedrørende uforholdsmæssigt store underskud for medlemsstater, der har euroen som valuta (artikel 126, stk. 6, 7, 8, 12 og 13).

Det kvalificerede flertal af de øvrige medlemmer af Rådet defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a).

Artikel 140

(erstatte delvis artikel 121, stk. 1, 122, stk. 2, og 123, stk. 5 EF)

* Beretning om opfyldelse af forpligtelserne vedrørende ØMU'en; ophævelse af dispensation

1. **Mindst en gang hvert andet år eller på anmodning af en medlemsstat med dispensation aflægger** Kommissionen og **Den Europæiske Centralbank** beretning til Rådet om **de fremskridt, der gøres af medlemsstater med dispensation for så vidt angår** opfyldelse af deres forpligtelser med hensyn til virkeliggørelsen af Den Økonomiske og Monetære Union. Disse beretninger skal omfatte en undersøgelse af, hvorvidt **hver af de pågældende medlemsstaters** nationale lovgivning, herunder den nationale centralbanks statut, er forenelig med artikel 130 og 131, samt med **statutten for ESCB og ECB**. I beretningerne skal det ligeledes undersøges, om der er opnået en høj grad af vedvarende konvergens ved, at hver medlemsstat har opfyldt følgende kriterier:

- en høj grad af prisstabilitet; dette vil fremgå af en inflationstakt, som ligger tæt op ad inflationstakten i de højst tre medlemsstater, der har nået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet
- holdbare offentlige finanser; dette vil fremgå af, at medlemsstaten har opnået en offentlig budgetstilling, der ikke udviser et uforholdsmæssigt stort underskud som fastslået i henhold til artikel 126, stk. 6
- overholdelse af de normale udsvingsmargener i det europæiske monetære systems valutakursmekanisme i mindst to år uden devaluering over for **euroen**
- den varige karakter af den konvergens, medlemsstaten **med dispensation** har opnået, samt af dens deltagelse i **valutakursmekanismen**, som afspejlet i de langfristede rentesatser.

De fire kriterier, der er nævnt i dette stykke, og de relevante tidsrum, de skal overholdes i, er præciseret nærmere i en protokol, der er knyttet som bilag til **traktaterne**. Kommissionens og EMI's beretninger skal også omhandle resultaterne af markedsintegrationen, situationen for og udviklingen i betalingsbalancens løbende poster og en redegørelse for udviklingen i enhedslønoms-kostningerne og andre prisindeks.

2. Efter høring af Europa-Parlamentet og efter drøftelse i **Det Europæiske Råd**, træffer Rådet på forslag af Kommissionen afgørelse om, hvilke medlemsstater med dispensation der opfylder de nødvendige betingelser baseret på kriterierne i **stk. 1**, og ophæver de pågældende medlemsstaters dispensation.

Rådet træffer afgørelse efter at have modtaget en henstilling fra et kvalificeret flertal af de af dets medlemmer, som repræsenterer medlemsstater, der har euroen som valuta. Disse medlemmer træffer afgørelse inden seks måneder efter, at Rådet har modtaget Kommissionens forslag.

Det kvalificerede flertal af medlemsstater som nævnt i andet afsnit defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a).

3. Hvis det **efter proceduren i stk. 2**, besluttet at ophæve en dispensation, **fastsætter** Rådet **uigenkaldeligt** med enstemmighed blandt **de medlemsstater, der har euroen som valuta** og den berørte medlemsstat, på forslag af Kommissionen og efter høring af **Den Europæiske Centralbank**, den kurs, til hvilken **euroen** træder i stedet for den berørte medlemsstats valuta, og træffer de andre foranstaltninger, som er nødvendige for indførelse af **euroen** som fælles valuta i den pågældende medlemsstat.

Artikel 141 (tidligere art. 117, stk. 2 EF og 123, stk. 3 EF)

* ECB's opgaver i relation til medlemsstater med dispensation

1. Hvis og så længe der er medlemsstater med dispensation, og med forbehold af artikel **129, stk. 1**, i **traktaterne**, nedsættes **Den Europæiske Centralbanks** Generelle Råd, jf. artikel **43, stk. 1**, i **statutten for ESCB og ECB**, som **Den Europæiske Centralbanks** tredje besluttende organ.

2. Hvis og så længe der er medlemsstater med dispensation, har **Den Europæiske Centralbank** for så vidt angår de pågældende medlemsstater til opgave at:

- styrke samarbejdet mellem medlemsstaternes centralbanker
- styrke samordningen af medlemsstaternes monetære politik med henblik på at sikre prisstabilitet
- overvåge **valutakursmekanismens** funktion
- afholde konsultationer vedrørende spørgsmål, der falder ind under de nationale centralbankers kompetence, og som berører de finansielle institutters og markeders stabilitet

- **udøve de** opgaver, **der oprindeligt blev udøvet af** Den Europæiske Fond for Monetært Samarbejde, **og dernæst af Det Europæiske Monetære Institut.**

Artikel 142 (tidligere art. 124, stk. 1 EF)

* Medlemsstaternes valutakurspolitik

1. **Hver medlemsstat med dispensation** behandler sin valutakurspolitik som et spørgsmål af fælles interesse. Medlemsstaterne tager i denne forbindelse hensyn til erfaringer fra samarbejdet inden for rammerne af **valutakursmekanismen**.

2. Fra indledningen af tredje fase og så længe en medlemsstat har dispensation, finder stk. 1 tilsvarende anvendelse på den pågældende medlemsstats valutakurspolitik.

Artikel 143 (tidligere art. 119 EF)

* En medlemsstats vanskeligheder mht. sin betalingsbalance

1. I tilfælde af, at en medlemsstat **med dispensation** har vanskeligheder eller alvorligt trues af vanskeligheder med hensyn til sin betalingsbalance, enten som følge af uligevægt på dens globale betalingsbalance eller som følge af arten af den valuta, den råder over, og navnlig når disse vanskeligheder vil kunne bringe det **indre markeds** funktion eller **virkeliggørelsen** af den fælles handelspolitik i fare, indleder Kommissionen straks en undersøgelse af situationen i den pågældende stat og af de foranstaltninger, som denne har truffet eller kan træffe i henhold til bestemmelserne i **traktaterne** under anvendelse af alle til rådighed stående midler. Kommissionen angiver de foranstaltninger, som den henstiller til den pågældende stat at træffe.

Såfremt de af en medlemsstat **med dispensation** truffne forholdsregler og de af Kommissionen foreslåede foranstaltninger viser sig utilstrækkelige til at afhjælpe de opståede eller truende vanskeligheder, skal Kommissionen efter at have indhentet udtalelse fra **Det Økonomiske og Finansielle Udvalg** rette henstilling til Rådet om gensidig bistandsydelse og passende former herfor.

Kommissionen holder regelmæssigt Rådet underrettet om situationen og dens udvikling.

2. Rådet træffer afgørelse om ydelse af gensidig bistand; det udsteder direktiver eller **afgørelser**, som fastlægger vilkårene for og den nærmere udformning af denne bistand. Den gensidige bistand kan især gå ud på:

- a) fælles optræden over for andre internationale organisationer, til hvilke **medlemsstater med dispensation** kan henvende sig

b) foranstaltninger, som er nødvendige for at undgå omlægninger i samhandelen, når den **medlemsstat med dispensation**, der er i vanskeligheder, opretholder eller genindfører kvantitative restriktioner over for tredjelande

c) ydelse af kreditter i begrænset omfang fra de øvrige medlemsstater under forbehold af deres samtykke.

3. Godkender Rådet ikke den gensidige bistand, hvorom Kommissionen har rettet henstilling, eller er den ydede bistand og de trufne foranstaltninger utilstrækkelige, bemyndiger Kommissionen den **medlemsstat med dispensation**, der er i vanskeligheder, til at træffe beskyttelsesforanstaltninger på de vilkår og i den nærmere udformning, som Kommissionen fastsætter.

Rådet kan tilbagekalde denne bemyndigelse og ændre vilkårene for og udformningen af beskyttelsesforanstaltningerne.

Artikel 144 (tidligere art. 120 EF)

* Beskyttelsesforanstaltninger ved pludselig betalingsbalancekrise

1. Opstår der en pludselig betalingsbalancekrise, og træffes der ikke omgående **afgørelse** i henhold til artikel 143, stk. 2, kan **en medlemsstat med dispensation** i forebyggende øjemed træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger. Disse foranstaltninger skal medføre mindst mulig forstyrrelse i det **indre markeds** funktion og må ikke gå ud over, hvad der er absolut nødvendigt for at afhjælpe de pludseligt opståede vanskeligheder.

2. Kommissionen og de øvrige medlemsstater skal underrettes om disse beskyttelsesforanstaltninger senest ved deres ikrafttræden. Kommissionen kan anbefale Rådet, at der ydes gensidig bistand i henhold til artikel 143.

3. Efter **henstilling** fra Kommissionen og høring af **Det Økonomiske og Finansielle Udvalg** kan Rådet **træffe afgørelse om**, at den pågældende **medlemsstat** skal ændre, udsætte eller ophæve ovennævnte beskyttelsesforanstaltninger.

AFSNIT IX

BESKÆFTIGELSE

Artikel 145 (tidligere art. 125 EF)

* Samordnet strategi for beskæftigelse

Medlemsstaterne og **Unionen** arbejder i henhold til dette traktatafsnit på at udvikle en samordnet strategi for beskæftigelse og især for fremme af en veluddannet, velkvalificeret og smidig arbejdsstyrke og arbejdsmarkeder, som reagerer på økonomiske forandringer, med henblik på at nå de mål, der er fastsat i artikel 3 i traktaten om Den Europæiske Union.

Artikel 146 (tidligere art. 126 EF)

* Medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker; beskæftigelsesfremme

1. Medlemsstaterne bidrager med deres beskæftigelsespolitikker til at nå de mål, der er nævnt i artikel 145, på en måde, som er i overensstemmelse med de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og **Unionens** økonomiske politik, som vedtages i henhold til artikel 121, stk. 2.
2. Under hensyn til national praksis for så vidt angår arbejdsmarkedets parter ansvar betragter medlemsstaterne beskæftigelsesfremme som et spørgsmål af fælles interesse og samordner deres indsats i den henseende i Rådet i overensstemmelse med artikel 148.

Artikel 147 (tidligere art. 127 EF)

* Målsætning om et højt beskæftigelsesniveau

1. **Unionen** bidrager til et højt beskæftigelsesniveau ved at tilskynde til samarbejde mellem medlemsstaterne og ved at støtte og i nødvendigt omfang supplere deres foranstaltninger. Det respekterer i den forbindelse medlemsstaternes kompetence.
2. Målsætningen om et højt beskæftigelsesniveau skal tages med i overvejelserne ved udformningen og gennemførelsen af **Unionens** politikker og aktiviteter.

Artikel 148 (tidligere art. 128 EF)

* Retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker

1. Det Europæiske Råd overvejer hvert år beskæftigelsessituationen i **Unionen** og vedtager konklusioner herom på grundlag af en fælles årsrapport fra Rådet og Kommissionen.

2. På grundlag af Det Europæiske Råds konklusioner fastlægger Rådet hvert år på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget og Beskæftigelsesudvalget i artikel 150 retningslinjer, som medlemsstaterne skal tage hensyn til i deres egne beskæftigelsespolitikker. Disse retningslinjer skal være i overensstemmelse med de overordnede retningslinjer, der vedtages i henhold til artikel 121, stk. 2.

3. Hver medlemsstat forelægger Rådet og Kommissionen en årsrapport om de vigtigste foranstaltninger, den har truffet til gennemførelse af sin beskæftigelsespolitik på baggrund af retningslinjerne for beskæftigelse, som nævnt i stk. 2.

4. På grundlag af de rapporter, der er nævnt i stk. 3, og efter at have hørt Beskæftigelsesudvalget foretager Rådet hvert år en gennemgang af gennemførelsen af medlemsstaternes politikker på baggrund af retningslinjerne for beskæftigelse. Rådet kan efter henstilling fra Kommissionen rette henstillinger til medlemsstaterne, hvis det finder det hensigtsmæssigt på baggrund af gennemgangen.

5. På grundlag af resultaterne af denne gennemgang forelægger Rådet og Kommissionen Det Europæiske Råd en fælles årsrapport om beskæftigelsessituationen i **Unionen** og om gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen.

Artikel 149 (tidligere art. 129 EF)

* Tilskyndelsesforanstaltninger på beskæftigelsesområdet

Europa-Parlamentet og Rådet kan efter **den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget vedtage tilskyndelsesforanstaltninger, der skal fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og støtte deres indsats på beskæftigelsesområdet gennem initiativer, der tager sigte på at udvikle en udveksling af oplysninger og gode erfaringer, og som skal sikre komparativ analysevirksomhed og rådgivning samt fremme fornyende metoder og evaluere erfaringer, navnlig ved hjælp af pilotprojekter.

Disse foranstaltninger indebærer ikke harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

Artikel 150 (tidligere art. 130 EF)

* Det rådgivende beskæftigelsesudvalg

Rådet, **der træffer afgørelse med simpelt flertal**, nedsætter efter høring af Europa-Parlamentet et beskæftigelsesudvalg af rådgivende karakter, som skal fremme samordningen mellem medlemsstaterne vedrørende beskæftigelses- og arbejdsmarkedspolitikkerne. Udvalget har til opgave:

- at overvåge beskæftigelsessituationen og beskæftigelsespolitikkerne i medlemsstaterne og **Unionen**
- med forbehold af artikel 240 at afgive udtalelser på Rådets eller Kommissionens anmodning eller på eget initiativ og at bidrage til forberedelsen af Rådets arbejde som nævnt i artikel 148.

Udvalget hører under opfyldelsen af sit mandat arbejdsmarkedets parter.

Hver medlemsstat og Kommissionen udpeger to medlemmer af udvalget.

AFSNIT X

SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSPOLITIKKEN

Artikel 151 (tidligere art. 136 EF)

* Målsætninger om beskæftigelsesfremme og forbedring af leve- og arbejdsvilkår

Unionen og medlemsstaterne, der er opmærksomme på de grundlæggende arbejdsmarkeds-mæssige og sociale rettigheder som bl.a. er fastlagt i den europæiske socialpagt undertegnet i Torino den 18. oktober 1961 og fællesskabspagten af 1989 om arbejdstagernes grundlæggende arbejdsmarkeds-mæssige og sociale rettigheder, har som mål at fremme beskæftigelsen, en forbedring af leve- og arbejdsvilkårene for herigennem at muliggøre en udjævning af disse vilkår på et stadigt stigende niveau, en passende social beskyttelse, dialogen på arbejdsmarkedet, en udvikling af de menneskelige ressourcer, der skal muliggøre et varigt højt beskæftigelsesniveau, og bekæmpelse af social udstødelse.

Med henblik herpå iværksætter **Unionen** og medlemsstaterne foranstaltninger, der tager hensyn til forskellene i national praksis, særlig på overenskomstområdet, samt til nødvendigheden af at opretholde **EU**-økonomiens konkurrenceevne.

De er af den opfattelse, at en sådan udvikling vil blive en følge såvel af **det indre markeds** virkoms-hed, der vil fremme en harmonisering af de sociale ordninger, som af de i **traktaterne** foreskrevne fremgangsmåder og af den indbyrdes tilnærmelse af love og administrativt fastsatte bestemmelser.

Artikel 152

* Arbejdsmarkedets parter og den sociale dialog

Unionen anerkender og fremmer arbejdsmarkedsparternes rolle på EU-plan under hensyntagen til de nationale systemers forskelligartede karakter. Den letter dialogen mellem dem og respekterer deres uafhængighed.

Sociale trepartstopmøder om vækst og beskæftigelse bidrager til den sociale dialog.

Artikel 153 (tidligere art. 137 EF)

* Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne

1. Med henblik på at virkeliggøre de i artikel 151 fastlagte mål støtter og supplerer **Unionen** medlemsstaternes indsats på følgende områder:

- a) forbedring af især arbejdsmiljøet for at beskytte arbejdstagernes sikkerhed og sundhed
- b) arbejdsvilkårene
- c) arbejdstagernes sociale sikring og sociale beskyttelse
- d) beskyttelse af arbejdstagere ved ophævelse af en arbejdskontrakt
- e) information og høring af arbejdstagerne
- f) repræsentation af og kollektivt forsvar for arbejdstagernes og arbejdsgivernes interesser, herunder medbestemmelse, jf. dog stk. 5
- g) beskæftigelsesvilkår for tredjelandsstatsborgere, der opholder sig lovligt på **Unionens** område
- h) integration af personer, der er udstødt fra arbejdsmarkedet, jf. dog artikel 166
- i) lige muligheder for mænd og kvinder på arbejdsmarkedet og ligebehandling i arbejdet
- j) bekæmpelse af social udstødelse
- k) modernisering af de sociale beskyttelsessystemer, jf. dog litra c).

2. Med henblik herpå kan **Europa-Parlamentet og Rådet**:

a) vedtage foranstaltninger til fremme af samarbejdet mellem medlemsstaterne gennem initiativer, der tager sigte på at opnå større viden, udvikle udvekslingen af oplysninger og god praksis, fremme nytænkning og vurdere erfaringerne, men uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser

b) på de i stk. 1, litra a)-i), nævnte områder ved udstedelse af direktiver vedtage minimumsforskrifter, der skal gennemføres gradvis under hensyn til de vilkår og tekniske bestemmelser, der gælder i hver af medlemsstaterne. I disse direktiver skal det undgås at pålægge administrative, finansielle og retlige byrder af en sådan art, at de hæmmer oprettelse og udvikling af små og mellemstore virksomheder.

Europa-Parlamentet og Rådet træffer afgørelse efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

På de områder, der er nævnt i stk. 1, litra c), d), f) og g), **træffer Rådet afgørelse efter en særlig lovgivningsprocedure** med enstemmighed og efter høring af Europa-Parlamentet og de nævnte udvalg.

Rådet kan med enstemmighed på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet beslutte at lade **den almindelige lovgivningsprocedure** finde anvendelse på stk. 1, litra d), f) og g).

3. En medlemsstat kan overlade det til arbejdsmarkedets parter, efter en fælles anmodning fra disse, at gennemføre direktiver, der er udstedt i henhold til stk. 2, **eller, når det er relevant, at gennemføre en rådsafgørelse, der er vedtaget i henhold til artikel 155.**

I så tilfælde sikrer den sig, at arbejdsmarkedets parter senest på den dato, hvor et direktiv **eller en afgørelse** skal være gennemført **eller iværksat**, har indført de nødvendige bestemmelser ad aftalemæssig vej, idet den skal træffe de nødvendige foranstaltninger for på et hvilket som helst tidspunkt at være i stand til at sikre de resultater, der er foreskrevet i det pågældende direktiv **eller den pågældende afgørelse.**

4. Bestemmelser, som vedtages i henhold til denne artikel,

- anfægter ikke medlemsstaternes mulighed for at fastlægge de grundlæggende principper i deres sociale sikringsordninger og må ikke i væsentligt omfang berøre den økonomiske balance i disse ordninger
- er ikke til hinder for, at de enkelte medlemsstater opretholder eller indfører strengere beskyttelsesforanstaltninger, når de er forenelige med **traktaterne.**

5. Bestemmelserne i denne artikel gælder ikke for lønforhold, organisationsret, strejkeret eller ret til lockout.

Artikel 154 (tidligere art. 138 EF)

* Konsultation med arbejdsmarkedets parter

1. Kommissionen har til opgave at fremme konsultationen af arbejdsmarkedets parter på **EU**-plan og træffer alle nødvendige foranstaltninger med henblik på at lette dialogen mellem dem, idet den samtidig sørger for en afbalanceret støtte til begge parter.

2. Med henblik herpå konsulterer Kommissionen arbejdsmarkedets parter om de mulige retningslinjer for en **EU**-indsats, før den fremsætter forslag på det sociale og arbejdsmarkedspolitiske område.

3. Hvis Kommissionen efter denne konsultation finder en **EU**-indsats hensigtsmæssig, konsulterer den arbejdsmarkedets parter om indholdet af det påtænkte forslag. Arbejdsmarkedets parter afgiver en udtalelse eller om nødvendigt en henstilling til Kommissionen.

4. I forbindelse med **den i stk. 2 og 3 nævnte** konsultation kan arbejdsmarkedets parter meddele Kommissionen, at de ønsker at indlede processen i artikel 155. Værdigheden af **denne proces** må ikke overstige 9 måneder, medmindre arbejdsmarkedets parter og Kommissionen i fællesskab træffer beslutning om en forlængelse.

Artikel 155 (tidligere art. 139 EF)

* Overenskomster og aftaler på EU-plan

1. Dialogen mellem arbejdsmarkedets parter på **EU**-plan kan, hvis parterne finder det ønskeligt, føre til overenskomstmæssige forbindelser, herunder aftaler.

2. Iværksættelsen af aftaler, der indgås på **EU**-plan, finder sted — enten efter de fremgangsmåder og den praksis, arbejdsmarkedets parter og medlemsstaterne normalt anvender — eller i spørgsmål under artikel 137 efter fælles anmodning fra de underskrivende parter, ved en afgørelse, som Rådet træffer på forslag af Kommissionen. **Europa-Parlamentet underrettes.**

Rådet træffer afgørelse med **enstemmighed, når** den pågældende aftale indeholder en eller flere bestemmelser, der vedrører et af de områder, hvor der kræves enstemmighed i henhold til artikel 153, stk. 2.

Artikel 156 (tidligere art. 140 EF)

* Samarbejde inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken

Med henblik på at virkeliggøre de i artikel 151 fastlagte mål og med forbehold af de øvrige bestemmelser i **traktaterne** fremmer Kommissionen samarbejdet mellem medlemsstaterne og letter samordningen af deres indsats på samtlige områder inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken, der er omfattet af dette kapitel, navnlig i spørgsmål vedrørende:

- beskæftigelse
- arbejdsretten og arbejdsvilkårene
- den almindelige og videregående faglige uddannelse
- social sikring
- forebyggelse af arbejdsulykker og erhvervs sygdomme
- sundhedsforskrifter for arbejde
- organisationsretten og retten til kollektive forhandlinger mellem arbejdsgivere og arbejdstagere.

Med henblik herpå skal Kommissionen i nær kontakt med medlemsstaterne foretage undersøgelser, afgive udtalelser og tilrettelægge samråd både med hensyn til spørgsmål af national karakter og til spørgsmål af interesse for internationale organisationer, **navnlig initiativer, der tager sigte på at opstille retningslinjer og indikatorer, tilrettelægge udveksling af bedste praksis og udarbejde de nødvendige elementer til periodisk overvågning og evaluering. Europa-Parlamentet holdes fuldt underrettet.**

Kommissionen hører Det Økonomiske og Sociale Udvalg, inden den afgiver de i denne artikel omhandlede udtalelser.

Artikel 157 (tidligere art. 141 EF)

* Ligeløn og ligebehandling

1. Hver medlemsstat gennemfører princippet om lige løn til mænd og kvinder for samme arbejde eller arbejde af samme værdi.
2. Ved løn forstås i denne artikel den almindelige grund- eller minimumsløn og alle andre ydelser, som arbejdstageren som følge af arbejdsforholdet modtager fra arbejdsgiveren direkte eller indirekte i penge eller naturalier.

Lige løn uden forskelsbehandling baseret på køn indebærer:

- a) at den løn, der ydes for samme akkordlønnede arbejde, fastsættes på samme beregningsgrundlag
- b) at den løn, der ydes for tidlønnet arbejde, er den samme for samme slags arbejde.

3. **Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg foranstaltninger, der skal sikre anvendelsen af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv, herunder princippet om lige løn for samme arbejde eller arbejde af samme værdi.

4. For at sikre fuld ligestilling mellem mænd og kvinder i praksis på arbejdsmarkedet er princippet om ligebehandling ikke til hinder for, at de enkelte medlemsstater opretholder eller vedtager foranstaltninger, der tager sigte på at indføre specifikke fordele, der har til formål at gøre det lettere for det underrepræsenterede køn at udøve en erhvervsaktivitet eller at forebygge eller opveje ulemper i den erhvervs-mæssige karriere.

Artikel 158 (tidligere art. 142 EF)

* Betalt frihed

Medlemsstaterne bestræber sig på at opretholde det bestående ligestilling mellem deres ordninger vedrørende betalt frihed.

Artikel 159 (tidligere art. 143 EF)

* Kommissionens rapport om gennemførelsen af målene i artikel 151

Kommissionen udarbejder hvert år en rapport om gennemførelsen af målene i artikel 151, herunder om udviklingen i den demografiske situation i **Unionen**. Den fremsender denne rapport til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg.

Artikel 160 (tidligere art. 144 EF)

* Det rådgivende udvalg for social beskyttelse

Rådet, **der træffer afgørelse med simpelt flertal**, nedsætter efter høring af Europa-Parlamentet et udvalg for social beskyttelse af rådgivende karakter, der skal fremme samarbejdet om social beskyttelse mellem medlemsstaterne samt mellem disse og Kommissionen. Udvalget har til opgave:

- at følge den sociale situation og udviklingen i politikkerne vedrørende social beskyttelse i medlemsstaterne og i **Unionen**
- at fremme udvekslingen af oplysninger, erfaringer og god praksis mellem medlemsstaterne og med Kommissionen
- med forbehold af artikel 240 at udarbejde rapporter, afgive udtalelser eller iværksætte andre aktiviteter på de områder, der hører under dets kompetence, på Rådets eller Kommissionens anmodning eller på eget initiativ.

Under udøvelsen af sit mandat etablerer udvalget hensigtsmæssige kontakter med arbejdsmarkedets parter.

Hver medlemsstat og Kommissionen udpeger to medlemmer af udvalget.

Artikel 161 (tidligere art. 145 EF)

* Kommissionens årlige rapport (jf. art 159)

Kommissionens årsberetning til Europa-Parlamentet skal indeholde et særligt kapitel om udviklingen af de sociale forhold i **Unionen**.

Europa-Parlamentet kan opfordre Kommissionen til at afgive redegørelser om særlige spørgsmål vedrørende de sociale forhold.

AFSNIT XI

DEN EUROPÆISKE SOCIALFOND

Artikel 162 (tidligere art. 146 EF)

* Oprettelse af Den Europæiske Socialfond (ESF)

For at forbedre arbejdskraftens beskæftigelsesmuligheder inden for det indre marked og således bidrage til en højnelse af levestandarden oprettes der inden for rammerne af nedennævnte bestemmelser en Europæisk Socialfond, som skal lette arbejdskraftens adgang til beskæftigelse og fremme dens geografiske og faglige bevægelighed inden for **Unionen** samt lette tilpasningen til industrielle ændringer og til ændringer i produktionssystemerne, navnlig ved erhvervsuddannelse og omskoling.

Artikel 163 (tidligere art. 147 EF)

* Administration af fonden

Fondens administration påhviler Kommissionen.

Kommissionen bistås i dette arbejde af et udvalg, som ledes af et medlem af Kommissionen, og som er sammensat af repræsentanter for regeringerne samt for arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationerne.

Artikel 164 (tidligere art. 148 EF)

* Vedtagelse af gennemførelsesforordninger vedr. ESF

Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget gennemførelses**forordninger** vedrørende Den Europæiske Socialfond.

AFSNIT XII

UDDANNELSE, ERHVERVSUDDANNELSE, UNGDOM OG SPORT

Artikel 165 (tidligere art. 149 EF)

* Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa

1. **Unionen** bidrager til udviklingen af et højt uddannelsesniveau ved at fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og om nødvendigt at støtte og supplere disses indsats, med fuld respekt for medlemsstaternes ansvar for undervisningsindholdet og opbygningen af uddannelsessystemerne samt deres kulturelle og sproglige mangfoldighed.

Unionen bidrager til fremme af sport i Europa og tager i den forbindelse hensyn til sportens specifikke forhold, dens strukturer, der bygger på frivillighed, og dens sociale og uddannende funktion.

2. Målene for **Unionens** indsats er

- at udvikle den europæiske dimension på uddannelsesområdet, navnlig gennem undervisning i og udbredelse af medlemsstaternes sprog
- at begunstige studerendes og læreres mobilitet, bl.a. ved at fremme den akademiske anerkendelse af eksamensbeviser og studieperioder
- at fremme samarbejdet mellem uddannelsesinstitutionerne

- at fremme udvekslingen af oplysninger og erfaringer om spørgsmål, som er fælles for medlemsstaternes uddannelsessystemer
- at tilskynde til udvikling af udvekslingen af unge og ungdomsledere **og fremme de unges deltagelse i det demokratiske liv i Europa**
- at tilskynde til udvikling af fjernundervisning.
- **at udvikle sportens europæiske dimension ved at fremme retfærdighed og åbenhed i sportskonkurrencer og samarbejde mellem de organisationer og myndigheder, der har ansvar for sport, samt ved at beskytte sportsudøvernes, især de yngstes, fysiske og moralske integritet.**

3. **Unionen** og medlemsstaterne fremmer samarbejdet med tredjelande og med de internationale organisationer, der beskæftiger sig med uddannelsesforhold **og sport**, herunder navnlig Europarådet.

4. For at bidrage til virkeliggørelse af målene i denne artikel

- **vedtager Europa-Parlamentet og Rådet** efter **den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: tilskyndelsesforanstaltninger, men uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser
- **vedtager Rådet** på forslag af Kommissionen: henstillinger.

Artikel 166 (tidligere art. 150 EF)

* Målsætningen vedr. erhvervsuddannelse

1. **Unionen** iværksætter en erhvervsuddannelsespolitik, der støtter og supplerer medlemsstaternes aktioner med fuld respekt for, at ansvaret for undervisningsindholdet og tilrettelæggelsen af erhvervsuddannelserne ligger hos medlemsstaterne.

2. Målene for **Unionens** indsats er

- at lette tilpasningen til den industrielle udvikling, navnlig ved erhvervsuddannelse og omskoling
- at forbedre den grundlæggende erhvervsuddannelse samt efter- og videreuddannelsen for at lette den erhvervsmæssige integration og reintegration på arbejdsmarkedet

- at lette adgangen til erhvervsuddannelse og begunstige mobiliteten for erhvervslærere og personer under uddannelse, navnlig unge *
- at stimulere samarbejdet om erhvervsuddannelse mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder
- at fremme udvekslingen af oplysninger og erfaringer om spørgsmål, der er fælles for medlemsstaternes uddannelsessystemer.

3. **Unionen** og medlemsstaterne fremmer samarbejdet med tredjelande og med de internationale organisationer, der beskæftiger sig med erhvervsuddannelsesforhold.

4. **Europa-Parlamentet og Rådet** vedtager **efter den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget foranstaltninger, som kan bidrage til virkeliggørelsen af de mål, der er anført i denne artikel, men uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, **og Rådet vedtager henstillinger på forslag af Kommissionen.**

AFSNIT XIII

KULTUR

Artikel 167 (tidligere art. 151 EF)

* Målsætning og procedure for vedtagelse af tilskyndelsesforanstaltninger

1. **Unionen** bidrager til, at medlemsstaternes kulturer kan udfolde sig, idet det respekterer den nationale og regionale mangfoldighed og samtidig fremhæver den fælles kulturarv.

2. **Unionen** skal ved sin indsats fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og om nødvendigt støtte og udbygge medlemsstaternes indsats på følgende områder:

- forbedring af kendskabet til og formidlingen af de europæiske folkeslags kultur og historie
- bevarelse og beskyttelse af den kulturarv, der er af europæisk betydning
- ikke-kommercielle udvekslinger
- kunstneriske og litterære frembringelser, herunder i den audiovisuelle sektor.

3. **Unionen** og dets medlemsstater fremmer samarbejdet med tredjelande og med de internationale organisationer, der beskæftiger sig med kulturelle forhold, herunder navnlig Europarådet.
4. **Unionen** tager hensyn til de kulturelle aspekter i sin indsats i henhold til andre bestemmelser i **traktaterne**, navnlig med henblik på at respektere og fremme sine kulturers mangfoldighed.
5. For at bidrage til virkeliggørelse af målene i denne artikel
  - **vedtager Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Regionsudvalget: tilskyndelsesforanstaltninger, men uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser;
  - **vedtager Rådet** på forslag af Kommissionen: henstillinger.

AFSNIT XIV

FOLKESUNDHED

Artikel 168 (tidligere art. 152 EF)

* Målsætning og procedure for vedtagelse af foranstaltninger

1. Der skal sikres et højt sundhedsbeskyttelsesniveau ved fastlæggelsen og gennemførelsen af alle **Unionens** politikker og aktiviteter.

Unionens indsats, der skal være et supplement til de nationale politikker, skal være rettet mod at forbedre folkesundheden og forebygge sygdomme hos mennesker samt imødegå forhold, der kan indebære risiko for **den fysiske og mentale** sundhed. Indsatsen skal omfatte bekæmpelse af de største trusler mod sundheden ved at fremme forskning i deres årsager, spredning og forebyggelse samt sundhedsoplysning og -uddannelse, **samt overvågning af alvorlige grænseoverskridende sundhedstrusler, varsling i tilfælde af sådanne trusler og bekæmpelse heraf.**

Unionen supplerer medlemsstaternes indsats for at begrænse narkotikarelaterede helbredsskader, herunder ved oplysning og forebyggelse.

2. **Unionen** fremmer samarbejdet mellem medlemsstaterne på de områder, der er omhandlet i denne artikel, og støtter om nødvendigt deres indsats. **Den fremmer navnlig samarbejde mellem medlemsstaterne med henblik på at få deres sundhedstjenester til at supplere hinanden bedre i grænseregioner.**

Medlemsstaterne samordner indbyrdes og i kontakt med Kommissionen deres politikker og programmer på de i stk. 1 omhandlede områder. Kommissionen kan i nær kontakt med medlemsstaterne tage ethvert passende initiativ for at fremme denne samordning, **navnlig initiativer, der tager sigte på at opstille retningslinjer og indikatorer, tilrettelægge udveksling af bedste praksis og udarbejde de nødvendige elementer til periodisk overvågning og evaluering. Europa-Parlamentet holdes fuldt underrettet.**

3. **Unionen** og medlemsstaterne fremmer samarbejdet med tredjelande og med de internationale organisationer, der beskæftiger sig med folkesundhed.

4. **Uanset artikel 2, stk. 5, og artikel 6, litra a), og i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, litra k), bidrager Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget til virkeliggørelse af målene i nærværende artikel ved, **for at imødegå de fælles sikkerhedsudfordringer:**

a) at vedtage foranstaltninger til fastsættelse af en høj standard for kvaliteten og sikkerheden af organer og stoffer af menneskelig oprindelse, blod og blodprodukter; disse foranstaltninger er ikke til hinder for, at den enkelte medlemsstat opretholder eller indfører strengere beskyttelsesforanstaltninger

b) at vedtage foranstaltninger på veterinær- og plantesundhedsområdet, der direkte har til formål at beskytte folkesundheden

c) at vedtage foranstaltninger til fastsættelse af høje standarder for kvaliteten og sikkerheden af lægemidler og medicinsk udstyr.

5 **Europa-Parlamentet og Rådet kan ligeledes efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget** vedtage tilskyndelsesforanstaltninger med henblik på beskyttelse og forbedring af folkesundheden **og navnlig bekæmpelse af større grænseoverskridende trusler mod sundheden, foranstaltninger, der vedrører overvågning af alvorlige grænseoverskridende sundhedstrusler, varsling i tilfælde af sådanne trusler og bekæmpelse heraf, samt foranstaltninger med direkte henblik på beskyttelse af folkesundheden i forbindelse med tobak og alkoholmisbrug,** uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

6. Rådet kan også på forslag af Kommissionen vedtage henstillinger med henblik på at nå målene i denne artikel.

7. **Unionens indsats respekterer medlemsstaternes ansvar for udformningen af deres sundhedspolitik samt for** organisation og levering af sundhedstjenesteydelser og behandling **på sundhedsområdet. Medlemsstaternes ansvar omfatter forvaltningen af sundhedstjenesteydelser og behandling på sundhedsområdet samt for**

fordelingen af de midler, der afsættes hertil. De i stk. 4, litra a), **nævnte** foranstaltninger **berører** ikke nationale bestemmelser om donation eller medicinsk anvendelse af organer og blod.

AFSNIT XV

FORBRUGERBESKYTTELSE

Artikel 169 (tidligere art. 153 EF)

* Målsætning og foranstaltninger vedr. forbrugerbeskyttelse

1. For at fremme forbrugernes interesser og sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau bidrager **Unionen** til at beskytte forbrugernes sundhed, sikkerhed og økonomiske interesser og til at fremme deres ret til oplysning og uddannelse og til at organisere sig for at beskytte deres interesser.

2. Unionen bidrager til at nå målene i stk. 1 ved

- a) foranstaltninger, som det vedtager i henhold til artikel **114** som led i gennemførelsen af det indre marked
- b) foranstaltninger, som støtter, supplerer og overvåger den politik, medlemsstaterne fører.

3. Europa-Parlamentet og Rådet vedtager **efter den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg de foranstaltninger, der er omhandlet i stk. **2**, litra b).

4. Foranstaltninger, som vedtages i medfør af stk. **3**, er ikke til hinder for, at den enkelte medlemsstat opretholder eller indfører strengere beskyttelsesforanstaltninger. Disse foranstaltninger skal være forenelige med **traktaterne**. De meddeles Kommissionen.

AFSNIT XVI

TRANSEUROPÆISKE NET

Artikel 170 (tidligere art. 154 EF)

* Oprettelse og udvikling af transeuropæiske net på transport-, telekommunikations- og energiinfrastrukturområdet

1. For at bidrage til virkeliggørelsen af målene i **artikel 26** og 174 og give unionsborgerne, de erhvervsdrivende og de regionale og lokale administrative enheder mulighed for fuldt ud at udnytte de fordele, som etableringen af et område uden indre grænser medfører, bidrager **Unionen** til oprettelse og udvikling af transeuropæiske net på transport-, telekommunikations- og energiinfrastrukturområdet.

2. Inden for rammerne af et åbent og konkurrencepræget markedssystem tager **Unionens** indsats sigte på at fremme de nationale nets indbyrdes sammenkobling og interoperabilitet samt adgangen til disse net. I denne indsats tilgodeses især nødvendigheden af at skabe forbindelse mellem på den ene side ømråder, indlandsområder og randområder og på den anden side **Unionens** centrale områder.

Artikel 171 (tidligere art. 155 EF)

* Målsætninger og prioriteter

1. Med henblik på virkeliggørelsen af målene i artikel 170:

- skal **Unionen** opstille et sæt retningslinjer omfattende mål og prioriteter samt hovedlinjerne i de aktioner, der påtænkes gennemført for transeuropæiske net; i disse retningslinjer fastlægges projekter af fælles interesse
- skal **Unionen** iværksætte enhver form for aktion, som måtte være nødvendig for at sikre nettenes interoperabilitet, navnlig inden for harmonisering af tekniske standarder
- kan **Unionen** støtte projekter af fælles interesse, der støttes af medlemsstater, og som fastlægges inden for rammerne af de retningslinjer, der er omhandlet i første led, navnlig i form af forundersøgelser, lånegarantier eller rentegodtgørelser; **Unionen** kan også gennem den samhörighedsfond, der er oprettet i overensstemmelse med artikel 177, bidrage til finansieringen af specifikke projekter i medlemsstaterne på transportinfrastrukturområdet.

I **Unionens** indsats tages der hensyn til projekternes økonomiske levedygtighed.

2. Medlemsstaterne samordner indbyrdes, i kontakt med Kommissionen, den politik, der føres på nationalt plan, og som kan få væsentlig indflydelse på gennemførelsen af målene i artikel 170. Kommissionen kan i snævert samarbejde med medlemsstaterne tage ethvert egnet initiativ for at fremme denne samordning.

3. **Unionen** kan beslutte at samarbejde med tredjelande for at fremme projekter af gensidig interesse og sikre nettenes interoperabilitet.

Artikel 172 (tidligere art. 156 EF)

* Procedure for vedtagelser af foranstaltninger

De i artikel 171, stk. 1, omhandlede retningslinjer og andre foranstaltninger vedtages af **Europa-Parlamentet og Rådet** efter **den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

Retningslinjer og projekter af fælles interesse, der vedrører en medlemsstats område, kræver den pågældende medlemsstats godkendelse.

AFSNIT XVII

INDUSTRI

Artikel 173 (tidligere art. 157 EF)

* Målsætninger og procedure for vedtagelse af foranstaltninger

1. **Unionen** og medlemsstaterne sørger for, at de nødvendige betingelser for udviklingen af **EU**-industriens konkurrenceevne er til stede.

Med henblik herpå tager deres indsats i overensstemmelse med et åbnet og konkurrencepræget markedssystem sigte på:

- at industrien hurtigere kan tilpasse sig strukturforandringerne
- at fremme et klima, der er gunstigt for initiativer og udvikling af virksomheder overalt i **Unionen**, navnlig små og mellemstore virksomheder
- at fremme et klima, der er gunstigt for samarbejde mellem virksomheder
- at fremme udnyttelsen af det industrielle potentiale i politikkerne for innovation, forskning og teknologisk udvikling.

2. Medlemsstaterne rådfører sig med hinanden i kontakt med Kommissionen og samordner om nødvendigt deres aktioner. Kommissionen kan tage de initiativer, den

finder hensigtsmæssige for at fremme deres samordning, **navnlig initiativer, der tager sigte på at opstille retningslinjer og indikatorer, tilrettelægge udveksling af bedste praksis og udarbejde de nødvendige elementer til periodisk overvågning og evaluering.** Europa-Parlamentet holdes fuldt underrettet.

3. **Unionen** bidrager til gennemførelsen af målene i stk. 1 gennem de politikker og aktioner, som det iværksætter i henhold til andre bestemmelser i **traktaterne**. **Europa-Parlamentet og Rådet** kan efter **den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg træffe **afgørelse** om specifikke foranstaltninger til støtte for medlemsstaternes aktioner med henblik på virkeliggørelse af målene i stk. 1, **uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.**

Dette traktatafsnit danner ikke grundlag for **Unionens** indførelse af nogen form for foranstaltning, der kan fordreje konkurrencen, eller som indeholder fiskale bestemmelser eller bestemmelser vedrørende ansattes rettigheder og interesser.

AFSNIT XVIII

ØKONOMISK, SOCIAL OG TERRITORIAL SAMHØRIGHED

Artikel 174 (tidligere art. 158 EF)

* Målsætninger

For at fremme en harmonisk udvikling af **Unionen** som helhed udvikler og fortsætter dette sin indsats for at styrke sin økonomiske, sociale **og territoriale** samhørighed.

Unionen stræber navnlig efter at formindske forskellene mellem de forskellige områders udviklingsniveauer og forbedre situationen for de mindst begunstigede områder.

Blandt de berørte områder lægges der særlig vægt på landdistrikter, områder i en industriel overgangsproces og områder, der lider af alvorlige naturbetingede eller demografiske ulemper af permanent art, bl.a. de nordligste meget tyndt befolkede områder samt ømråder, grænseoverskridende områder og bjergområder.

Artikel 175 (tidligere art. 159 EF)

* Strukturfondene, vedtagelse af særlige aktioner

Medlemsstaterne fører deres økonomiske politik og samordner denne med henblik på tillige at nå de mål, der er fastlagt i artikel 174. Udformningen og gennemførelsen af **Unionens** politikker og aktioner samt gennemførelsen af det indre marked skal ske under hensyntagen til målene i artikel 174 og skal bidrage til deres virkelig-

gørelse. **Unionen** støtter ligeledes denne virkeliggørelse med den virksomhed, som det udøver gennem strukturfondene (Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget, Udviklingssektionen, Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling), Den Europæiske Investeringsbank og andre eksisterende finansielle instrumenter.

Kommissionen aflægger hvert tredje år rapport til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om fremskridtene i forbindelse med virkeliggørelsen af den økonomiske, sociale **og territoriale** samhørighed, og om hvordan de forskellige midler efter denne artikel har bidraget hertil. Rapporten ledsages i givet fald af passende forslag.

Hvis det viser sig nødvendigt med særlige aktioner ud over fondene og med forbehold af de foranstaltninger, der træffes som led i **Unionens** øvrige politikker, kan disse aktioner vedtages af **Europa-Parlamentet og Rådet**, der træffer afgørelse **efter den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

Artikel 176 (tidligere art. 160 EF)

* Målsætning for Den Europæiske Regionalfond

Den Europæiske Fond for Regionaludvikling skal bidrage til at udligne de største regionale skævheder i **Unionen** ved at deltage i udviklingen og strukturtilpasningen af de områder, der er bagefter i udvikling, og i omstillingen af de industriområder, der er i tilbagegang.

Artikel 177 (tidligere art. 161 EF)

* Strukturfondens opgaver; Samhørighedsfonden

Med forbehold af artikel 178 definerer **Europa-Parlamentet og Rådet ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure**, og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, strukturfondenes opgaver, hovedmål og indretning, hvilket kan medføre en sammenlægning af fondene. **Efter samme procedure fastsættes også** de almindelige regler, der skal gælde for fondene, samt de nødvendige bestemmelser for at sikre disses effektivitet og samordningen mellem fondene indbyrdes og med andre eksisterende finansielle instrumenter.

En Samhørighedsfond, oprettet efter samme **procedure**, yder finansielle bidrag til projekter inden for miljø og transeuropæiske net på transportinfrastrukturområdet.

Artikel 178 (tidligere art. 162 EF)

* Gennemførelsesforordninger vedr. fonden for regionaludvikling

Gennemførelses**forordningerne** vedrørende Den Europæiske Fond for Regionaludvikling træffes af **Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure**, og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

For så vidt angår Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget, Udviklingssektionen, og Den Europæiske Socialfond, finder henholdsvis artikel 43 og 164 fortsat anvendelse.

AFSNIT XIX

FORSKNING, TEKNOLOGISK UDVIKLING OG RUMMET

Artikel 179 (tidligere art. 163 EF)

* Målsætningen om styrkelse af det videnskabelige og teknologiske grundlag

1. **Unionen** har som mål at styrke **sit** videnskabelige og teknologiske grundlag **ved gennemførelse af et europæisk forskningsrum med fri bevægelighed for forskere samt videnskabelig og teknologisk viden**, at fremme udviklingen af **sin** konkurrenceevne, **herunder industriens konkurrenceevne**, samt at fremme alle de **forskningsaktiviteter**, der skønnes nødvendige i medfør af andre kapitler i **traktaterne**.

2. I dette øjemed opmuntrer **den** i hele **Unionen** virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder, forskningscentre og universiteter i deres indsats for forskning og teknologisk udvikling af høj kvalitet; det støtter deres samarbejdsbestrebelse, idet **den** i særdeleshed søger at gøre det muligt **for forskerne at samarbejde frit på tværs af grænserne, og** for virksomhederne at udnytte mulighederne i det indre marked fuldt ud, især ved at skabe fri adgang til de enkelte landes offentlige aftaler, ved at fastlægge fælles standarder og ved at fjerne juridiske og fiskale hindringer for dette samarbejde.

3. Alle **Unionens** aktioner i henhold til **traktaterne**, herunder demonstrationsaktioner, vedrørende forskning og teknologisk udvikling vedtages og iværksættes efter bestemmelserne i dette afsnit.

Artikel 180 (tidligere art. 164 EF)

* Iværksættelse af aktioner og programmer

Med henblik på at nå disse mål gennemfører **Unionen** følgende aktioner, som skal supplere de aktioner, der iværksættes i medlemsstaterne:

- a) iværksættelse af programmer for forskning, teknologisk udvikling og demonstration gennem fremme af samarbejdet med og mellem virksomheder, forskningscentre og universiteter
- b) fremme af samarbejdet vedrørende forskning, teknologisk udvikling og demonstration i **Unionen** med tredjelande og internationale organisationer
- c) formidling og nyttiggørelse af resultaterne af aktiviteter vedrørende forskning, teknologisk udvikling og demonstration i **Unionen**
- d) fremme af uddannelse og mobilitet for forskere i **Unionen**.

Artikel 181 (tidligere art. 165 EF)

* Samordning af nationale politikker med Unionen

1. **Unionen** og medlemsstaterne samordner deres indsats inden for forskning og teknologisk udvikling for at sikre den indbyrdes sammenhæng mellem de nationale politikker og **Unionens** politik.
2. Kommissionen kan i nært samarbejde med medlemsstaterne tage ethvert initiativ, der kan bidrage til at fremme den i stk. 1 nævnte samordning, **navnlige initiativer, der tager sigte på at opstille retningslinjer og indikatorer, tilrettelægge udveksling af bedste praksis og udarbejde de nødvendige elementer til periodisk overvågning og evaluering. Europa-Parlamentet holdes fuldt underrettet.**

Artikel 182 (tidligere art. 166 EF)

* Vedtagelse af flerårige rammeprogrammer

1. **Europa-Parlamentet** og Rådet vedtager **efter den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg et flerårigt rammeprogram, som omfatter samtlige **Unionens** aktioner.

I rammeprogrammet:

- fastsættes de videnskabelige og teknologiske mål, der skal opnås ved de i artikel 180 omhandlede aktioner, samt prioriteringerne i forbindelse hermed
- angives hovedlinjerne i disse aktioner
- fastsættes det samlede maksimumsbeløb og de nærmere vilkår for **Unionens** finansielle deltagelse i rammeprogrammet samt de påtænkte aktioners respektive andele.

2. Rammeprogrammet tilpasses eller udbygges på baggrund af udviklingen.
3. Rammeprogrammet iværksættes ved hjælp af særprogrammer, der udarbejdes inden for hver enkelt af aktionerne. I hvert særprogram angives de nærmere bestemmelser for programmets gennemførelse, varigheden af dette og de midler, der skønnes nødvendige hertil. Summen af de beløb, der skønnes nødvendige, og som fastsættes i særprogrammerne, må ikke overstige det samlede maksimumsbeløb for rammeprogrammet og for hver enkelt aktion.
4. Rådet, **der træffer afgørelse efter en særlig lovgivningsprocedure**, og efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg, vedtager særprogrammerne.
5. **Som et supplement til aktiviteterne i det flerårige rammeprogram fastsætter Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg de nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af det europæiske forskningsrum.**

Artikel 183 (tidligere art. 167 EF)

- * Virksomheders og universiteters deltagelse i rammeprogrammer

Med henblik på iværksættelsen af det flerårige rammeprogram fastsætter **Unionen**:

- reglerne for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse
- reglerne for formidling af forskningsresultater.

Artikel 184 (tidligere art. 168 EF)

- * Rammeprogrammer med deltagelse af flere medlemsstater

Under iværksættelsen af det flerårige rammeprogram kan der vedtages supplerende programmer, hvori der kun deltager visse medlemsstater, som sikrer finansieringen med forbehold af eventuel deltagelse fra **Unionens** side.

Unionen vedtager de regler, der skal finde anvendelse på de supplerende programmer, navnlig vedrørende videnformidling og andre medlemsstaters adgang.

Artikel 185 (tidligere art. 169 EF)

- * Forsknings- og udviklingsprogrammer med deltagelse af flere medlemsstater

Under iværksættelsen af det flerårige rammeprogram kan **Unionen** i forståelse med de pågældende medlemsstater åbne mulighed for deltagelse i forsknings- og udviklingsprogrammer, der iværksættes af flere medlemsstater, herunder deltagelse i de strukturer, der oprettes for gennemførelsen af disse programmer.

Artikel 186 (tidligere art. 170 EF)

- * Samarbejde med tredjelande vedr. forskning og teknologisk udvikling

Under iværksættelsen af det flerårige rammeprogram kan **Unionen** åbne mulighed for et samarbejde vedrørende forskning, teknologisk udvikling og demonstration i **Unionen** med tredjelande eller internationale organisationer.

De nærmere bestemmelser for dette samarbejde kan fastlægges ved aftaler mellem **Unionen** og de pågældende tredjeparter.

Artikel 187 (tidligere art. 171 EF)

- * Oprettelse af fællesforetagender m.v.

Unionen kan oprette fællesforetagender eller enhver anden struktur, der er nødvendig for korrekt gennemførelse af programmerne for forskning, teknologisk udvikling og demonstration i **Unionen**.

Artikel 188 (tidligere art. 172 EF)

- * Procedure for vedtagelse af bestemmelser

Rådet vedtager på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg de i artikel 187 omhandlede bestemmelser.

Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter **den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg de i artikel 183, 184 og 185 omhandlede bestemmelser. Vedtagelsen af de supplerende programmer kræver endvidere de pågældende medlemsstaters samtykke.

Artikel 189

- * En europæisk rumpolitik; forbindelser med Den Europæiske Rumorganisation

1. Unionen udarbejder en europæisk rumpolitik for at fremme det videnskabelige og tekniske fremskridt, industriens konkurrenceevne og iværksættelsen af sine politikker. Med henblik herpå kan den fremme fælles initiativer, støtte forskning

og teknologisk udvikling og koordinere den nødvendige indsats for at udforske og udnytte rummet.

2. For at bidrage til gennemførelsen af de mål, der er nævnt i stk. 1, fastsætter Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure de nødvendige foranstaltninger, der kan tage form af et europæisk rumprogram, uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

3. Unionen etablerer de relevante forbindelser med Den Europæiske Rumorganisation.

4. Denne artikel berører ikke de øvrige bestemmelser i dette afsnit.

Artikel 190 (tidligere art. 173 EF)

* Kommissionens årsrapport om aktiviteter vedr. forskning og teknologisk udvikling m.v.

I begyndelsen af hvert år forelægger Kommissionen en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet. Denne rapport omhandler navnlig de aktiviteter, der har fundet sted det foregående år inden for forskning og teknologisk udvikling og resultatformidling, samt arbejdsprogrammet for det igangværende år.

AFSNIT XX

MILJØ

Artikel 191 (tidligere art. 174 EF)

* Målsætninger på miljøområdet

1. **Unionens** politik på miljøområdet skal bidrage til forfølgelse af nedennævnte mål:

- bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten
- beskyttelse af menneskers sundhed
- en forsigtig og rationel udnyttelse af naturressourcerne
- fremme på internationalt plan af foranstaltninger til løsning af de regionale og globale miljøproblemer, **og navnlig bekæmpelse af klimaændringer.**

2. **Unionens** politik på miljøområdet tager sigte på et højt beskyttelsesniveau under hensyntagen til de forskelligartede forhold, der gør sig gældende i de forskellige

områder i **Unionen**. Den bygger på forsigtighedsprincippet og princippet om forebyggende indsats, princippet om indgreb over for miljøskader fortrinsvis ved kilden og princippet om, at forureneren betaler.

I den forbindelse omfatter de harmoniseringsforanstaltninger, der skal iværksættes for at opfylde miljøbeskyttelseskravene, i relevante tilfælde en beskyttelsesklausul, der giver medlemsstaterne bemyndigelse til af ikke-økonomiske miljøhensyn at træffe foreløbige foranstaltninger, der underkastes en **EU**-kontrolprocedure.

3. Ved udarbejdelsen af **Unionens** politik på miljøområdet tages der hensyn til:

- eksisterende videnskabelige og tekniske data
- de miljømæssige forhold i de forskellige områder i **Unionen**
- fordele og ulemper ved foranstaltningens gennemførelse eller undladelse af at gennemføre den
- den økonomiske og sociale udvikling i **Unionen** som helhed og den afbalancerede udvikling i dets områder.

4. Inden for rammerne af deres respektive beføjelser samarbejder **Unionen** og medlemsstaterne med tredjelande og med de kompetente internationale organisationer. De nærmere bestemmelser vedrørende samarbejdet, for så vidt angår **Unionen**, kan nedfældes i aftaler mellem dette og de pågældende tredjeparter.

Det foregående afsnit berører ikke medlemsstaternes kompetence til at forhandle i internationale organer og indgå internationale aftaler.

Artikel 192 (tidligere art. 175 EF)

* Procedure for vedtagelse af retsakter m.v. på miljøområdet

1. **Europa-Parlamentet** og Rådet træffer **efter den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget afgørelse om de aktioner, der skal iværksættes af **Unionen** med henblik på at gennemføre de mål, der er anført i artikel 191.

2. Uanset den i stk. 1 nævnte fremgangsmåde for beslutningstagning og med forbehold af artikel **114** vedtager Rådet, **der træffer afgørelse efter en særlig lovgivningsprocedure**, med enstemmighed og efter høring af Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget

- a) bestemmelser af hovedsagelig fiskal karakter
- b) foranstaltninger, der berører

- fysisk planlægning
- kvantitativ forvaltning af vandressourcerne, eller som direkte eller indirekte berører disse ressourcers disponibilitet
- arealanvendelse, bortset fra affaldshåndtering

c) foranstaltninger, der i væsentlig grad berører en medlemsstats valg mellem forskellige energikilder og den generelle sammensætning af dens energiforsyning.

Rådet kan med enstemmighed på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget vedtage, at den almindelige lovgivningsprocedure skal finde anvendelse på de områder, der er nævnt i første afsnit.

3. Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget generelle handlingsprogrammer for prioriterede mål, som skal virkeliggøres.

De foranstaltninger, der er nødvendige for disse programmernes iværksættelse, vedtages efter betingelserne i stk. 1 eller stk. 2 alt efter omstændighederne.

4. Med forbehold af visse foranstaltninger **vedtaget af Unionen** finansieres og gennemføres miljøpolitikken af medlemsstaterne.

5. Med forbehold af princippet om, at forureneren betaler, **skal foranstaltninger**, der bygger på stk. 1, **og som** indebærer udgifter, der skønnes uforholdsmæssigt store for en medlemsstats offentlige myndigheder, i **en passende form give mulighed for:**

- undtagelser af midlertidig karakter og/eller
- finansiel støtte fra den Samhørighedsfond, der er oprettet i henhold til artikel 177.

Artikel 193 (tidligere art. 176 EF)

* Indførelse af strengere nationale beskyttelsesforanstaltninger

Beskyttelsesforanstaltninger, som vedtages i henhold til artikel 192, er ikke til hinder for, at de enkelte medlemsstater opretholder eller indfører strengere beskyttelsesforanstaltninger. Disse foranstaltninger skal være forenelige med **traktaterne**. De meddeles Kommissionen.

AFSNIT XXI

ENERGI

Artikel 194

* Mål og midler

1. Som led i det indre markeds oprettelse og funktion og under hensyn til kravet om at bevare og forbedre miljøet sigter Unionens politik på energiområdet mod i en ånd af solidaritet mellem medlemsstaterne:

- a) at sikre energimarkedets funktion
- b) at sikre energiforsynings sikkerheden i Unionen
- c) at fremme energieffektivitet og energibesparelser samt udvikling af nye og vedvarende energikilder og
- d) at fremme sammenkobling af energinet.

2. Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter efter den almindelige lovgivningsprocedure de foranstaltninger, der er nødvendige for at nå de mål, der er nævnt i stk. 1, dog således at anvendelsen af andre bestemmelser i traktaterne ikke berøres herefter. Disse foranstaltninger vedtages efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

De berører ikke en medlemsstats ret til at fastsætte betingelserne for udnyttelsen af dens energiresourcer, dens valg mellem forskellige energikilder og den generelle sammensætning af dens energiforsyning, jf. dog artikel 192, stk. 2, litra c).

3. Uanset stk. 2 fastsætter Rådet efter en særlig lovgivningsprocedure med enstemmighed og efter høring af Europa-Parlamentet de deri nævnte foranstaltninger, hvis de er af hovedsagelig fiskal karakter.

AFSNIT XXII

TURISME

Artikel 195

* Fremme af konkurrenceevne inden for turistsektoren

1. Unionen supplerer medlemsstaternes indsats i turistsektoren, især ved at fremme konkurrenceevnen for Unionens virksomheder inden for denne sektor.

Med henblik herpå er målene for Unionens indsats:

- a) at tilskynde til tilvejebringelse af et gunstigt klima for udvikling af virksomhederne inden for denne sektor
- b) at fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne, navnlig ved udveksling af god praksis.

2. Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter efter den almindelige lovgivningsprocedure med henblik på at opfylde målene i denne artikel særlige foranstaltninger, der skal supplere medlemsstaternes indsats, men uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

AFSNIT XXIII

CIVILBESKYTTELSE

Artikel 196

* Forebyggelse af og beskyttelse mod katastrofer

1. Unionen fremmer samarbejde mellem medlemsstaterne for at gøre ordningerne for forebyggelse af og beskyttelse mod naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer mere effektive.

Målene for Unionens indsats er:

- a) at støtte og supplere medlemsstaternes tiltag på nationalt, regionalt og lokalt plan med hensyn til risikoforebyggelse, beredskab hos indsatspersonellet på civilbeskyttelsesområdet i medlemsstaterne og indsats i tilfælde af naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer i Unionen

b) at fremme et hurtigt og effektivt operationelt samarbejde i Unionen mellem de nationale tjenester på civilbeskyttelsesområdet

c) at fremme sammenhængen i internationalt arbejde på civilbeskyttelsesområdet.

2. Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter efter den almindelige lovgivningsprocedure de foranstaltninger, der er nødvendige for at bidrage til virkeliggørelsen af målene i stk. 1, uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

AFSNIT XXIV

ADMINISTRATIVT SAMARBEJDE

Artikel 197

* Støtte til national gennemførelse af EU-retten

1. En effektiv gennemførelse af EU-retten i medlemsstaterne er af afgørende betydning for, at Unionen kan fungere tilfredsstillende, og betragtes som et område af fælles interesse.

2. Unionen kan støtte medlemsstaternes bestræbelser for at forbedre deres administrative kapacitet til at gennemføre EU-retten. En sådan indsats kan omfatte hjælp til udveksling af oplysninger og embedsmænd samt støtte til uddannelsesprogrammer. Ingen medlemsstat er forpligtet til at tage imod en sådan støtte. Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter efter den almindelige lovgivningsprocedure de foranstaltninger, der er nødvendige med henblik herpå, men uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

3. Denne artikel berører ikke medlemsstaternes pligt til at gennemføre EU-retten eller Kommissionens rettigheder og pligter. Den berører heller ikke andre bestemmelser i traktaterne om administrativt samarbejde mellem medlemsstaterne og mellem dem og Unionen.

FJERDE DEL DE OVERSØISKE LANDE OG TERRITORIERS ASSOCIERING

Artikel 198 (tidligere art. 182 EF)

* Associering med oversøiske lande og territorier med særlige forbindelser med EU-lande

Medlemsstaterne er enige om at associere de ikke-europæiske lande og territorier, der opretholder særlige forbindelser med Danmark, Frankrig, Nederlandene og Det Forenede Kongerige, med **Unionen**. Disse lande og territorier, i det følgende benævnt »lande og territorier«, er opregnet i **listen i bilag II**.

Formålet med associeringen er at fremme den økonomiske og sociale udvikling i disse lande og territorier og at oprette nære økonomiske forbindelser mellem disse og **Unionen** som helhed.

I overensstemmelse med principperne i **denne traktats** præambel skal associeringen først og fremmest åbne mulighed for at tjene befolkningernes interesser i disse lande og territorier og øge deres velstand for herved at lede dem frem til den økonomiske, sociale og kulturelle udvikling, som de tilstræber.

Artikel 199 (tidligere art. 183 EF)

* Målsætninger

Associeringen tilstræber nedennævnte mål:

- 1) Medlemsstaterne anvender i deres samhandel med disse lande og territorier samme regler, som de i henhold til **traktaterne** anvender indbyrdes.
- 2) Hvert land eller territorium anvender i sin samhandel med medlemsstaterne og de øvrige lande og territorier samme regler, som det anvender over for den europæiske stat, med hvilken det opretholder særlige forbindelser.
- 3) Medlemsstaterne bidrager til de investeringer, som den fremskridende udvikling af disse lande og territorier kræver.
- 4) For så vidt angår de investeringer, der finansieres af **Unionen**, er deltagelse i licitationer og leverancer åben på lige betingelser for alle fysiske og juridiske personer, som henholdsvis er statsborgere eller hjemmehørende i medlemsstaterne eller i disse lande og territorier.

5) Medmindre der træffes særlige bestemmelser i henhold til artikel 203, gælder i forholdet mellem medlemsstaterne og disse lande og territorier uden nogen form for forskelsbehandling de i kapitlet om etableringsretten nævnte bestemmelser for deres statsborgeres og selskabers ret til at etablere sig, ligesom de dér nævnte fremgangsmåder finder tilsvarende anvendelse.

Artikel 200 (tidligere art. 184 EF)

* Indførelse af toldfri varer fra oversøiske lande og territorier

1. Varer med oprindelse i disse lande og territorier nyder ved indførelse til medlemsstaterne godt af forbuddet mod told mellem medlemsstaterne, som gælder i overensstemmelse med **traktaternes** bestemmelser.
  2. Ved indførelse i hvert af disse lande eller territorier er told, der pålægges varer fra medlemsstaterne og de øvrige lande og territorier, forbudt i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 30.
  3. Disse lande og territorier kan dog opkræve sådan told, som er nødvendig for deres udvikling og industrialisering, eller som er finanstold og har til formål at skaffe midler til deres offentlige budgetter.
- De i foregående afsnit nævnte toldsætser kan ikke overstige samme niveau som dem, der pålægges varer, der hidrører fra den medlemsstat, med hvilken det pågældende land eller territorium opretholder særlige forbindelser.
4. Stk. 2 finder ikke anvendelse på de lande og territorier, der som følge af særlige internationale forpligtelser anvender en toldtarif, der ikke hjemler forskelsbehandling.
  5. Indførelse eller ændring af toldsætser for varer, der indføres i disse lande og territorier, må hverken retligt eller faktisk føre til direkte eller indirekte forskelsbehandling af varer, der hidrører fra forskellige medlemsstater.

Artikel 201 (tidligere art. 185 EF)

* Foranstaltninger ved omlægning af samhandelen

Såfremt toldsætsernes niveau for varer hidrørende fra tredjeland ved indførelse til et land eller territorium, når bestemmelserne i artikel 199, stk. 1, finder anvendelse, vil kunne fremkalde omlægninger af samhandelen til skade for en medlemsstat, kan denne begære, at Kommissionen foreslår de øvrige medlemsstater nødvendige foranstaltninger for at afhjælpe denne situation.

Artikel 202 (tidligere art. 186 EF)

- * Fri bevægelighed for arbejdskraften fra oversøiske lande og territorier

Med forbehold af bestemmelserne vedrørende den offentlige sundhed, den offentlige sikkerhed og den offentlige orden **fastsættes bestemmelser om** fri bevægelighed for arbejdskraften fra disse lande og territorier inden for medlemsstaterne og for arbejdskraften fra medlemsstaterne inden for disse lande og territorier ved **retsakter vedtaget i overensstemmelse med artikel 203.**

Artikel 203 (tidligere art. 187 EF)

- * Oversøiske landes og territoriers associering med Unionen

Rådet vedtager med udgangspunkt i de resultater, der er opnået som led i disse lande og territoriers associering med **Unionen**, og på grundlag af de principper, der er nedfældet i **traktaterne, med enstemmighed og på forslag af Kommissionen** de nærmere retningslinjer for og fremgangsmåden ved de pågældende lande og territoriers associering med **Unionen. Når sådanne bestemmelser vedtages af Rådet efter en særlig lovgivningsprocedure, træffer dette afgørelse med enstemmighed på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet.**

Artikel 204 (tidligere art. 188 EF)

- * Særlige bestemmelser vedr. Grønland

Bestemmelserne i artikel 198-203 finder anvendelse på Grønland, medmindre andet følger af de særlige bestemmelser for Grønland, der er fastsat i den protokol om den særlige ordning for Grønland, der er knyttet som bilag til **traktaterne.**

FEMTE DEL

UNIONENS OPTRÆDEN UDADTIL

AFSNIT I

ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM UNIONENS OPTRÆDEN UDADTIL

Artikel 205

* Principperne for Unionens optræden udadtil

Unionens optræden på den internationale scene i henhold til denne del bygger på principperne i, forfølger målene i og varetages i overensstemmelse med de almindelige bestemmelser om Unionens optræden udadtil, der er fastlagt i kapitel 1 i afsnit V i traktaten om Den Europæiske Union.

AFSNIT II

DEN FÆLLES HANDELSPOLITIK

Artikel 206 (tidligere art. 131 EF)

* Toldunionen og målsætningen for handelspolitikken

Med oprettelsen af en toldunion i overensstemmelse med artikel 28-32 bidrager Unionen i fælles interesse til en harmonisk udvikling af verdenshandelen, en gradvis afskaffelse af restriktionerne i den internationale handel og **de direkte udenlandske investeringer og til en sænkning af toldskrænker og andre hindringer.**

Artikel 207 (tidligere art. 133 EF)

* Bestemmelser vedr. den fælles handelspolitik

1. Den fælles handelspolitik bygger på ensartede principper, navnlig for så vidt angår toldændringer, indgåelse af told- og handelsaftaler **vedrørende handel med varer og tjenesteydelser, handelsrelaterede aspekter af intellektuel ejendomsret, direkte udenlandske investeringer**, gennemførelse af ensartethed i liberaliseringsforanstaltninger, eksportpolitik og handelspolitiske beskyttelsesforanstaltninger, herunder foranstaltninger mod dumping og subsidieordninger. **Den fælles handelspolitik føres inden for rammerne af principperne og målene for Unionens optræden udadtil.**

2. Europa-Parlamentet og Rådet vedtager ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure foranstaltninger til fastlæggelse af rammerne for gennemførelsen af den fælles handelspolitik.

3. Skal der føres forhandlinger om **og indgås** aftaler med en eller flere stater eller internationale organisationer, **finder artikel 218 anvendelse, jf. dog de særlige bestemmelser i nærværende artikel.**

Kommissionen **retter** henstillinger til Rådet, som bemyndiger den til at indlede de nødvendige forhandlinger. Rådet og Kommissionen skal sikre, at de **forhandlede aftaler** er i overensstemmelse med **Unionens** interne politikker og regler.

Disse forhandlinger føres af Kommissionen i samråd med et særligt udvalg udpeget af Rådet til at bistå den i dette arbejde **og inden for rammerne af direktiver, som Rådet kan meddele den.** Kommissionen aflægger regelmæssigt **beretning** til det særlige udvalg **og til Europa- Parlamentet** om, hvordan forhandlingerne skrider frem.

4. For så vidt angår forhandling og indgåelse af aftaler som nævnt i stk. 3 træffer **Rådet** afgørelse med kvalificeret flertal.

For så vidt angår forhandling og indgåelse af aftaler på områderne handel med tjenesteydelser og handelsrelaterede aspekter af intellektuel ejendomsret **samt direkte udenlandske investeringer** træffer Rådet afgørelse med enstemmighed, hvis **aftalen** omfatter bestemmelser, hvor der kræves enstemmighed for vedtagelse af interne regler.

Rådet træffer **ligeledes** afgørelse med enstemmighed om forhandling og indgåelse af aftaler:

a) på området handel med kulturelle og audiovisuelle tjenesteydelser, **når disse aftaler indebærer en risiko for, at den kulturelle og sproglige mangfoldighed i Unionen bringes i fare**

b) på området handel med sociale, uddannelsesmæssige og sundhedsmæssige tjenesteydelser, **når disse aftaler indebærer en risiko for, at den nationale tilrettelæggelse af sådanne tjenester forstyrres alvorligt, og at medlemsstaternes ansvar for levering heraf bringes i fare.**

5. Forhandling og indgåelse af internationale aftaler på transportområdet er omfattet af tredje del, afsnit VI, samt af artikel 218.

6. Udøvelsen af de beføjelser, som denne artikel tillægger på området den fælles handelspolitik, berører ikke afgrænsningen af beføjelserne mellem Unionen og medlemsstaterne og vil ikke føre til en harmonisering af medlemsstaternes love

og administrative bestemmelser, i det omfang traktaterne udelukker en sådan harmonisering.

AFSNIT III

SAMARBEJDE MED TREDJELANDE OG HUMANITÆR BISTAND

KAPITEL 1

UDVIKLINGSSAMARBEJDE

Artikel 208 (tidligere art. 177 EF)

* Målsætninger

1. Unionens politik med hensyn til udviklingssamarbejde føres inden for rammerne af principperne og målene for Unionens optræden udadtil. Unionens og medlemsstaternes politik med hensyn til udviklingssamarbejde supplerer og styrker gensidigt hinanden.

Hovedmålet for Unionens politik på dette område er at nedbringe og på sigt udrydde fattigdommen. Unionen tager hensyn til målene for udviklingssamarbejdet i forbindelse med iværksættelse af politikker, der kan påvirke udviklingslandene.

2. Unionen og medlemsstaterne respekterer de forpligtelser og tager hensyn til de målsætninger, som de har godkendt inden for rammerne af De Forenede Nationer og andre kompetente internationale organisationer.

Artikel 209 (tidligere art. 179 EF)

* Foranstaltninger til gennemførelse af politikken for udviklingssamarbejde

1. Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter efter den almindelige lovgivningsprocedure de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre politikken for udviklingssamarbejde, og som kan vedrøre flerårige samarbejdsprogrammer med udviklingslande eller programmer med en tematisk tilgang.

2. Unionen kan med tredjelande og kompetente internationale organisationer indgå aftaler, der kan bidrage til at nå målene i artikel 21 i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 208 i denne traktat.

Første afsnit berører ikke medlemsstaternes kompetence til at forhandle i internationale organer og indgå aftaler.

3. Den Europæiske Investeringsbank bidrager på de betingelser, der er fastsat i dens vedtægter, til iværksættelsen af de foranstaltninger, der er nævnt i stk. 1.

Artikel 210 (tidligere art. 180 EF)

- * Samordning af Unionens og medlemsstaternes politikker, herunder bistandsprogrammer

1. **For at styrke komplementariteten og effektiviteten af deres indsats samordner Unionen og medlemsstaterne deres politik med hensyn til udviklingsamarbejde og fører samråd om deres bistandsprogrammer, herunder i internationale organisationer og på internationale konferencer. De kan iværksætte fælles aktioner. Medlemsstaterne bidrager om nødvendigt til iværksættelsen af **Unionens** bistandsprogrammer.**

2. Kommissionen kan tage ethvert passende initiativ for at fremme den i stk. 1 omhandlede samordning.

Artikel 211 (tidligere art. 181 EF)

- * Samarbejde med tredjelande og internationale organisationer

Inden for rammerne af deres respektive beføjelser samarbejder **Unionen** og medlemsstaterne med tredjelande og med kompetente internationale organisationer.

KAPITEL 2

ØKONOMISK, FINANSIELT OG TEKNISK SAMARBEJDE MED TREDJELANDE

Artikel 212 (tidligere art. 181 A EF)

- * Samarbejde med tredjelande og vedtagelse af foranstaltninger

1. Med forbehold af de øvrige bestemmelser i **traktaterne**, især i **artikel 208-211**, iværksætter **Unionen** samarbejds**foranstaltninger** med **andre** tredjelande **end udviklingslande** på det økonomiske, finansielle og tekniske område, **herunder bistandsforanstaltninger især på det finansielle område. Disse foranstaltninger skal være i overensstemmelse med Unionens udviklingspolitik og gennemføres inden for rammerne af principperne og målene for Unionens optræden udadtil. Unionens og medlemsstaternes aktiviteter supplerer og styrker gensidigt hinanden.**

2. Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter efter den almindelige lovgivningsprocedure de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre stk. 1.

3. Inden for rammerne af deres respektive beføjelser samarbejder **Unionen** og medlemsstaterne med tredjelande og med kompetente internationale organisationer. De nærmere bestemmelser vedrørende **Unionens** samarbejde kan nedfældes i aftaler mellem **denne** og de pågældende tredjeparter.

Første afsnit berører ikke medlemsstaternes kompetence til at forhandle i internationale organer og indgå internationale aftaler.

Artikel 213

* Akut finansiel bistand til et tredjeland

Når situationen i et tredjeland kræver akut finansiel bistand fra Unionens side, vedtager Rådet på forslag af Kommissionen de nødvendige afgørelser.

KAPITEL 3

HUMANITÆR BISTAND

Artikel 214

* Principper og mål for humanitær bistand

1. **Unionens aktiviteter på området humanitær bistand gennemføres inden for rammerne af principperne og målene for Unionens optræden udadtil. Formålet med disse aktiviteter er i specifikke situationer at yde bistand, hjælp og beskyttelse til befolkninger i tredjelande, der er ofre for naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer, med henblik på opfyldelse af de humanitære behov, der opstår i disse forskellige situationer. Unionens og medlemsstaternes aktiviteter supplerer og styrker gensidigt hinanden.**

2. **De humanitære bistandsaktiviteter gennemføres i overensstemmelse med principperne i folkeretten og principperne om upartiskhed, neutralitet og ikke-forskelsbehandling.**

3. **Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter efter den almindelige lovgivningsprocedure foranstaltninger til fastlæggelse af rammerne for gennemførelsen af Unionens humanitære bistandsaktiviteter.**

4. **Unionen kan med tredjelande og kompetente internationale organisationer indgå aftaler, der kan bidrage til at nå målene i stk. 1 og i artikel 21 i traktaten om Den Europæiske Union.**

Første afsnit berører ikke medlemsstaternes kompetence til at forhandle i internationale organer og indgå aftaler.

5. Der oprettes et frivilligt europæisk korps for humanitær bistand, der kan danne ramme for europæiske unges fælles bidrag til Unionens humanitære bistandsaktiviteter. Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure statuten og de nærmere bestemmelser om funktionsmåden for et sådant korps.

6. Kommissionen kan tage ethvert passende initiativ for at fremme samordningen mellem Unionens og medlemsstaternes aktiviteter med henblik på at styrke effektiviteten og komplementariteten af Unionens og de nationale humanitære bistandsforanstaltninger.

7. Unionen påser, at dens humanitære bistandsaktiviteter samordnes og hænger sammen med de tiltag, der gennemføres af internationale organisationer og organer, især dem, der indgår i FN-systemet.

AFSNIT IV

RESTRIKTIVE FORANSTALTNINGER

Artikel 215 (erstatte artikel 301 EF)

* Økonomiske sanktioner over for tredjelande

1. Såfremt en afgørelse, der er vedtaget på grundlag af kapitel 2 i afsnit V i traktaten om Den Europæiske Union, tager sigte på helt eller delvis at afbryde eller indskrænke de økonomiske og finansielle forbindelser med et eller flere tredjelande, vedtager Rådet de nødvendige foranstaltninger med kvalificeret flertal på fælles forslag af Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og Kommissionen. Det underretter Europa-Parlamentet herom.

2. Såfremt en afgørelse, der er vedtaget på grundlag af kapitel 2 i afsnit V i traktaten om Den Europæiske Union, giver mulighed herfor, kan Rådet efter proceduren i stk. 1 vedtage restriktive foranstaltninger over for fysiske og juridiske personer, grupper eller ikke-statslige enheder.

3. De retsakter, der er nævnt i denne artikel, skal indeholde de nødvendige bestemmelser om retsgarantier.

AFSNIT V

INTERNATIONALE AFTALER

Artikel 216

- * Betingelser for indgåelse af aftaler med tredjelande og internationale organisationer

1. Unionen kan indgå en aftale med et eller flere tredjelande eller en eller flere internationale organisationer, når der i traktaterne er fastsat bestemmelser herom, eller når indgåelsen af en aftale enten er nødvendig for i forbindelse med Unionens politikker at nå et af de mål, der er fastlagt i traktaterne, eller er foreskrevet i en juridisk bindende EU-retsakt, eller kan berøre fælles regler eller ændre deres rækkevidde.

2. De aftaler, som Unionen indgår, er bindende for EU-institutionerne og medlemsstaterne.

Artikel 217 (tidligere art. 310 EF)

- * Aftaler om associering med tredjelande

Unionen kan med et eller flere **tredjelande** eller internationale organisationer indgå aftaler, hvorved der skabes en associering med gensidige rettigheder og forpligtelser, fælles optræden og særlige procedureregler.

Artikel 218 (erstatte artikel 300 EF)

- * Procedure for indgåelse af aftaler med tredjelande og internationale organisationer

1. Med forbehold af de særlige bestemmelser i artikel 207 forhandles og indgås aftaler mellem Unionen og tredjelande eller internationale organisationer efter nedenstående procedure.

2. Rådet godkender indledningen af forhandlinger, vedtager forhandlingsdirektiver, bemyndiger undertegnelse og indgår aftalerne.

3. Kommissionen eller Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, når aftalen udelukkende eller hovedsagelig vedrører den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, forelægger henstillinger for Rådet, som vedtager en afgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger og, afhængigt af emnet for den påtænkte aftale, om udpegelse af Unionens forhandler eller chefen for Unionens forhandlingsdelegation.

4. Rådet kan give forhandleren direktiver og udpege et særligt udvalg, som der skal føres samråd med under forhandlingerne.

5. Rådet vedtager på forslag af forhandleren en afgørelse om bemyndigelse til undertegnelse af aftalen samt eventuelt om midlertidig anvendelse heraf inden ikrafttrædelsen.

6. Rådet vedtager på forslag af forhandleren en afgørelse om indgåelse af aftalen.

Medmindre aftalen udelukkende vedrører den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, vedtager Rådet afgørelsen om indgåelse af aftalen

a) efter godkendelse fra Europa-Parlamentet i følgende tilfælde:

i) associeringsaftaler

ii) aftale om tiltrædelse af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder

iii) aftaler, hvorved der etableres en specifik institutionel ramme med samarbejdsprocedurer

iv) aftaler, som har betydelige budgetmæssige virkninger for Unionen

v) aftaler, som dækker områder, hvor den almindelige lovgivningsprocedure eller, når der kræves godkendelse af Europa-Parlamentet, den særlige lovgivningsprocedure finder anvendelse.

Europa-Parlamentet og Rådet kan i hastetilfælde aftale en frist for godkendelsen.

b) efter høring af Europa-Parlamentet i de øvrige tilfælde. Europa-Parlamentet afgiver udtalelse inden for en frist, som Rådet kan fastsætte, alt efter hvor meget sagen haster. Hvis der ikke er afgivet udtalelse ved fristens udløb, kan Rådet træffe afgørelse.

7. Uanset stk. 5, 6 og 9 kan Rådet, når det indgår en aftale, bemyndige forhandleren til på Unionens vegne at godkende ændringer af aftalen, hvis disse ændringer ifølge aftalen skal vedtages ved en forenklet procedure eller vedtages af et organ, der nedsættes ved aftalen. Rådet kan knytte særlige betingelser til en sådan bemyndigelse.

8. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal under hele proceduren.

Det træffer dog afgørelse med enstemmighed, når aftalen vedrører et område, hvor der kræves enstemmighed ved vedtagelse af en EU-retsakt, samt for så vidt

angår associeringsaftaler og de i artikel 212 nævnte aftaler med stater, der er kandidater til tiltrædelse af Unionen. Rådet træffer ligeledes afgørelse med enstemmighed om aftalen om tiltrædelse af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder; afgørelsen om indgåelse af denne aftale træder i kraft efter medlemsstaternes godkendelse heraf i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

9. Rådet vedtager på forslag af Kommissionen eller Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik en afgørelse om suspension af anvendelsen af en aftale og om fastlæggelse af, hvilke holdninger der skal indtages på Unionens vegne i et organ nedsat ved en aftale, når dette organ skal vedtage retsakter, der har retsvirkninger, bortset fra retsakter, der supplerer eller ændrer den institutionelle ramme for aftalen.

10. Europa-Parlamentet skal straks underrettes fuldt ud om alle faser i proceduren.

11. En medlemsstat, Europa-Parlamentet, Rådet eller Kommissionen kan indhente udtalelse fra Domstolen om en påtænkt aftales forenelighed med traktaterne. I tilfælde af negativ udtalelse fra Domstolen kan den påtænkte aftale kun træde i kraft, hvis den ændres, eller traktaterne revideres.

Artikel 219 (tidligere art. 111, stk. 1-3 og stk. 5 EF)

* Internationale aftaler om valutakurser i valutakurspolitik

1. Uanset artikel 218 kan Rådet, **enten** på grundlag af en henstilling fra **Den Europæiske Centralbank** eller **på grundlag af en henstilling fra** Kommissionen og efter høring af **Den Europæiske Centralbank**, hvor det tilstræbes at opnå en konsensus, der er i overensstemmelse med målsætningen om prisstabilitet, indgå formelle aftaler om et valutakurssystem for **euroen** over for **tredjestatsvalutaer**. **Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet og efter proceduren i stk. 3.**

Rådet kan **enten** på grundlag af en henstilling fra **Den Europæiske Centralbank** eller **på grundlag af en henstilling fra** Kommissionen og efter høring af **Den Europæiske Centralbank**, hvor det tilstræbes at opnå en konsensus, der er i overensstemmelse med målsætningen om prisstabilitet, vedtage, ændre eller ophæve centralkurserne for **euroen** inden for valutakurssystemet. Formanden for Rådet underretter Europa-Parlamentet om enhver vedtagelse, ændring eller ophævelse af centralkurserne for **euroen**.

2. Såfremt der ikke findes noget valutakurssystem i forhold til en eller flere **tredjestatsvalutaer** som nævnt i stk. 1, kan Rådet, enten på grundlag af en henstilling fra Kommissionen og efter høring af **Den Europæiske Centralbank** eller på grundlag af en henstilling fra **Den Europæiske Centralbank**, udarbejde generelle retningslinjer

for valutakurspolitikken i forhold til disse valutaer. Disse generelle retningslinjer berører ikke ESCB's hovedmålsætning om at fastholde prisstabilitet.

3. Såfremt **Unionen** skal forhandle aftaler om monetære spørgsmål eller spørgsmål vedrørende valutakursordninger med en eller flere **tredjestater** eller internationale organisationer, fastlægger Rådet, på grundlag af en henstilling fra Kommissionen og efter høring af **Den Europæiske Centralbank**, uanset artikel 218 arrangementer for forhandling og indgåelse af sådanne aftaler. Disse arrangementer skal sikre, at **Unionen** udtrykker én enkelt holdning. Kommissionen tilknyttes forhandlingerne fuldt ud.

4. Med forbehold af **Unionens** kompetence og **Unionens** aftaler for så vidt angår Den Økonomiske og Monetære Union, kan medlemsstaterne forhandle i internationale organer og indgå internationale aftaler.

AFSNIT VI

UNIONENS FORBINDELSER MED INTERNATIONALE ORGANISATIONER OG TREDJELANDE SAMT UNIONENS DELEGATIONER

Artikel 220 (erstatte artikel 302-304 EF)

* Unionens samarbejde med FN og andre internationale organisationer

1. Unionen indleder ethvert formålstjenligt samarbejde med De Forenede Nations organer og særorganisationer, Europarådet, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa og Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling.

Unionen opretholder i øvrigt passende forbindelser med andre internationale organisationer.

2. Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og Kommissionen står for gennemførelsen af denne artikel.

Artikel 221

* Unionens delegationer

1. Unionens delegationer i tredjelande og ved internationale organisationer sikrer Unionens repræsentation.

2. Unionens delegationer står under den højtstående repræsentants ansvar. De handler i tæt samarbejde med medlemsstaternes diplomatiske og konsulære missioner.

AFSNIT VII

SOLIDARITETSBESTEMMELSE

Artikel 222

* Indhold og gennemførelse

1. Unionen og dens medlemsstater handler i fællesskab på et solidarisk grundlag, hvis en medlemsstat udsættes for et terrorangreb eller er offer for en naturkatastrofe eller en menneskeskabt katastrofe. Unionen tager alle de instrumenter i brug, der står til dens rådighed, herunder de militære midler, medlemsstaterne stiller til dens rådighed, med henblik på:

a) – at forebygge terrortruslen på medlemsstaternes område

- at beskytte de demokratiske institutioner og civilbefolkningen mod et eventuelt terrorangreb
- at yde bistand til en medlemsstat på dennes område efter anmodning fra dens politiske myndigheder i tilfælde af et terrorangreb

b) at yde bistand til en medlemsstat på dennes område efter anmodning fra dens politiske myndigheder i tilfælde af en naturkatastrofe eller en menneskeskabt katastrofe.

2. Hvis en medlemsstat udsættes for et terrorangreb eller er offer for en naturkatastrofe eller en menneskeskabt katastrofe, kommer de øvrige medlemsstater denne medlemsstat til undsætning på anmodning af dens politiske myndigheder. Med henblik herpå foretager medlemsstaterne en samordning i Rådet.

3. De nærmere regler for Unionens gennemførelse af denne solidaritetsbestemmelse fastlægges ved en afgørelse vedtaget af Rådet på fælles forslag af Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik. Når denne afgørelse har indvirkning på forsvarsområdet, træffer Rådet afgørelse i henhold til artikel 31, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union. Det underretter Europa-Parlamentet herom.

I forbindelse med dette stykke og med forbehold af artikel 240 bistår Rådet af Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité med støtte fra de organer, der er oprettet som led i den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, og af den komité, der er nævnt i artikel 71, der, når det er relevant, forelægger Rådet fælles udtalelser.

4. For at Unionen og dens medlemsstater skal kunne optræde effektivt, foretager Det Europæiske Råd regelmæssige vurderinger af de trusler, som Unionen står over for.

SJETTE DEL

INSTITUTIONELLE OG FINANSIELLE BESTEMMELSER

AFSNIT I

BESTEMMELSER VEDRØRENDE INSTITUTIONERNE

KAPITEL 1

INSTITUTIONERNE

1. AFDELING

EUROPA-PARLAMENTET

Artikel 223 (tidligere art. 190, stk. 4 og 5 EF)

* Europa-Parlamentets sammensætning; direkte valg

1. Europa-Parlamentet udarbejder forslag **med henblik på fastsættelse af de bestemmelser, der er nødvendige for, at dets medlemmer kan vælges ved** almindelige direkte valg ifølge en i alle medlemsstater ensartet fremgangsmåde eller efter principper, der er fælles for alle medlemsstater.

Rådet **fastsætter med enstemmighed de nødvendige bestemmelser efter en særlig lovgivningsprocedure og efter godkendelse** fra Europa-Parlamentet, der **udtaler sig med** et flertal af sine medlemmer. **Disse bestemmelser træder i kraft**, når medlemsstaterne **har godkendt dem** i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

2. Europa-Parlamentet fastsætter **på eget initiativ ved forordning efter en særlig lovgivningsprocedure** sine medlemmers statut og de almindelige betingelser for udøvelsen af deres hverv efter høring af Kommissionen og med godkendelse fra Rådet. Alle bestemmelser og betingelser i forbindelse med beskatningsordningen for medlemmer og forhenværende medlemmer vedtages med enstemmighed af Rådet.

Artikel 224 (tidligere art. 191 EF)

* Politiske partier på europæisk plan

Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure statuten for politiske partier på europæisk plan **som nævnt i artikel 10, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union** og navnlig reglerne for deres finansiering.

Artikel 225 (tidligere art. 192 EF)

* Europa-Parlamentets mulighed for anmodning om forslag til retsakter

Europa-Parlamentet kan med et flertal **af sine medlemmer** anmode Kommissionen om at fremsætte passende forslag om spørgsmål, som efter dets opfattelse kræver udarbejdelse af en EU-retsakt til gennemførelse af **traktaterne**. **Hvis Kommissionen ikke fremsætter noget forslag, giver den Europa-Parlamentet en begrundelse herfor.**

Artikel 226 (tidligere art. 193 EF)

* Nedsættelse af undersøgelsesudvalg

Under udførelsen af sine opgaver kan Europa-Parlamentet efter anmodning fra en fjerdedel af sine medlemmer nedsætte et midlertidigt undersøgelsesudvalg, der, uden at de beføjelser, som **traktaterne** har tillagt andre institutioner eller organer, derved berøres, skal undersøge påstande om overtrædelser eller om fejl eller for-sømmelser i forbindelse med gennemførelsen af EU-retten, medmindre de påståede forhold er under retslig behandling, i hvilket tilfælde denne retslige behandling først skal afsluttes.

Det midlertidige undersøgelsesudvalg ophører med at bestå, når det afgiver sin beretning.

De nærmere vilkår for udøvelse af undersøgelsesbeføjelsen **fastsættes af Europa-Parlamentet, der træffer afgørelse på eget initiativ ved forordning efter en særlig lovgivningsprocedure og efter Rådets og Kommissionens godkendelse.**

Artikel 227 (tidligere art. 194 EF)

* Borgernes ret til at indgive andragender

Enhver unionsborger samt enhver fysisk eller juridisk person med bopæl eller hjemsted i en medlemsstat er berettiget til på egen hånd eller i samvirke med andre borgere eller personer at indgive andragender til Europa-Parlamentet om forhold, der henhører under områder, som **Unionen** beskæftiger sig med, og som vedrører den pågældende direkte.

Artikel 228 (tidligere art. 195 EF)

* Ombudsmandens udnævnelse og opgaver

1. **En europæisk ombudsmand valgt af Europa-Parlamentet er** beføjet til at modtage klager fra enhver unionsborger eller enhver fysisk eller juridisk person med bopæl eller hjemsted i en medlemsstat over tilfælde af fejl eller forsømmelser i forbindelse med handlinger foretaget af **Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer**, med undtagelse af **Den Europæiske Unions Domstol** under udøvelsen af **dens domstolsfunktioner**. **Den Europæiske Ombudsmand undersøger klagerne og aflægger beretning herom.**

Ombudsmanden skal i overensstemmelse med sit hverv foretage de undersøgelser, som han finder berettigede, enten på eget initiativ eller på grundlag af de klager, der forelægges ham direkte eller gennem et medlem af Europa-Parlamentet, medmindre de påståede forhold er under eller har været under retslig behandling. Konstaterer ombudsmanden, at der foreligger fejl eller forsømmelser, forelægger han sagen for den pågældende institution, **det pågældende organ, kontor eller agentur**, som har en frist på tre måneder til at meddele ham sin udtalelse. Ombudsmanden sender derpå en rapport til Europa-Parlamentet og til den pågældende institution, **det pågældende organ, kontor eller agentur**. Den person, som klagen hidrører fra, underrettes om resultatet af disse undersøgelser.

Ombudsmanden aflægger en årlig beretning til Europa-Parlamentet om resultatet af sine undersøgelser.

2. Ombudsmanden **vælges** efter hvert valg til Europa-Parlamentet for dettes valgperiode. Han kan genudnævnes.

Domstolen kan på begæring af Europa-Parlamentet afskedige ombudsmanden, hvis han ikke længere opfylder de nødvendige betingelser for at udøve sit hverv, eller hvis han har begået en alvorlig forseelse.

3. Ombudsmanden udfører sit hverv i fuldstændig uafhængighed. Han må ved udøvelsen af sine pligter hverken søge eller modtage instruktioner fra **nogen regering, nogen anden institution eller** noget andet organ, **kontor eller agentur**. Ombudsmanden må, så længe hans embedsperiode varer, ikke udøve nogen anden — lønnet eller ulønnet — erhvervs-mæssig virksomhed.

4. Europa-Parlamentet fastsætter **på eget initiativ ved forordning efter en særlig lovgivningsprocedure** ombudsmandens statut og de almindelige betingelser for udøvelsen af hans hverv efter høring af Kommissionen og med godkendelse af Rådet.

Artikel 229 (tidligere art. 196 EF)

- * Afholdelse af årlige og ekstraordinære sessioner

Europa-Parlamentet afholder en årlig session. Det træder uden indkaldelse sammen den anden tirsdag i marts.

Europa-Parlamentet kan træde sammen til ekstraordinær **mødeperiode** efter anmodning **fra** et flertal af dets medlemmer, **fra** Rådet eller **fra** Kommissionen.

Artikel 230 (tidligere art. 197 EF)

- * Det Europæiske Råds, Rådets og Kommissionens deltagelse i møder

Kommissionen har adgang til alle møder og til at tage ordet på **begæring**.

Kommissionen besvarer mundtligt eller skriftligt de spørgsmål, som Europa-Parlamentet eller dets medlemmer stiller den.

Det Europæiske Råd og Rådet udtaler sig for Europa-Parlamentet på betingelser **fastsat i henholdsvis Det Europæiske Råd og Rådets** forretningsorden.

Artikel 231 (tidligere art. 198 EF)

- * Afstemningsregler

Medmindre andet er fastsat i **traktaterne**, træffer Europa-Parlamentet sine afgørelser med flertal af de afgivne stemmer.

Forretningsordenen fastsætter det beslutningsdygtige antal medlemmer.

Artikel 232 (tidligere art. 199 EF)

- * Europa-Parlamentets forretningsorden; offentliggørelse af aktstykker

Europa-Parlamentet fastsætter sin forretningsorden; hertil kræves et flertal af medlemmernes stemmer.

Europa-Parlamentets aktstykker offentliggøres i henhold til **traktaternes og dets forretningsordens** bestemmelser.

Artikel 233 (tidligere art. 200 EF)

- * Åben drøftelse af Kommissionens årlige beretning

Europa-Parlamentet drøfter i et offentligt møde den almindelige årsberetning, som Kommissionen forelægger det.

Artikel 234 (tidligere art. 201 EF)

* Mistillidsvotum til Kommissionen

Indbringes forslag om mistillidsvotum vedrørende Kommissionens virksomhed, kan Europa-Parlamentet tidligst tage stilling hertil tre dage efter forslaget indbringelse og kun ved en offentlig afstemning.

Såfremt forslaget om mistillidsvotum vedtages med to tredjedele flertal af de afgivne stemmer og af et flertal af Europa-Parlamentets medlemmer, skal Kommissionens medlemmer samlet nedlægge deres hverv, **og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik nedlægger de hverv, denne udøver i Kommissionen.** De fungerer og viderefører dog de løbende forretninger, indtil deres efterfølgere er blevet udnævnt i henhold til **artikel 17 i traktaten om Den Europæiske Union.** I dette tilfælde udløber tjenesteperioden for de medlemmer af Kommissionen, der er udnævnt til at efterfølge dem, på den dato, hvor tjenesteperioden for de medlemmer af Kommissionen, der samlet har måttet nedlægge deres hverv, **vill**e være udløbet.

2. AFDELING

DET EUROPÆISKE RÅD

Artikel 235

* Stemmeregler og deltagelse af Parlamentets formand

1. Hvert medlem af Det Europæiske Råd kan kun modtage fuldmagt til at stemme fra ét af de øvrige medlemmer.

Artikel 16, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 238, stk. 2, i denne traktat finder anvendelse på Det Europæiske Råd, når det træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Når Det Europæiske Råd træffer afgørelse ved afstemning, deltager dets formand og Kommissionens formand ikke i afstemningen.

Det forhold, at medlemmer, der er til stede eller repræsenteret, undlader at stemme, hindrer ikke vedtagelsen af de af Det Europæiske Råds afgørelser, der kræver enstemmighed.

2. Det Europæiske Råd kan indbyde formanden for Europa-Parlamentet til at blive hørt.

3. Det Europæiske Råd træffer afgørelse med simpelt flertal i forbindelse med procedurespørgsmål samt i forbindelse med vedtagelsen af sin forretningsorden.

4. Det Europæiske Råd bistås af Generalsekretariatet for Rådet.

Artikel 236

* Liste over rådsformationer

Det Europæiske Råd vedtager med kvalificeret flertal:

a) en afgørelse, der fastlægger en liste over andre rådssammensætninger end rådssammensætningerne almindelige anliggender og udenrigsanliggender i overensstemmelse med artikel 16, stk. 6, i traktaten om Den Europæiske Union.

b) en afgørelse om formandskabet for Rådet, undtagen i sammensætningen udenrigsanliggender, i overensstemmelse med artikel 16, stk. 9, i traktaten om Den Europæiske Union.

3. AFDELING

RÅDET

Artikel 237 (tidligere art. 204 EF)

* Indkaldelse af Rådet

Rådet træder sammen efter indkaldelse fra formanden på initiativ af denne, af et medlem af Rådet eller af Kommissionen.

Artikel 238 (tidligere art. 205 EF)

* Afstemning, stemmeregler, simpelt og kvalificeret flertal

1. Ved afgørelser, der kræver simpelt flertal, træffer Rådet afgørelse med et flertal af medlemmernes stemmer.

2. Hvis Rådet ikke træffer afgørelse på forslag af Kommissionen eller Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, defineres kvalificeret flertal uanset stk. 4 i artikel 16 i traktaten om Den Europæiske Union fra den 1. november 2014 og med forbehold af overgangsbestemmelserne i artikel 16, stk. 5, i traktaten om Den Europæiske Union som mindst 72% af Rådets medlemmer, der repræsenterer medlemsstater med tilsammen mindst 65% af Unionens befolkning.

3. I de tilfælde, hvor det ifølge traktaterne ikke er alle Rådets medlemmer, der deltager i afstemningen, defineres kvalificeret flertal fra den 1. november 2014 og med forbehold af bestemmelserne i protokollen om overgangsbestemmelser således:

a) **Kvalificeret flertal** defineres som mindst 55% af de medlemmer af Rådet, der repræsenterer de deltagende medlemsstater, idet dette flertal skal omfatte mindst 65% af befolkningen i disse medlemsstater.

Et blokerende mindretal skal som minimum omfatte det mindste antal medlemmer af Rådet, der repræsenterer mere end 35% af befolkningen i de deltagende medlemsstater, plus ét; er der ikke et sådant mindretal, anses det kvalificerede flertal for opnået.

b) Hvis Rådet ikke træffer afgørelse på forslag af Kommissionen eller Unionens højststående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, defineres kvalificeret flertal uanset litra a) som mindst 72% af de medlemmer af Rådet, der repræsenterer de deltagende medlemsstater, idet dette flertal skal omfatte mindst 65% af befolkningen i disse medlemsstater.

4. Det forhold, at medlemmer, der er til stede eller repræsenteret, undlader at stemme, hindrer ikke vedtagelsen af de af Rådets afgørelser, der kræver enstemmighed.

Artikel 239 (tidligere art. 206 EF)

* Fuldmagt til at stemme på anden medlemsstats vegne

Hvert medlem af Rådet kan kun fra ét af de øvrige medlemmer modtage fuldmagt til at stemme.

Artikel 240 (tidligere art. 207 EF)

* COREPER; Generalsekretariatet; Rådets forretningsorden

1. En komité **sammensat af de faste repræsentanter for medlemsstaternes regeringer er ansvarlig for** at forberede Rådets arbejde og udføre de hverv, der tildeles den af Rådet. Komitéen kan vedtage procedureafgørelser i de tilfælde, der er nævnt i Rådets forretningsorden.

2. Rådet bistås af et generalsekretariat, **der** ledes af en generalsekretær **udnævnt af Rådet**.

Rådet træffer afgørelse om generalsekretariatets organisation **med simpelt flertal**.

3. Rådet **træffer afgørelse med simpelt flertal i forbindelse med procedurespørgsmål samt i forbindelse med vedtagelsen af** sin forretningsorden.

Artikel 241 (tidligere art. 208 EF)

- * Anmodning til Kommissionen om undersøgelser

Rådet, **der træffer afgørelse med simpelt flertal**, kan anmode Kommissionen om at foretage sådanne undersøgelser, som det anser for hensigtsmæssige for at virkeliggøre de fælles mål, og om at forelægge det dertil egnede forslag. **Hvis Kommissionen ikke fremsætter noget forslag, giver den Rådet en begrundelse herfor.**

Artikel 242 (tidligere art. 209 EF)

- * Fastsættelse af vedtægter for udvalg

Efter **høring af** Kommissionen udfærdiger Rådet, **der træffer afgørelse med simpelt flertal**, vedtægterne for de i **traktaterne** forudsete udvalg.

Artikel 243 (tidligere art. 210 EF)

- * Løn og pension til medlemmer af Kommissionen og Den Europæiske Unions Domstol

Rådet fastsætter lønninger, godtgørelser og pensioner **for Det Europæiske Råds formand**, for Kommissionens formand, **for Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik**, for Kommissionens medlemmer, for Den Europæiske Unions Domstols præsidenter, medlemmer og justitssekretærer, samt **for Rådets generalsekretær**. Det fastsætter ligeledes alle godtgørelser, der ydes som vederlag.

4. AFDELING KOMMISSIONEN

Artikel 244 (tidligere art. 211 EF)

- * Kommissionens sammensætning

I overensstemmelse med artikel 17, stk. 5, i traktaten om Den Europæiske Union vælges Kommissionens medlemmer på grundlag af en rotationsordning fastsat med enstemmighed af Det Europæiske Råd ud fra følgende principper:

- Medlemsstaterne behandles fuldstændig ligeligt for så vidt angår fastlæggelsen af rækkefølgen og varigheden af deres statsborgeres medlemskab af Kommissionen; følgelig kan differencen mellem det samlede antal tjenestepereoder varetaget af statsborgere fra to givne medlemsstater aldrig overstige én.

b) Hver af de på hinanden følgende Kommissioner sammensættes således, at den demografiske og geografiske spredning i samtlige medlemsstater afspejles på tilfredsstillende måde, jf. dog litra a).

Artikel 245 (tidligere art. 213 EF)

* Kommissionens uafhængighed

Kommissionens medlemmer afholder sig fra enhver handling, som er uforenelig med karakteren af deres hverv. **Medlemsstaterne respekterer deres uafhængighed og forsøger ikke** at påvirke dem under udførelsen af deres hverv.

Kommissionens medlemmer må ikke, så længe deres tjeneste varer, udøve nogen anden — lønnet eller ulønnet — erhvervsmæssig virksomhed. Ved indsættelsen i hvervet afgiver de en højtidelig forsikring, hvorefter de, såvel i deres tjenesteperiode som efter at denne er afsluttet, vil overholde de forpligtelser, der følger med deres hverv, i særdeleshed pligten til efter tjenesteperiodens ophør at udvise hæderlighed og tilbageholdenhed med hensyn til overtagelse af visse hverv eller opnåelse af visse fordele. Overtrædes disse forpligtelser, kan Domstolen på begæring af Rådet, **som træffer afgørelse med simpelt flertal**, eller af Kommissionen — alt efter omstændighederne — afskedige de pågældende fra hans stilling i henhold til artikel 247 eller fratage ham retten til pension eller andre tilsvarende fordele.

Artikel 246 (tidligere art. 215 EF)

* Frivillig fratræden og afskedigelse

Bortset fra ordinære nyansættelser og dødsfald ophører tjenesten for et medlem af Kommissionen ved frivillig fratræden eller ved afskedigelse.

For resten af det fratrådte, afskedigede eller afdøde medlems tjenesteperiode udnævner Rådet **i forståelse med Kommissionens formand** et nyt medlem **af samme nationalitet efter høring af Europa-Parlamentet og i overensstemmelse med de kriterier, der er fastsat i artikel 17, stk. 3, andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union.**

Rådet kan med enstemmighed **på forslag af Kommissionens formand** beslutte, at der ikke skal udnævnes nogen efterfølger, **navnlig når der kun er kort tid tilbage af det pågældende medlems tjenesteperiode.**

Ved frivillig fratræden, afskedigelse eller dødsfald udnævnes der en efterfølger for formanden for resten af dennes tjenesteperiode. Udnævnelse af en efterfølger for formanden sker efter fremgangsmåden i artikel 17, stk. 7, første afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union.

Ved frivillig fratræden, afskedigelse eller dødsfald udnævnes der en efterfølger for Unionens højststående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspo-

litik for resten af dennes tjenesteperiode i henhold til artikel 18, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union.

Hvis alle medlemmer af Kommissionen fratræder frivilligt, viderefører de de løbende forretninger og fungerer, indtil deres efterfølgere er blevet udnævnt for resten af deres tjenesteperiode i henhold til artikel 17 i traktaten om Den Europæiske Union.

Artikel 247 (tidligere art. 216 EF)

* Afskedigelse af et medlem af Kommissionen

Ethvert medlem af Kommissionen kan afskediges af Domstolen på begæring af Rådet, **der træffer afgørelse med simpelt flertal**, eller Kommissionen, hvis han ikke længere opfylder de nødvendige betingelser for at udøve sit hverv, eller hvis han har begået en alvorlig forseelse.

Artikel 248 (tidligere art. 217 EF)

* Kommissionens organisation; formand, næstformænd

Kommissionens ansvarsområder struktureres og fordeles mellem dens medlemmer af formanden i henhold til artikel 17, stk. 6, i traktaten om Den Europæiske Union, jf. dog artikel 18, stk. 4, i nævnte traktat. Formanden kan ændre fordelingen af disse ansvarsområder i løbet af en mandatperiode. Kommissionens medlemmer udøver de hverv, der tillægges dem af formanden, under dennes tilsyn.

Artikel 249 (tidligere art. 212 EF og 218 EF)

* Kommissionens forretningsorden og årlig beretning om EU

1. Kommissionen fastsætter sin forretningsorden med henblik på at sikre sin egen og sine tjenestegrenes virksomhed. Den drager omsorg for, at forretningsordenen offentliggøres.

2. Hvert år og senest en måned før åbningen af Europa-Parlamentets session offentliggør Kommissionen en almindelig beretning om **Unionens** virksomhed.

Artikel 250 (tidligere art. 219 EF)

* Afstemning i Kommissionen, beslutningsdygtighed

Kommissionens afgørelser træffes af et flertal af **dens** medlemmer.

Dens forretningsorden fastsætter det beslutningsdygtige antal medlemmer.

5. AFDELING

DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL

Artikel 251 (tidligere art. 221 EF)

* Domstolens sammensætning, organisation

Domstolen sættes i afdelinger eller i den store afdeling i overensstemmelse med de regler herfor, der er fastsat i **statutten for Den Europæiske Unions Domstol**.

Domstolen kan endvidere sættes i plenum, hvor statutten giver mulighed herfor.

Artikel 252 (tidligere art. 222 EF)

* Generaladvokater

Domstolen bistås af otte generaladvokater. På Domstolens begæring kan Rådet med enstemmighed vedtage at forøge antallet af generaladvokater.

Generaladvokaten skal fuldstændig upartisk og uafhængigt offentligt fremsætte begrundede forslag til afgørelse af de sager, som i henhold til **statutten for Den Europæiske Unions Domstol** kræver hans medvirken.

Artikel 253 (tidligere art. 223 EF)

* Udnævnelse af dommere, generaladvokater, nybesættelse

Til dommere og generaladvokater ved Domstolen vælges personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som i deres hjemland opfylder betingelserne for at indtage de højeste dommerembeder, eller som er jurister, hvis faglige kvalifikationer er almindeligt anerkendt. De udnævnes af medlemsstaternes regeringer efter fælles overenskomst for et tidsrum af seks år **efter høring af det udvalg, der er omhandlet i artikel 255**.

Hvert tredje år finder en delvis nybesættelse af dommerembederne og generaladvokaternes embeder sted på de betingelser, der er fastsat i **statutten for Den Europæiske Unions Domstol**.

Dommerne vælger af deres midte for et tidsrum af tre år Domstolens præsident. Denne kan genvælges.

De afgående dommere og generaladvokater kan genudnævnes.

Domstolen fastsætter sit procesreglement. Reglementet skal godkendes af Rådet.

Artikel 254 (tidligere art. 224 EF)

* Retten; dommere

Antallet af dommere i **Retten** fastsættes i **statutten for Den Europæiske Unions Domstol**. Det kan i statutten bestemmes, at Retten bistås af generaladvokater.

Til medlemmer af Retten vælges personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som har de nødvendige kvalifikationer til at varetage høje retslige funktioner. De udnevnes af medlemsstaternes regeringer efter fælles overenskomst for et tidsrum af seks år. En delvis fornyelse finder sted hvert tredje år. Afgående medlemmer kan gennævnes **efter høring af det udvalg, der er omhandlet i artikel 255**.

Dommerne vælger af deres midte for et tidsrum af tre år præsidenten for Retten. Denne kan genvælges.

Retten fastsætter med Domstolens tiltrædelse sit procesreglement. Reglementet skal godkendes af Rådet.

Medmindre andet er fastsat i **statutten for Den Europæiske Unions Domstol**, finder **traktaternes** bestemmelser om Domstolens anvendelse på Retten.

Artikel 255

* Udvalg til bedømmelse af kandidaternes kvalifikationer

Der nedsættes et udvalg, der skal afgive udtalelse om kandidaternes kvalifikationer til at udøve embederne som dommer og generaladvokat ved Domstolen og Retten, inden medlemsstaternes regeringer foretager udnævnelser i overensstemmelse med artikel 253 og 254.

Udvalget skal bestå af syv personer, der er valgt blandt tidligere medlemmer af Domstolen og Retten, medlemmer af de højeste nationale retter og jurister, hvis faglige kvalifikationer er almindeligt anerkendt, heraf én foreslået af Europa-Parlamentet. Rådet vedtager en afgørelse om reglerne for dette udvalgs funktionsmåde og en afgørelse om udpegelse af medlemmerne. Det træffer afgørelse på initiativ af Domstolens præsident.

Artikel 256 (tidligere art. 225 EF)

* Rettens kompetence

1. Retten har kompetence til som første instans at træffe afgørelse i de sager, der er omhandlet i artikel 263, 265, 268, 270 og 272, bortset fra sager, der henvises til en **specialret oprettet i medfør af artikel 257**, og sager, der i henhold til statutten er forbeholdt Domstolen. Det kan fastsættes i statutten, at Retten har kompetence i andre arter af sager.

De afgørelser, der træffes af Retten i medfør af dette stykke, kan appelleres til Domstolen, dog kun for så vidt angår retsspørgsmål, på de betingelser og med de begrænsninger, der er fastsat i statutten.

2. Retten har kompetence til at træffe afgørelse i sager, der indbringes vedrørende afgørelser truffet af **specialretter**.

De afgørelser, der træffes af Retten i medfør af dette stykke, kan på de betingelser og med de begrænsninger, der er fastsat i **statutten for Den Europæiske Unions Domstol**, undtagelsesvis underkastes fornyet prøvelse ved Domstolen, hvis der er alvorlig risiko for, at **EU**-rettens ensartede anvendelse eller sammenhæng kan påvirkes.

3. Retten har kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål, som forelægges den i medfør af artikel 267, inden for særlige områder fastlagt i statutten.

Hvis Retten finder, at sagen kræver en principafgørelse, der kan påvirke **EU**-rettens ensartede anvendelse eller sammenhæng, kan den henvise sagen til Domstolen, for at denne skal træffe afgørelse.

De afgørelser, der træffes af Retten om præjudicielle spørgsmål, kan på de betingelser og med de begrænsninger, der er fastsat i **statutten for Den Europæiske Unions Domstol**, undtagelsesvis underkastes fornyet prøvelse ved Domstolen, hvis der er alvorlig risiko for, at **EU**-rettens ensartede anvendelse eller sammenhæng kan påvirkes.

Artikel 257 (tidligere art. 225 A EF)

* Oprettelse af specialretter

Europa-Parlamentet og Rådet kan efter den almindelige lovgivningsprocedure oprette specialretter tilknyttet Retten, der i første instans skal træffe afgørelse i visse arter af sager inden for særlige områder. **Europa-Parlamentet og Rådet træffer afgørelse ved forordning enten på forslag af Kommissionen og efter høring af Domstolen eller på begæring af Domstolen og efter høring af Kommissionen.**

I **forordningen** om **oprettelse af en specialret** fastsættes bestemmelserne om sammensætningen af denne **ret** samt omfanget af dens beføjelser.

Specialretternes afgørelser kan appelleres til Retten, dog kun for så vidt angår retsspørgsmål samt, hvis dette er fastsat i **forordningen** om oprettelse af **specialretten**, spørgsmål vedrørende sagens faktiske omstændigheder.

Til medlemmer af **specialretterne** vælges personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som har de nødvendige kvalifikationer til at varetage retslige funktioner. De udnævnes af Rådet med enstemmighed.

Specialretterne fastsætter med Domstolens tiltrædelse deres procesreglement. Reglementet skal godkendes af Rådet.

Medmindre andet er fastsat i **forordningen** om oprettelse af **specialretten**, finder **traktaternes** bestemmelser om **Den Europæiske Unions Domstol** og bestemmelserne i **statutten for Den Europæiske Unions Domstol** anvendelse på **specialretterne**. **Afsnit I i statutten samt dens artikel 64 finder under alle omstændigheder anvendelse på specialretterne.**

Artikel 258 (tidligere art. 226 EF)

* Traktatkrænkelsesprocedure iværksat af Kommissionen

Finder Kommissionen, at en medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse, der påhviler den i henhold til **traktaterne**, fremsætter den en begrundet udtalelse herom efter at have givet den pågældende stat lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger.

Retter den pågældende stat sig ikke efter den fremsatte udtalelse inden for den frist, der er fastsat af Kommissionen, kan denne indbringe sagen for **Den Europæiske Unions Domstol**.

Artikel 259 (tidligere art. 227 EF)

* Traktatkrænkelsesprocedure iværksat af en medlemsstat

En medlemsstat, der finder, at en anden medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse, der påhviler den i henhold til **traktaterne**, kan indbringe sagen for **Den Europæiske Unions Domstol**.

Før en medlemsstat indbringer en klage over en anden medlemsstat på grund af en påstået overtrædelse af de forpligtelser, der påhviler denne i henhold til **traktaterne**, skal den forelægge sagen for Kommissionen.

Efter at de pågældende stater har haft lejlighed til skriftligt og mundtligt at fremsætte deres bemærkninger i sagen og til det af modparten anførte, afgiver Kommissionen en begrundet udtalelse.

Såfremt Kommissionen ikke har afgivet sin udtalelse inden tre måneder efter sagens forelæggelse, skal dette ikke være til hinder for, at klagen indbringes for Domstolen.

Artikel 260 (tidligere art. 228 EF)

* Opfyldelse af domme, tvangsbøder og faste beløb

1. Såfremt **Den Europæiske Unions Domstol** fastslår, at en medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse, som påhviler den i henhold til **traktaterne**, skal denne stat gennemføre de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger.

2. Hvis Kommissionen finder, at den pågældende medlemsstat ikke har truffet **de foranstaltninger, der er nødvendige for opfyldelsen af Domstolens dom, kan den indbringe sagen for Domstolen efter at have givet denne stat lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger**. Den angiver i denne forbindelse størrelsen af det faste beløb eller den tvangsbøde, **som den efter omstændighederne finder det passende, at den pågældende medlemsstat betaler**.

Hvis Domstolen fastslår, at den pågældende medlemsstat ikke har efterkommet dens dom, kan den pålægge den betaling af et fast beløb eller en tvangsbøde.

Denne fremgangsmåde berører ikke bestemmelserne i artikel 259.

3. Når Kommissionen indbringer en sag for Domstolen i henhold til artikel 258, fordi den finder, at den pågældende medlemsstat ikke har overholdt sin forpligtelse til at meddele gennemførelsesforanstaltninger til et direktiv vedtaget efter en lovgivningsprocedure, kan den, når den finder det hensigtsmæssigt, angive størrelsen af det faste beløb eller den tvangsbøde, som den efter omstændighederne finder det passende, at den pågældende stat betaler.

Hvis Domstolen fastslår en overtrædelse, kan den pålægge den pågældende medlemsstat at betale et fast beløb eller en tvangsbøde, der ikke overstiger det af Kommissionen anførte beløb. Betalingspligten får virkning på den dato, Domstolen fastsætter i sin dom.

Artikel 261 (tidligere art. 229 EF)

* Den Europæiske Unions Domstols prøvelse af sanktioner i forordninger

Forordninger udstedt af Europa-Parlamentet og Rådet i fællesskab eller af Rådet i henhold til **traktaternes** bestemmelser, kan tillægge **Den Europæiske Unions Domstol** fuld prøvelsesret vedrørende de i disse forordninger omhandlede sanktioner.

Artikel 262 (tidligere art. 229 A EF)

* Tillæggelse af nye kompetencer

Med forbehold af **traktaternes** øvrige bestemmelser kan Rådet med enstemmighed efter **en særlig lovgivningsprocedure og efter høring af Europa-Parlamentet** vedtage bestemmelser med henblik på at tillægge **Den Europæiske Unions Domstol** kompetence i et omfang, der fastsættes af Rådet, til at afgøre tvister vedrørende

anvendelsen af retsakter vedtaget på grundlag af **traktaterne**, hvorved der indføres **europæiske intellektuelle** ejendomsrettigheder. **Disse** bestemmelser **træder i kraft, når medlemsstaterne har godkendt dem** i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

Artikel 263 (tidligere art. 230 EF)

* Annullationssøgsmål

Den Europæiske Unions Domstol prøver lovligheden af **lovgivningsmæssige** retsakter, **af retsakter** vedtaget af Rådet, Kommissionen eller af **Den Europæiske Centralbank**, bortset fra henstillinger og udtalelser, samt de af Europa-Parlamentets **og Det Europæiske Råds** retsakter, der skal have retsvirkning over for tredjemand. **Den prøver ligeledes lovligheden af de af Unionens organers, kontorets og agenturers retsakter, der skal have retsvirkning over for tredjemand.**

I denne henseende har **Domstolen** kompetence til at udtale sig om klager, der af en medlemsstat, af Europa-Parlamentet, af Rådet eller af Kommissionen indbringes under påberåbelse af inkompetence, væsentlige formelle mangler, overtrædelse af **traktaterne** eller af retsregler vedrørende dens gennemførelse samt af magtfordrejning.

Domstolen har på samme grundlag kompetence til at udtale sig om klager, der indbringes af Revisionsretten, af **Den Europæiske Centralbank og af Regionsudvalget** med henblik på at bevare disses prærogativer.

Enhver fysisk eller juridisk person kan på **det** grundlag, **der er omhandlet i stk. 1 og 2, indbringe klage med henblik på prøvelse af retsakter, der er rettet til vedkommende, eller som berører denne umiddelbart og individuelt, samt af regelfastsættende retsakter, der berører vedkommende umiddelbart, og som ikke omfatter gennemførelsesforanstaltninger.**

Retsakter om oprettelse af EU-organer, -kontorer og -agenturer kan fastsætte særlige betingelser og vilkår for fysiske eller juridiske personers indbringelse af klager med henblik på prøvelse af retsakter vedtaget af disse organer, kontorer og agenturer, som skal have retsvirkning for dem.

De i denne artikel omhandlede klager skal indgives inden to måneder, efter at retsakten, alt efter sin art, er offentliggjort eller meddelt klageren eller, i mangel heraf senest to måneder efter, at klageren har fået kendskab til den.

Artikel 264 (tidligere art. 231 EF)

* Retsvirkninger af annullationssøgsmål

Såfremt klagen findes berettiget, erklærer **Den Europæiske Unions Domstol** den anfægtede retsakt for ugyldig.

Domstolen **angiver** dog, dersom den skønner det nødvendigt, hvilke af den annullerede **retsakts** virkninger der skal betragtes som bestående.

Artikel 265 (tidligere art. 232 EF)

* Passivitetssøgsmål mod EU's institutioner m.v.

Undlader Europa-Parlamentet, **Det Europæiske Råd**, Rådet, Kommissionen **eller Den Europæiske Centralbank** i strid med **traktaterne** at træffe afgørelse, kan medlemsstaterne eller **Unionens** andre institutioner indbringe klage for **Den Europæiske Unions Domstol** for at få fastslået denne overtrædelse af traktaten. **Denne artikel finder på samme betingelser anvendelse på Unionens organer, kontorer og agenturer, hvis de undlader at træffe afgørelse.**

En sådan klage kan kun antages til behandling, hvis den pågældende institution, **eller det pågældende organ, kontor eller agentur**, har været opfordret til at handle. Hvis institutionen, **organet, kontoret eller agenturet** ikke har taget stilling inden to måneder efter denne opfordring, kan klagen indbringes inden for en frist på yderligere to måneder.

På de i de foregående stykker fastsatte betingelser kan enhver fysisk eller juridisk person indbringe klage til Domstolen over, at en af **Unionens** institutioner **eller et af dens organer, kontorer eller agenturer** har undladt at udstede en retsakt til ham, henstillinger og udtalelser dog undtaget.

Artikel 266 (tidligere art. 233 EF)

* Institutionernes pligt til opfyldelse af domme

Den institution **eller det organ, kontor eller agentur**, fra hvilken en annulleret retsakt hidrører, eller hvis undladelse er erklæret stridende mod **traktaterne**, har pligt til at gennemføre de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger.

Denne pligt berører ikke den forpligtelse, som måtte følge af anvendelsen af artikel 340, stk. 2.

Artikel 267 (tidligere art. 234 EF)

* Præjudicielle spørgsmål

Den Europæiske Unions Domstol har kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål:

a) om fortolkningen af **traktaterne**

b) om gyldigheden og fortolkningen af retsakter udstedt af **Unionens** institutioner, **organer, kontorer og agenturer.**

Såfremt et sådant spørgsmål rejses ved en ret i en af medlemsstaterne, kan denne ret, hvis den skønner, at en afgørelse af dette spørgsmål er nødvendig, før den afsiger sin dom, anmode **Den Europæiske Unions Domstol** om at afgøre spørgsmålet.

Såfremt et sådant spørgsmål rejses under en retssag ved en national ret, hvis afgørelser ifølge de nationale retsregler ikke kan appelleres, er retten pligtig at indbringe sagen for **Den Europæiske Unions Domstol**.

Hvis et sådant spørgsmål rejses under en retssag ved en national ret, der vedrører en person, der er frihedsberøvet, træffer Domstolen afgørelse hurtigst muligt.

Artikel 268 (tidligere art. 235 EF)

- * Søgsmål mod Unionen vedr. erstatning uden for kontraktforhold

Den Europæiske Unions Domstol har kompetence til at afgøre tvister vedrørende de i artikel 340, stk. 2 og 3, omhandlede skadeserstatninger.

Artikel 269

- * Domstolens kompetence i forhold til suspension af medlemsstats rettigheder

Domstolen har kun kompetence til at udtale sig om lovligheden af en retsakt vedtaget af Det Europæiske Råd eller Rådet i henhold til artikel 7 i traktaten om Den Europæiske Union efter anmodning fra den medlemsstat, hvorom Det Europæiske Råd eller Rådet har fastslået, at der foreligger en situation som omhandlet i nævnte artikel, og kun for så vidt angår overholdelsen af artiklens procedurebestemmelser.

Anmodningen skal fremsættes inden for en frist på en måned, efter at Rådet har fastslået, at den pågældende situation foreligger. Domstolen træffer afgørelse inden for en måned fra den dato, hvor anmodningen fremsættes.

Artikel 270 (tidligere art. 236 EF)

- * Kompetence i personalesager

Den Europæiske Unions Domstol har kompetence til at afgøre alle tvister mellem **Unionen** og **dens** ansatte med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i vedtægten for **Unionens** tjenestemænd, **og** de ansættelsesvilkår, der gælder for **dens** øvrige ansatte.

Artikel 271 (tidligere art. 237 EF)

* Søgsmål vedr. EIB, ECB og ESCB

Med de nedenfor nævnte begrænsninger har **Den Europæiske Unions Domstol** kompetence til at afgøre tvister, som vedrører:

- a) opfyldelse af medlemsstaternes forpligtelse ifølge vedtægterne for Den Europæiske Investeringsbank. Bankens bestyrelse har i dette tilfælde de beføjelser, der i henhold til artikel 258 er tillagt Kommissionen
- b) afgørelser truffet af Den Europæiske Investeringsbanks styrelsesråd. Hver medlemsstat, Kommissionen og Bankens bestyrelse kan herom indbringe klage på de i artikel 263 fastsatte betingelser
- c) afgørelser truffet af Den Europæiske Investeringsbanks bestyrelse. Klager over disse afgørelser kan kun indbringes af medlemsstaterne eller af Kommissionen på de i artikel 263 fastsatte betingelser og kun for overtrædelse af de i artikel 19, stk. 2, 5, 6 og 7, i vedtægterne for Banken fastsatte formforskrifter
- d) de nationale centralbankers opfyldelse af deres forpligtelser ifølge **traktaterne og statuttene for ESCB og ECB. Styrelsesrådet for Den Europæiske Centralbank** har i dette tilfælde over for de nationale centralbanker de beføjelser, der i henhold til artikel 258 er tillagt Kommissionen over for medlemsstaterne. Såfremt **Domstolen** fastslår, at en national centralbank ikke har overholdt en forpligtelse, som påhviler den i henhold til **traktaterne**, skal denne centralbank gennemføre de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger.

Artikel 272 (tidligere art. 238 EF)

* Voldgiftsbestemmelser i Unionens aftaler

Den Europæiske Unions Domstol har kompetence til at træffe afgørelse i henhold til en voldgiftsbestemmelse, som indeholdes i en af **Unionen** eller i en på dets vegne indgået offentligretlig eller privatretlig aftale.

Artikel 273 (tidligere art. 239 EF)

* Voldgiftssager mellem medlemsstater

Domstolen har kompetence til at afgøre enhver tvistighed mellem medlemsstaterne, der har forbindelse med **traktaternes** sagsområde, såfremt tvistigheden forelægges den i henhold til en voldgiftsaftale.

Artikel 274 (tidligere art. 240 EF)

* Nationale domstoles kompetence i tvister

Med forbehold af den kompetence, der er tillagt **Den Europæiske Unions Domstol** ved **traktaterne**, er de tvister, i hvilke **Unionen** er part, ikke af den grund unddraget de nationale dømmende myndigheders kompetence.

Artikel 275

* Domstolens kompetence vedr. FUSP

Den Europæiske Unions Domstol har ingen kompetence for så vidt angår bestemmelserne vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik eller for så vidt angår retsakter vedtaget på grundlag af disse bestemmelser.

Domstolen har dog kompetence til at kontrollere overholdelsen af artikel 40 i traktaten om Den Europæiske Union og træffe afgørelse i sager anlagt på de betingelser, der fremgår af artikel 263, stk. 4, i denne traktat vedrørende prøvelsen af lovligheden af afgørelser om restriktive foranstaltninger over for fysiske eller juridiske personer vedtaget af Rådet på grundlag af afsnit V, kapitel 2, i traktaten om Den Europæiske Union.

Artikel 276

* Domstolens kompetence vedr. straffesager og politisamarbejde

Under udøvelsen af sine beføjelser vedrørende bestemmelserne i tredje del, afsnit V, kapitel 4 og 5, vedrørende et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed har Den Europæiske Unions Domstol ingen kompetence til at prøve gyldigheden eller proportionaliteten af operationer, som udføres af en medlemsstats politi eller andre retshåndhævende myndigheder, eller udøvelsen af medlemsstaternes beføjelser med hensyn til opretholdelse af lov og orden og beskyttelse af den indre sikkerhed.

Artikel 277 (tidligere art. 241 EF)

* Uanvendelighedsindsigelse

Uanset udløbet af den frist, der er fastsat i artikel 263, stk. 6, kan hver part i en retstvist, der angår en **almengyldig retsakt vedtaget af en institution, et organ, et kontor eller et agentur under Unionen, over for Den Europæiske Unions Domstol** påberåbe sig de i artikel **263, stk. 2**, nævnte grunde og gøre gældende, at **retsakten** ikke kan finde anvendelse.

Artikel 278 (tidligere art. 242 EF)

Opsættende virkning af søgsmål

Indbringelse af klager for **Den Europæiske Unions Domstol** har ikke opsættende virkning. **Domstolen** kan dog, hvis den skønner, at forholdene kræver det, udsætte gennemførelsen af den anfægtede retsakt.

Artikel 279 (tidligere art. 243 EF)

Foreløbige forholdsregler

I sager, der er indbragt for **Den Europæiske Unions Domstol**, kan den foreskrive de nødvendige foreløbige forholdsregler.

Artikel 280 (tidligere art. 244 EF)

* Fuldbyrdelse af domme

De af **Den Europæiske Unions Domstol** afsagte domme fuldbyrdes i overensstemmelse med de i artikel 299 fastsatte regler.

Artikel 281 (tidligere art. 245 EF)

* Statutten for Den Europæiske Unions Domstol og procesreglement

Statutten for Den Europæiske Unions Domstol er fastsat i en særlig protokol.

Europa-Parlamentet og Rådet kan efter den almindelige lovgivningsprocedure ændre bestemmelserne i statutten, bortset fra afsnit I og artikel 64 heri. Europa-Parlamentet og Rådet træffer afgørelse enten på begæring af Domstolen og efter høring af Kommissionen eller på forslag af Kommissionen og efter høring af Domstolen.

6. AFDELING

DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK

Artikel 282

* Det Europæiske System af Centralbanker

1. Den Europæiske Centralbank og de nationale centralbanker udgør Det Europæiske System af Centralbanker (ESCB). Den Europæiske Centralbank og de nationale centralbanker i de medlemsstater, der har euroen som valuta – som tilsammen udgør Eurosystemet – fører Unionens monetære politik.

2. ESCB styres af Den Europæiske Centralbanks besluttende organer. Hovedmålet for ESCB er at fastholde prisstabilitet. Uden at dette mål herved berøres, støtter systemet de generelle økonomiske politikker i Unionen for at bidrage til gennemførelsen af Unionens mål.

3. Den Europæiske Centralbank har status som juridisk person. Den har eneret til at bemyndige udstedelse af euro. Den er uafhængig i udøvelsen af sine beføjelser og i forvaltningen af sine finanser. Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer samt medlemsstaternes regeringer respekterer denne uafhængighed.

4. Den Europæiske Centralbank vedtager de foranstaltninger, der er nødvendige for udøvelsen af dens funktioner, i henhold til artikel 127-133 og 138 og på de betingelser, der er fastsat i statuttene for ESCB og ECB. I henhold til nævnte artikler bevarer de medlemsstater, der ikke har euroen som valuta, og deres centralbanker deres beføjelser på det monetære område.

5. Den Europæiske Centralbank skal på sine beføjelsesområder høres om ethvert udkast til EU-retsakt og om ethvert udkast til national retsforordning og kan afgive udtalelse.

Artikel 283 (tidligere art. 112 EF)

* Den Europæiske Centralbanks styrelsesråd

1. **Den Europæiske Centralbanks** Styrelsesråd består af medlemmerne af **Den Europæiske Centralbanks** direktion og cheferne for de nationale centralbanker i **de medlemsstater, der har euroen som valuta**.

2. Direktionen består af formanden, næstformanden og fire andre medlemmer.

Formanden og næstformanden samt de øvrige medlemmer af direktionen udnævnes blandt personer, som er værdige i almindeligt omdømme, og som har professionel erfaring i monetære forhold eller i bankvæsen **af Det Europæiske Råd med kvalificeret flertal** på grundlag af en indstilling fra Rådet, efter høring af Europa-Parlamentet og Styrelsesrådet for **Den Europæiske Centralbank**.

Deres embedsperiode er på 8 år, og mandatet kan ikke fornyes.

Kun statsborgere i medlemsstaterne kan være medlemmer af direktionen.

Artikel 284 (tidligere art. 113 EF)

* Deltagelse i Den Europæiske Centralbanks og Rådets møder

1. Formanden for Rådet og et medlem af Kommissionen kan uden stemmeret deltage i møderne i **Den Europæiske Centralbanks** Styrelsesråd.

Formanden for Rådet kan fremsætte forslag til drøftelse i **Den Europæiske Centralbanks** Styrelsesråd.

2. Formanden for **Den Europæiske Centralbank** opfordres til at deltage i Rådets møder, når dette behandler spørgsmål vedrørende ESCB's mål og opgaver.

3. **Den Europæiske Centralbank** fremsender en årsberetning om ESCB's aktiviteter og om den monetære politik i det foregående og det indeværende år til Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen og også til Det Europæiske Råd. Formanden for **Den Europæiske Centralbank** forelægger beretningen for Rådet og for Europa-Parlamentet, som kan foranstalte en generel drøftelse på grundlag heraf.

Formanden for **Den Europæiske Centralbank** og de øvrige medlemmer af direktionen kan på anmodning af Europa-Parlamentet eller på eget initiativ høres af Europa-Parlamentets kompetente udvalg.

7. AFDELING REVISIONSRETEN

Artikel 285 (tidligere art. 246 EF)

* Revisionsrettens sammensætning

Revisionsretten varetager revisionen af **Unionens regnskaber**.

Den består af en statsborger fra hver medlemsstat. Medlemmerne udfører deres hverv i fuldkommen uafhængighed og i Unionens almene interesse.

Artikel 286 (tidligere art. 247 EF)

* Revisionsrettens medlemmers udnævnelse og uafhængighed

1. Revisionsrettens medlemmer udvælges blandt personer, som i deres respektive **stater** tilhører eller har tilhørt eksterne kontrolinstitutioner, eller som er særligt kvalificerede til dette hverv. Deres uafhængighed skal være uomtvistelig.

2. Revisionsrettens medlemmer udnævnes for seks år. Rådet vedtager efter høring af Europa-Parlamentet den liste over medlemmer, der er udarbejdet i overensstemmelse med hver enkelt medlemsstats indstilling. Revisionsrettens medlemmer kan genudnævnes.

De udpeger af deres midte Revisionsrettens formand for et tidsrum af tre år. Hans mandat kan fornyes.

3. Ved udførelsen af deres pligter må **Revisionsrettens medlemmer** ikke søge eller modtage instruktioner fra nogen regering eller noget andet organ. De afholder sig fra enhver handling, som er uforenelig med karakteren af deres hverv.

4. Revisionsrettens medlemmer må ikke, så længe deres tjeneste varer, udøve nogen anden — lønnet eller ulønnet — erhvervsmæssig virksomhed. Ved indsættelsen i hvervet afgiver de en højtidelig forsikring om, at de, såvel i deres tjenesteperiode som efter at denne er afsluttet, vil overholde de forpligtelser, der følger af deres hverv, i særdeleshed pligten til efter tjenesteperiodens ophør at udvise hæderlighed og tilbageholdenhed med hensyn til overtagelse af visse hverv eller opnåelse af visse fordele.

5. Bortset fra ordinære nybesættelser og dødsfald ophører tjenesten for et medlem af Revisionsretten ved frivillig fratræden eller ved afskedigelse, der fastslås af Domstolen i overensstemmelse med bestemmelserne i stk. 6.

For resten af den pågældende tjenesteperiode udnævnes en efterfølger.

Bortset fra afskedigelse fungerer Revisionsrettens medlemmer, indtil deres efterfølger er udpeget.

6. Revisionsrettens medlemmer kan hverken afskediges eller fratages retten til pension eller til andre fordele, der træder i stedet herfor, medmindre Domstolen på Revisionsrettens begæring fastslår, at de ikke længere opfylder de nødvendige betingelser eller ikke længere iagttager de forpligtelser, der følger med hvervet.

7. Rådet fastsætter arbejdsvilkår, navnlig vederlag, godtgørelser og pensioner for Revisionsrettens formand og dens medlemmer. Det fastsætter ligeledes med samme flertal alle godtgørelser, der træder i stedet for vederlag.

8. Bestemmelserne i protokollen vedrørende **Unionens** privilegier og immuniteter, der gælder for dommerne ved **Den Europæiske Unions Domstol**, gælder ligeledes for Revisionsrettens medlemmer.

Artikel 287 (tidligere art. 248 EF)

* Revisionens omfang og grundlag, årsberetninger; forretningsorden

1. Revisionsretten reviderer regnskaberne over samtlige **Unionens** indtægter og udgifter. Den reviderer endvidere regnskaberne vedrørende samtlige indtægter og udgifter for ethvert af **Unionen** oprettet organ, **kontor eller agentur**, for så vidt oprettelsesakten ikke udelukker det.

Revisionsretten afgiver en erklæring til Europa-Parlamentet og Rådet om regnskaberne rigtighed og de underliggende transaktioners lovlighed og formelle rigtighed; erklæringen offentliggøres i Den Europæiske Unions Tidende. Erklæringen kan sup-

pleres med specifikke vurderinger for hvert enkelt af **Unionens** større aktivitetsområder.

2. Revisionsretten efterprøver lovligheden og den formelle rigtighed af indtægterne og udgifterne og sikrer sig, at den økonomiske forvaltning har været forsvarlig. I forbindelse hermed aflægges den navnlig beretning om eventuelle uregelmæssigheder.

Revision af indtægterne sker på grundlag af fastlæggelser og indbetalinger af indtægter til **Unionen**.

Revision af udgifterne sker på grundlag af indgåede forpligtelser og afholdte udgifter.

Sådan revision kan foretages inden afslutningen af regnskaberne for det pågældende regnskabsår.

3. Revisionen foretages på grundlag af regnskabsbilag og i fornødent omfang ved undersøgelser på stedet i **Unionens** øvrige institutioner, de organer, **kontorer eller agenturer**, der forvalter indtægter eller udgifter på **Unionens** vegne, og i medlemsstaterne, herunder hos enhver fysisk eller juridisk person, der modtager betalinger fra budgettet. Revision i medlemsstaterne foretages i forbindelse med de nationale revisionsinstitutioner eller, såfremt disse ikke har de fornødne beføjelser, i forbindelse med de kompetente nationale myndigheder. Revisionsretten og medlemsstaternes revisionsinstitutioner skal samarbejde på grundlag af tillid, men samtidig således, at de bevarer deres uafhængighed. Disse institutioner eller myndigheder meddeler Revisionsretten, om de er indforstået med at deltage i revisionen.

Unionens øvrige institutioner, de organer, **kontorer eller agenturer**, der forvalter indtægter eller udgifter på **Unionens** vegne, enhver fysisk eller juridisk person, der modtager betalinger fra budgettet, og de nationale revisionsinstitutioner eller, såfremt disse ikke har de fornødne beføjelser, de kompetente nationale myndigheder afgiver på Revisionsrettens begæring alle dokumenter eller oplysninger, der er nødvendige til gennemførelse af Revisionsrettens opgaver.

I forbindelse med Den Europæiske Investeringsbanks forvaltning af **Unionens** udgifter og indtægter reguleres Revisionsrettens adgang til oplysninger, som Banken ligger inde med, af en aftale mellem Revisionsretten, Banken og Kommissionen. Hvis der ikke indgås nogen aftale, skal Revisionsretten ikke desto mindre have adgang til oplysninger, der er nødvendige for revisionen af de af **Unionens** udgifter og indtægter, som Banken forvalter.

4. Efter hvert regnskabsårs udløb udarbejder Revisionsretten en årsberetning. Denne beretning oversendes til **Unionens** øvrige institutioner og offentliggøres i Den Europæiske Unions Tidende sammen med de nævnte institutioners besvarelser af Revisionsrettens bemærkninger.

Revisionsretten kan endvidere når som helst fremkomme med bemærkninger, navnlig i form af særberetninger, til særlige spørgsmål og på begæring fra en af **Unionens** øvrige institutioner afgive udtalelser.

Den vedtager sine årsberetninger, sine særberetninger eller sine udtalelser med et flertal af sine medlemmers stemmer. Dog kan den af sin midte oprette afdelinger med henblik på vedtagelse af bestemte typer beretninger eller udtalelser på betingelser fastsat i dens forretningsorden.

Den bistår Europa-Parlamentet og Rådet i forbindelse med revisionen af og gennemførelsen af budgettet.

Revisionsretten fastsætter selv sin forretningsorden. Denne skal godkendes af Rådet.

KAPITEL 2

UNIONENS RETSAKTER, VEDTAGELSESPROCEDURER OG ANDRE BESTEMMELSER

1. AFDELING

UNIONENS RETSAKTER

Artikel 288 (tidligere art. 249 EF)

* Forordninger, direktiver, afgørelser, henstillinger og udtalelser

For at udøve Unionens beføjelser vedtager institutionerne forordninger, direktiver, afgørelser, henstillinger og udtalelser.

En forordning er almengyldig. Den er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Et direktiv er med hensyn til det tilsigtede mål bindende for enhver medlemsstat, som det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

En **afgørelse** er bindende i alle enkeltheder. **Når den angiver, hvem den er rettet til, er den kun bindende for disse.**

Henstillinger og udtalelser er ikke bindende.

Artikel 289

* Lovgivningsmæssige retsakter

1. Den almindelige lovgivningsprocedure består i, at en forordning, et direktiv eller en afgørelse vedtages af Europa-Parlamentet og Rådet i fællesskab på forslag af Kommissionen. Denne procedure er fastlagt i artikel 294.
2. I specifikke tilfælde, der er fastsat i traktaterne, vedtages forordninger, direktiver eller afgørelser af Europa-Parlamentet med deltagelse af Rådet eller af Rådet med deltagelse af Europa-Parlamentet, og dette udgør en særlig lovgivningsprocedure.
3. Retsakter vedtaget ved en lovgivningsprocedure er lovgivningsmæssige retsakter.
4. I de specifikke tilfælde, der er fastsat i traktaterne, kan retsakter vedtages på initiativ af en gruppe medlemsstater eller af Europa-Parlamentet efter henstilling fra Den Europæiske Centralbank eller på begæring af Domstolen eller Den Europæiske Investeringsbank.

Artikel 290

* Delegerede retsakter

1. Kommissionen kan i en lovgivningsmæssig retsakt få delegeret beføjelse til at vedtage almenlydige, ikke-lovgivningsmæssige retsakter, der supplerer eller ændrer visse ikke-væsentlige elementer i den lovgivningsmæssige retsakt.

De lovgivningsmæssige retsakter afgrænser udtrykkeligt delegationens formål, indhold, omfang og varighed. De væsentlige elementer på et område er forbeholdt den lovgivningsmæssige retsakt og kan derfor ikke være omfattet af delegation.

2. De lovgivningsmæssige retsakter fastlægger udtrykkeligt de betingelser, der gælder for delegationen, og som kan være følgende:

- a) Europa-Parlamentet eller Rådet kan beslutte at tilbagekalde delegationen
- b) den delegerede retsakt kan kun træde i kraft, hvis Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for den frist, der er fastsat i den lovgivningsmæssige retsakt.

I de tilfælde, der er nævnt i litra a) og b), træffer Europa-Parlamentet afgørelse med et flertal af medlemmernes stemmer, og Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Adjektivet "delegeret" eller "delegerede" indsættes i de delegerede retsakters titel.

Artikel 291

* Gennemførelsesretsakter

1. Medlemsstaterne træffer alle de nationale foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre Unionens juridisk bindende retsakter.

2. Når ensartede betingelser for gennemførelse af Unionens juridisk bindende retsakter er nødvendige, tildeler disse retsakter Kommissionen eller - i specifikke behørigt begrundede tilfælde samt i de tilfælde, der er fastsat i artikel 24 og 26 i traktaten om Den Europæiske Union - Rådet gennemførelsesbeføjelser.

3. Med henblik på stk. 2 fastsætter Europa-Parlamentet og Rådet ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure på forhånd generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser.

4. Orddelen "gennemførelses-" eller ordene "om gennemførelse af" indsættes i gennemførelsesretsakternes overskrift.

Artikel 292

* Henstillinger

Rådet vedtager henstillinger. Det træffer afgørelse på forslag af Kommissionen i alle de tilfælde, hvor det i henhold til traktaterne skal vedtage retsakter på forslag af Kommissionen. Det træffer afgørelse med enstemmighed på de områder, hvor der kræves enstemmighed ved vedtagelse af en EU-retsakt. Kommissionen samt Den Europæiske Centralbank vedtager i de specifikke tilfælde, der er fastsat i traktaterne, henstillinger.

2. AFDELING

**PROCEDURER FOR VEDTAGELSE AF RETSAKTER OG
ANDRE BESTEMMELSER**

Artikel 293 (tidligere art. 250 EF)

* Rådets ændring af Kommissionens forslag; Kommissionens ændring eller tilbagetrækning af forslag

1. Når Rådet i medfør af **traktaterne** træffer afgørelse på forslag af Kommissionen, kan **Rådet** kun ændre dette forslag **med enstemmighed, jf. dog artikel 294, stk. 10 og 13, artikel 310 og 312, artikel 314 og artikel 315, stk. 2.**

2. Så længe Rådet ikke har truffet afgørelse, kan Kommissionen ændre sit forslag under hele forløbet af de procedurer, der fører frem til vedtagelse af en **EU-retsakt.**

Artikel 294 (tidligere art. 251 EF)

* Den almindelige lovgivningsprocedure

1. Når der i **traktaterne** henvises til **den almindelige lovgivningsprocedure** med henblik på vedtagelse af en retsakt, anvendes følgende fremgangsmåde:

2. Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet og Rådet et forslag.

Førstebehandling

3. Europa-Parlamentet fastlægger sin førstebehandlingsholdning og meddeler Rådet den.

4. Hvis Rådet godkender Europa-Parlamentets holdning, vedtages den pågældende retsakt i en formulering, der svarer til Europa-Parlamentets holdning.

5. Hvis Rådet ikke godkender Europa-Parlamentets holdning, fastlægger det sin førstebehandlingsholdning og meddeler Europa-Parlamentet den.

6. Rådet giver Europa-Parlamentet en udførlig redegørelse for grundene til sin førstebehandlingsholdning. Kommissionen giver Europa-Parlamentet en udførlig redegørelse for sin holdning.

Andenbehandling

7. Hvis Europa-Parlamentet inden for en frist på tre måneder efter meddelelsen

a) godkender **Rådets førstebehandlings**holdning eller ikke har udtalt sig, anses den pågældende retsakt for vedtaget i den **formulering, der svarer til Rådets** holdning

b) med **et** flertal **af** sine medlemmer forkaster **Rådets førstebehandlings**holdning, anses den pågældende retsakt for ikke-vedtaget

c) med **et** flertal **af** sine medlemmer foreslår ændringer til **Rådets førstebehandlings**holdning, sendes den således ændrede tekst til Rådet og til Kommissionen, som afgiver udtalelse om disse ændringer.

8. Hvis Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal, inden for en frist på tre måneder efter modtagelsen af Europa-Parlamentets ændringer

a) **godkender** alle disse ændringer, anses den pågældende retsakt for vedtaget

b) ikke godkender alle ændringerne, indkalder formanden for Rådet efter aftale med formanden for Europa-Parlamentet inden for en frist på seks uger til et møde i Forligsudvalget.

9. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed om de ændringer, som Kommissionen har afgivet negativ udtalelse om.

Forligsprocedure

10. Forligsudvalget, der sammensættes af Rådets medlemmer eller deres repræsentanter og et tilsvarende antal **medlemmer, der repræsenterer** Europa-Parlamentet, har til opgave at skabe enighed om et fælles udkast, som kan accepteres af et kvalificeret flertal af Rådets medlemmer eller disses repræsentanter og **et flertal af de medlemmer, der repræsenterer Europa-Parlamentet, inden for en frist på seks uger efter indkaldelsen på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets andenbehandlings**holdninger.

11. Kommissionen deltager i Forligsudvalgets arbejde og tager de nødvendige initiativer med **henblik** på at **forlige** Europa-Parlamentets og Rådets holdninger.

12. Hvis Forligsudvalget inden for en frist på seks uger efter indkaldelsen ikke **godkender noget fælles udkast**, anses den foreslåede retsakt for ikke-vedtaget.

Tredjebehandling

13. Hvis Forligsudvalget inden for denne frist godkender et fælles udkast, har Europa-Parlamentet og Rådet hver især en frist på seks uger fra godkendelsen til at vedtage den pågældende retsakt i overensstemmelse med det fælles udkast, idet Europa-Parlamentet træffer afgørelse med et flertal af de afgivne stemmer og Rådet med kvalificeret flertal. Hvis dette ikke sker, anses den foreslåede retsakt for ikke-vedtaget.

14. De i denne artikel anførte frister på tre måneder og seks uger forlænges på Europa- Parlamentets eller Rådets initiativ med henholdsvis højst en måned **og** højst to uger.

Særlige bestemmelser

15. Når en lovgivningsmæssig retsakt i de tilfælde, der er fastsat i traktaterne, underkastes den almindelige lovgivningsprocedure på initiativ af en gruppe af medlemsstater, efter henstilling fra Den Europæiske Centralbank eller på anmodning af Domstolen, finder stk. 2, stk. 6, andet punktum, og stk. 9 ikke anvendelse.

I disse tilfælde sender Europa-Parlamentet og Rådet udkastet til retsakt samt deres første- og andenbehandlingsholdninger til Kommissionen. Europa-Parlamentet eller Rådet kan anmode om en udtalelse fra Kommissionen under hele forløbet af proceduren, ligesom Kommissionen kan afgive udtalelse på eget initiativ. Den kan, hvis den finder det nødvendigt, deltage i Forligsudvalget i overensstemmelse med stk. 11.

Artikel 295

* Interinstitutionelt samarbejde

Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen holder indbyrdes samråd og aftaler i fællesskab formerne for deres samarbejde. Med henblik herpå kan de inden for traktaternes rammer indgå interinstitutionelle aftaler, der kan antage bindende karakter.

Artikel 296 (tidligere art. 253 EF)

* Begrundelsespligt for retsakter

Når det ikke er fastsat i traktaterne, hvilken type retsakt der skal vedtages, tager institutionerne i hvert enkelt tilfælde stilling hertil under overholdelse af gældende procedurer og proportionalitetsprincippet.

Retsakter skal begrundes og henviser til de forslag, **initiativer**, **henstillinger**, **anmodninger** og **udtalelser**, **der kræves** i henhold til **traktaterne**.

Når Europa-Parlamentet og Rådet får forelagt et udkast til en lovgivningsmæssig retsakt, kan de ikke vedtage retsakter, der ikke er omhandlet i den lovgivningsprocedure, der gælder på det pågældende område.

Artikel 297 (tidligere art. 254 EF)

* Offentliggørelse og ikrafttræden; EU-Tidende

1. Lovgivningsmæssige retsakter, der vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure, undertegnes af både formanden for Europa-Parlamentet og formanden for Rådet.

Lovgivningsmæssige retsakter, der vedtages efter en særlig lovgivningsprocedure, undertegnes af formanden for den institution, der har vedtaget dem.

Lovgivningsmæssige retsakter offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*. De træder i kraft på det tidspunkt, der er fastsat i retsakterne, eller, hvis et sådant ikke er angivet, på tyvendagen efter offentliggørelsen.

2. Ikke-lovgivningsmæssige retsakter vedtaget i form af forordninger, direktiver og afgørelser, der ikke angiver, hvem de er rettet til, undertegnes af formanden for den institution, der har vedtaget dem.

Forordninger, direktiver, **der er rettet til alle medlemsstaterne, samt afgørelser, der ikke angiver, hvem de er rettet til**, offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*. De træder i kraft på det **tidspunkt, der er fastsat i retsakterne**, eller, hvis et sådant ikke er angivet, på tyvendagen efter offentliggørelsen.

Andre direktiver samt **afgørelser, der angiver, hvem de er rettet til**, meddeles dem, de er rettet til, og får virkning ved denne meddelelse.

Artikel 298

* Åben, effektiv og uafhængig europæisk forvaltning

1. Under udførelsen af deres opgaver støtter Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer sig på en åben, effektiv og uafhængig europæisk forvaltning.

2. Under overholdelse af den vedtægt og de ansættelsesvilkår, der er vedtaget på grundlag af artikel 336, fastsætter Europa-Parlamentet og Rådet ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure bestemmelser med henblik herpå.

Artikel 299 (tidligere art. 256 EF)

* Tvangsfuldbyrdelse af Rådets, Kommissionens og ECB's retsakter

De af Rådets, Kommissionens og **Den Europæiske Centralbanks retsakter**, der indebærer en forpligtelse for andre end stater til at betale en pengeydelse, kan tvangsfuldbyrdes.

Tvangsfuldbyrdelsen sker efter den borgerlige retsplejes regler i den medlemsstat, på hvis område den finder sted. Fuldbyrdelsespåtegning skal efter en prøvelse, der

kun omfatter ægtheden af det pågældende fuldbyrdsgrundlag, påføres af den nationale myndighed, som hver af medlemsstaternes regeringer har udpeget og anmeldt for Kommissionen og **Den Europæiske Unions Domstol**.

Når disse formkrav er opfyldt på rekvirentens begæring, kan denne lade tvangsfuldbyrdsen udføre ved indbringelse direkte for den myndighed, der ifølge den nationale lovgivning er kompetent hertil.

Tvangsfuldbyrdsen kan kun udsættes efter beslutning af **Domstolen**. Prøvelsen af fuldbyrdsforanstaltningernes lovlighed falder dog inden for de nationale dømmende myndigheders kompetence.

KAPITEL 3

UNIONENS RÅDGIVENDE ORGANER

Artikel 300 (erstatte delvis artikel 263 EF)

* Bistand af Regionsudvalget og Det Økonomiske og Sociale Udvalg

1. **Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen bistås af et økonomisk og socialt udvalg og et regionsudvalg med rådgivende funktioner.**
2. **Det Økonomiske og Sociale Udvalg består af repræsentanter for arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer og for organisationer for andre aktører, der er repræsentative for civilsamfundet, navnlig på det socioøkonomiske, borgerretlige, faglige og kulturelle område.**
3. **Regionsudvalget består af repræsentanter for regionale og lokale myndigheder, der enten skal være valgt til en regional eller lokal myndighed eller være politisk ansvarlige over for en valgt forsamling.**
4. **Det Økonomiske og Sociale Udvalgs og Regionsudvalgets medlemmer må ikke være bundet af nogen instruktion. De udfører deres hverv i fuldkommen uafhængighed og i Unionens almene interesse.**
5. **Reglerne i stk. 2 og 3 om karakteren af disse udvalgs sammensætning revideres med jævne mellemrum af Rådet for at tage hensyn til den økonomiske, sociale og demografiske udvikling i Unionen. Rådet vedtager på forslag af Kommissionen afgørelser herom.**

1. AFDELING

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Artikel 301 (tidligere art. 258 EF)

* Antallet af medlemmer, sammensætning

Antallet af medlemmer i Det Økonomiske og Sociale Udvalg må ikke overstige 350.

Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed på forslag af Kommissionen, vedtager en afgørelse om udvalgets sammensætning.

Artikel 302 (tidligere art. 259 EF)

* Udnævnelsesprocedure, embedsperiode

1. Udvalgets medlemmer beskikkes for **fem** år. Rådet vedtager den liste over medlemmer, der er udarbejdet i overensstemmelse med hver medlemsstats indstilling. Genbeskikkelse af udvalgets medlemmer kan finde sted.

2. Rådet **træffer afgørelse efter høring af** Kommissionen. Det kan indhente udtalelser fra europæiske organisationer, der repræsenterer de forskellige økonomiske og sociale sektorer **og civilsamfundet**, som berøres af **Unionens** virksomhed.

Artikel 303 (tidligere art. 260 EF)

* Valg af formand og præsidium, forretningsorden

Udvalget vælger af sin midte sin formand og sit præsidium for et tidsrum af **to et halvt** år.

Det fastsætter selv sin forretningsorden.

Udvalget indkaldes af formanden efter **Europa-Parlamentets**, Rådets eller Kommissionens anmodning. Det kan ligeledes træde sammen på eget initiativ.

Artikel 304 (tidligere art. 262 EF)

* Høring, udtalelse på eget initiativ

Udvalget **høres** i de tilfælde, der er nævnt i denne traktat, af **Europa-Parlamentet**, Rådet eller Kommissionen. Disse institutioner kan høre udvalget i alle tilfælde, hvor de finder det hensigtsmæssigt. Udvalget kan selv tage initiativ til at afgive udtalelse i tilfælde, hvor det finder det hensigtsmæssigt.

Hvis **Europa-Parlamentet**, Rådet eller Kommissionen finder det nødvendigt, giver de udvalget en frist for fremsættelsen af dets udtalelse. Denne frist skal være på mindst en måned fra det tidspunkt, hvor formanden har fået meddelelse herom. Efter fristens udløb kan sagen behandles, uanset at udtalelse ikke foreligger.

Udvalgets udtalelse samt et referat af forhandlingerne tilstilles af **Europa-Parlamentet**, Rådet og Kommissionen.

2. AFDELING

REGIONSUDVALGET

Artikel 305 (tidligere art. 263, stk. 2-4 EF)

* Sammensætning, beskikkelse, uafhængighed m.v.

Antallet af medlemmer i Regionsudvalget må ikke overstige 350.

Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed på forslag af Kommissionen, vedtager en afgørelse om udvalgets sammensætning.

Udvalgets medlemmer samt et tilsvarende antal suppleanter beskikkes for **fem** år. Genbeskikkelse kan finde sted. Rådet vedtager den liste over medlemmer og suppleanter, der er udarbejdet efter indstilling fra hver enkelt medlemsstat. Ved udløbet af det i **artikel 300, stk. 3**, omhandlede mandat, som kvalificerede de pågældende til indstillingen, ophører deres mandat i udvalget automatisk, og der beskikkes efter samme fremgangsmåde en efterfølger for den resterende del af mandatperioden. Et medlem af udvalget kan ikke samtidig være medlem af Europa-Parlamentet.

Artikel 306 (tidligere art. 264 EF)

* Valg af formand og præsidium, forretningsorden

Regionsudvalget vælger af sin midte sin formand og sit præsidium for et tidsrum af to **et halvt** år.

Det fastsætter selv sin forretningsorden.

Udvalget indkaldes af formanden efter **Europa-Parlamentets**, Rådets eller Kommissionens anmodning. Det kan ligeledes træde sammen på eget initiativ.

Artikel 307 (tidligere art. 265 EF)

* Høring, udtalelse på eget initiativ

Regionsudvalget høres af **Europa-Parlamentet**, Rådet eller Kommissionen i de tilfælde, der er nævnt i **traktaterne**, og i alle andre tilfælde, især vedrørende grænseoverskridende samarbejde, hvor en af disse institutioner finder det hensigtsmæssigt.

Hvis **Europa-Parlamentet**, Rådet eller Kommissionen finder det nødvendigt, giver de udvalget en frist for fremsættelsen af dets udtalelse. Denne frist skal være på mindst en måned fra det tidspunkt, hvor formanden har fået meddelelse herom. Efter fristens udløb kan sagen behandles, uanset at udtalelsen ikke foreligger.

Når Det Økonomiske og Sociale Udvalg høres i henhold til artikel 304, underrettes Regionsudvalget af **Europa-Parlamentet**, Rådet eller Kommissionen om denne anmodning om udtalelse. Regionsudvalget kan, når det finder, at der er særlige regionale interesser på spil, afgive en udtalelse herom.

Det kan afgive udtalelse på eget initiativ i de tilfælde, hvor det finder det hensigtsmæssigt.

Udvalgets udtalelser samt et referat af forhandlingerne tilstilles **Europa-Parlamentet**, Rådet og Kommissionen.

KAPITEL 4

DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK

Artikel 308 (tidligere art. 266 EF)

* Juridisk status, medlemmer, vedtægter

Den Europæiske Investeringsbank har status som juridisk person.

Den Europæiske Investeringsbanks medlemmer er medlemsstaterne.

Den Europæiske Investeringsbanks vedtægter indeholdes i en protokol, der knyttes som bilag til **traktaterne**. Rådet kan på anmodning af Den Europæiske Investeringsbank og efter høring af Europa-Parlamentet og Kommissionen eller på **forslag** af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet og Den Europæiske Investeringsbank med enstemmighed **efter en særlig lovgivningsprocedure** ændre Bankens vedtægter.

Artikel 309 (tidligere art. 267 EF)

* EIB's opgaver

Den Europæiske Investeringsbank har til opgave ved anvendelse dels af midler lånt på kapitalmarkedet, dels af egne midler, i **Unionens** interesse at bidrage til en afbalanceret og gnidningsløs udvikling af det **indre marked**. I dette øjemed letter den, ved ydelse af lån og garantier og uden sigte på fortjeneste, finansieringen af nedenævnte projekter inden for alle erhvervssektorer:

- a) projekter, som har ophjælpning af mindre udviklede områder for øje
- b) projekter, som tager sigte på modernisering eller omstilling af virksomheder eller skabelse af nye beskæftigelsesmuligheder, foranlediget af det **indre markeds** gennemførelse **eller funktion**, men som på grund af deres omfang eller karakter ikke fuldt ud kan finansieres ved udnyttelse af de i de enkelte medlemsstater tilstedeværende midler
- c) projekter af fælles interesse for flere medlemsstater, som på grund af deres omfang eller karakter ikke fuldt ud kan finansieres ved udnyttelse af de i de enkelte medlemsstater tilstedeværende midler.

Under udførelsen af sine opgaver letter Banken finansieringen af investeringsprogrammer sammen med støtte fra strukturfondene og andre af **Unionens** finansielle instrumenter.

AFSNIT II

FINANSIELLE BESTEMMELSER

Artikel 310 (tidligere art. 268 EF)

* Budgettet

1. Alle **Unionens** indtægter og udgifter, skal anslås for hvert regnskabsår og optages i budgettet.

Unionens årlige budget fastlægges af Europa-Parlamentet og Rådet i overensstemmelse med artikel 314.

Indtægter og udgifter på budgettet skal balancere.

2. De udgifter, der er opført på budgettet, bevilges for et regnskabsår ad gangen i overensstemmelse med den forordning, der er nævnt i artikel 322.

3. Før der kan afholdes udgifter på budgettet, skal der vedtages en juridisk bindende EU-retsakt, der giver et retsgrundlag for Unionens tiltag og for afholdelsen af den dertil svarende udgift i overensstemmelse med den forordning, der er nævnt i artikel 322, med de undtagelser, der måtte være fastsat heri.

4. For at sikre budgetdisciplin vedtager Unionen ingen retsakter, der kan have betydelig indvirkning på budgettet, uden at afgive forsikring om, at de udgifter, der følger af disse retsakter, kan finansieres inden for rammerne af Unionens egne indtægter og under overholdelse af den flerårige finansielle ramme, der er nævnt i artikel 312.

5. Budgettet gennemføres i overensstemmelse med princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning. Medlemsstaterne og Unionen samarbejder med henblik på at sikre, at bevillingerne på budgettet anvendes i overensstemmelse med dette princip.

6. Unionen og medlemsstaterne bekæmper i overensstemmelse med artikel 325 svig og enhver anden ulovlig aktivitet, der skader Unionens finansielle interesser.

KAPITEL 1

UNIONENS EGNE INDTÆGTER

Artikel 311 (tidligere art. 269 EF)

* Unionens egne indtægter

Unionen tilvejebringer de nødvendige midler med henblik på at nå sine mål og gennemføre sin politik.

Budgettet finansieres med forbehold af andre indtægter fuldt ud af egne indtægter.

Rådet vedtager efter en særlig lovgivningsprocedure med enstemmighed og efter høring af Europa-Parlamentet en afgørelse, der fastlægger bestemmelser vedrørende ordningen for Unionens egne indtægter. Inden for denne ramme kan der også indføres nye kategorier af egne indtægter, og en eksisterende kategori kan ophæves. Denne afgørelse træder først i kraft, når medlemsstaterne har godkendt den i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

Rådet fastsætter ved forordning efter en særlig lovgivningsprocedure gennemførelsesforanstaltningerne i forbindelse med ordningen for Unionens egne indtægter, for så vidt dette er fastsat i den afgørelse, der er vedtaget på grundlag af stk. 3. Rådet træffer afgørelse efter at have indhentet Europa-Parlamentets godkendelse.

KAPITEL 2

DEN FLERÅRIGE FINANSIELLE RAMME

Artikel 312

* Formål, periode, indhold

1. Formålet med den flerårige finansielle ramme er at sikre en velordnet udvikling i Unionens udgifter inden for rammerne af dens egne indtægter.

Den fastlægges for en periode på mindst fem år.

Unionens årlige budget overholder den flerårige finansielle ramme.

2. Rådet vedtager efter en særlig lovgivningsprocedure en forordning, der fastlægger den flerårige finansielle ramme. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed, når Europa-Parlamentet har givet sin godkendelse med et flertal af sine medlemmer.

Det Europæiske Råd kan med enstemmighed vedtage en afgørelse, der gør det muligt for Rådet at vedtage den forordning, der er nævnt i første afsnit, med kvalificeret flertal.

3. Den finansielle ramme fastlægger de årlige lofter for bevillinger til forpligtelser for hver enkelt udgiftskategori og det årlige loft for bevillinger til betalinger. Udgiftskategorierne, hvoraf der er et begrænset antal, svarer til Unionens vigtigste aktivitetsområder.

Den finansielle ramme omfatter alle andre bestemmelser, der kan medvirke til en problemfri afvikling af den årlige budgetprocedure.

4. Hvis Rådet ved udløbet af den foregående finansielle ramme ikke har vedtaget en forordning om en ny finansiell ramme, forlænges gyldighedsperioden for de lofter og andre bestemmelser, der gælder for den foregående finansielle rammes sidste år, indtil denne retsakt er vedtaget.

5. Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen træffer under hele proceduren frem til vedtagelsen af den finansielle ramme de nødvendige foranstaltninger med henblik på at lette denne vedtagelse.

KAPITEL 3

UNIONENS ÅRLIGE BUDGET

Artikel 313 (tidligere art. 272, stk. 1 EF)

* Regnskabsåret

Regnskabsåret løber fra den 1. januar til den 31. december.

Artikel 314 (tidligere art. 272 EF)

* Vedtagelse af Unionens årlige budget

Europa-Parlamentet og Rådet fastlægger efter en særlig lovgivningsprocedure Unionens årlige budget i overensstemmelse med følgende bestemmelser:

1. Hver **institution, bortset fra Den Europæiske Centralbank**, opstiller inden den 1. juli et overslag over sine udgifter **for det følgende regnskabsår**. Kommissionen sammenfatter disse overslag i et budgetforslag, der kan indeholde afvigende overslag.

Dette forslag indeholder et overslag over indtægterne og et overslag over udgifterne.

2. Kommissionen forelægger **Europa-Parlamentet og Rådet et forslag, som indeholder budgetforslaget**, senest den 1. september i det år, der ligger forud for det, forslaget vedrører.

Kommissionen kan ændre budgetforslaget under procedurens forløb indtil indkaldelsen af det forligsudvalg, der er nævnt i stk. 5.

3. **Rådet vedtager sin holdning til budgetforslaget og sender den til Europa-Parlamentet** senest den 1. oktober i det år, der ligger forud for det, forslaget vedrører. **Det giver Europa-Parlamentet en udførlig redegørelse for grundene til sin holdning.**

4. Hvis Europa-Parlamentet inden for **en frist på 42 dage efter modtagelsen**

a) **godkender Rådets holdning, er budgettet vedtaget**

b) **ikke har udtalt sig, anses budgettet for vedtaget**

c) med et flertal af sine medlemmer vedtager **ændringer, sendes det således ændrede forslag til Rådet og Kommissionen. Formanden for Europa-Parlamentet indkalder efter aftale med formanden for Rådet straks til et møde i Forligsudvalget. Forligsudvalget træder imidlertid ikke sammen, hvis Rådet inden for en**

frist på ti dage efter fremsendelsen meddeler Europa-Parlamentet, at det godkender alle dets ændringer.

5. Forligsudvalget, der sammensættes af Rådets medlemmer eller deres repræsentanter og et tilsvarende antal medlemmer, der repræsenterer Europa-Parlamentet, har til opgave på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets holdninger inden for en frist på 21 dage efter indkaldelsen at skabe enighed om et fælles udkast, som kan accepteres af et kvalificeret flertal af Rådets medlemmer eller disses repræsentanter og et flertal af de medlemmer, der repræsenterer Europa-Parlamentet.

Kommissionen deltager i Forligsudvalgets arbejde og tager de nødvendige initiativer med henblik på at forlige Europa-Parlamentets og Rådets holdninger.

6. Hvis Forligsudvalget inden for den frist på 21 dage, der er omhandlet i stk. 5, når til enighed om et fælles udkast, har Europa-Parlamentet og Rådet hver især en frist på fjorten dage fra datoen for opnåelsen af denne enighed til at godkende det fælles udkast.

7. Hvis inden for den frist på 14 dage, der er omhandlet i stk. 6,

a) Europa-Parlamentet og Rådet begge godkender det fælles udkast eller undlader at træffe afgørelse, eller hvis en af disse institutioner godkender det fælles udkast, mens den anden undlader at træffe afgørelse, anses budgettet for endeligt vedtaget i overensstemmelse med det fælles udkast, eller

b) Europa-Parlamentet, der træffer afgørelse med et flertal af sine medlemmer, og Rådet begge forkaster det fælles udkast, eller hvis en af disse institutioner forkaster det fælles udkast, mens den anden undlader at træffe afgørelse, forelægger Kommissionen et nyt budgetforslag, eller

c) Europa-Parlamentet, der træffer afgørelse med et flertal af sine medlemmer, forkaster det fælles udkast, mens Rådet godkender det, forelægger Kommissionen et nyt budgetforslag, eller

d) Europa-Parlamentet godkender det fælles udkast, mens Rådet forkaster det, kan Europa-Parlamentet, der træffer afgørelse med et flertal af sine medlemmer og tre femtedele af de afgivne stemmer, inden for en frist på fjorten dage fra datoen for Rådets forkastelse beslutte at bekræfte alle eller nogle af de ændringer, der er nævnt i stk. 4, litra c). Hvis en ændring foretaget af Europa-Parlamentet ikke bekræftes, bevares den holdning, der er godkendt i Forligsudvalget, med hensyn til den budgetpost, som den pågældende ændring vedrører. Budgettet anses for endeligt vedtaget på dette grundlag.

8. Hvis Forligsudvalget inden for den frist på 21 dage, der er omhandlet i stk. 5, ikke når til enighed om et fælles udkast, forelægger Kommissionen et nyt budgetforslag.

9. Når den i denne artikel foreskrevne procedure er afsluttet, fastslår Europa-Parlamentets formand, at budgettet er endeligt vedtaget.

10. Hver institution udøver de beføjelser, der tilkommer den i henhold til denne artikel, under iagttagelse af **traktaterne** og de i medfør af **disse** udstedte retsakter, navnlig **vedrørende Unionens** egne indtægter og **balancen** mellem indtægter og udgifter.

Artikel 315 (tidligere art. 273 EF)

* Midlertidigt budget, tolvte dele

Såfremt budgettet ikke er **endeligt** vedtaget ved regnskabsårets begyndelse, kan der i henhold til bestemmelserne i **den** i medfør af artikel 322 udstedte **forordning** på grundlag af hver hovedkonto afholdes månedlige udgifter på indtil en tolvtedel af **de bevillinger, der er opført under det pågældende kapitel i budgettet for det forrige regnskabsår, dog uden mulighed for overskridelse af en tolvtedel af de bevillinger, der er opført i samme kapitel i budgetforslaget.**

Under forudsætning af, at de øvrige betingelser i stk. 1 iagttages, kan Rådet **på forslag af Kommissionen** tillade udgifter, der overstiger denne tolvtedel i **overensstemmelse med den i medfør af artikel 322 udstedte forordning. Det sender straks sin afgørelse til Europa-Parlamentet.**

Den afgørelse, der er nævnt i stk. 2, fastsætter de nødvendige foranstaltninger vedrørende indtægter med henblik på at sikre gennemførelsen af denne artikel under overholdelse af de retsakter, der er nævnt i artikel 311.

Den træder i kraft tredive dage efter vedtagelsen, hvis Europa-Parlamentet, der træffer afgørelse med et flertal af sine medlemmer, inden for denne frist ikke beslutter at reducere disse udgifter.

Artikel 316 (tidligere art. 271 EF)

* Bevilling af udgifter og overførsel af bevillinger

På de betingelser, der fastsættes i medfør af artikel 322, kan bevillinger, som ikke er beregnet til dækning af personaleudgifter, og som ikke er udnyttede ved regnskabsårets udløb, overføres, men kun til det følgende regnskabsår.

Bevillingerne opdeles i hovedkonti efter udgifternes art eller formål og opdeles yderligere i overensstemmelse med **den** i medfør af artikel 322 udstedte **forordning.**

Europa-Parlamentets, **Det Europæiske Råd**, Rådets og Kommissionens samt **Domstolens** udgifter opføres i særskilte afsnit i budgettet, dog således at en særlig ordning kan gennemføres for visse fællesudgifter.

KAPITEL 4

GENNEMFØRELSE AF BUDGETTET OG DECHARGE

Artikel 317 (tidligere art. 274 EF)

* Gennemførelse af budgettet

Inden for rammerne af de givne bevillinger og i overensstemmelse med bestemmelserne i **den** i medfør af artikel 322 udstedte **forordning** gennemfører Kommissionen **på eget ansvar** budgettet i **samarbejde med medlemsstaterne** i overensstemmelse med princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning. Medlemsstaterne samarbejder med Kommissionen med henblik på at sikre, at bevillingerne anvendes i overensstemmelse med princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning.

Forordningen fastsætter medlemsstaternes kontrol- og revisionsforpligtelser i forbindelse med gennemførelsen af budgettet og det deraf følgende ansvar. Den fastsætter også det ansvar og de særlige bestemmelser, der gælder i forbindelse med den enkelte institutions medvirken ved afholdelsen af egne udgifter.

Med de begrænsninger og på de betingelser, der fastsættes i **den** i medfør af artikel 322 udstedte **forordning**, kan Kommissionen inden for budgettets rammer overføre bevillinger dels fra en hovedkonto til en anden hovedkonto, dels fra en underkonto til en anden underkonto.

Artikel 318 (tidligere art. 275 EF)

* Regnskab

Kommissionen forelægger hvert år **Europa-Parlamentet og Rådet** regnskabet vedrørende anvendelsen af budgettets poster i det forløbne regnskabsår. Den forelægger endvidere en oversigt over **Unionens** aktiver og passiver.

Kommissionen forelægger ligeledes Europa-Parlamentet og Rådet en evalueringsrapport om Unionens finanser på grundlag af de resultater, der er opnået især i forhold til bemærkningerne fra Europa-Parlamentet og Rådet i henhold til artikel 319.

Artikel 319 (tidligere art. 276 EF)

* Decharge

1. Europa-Parlamentet meddeler efter henstilling fra Rådet, Kommissionen decharge for gennemførelsen af budgettet. Med henblik herpå gennemgår det næst efter Rådet **det regnskab, den oversigt og den evalueringsrapport, der er nævnt i artikel 318**, Revisionsrettens årsberetning med tilhørende svar fra de kontrollerede institutioner til Revisionsrettens bemærkninger, den revisionserklæring, der er omhandlet i artikel 287, stk. 1, andet afsnit, samt Revisionsrettens særberetninger.

2. Før Europa-Parlamentet meddeler Kommissionen decharge, og når det ellers finder det påkrævet i forbindelse med Kommissionens udøvelse af dennes beføjelser med hensyn til gennemførelsen af budgettet, kan det anmode Kommissionen om at redegøre for afholdelsen af udgifterne eller for, hvorledes de finansielle kontrolsystemer fungerer. Kommissionen forelægger alle fornødne oplysninger for Europa-Parlamentet på dettes begæring.

3. Kommissionen træffer alle egnede foranstaltninger til at efterkomme bemærkningerne i afgørelserne om decharge og andre bemærkninger fra Europa-Parlamentet i forbindelse med afholdelsen af udgifterne samt de kommentarer, der ledsager de henstillinger om decharge, som Rådet vedtager.

Kommissionen aflægger efter anmodning fra Europa-Parlamentet eller Rådet beretning om, hvilke foranstaltninger den har truffet på baggrund af disse bemærkninger og kommentarer, navnlig om instrukserne til de tjenestegrene, der varetager budgettets gennemførelse. Sådanne beretninger tilsendes ligeledes Revisionsretten.

KAPITEL 5

FÆLLES BESTEMMELSER

Artikel 320 (tidligere art. 277 EF)

* Regningsenhed

Den flerårige finansielle ramme og det årlige budget opstilles i euro.

Artikel 321 (tidligere art. 278 EF)

* Valutatransaktioner og finansielle transaktioner

Under forudsætning af, at Kommissionen underretter de kompetente myndigheder i de pågældende medlemsstater, kan den overføre sine tilgodehavender i en medlemsstats valuta til en anden medlemsstats valuta i det omfang, det er påkrævet for at kunne anvende disse tilgodehavender til de i **traktaterne** fastsatte formål.

Hvis Kommissionen har disponible tilgodehavender eller tilgodehavender, der kan frigøres, i de valutaer, den har brug for, skal den så vidt muligt undgå at foretage sådanne overførsler.

Kommissionen står i forbindelse med hver medlemsstat gennem en af medlemsstaten udpeget myndighed. Ved gennemførelsen af sine finansielle transaktioner anvender den den pågældende medlemsstats seddelbank eller et andet af medlemsstaten godkendt pengeinstitut.

Artikel 322 (tidligere art. 279 EF)

* Finansielle regler m.v.

1. Europa-Parlamentet og Rådet, der træffer afgørelse efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af Revisionsretten, vedtager ved forordning:

- a) **finansielle regler, der** navnlig **fastsætter** de nærmere retningslinjer for opstillingen og gennemførelsen af budgettet og for regnskabsaflæggelsen og revisionen
- b) **regler for kontrollen med de finansielle aktørers og navnlig** de anvisningsberettigedes og regnskabsførernes ansvar.

2. På forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet og Revisionsretten skal Rådet fastsætte de retningslinjer og den fremgangsmåde, hvorefter de i ordningen om **Unionens** egne indtægter fastsatte budgetindtægter stilles til rådighed for Kommissionen, samt fastlægge de foranstaltninger, der skal træffes for i givet fald at imødekomme likviditetsbehovet.

Artikel 323

* Rådighed over tilstrækkelige finansielle midler

Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen sørger for, at der er tilstrækkelige finansielle midler til rådighed til, at Unionen kan opfylde sine juridiske forpligtelser over for tredjemand.

Artikel 324

* Samarbejde om at lette gennemførelsen af budgettet

Formændene for Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen indkaldes på Kommissionens initiativ med jævne mellemrum til møde som led i de budgetprocedurer, der er nævnt i dette kapitel. Formændene træffer alle foranstaltninger, der er nødvendige for at fremme samråd og indbyrdes tilnærmelse af deres respektive institutioners holdninger med henblik på at lette gennemførelsen af dette afsnit.

KAPITEL 6

BEKÆMPELSE AF SVIG

Artikel 325 (tidligere art. 280 EF)

* Bekæmpelse af svig m.v.

1. **Unionen** og medlemsstaterne bekæmper svig og enhver anden ulovlig aktivitet, der skader **Unionens** finansielle interesser, ved hjælp af foranstaltninger, der træffes i overensstemmelse med denne artikel, som virker afskrækkende og er af en sådan art, at de yder en effektiv beskyttelse i medlemsstaterne **samt i Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer.**

2. Medlemsstaterne træffer de samme foranstaltninger til bekæmpelse af svig, der skader **Unionens** finansielle interesser, som til bekæmpelse af svig, der skader deres egne finansielle interesser.

3. Med forbehold af andre bestemmelser i **traktaterne** samordner medlemsstaterne deres optræden med henblik på at beskytte **Unionens** finansielle interesser mod svig. Med henblik herpå tilrettelægger de sammen med Kommissionen et snævert, løbende samarbejde mellem de kompetente myndigheder.

4. **Europa-Parlamentet og Rådet** vedtager **efter den almindelige lovgivningsprocedure** og efter høring af Revisionsretten de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af svig, der skader **Unionens** finansielle interesser, med henblik på at yde en effektiv og ensartet beskyttelse i medlemsstaterne **samt i Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer.**

5. Kommissionen aflægger, i samarbejde med medlemsstaterne, årligt rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om de foranstaltninger, der er truffet for at gennemføre denne artikel.

AFSNIT III

FORSTÆRKET SAMARBEJDE

Artikel 326

* Generelle betingelser for forstærket samarbejde

Et forstærket samarbejde skal overholde traktaterne og gældende EU-ret.

Det må ikke skade det indre marked eller den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed. Det må ikke indebære begrænsning af eller forskelsbehandling i samhandelen mellem medlemsstaterne og må ikke fordreje konkurrencevilkårene mellem dem.

Artikel 327

* Krav om respekt af ikke-deltagende medlemsstater

Et forstærket samarbejde respekterer ikke-deltagende medlemsstaters beføjelser, rettigheder og forpligtelser. Disse medlemsstater må ikke hæmme de deltagende medlemsstaters gennemførelse heraf.

Artikel 328

* Betingelser for deltagelse

1. Et forstærket samarbejde er åbent for alle medlemsstater, når det indføres, forudsat at medlemsstaterne opfylder de eventuelle betingelser for deltagelse, der er fastsat i den bemyndigende afgørelse. Det er ligeledes åbent for alle medlemsstater når som helst derefter, forudsat at medlemsstaterne foruden de nævnte betingelser efterkommer de retsakter, der allerede er vedtaget i henhold hertil.

Kommissionen og de medlemsstater, der deltager i et forstærket samarbejde, skal tilskynde til det størst mulige antal medlemsstaters deltagelse heri.

2. Kommissionen og, når det er relevant, Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik underretter regelmæssigt Europa-Parlamentet og Rådet om udviklingen inden for forstærket samarbejde.

Artikel 329

* Procedure for indførelse af forstærket samarbejde

1. Medlemsstater, der ønsker at indføre et forstærket indbyrdes samarbejde på et af de områder, der er nævnt i traktaterne, dog med undtagelse af områder med enekompetence og den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, retter en anmodning til Kommissionen, hvori de nærmere angiver anvendelsesområdet for det påtænkte forstærkede samarbejde og de mål, der tilstræbes opfyldt hermed. Kommissionen kan forelægge Rådet et forslag herom. Hvis Kommissionen ikke fremsætter noget forslag, giver den de berørte medlemsstater en begrundelse herfor.

Bemyndigelsen til at indlede et forstærket samarbejde som nævnt i første afsnit gives af Rådet på forslag af Kommissionen og efter Europa-Parlamentets godkendelse.

2. De medlemsstater, der ønsker at indføre et forstærket indbyrdes samarbejde inden for rammerne af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, retter anmodning til Rådet. Anmodningen sendes til Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, der afgiver udtalelse om sammenhængen mellem det påtænkte forstærkede samarbejde og Unionens fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, samt til Kommissionen, der afgiver udtalelse, navnlig om sammenhængen mellem det påtænkte forstærkede samarbejde og Unionens øvrige politikker. Anmodningen sendes ligeledes til Europa-Parlamentet til orientering.

Bemyndigelsen til at indlede et forstærket samarbejde gives i form af en afgørelse vedtaget af Rådet med enstemmighed.

Artikel 330

* Deltagelse i forhandlinger og afstemninger

Alle Rådets medlemmer kan deltage i dets forhandlinger, men kun medlemmer af Rådet, som repræsenterer medlemsstater, der deltager i et forstærket samarbejde, deltager i afstemningen.

Ved enstemmighed tæller kun de deltagende medlemsstaters repræsentanters stemmer.

Kvalificeret flertal defineres som angivet i artikel 238, stk. 3.

Artikel 331

* Procedure for de øvrige medlemsstaters deltagelse

1. En medlemsstat, der ønsker at deltage i et igangværende forstærket samarbejde på et af de områder, der er nævnt i artikel 329, stk. 1, meddeler dette til Rådet og Kommissionen. Inden fire måneder efter datoen for modtagelsen af meddelelsen bekræfter Kommissionen den pågældende medlemsstats deltagelse. Den anfører om nødvendigt, at betingelserne for deltagelse er opfyldt, og vedtager de overgangsforanstaltninger, der er nødvendige i forbindelse med gennemførelsen af retsakter, der allerede er vedtaget inden for rammerne af det forstærkede samarbejde.

Hvis Kommissionen imidlertid finder, at betingelserne for deltagelse ikke er opfyldt, angiver den, hvilke bestemmelser der skal træffes for at opfylde disse betingelser, og fastsætter en tidsfrist for fornyet behandling af anmodningen. Efter udløbet af denne tidsfrist tager den anmodningen op til fornyet behandling efter den procedure, der er omhandlet i andet afsnit. Hvis Kommissionen finder, at betingelserne for deltagelse fortsat ikke er opfyldt, kan den pågældende medlemsstat henvise sagen til Rådet, der tager stilling til anmodningen. Rådet træffer afgørelse i henhold til artikel 330. Det kan ligeledes på forslag af Kommissionen vedtage de overgangsforanstaltninger, der er nævnt i andet afsnit.

2. En medlemsstat, der ønsker at deltage i et allerede etableret forstærket samarbejde inden for rammerne af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, meddeler dette til Rådet, til Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og til Kommissionen.

Rådet bekræfter den pågældende medlemsstats deltagelse efter høring af Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og efter eventuelt at have fastslået, at betingelserne for deltagelse er opfyldt. Rådet kan ligeledes på forslag af den højtstående repræsentant vedtage de overgangsforanstaltninger, der er nødvendige i forbindelse med gennemførelsen af retsakter, der allerede er vedtaget inden for rammerne af det forstærkede samarbejde. Hvis Rådet imidlertid finder, at betingelserne for deltagelse ikke er opfyldt, angiver det, hvilke bestemmelser der skal træffes for at opfylde disse betingelser, og fastsætter en tidsfrist for fornyet behandling af anmodningen.

Med henblik på dette stykke træffer Rådet afgørelse med enstemmighed i henhold til artikel 330.

Artikel 332

* Udgifter til gennemførelse af forstærket samarbejde

De udgifter, bortset fra institutionernes administrationsomkostninger, som gennemførelsen af et forstærket samarbejde medfører, afholdes af de deltagende medlemsstater, medmindre Rådet efter høring af Europa-Parlamentet beslutter andet med enstemmighed blandt alle sine medlemmer.

Artikel 333

* Passerelle i forstærket samarbejde

1. Når Rådet i henhold til en bestemmelse i traktaterne, der kan anvendes i forbindelse med et forstærket samarbejde, skal træffe afgørelse med enstemmighed, kan det med enstemmighed efter reglerne i artikel 330 vedtage en afgørelse om, at det skal træffe afgørelse med kvalificeret flertal.

2. Når Rådet i henhold til en bestemmelse i traktaterne, der kan anvendes i forbindelse med et forstærket samarbejde, skal vedtage retsakter efter en særlig lovgivningsprocedure, kan det med enstemmighed efter reglerne i artikel 330 vedtage en afgørelse om, at det skal træffe afgørelse efter den almindelige lovgivningsprocedure. Rådet træffer afgørelse efter høring af Europa-Parlamentet.

3. Stk. 1 og 2 gælder ikke for afgørelser, der har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet.

Artikel 334

* Sammenhæng i Unionens politikker

Rådet og Kommissionen sikrer sammenhæng i de foranstaltninger, der gennemføres inden for rammerne af et forstærket samarbejde, samt sammenhæng mellem disse foranstaltninger og Unionens politikker, og de samarbejder med henblik herpå.

SYVENDE DEL

ALMINDELIGE OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 335 (tidligere art. 282 EF)

* Unionens rets- og handleevne

Unionen har i hver medlemsstat den videstgående rets- og handleevne, som vedkommende stats lovgivning tillægger juridiske personer; det kan i særdeleshed erhverve og afhænde fast ejendom og løsøre og optræde som part i retssager. I denne henseende repræsenteres det af Kommissionen. **Unionen repræsenteres dog af hver af institutionerne inden for rammerne af deres administrative autonomi for så vidt angår de spørgsmål, der vedrører deres respektive funktioner.**

Artikel 336 (tidligere art. 283 EF)

* Vedtægten for tjenestemænd

Europa-Parlamentet og Rådet udfærdiger ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af de øvrige interesserede institutioner vedtægten for tjenestemænd i **Unionen** og ansættelsesvilkårene for **Unionens** øvrige ansatte.

Artikel 337 (tidligere art. 284 EF)

* Kommissionens mulighed for indhentelse af oplysninger

Med henblik på gennemførelsen af de opgaver, der er overdraget den, kan Kommissionen med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat af Rådet, **der træffer afgørelse med simpelt flertal**, i overensstemmelse med **traktaternes** bestemmelser, indhente alle nødvendige oplysninger og foretage alle nødvendige undersøgelser.

Artikel 338 (tidligere art. 285 EF)

* EU-statistikker

1. Med forbehold af artikel 5 i protokollen om statutten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank, vedtager **Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure** foranstaltninger til udarbejdelse af statistikker, hvor det er nødvendigt for, at **Unionen** kan udøve sin virksomhed.

2. Udarbejdelsen af **EU**-statistikker skal være karakteriseret ved upartiskhed, pålidelighed, objektivitet, videnskabelig uafhængighed, omkostningseffektivitet og de

statistiske oplysningers fortrolighed; den må ikke medføre uforholdsmæssigt store byrder for erhvervslivet.

Artikel 339 (tidligere art. 287 EF)

* Tavshedspligt

Medlemmer af **Unionens** institutioner, medlemmerne af udvalgene samt **Unionens** tjenestemænd og øvrige ansatte har — selv efter at deres hverv er ophørt — forpligtelse til ikke at give oplysninger om forhold, som ifølge deres natur er tjenestehemmeligheder, navnlig oplysninger om virksomheder og om deres forretningsforbindelser eller omkostningsforhold.

Artikel 340 (tidligere art. 288 EF)

* Unionens ansvar i og uden for kontraktforhold

Unionens ansvar i kontraktforhold bestemmes efter den lovgivning, der finder anvendelse på den pågældende kontrakt.

For så vidt angår ansvar uden for kontraktforhold, skal **Unionen** i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, erstatte skader forvoldt af dets institutioner eller af dets ansatte under udøvelsen af deres hverv.

Uanset stk. 2 skal Den Europæiske Centralbank i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, erstatte skader forvoldt af den selv eller af dens ansatte under udøvelsen af deres hverv.

De ansattes personlige ansvar over for **Unionen** fastsættes i den vedtægt eller i de ansættelsesvilkår, der gælder for dem.

Artikel 341 (tidligere art. 289 EF)

* Hjemstedet for Unionens institutioner

Hjemstedet for **Unionens** institutioner fastlægges ved overenskomst mellem medlemsstaternes regeringer.

Artikel 342 (tidligere art. 290 EF)

* Sprog

Med forbehold af de i **statutten for Den Europæiske Unions Domstol** fastsatte bestemmelser fastlægger Rådet **ved forordning** med enstemmighed den ordning, der skal gælde for **Unionens** institutioner på det sproglige område.

Artikel 343 (tidligere art. 291 EF)

* Privilegier og immuniteter

Unionen nyder på medlemsstaternes område de for udførelsen af dets opgave nødvendige privilegier og immuniteter på de betingelser, der er fastsat i protokollen af 8. april 1965 vedrørende **Unionens** privilegier og immuniteter. Dette gælder også Den Europæiske Centralbank og Den Europæiske Investeringsbank.

Artikel 344 (tidligere art. 292 EF)

* Forbud mod alternativ afgørelse af tvister

Medlemsstaterne forpligter sig til ikke at søge tvister vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af **traktaterne** afgjort på anden måde end fastsat i traktaten.

Artikel 345 (tidligere art. 295 EF)

* Ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne

De ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne berøres ikke af **traktaterne**.

Artikel 346 (tidligere art. 296 EF)

* Medlemsstaternes væsentlige sikkerhedsinteresser

1. **Traktaternes** bestemmelser er ikke til hinder for følgende regler:

a) ingen medlemsstat er forpligtet til at meddele oplysninger, hvis udbredelse efter dens opfattelse ville stride mod dens væsentlige sikkerhedsinteresser

b) hver medlemsstat kan træffe de foranstaltninger, som den anser for nødvendige til beskyttelse af sine væsentlige sikkerhedsinteresser, og som vedrører fabrikation af eller handel med våben, ammunition og krigsmateriel; disse foranstaltninger må ikke forringe konkurrencevilkårene inden for **det indre marked** for varer, som ikke er bestemt specielt til militære formål.

2. Rådet fastlægger med enstemmighed på forslag af Kommissionen ændringer til den liste, det har fastlagt den 15. april 1958, over de varer, hvorpå bestemmelserne i stk. 1, litra b), finder anvendelse.

Artikel 347 (tidligere art. 297 EF)

* Konsultation ved alvorlige indre uroligheder, som kan påvirke det indre markeds funktion

Medlemsstaterne rådfører sig med hinanden med henblik på i fællesskab at træffe de bestemmelser, der er nødvendige for at undgå, at **det indre markeds** funktion påvirkes af de foranstaltninger, som en medlemsstat kan føle sig foranlediget til at

træffe i tilfælde af alvorlige indre uroligheder, der forstyrrer den offentlige orden, i tilfælde af krig eller alvorlig international spænding, der udgør en krigstrussel, eller for at opfylde de forpligtelser, som den har indgået med henblik på bevarelse af freden og den internationale sikkerhed.

Artikel 348 (tidligere art. 298 EF)

* Fordrejning af konkurrencevilkårene

Såfremt foranstaltninger, der er truffet i de i artiklerne 346 og 347 nævnte tilfælde, medfører, at konkurrencevilkårene inden for **det indre marked** fordrejes, undersøger Kommissionen sammen med den pågældende stat betingelserne for, at disse foranstaltninger kan tilpasses bestemmelserne i **traktaterne**.

Uanset den i artiklerne 258 og 259 fastsatte fremgangsmåde kan Kommissionen eller en medlemsstat henvende sig direkte til Domstolen, hvis de finder, at en anden medlemsstat misbruger de i artiklerne 346 og 347 fastsatte beføjelser. Domstolen træffer afgørelse for lukkede døre.

Artikel 349 (tidligere art. 299, stk. 2, EF)

* Traktatens geografiske udstrækning

For at tage hensyn til den strukturelle sociale og økonomiske situation **på Guadeloupe, i Fransk Guyana, på Martinique, Mayotte, Réunion, Saint-Martin** samt på Azorerne, Madeira og De Kanariske Øer, der forværres af deres fjerne beliggenhed, deres status som øsamfund, deres lille areal, deres vanskelige topografiske og klimatiske forhold, deres økonomiske afhængighed af nogle få produkter, forhold, som er vedvarende og kumulative, og som alvorligt hæmmer disse regioner i deres udvikling, vedtager Rådet imidlertid på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet særlige foranstaltninger, der navnlig tager sigte på at fastsætte betingelserne for anvendelsen af **traktaterne** i de pågældende regioner, herunder fælles politikker. **Når sådanne særlige foranstaltninger vedtages af Rådet efter en særlig lovgivningsprocedure, træffer dette ligeledes afgørelse på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet.**

De foranstaltninger, der er nævnt i stk. 1, vedrører navnlig told- og handelspolitik, finanspolitik, frizoner, landbrugs- og fiskeripolitik, betingelser for levering af råvarer og nødvendige forbrugsvarer, statsstøtte samt betingelser for adgang til struktur-fondene og **Unionens** horisontale programmer.

Rådet vedtager de i **stk. 1** nævnte foranstaltninger under hensyn til de særlige karakteristika og begrænsninger i forbindelse med regionerne i den yderste periferi uden at underminere **EU**-rettens, herunder det indre markeds og de fælles politikkers, integritet og sammenhæng.

Artikel 350 (tidligere art. 306 EF)

* Unionen mellem Benelux-landene

Bestemmelserne i **traktaterne** er ikke til hinder for, at de regionale unioner mellem Belgien og Luxembourg, og mellem Belgien, Luxembourg og Nederlandene fortsat består og gennemføres, i det omfang disse regionale unioners mål ikke nås ved anvendelsen af **traktaterne**.

Artikel 351 (tidligere art. 307 EF)

* Konventioner indgået forud for nye medlemsstaters tiltrædelse

De rettigheder og forpligtelser, der følger af konventioner, som før den 1. januar 1958 eller før tiltrædelsesdatoen for tiltrædende medlemsstaters vedkommende er indgået mellem på den ene side en eller flere medlemsstater og på den anden side et eller flere tredjelande, berøres ikke af bestemmelserne i **traktaterne**.

I det omfang, disse konventioner er uforenelige med **traktaterne**, bringer den eller de pågældende medlemsstater alle egnede midler i anvendelse med henblik på at fjerne de konstaterede uoverensstemmelser.

Om fornødent bistår medlemsstaterne hinanden i dette øjemed og indtager i påkommende tilfælde en fælles holdning.

Ved anvendelsen af de konventioner, der omtales i stk. 1, tager medlemsstaterne i betragtning, at de fordele, hvorom de hver især har givet tilsagn i **traktaterne**, indgår som integrerende dele af **Unionens** tilblivelsesproces, og derfor uløseligt hænger sammen med oprettelsen af fælles institutioner, med overdragelsen af beføjelser til disse og med de andre medlemsstaters indrømmelse af samme fordele.

Artikel 352 (tidligere art. 308 EF)

* Vedtagelse af retsakter uden specifik hjemmel. Gummiparagraffen

1. Såfremt en handling fra **Unionens** side **forekommer** påkrævet **inden for rammerne af de politikker, der er fastlagt i traktaterne, for at nå et af målene i heri, og disse** ikke indeholder fornøden hjemmel hertil, **vedtager** Rådet **med enstemmighed** på forslag af Kommissionen og **med Europa-Parlamentets godkendelse passende bestemmelser hertil. Hvis de pågældende bestemmelser vedtages af Rådet efter en særlig lovgivningsprocedure, træffer dette ligeledes afgørelse med enstemmighed på forslag af Kommissionen og med Europa-Parlamentets godkendelse.**

2. Kommissionen **gør inden for rammerne af proceduren for kontrol med overholdelsen af nærhedsprincippet i artikel 5, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union de nationale parlamenter opmærksom på forslag, der fremsættes på grundlag af nærværende artikel.**

3. Foranstaltninger, der vedtages på grundlag af denne artikel, kan ikke omfatte harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser i tilfælde, hvor traktaterne udelukker en sådan harmonisering.

4. Denne artikel kan ikke tjene som grundlag for at nå mål henhørende under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, og alle retsakter, der vedtages i medfør af denne artikel, skal respektere de begrænsninger, der er fastsat i artikel 40, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union.

Artikel 353

* Undtagelsesbestemmelse

Artikel 48, stk. 7, i traktaten om Den Europæiske Union finder ikke anvendelse på følgende artikler:

- 311, stk. 3 og 4
- 312, stk. 2, første afsnit
- 352 og
- 354.

Artikel 354 (tidligere art. 309 EF)

* Suspension af visse rettigheder, der følger af medlemskab af EU

Ved anvendelsen af artikel 7 i traktaten om Den Europæiske Union vedrørende suspension af visse rettigheder, der følger af medlemskab af Unionen, deltager det medlem af Det Europæiske Råd eller Rådet, der repræsenterer den pågældende medlemsstat, ikke i afstemningen, og den pågældende medlemsstat tages ikke i betragtning ved beregningen af den tredjedel eller de fire femtedele af medlemsstaterne, der er nævnt i stk. 1 og 2 i nævnte artikel. Hvis medlemmer, der er til stede eller repræsenteret, undlader at stemme, hindrer dette ikke vedtagelsen af afgørelser som nævnt i stk. 2 i nævnte artikel.

I forbindelse med vedtagelsen af afgørelser som nævnt i artikel 7, stk. 3 og 4 i traktaten om Den Europæiske Union defineres kvalificeret flertal som angivet i artikel 238, stk. 3, litra b), i denne traktat.

Når Rådet som følge af en afgørelse om suspension af stemmerettighederne vedtaget i henhold til artikel 7, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union træffer afgørelse med kvalificeret flertal på grundlag af en af traktaternes bestemmelser, defineres dette kvalificerede flertal som angivet i artikel 238, stk. 3, litra b), i denne traktat eller, hvis Rådet handler på forslag af Kommissionen eller Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a), i denne traktat.

Ved anvendelsen af artikel 7 i traktaten om Den Europæiske Union træffer Europa-Parlamentet afgørelse med et flertal på to tredjedele af de afgivne stemmer, der repræsenterer et flertal af dets medlemmer.

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 355 (tidligere art. 299, stk. 2-6, EF)

* Territorialt anvendelsesområde

Ud over bestemmelserne i artikel 52 i traktaten om Den Europæiske Union vedrørende traktaternes territoriale anvendelsesområde finder følgende bestemmelser anvendelse:

1. **Traktaterne** gælder for **Guadeloupe, Fransk Guyana, Martinique, Mayotte, Réunion, Saint-Martin**, Azorerne, Madeira og De Kanariske Øer i **overensstemmelse med artikel 349**.

2. På de oversøiske lande og territorier, der er opregnet i listen i bilag II, anvendes den særlige associeringsordning, som er nærmere fastlagt i fjerde del.

Traktaterne finder ikke anvendelse på de oversøiske lande og territorier der oprettholder særlige forbindelser med Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, og som ikke er nævnt i ovenstående liste.

3. **Traktaternes** bestemmelser finder anvendelse på de europæiske områder, hvis udenrigsanliggender varetages af en medlemsstat.

4. **Traktaternes** bestemmelser finder anvendelse på Ålandsøerne i overensstemmelse med bestemmelserne i protokol nr. 2 i akten vedrørende vilkårene for Republikken Østrigs, Republikken Finlands og Kongeriget Sveriges tiltrædelse.

5. Uanset **artikel 52 i traktaten om Den Europæiske Union og stk. 1-4 i denne artikel** gælder følgende:

a) **Traktaterne** finder ikke anvendelse på Færøerne.

b) **Traktaterne** finder kun anvendelse på baseområderne Akrotiri og Dhekelia i Cypern, hvorover Det Forenede Kongerige udøver overhøjhed, i det omfang, det er nødvendigt for at sikre gennemførelsen af de ordninger, der er fastsat i den protokol om de baseområder i Cypern, hvorover det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland udøver overhøjhed, som er knyttet til akten vedrørende vilkårene for Den Tjekkiske Republiks, Republikken Estlands, Republikken Cyperns, Republikken Letlands, Republikken Litauens, Republikken Ungarns, Republikken

Maltas, Republikken Polens, Republikken Sloveniens og Den Slovakiske Republiks tiltrædelse af Den Europæiske Union, og efter bestemmelserne i nævnte protokol.

c) Bestemmelserne i **traktaterne** finder kun anvendelse på Kanaløerne og øen Man i det omfang, det er nødvendigt for at sikre anvendelsen på disse øer af den ordning, der er fastsat i traktaten vedrørende de nye medlemsstaters tiltrædelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og af Det Europæiske Atomenergifællesskab, undertegnet den 22. januar 1972.

6. Det Europæiske Råd kan på den berørte medlemsstats initiativ vedtage en afgørelse om ændring af den status, som de i stk. 1 og 2 nævnte danske, franske eller nederlandske lande eller territorier har i forhold til Unionen. Det Europæiske Råd træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Kommissionen.

Artikel 356 (tidligere art. 312 EF)

* Traktatens tidsmæssige udstrækning

Denne traktat er indgået for ubegrænset tid.

Artikel 357 (tidligere art. 313 EF)

* Traktatens ratifikation og ikrafttrædelse

Denne traktat skal ratificeres af De Høje Kontraherende Parter i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser. Ratifikationsdokumenterne deponeres hos Den Italienske Republiks regering.

Denne traktat træder i kraft den første dag i den måned, der følger efter deponeringen af det sidste ratifikationsdokument. Finder deponeringen sted mindre end femten dage før begyndelsen af den følgende måned, træder traktaten dog i kraft den første dag i den anden måned efter deponeringen.

Artikel 358

* EU-traktatens artikel 55

Bestemmelserne i artikel 55 i traktaten om Den Europæiske Union finder anvendelse på denne traktat.

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER³

Artikel 3

Denne traktat er indgået for ubegrænset tid.

Artikel 4

1. Protokol nr. 1, der er knyttet som bilag til denne traktat, indeholder ændringerne til de protokoller, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og/eller traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab.

2. Protokol nr. 2, der er knyttet som bilag til denne traktat, indeholder ændringerne til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab.

Artikel 5

1. Artiklerne, afdelingerne, kapitlerne, afsnittene og delene i traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab som ændret ved denne traktat omnummereres i overensstemmelse med sammenligningstabellerne i bilaget til denne traktat, der udgør en integrerende del af denne.

2. Krydshenvisningerne til artikler, afdelinger, kapitler, afsnit, og dele i traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab samt mellem traktaterne tilpasses indbyrdes i overensstemmelse med stk. 1, og henvisninger til stykker eller afsnit i disse artikler som omnummereret eller omordnet ved visse bestemmelser i denne traktat tilpasses i overensstemmelse med nævnte bestemmelser.

Henvisningerne i de øvrige traktater og primære retsakter, som Unionen bygger på, til artikler, afdelinger, kapitler, afsnit og dele i traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab tilpasses i overensstemmelse med stk. 1. Henvisninger til betragtninger i traktaten om Den Europæiske Union eller til stykker eller afsnit i artiklerne i traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab som omnummereret eller omordnet ved nærværende traktat tilpasses i overensstemmelse med denne.

---

3 Afsluttende bestemmelser: Disse afsluttende bestemmelser udgør en række horisontale artikler, som finder anvendelse for både TEU og TEUF i Lissabontraktaten. Grunden til, at de afsluttende bestemmelser starter med artikel 3 er, at tekstændringerne til TEU og TEUF er indeholdt i henholdsvis artikel 1 og 2 i Lissabontraktaten.

Disse tilpasninger vedrører også, når det er relevant, de tilfælde, hvor den pågældende bestemmelse ophæves.

3. Henvisningerne i andre instrumenter eller retsakter til betragtninger, artikler, afdelinger, kapitler, afsnit og dele i traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, som ændret ved denne traktat, betragtes som henvisninger til betragtninger, artikler, afdelinger, kapitler, afsnit og dele i nævnte traktater som omnummereret i overensstemmelse med stk. 1, samt til stykker eller afsnit i disse artikler, som omnummereret eller omordnet ved visse bestemmelser i denne traktat.

Artikel 6

1. Denne traktat ratificeres af De Høje Kontraherende Parter i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser. Ratifikationsinstrumenterne deponeres hos Den Italienske Republiks regering.

2. Denne traktat træder i kraft den 1. januar 2009, forudsat at samtlige ratifikationsinstrumenter er deponeret, eller, hvis dette ikke er tilfældet, den første dag i den måned, der følger efter deponeringen af det sidste ratifikationsinstrument.

Artikel 7

Denne traktat, benævnt Lissabontraktaten, der er udfærdiget i ét eksemplar på bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, irsk, italiensk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk og ungarsk, idet hver af disse tekster alle har samme gyldighed, deponeres i Den Italienske Republiks regerings arkiver. Denne regering fremsender en bekræftet genpart til hver af de øvrige signatarstaters regeringer.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne traktat.

Udfærdiget i ..., den ...

**A. PROTOKOLLER, DER SKAL KNYTTES
SOM BILAG TIL TRAKTATEN OM DEN
EUROPÆISKE UNION, TRAKTATEN
OM DEN EUROPÆISKE UNIONS
FUNKTIONSMÅDE OG, HVOR DET
ER RELEVANT, TRAKTATEN OM
OPRETTELSE AF DET EUROPÆISKE
ATOMENERGIFÆLLESSKAB**

PROTOKOL OM DE NATIONALE PARLAMENTERES ROLLE I DEN EUROPÆISKE UNION

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM MINDER OM, at den måde, hvorpå de nationale parlamenter udøver kontrol med deres regering i relation til Den Europæiske Unions aktiviteter, falder ind under den enkelte medlemsstats særlige forfatningsmæssige system og praksis,

SOM ØNSKER at tilskynde til, at de nationale parlamenter i højere grad inddrages i Den Europæiske Unions aktiviteter, og at øge deres muligheder for at udtrykke deres synspunkter vedrørende såvel udkast til EU's lovgivningsmæssige retsakter som andre spørgsmål, der kan være af særlig interesse for dem,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab:

AFSNIT I

INFORMATION TIL DE NATIONALE PARLAMENTER

Artikel 1

Kommissionen sender sine høringsdokumenter (grøn- og hvidbøger og meddelelser) direkte til de nationale parlamenter, så snart de bliver offentliggjort. Kommissionen sender ligeledes det årlige lovgivningsprogram og alle andre instrumenter vedrørende planlægning af lovgivningen eller politikstrategier til de nationale parlamenter samtidig med fremsendelsen til Europa-Parlamentet og Rådet.

Artikel 2

Udkast til lovgivningsmæssige retsakter, der forelægges Europa-Parlamentet og Rådet, sendes samtidig til de nationale parlamenter.

I denne protokol forstås ved udtrykket "udkast til lovgivningsmæssig retsakt" forslag fra Kommissionen, initiativer fra en gruppe medlemsstater, initiativer fra Europa-Parlamentet, anmodninger fra Domstolen, henstillinger fra Den Europæiske Centralbank og anmodninger fra Den Europæiske Investeringsbank, der tager sigte på vedtagelse af en lovgivningsmæssig retsakt.

Kommissionen sender sine udkast til lovgivningsmæssige retsakter direkte til de nationale parlamenter samtidig med fremsendelsen til Europa-Parlamentet og Rådet.

Europa-Parlamentet sender sine udkast til lovgivningsmæssige retsakter direkte til de nationale parlamenter.

Rådet sender de udkast til lovgivningsmæssige retsakter, der hidrører fra en gruppe medlemsstater, Domstolen, Den Europæiske Centralbank eller Den Europæiske Investeringsbank, til de nationale parlamenter.

Artikel 3

De nationale parlamenter kan efter den procedure, der er fastlagt i protokollen om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, sende formændene for Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen en begrundet udtalelse om, hvorvidt et udkast til lovgivningsmæssig retsakt overholder nærhedsprincippet.

Hvis udkastet til lovgivningsmæssig retsakt hidrører fra en gruppe medlemsstater, sender Rådets formand den eller de begrundede udtalelser til disse medlemsstaters regeringer.

Hvis udkastet til lovgivningsmæssig retsakt hidrører fra Domstolen, Den Europæiske Centralbank eller Den Europæiske Investeringsbank, sender Rådets formand den eller de begrundede udtalelser til den pågældende institution eller det pågældende organ.

Artikel 4

Der skal forløbe en periode på otte uger mellem det tidspunkt, hvor et udkast til lovgivningsmæssig retsakt stilles til rådighed for de nationale parlamenter på Unionens officielle sprog, og det tidspunkt, hvor det sættes på Rådets foreløbige dagsorden med henblik på vedtagelse eller vedtagelse af en holdning inden for rammerne af en lovgivningsprocedure. Denne frist kan dog fraviges i tilfælde af en sags hastende karakter, som begrundes i retsaktens eller Rådets holdning. Bortset fra i behørigt begrundede hastetilfælde må der ikke i denne otteugers periode fastslås enighed om et udkast til lovgivningsmæssig retsakt. Bortset fra i behørigt begrundede hastetilfælde skal der gå ti dage mellem det tidspunkt, hvor et udkast til lovgivningsmæssig retsakt optages på Rådets foreløbige dagsorden, og Rådets vedtagelse af en holdning.

Artikel 5

Rådets dagsordener og resultaterne af Rådets samlinger, herunder protokollerne fra de samlinger, hvor Rådet har drøftet udkast til lovgivningsmæssige retsakter, sendes direkte til de nationale parlamenter samtidig med fremsendelsen til medlemsstaternes regeringer.

Artikel 6

Når Det Europæiske Råd påtænker at gøre brug af artikel 48, stk. 7, første eller andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union, underrettes de nationale parlamenter om Det Europæiske Råds initiativ mindst seks måneder før vedtagelsen af en afgørelse.

Artikel 7

Revisionsretten sender sin årsberetning til de nationale parlamenter til orientering samtidig med fremsendelsen til Europa-Parlamentet og Rådet.

Artikel 8

Hvis det nationale parlamentariske system ikke er et etkammersystem, finder artikel 1-7 anvendelse på de kamre, det består af.

AFSNIT II

INTERPARLAMENTARISK SAMARBEJDE

Artikel 9

Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter tilrettelægger i fællesskab og fremmer et effektivt og regelmæssigt interparlamentarisk samarbejde inden for Unionen.

Artikel 10

En konference af parlamentariske organer med ansvar for EU-anliggender kan forelægge Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen de bidrag, som den finder hensigtsmæssige. Denne konference fremmer endvidere udveksling af oplysninger og bedste praksis mellem de nationale parlamenter og Europa-Parlamentet, herunder mellem deres fagudvalg. Den kan ligeledes afholde interparlamentariske konferencer om specifikke emner, navnlig for at drøfte spørgsmål vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik. Bidrag fra konferencen forpligter ikke de nationale parlamenter og foregriber ikke deres holdning.

PROTOKOL

OM ANVENDELSE AF NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ØNSKER, at beslutningerne træffes så tæt på borgerne som muligt,

SOM ER BESLUTTET PÅ at fastsætte betingelser for anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet som defineret i artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union samt på at indføre et system for kontrol med anvendelsen af disse principper,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Artikel 1

Hver enkelt institution sikrer til stadighed, at nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet som defineret i artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union overholdes.

Artikel 2

Inden Kommissionen fremsætter forslag til en lovgivningsmæssig retsakt, foretager den omfattende konsultationer. Disse konsultationer skal, når det er relevant, tage hensyn til de planlagte foranstaltningers regionale og lokale dimension. I ekstraordinært hastende tilfælde foretager Kommissionen ikke sådanne konsultationer. Den begrundes sin beslutning i forslaget.

Artikel 3

I denne protokol forstås ved udtrykket "udkast til lovgivningsmæssig retsakt" forslag fra Kommissionen, initiativer fra en gruppe medlemsstater, initiativer fra Europa-Parlamentet, anmodninger fra Domstolen, henstillinger fra Den Europæiske Centralbank og anmodninger fra Den Europæiske Investeringsbank, der tager sigte på vedtagelse af en lovgivningsmæssig retsakt.

Artikel 4

Kommissionen sender sine udkast til lovgivningsmæssige retsakter samt sine ændrede udkast til medlemsstaternes nationale parlamenter samtidig med fremsendelsen til EU-lovgiveren. Europa-Parlamentet sender sine udkast til lovgivningsmæssige retsakter samt sine ændrede udkast til de nationale parlamenter.

Rådet sender de udkast til lovgivningsmæssige retsakter, der hidrører fra en gruppe medlemsstater, Domstolen, Den Europæiske Centralbank eller Den Europæiske Investeringsbank, samt ændrede udkast til de nationale parlamenter.

Så snart Europa-Parlamentets lovgivningsmæssige beslutninger og Rådets holdninger er vedtaget, sendes de til de nationale parlamenter.

Artikel 5

Udkastene til lovgivningsmæssige retsakter begrundes med hensyn til nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet. Ethvert udkast til lovgivningsmæssig retsakt bør indeholde en detaljeret analyse, der gør det muligt at vurdere overholdelsen af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet. Analysen bør omfatte oplysninger, der gør det muligt at vurdere de finansielle virkninger og, når der er tale om et direktiv, følgerne for den lovgivning, som medlemsstaterne skal iværksætte, herunder eventuelt regional lovgivning. Begrundelsen for at fastslå, at et af Unionens mål bedre kan nås på EU-plan, underbygges af kvalitative og om muligt kvantitative indikatorer. Der skal i udkastene til lovgivningsmæssige retsakter tages hensyn til, at enhver byrde af finansiel eller administrativ art, der pålægges Unionen, nationale regeringer, regionale eller lokale myndigheder, erhvervsdrivende og borgere, skal begrænses mest muligt og stå i rimeligt forhold til det mål, der skal nås.

Artikel 6

Ethvert nationalt parlament eller ethvert kammer i et af disse parlamenter kan senest otte uger efter fremsendelsen af et udkast til lovgivningsmæssig retsakt på Unionens officielle sprog sende formændene for Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen en begrundet udtalelse, der forklarer, hvorfor det mener, at det pågældende udkast ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. De nationale parlamenter eller kamrene i de nationale parlamenter skal, når det er relevant, konsultere de regionale parlamenter, der har lovgivningskompetence.

Hvis udkastet til lovgivningsmæssig retsakt hidrører fra en gruppe medlemsstater, sender Rådets formand udtalelsen til disse medlemsstaters regeringer.

Hvis udkastet til lovgivningsmæssig retsakt hidrører fra Domstolen, Den Europæiske Centralbank eller Den Europæiske Investeringsbank, sender Rådets formand udtalelsen til den pågældende institution eller det pågældende organ.

Artikel 7

1. Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen samt i givet fald gruppen af medlemsstater, Domstolen, Den Europæiske Centralbank eller Den Europæiske Investeringsbank, hvis udkastet til lovgivningsmæssig retsakt hidrører fra dem, tager hensyn til de begrundede udtalelser, der fremsættes af de nationale parlamenter eller af et kammer i et af disse parlamenter.

Hvert nationalt parlament råder over to stemmer fordelt alt efter det nationale parlamentariske system. I et nationalt parlamentarisk tokammersystem råder hvert af de to kamre over én stemme.

2. Såfremt de begrundede udtalelser om, at et udkast til lovgivningsmæssig retsakt ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, repræsenterer mindst en tredjedel af samtlige de stemmer, der er tildelt de nationale parlamenter i overensstemmelse med stk. 1, andet afsnit, skal udkastet tages op til fornyet overvejelse. Denne tærskel er en fjerdedel, når der er tale om et udkast til lovgivningsmæssig retsakt, der forelægges med hjemmel i artikel 76 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde vedrørende området med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

Efter denne fornyede overvejelse kan Kommissionen eller eventuelt gruppen af medlemsstater, Europa-Parlamentet, Domstolen, Den Europæiske Centralbank eller Den Europæiske Investeringsbank, hvis udkastet til lovgivningsmæssig retsakt hidrører fra dem, beslutte at opretholde udkastet, ændre det eller trække det tilbage. Beslutningen skal begrundes.

3. Under den almindelige lovgivningsprocedure gælder det endvidere, at såfremt begrundede udtalelser om, at et udkast til lovgivningsmæssig retsakt ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, repræsenterer mindst et simpelt flertal af de stemmer, der er tildelt de nationale parlamenter i overensstemmelse med stk. 1, andet afsnit, skal udkastet tages op til fornyet overvejelse. Efter denne fornyede overvejelse kan Kommissionen beslutte at opretholde udkastet, ændre det eller trække det tilbage.

Hvis Kommissionen beslutter at opretholde udkastet, skal den i en begrundet udtalelse underbygge sin opfattelse af, at det er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Denne begrundede udtalelse såvel som de begrundede udtalelser fra de nationale parlamenter skal sendes til EU-lovgiveren til overvejelse i proceduren:

- a) inden afslutningen af førstebehandlingen overvejer lovgiveren (Europa-Parlamentet og Rådet) lovgivningsforslagets overensstemmelse med nærhedsprincippet under særlig hensyntagen til de begrundelser, som flertallet af de nationale parlamenter har givet udtryk for og deler, samt Kommissionens begrundede udtalelse

b) hvis lovgiveren med et flertal på 55 % af Rådets medlemmer eller et flertal af de stemmer, der er afgivet i Europa-Parlamentet, er af den opfattelse, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, behandles lovgivningsforslaget ikke yderligere.

Artikel 8

Den Europæiske Unions Domstol har kompetence til at træffe afgørelse i sager vedrørende lovgivningsmæssige retsakters overtrædelse af nærhedsprincippet, der anlægges i henhold til de nærmere bestemmelser i artikel 263 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde af en medlemsstat eller forelægges af denne i overensstemmelse med dens interne retssystem på vegne af dens nationale parlament eller et kammer i dette parlament.

I overensstemmelse med nævnte artikel kan Regionsudvalget også anlægge sådanne sager vedrørende lovgivningsmæssige retsakter, hvis vedtagelse det ifølge traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde skal høres om.

Artikel 9

Kommissionen forelægger hvert år Det Europæiske Råd, Europa-Parlamentet, Rådet og de nationale parlamenter en rapport om anvendelsen af artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. Årsrapporten sendes også til Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

PROTOKOL OM EUROGRUPPEN

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ØNSKER at fremme betingelserne for en stærkere økonomisk vækst i Den Europæiske Union og med henblik herpå at udvikle en stadig tættere samordning af de økonomiske politikker i euroområdet,

SOM ER OPMÆRKSOMME PÅ nødvendigheden af at fastlægge særlige bestemmelser med henblik på en styrket dialog mellem de medlemsstater, der har euroen som valuta, indtil euroen bliver valutaen i alle Unionens medlemsstater,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Artikel 1

Ministrene fra de medlemsstater, der har euroen som valuta, mødes uformelt. Disse møder finder sted efter behov for at drøfte spørgsmål i tilknytning til det specifikke ansvar, som de deler for så vidt angår den fælles valuta. Kommissionen deltager i møderne. Den Europæiske Centralbank opfordres til at deltage i disse møder, som forberedes af repræsentanterne for finansministrene fra de medlemsstater, der har euroen som valuta, og for Kommissionen.

Artikel 2

Ministrene fra de medlemsstater, der har euroen som valuta, vælger med et flertal af disse medlemsstater en formand for to et halvt år.

PROTOKOL OM PERMANENT STRUKTURERET SAMARBEJDE ETABLERET VED ARTIKEL 42 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM HENVISER TIL artikel 42, stk. 6, og artikel 46 i traktaten om Den Europæiske Union,

SOM MINDER OM, at Unionen fører en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, der bygger på opnåelse af en stadig stigende konvergens i medlemsstaternes optræden,

SOM MINDER OM, at den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik udgør en integrerende del af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, at den sikrer Unionen en operationel kapacitet, der gør brug af civile og militære midler, at Unionen kan anvende disse i forbindelse med de i artikel 43 i traktaten om Den Europæiske Union nævnte opgaver uden for Unionens område med henblik på fredsbevarelse, konfliktforebyggelse og styrkelse af den internationale sikkerhed i overensstemmelse med principperne i De Forenede Nationers pagt, og at udførelsen af disse opgaver bygger på militære kapaciteter tilvejebragt af medlemsstaterne i overensstemmelse med princippet om "kun ét sæt styrker",

SOM MINDER OM, at Unionens fælles sikkerheds- og forsvarspolitik ikke berører den særlige karakter af visse medlemsstaters sikkerheds- og forsvarspolitik,

SOM MINDER OM, at Unionens fælles sikkerheds- og forsvarspolitik overholder de forpligtelser, der følger af den nordatlantiske traktat for de medlemsstater, der betragter deres fælles forsvar som omfattet af Den Nordatlantiske Traktats Organisation, der fortsat udgør grundlaget for dens medlemmers kollektive forsvar, og at den er forenelig med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, der er fastlagt inden for denne ramme,

SOM ER OVERBEVIST OM, at en mere aktiv rolle for Unionen på sikkerheds- og forsvarsområdet vil bidrage til en livskraftig fornyet atlantisk alliance i overensstemmelse med Berlin plusordningerne,

SOM ER BESLUTTET PÅ, at Unionen fuldt ud skal kunne påtage sig det ansvar, der påhviler den inden for det internationale samfund,

SOM ANERKENDER, at De Forenede Nationer kan anmode om Unionens bistand, hvis der meget hurtigt skal udføres opgaver i henhold til kapitel VI og VII i De Forenede Nationers pagt,

SOM ANERKENDER, at en styrkelse af sikkerheds- og forsvarspolitikken vil kræve en indsats fra medlemsstaternes side med hensyn til kapaciteter,

SOM ER KLAR OVER, at der, for at man kan komme videre til næste fase i udviklingen af den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik, forudsættes en beslutsom indsats fra de medlemsstater, der er rede til det,

SOM MINDER OM, at det er vigtigt, at Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik inddrages fuldt ud i arbejdet inden for det permanente strukturerede samarbejde,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Artikel 1

Det permanente strukturerede samarbejde, som nævnt i artikel 42, stk. 6, i traktaten om Den Europæiske Union er åbent for enhver medlemsstat, der fra datoen for Lissabontraktatens ikrafttrædelse forpligter sig til:

a) at intensivere udviklingen af sine forsvarskapaciteter gennem udvikling af sine nationale bidrag og eventuelt gennem deltagelse i multinationale styrker, i de vigtigste europæiske materielprogrammer og i Agenturet for Udvikling af Forsvarskapaciteter, Forskning, Anskaffelse og Forsvarsmateriel (Det Europæiske Forsvarsagentur) og til

b) senest i 2010 enten nationalt eller som en del af multinationale grupper af styrker at kunne levere kampenheder, der er specielt uddannet til de påtænkte opgaver, som på det taktiske plan er sammensat som kampgrupper med støtteelementer, herunder transport og logistik, som er i stand til inden for 5-30 dage at udføre opgaver som omhandlet i artikel 43 i traktaten om Den Europæiske Union, især for at imødekomme anmodninger fra De Forenede Nationer, og som har forsyninger til at klare sig i en første periode på 30 dage, der kan forlænges til mindst 120 dage.

Artikel 2

De medlemsstater, der deltager i det permanente strukturerede samarbejde, forpligter sig med henblik på at opfylde målene i artikel 1 til:

a) fra og med Lissabontraktatens ikrafttrædelse at samarbejde med henblik på at nå de aftalte mål for niveauet for investeringsudgifter til forsvarsmateriel og til at tage disse mål op til vurdering med jævne mellemrum på baggrund af sikkerhedssituationen og Unionens internationale ansvar

b) så vidt muligt at tilnærme deres forsvarsinstrumenter til hinanden, især ved at harmonisere fastlæggelsen af de militære behov, ved at samle og eventuelt specialisere deres forsvarsaktiver og -kapaciteter og ved at fremme samarbejde inden for uddannelse og logistik

c) at træffe konkrete foranstaltninger for at øge deres styrkers disponibilitet, interoperabilitet, fleksibilitet og deployeringsevne, navnlig ved at fastlægge fælles mål med hensyn til styrkeprojektion, herunder ved eventuelt at revidere deres nationale beslutningsprocedurer

d) at samarbejde for at sikre sig, at de træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på, bl.a. gennem multinationale tiltag og med forbehold af deres relevante forpligtelser inden for Den Nordatlantiske Traktats Organisation, at afhjælpe de mangler, der konstateres inden for rammerne af kapacitetsudviklingsmekanismen

e) eventuelt at deltage i udvikling af fælles eller europæiske programmer for større materiel inden for rammerne af Det Europæiske Forsvarsagentur.

Artikel 3

Det Europæiske Forsvarsagentur medvirker til en regelmæssig evaluering af de deltagende medlemsstaters kapacitetsbidrag, navnlig bidrag ydet efter de kriterier, der fastsættes bl.a. på grundlag af artikel 2, og aflægger mindst en gang om året rapport herom. Evalueringen kan danne grundlag for de henstillinger og afgørelser, som Rådet vedtager i overensstemmelse med artikel 46 i traktaten om Den Europæiske Union.

PROTOKOL

VEDRØRENDE ARTIKEL 6, STK. 2, I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION OM UNIONENS TILTRÆDELSE AF DEN EUROPÆISKE KONVENTION TIL BESKYTTELSE AF MENNESKERETTIGHEDER OG GRUNDLÆGGENDE FRIHEDSRETTIGHEDER

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Artikel 1

Aftalen om Unionens tiltrædelse af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, i det følgende benævnt "den europæiske menneskerettighedskonvention", jf. artikel 6, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union, skal afspejle nødvendigheden af at bevare Unionens og EU-rettens særlige karakteristika, navnlig for så vidt angår:

- a) de nærmere bestemmelser for Unionens eventuelle deltagelse i den europæiske menneskerettighedskonventions kontrolinstanser
- b) de mekanismer, der er nødvendige for at sikre, at sager indbragt af ikke-medlemsstater samt individuelle klager henføres korrekt til medlemsstaterne og/eller Unionen afhængigt af det enkelte tilfælde.

Artikel 2

Den aftale, der er nævnt i artikel 1, skal sikre, at tiltrædelsen hverken berører Unionens kompetencer eller institutionernes beføjelser. Den skal sikre, at intet heri berører medlemsstaternes situation i forhold til den europæiske menneskerettighedskonvention, navnlig i forhold til protokollerne hertil, foranstaltninger truffet af medlemsstaterne, der fraviger konventionen i overensstemmelse med dennes artikel 15, og forbehold med hensyn til konventionen, som medlemsstater har taget i overensstemmelse med dennes artikel 57.

Artikel 3

Den aftale, der er nævnt i artikel 1, berører ikke artikel 344 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

PROTOKOL OM DET INDRE MARKED OG KONKURRENCE

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM FINDER, at det indre marked, jf. artikel 3 i traktaten om Den Europæiske Union, omfatter et system, der sikrer, at konkurrencen ikke forvrides,

ER BLEVET ENIGE OM,

at Unionen med henblik herpå om nødvendigt vil handle i henhold til traktaternes bestemmelser, herunder artikel 352 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Denne protokol knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

PROTOKOL

OM ANVENDELSEN AF DEN EUROPÆISKE UNIONS CHARTER OM GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER I POLEN OG I DET FORENEDE KONGERIGE

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at Unionen i artikel 6 i traktaten om Den Europæiske Union anerkender de rettigheder, friheder og principper, der er fastlagt i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at chartret skal anvendes i nøje overensstemmelse med bestemmelserne i ovennævnte artikel 6 og chartrets afsnit VII,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at chartret ifølge ovennævnte artikel 6 skal anvendes og fortolkes af Polens og Det Forenede Kongeriges domstole i nøje overensstemmelse med de forklaringer, der er anført i denne artikel,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at chartret indeholder både rettigheder og principper,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at chartret indeholder både bestemmelser af civil og politisk karakter og bestemmelser af økonomisk og social karakter,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at chartret bekræfter de rettigheder, friheder og principper, der er anerkendt i Unionen, og gør dem mere synlige, men ikke skaber nye rettigheder og principper,

SOM ERINDRER OM Polens og Det Forenede Kongeriges forpligtelser i henhold til traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og Unionens lovgivning i almindelighed,

SOM NOTERER SIG Polens og Det Forenede Kongeriges ønske om at præcisere visse aspekter med hensyn til chartrets anvendelse,

SOM DERFOR TILSTRÆBER at præcisere chartrets anvendelse i forhold til Polens og Det Forenede Kongeriges lovgivning og administrative praksis og mulighederne for juridisk håndhævelse i Polen og Det Forenede Kongerige,

SOM PÅ NY BEKRÆFTER, at henvisninger i denne protokol til anvendelsen af specifikke bestemmelser i chartret på ingen måde berører anvendelsen af andre bestemmelser i chartret,

SOM PÅ NY BEKRÆFTER, at denne protokol ikke berører chartrets anvendelse i andre medlemsstater,

SOM PÅ NY BEKRÆFTER, at denne protokol ikke berører Polens og Det Forenede Kongeriges andre forpligtelser i henhold til traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og Unionens lovgivning i almindelighed,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Artikel 1

1. Chartret giver ikke øget kompetence til Den Europæiske Unions Domstol eller til nogen domstol i Polen eller i Det Forenede Kongerige til at træffe kendelse om, at Polens eller Det Forenede Kongeriges love og administrative bestemmelser, praksis eller foranstaltninger er i modstrid med de grundlæggende rettigheder, friheder og principper, som chartret bekræfter.

2. Det skal navnlig udtrykkelig fastslås, at chartrets afsnit IV på ingen måde skaber rettigheder, der kan håndhæves juridisk i Polen eller i Det Forenede Kongerige, medmindre Polen eller Det Forenede Kongerige har sådanne rettigheder i deres nationale lovgivning.

Artikel 2

Såfremt en bestemmelse i chartret henviser til national lovgivning og praksis, finder den kun anvendelse i Polen og Det Forenede Kongerige, for så vidt de rettigheder og principper, den indeholder, er anerkendt i henholdsvis Polens og Det Forenede Kongeriges lovgivning eller praksis.

PROTOKOL OM DELT KOMPETENCE

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelse, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Eneste Artikel

Når Unionen tager initiativer på et bestemt område, omfatter denne udøvelse af kompetence kun de elementer, der indgår i den pågældende EU-retsakt, og omfatter derfor ikke hele området, jf. artikel 2 , stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde om delt kompetence.

PROTOKOL

OM TJENESTEYDELSER AF ALMEN INTERESSE

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

DER ØNSKER at understrege vigtigheden af tjenesteydelser af almen interesse

ER BLEVET ENIGE OM følgende fortolkende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Artikel 1

Unionens fælles værdier med hensyn til tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, jf. artikel 14 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, omfatter især

- nationale, regionale og lokale myndigheders vigtige rolle og vide skønsbeføjelser med hensyn til at levere, udlægge og tilrettelægge tjenesteydelser af almen økonomisk interesse så tæt på brugernes behov som muligt
- diversiteten i forskellige tjenesteydelser af almen økonomisk interesse og forskellene mellem brugernes behov og præferencer, der kan være et resultat af forskellige geografiske, sociale eller kulturelle situationer
- et højt niveau med hensyn til kvalitet, sikkerhed og overkommelige priser, lige behandling og fremme af universel adgang og af brugernes rettigheder.

Artikel 2

Traktaternes bestemmelser berører på ingen måde medlemsstaternes beføjelse til at levere, udlægge og tilrettelægge ikke-økonomiske tjenesteydelser af almen interesse.

**PROTOKOL
OM RÅDETS AFGØRELSE OM GENNEMFØRELSE AF
ARTIKEL 16, STK. 4, I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE
UNION OG ARTIKEL 238, STK. 2, I TRAKTATEN OM DEN
EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE DELS MELLEM
DEN 1. NOVEMBER 2014 OG DEN 31. MARTS 2017 OG
DELS FRA DEN 1. APRIL 2017**

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM TAGER HENSYN TIL den grundlæggende betydning af at nå til enighed om Rådets afgørelse om gennemførelse af artikel 16, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 238, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde dels mellem den 1. november 2014 og den 31. marts 2017 og dels fra den 1. april 2017 (i det følgende benævnt "afgørelsen") i forbindelse med godkendelsen af Lissabontraktaten,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelse, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Eneste Artikel

Inden Rådet behandler et udkast, der tager sigte på at ændre eller ophæve afgørelsen eller en eller flere af dens bestemmelser eller på indirekte at ændre dens rækkevidde eller betydning i kraft af ændring af en anden EU-retsakt, har Det Europæiske Råd en foreløbig drøftelse om udkastet og træffer afgørelse ved konsensus i overensstemmelse med artikel 15, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union.

PROTOKOL OM OVERGANGSBESTEMMELSER

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at det for at tilrettelægge overgangen fra de institutionelle bestemmelser i traktaterne, der finder anvendelse inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, til de bestemmelser, der er fastsat i nævnte traktat, er nødvendigt at fastlægge overgangsbestemmelser,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab:

Artikel 1

I denne protokol forstås ved "traktaterne" traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab.

AFSNIT I BESTEMMELSER VEDRØRENDE EUROPA-PARLAMENTET

Artikel 2

I god tid inden Europa-Parlaments-valget i 2009 vedtager Det Europæiske Råd i overensstemmelse med artikel 14, stk. 2, andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union en afgørelse om Europa-Parlamentets sammensætning.

Indtil udløbet af valgperioden 2004-2009 forbliver sammensætningen og antallet af medlemmer af Europa-Parlamentet, som de var ved Lissabontraktatens ikrafttrædelse.

AFSNIT II

BESTEMMELSER VEDRØRENDE KVALIFICERET FLERTAL

Artikel 3

1. I overensstemmelse med artikel 16, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union træder bestemmelserne i dette stykke og bestemmelserne i artikel 238, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde om definitionen af kvalificeret flertal i Det Europæiske Råd og Rådet i kraft den 1. november 2014.

2. Mellem den 1. november 2014 og den 31. marts 2017 kan et medlem af Rådet, når en afgørelse skal vedtages med kvalificeret flertal, kræve, at afgørelsen træffes med kvalificeret flertal som defineret i stk. 3. Stk. 3 og 4 finder i så fald anvendelse.

3. Indtil den 31. oktober 2014 gælder følgende bestemmelser med forbehold af artikel 235, stk. 1, andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Ved afgørelser i Det Europæiske Råd og Rådet, der kræver kvalificeret flertal, tildeles medlemmernes stemmer følgende vægt:

Belgien	12
Bulgarien	10
Den Tjekkiske Republik	12
Danmark	7
Tyskland	29
Estland	4
Irland	7
Grækenland	12
Spanien	27
Frankrig	29
Kroatien	7
Italien	29
Cypern	4
Letland	4
Litauen	7
Luxembourg	4
Ungarn	12
Malta	3
TL/P/da	24
Nederlandene	13
Østrig	10

Polen	27
Portugal	12
Rumænien	14
Slovenien	4
Slovakiet	7
Finland	7
Sverige	10
Det Forenede Kongerige	29

Afgørelserne træffes med mindst 260 stemmer for afgivet af et flertal af medlemmerne, når afgørelsen i henhold til traktaterne skal træffes på forslag af Kommissionen. I alle andre tilfælde træffes afgørelserne med mindst 260 stemmer for afgivet af mindst to tredjedele af medlemmerne.

Når Det Europæiske Råd eller Rådet vedtager en retsakt med kvalificeret flertal, kan et medlem af Det Europæiske Råd eller Rådet kræve, at det kontrolleres, at de medlemsstater, der udgør dette kvalificerede flertal, repræsenterer mindst 62 % af Unionens samlede befolkning. Hvis det viser sig, at denne betingelse ikke er opfyldt, er den pågældende retsakt ikke vedtaget.

4. I de tilfælde, hvor det ifølge traktaterne ikke er alle Rådets medlemmer, der deltager i afstemningen, det vil sige i de tilfælde, hvor der henvises til kvalificeret flertal som defineret i artikel 238, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, defineres kvalificeret flertal indtil den 31. oktober 2014 som samme forholdsmæssige andel af de vægtede stemmer og samme forholdsmæssige andel af antallet af rådsmedlemmer samt eventuelt samme procentdel af de berørte medlemsstaters befolkning som dem, der er fastsat i stk. 3 i nærværende artikel.

AFSNIT III

BESTEMMELSER VEDRØRENDE RÅDETS SAMMENSÆTNINGER

Artikel 4

Indtil ikrafttrædelsen af den afgørelse, der er nævnt i artikel 16, stk. 6, første afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union kan Rådet mødes i de sammensætninger, der er nævnt i artikel 16, stk. 6, andet og tredje afsnit, samt i de øvrige sammensætninger, der angives på en liste i en afgørelse vedtaget med simpelt flertal af Rådet for Almindelige Anliggender.

AFSNIT IV

BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOMMISSIONEN, HERUNDER UNIONENS HØJTSTÅENDE REPRÆSENTANT FOR UDENRIGSANLIGGENDER OG SIKKERHEDSPOLITIK

Artikel 5

De medlemmer af Kommissionen, der fungerer på den dato, hvor Lissabontraktaten træder i kraft, skal fungere, indtil deres tjenesteperiode udløber. Dog ophører tjenesteperioden for det medlem, der har samme nationalitet som Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, på datoen for den højtstående repræsentants udnævnelse.

AFSNIT V

BESTEMMELSER VEDRØRENDE GENERALSEKRETÆREN FOR RÅDET/DEN HØJTSTÅENDE REPRÆSENTANT FOR DEN FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK OG VICEGENERALSEKRETÆREN FOR RÅDET

Artikel 6

Tjenesteperioden for generalsekretæren for Rådet/den højtstående repræsentant for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og vicegeneralsekretæren for Rådet ophører på den dato, hvor Lissabontraktaten træder i kraft. Rådet udnævner en generalsekretær i overensstemmelse med artikel 240, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

AFSNIT VI

BESTEMMELSER VEDRØRENDE DE RÅDGIVENDE ORGANER

Artikel 7

Indtil ikrafttrædelsen af den afgørelse, der er nævnt i artikel 301 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, er fordelingen af Det Økonomiske og Sociale Udvalgs medlemmer således:

Belgien	12
Bulgarien	12
Den Tjekkiske Republik	12
Danmark	9
Tyskland	24
Estland	7
Irland	9
Grækenland	12
Spanien	21
Frankrig	24
Kroatien	9
Italien	24
Cypern	6
Letland	7
Litauen	9
Luxembourg	6
Ungarn	12
Malta	5
Nederlandene	12
Østrig	12
Polen	21
Portugal	12
Rumænien	15
Slovenien	7
Slovakiet	9
Finland	9
Sverige	12
Det Forenede Kongerige	24

2. Antallet af medlemmer i Det Økonomiske og Sociale Udvalg forhøjes midlertidigt til 353 for at tage hensyn til Kroatiens tiltrædelse for perioden fra tiltrædelsesdatoen indtil udløbet af den mandatperiode, under hvilken Kroatien tiltræder Unionen, eller indtil ikrafttrædelsen af den afgørelse, der er nævnt i artikel 301, andet afsnit, i TEUF, alt efter hvilket tidspunkt der kommer først.

3. Hvis den afgørelse, der er nævnt i artikel 301, andet afsnit, i TEUF, allerede er vedtaget inden tiltrædelsesdatoen, tildeles Kroatien uanset artikel 301, første afsnit, i TEUF, der fastsætter det maksimale antal medlemmer af Det Økonomiske og Sociale Udvalg, midlertidigt et passende antal medlemmer indtil udløbet af den mandatperiode, under hvilken Kroatien tiltræder Unionen.

Artikel 8

Indtil ikrafttrædelsen af den afgørelse, der er nævnt i artikel 305 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, er fordelingen af Regionsudvalgets medlemmer således:

Belgien	12
Bulgarien	12
Den Tjekkiske Republik	12
Danmark	9
Tyskland	24
Estland	7
Irland	9
Grækenland	12
Spanien	21
Frankrig	24
Kroatien	9
Italien	24
Cypern	6
Letland	7
Litauen	9
Luxembourg	6
Ungarn	12
Malta	5
Nederlandene	12
Østrig	12
Polen	21
Portugal	12
Rumænien	15
Slovenien	7
Slovakiet	9
Finland	9
Sverige	12
Det Forenede Kongerige	24

2. Antallet af medlemmer i Regionsudvalget forhøjes midlertidigt til 353 for at tage hensyn til Kroatiens tiltrædelse for perioden fra tiltrædelsesdatoen indtil udløbet af den mandatperiode, under hvilken Kroatien tiltræder Unionen, eller indtil ikrafttrædelsen af den afgørelse, der er nævnt i artikel 301, andet afsnit, i TEUF, alt efter hvilket tidspunkt der kommer først.

3. Hvis den afgørelse, der er nævnt i artikel 301, andet afsnit, i TEUF, allerede er vedtaget inden tiltrædelsesdatoen, tildeles Kroatien uanset artikel 305, første afsnit, i TEUF, der fastsætter det maksimale antal medlemmer af Regionsudvalget, midlertidigt et passende antal medlemmer indtil udløbet af den mandatperiode, under hvilken Kroatien tiltræder Unionen.

AFSNIT VII

OVERGANGSBESTEMMELSER VEDRØRENDE RETSAKTER VEDTAGET PÅ GRUNDLAG AF AFSNIT V OG VI I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION INDEN LISSABONTRAKTATENS IKRAFTTRÆDELSE

Artikel 9

Retsvirkningerne af retsakter, der er vedtaget af Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer på grundlag af traktaten om Den Europæiske Union inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, bevares, så længe disse retsakter ikke er ophævet, annulleret eller ændret i medfør af traktaterne. Det samme gælder de konventioner, som medlemsstaterne har indgået på grundlag af traktaten om Den Europæiske Union.

Artikel 10

1. Som overgangsforanstaltning og med hensyn til Unionens retsakter på området politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager, der er vedtaget inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, skal institutionernes beføjelser være følgende på datoen for ikrafttrædelsen af nævnte traktat:

Kommissionens beføjelser i henhold til artikel 258 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde finder ikke anvendelse, og Den Europæiske Unions Domstols beføjelser i henhold til afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union i den udgave, der gælder inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, forbliver de samme, også når de er godkendt i henhold til artikel 35, stk. 2, i nævnte traktat om Den Europæiske Union.

2. Ændring af en retsakt som omhandlet i stk. 1 medfører, at de i stk. 1 nævnte institutioners beføjelser som fastsat i traktaterne finder anvendelse med hensyn til den ændrede retsakt for de medlemsstater, som den ændrede retsakt finder anvendelse på.

3. I alle tilfælde ophører overgangsforanstaltningerne i stk. 1 med at have virkning fem år efter datoen for Lissabontraktatens ikrafttrædelse.

4. Senest seks måneder inden udløbet af overgangsperioden i stk. 3 kan Det Forenede Kongerige meddele Rådet, at det med hensyn til de i stk. 1 omhandlede retsakter ikke godkender de i stk. 1 nævnte institutioners beføjelser som fastsat i traktaterne. Såfremt Det Forenede Kongerige har givet denne meddelelse, ophører alle retsakter som omhandlet i stk. 1 med at finde anvendelse på Det For-

enede Kongerige fra datoen for udløbet af overgangsperioden i stk. 3. Dette afsnit gælder ikke med hensyn til de ændrede retsakter, der finder anvendelse på Det Forenede Kongerige, jf. stk. 2.

Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen, fastsætter de nødvendige følge- og overgangsordninger. Det Forenede Kongerige deltager ikke i vedtagelsen af denne afgørelse. Kvalificeret flertal i Rådet defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen, kan også vedtage en afgørelse om, at Det Forenede Kongerige bærer eventuelle direkte finansielle konsekvenser, der nødvendigvis og uundgåeligt opstår, fordi Det Forenede Kongerige ikke længere deltager i disse retsakter.

5. Det Forenede Kongerige kan på et hvilket som helst senere tidspunkt meddele Rådet, at det ønsker at deltage i retsakter, der ikke længere finder anvendelse på Det Forenede Kongerige i henhold til stk. 4, første afsnit. I så fald finder de relevante bestemmelser i protokollen om integration af Schengenreglerne i Den Europæiske Union eller protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed anvendelse, alt efter omstændighederne. Institutionernes beføjelser med hensyn til disse retsakter er dem, der er fastsat i traktaterne. Når EU-institutionerne og Det Forenede Kongerige handler i henhold til de relevante protokoller, søger de at genoprette den videst mulige grad af deltagelse for Det Forenede Kongerige i gældende EU-ret for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, uden at det alvorligt berører den praktiske gennemførelse af de forskellige dele heraf, og samtidig med at sammenhængen mellem disse dele respekteres.

B. PROTOKOLLER, DER SKAL KNYTTES SOM BILAG TIL LISSABONTRAKTATEN

**PROTOKOL (NR. 1) OM ÆNDRING AF DE PROTOKOLLER,
DER ER KNYTTET SOM BILAG TIL TRAKTATEN OM DEN
EUROPÆISKE UNION, TRAKTATEN OM OPRETTELSE
AF DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB OG/ELLER
TRAKTATEN OM OPRETTELSE AF DET EUROPÆISKE
ATOMENERGIFÆLLESSKAB**

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER

SOM ØNSKER at ændre de protokoller, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union, til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og/eller til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, for at tilpasse dem til de nye regler, der er fastsat ved Lissabontraktaten,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til Lissabontraktaten:

Artikel 1

1) De protokoller, der er i kraft på datoen for denne traktats ikrafttrædelse, og som er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og/eller traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, ændres i overensstemmelse med bestemmelserne i denne artikel.

PROTOKOL

OM STATUTTEN FOR DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ØNSKER at fastsætte den statut for **Den Europæiske Unions Domstol**, der er omhandlet i artikel 281 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og artikel 160 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til **traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Unionens funktionsmåde**:

Artikel 1

Den Europæiske Unions Domstol træder sammen og udøver sin virksomhed i overensstemmelse med bestemmelserne i **traktaterne** og denne statut.

AFSNIT I

DOMMERNE OG GENERALADVOKATERNE

Artikel 2

Enhver dommer skal, inden han påbegynder sin embedsvirksomhed, i et offentligt retsmøde aflægge ed **for Domstolen** på at ville udføre sit hverv med fuldstændig upartiskhed og samvittighedsfuldhed og bevare tavshed om Domstolens rådslagninger og afstemninger.

Artikel 3

Dommerne er fritaget for retsforfølgning. For så vidt angår deres embedshandlinger, herunder mundtlige og skriftlige ytringer, nyder de denne immunitet også efter ophøret af deres embedsvirksomhed.

Domstolen kan i plenum ophæve immuniteten. **Vedrører afgørelsen et medlem af Retten eller en specialret, træffer Domstolen afgørelse efter høring af den berørte ret.**

Indledes der efter immunitetens ophævelse strafferetlig forfølgning mod en dommer, kan denne i enhver af medlemsstaterne kun stilles for den ret, der er kompetent til at behandle sager mod medlemmerne af landets øverste domstol.

Artikel **11-14** og artikel **17** i protokollen vedrørende **Den Europæiske Unions** privilegier og immuniteter finder anvendelse på **Den Europæiske Unions Domstols** dommere, generaladvokater, justitssekretær og assisterende referenter dog med forbehold af bestemmelserne i de foregående afsnit vedrørende dommernes fritagelse for retsforfølgning.

Artikel 4

Dommerne må ikke varetage noget politisk eller administrativt hverv.

De må ikke udøve nogen - lønnet eller ulønnet - erhvervsmæssig virksomhed, medmindre Rådet, **der træffer afgørelse med simpelt flertal** undtagesesvis giver tilladelse hertil.

Ved deres tiltræden afgiver de en højtidelig forsikring, hvorefter de under deres embedsvirksomhed og efter dennes ophør vil overholde de forpligtelser, der følger med deres hverv, i særdeleshed pligten til, efter at deres embedsvirksomhed er ophørt, at udvise hæderlighed og tilbageholdenhed med hensyn til påtagelse af visse hverv eller opnåelse af visse fordele.

I tvivlstilfælde træffer Domstolen afgørelse. **Vedrører afgørelsen et medlem af Retten eller en specialret, træffer Domstolen afgørelse efter høring af den berørte ret.**

Artikel 5

Bortset fra ordinære nybesættelser samt dødsfald ophører en dommers embedsvirksomhed ved fratræden.

Ved en dommers fratræden indgives afskedsansøgningen til Domstolens præsident, der videresender den til Rådets formand. Ved sidstnævnte meddelelse bliver embedet ledigt.

Bortset fra tilfælde, hvor artikel 6 finder anvendelse, fungerer enhver dommer i embedet, indtil hans efterfølger er tiltrådt.

Artikel 6

En dommer kan hverken afskediges eller frakendes retten til pension eller til andre fordele, der træder i stedet herfor, medmindre han efter Domstolens dommeres og generaladvokaters enstemmige opfattelse ikke længere opfylder de nødvendige forudsætninger eller lever op til de forpligtelser, der følger med embedet. Den pågældende dommer medvirker ikke ved sådanne afgørelser. **Er den pågældende**

medlem af Retten eller af en specialret, træffer Domstolen afgørelse efter høring af den berørte ret.

Justitssekretæren underretter Europa-Parlamentets formand og Kommissionens formand om Domstolens afgørelse og oversender den til Rådets formand.

Såfremt en dommer ved en sådan afgørelse afskediges fra sit embede, bliver embedet ledigt ved meddelelsen til Rådets formand.

Artikel 7

Ophører en dommer med at udøve sit hverv inden embedsperiodens udløb, udnævnes en efterfølger for resten af perioden.

Artikel 8

Bestemmelserne i artikel 2-7 finder anvendelse på generaladvokaterne.

AFSNIT II

DOMSTOLENS ORGANISATION

Artikel 9

Ved den delvise nybesættelse af dommerembederne, der finder sted hvert tredje år, afgår der **fjorten dommere**.

Ved den delvise nybesættelse af generaladvokaternes embeder, der finder sted hvert tredje år, afgår der hver gang fire generaladvokater.

Artikel 10

Justitssekretæren aflægger for Domstolen ed på at ville udøve sin virksomhed med fuldstændig upartiskhed og samvittighedsfuldhed og på at bevare tavshed om Domstolens rådslagninger og afstemninger.

Artikel 11

Domstolen udfærdiger bestemmelser om afløsning af justitssekretæren for tilfælde, hvor denne får forfald.

Artikel 12

Til Domstolen knyttes tjenestemænd og andre ansatte, for at den skal kunne udøve sin virksomhed. De er undergivet justitssekretæren under præsidentens tilsyn.

Artikel 13

På **anmodning** af Domstolen kan **Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure** tillade udnævnelsen af assisterende referenter og træffe bestemmelse om deres stilling. De assisterende referenter kan på vilkår, der fastsættes i procesreglementet, kaldes til at deltage i forberedelsen af sager, der er indbragt for Domstolen, og til at samarbejde med den refererende dommer.

Til assisterende referenter vælges personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som kan dokumentere den nødvendige juridiske egnethed; de udnævnes af Rådet, **der træffer afgørelse med simpelt flertal**. De aflægger for Domstolen ed på at ville udføre deres hverv med fuldstændig upartiskhed og samvittighedsfuldhed og på at bevare tavshed om Domstolens rådslagninger og afstemninger.

Artikel 14

Dommerne, generaladvokaterne og justitssekretæren er forpligtet til at have bopæl ved Domstolens sæde.

Artikel 15

Domstolen udøver sin virksomhed vedvarende. Retsferiernes længde fastsættes af Domstolen under hensyn til tjenestens krav.

Artikel 16

Domstolen opretter af sin midte afdelinger, der sættes af tre eller fem dommere. Dommerne vælger af deres midte formænd for afdelingerne. Formændene for afdelinger med fem dommere vælges for et tidsrum af tre år. De kan genvælges én gang.

Den store afdeling sættes af tretten dommere. Dens forsæde føres af Domstolens præsident. Den store afdeling sammensættes endvidere af formændene for afdelingerne med fem dommere og af andre dommere udpeget i henhold til regler, der fastsættes i procesreglementet.

Domstolen sættes som stor afdeling, når en medlemsstat eller en af **Unionens** institutioner, som er part i sagen, anmoder herom.

Domstolen sættes i plenum, når den behandler sager, der er indbragt for den i henhold til artikel 228, stk. 2, artikel 245, stk. 2, artikel 247 eller artikel 286, stk. 6, i

traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, eller Euratom-traktatens artikel 107 D, stk. 2, artikel 126, stk. 2, artikel 129 eller artikel 160 B, stk. 7.

Finder Domstolen, at en sag, der er indbragt for den, er af særlig vigtighed, kan den desuden efter at have hørt generaladvokaten beslutte at henvise sagen til Domstolens plenum.

Artikel 17

Domstolens afgørelser kan kun gyldigt træffes af et ulige antal dommere.

Afgørelser truffet af afdelinger, der sættes af tre eller fem dommere, er kun gyldige, hvis de træffes af tre dommere.

Afgørelser truffet af den store afdeling er kun gyldige, når ni dommere er til stede.

Afgørelser truffet af Domstolen i plenum er kun gyldige, når femten dommere er til stede.

Får en dommer i en afdeling forfald, kan en dommer fra en anden afdeling tilkaldes i henhold til regler, der fastsættes i procesreglementet.

Artikel 18

Dommerne og generaladvokaterne kan ikke deltage i afgørelsen af nogen sag, hvori de tidligere har optrådt som befuldmægtiget, rådgiver eller advokat for en af parterne, eller hvorom de har måttet udtale sig som medlem af en ret eller en undersøgelseskommission eller i anden egenskab.

Mener en dommer eller en generaladvokat, at han af særlige grunde ikke kan deltage i afgørelsen eller i undersøgelsen af en bestemt sag, underretter han præsidenten herom. Finder præsidenten, at en dommer eller en generaladvokat af særlige grunde ikke bør sidde med eller fremkomme med forslag til afgørelser i en bestemt sag, gør han den pågældende opmærksom herpå.

Opstår der vanskeligheder angående anvendelsen af denne artikel, træffer Domstolen afgørelse.

En part kan ikke begære sammensætningen af Domstolen eller af en af dens afdelinger ændret under påberåbelse det være sig af en dommers nationalitet eller af, at der ikke til Domstolen eller en af dens afdelinger er knyttet nogen dommer af partens nationalitet.

AFSNIT III

RETTERGANGSMÅDEN **VED DOMSTOLEN**

Artikel 19

Medlemsstaterne såvel som **Unionens** institutioner repræsenteres for Domstolen af en befuldmægtiget, der udpeges for hver enkelt sag; den befuldmægtigede kan bistås af en rådgiver eller af en advokat.

De stater, som er parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, bortset fra medlemsstaterne, samt den i aftalen omhandlede EFTA-Tilsynsmyndighed repræsenteres på samme måde.

Andre parter skal repræsenteres af en advokat.

Kun en advokat, der har beskikkelse i en medlemsstat eller i en anden stat, som er part i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, kan repræsentere eller bistå en part for Domstolen.

De befuldmægtigede, rådgivere og advokater, der møder for Domstolen, nyder på vilkår, der fastsættes i procesreglementet, de rettigheder og garantier, der er nødvendige for, at de kan udøve deres hverv uafhængigt.

Domstolen skal i henhold til procesreglementets bestemmelser over for de rådgivere og advokater, der møder for den, have de beføjelser, der normalt tilkommer domstole.

Lærere ved højere læreanstalter, der er statsborgere i medlemsstater, hvis lovgivning tillader dem at være rettergangsfuldmægtige, nyder for Domstolen samme rettigheder, som i denne artikel indrømmes advokater.

Artikel 20

Retsforhandlingerne for Domstolen opdeles i to stadier: et skriftligt og et mundtligt.

Den skriftlige forhandling omfatter overgivelsen til parterne og til de institutioner i **Unionen**, hvis beslutninger omtvistes, af stævninger, indlæg, svarskrifter og erklæringer tillige med eventuelle replikker og duplikker samt af alle påberåbte bilag og aktstykker eller af bekræftede genparter deraf.

Overgivelsen varetages af justitssekretæren i den rækkefølge og inden for de frister, der er fastsat i procesreglementet.

Den mundtlige forhandling omfatter oplæsningen af den rapport, der forelægges af den refererende dommer, Domstolens påhør af de befuldmægtigede, rådgiverne og advokaterne samt af generaladvokatens forslag til afgørelser og i påkommende tilfælde afhøringen af vidner og sagkyndige.

Finder Domstolen, at sagen ikke rejser nogen nye retsspørgsmål, kan den efter at have hørt generaladvokaten beslutte, at sagen skal pådømmes uden generaladvokatens forslag til afgørelse.

Artikel 21

Sag anlægges ved Domstolen ved indlevering af stævning til justitssekretæren. Stævningen skal angive sagsøgerens navn og bopæl, underskriverens stilling, den part eller de parter, mod hvem stævningen udtages, søgsmålets genstand, påstandene og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene.

Stævningen ledsages i påkommende tilfælde af det aktstykke, der begæres kendt ugyldigt, eller i det i artikel 265 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og Euratom-traktatens artikel 148 omhandlede tilfælde af dokumentation vedrørende tidspunktet for den opfordring, der omhandles i nævnte artikler. Er disse dokumenter ikke vedlagt stævningen, opfordrer justitssekretæren vedkommende part til at fremskaffe dem inden en passende frist; søgsmålet kan ikke afvises, fordi forholdet først bringes i orden efter klagefristens udløb.

Artikel 22

I de tilfælde, der er omhandlet i Euratom-traktatens artikel 18, anlægges sag ved Domstolen ved indgivelse af søgsmålet til justitssekretæren. Søgsmålet skal angive sagsøgerens navn og bopæl, underskriverens stilling, den afgørelse der anfægtes, modparterne, tvistens genstand, påstandene og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene.

Søgsmålet ledsages af en bekræftet genpart af den anfægtede afgørelse fra Voldgiftsudvalget.

Hvis Domstolen ikke giver sagsøgeren medhold, bliver Voldgiftsudvalgets afgørelse endelig.

Hvis Domstolen ophæver Voldgiftsudvalgets afgørelse, kan sagen i givet fald på foranledning af en af parterne på ny forelægges Voldgiftsudvalget. Dette er bundet af Domstolens afgørelse af retsspørgsmål.

Artikel 23

I de tilfælde, der er omhandlet i artikel 267 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og i Euratom-traktatens artikel 150, påhviler det den nationale ret, der beslutter at udsætte en sag og retter henvendelse til Domstolen, at oversende denne beslutning til Domstolen. Domstolens justitssekretær giver herefter meddelelse om beslutningen til sagens parter, medlemsstaterne og Kommissionen samt til **den institution, det organ, det kontor eller det agentur i Unionen, der har vedtaget den retsakt**, hvis gyldighed eller fortolkning omtvistes.

Parterne, medlemsstaterne, Kommissionen og i påkommende tilfælde **den institution, det organ, det kontor eller det agentur i Unionen, der har vedtaget den retsakt, hvis gyldighed eller fortolkning omtvistes**, kan inden to måneder fra sidstnævnte meddelelse indgive indlæg eller andre skriftlige udtalelser til Domstolen.

I de tilfælde, der er omhandlet i artikel 267 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, giver Domstolens justitssekretær endvidere meddelelse om den nationale rets beslutning til de stater, som er parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, bortset fra medlemsstaterne samt til den i aftalen omhandlede EFTA-Tilsynsmyndighed, som alle inden to måneder efter meddelelsen kan indgive indlæg eller andre skriftlige udtalelser til Domstolen, såfremt sagen hører under aftalens anvendelsesområde.

Når der af Rådet er indgået en aftale med et eller flere tredjelande vedrørende et nærmere bestemt sagsområde, og det deri er bestemt, at disse tredjelande kan indgive skriftlige indlæg eller udtalelser i tilfælde, hvor en ret i en medlemsstat har forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål, der vedrører den pågældende aftales anvendelsesområde, gives der ligeledes meddelelse om den nationale rets beslutning, hvori et sådant spørgsmål stilles, til de pågældende tredjelande, som inden to måneder fra meddelelsen kan indgive indlæg eller andre skriftlige udtalelser til Domstolen.

Artikel 24

Domstolen kan forlange, at parterne fremlægger ethvert dokument og meddeler enhver oplysning, som den finder ønskelig. I tilfælde af at dette nægtes, fastslår Domstolen dette udtrykkeligt.

Domstolen kan ligeledes afkræve medlemsstaterne og de institutioner, **organer, kontorer og agenturer**, der ikke er parter i retssagen, enhver oplysning, som den finder nødvendig for sagens behandling.

Artikel 25

Domstolen kan til enhver tid efter eget valg betro enkeltpersoner, grupper, bureauer, kommissioner eller organer den opgave at foretage en sagkyndig undersøgelse.

Artikel 26

Der kan afhøres vidner i overensstemmelse med procesreglementets bestemmelser.

Artikel 27

Domstolen kan i henhold til regler, der fastsættes i procesreglementet, over for udeblevne vidner udøve de beføjelser, der sædvanligt tilkommer domstole, og kan ikende bøder.

Artikel 28

Vidner og sagkyndige kan afhøres under ed ved benyttelse af den edsformular, der er foreskrevet i procesreglementet, eller på den måde, der er fastsat i vidnets eller den sagkyndiges nationale lovgivning.

Artikel 29

Domstolen kan beslutte, at et vidne eller en sagkyndig skal afhøres for den ret, i hvis område vidnet eller den sagkyndige har bopæl.

Denne beslutning tilstilles i overensstemmelse med procesreglementets bestemmelser vedkommende ret til udførelse. De dokumenter, der udfærdiges i forbindelse med udførelsen af denne retsanmodning, skal i henhold til samme bestemmelser sendes tilbage til Domstolen.

Domstolen påtager sig de hermed forbundne udgifter, men kan i påkommende tilfælde pålægge sagens parter disse omkostninger.

Artikel 30

Hver medlemsstat anser vidners eller sagkyndiges edsbrud som den tilsvarende lovovertrædelse begået for en national ret i et civilt søgsmål. Efter Domstolens anmeldelse indleder vedkommende medlemsstat retsforfølgning mod gerningsmanden for den kompetente nationale ret.

Artikel 31

Retsmøderne er offentlige, medmindre Domstolen af egen drift eller på begæring af parterne, af vægtige grunde, træffer anden bestemmelse.

Artikel 32

Under retsforhandlingerne kan Domstolen afhøre de sagkyndige, vidnerne samt parterne selv. De sidstnævnte kan dog kun forhandle mundtligt gennem deres rettergangsfuldmægtige.

Artikel 33

Om hvert retsmøde føres en retsbog, der underskrives af præsidenten og justitssekretæren.

Artikel 34

Retslisten fastlægges af præsidenten.

Artikel 35

Domstolens rådslagninger og afstemninger er og forbliver hemmelige.

Artikel 36

Dommene skal begrundes. De skal angive navnene på de dommere, der har medvirket ved afgørelsen.

Artikel 37

Dommene underskrives af præsidenten og justitssekretæren. De afsiges i et offentligt retsmøde.

Artikel 38

Domstolen træffer afgørelse om sagsomkostningerne.

Artikel 39

Under anvendelse af en summarisk fremgangsmåde, der fastlægges i procesreglementet, og som i fornødent omfang kan afvige fra visse af bestemmelserne i denne statut, kan Domstolens præsident på begæring træffe afgørelse enten om udsættelse som nævnt i artikel 278 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og Euratom-traktatens artikel 157, eller om anvendelse af foreløbige forholdsregler som nævnt i artikel 279 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** eller Euratom-traktatens artikel 158, eller om udsættelse af tvangsfuldbyrdelse i overensstemmelse med artikel 299, stk. 4, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, eller Euratom-traktatens artikel 164, stk. 3.

I tilfælde af præsidentens forfald træder en anden dommer i hans sted i overensstemmelse med bestemmelserne i procesreglementet.

Afgørelser, der træffes af præsidenten eller af dennes stedfortræder, er kun foreløbige og foregriber på ingen måde Domstolens afgørelse i hovedsagen.

Artikel 40

Medlemsstaterne og **Unionens** institutioner kan indtræde i retstvister, der er indbragt for Domstolen.

Samme ret tilkommer **Unionens organer, kontorer og agenturer samt** alle andre personer, **hvis de kan godtgøre, at de har** en berettiget interesse i afgørelsen af en for Domstolen indbragt retstvist. **Fysiske eller juridiske personer kan ikke indtræde i sager mellem medlemsstater, mellem Unionens institutioner eller medlemsstater på den ene side og Unionens institutioner på den anden side.**

Med forbehold af stk. 2 kan de stater, som er parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, bortset fra medlemsstaterne, samt den i aftalen omhandlede EFTA-Tilsynsmyndighed indtræde i retstvister, der er indbragt for Domstolen, når disse tvister vedrører et af aftalens anvendelsesområder.

Påstande, der fremsættes i en begæring om intervention, kan kun gå ud på at understøtte en af parternes påstande.

Artikel 41

Undlader den, der behørigt er indstævnet, at indgive svarskrift, afsiges der en udeblivelsesdom over den pågældende. Inden en måned efter forkyndelsen af dom i sagen kan der fremsendes indsigelse imod den. Medmindre Domstolen træffer anden bestemmelse, har en sådan fremsendelse af indsigelse ikke opsættende virkning på fuldbyrdelsen af udeblivelsesdommen.

Artikel 42

Medlemsstaterne, **Unionens** institutioner, organer, kontorer og agenturer og alle andre fysiske eller juridiske personer kan i tilfælde og i henhold til regler, der fastsættes i procesreglementet, rejse tredjemandsindsigelse mod dommen i en sag, i hvilken de ikke er blevet tilvarslet, hvis dommen gør indgreb i deres rettigheder.

Artikel 43

Opstår der vanskeligheder vedrørende betydningen og rækkevidden af en dom, tilkommer det Domstolen at fortolke denne på begæring af en part eller en af **Unionens** institutioner, der godtgør at have en berettiget interesse heri.

Artikel 44

En pådømt sag kan kun begæres genoptaget af Domstolen, hvis der fremkommer en faktisk omstændighed af afgørende betydning, der inden dommens afsigelse var ukendt for Domstolen og for den part, der begærer sagen genoptaget.

Genoptagelsessagen indledes med en kendelse, hvorved Domstolen udtrykkeligt fastslår tilstedeværelsen af en ny faktisk omstændighed, anerkender, at denne har de egenskaber, der kan begrunde genoptagelse af sagen, og erklærer, at begæringen derfor kan imødekommes.

Begæringen om genoptagelse kan ikke fremsættes senere end ti år efter dommens afsigelse.

Artikel 45

Særlige frister, der tager hensyn til afstandene, fastsættes i procesreglementet.

Overskridelse af fristerne bevirker intet retstap, når den pågældende part godtgør, at der foreligger omstændigheder, som ikke kunne forudses, eller force majeure.

Artikel 46

Krav mod **Unionen**, der støttes på ansvar uden for kontraktforhold, forældes fem år efter, at den omstændighed, der ligger til grund for kravet, er indtrådt. Forældelsen afbrydes enten ved indgivelse af stævning til Domstolen, eller ved, at den skadelidte forud gør sit krav gældende over for vedkommende **EU**-institution. I sidstnævnte tilfælde skal sag anlægges inden den frist på to måneder, der er omhandlet i artikel 263 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og Euratom-traktatens artikel 146; i påkommende tilfælde finder bestemmelserne i henholdsvis artikel 265, stk. 2 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, og Euratom-traktatens artikel 148, stk. 2, anvendelse.

Denne artikel finder også anvendelse på krav mod Den Europæiske Centralbank, der støttes på ansvar uden for kontraktforhold.

AFSNIT IV

RETTEN

Artikel 47

Artikel **9, stk. 1**, artikel 14 og 15, artikel 17, stk. 1, 2, 4 og 5, samt artikel 18 finder anvendelse på Retten og dens medlemmer.

Artikel 10, 11 og 14 finder tilsvarende anvendelse på Rettens justitssekretær.

Artikel 48

Retten består af **otteogtyve** dommere.

Artikel 49

Rettens medlemmer kan udpeges til at udøve hvervet som generaladvokat.

Generaladvokaten skal med henblik på at bistå Retten i udførelsen af dens opgave fuldstændig upartisk og uafhængigt offentligt fremsætte begrundede forslag til afgørelse af visse sager, der indbringes for Retten.

Kriterierne for fastlæggelse af, i hvilke sager dette skal ske, samt reglerne for udpegelse af generaladvokaterne fastsættes i procesreglementet for Retten.

Et medlem af Retten, der er udpeget til generaladvokat i en sag, kan ikke deltage i afgørelsen af den pågældende sag.

Artikel 50

Retten sættes i form af afdelinger bestående af tre eller fem dommere. Dommerne vælger af deres midte formænd for afdelingerne. Formændene for afdelinger med fem dommere vælges for et tidsrum af tre år. De kan genvælges én gang.

I procesreglementet fastsættes regler om oprettelse af afdelingerne og om sagsfordelingen. I visse tilfælde, som fastlægges nærmere i procesreglementet, kan Retten sættes af samtlige medlemmer eller af en enedommer.

Det kan i procesreglementet ligeledes fastsættes, at Retten sættes som stor afdeling i tilfælde og i henhold til regler, der fastsættes i dette reglement.

Artikel 51

Som en undtagelse fra bestemmelsen i artikel 256, stk. 1, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, og Euratom-traktatens artikel 140 A, stk. 1, har Domstolen enekompetence i de søgsmål, som er omhandlet i artikel 263 og 265 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og Euratom-traktatens artikel 146 og 148, som er anlagt af en medlemsstat, og som er rettet mod:

- a) en retsakt udstedt af Europa-Parlamentet eller af Rådet eller af de to institutioner i fællesskab, eller rettet mod en af disse institutioners undladelse af at træffe afgørelse, eller mod begge disse institutioners undladelse af i fællesskab at træffe afgørelse, dog bortset fra

- beslutninger truffet af Rådet i medfør af artikel 108, stk. 2, tredje afsnit, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**,
- retsakter vedtaget af Rådet i medfør af en rådsforordning om handelspolitiske beskyttelsesforanstaltninger som omhandlet i artikel **207 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**
- Rådets retsakter, hvorved det udøver gennemførelsesbeføjelser i henhold til artikel **291, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**

b) en retsakt udstedt af Kommissionen eller Kommissionens undladelse af at træffe afgørelse i medfør af artikel **331 stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**.

Ligeledes har Domstolen enekompetence i de søgsmål, som er omhandlet i de nævnte bestemmelser, og som er anlagt af en af EU-institutionerne, til prøvelse af en retsakt udstedt af Europa-Parlamentet, Rådet, de to institutioner i fællesskab eller af Kommissionen, eller til prøvelse af den omstændighed, at Europa-Parlamentet, Rådet, de to institutioner i fællesskab eller Kommissionen har undladt at træffe afgørelse, og det samme gælder søgsmål, som er anlagt af en af **Unionens** institutioner til prøvelse af en retsakt udstedt af Den Europæiske Centralbank eller af, at Den Europæiske Centralbank har undladt at træffe afgørelse.

Artikel 52

Domstolens præsident og Rettens præsident fastsætter efter fælles aftale regler, hvorefter tjenestemænd og øvrige ansatte ved Domstolen skal kunne gøre tjeneste ved Retten med henblik på udøvelsen af dennes virksomhed. Visse tjenestemænd eller øvrige ansatte er undergivet Rettens justitssekretær under Rettens præsidents tilsyn.

Artikel 53

Afsnit III i denne statut finder anvendelse på rettergangsmåden ved Retten.

I nødvendigt omfang præciseres og udfyldes disse regler i Rettens procesreglement. Procesreglementet kan fravige artikel 40, stk. 4, og artikel 41 for at tage hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for sager om intellektuel ejendomsret.

Uanset artikel 20, stk. 4, kan generaladvokaten fremsætte sine begrundede forslag til afgørelse skriftligt.

Artikel 54

Indgives en stævning eller et processkrift, der er stilet til Retten, fejlagtigt til Domstolens justitssekretær, fremsender denne straks dokumentet til Rettens justitssekretær; på samme måde når en stævning eller et andet processkrift, der er stilet til Domstolen, fejlagtigt indgives til Rettens justitssekretær, fremsender denne straks dokumentet til Domstolens justitssekretær.

Finder Retten, at den ikke er kompetent til at påkende en sag, der er omfattet af Domstolens kompetence, henviser den sagen til Domstolen; når Domstolen finder, at en sag henhører under Rettens kompetence, henviser den på samme måde sagen til Retten, der i så fald ikke kan erklære sig inkompetent.

Såfremt der indbringes sager for Domstolen og Retten, som har samme genstand, som rejser de samme fortolkningsspørgsmål, eller hvori gyldigheden af den samme retsakt anfægtes, kan Retten, efter at have hørt parterne, udsætte sin behandling af den pågældende sag, indtil Domstolen har afsagt dom, eller kan, når der er tale om søgsmål, der er anlagt i medfør af artikel 263 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** eller Euratom-traktatens artikel 146, erklære sig inkompetent, således at Domstolen kan træffe afgørelse i sagen. Under de samme betingelser kan Domstolen ligeledes beslutte at udsætte sin behandling af sagen; i så fald fortsætter behandlingen ved Retten.

Anfægter en medlemsstat og en af **Unionens** institutioner den samme retsakt, erklærer Retten sig inkompetent, således at Domstolen kan træffe afgørelse.

Artikel 55

Afgørelser, hvorved en sags behandling ved Retten afsluttes, samt afgørelser, der afgør en del af en sags realitet, eller hvorved der tages stilling til en formalitetsindsigelse vedrørende Rettens kompetence eller en påstand om afvisning af sagen, skal af Rettens justitssekretær forkyndes for alle sagens parter samt alle medlemsstater og **EU**-institutioner, selv om disse ikke har interveneret i sagen for Retten.

Artikel 56

Der kan iværksættes appel til Domstolen, senest to måneder efter forkyndelsen af den pågældende anfægtede afgørelse, af afgørelser, hvorved den pågældende sags behandling ved Retten er blevet afsluttet, samt af afgørelser, der afgør en del af en sags realitet, eller hvorved der tages stilling til en formalitetsindsigelse vedrørende Rettens kompetence eller en påstand om afvisning af sagen.

Appel kan iværksættes af enhver part, som helt eller delvis ikke har fået medhold. Andre intervenienter end medlemsstaterne og **EU**-institutionerne kan dog kun iværksætte appel, såfremt den af Retten truffe afgørelse berører dem umiddelbart.

Undtagen i sager imellem **Unionen** og **dennes** ansatte kan appel ligeledes iværksættes af medlemsstater og **EU**-institutioner, der ikke har intervereret i den pågældende sag for Retten. I sådanne tilfælde har de pågældende medlemsstater eller institutioner den samme retsstilling som medlemsstater eller institutioner, der har intervereret i første instans.

Artikel 57

Den, hvis begæring om intervention ikke er blevet taget til følge af Retten, kan appellere afgørelsen til Domstolen senest to uger efter forkyndelsen af afgørelsen om, at begæringen ikke tages til følge.

Afgørelser truffet af Retten i henhold til artikel 278, 279 eller artikel 299, stk. 4, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, eller Euratom-traktatens artikel 157, 158 eller artikel 164, stk. 3, kan appelleres af parterne i sagen inden to måneder efter, at afgørelsen er forkyndt for dem.

Appel efter stk. 1 og 2 i nærværende artikel påkendes efter fremgangsmåden i artikel 39.

Artikel 58

Appel til Domstolen er begrænset til retsspørgsmål. Den kan kun støttes på, at Retten savner kompetence, at der er begået rettergangsfejl, som krænker appellantens interesser, eller at Retten har overtrådt **EU**-retten.

Appel kan ikke iværksættes alene til forandring af afgørelser om sagsomkostninger eller om disses størrelse.

Artikel 59

Når en afgørelse fra Retten appelleres, består retsforhandlingerne ved Domstolen af en skriftlig og en mundtlig forhandling. I henhold til regler, der fastsættes i procesreglementet, kan Domstolen efter at have hørt generaladvokaten og parterne træffe afgørelse uden mundtlig forhandling.

Artikel 60

Appel har ikke opsættende virkning, jf. dog artikel 278 og 279 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og Euratom-traktatens artikel 157 og 158.

Uanset artikel 280 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og Euratom-traktatens artikel 159 har en afgørelse fra Retten om annullation af en forordning først retsvirkning fra udløbet af den frist, der er omhandlet i artikel 56, stk. 1, i denne statut, eller, såfremt appel er iværksat inden for denne frist, fra stadfæstelse.

sen eller fra afvisningen af appellen, dog med forbehold af muligheden for en part til at fremsætte begæring til Domstolen om midlertidig ophævelse af retsvirkningerne af den annullerede forordning eller om andre foreløbige forholdsregler i medfør af artikel 278 og 279 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** eller Euratom-traktatens artikel 157 og 158.

Artikel 61

Giver Domstolen appellanten medhold, ophæver den den af Retten truffne afgørelse. Domstolen kan i denne forbindelse enten selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse, eller hjemvise den til Retten til afgørelse.

I tilfælde af hjemvisning er Retten bundet af de afgørelser om retsspørgsmål, der er indeholdt i Domstolens afgørelse.

Når der under en appel, der iværksættes af en medlemsstat eller en **EU**-institution, der ikke har inter文eneret i den pågældende sag for Retten, gives appellanten medhold, kan Domstolen, dersom den skønner det nødvendigt, angive, hvilke af virkningerne af den af Retten truffne afgørelse, som er blevet ophævet, der skal betragtes som endelige for parterne i sagen.

Artikel 62

I de tilfælde, der er omhandlet i artikel 256, stk. 2 og 3, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, og Euratom-traktatens artikel 140 A, stk. 2 og 3, kan førstegeneraladvokaten, når han finder, at der er en alvorlig risiko for, at **EU**-rettens ensartede anvendelse eller sammenhæng kan påvirkes, foreslå Domstolen, at den afgørelse, der er truffet af Retten, underkastes en prøvelse.

Forslaget skal fremsættes en måned efter, at Retten har truffet afgørelsen. Domstolen beslutter, inden en måned efter at førstegeneraladvokaten har fremsat sit forslag, om afgørelsen skal underkastes en prøvelse.

Artikel 62 a

Domstolen træffer i henhold til en hasteprocedure afgørelse vedrørende de spørgsmål, der er genstand for en fornyet prøvelse, på grundlag af de sagsakter, som Retten har fremsendt til den.

De berørte parter, som er omhandlet i artikel 23 i denne statut, samt, i de tilfælde, der er omhandlet i artikel 256, stk. 2 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, og i Euratom-traktatens artikel 140 A, stk. 2, parterne i sagen ved Retten, har ret til at afgive indlæg eller skriftlige bemærkninger til Domstolen om de spørgsmål, der er genstand for en fornyet prøvelse, inden for en herfor fastsat frist.

Domstolen kan beslutte at indlede den mundtlige forhandling inden den træffer afgørelse.

Artikel 62 b

I de tilfælde, der er omhandlet i artikel 256, stk. 2, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, og i Euratom-traktatens artikel 140 A, stk. 2, med forbehold af artikel 278 og 279 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, har et forslag om en fornyet prøvelse og en beslutning om at indlede proceduren for en fornyet prøvelse ikke opsættende virkning. Fastslår Domstolen, at Rettens afgørelse kan påvirke **EU**-rettens ensartede anvendelse eller sammenhæng, hjemvises sagen til Retten, som er bundet af Domstolens afgørelser om retsspørgsmål. Domstolen kan angive de virkninger af Rettens afgørelse, der skal betragtes som endelige for parterne i sagen. Følger sagens afgørelse under hensyn til resultatet af den fornyede prøvelse af de faktiske omstændigheder, som Rettens afgørelse er baseret på, træffer Domstolen endelig afgørelse.

I de tilfælde, der er omhandlet i artikel 256, stk. 3, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, og i Euratom-traktatens artikel 140 A, stk. 3, hvor der ikke er fremsat forslag om en fornyet prøvelse eller truffet beslutning om at indlede proceduren for en fornyet prøvelse, får den eller de afgørelser, der er truffet af Retten med hensyn til de spørgsmål, der var forelagt den, virkning efter udløbet af de frister, der er fastsat herfor i artikel 62, andet afsnit. Indledes en procedure for fornyet prøvelse, får den eller de afgørelser, som er genstand for fornyet prøvelse, virkning efter udløbet af denne procedure, medmindre Domstolen træffer anden bestemmelse. Fastslår Domstolen, at Rettens afgørelse kan påvirke **EU**-rettens ensartede anvendelse eller sammenhæng, træder Domstolens afgørelse af de spørgsmål, der er genstand for en fornyet prøvelse, i stedet for Rettens afgørelse.

AFSNIT IV

SPECIALRETTERNE

Artikel 62 c

Bestemmelserne om de **specialretter**, der oprettes i henhold til artikel 257 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og i Euratom-traktatens artikel 140 B, hvad angår disses kompetence, sammensætning, organisation og rettergangsmåde, findes i bilaget til denne statut.

AFSNIT V

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 63

Procesreglementet for Domstolen og procesreglementet for Retten skal indeholde alle forskrifter, der er nødvendige for at anvende og om fornødent udfylde denne statut.

Artikel 64

Den ordning, der skal gælde for Den Europæiske Unions Domstol på det sproglige område, fastsættes ved en forordning vedtaget af Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed. Denne forordning vedtages enten på begæring af Domstolen og efter høring af Kommissionen og Europa-Parlamentet eller på forslag af Kommissionen og efter høring af Domstolen og Europa-Parlamentet.

Indtil vedtagelsen af **disse** regler, finder reglerne om sprog i procesreglementet for Domstolen og i procesreglementet for Retten fortsat anvendelse. **Uanset artikel 228 og 254 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde kræver enhver ændring eller ophævelse af disse bestemmelser Rådets enstemmige godkendelse.**

BILAG I

Retten i EU-personalesager

(Gengives ikke)

PROTOKOL

OM STATUTTEN FOR DET EUROPÆISKE SYSTEM AF CENTRALBANKER OG DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ØNSKER at fastsætte statuten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank, der er omhandlet i artikel 129, stk. 2 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om **Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.**

KAPITEL I

DET EUROPÆISKE SYSTEM AF CENTRALBANKER

Artikel 1

Det Europæiske System af Centralbanker

Den Europæiske Centralbank (ECB) og de nationale centralbanker udgør i overensstemmelse med artikel 282, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde Det Europæiske System af Centralbanker (ESCB). ECB og de nationale centralbanker i de medlemsstater, der har euroen som valuta, udgør Eurosystemet.

ESCB og ECB udøver deres funktioner og deres virksomhed i overensstemmelse med bestemmelserne i **traktaterne** og i denne statut.

KAPITEL II

ESCB'S MÅL OG OPGAVER

Artikel 2

Mål

I overensstemmelse med artikel 127, stk. 1 **og artikel 282 stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, er hovedmålet for ESCB at fastholde prisstabilitet. Uden at målsætningen om prisstabilitet derved berøres, støtter ESCB de generelle økonomiske politikker i **Unionen** med henblik på at bidrage til gennemførel-

sen af **Unionens** mål, som fastsat i artikel 3 i **traktaten om Den Europæiske Union**. ESCB handler i overensstemmelse med princippet om en åben markedsøkonomi med fri konkurrence, som fremmer en effektiv ressourceallokering, og i overensstemmelse med principperne i artikel 119 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**.

Artikel 3

Opgaver

3.1. I overensstemmelse med artikel 127, stk. 2, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** er de grundlæggende opgaver, der skal udføres af ESCB:

- at formulere og gennemføre **Unionens** monetære politik
- at foretage transaktioner i udenlandsk valuta i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 219 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**
- at besidde og forvalte medlemsstaternes officielle valutaeserver
- at fremme betalingssystemernes smidige funktion.

3.2. I overensstemmelse med artikel 127, stk. 3, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** berører artikel 3.1, tredje led, ikke medlemsstaternes regerings besiddelse og forvaltning af arbejdsbeholdninger i udenlandske valutaer.

3.3. I overensstemmelse med artikel 127, stk. 5, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** bidrager ESCB til en smidig gennemførelse af de kompetente myndigheds politikker vedrørende tilsyn med kreditinstitutterne og det finansielle systems stabilitet.

Artikel 4

Rådgivende funktioner

I overensstemmelse med artikel 127, stk. 4, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**

a) skal ECB høres

- om ethvert forslag til **EU**-retsakt inden for dens kompetenceområder
- af de nationale myndigheder om ethvert udkast til retsforordning inden for dens kompetenceområder, men inden for de rammer og på de betingelser, der fastsættes af Rådet efter fremgangsmåden i artikel 41.

b) ECB kan forelægge udtalelser for **Unionens** institutioner, **organer, kontorer eller agenturer** eller nationale myndigheder om spørgsmål inden for dens kompetenceområder.

Artikel 5

Indsamling af statistisk information

5.1. ECB skal med støtte fra de nationale centralbanker indsamle den statistiske information, som er nødvendig for at udføre ESCB's opgaver, enten fra de kompetente nationale myndigheder eller direkte fra de økonomiske enheder. ECB skal samarbejde om disse spørgsmål med **Unionens** -institutioner, organer, **kontorer eller -agenturer** samt med de kompetente myndigheder i medlemsstaterne eller i tredjelande og med internationale organisationer.

5.2. De nationale centralbanker skal i videst muligt omfang udføre de opgaver, der er beskrevet i artikel 5.1.

5.3. ECB skal bidrage til harmoniseringen, når denne er nødvendig, af de regler og den praksis, der gælder for indsamling, udarbejdelse og udgivelse af statistikker inden for dens kompetenceområder.

5.4. Rådet fastsætter i overensstemmelse med fremgangsmåden i artikel **41** hvilke fysiske og juridiske personer, der er undergivet anmeldelseskrav, forskrifter om tavshedspligt og passende regler om håndhævelse.

Artikel 6

Internationalt samarbejde

6.1. I spørgsmål om internationalt samarbejde, som vedrører ESCB's opgaver, afgør ECB, hvordan ESCB skal repræsenteres.

6.2. ECB og — med dennes godkendelse — de nationale centralbanker kan deltage i internationale monetære institutioner.

6.3. Bestemmelserne i artikel 6.1 og 6.2 berører ikke bestemmelserne i artikel **136, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**.

KAPITEL III

ESCB'S ORGANISATION

Artikel 7

Uafhængighed

I overensstemmelse med artikel 130 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** må hverken ECB, de nationale centralbanker eller medlemmerne af disses besluttende organer under udøvelsen af de beføjelser og gennemførelsen af de opgaver og pligter, som denne traktat og denne statut pålægger dem, søge eller modtage instrukser fra **Unionens** institutioner, organer, **kontorer eller agenturer** eller fra nogen regering i en medlemsstat eller fra noget andet organ. **Unionens** institutioner, organer, **kontorer og agenturer** samt medlemsstaternes regeringer forpligter sig til at respektere dette princip og til ikke at søge at øve indflydelse på, hvordan medlemmerne af ECB's og de nationale centralbankers besluttende organer udfører deres opgaver.

Artikel 8

Generelt princip

ESCB skal styres af ECB's besluttende organer.

Artikel 9

Den Europæiske Centralbank

9.1. ECB, som i overensstemmelse med artikel **129, stk. 2, og 282, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, har status som juridisk person, nyder i hver medlemsstat den mest vidtgående rets- og handleevne, som den pågældende stats lovgivning tillægger juridiske personer.

9.2. ECB skal sikre, at de opgaver, som er overdraget ESCB i medfør af artikel 127, stk. 2, 3 og 5, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** bliver udført, enten ved ECB's egne aktiviteter i henhold til nærværende statut eller af de nationale centralbanker i henhold til artikel 12.1 og 14.

9.3. I overensstemmelse med artikel 129, **stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** er ECB's besluttende organer Styrelsesrådet og direktionen.

Artikel 10 Styrelsesrådet

10.1. I overensstemmelse med artikel **283, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** består Styrelsesrådet af medlemmerne af direktionen og cheferne for de nationale centralbanker **i de medlemsstater, der har euroen som valuta.**

10.2. Hvert medlem af Styrelsesrådet har én stemme. Fra det tidspunkt, hvor antallet af medlemmer af Styrelsesrådet overstiger 21, har hvert medlem af direktionen én stemme, og antallet af centralbankchefer med stemmeret udgør 15. Sidstnævnte stemmerettigheder fordeles og roterer som følger:

- Når antallet af centralbankchefer overstiger 15, og indtil det udgør 22, inddeles centralbankcheferne i to grupper, på grundlag af en fordeling efter størrelsen af deres NCB'ers medlemsstaters andel af det aggregerede bruttonationalprodukt til markedspriser og af den samlede aggregerede balance for de monetære finansielle institutioner i medlemsstater, der har **euroen som valuta**. Andelene af det aggregerede bruttonationalprodukt til markedspriser og af den samlede aggregerede balance for de monetære finansielle institutioner tildeles vægte på henholdsvis 5/6 og 1/6. Den første gruppe består af 5 centralbankchefer og den anden gruppe af de øvrige centralbankchefer. Den hyppighed, hvormed centralbankcheferne i den første gruppe kan udøve stemmeret, kan ikke være lavere end den hyppighed, som gælder for centralbankcheferne i den anden gruppe. Den første gruppe tildeles 4 stemmerettigheder og den anden gruppe 11, jf. dog foregående punktum.
- Når antallet af centralbankchefer udgør 22, inddeles centralbankcheferne i tre grupper på grundlag af en fordeling efter størrelse i henhold til ovennævnte kriterier. Den første gruppe består af 5 centralbankchefer og tildeles 4 stemmerettigheder. Den anden gruppe består af halvdelen af det samlede antal centralbankchefer, i givet fald rundet op til nærmeste tal, og tildeles 8 stemmerettigheder. Den tredje gruppe består af de øvrige centralbankchefer og tildeles 3 stemmerettigheder.
- Inden for hver gruppe udøver centralbankcheferne stemmeret i lige lange perioder.
- Ved beregningen af andelene i det aggregerede bruttonationalprodukt til markedspriser finder artikel 29.2 anvendelse. Den samlede aggregerede balance for de monetære finansielle institutioner beregnes i overensstemmelse med det statistiske grundlag, som gælder i **Unionen** på tidspunktet for beregningen.

- Når det aggregerede bruttonationalprodukt i markedspriser justeres i henhold til artikel 29.3, eller når antallet af centralbankchefer øges, justeres størrelsen og/eller sammensætningen af grupperne i overensstemmelse med ovennævnte principper.
- Styrelsesrådet, som træffer afgørelse med to tredjedele flertal blandt alle medlemmer, såvel med som uden stemmeret, vedtager alle nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af ovennævnte principper og kan beslutte at udskyde starten af rotationssystemet indtil det tidspunkt, hvor antallet af centralbankchefer overstiger 18.

Udøvelse af stemmeretten kan kun ske ved personlig tilstedeværelse. Som en undtagelse fra denne regel kan den i artikel 12.3 omhandlede forretningsorden fastsætte, at Styrelsesrådets medlemmer kan afgive deres stemme ved anvendelse af telekonferencer. I denne forretningsorden skal det endvidere fastsættes, at et medlem af Styrelsesrådet, som er forhindret i at deltage i Styrelsesrådets møder i en længere periode, kan udpege en stedfortræder som medlem af Styrelsesrådet.

Bestemmelserne i de foregående led berører ikke stemmerettigheder for alle medlemmer af Styrelsesrådet i henhold til artikel 10.3, **40.2. og 40.3.**

Medmindre andet er fastsat i denne statut, træffer Styrelsesrådet afgørelse med simpelt flertal. Ved stemmelighed er formandens stemme afgørende.

Styrelsesrådet er beslutningsdygtigt, når mindst to tredjedele af de medlemmer, som kan udøve stemmeret, er til stede. Hvis Styrelsesrådet ikke er beslutningsdygtigt, kan formanden indkalde til et ekstraordinært møde, på hvilket der kan træffes afgørelse uden hensyn til reglen om beslutningsdygtighed.

10.3. Ved beslutninger, der træffes i henhold til artikel 28, 29, 30, 32 og 33, skal Styrelsesrådets medlemmers stemmer vægtes i overensstemmelse med de nationale centralbankers andel af ECB's indskudte kapital. Direktionsmedlemmernes stemmewægt er nul. En afgørelse anses for at være vedtaget med kvalificeret flertal, hvis dette flertal udgør mindst to tredjedele af ECB's indskudte kapital og repræsenterer mindst halvdelen af indehaverne af kapitalandele. Hvis en centralbankchef er forhindret i at være til stede, kan denne udpege en stedfortræder, der afgiver den vægtede stemme.

10.4. Møderne er fortrolige. Styrelsesrådet kan beslutte at offentliggøre resultatet af sine drøftelser.

10.5. Styrelsesrådet mødes mindst 10 gange om året.

Artikel 11 Direktionen

11.1. I overensstemmelse med artikel **283** stk. 2, litra a), i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** består direktionen af formanden, næstformanden og fire andre medlemmer.

Medlemmerne skal udføre deres hverv på fuld tid. Intet medlem må, medmindre Styrelsesrådet undtagelsesvis giver tilladelse hertil, påtage sig nogen anden beskæftigelse, uanset om den aflønnes eller ej.

11.2. I overensstemmelse med artikel **283**, stk. 2, litra b), i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** udnævnes formanden, næstformanden samt de øvrige medlemmer af direktionen blandt personer, som er værdige i almindeligt om-dømme, og som har professionel erfaring i monetære forhold eller i bankvæsen, **af Det Europæiske Råd med kvalificeret flertal** på grundlag af en indstilling fra Rådet, efter høring af Europa-Parlamentet og Styrelsesrådet.

Deres embedsperiode er på 8 år, og mandatet kan ikke fornyes.

Kun statsborgere i medlemsstaterne kan være medlemmer af direktionen.

11.3. Ansættelsesvilkårene for direktionens medlemmer, især deres aflønning, pensioner og andre sociale ydelser, aftales i kontrakter med ECB og fastsættes af Styrelsesrådet efter forslag fra en komité, der består af tre medlemmer udnævnt af Styrelsesrådet og tre medlemmer udnævnt af Rådet. Direktionens medlemmer har ikke stemmeret i spørgsmål, som er omfattet af dette stykke.

11.4. Hvis et direktionsmedlem ikke længere opfylder de betingelser, som er nødvendige for udførelsen af medlemmets pligter, eller hvis vedkommende har begået en alvorlig forseelse, kan Domstolen afskedige medlemmet efter indstilling fra Styrelsesrådet eller direktionen.

11.5. Alle personligt tilstedeværende direktionsmedlemmer har ret til at stemme og har til det formål én stemme. Hvis ikke andet er fastsat, træffer direktionen afgørelse med simpelt flertal af de afgivne stemmer. Ved stemmelighed er formandens stemme afgørende. De nærmere bestemmelser for afstemning fastlægges i den i artikel 12.3 omhandlede forretningsorden.

11.6. Direktionen er ansvarlig for ECB's løbende forretninger.

11.7. Hvis en stilling som medlem af direktionen bliver ledig, skal der udnævnes et nyt medlem efter bestemmelserne i artikel 11.2.

Artikel 12

De besluttende organers ansvarsområder

12.1. Styrelsesrådet fastsætter de retningslinjer og træffer de beslutninger, der er nødvendige for at udføre de opgaver, der er pålagt ESCB i henhold til **traktaterne** og denne statut. Styrelsesrådet udformer **Unionens** monetære politik, herunder — når det er hensigtsmæssigt — beslutninger om mellemliggende pengepolitiske målsætninger, om officielle rentesatser og om forsyningen med reserver i ESCB, og fastsætter de nødvendige retningslinjer for beslutningernes gennemførelse.

Direktionen skal gennemføre den monetære politik i overensstemmelse med de retningslinjer og beslutninger, der er vedtaget af Styrelsesrådet. I den forbindelse skal direktionen give de nationale centralbanker de nødvendige instrukser. Endvidere kan direktionen få delegeret visse beføjelser ved beslutning truffet af Styrelsesrådet.

I det omfang, det skønnes muligt og hensigtsmæssigt, og med forbehold af bestemmelserne i denne artikel, anvender ECB de nationale centralbanker til at udføre transaktioner, der henhører under ESCB's opgaver.

12.2. Direktionen er ansvarlig for forberedelsen af møderne i Styrelsesrådet.

12.3. Styrelsesrådet vedtager en forretningsorden, som fastlægger den interne organisation af ECB og dens besluttende organer.

12.4. De rådgivende funktioner, som er anført i artikel 4, skal udføres af Styrelsesrådet.

12.5. Styrelsesrådet skal træffe de beslutninger, der er anført i artikel 6.

Artikel 13

Formanden

13.1. Formanden, eller i dennes fravær næstformanden, leder møderne i ECB's Styrelsesråd og direktion.

13.2. Med forbehold af artikel **38** repræsenterer formanden eller en af denne udpeget person ECB i forhold til omverdenen.

Artikel 14

De nationale centralbanker

14.1. I overensstemmelse med artikel 131 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** sikrer hver medlemsstat, at dens nationale lovgivning, herunder statutterne for dens nationale centralbank, er forenelige med **traktaterne** og denne statut.

14.2. Statutterne for de nationale centralbanker skal især tilsikre, at embedsperioden for en chef for en national centralbank er mindst 5 år.

En centralbankchef kan kun afskediges, hvis vedkommende ikke længere opfylder de betingelser, som er nødvendige for udførelsen af dennes pligter, eller hvis vedkommende har begået en alvorlig forseelse. En beslutning om afskedigelse kan af den pågældende centralbankchef eller af Styrelsesrådet indbringes for Domstolen under påberåbelse af, at **traktaterne** eller en gennemførelsesretsakt hertil er overtrådt. Sagen skal anlægges inden to måneder fra offentliggørelsen af nævnte beslutning, eller dens meddelelse til klageren, eller i mangel heraf fra den dato, på hvilken klageren blev bekendt med beslutningen.

14.3. De nationale centralbanker udgør en integrerende del af ESCB og skal udføre deres funktioner i overensstemmelse med ECB's retningslinjer og instrukser. Styrelsesrådet træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at retningslinjer og instrukser fra ECB efterleves, og det kan forlange, at alle nødvendige oplysninger stilles til rådighed for det.

14.4. De nationale centralbanker kan udføre funktioner, som ikke er nævnt i nærværende statut, medmindre Styrelsesrådet med et flertal på to tredjedele af de afgivne stemmer beslutter, at disse funktioner strider mod ESCB's mål og opgaver. Sådanne funktioner udføres på de nationale centralbankers eget ansvar og for deres egen regning og risiko og betragtes ikke som en del af ESCB's funktioner.

Artikel 15

Pligt til at aflægge beretninger

15.1. ECB skal mindst hvert kvartal udarbejde og offentliggøre beretninger om ESCB's aktiviteter.

15.2. En konsolideret oversigt over ESCB's finansielle stilling skal offentliggøres hver uge.

15.3. I overensstemmelse med artikel **284**, stk. 3, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** skal ECB fremsende en årsberetning om ESCB's aktiviteter og om den monetære politik i det foregående og det indeværende år til Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen og også til Det Europæiske Råd.

15.4. De i denne artikel nævnte beretninger og oversigter stilles vederlagsfrit til rådighed for interesserede.

Artikel 16

Eurosedler

I overensstemmelse med artikel 128, stk. 1, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** har Styrelsesrådet eneret til at bemyndige udstedelse af **eurosedler** i **Unionen**. ECB og de nationale centralbanker kan udstede **sådanne pengesedler**. De **eurosedler**, der udstedes af ECB og de nationale centralbanker, er de eneste, der har status som lovlige betalingsmidler i **Unionen**.

ECB skal så vidt muligt overholde eksisterende praksis for udstedelse og udformning af **eurosedler**.

KAPITEL IV

ESCB'S MONETÆRE FUNKTIONER OG TRANSAKTIONER

Artikel 17

Konti i ECB og de nationale centralbanker

Til gennemførelse af deres transaktioner kan ECB og de nationale centralbanker åbne konti for kreditinstitutter, offentlige myndigheder og andre markedsdeltagere og kan modtage aktiver, herunder indskrevne værdipapirer, som sikkerhed.

Artikel 18

Markedsoperationer og långivning

18.1. For at opfylde ESCB's mål og udføre sine opgaver kan ECB og de nationale centralbanker:

deltage i de finansielle markeder dels ved at købe og sælge fordringer og pengemarkedsinstrumenter (til omgående levering eller på termin), dels ved genkøbsforretninger og dels ved långivning og låntagning i sådanne fordringer og instrumenter, **i euro eller i andre valutaer samt ædelmetaller**

udføre lånetransaktioner med kreditinstitutter og andre markedsdeltagere, hvor lånesikkerhed imod passende sikkerhed.

18.2. ECB fastlægger generelle principper for markedsoperationer og långivning, der udføres af ECB eller af de nationale centralbanker, herunder for offentliggørelse af de betingelser, hvorunder de er rede til at indgå i sådanne transaktioner.

Artikel 19

Mindstereserver

19.1. ECB kan kræve, at kreditinstitutter, der er etableret i medlemsstaterne, holder mindstereserver på konti hos ECB og de nationale centralbanker for at opfylde målene for den monetære politik, jf. dog artikel 2. Reglerne om beregning og fastsættelse af de krævede mindstereserver kan udfærdiges af Styrelsesrådet. I tilfælde af manglende overholdelse af reservekravene er ECB berettiget til at pålægge strafrente og andre sanktioner med tilsvarende virkning.

19.2. Med henblik på anvendelsen af denne artikel skal Rådet efter fremgangsmåden i artikel **41** fastsætte grundlaget for mindstereserverne og de maksimale tilfaldte forhold mellem disse reserver og grundlaget herfor samt passende sanktioner i tilfælde af manglende efterlevelse.

Artikel 20

Andre instrumenter til monetær kontrol

Styrelsesrådet kan med et flertal på to tredjedele af de afgivne stemmer beslutte at anvende andre metoder til monetær kontrol, som det finder hensigtsmæssige under hensyn til artikel 2.

Rådet skal efter fremgangsmåden i artikel **41** fastlægge sådanne metoders omfang, hvis de indebærer forpligtelser for tredjemand.

Artikel 21

Transaktioner med offentlige myndigheder

21.1. I overensstemmelse med artikel 123 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** er det ECB og de nationale centralbanker forbudt at give **Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer**, centralregeringer, regionale, lokale eller andre offentlige myndigheder, andre organer inden for den offentlige sektor eller offentlige foretagender i medlemsstaterne mulighed for at foretage overtræk eller at yde dem andre former for kreditfaciliteter, og det samme gælder ECB's og de nationale centralbankers køb af gældsinstrumenter direkte fra disse.

21.2. ECB og de nationale centralbanker kan optræde som fiskal agent for de i artikel 21.1 omhandlede institutioner, organer mv.

21.3. Bestemmelserne i denne artikel omfatter ikke offentligt ejede kreditinstitutter, der i forbindelse med forsyning med reserver fra centralbanker skal have samme behandling fra de nationale centralbankers og ECB's side som private kreditinstitutter.

Artikel 22

Clearing- og betalingssystemer

Med henblik på at sikre effektive og pålidelige clearing- og betalingssystemer inden for **Unionen** og over for tredjelande kan ECB og de nationale centralbanker tilbyde faciliteter, og ECB kan udstede forordninger.

Artikel 23

Eksterne transaktioner

ECB og de nationale centralbanker kan:

- etablere relationer med centralbanker og finansielle institutioner i andre lande og, hvis det er hensigtsmæssigt, med internationale organisationer
- erhverve og sælge enhver form for valutaaktiver og ædelmetaller til omgående levering eller på termin; begrebet "valutaaktiv" omfatter værdipapirer og alle andre aktiver i hvilken som helst form, der lyder på regningsenheder eller et hvert lands valuta
- besidde og forvalte de i denne artikel nævnte aktiver
- udføre alle slags bankforretninger med tredjelande og internationale organisationer, herunder låntagning og långivning.

Artikel 24

Andre transaktioner

Ud over de transaktioner, der følger af systemets opgaver, kan ECB og de nationale centralbanker foretage transaktioner vedrørende deres administration eller deres personale.

KAPITEL V

TILSYNSVIRKSOMHED

Artikel 25

Tilsynsvirksomhed

25.1. ECB kan rådgive og blive konsulteret af Rådet, Kommissionen og medlemsstaternes kompetente myndigheder angående anvendelsesområdet for og gennemførelsen af EU-lovgivningen vedrørende tilsynet med kreditinstitutter og stabiliteten af det finansielle system.

25.2. I overensstemmelse med **en forordning vedtaget af Rådet** i henhold til artikel 127, stk. 6, **i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** kan ECB udføre specifikke opgaver vedrørende politikker med hensyn til tilsynet med kreditinstitutter og andre finansielle institutioner bortset fra forsikringselskaber.

KAPITEL VI

FINANSIELLE BESTEMMELSER FOR ESCB

Artikel 26

Regnskab

26.1. Regnskabsåret for ECB og de nationale centralbanker begynder den første dag i januar og udløber den sidste dag i december.

26.2. ECB's årsregnskab skal udfærdiges af direktionen efter principper fastlagt af Styrelsesrådet. Regnskabet skal godkendes af Styrelsesrådet og derefter offentliggøres.

26.3. Direktionen skal til analytiske og operationelle formål udfærdige en konsolideret balance for ESCB, som skal omfatte de af de nationale centralbankers aktiver og passiver, som hører ind under ESCB.

26.4. Med henblik på anvendelsen af denne artikel fastsætter Styrelsesrådet de nødvendige regler for en standardisering af bogføringen og af beretningerne om de transaktioner, der er foretaget af de nationale centralbanker.

Artikel 27

Revision

27.1. ECB's og de nationale centralbankers regnskaber revideres af uafhængige eksterne revisorer, der indstilles af Styrelsesrådet og godkendes af Rådet. Revisorerne skal have fri adgang til alle ECB's og de nationale centralbankers bøger og konti og skal have adgang til al information om disses transaktioner.

27.2. **Artikel 287 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** gælder kun for efterprøvning af, hvor effektiv ECB's forvaltning er i operationel henseende.

Artikel 28

ECB's kapital

28.1. ECB's kapital skal udgøre 5000 mio. **euro**. Kapitalen kan udvides med de beløb, som Styrelsesrådet beslutter med det i artikel 10.3 omhandlede kvalificerede flertal inden for de grænser og under de vilkår, der fastsættes af Rådet efter fremgangsmåden i artikel **41**.

28.2. De nationale centralbanker er de eneste indskydere og ejere af ECB's kapital. Kapitalindskuddet bestemmes efter den fordelingsnøgle, der er fastsat i overensstemmelse med artikel 29.

28.3. Styrelsesrådet fastsætter med det i artikel 10.3 omhandlede kvalificerede flertal, i hvilket omfang og i hvilken form kapitalen skal indbetales.

28.4. Med forbehold af artikel 28.5 kan de nationale centralbankers kapitalandele i ECB ikke overdrages, pantsættes eller gøres til genstand for udlæg.

28.5. Såfremt den fordelingsnøgle, som der henvises til i artikel 29, ændres, omfordeler de nationale centralbanker deres kapitalandele imellem sig i nødvendigt omfang for at sikre, at fordelingen af kapitalandelene svarer til den ændrede fordelingsnøgle. Styrelsesrådet fastlægger de nærmere vilkår for sådanne omfordelinger.

Artikel 29

Fordelingsnøgle for kapitalindskud

29.1. **Fordelingsnøglen for kapitalindskuddet i ECB, der for første gang blev fastsat i 1998 i forbindelse med oprettelsen af ESCB, fastsættes ved at tildele** hver national centralbank en vægt i denne fordelingsnøgle, der er lig med summen af:

- 50 % af den pågældende medlemsstats andel af **Unionens** befolkning det næstsidste år forud for ESCB's oprettelse
- 50 % af den pågældende medlemsstats andel af **Unionens** bruttonationalprodukt i markedspriser, som opgjort de seneste fem år forud for det næstsidste år før ESCB's oprettelse.

Procentdelene rundes **ned eller** op til det nærmeste multiplum af **0, 0001** procentpoint.

29.2. De statistiske data med henblik på anvendelsen af denne artikel tilvejebringes af Kommissionen i overensstemmelse med de regler, der vedtages af Rådet efter fremgangsmåden i artikel **41**.

29.3. De vægte, der tildeles de nationale centralbanker, justeres hvert femte år efter ESCB's oprettelse i analogi med bestemmelserne i artikel 29.1. Den ændrede fordelingsnøgle får virkning den første dag i det følgende år.

29.4. Styrelsesrådet træffer alle andre foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelsen af denne artikel.

Artikel 30

Overførsel af valutareserveaktiver til ECB

30.1. Med forbehold af artikel 28 forsynes ECB af de nationale centralbanker med valutareserveaktiver, bortset fra medlemsstaternes valutaer, **euro**, IMF-reservestillinger og SDR, svarende til et beløb på op til 50000 mio. **euro**. Styrelsesrådet beslutter, hvor stor en del der skal indbetales til ECB efter dens oprettelse, og hvor store beløb der skal indbetales på senere tidspunkter. ECB skal have fuld ret til at besidde og forvalte de valutareserver, der overføres til den, og anvende dem til de formål, der er fastsat i denne statut.

30.2. Den enkelte nationale centralbanks bidrag fastsættes i forhold til dens andel i ECB's indskudte kapital.

30.3. ECB krediterer hver national centralbank med en fordring, der svarer til bidragets størrelse. Styrelsesrådet fastsætter pålydende og forrentning af disse fordringer.

30.4. ECB kan indkalde valutareserveaktiver ud over den i artikel 30.1 fastlagte grænse i overensstemmelse med artikel 30.2 inden for de grænser og på de vilkår, der fastsættes af Rådet efter fremgangsmåden i artikel **41**.

30.5. ECB kan besidde og forvalte IMF-reservestillinger og SDR samt sørge for sammenlægning af sådanne aktiver.

30.6. Styrelsesrådet træffer alle andre foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelsen af denne artikel.

Artikel 31

De nationale centralbankers valutareserveaktiver

31.1. De nationale centralbanker har ret til at udføre transaktioner til opfyldelse af deres forpligtelser over for internationale organisationer i overensstemmelse med artikel 23.

31.2. Alle andre transaktioner i valutareserveaktiver, som forbliver i de nationale centralbanker efter de overførsler, der er nævnt i artikel 30, samt medlemsstaternes transaktioner med deres arbejdsbeholdninger i udenlandske valutaer skal over en bestemt grænse, der skal fastsættes i medfør af artikel 31.3, godkendes af ECB for at sikre overensstemmelse med **Unionens** valutakurspolitik og pengepolitik.

31.3. Styrelsesrådet skal udstede retningslinjer med henblik på at lette gennemførelsen af disse transaktioner.

Artikel 32

Fordeling af de nationale centralbankers monetære indtægter

32.1. De nationale centralbankers indtægter i forbindelse med deres udførelse af ESCB's pengepolitiske opgaver, i det følgende benævnt "de monetære indtægter", fordeles ved udgangen af hvert regnskabsår i overensstemmelse med bestemmelserne i denne artikel.

32.2. **Størrelsen** af den enkelte nationale centralbanks monetære indtægter er identisk med den årlige indtægt, som den har af de aktiver, den besidder som modværdi for seddelomløbet samt for forpligtelserne i forbindelse med kreditinstitutternes indlån. Disse aktiver øremærkes af de nationale centralbanker i overensstemmelse med de retningslinjer, som Styrelsesrådet fastsætter.

32.3. Hvis Styrelsesrådet efter **euroens indførelse** finder, at de nationale centralbankers balancestruktur ikke giver mulighed for at anvende artikel 32.2, kan det med kvalificeret flertal beslutte, at de monetære indtægter uanset artikel 32.2 skal beregnes efter en anden metode i en periode, der højst må være på fem år.

32.4. Den enkelte nationale centralbanks monetære indtægter reduceres med et beløb svarende til den pågældende centralbanks rentebetalinger på forpligtelser i forbindelse med kreditinstitutters indlån i overensstemmelse med artikel 19.

Styrelsesrådet kan beslutte at yde de nationale centralbanker en kompensation for deres udgifter i forbindelse med seddeludstedelse eller under exceptionelle omstændigheder for særlige tab i forbindelse med transaktioner som led i den monetære politik, der er udført for ESCB. Kompensationen skal have en form, som Styrelsesrådet finder passende; sådanne beløb kan udlignes med de nationale centralbankers monetære indtægter.

32.5. Summen af de nationale centralbankers monetære indtægter fordeles mellem disse banker indbyrdes i forhold til deres indbetalte andele i ECB's kapital med forbehold af beslutninger, der måtte blive truffet af Styrelsesrådet i overensstemmelse med artikel 33.2.

32.6. Udligningen og betalingen af saldi hidrørende fra fordelingen af de monetære indtægter foretages af ECB i overensstemmelse med de retningslinjer, der fastsættes af Styrelsesrådet.

32.7. Styrelsesrådet træffer alle andre foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelsen af denne artikel.

Artikel 33

Fordeling af ECB's nettooverskud og -tab

33.1. ECB's nettooverskud overføres på følgende måde:

- a) Et beløb, hvis størrelse fastsættes af Styrelsesrådet, og som ikke må overstige 20 % af nettooverskuddet, overføres til den almindelige reservefond inden for en grænse på 100 % af kapitalen.
- b) Det resterende nettooverskud fordeles til indehaverne af kapitalandele i ECB i forhold til deres andel i den indskudte kapital.

33.2. Hvis ECB lider et tab, kan dette udlignes af ECB's almindelige reservefond og om nødvendigt efter en beslutning truffet af Styrelsesrådet, af de monetære indtægter i det pågældende regnskabsår i forhold til og op til de beløb, der fordeles mellem de nationale centralbanker i overensstemmelse med artikel 32.5.

KAPITEL VII

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 34

Retsakter

34.1. I overensstemmelse med artikel 132 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** skal ECB

- udstede forordninger i det omfang, det er nødvendigt for at gennemføre de opgaver, der er fastlagt i artikel 3.1, første led, og i artikel 19.1, 22 eller 25.2, samt i tilfælde, der fastsættes i de retsakter vedtaget af Rådet, der er nævnt i artikel **41**
- vedtage de beslutninger, der er nødvendige for at udføre de opgaver, der er pålagt ESCB efter **traktaterne** og denne statut
- rette henstillinger og afgive udtalelser.

34.2. ECB kan beslutte at offentliggøre sine beslutninger, henstillinger og udtalelser.

34.3. Inden for de grænser og på de vilkår, der vedtages af Rådet efter fremgangsmåden i artikel **41**, skal ECB være berettiget til at pålægge foretagender bøder eller tvangsbøder i tilfælde af manglende opfyldelse af forpligtelser i henhold til dens forordninger og beslutninger.

Artikel 35

Domstolskontrol mv.

35.1. ECB's handlinger eller undladelser bedømmes eller fortolkes af **Den Europæiske Unions Domstol** i de tilfælde og på de vilkår, der er fastlagt i **traktaterne**. ECB kan anlægge sag i de tilfælde og på de vilkår, der er fastlagt i **traktaterne**.

35.2. Tvister mellem ECB på den ene side og dens kreditorer, debitorer eller nogen anden person på den anden side afgøres af de kompetente nationale domstole, medmindre **Den Europæiske Unions Domstol** er tillagt kompetence.

35.3. ECB er ansvarlig efter artikel 340 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**. De nationale centralbanker er ansvarlige efter deres respektive nationale lovgivning.

35.4. **Den Europæiske Unions Domstol** har kompetence til at træffe afgørelse i henhold til en voldgiftsklausul, som indeholdes i en af ECB eller en på ECB's vegne indgået offentligretlig eller privatretlig aftale.

35.5. ECB's afgørelse om at indbringe en sag for **Den Europæiske Unions Domstol** skal træffes af Styrelsesrådet.

35.6. **Den Europæiske Unions Domstol** har kompetence til at træffe afgørelse i tvister vedrørende de nationale centralbankers opfyldelse af deres forpligtelser i henhold til denne statut. Hvis ECB finder, at en national centralbank har undladt at opfylde en af sine forpligtelser i henhold til **traktaterne og** denne statut, skal den fremsætte en begrundet udtalelse efter at have givet den nationale centralbank lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger. Retter den pågældende nationale centralbank sig ikke efter den fremsatte udtalelse inden for den frist, der er fastsat af ECB, kan denne indbringe sagen for **Den Europæiske Unions Domstol**.

Artikel 36

Personale

36.1. Styrelsesrådet fastsætter på forslag af direktionen ansættelsesvilkårene for ECB's ansatte.

36.2. **Den Europæiske Unions Domstol** har kompetence til at træffe afgørelse i enhver tvist mellem ECB og dens ansatte inden for de rammer og på de betingelser, der er fastsat i ansættelsesvilkårene.

Artikel 37

Tavshedspligt

37.1. Medlemmerne af de besluttende organer og ECB's og de nationale centralbankers ansatte er — selv efter at deres hverv er ophørt — forpligtet til ikke at give oplysning om forhold, som ifølge deres natur er tjenestehemmeligheder.

37.2. Personer med adgang til oplysninger, der er omfattet af **EU**-lovgivning, der pålægger tavshedspligt, er underlagt denne lovgivning.

Artikel 38

Underskriftsberettigede

ECB tegnes over for tredjemand af formanden eller to direktionsmedlemmer eller to af ECB's ansatte, som af formanden er behørigt bemyndiget til at underskrive på ECB's vegne.

Artikel 39

Privilegier og immuniteter

ECB nyder på medlemsstaternes område de privilegier og immuniteter, der er nødvendige for udførelsen af dens opgaver, på de vilkår, der er fastsat i protokollen vedrørende **Unionens** privilegier og immuniteter.

KAPITEL VIII

PROCEDURE FOR ÆNDRING AF STATUTTEN OG SUPPLERENDE FORSKRIFTER

Artikel 40

Forenklet ændringsprocedure

40.1. I overensstemmelse med artikel 129, **stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, kan artikel 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1.a) og 36 i denne statut ændres af **Europa-Parlamentet og Rådet**, der træffer afgørelse **efter den almindelige lovgivningsprocedure** enten efter henstilling fra ECB og efter høring af Kommissionen eller på forslag af Kommissionen og efter høring af ECB.

40.2. Artikel 10, **stk. 2**, kan ændres ved en afgørelse truffet af Det Europæiske Råd med enstemmighed enten på grundlag af en henstilling fra Den Europæiske Centralbank og efter høring af Europa-Parlamentet og Kommissionen eller på grundlag af en henstilling fra Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamen-

tet og Den Europæiske Centralbank. Disse ændringer træder først i kraft, når medlemsstaterne har godkendt dem i overensstemmelse med deres respektive forfatningsmæssige bestemmelser.

40.3. En henstilling fra ECB i medfør af denne artikel kræver enstemmig beslutning truffet af Styrelsesrådet.

Artikel 41

Supplerende forskrifter

I overensstemmelse med artikel 129, **stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** skal Rådet med kvalificeret flertal enten på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet og ECB eller efter en henstilling fra ECB og efter høring af Europa-Parlamentet og Kommissionen vedtage de bestemmelser, der er nævnt i artikel 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 og 34.3 i denne statut.

KAPITEL IX

OVERGANGSBESTEMMELSER OG ANDRE BESTEMMELSER FOR ESCB

Artikel 42

Almindelige bestemmelser

42.1. En dispensation som omhandlet i artikel **139, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** indebærer, at følgende artikler i denne statut ikke påfører den berørte medlemsstat nogen rettigheder eller forpligtelser: 3, 6, 9.2, 12.1, 14.3, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26.2, 27, 30, 31, 32, 33, 34, **49** og **50**.

42.2. Centralbankerne i medlemsstater med dispensation som omhandlet i artikel **139, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** bevarer deres beføjelser på den monetære politiks område i henhold til national lovgivning.

42.3. I overensstemmelse med artikel **139, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, forstås ved "medlemsstater" "medlemsstater uden dispensation" i følgende artikler i denne statut: 3, 11.2, 19, ..

42.4. Ved "nationale centralbanker" forstås "centralbanker i medlemsstater uden dispensation" i følgende artikler i denne statut: 9.2, 10.1, 10.3, 12.1, 16, 17, 18, 22, 23, 27, 30, 31, 32, 33.2 og **50**.

42.5. Ved "indehavere af kapitalandele" forstås "centralbankerne i medlemsstater uden dispensation" i artikel 10.3 og 33.1.

42.6. Ved "ECB's indskudte kapital" forstås "ECB's kapital indskudt af centralbankerne i medlemsstater uden dispensation" i artikel 10.3 og 30.2.

Artikel 43

Overgangsopgaver for ECB

ECB overtager de af EMI's **tidligere** opgaver, **jf. artikel 141, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, der som følge af dispensationer for en eller flere medlemsstater fortsat skal udføres **efter euroens indførelse**.

ECB yder rådgivning i forbindelse med forberedelsen af ophævelsen af de dispensationer, der er fastsat i artikel **139 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**.

Artikel 44

ECB's Generelle Råd

44.1. Med forbehold af artikel 129, **stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** nedsættes Det Generelle Råd som ECB's tredje besluttende organ.

44.2. Det Generelle Råd består af formanden og næstformanden for ECB samt af cheferne for de nationale centralbanker. De øvrige medlemmer af direktionen kan deltage i møderne i Det Generelle Råd uden stemmeret.

44.3. Det Generelle Råds ansvarsområder er anført i deres helhed i artikel **46** i denne statut.

Artikel 45

Forretningsorden for Det Generelle Råd

45.1. Formanden, eller i dennes fravær næstformanden for ECB, leder møderne i ECB's Generelle Råd.

45.2. Formanden for Rådet og et medlem af Kommissionen kan deltage i møderne i Det Generelle Råd uden stemmeret.

45.3. Formanden forbereder møderne i Det Generelle Råd.

45.4. Uanset artikel 12.3 fastsætter Det Generelle Råd selv sin forretningsorden.

45.5. Sekretariat for Det Generelle Råd stilles til rådighed af ECB.

Artikel 46

Det Generelle Råds ansvarsområder

46.1. Det Generelle Råd skal

- udføre de opgaver, der er omhandlet i artikel 44
- bidrage til de rådgivende funktioner, der er omhandlet i artikel 4 og 25.1.

46.2. Det Generelle Råd skal bidrage til:

- indsamlingen af statistisk information som omhandlet i artikel 5
- ECB's beretninger som omhandlet i artikel 15
- udarbejdelsen af de regler, der er nødvendige for anvendelsen af artikel 26, som omhandlet i artikel 26.4
- vedtagelsen af alle andre foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelsen af artikel 29, som omhandlet i artikel 29.4
- fastsættelsen af ansættelsesvilkårene for ECB's ansatte, som omhandlet i artikel 36.

46.3. Det Generelle Råd skal bidrage til de nødvendige forberedelser med henblik på den uigenkaldelige fastlåsning af vekselkurserne for valutaerne i medlemsstater med dispensation over for **euroen**, som omhandlet i artikel **140, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**.

46.4. Det Generelle Råd underrettes af formanden for ECB om Styrelsesrådets afgørelser.

Artikel 47

Overgangsbestemmelser vedrørende ECB's kapital

I medfør af artikel 29.1 skal hver enkelt af de nationale centralbanker tildeles en vægt i fordelingsnøglen for kapitalindskuddet i ECB. Uanset artikel 28.3 skal centralbankerne i medlemsstater med dispensation ikke indbetale deres kapitalandele, medmindre Det Generelle Råd med et flertal, der udgør mindst to tredjedele af ECB's indskudte kapital og repræsenterer mindst halvdelen af indehaverne af kapitalandele, beslutter, at der skal indbetales en minimumsprocentdel som bidrag til ECB's driftsudgifter.

Artikel 48

Senere indbetaling af kapital, reserver og hensættelser i ECB

48.1. En centralbank i en medlemsstat, hvis dispensation er blevet ophævet, skal indbetale sin kapitalandel i ECB i samme omfang som centralbankerne i andre medlemsstater uden dispensation og overføre valutareserveaktiver til ECB i overensstemmelse med artikel 30.1. Det beløb, der skal overføres, fastsættes ved at gange **euro**-værdien, beregnet efter de gældende vekselkurser, af de valutareserveaktiver, som allerede er blevet overført til ECB i overensstemmelse med artikel 30.1, med

forholdet mellem antallet af kapitalandele indskudt af den pågældende nationale centralbank og antallet af kapitalandele, der allerede er indbetalt af de øvrige nationale centralbanker.

48.2. Ud over den indbetaling, der skal foretages i medfør af artikel **48.1**, skal den pågældende centralbank bidrage til ECB's reserver, til de hensættelser, der svarer til reserver, samt til de beløb, der stadig skal afsættes til reserver og hensættelser svarende til saldoen på resultatopgørelsen pr. 31. december i året forud for ophævelsen af dispensationen. Det beløb, der skal bidrages med, fastsættes ved at gange omfanget af reserverne, som defineret ovenfor og som fastslået på den godkendte balance for ECB, med forholdet mellem antallet af kapitalandele betalt af den pågældende centralbank og antallet af kapitalandele, der allerede er indbetalt af de øvrige centralbanker.

48.3. Når en eller flere stater bliver medlemmer og deres respektive centralbanker bliver en del af ESCB, sker der automatisk en udvidelse af ECB's kapital og en forhøjelse af grænsen for, hvor store valutareserveaktiver der kan overføres til ECB. Udvidelsen/forhøjelsen fastsættes ved at gange de respektive på det tidspunkt gældende beløb med forholdet i den udvidede fordelingsnøgle for kapitalindskud mellem de tilkommende nationale centralbankers vægt og vægten af de nationalbanker, der allerede er medlemmer af ESCB. Den enkelte centralbanks vægt i fordelingsnøglen for kapitalindskud beregnes i analogi med artikel 29.1, og i henhold til artikel 29.2. De referenceperioder, der skal anvendes for de statistiske data, skal være de samme, som er blevet anvendt ved den seneste femårige justering af vægten i henhold til artikel 29.3.

Artikel 49

Omveksling af pengesedler i EU-valutaer

Efter den uigenkaldelige fastlåsning af vekselkurserne i henhold **til artikel 140, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** træffer Styrelsesrådet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at pengesedler udstedt i valutaer med uigenkaldeligt fastlåste vekselkurser omveksles af de nationale centralbanker til deres respektive pariværdier.

Artikel 50

Anvendelse af overgangsbestemmelserne

Såfremt og så længe der er medlemsstater med dispensation, finder artikel **42-47** anvendelse.

PROTOKOL

VEDRØRENDE VEDTÆGTERNE FOR DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til **traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**:

Artikel 1

Den ved artikel 308 i **traktaten om Unionens funktionsmåde** oprettede Europæiske Investeringsbank — herefter benævnt "Banken" — etableres og udøver sine funktioner og sin virksomhed i overensstemmelse med bestemmelserne i denne traktat og i disse vedtægter.

Artikel 2

Bankens opgave er fastsat i artikel 309 i **traktaten om Unionens funktionsmåde**.

Artikel 3

I overensstemmelse med artikel 308 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** er Bankens medlemmer **medlemsstaterne**.

Artikel 4

1. Banken tildeles en kapital på 164 808 169 000 EUR, tegnet af medlemsstaterne med følgende beløb:

Tyskland	26.649.532.500
Frankrig	26.649.532.500
Italien	26.649.532.500
Det Forenede Kongerige	26.649.532.500
Spanien	15.989.719.500
Belgien	7.387.065.000
Nederlandene	7.387.065.000
Sverige	4.900.585.500
Danmark	3.740.283.000
Østrig	3.411.263.500
Polen	3.411.263.500
Finland	2.106.816.000
Grækenland	2.003.725.500
Portugal	1.291.287.000
Den Tjekkiske Republik	1.258.785.500
Ungarn	1.190.868.500
Irland	935.070.000
Slovakiet	428.490.500
Slovenien	397.815.000
Litauen	249.617.500
Luxembourg	187.015.500
Cypern	183.382.000
Letland	152.335.000
Estland	117.640.000
Malta	69.804.000
Bulgarien	290.917.500
Rumænien	863.514.500

2. Et nyt medlems optagelse medfører en forhøjelse af den tegnede kapital svarende til det nye medlems indskud.

3. Styrelsesrådet kan med enstemmighed træffe beslutning om en forhøjelse af den tegnede kapital.

4. Andelen i den tegnede kapital kan hverken overdrages, pantsættes eller gøres til genstand for udlæg.

Artikel 5

1. Medlemsstaterne indbetaler den tegnede kapital med 5 % i gennemsnit af de i artikel 4, stk. 1, anførte beløb.
  2. I tilfælde af en forhøjelse af den tegnede kapital fastsætter styrelsesrådet med enstemmighed den procentdel, der skal indbetales, samt de nærmere bestemmelser for indbetalingen. **Kontante indbetalinger kan udelukkende ske i euro.**
  3. Bestyrelsen kan kræve resten af den tegnede kapital indbetalt i det omfang, denne indbetaling er nødvendig for at opfylde Bankens forpligtelser.
- Hver medlemsstats indbetaling foretages i forhold til dens andel i den tegnede kapital.

Artikel 6

Banken administreres og ledes af et styrelsesråd, en bestyrelse og en direktion.

Artikel 7

1. Styrelsesrådet består af ministre udpeget af medlemsstaterne.
  2. Styrelsesrådet fastsætter de almindelige retningslinjer for Bankens kreditpolitik i **overensstemmelse med Unionens mål.**
- Det påser, at disse retningslinjer følges.
3. Styrelsesrådet skal desuden:
    - a) træffe beslutning om forhøjelse af den tegnede kapital i overensstemmelse med artikel 4, stk. 3, og artikel 5, stk. 2
    - b) med henblik på artikel 9, stk. 1, fastlægge de principper, der skal gælde for finansieringstransaktioner, der udføres som led i Bankens opgaver**
    - c) udøve de beføjelser, der er omhandlet i artiklerne **11** og **13** vedrørende udnævnelse og afskedigelse af bestyrelsens og direktionens medlemmer, såvel som de i artikel **13**, stk. 1, andet afsnit, omhandlede beføjelser
    - d) vedtage at finansiere investeringer, der helt eller delvis gennemføres uden for medlemsstaternes område, i overensstemmelse med artikel 16, stk. 1**
    - e) godkende bestyrelsens årsberetning
    - f) godkende den årlige statusopgørelse og driftsregnskabet

g) udøve de øvrige beføjelser, som **tillægges det ved disse vedtægter**

h) godkende Bankens forretningsorden.

4. Styrelsesrådet er beføjet til inden for rammerne af **traktaterne** og disse vedtægter med enstemmighed at træffe alle beslutninger med hensyn til indstilling af Bankens virksomhed og dens eventuelle likvidation.

Artikel 8

Medmindre andet er fastsat i disse vedtægter, træffes Styrelsesrådets beslutninger med et flertal af dets medlemmers stemmer. Dette flertal skal repræsentere mindst 50 % af den tegnede kapital.

Kvalificeret flertal kræver et samlet antal af 18 stemmer og 68% af den tegnede kapital.

Hvis medlemmer, der er til stede eller repræsenteret, undlader at stemme, hindrer dette ikke vedtagelsen af afgørelser, der træffes med enstemmighed.

Artikel 9

1. **Bestyrelsen træffer beslutning om ydelse af finansiering, især i form af kreditter og garantier og om optagelse af lån; den fastsætter rentesatserne for udlån samt provision og andre gebyrer. Den kan på grundlag af en afgørelse truffet med kvalificeret flertal uddelegere visse af sine beføjelser til direktionen. Den fastlægger vilkårene og de nærmere regler for denne delegation og overvåger dens gennemførelse.**

Bestyrelsen fører tilsyn med, at Banken administreres på forsvarlig måde, og sørger for, at Banken ledes i overensstemmelse såvel med traktaternes bestemmelser og disse vedtægter som med de af Styrelsesrådet fastsatte almindelige retningslinjer.

Ved regnskabsårets udgang skal den forelægge Styrelsesrådet en beretning og offentliggøre den, efter at den er godkendt.

2. Bestyrelsen består af **29** medlemmer og **19** suppleanter.

Medlemmerne udnævnes af Styrelsesrådet for et tidsrum af fem år med et medlem udpeget af hver medlemsstat og et medlem udpeget af Kommissionen.

Suppleanterne udnævnes af Styrelsesrådet for et tidsrum af fem år således:

- to suppleanter udpeget af Forbundsrepublikken Tyskland

- to suppleanter udpeget af Den Franske Republik
- to suppleanter udpeget af Den Italienske Republik
- to suppleanter udpeget af Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nord-irland
- en suppleant udpeget efter fælles aftale af Kongeriget Spanien og Den Portugisiske Republik
- en suppleant udpeget efter fælles aftale af Kongeriget Belgien, Storhertugdømmet Luxembourg og Kongeriget Nederlandene
- to suppleanter udpeget efter fælles aftale af Kongeriget Danmark, Den Helleenske Republik, Irland og Rumænien
- to suppleanter udpeget efter fælles aftale af Republikken Estland, Republikken Letland, Republikken Litauen, Republikken Østrig, Republikken Finland og Kongeriget Sverige
- **fire** suppleanter udpeget efter fælles aftale af Republikken Bulgarien, Den Tjekkiske Republik, **Republikken Kroatien**, Republikken Cypern, Republikken Ungarn, Republikken Malta, Republikken Polen, Republikken Slovenien og Den Slovakiske Republik
- en suppleant udpeget af Kommissionen

Bestyrelsen udpeger ved selvsupplering seks eksperter uden stemmeret: tre som medlemmer og tre som suppleanter.

Medlemmernes og suppleanternes mandat kan fornyes.

Reglerne for deltagelse i bestyrelsens møder og bestemmelserne vedrørende suppleanter og eksperter udpeget ved selvsupplering fastlægges i forretningsordenen.

Direktionens formand, eller ved hans forfald en af næstformændene, leder bestyrelsens møder uden at deltage i afstemningen.

Til medlemmer af bestyrelsen vælges personer, hvis uafhængighed og sagkundskab er uomtvistelig; de er kun ansvarlige over for Banken.

3. Kun når et bestyrelsesmedlem ikke længere opfylder de nødvendige betingelser for at udøve sit hverv, kan Styrelsesrådet med kvalificeret flertal afskedige ham.

Såfremt årsberetningen ikke godkendes, træder bestyrelsen tilbage.

4. Bestyrelsesposter, som ved dødsfald, frivillig fratræden, afskedigelse eller samlet tilbagetræden bliver ledige, besættes i overensstemmelse med reglerne i stk. 2. De ledige poster besættes, undtagen ved generelle nybesættelser, for resten af mandatets løbetid.

5. Styrelsesrådet fastsætter bestyrelsesmedlemmernes honorar. Det fastslår, hvilke former for virksomhed der eventuelt er uforenelige med hvervet som bestyrelsesmedlem eller suppleant.

Artikel 10

1. I bestyrelsen har hvert medlem én stemme. Et medlem kan i alle tilfælde delegere sin stemme efter nærmere regler, der fastsættes i Bankens forretningsorden.

2. Medmindre andet er bestemt i disse vedtægter, træffes bestyrelsens beslutninger af mindst en tredjedel af de stemmeberettigede medlemmer, der repræsenterer mindst 50 % af den tegnede kapital. Kvalificeret flertal kræver et samlet antal af 18 stemmer og 68 % af den tegnede kapital. Bankens forretningsorden fastsætter antallet af medlemmer, hvis tilstedeværelse er en forudsætning for bestyrelsens beslutningsdygtighed.

Artikel 11

1. Direktionen består af en formand og otte næstformænd, der på forslag af bestyrelsen udnævnes af Styrelsesrådet for et tidsrum af seks år. Deres mandat kan fornyes.

Styrelsesrådet kan med enstemmighed ændre antallet af direktionens medlemmer.

2. På forslag af bestyrelsen, der har truffet afgørelse med kvalificeret flertal, kan Styrelsesrådet, ligeledes med kvalificeret flertal, afskedige medlemmer af direktionen.

3. Under formandens ledelse og bestyrelsens kontrol varetager direktionen Bankens løbende forretninger.

Den forbereder bestyrelsens beslutninger, især med hensyn til optagelse af lån og ydelse af **finansiering, navnlig i form af** kreditter og garantier; den drager omsorg for udførelsen af disse beslutninger.

4. Efter flertalsbeslutning fremsætter direktionen sine udtalelser om forslag **om forslag om indgåelse af lån og ydelse af finansiering, navnlig i form af** kreditter og garantier.

5. Styrelsesrådet fastsætter vederlaget til direktionens medlemmer og bestemmer, hvilke former for virksomhed der er uforenelige med deres stilling.

6. Formanden, eller hvis han er forhindret, en af næstformændene, repræsenterer Banken i indenretlige eller udenretlige anliggender.

7. Formanden er foresat for Bankens **personale**. De ansættes og afskediges af ham. Ved valg af personale skal der ikke alene tages hensyn til personlig egnethed og faglige kvalifikationer, men desuden til en rimelig repræsentation af statsborgere fra de enkelte medlemsstater. **Det fastlægges i forretningsordenen, hvilket organ der har kompetence til at vedtage bestemmelser angående personalet.**

8. Direktionen og Bankens personale er kun ansvarlige over for Banken og udfører deres hverv i fuld uafhængighed.

Artikel 12

1. Et udvalg bestående af **seks** medlemmer, udpeget af Styrelsesrådet på grundlag af deres kvalifikationer, efterprøver, **om Bankens aktiviteter er i overensstemmelse med bedste bankpraksis, og det er ansvarligt for at kontrollere Bankens regnskaber.**

2. Det i stk. 1 nævnte udvalg undersøger hvert år, om Bankens forretninger er udført i overensstemmelse med gældende regler, og om dens bøger har været rigtig ført. Til det formål efterprøver den, om Bankens forretninger er udført under overholdelse af de formaliteter og procedurer, der er fastsat i disse vedtægter og i forretningsordenen.

3. Det i stk. 1 nævnte udvalg bekræfter, at årsregnskaberne samt enhver oplysning om økonomiske forhold i årsregnskaberne, som bestyrelsen udarbejder, giver et troværdigt billede af Bankens økonomiske situation, såvel på aktiv- som på passivside, samt af resultaterne af dens transaktioner og af likviditetsstrømmene i det pågældende regnskabsår.

4. Forretningsordenen præciserer, hvilke erhvervs kvalifikationer det i stk. 1 nævnte udvalgs medlemmer skal have, og fastlægger de nærmere vilkår og regler for dets arbejde.

Artikel 13

Banken står i forbindelse med hver medlemsstat gennem den af den pågældende medlemsstat udpegede myndighed. Ved udførelsen af sine finansielle transaktioner benytter den den pågældende medlemsstats **nationale centralbank** eller andre af medlemsstaten godkendte pengeinstitutter.

Artikel 14

1. Banken samarbejder med alle internationale organisationer, der udøver virksomhed på tilsvarende områder.

2. Banken søger at oprette formålstjenlige forbindelser med henblik på at samarbejde med bank- eller pengeinstitutter i de lande, til hvilke den udstrækker sin virksomhed.

Artikel 15

På begæring af en medlemsstat eller af Kommissionen eller på eget initiativ fortolker eller uddyber Styrelsesrådet de retningslinjer, det har fastlagt i medfør af artikel 7 i disse vedtægter, hvilket skal ske i overensstemmelse med de bestemmelser, hvorefter retningslinjerne er udfærdiget.

Artikel 16

1. Inden for rammerne af de opgaver, som er nævnt i artikel 309 i **traktaten om Unionens funktionsmåde**, yder Banken **finansiering, navnlig i form af lån og garantier** til sine medlemmer eller til private eller offentlige virksomheder til **investeringer**, der påtænkes udført på medlemsstaternes områder, i det omfang midler ikke kan fremskaffes på rimelige vilkår fra andre kilder.

Dog kan Banken ved en **afgørelse truffet af Styrelsesrådet med kvalificeret flertal** på forslag af bestyrelsen yde **finansiering til investeringer**, der helt eller delvis påtænkes gennemført uden for medlemsstaternes områder.

2. Ydelse af lån betinges så vidt muligt af, at også andre finansieringsmidler sættes ind.

3. Bevilges et lån til en virksomhed eller kollektiv enhed, som ikke er en medlemsstat, betinger Banken ydelsen af lånet enten af en garanti fra den medlemsstat, på hvis område **investeringen** skal gennemføres, eller af andre tilstrækkelige garantier **eller af debtors finansielle soliditet**.

På grundlag af principper fastlagt af Styrelsesrådet i henhold til artikel 7, stk. 3, litra b), fastlægger bestyrelsen endvidere, hvis gennemførelsen af de i artikel 309 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde nævnte transaktioner kræver det, med kvalificeret flertal de nærmere vilkår og regler for enhver finansiering, der udgør en specifik risiko og dermed anses for en særlig aktivitet.

4. Banken kan garantere for lån, som optages af offentlige eller private virksomheder eller kollektive enheder, til gennemførelse af de i artikel 309 i **traktaten om Unionens funktionsmåde** nævnte projekter.

5. Den samlede sum af de til enhver tid løbende lån og garantier, som er ydet af Banken, må ikke overstige 250 % af den tegnede kapital, **reserverne, de ubundne midler og overskuddet af resultatopgørelsen. Det kumulerede beløb på de pågæl-**

dende poster beregnes med fradrag af et beløb svarende til det tegnede beløb for Bankens erhvervelse af kapitalandele, hvad enten det er udbetalt eller ej.

Det beløb, der betales som led i Bankens erhvervelse af kapitalandele, må på intet tidspunkt overstige den samlede disponible del af dens kapital, reserver, ubundne midler og overskuddet af resultatopgørelsen.

Der afsættes undtagelsesvis en reserve med en specifik bevillingsramme til Bankens særlige aktiviteter, som Styrelsesrådet og bestyrelsen har vedtaget i henhold til stk. 3.

Dette stykke gælder endvidere for Bankens konsoliderede regnskaber.

6. Banken sikrer sig mod kursrisiko ved at forsyne låne- og garantikontrakter med sådanne klausuler, som den finder egnede.

Artikel 17

1. Rentesatserne for Bankens udlån og provisionerne **og andre gebyrer** skal tilpasses de på kapitalmarkedet herskende vilkår og beregnes således, at indtægterne herved gør det muligt for Banken at opfylde sine forpligtelser, at dække sine udgifter **og risici** og at oprette en reservefond i overensstemmelse med artikel 22.

2. Banken bevilger ikke nedslag i rentesatserne. Hvis indrømmelse af en lavere rente - under hensyn til den særlige karakter af **den investering**, der skal finansieres - synes rimelig, kan den pågældende medlemsstat eller tredjepart yde rentegodtgørelse i det omfang, det er foreneligt med de i artikel 107 i **traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde** fastsatte regler.

Artikel 18

Banken skal ved sine **finansieringstransaktioner** iagttage følgende principper:

1. Den påser, at dens midler anvendes i **Unionens** interesse på den mest rationelle måde.

Den kan kun yde lån eller stille garantier for optagelse af lån:

a) når betaling af renter og afdrag er sikret i driftsoverskuddet, såfremt **investeringer** iværksættes af foretagender i produktionssektoren, eller, hvor der er tale om andre **investeringer**, ved en forpligtelse tiltrådt af den stat, i hvilken **investeringen** iværksættes, eller på anden måde

b) og når **investeringens** gennemførelse bidrager til at forøge den økonomiske produktivitet i almindelighed og fremmer virkeliggørelsen af **det indre marked**.

2. Den må hverken erhverve interesser i virksomheder eller påtage sig ansvar for deres ledelse, medmindre beskyttelsen af dens rettigheder kræver det for at sikre, at dens fordringer indgår.

På grundlag af de principper fastlagt af Styrelsesrådet fastlægger i henhold til artikel 7, stk. 3, litra b), fastlægger bestyrelsen dog, hvis gennemførelsen af de i artikel 309 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde nævnte transaktioner kræver det, med kvalificeret flertal de nærmere vilkår og regler for enhver erhvervelse af kapitalandele i et handelsforetagendes kapital, som hovedregel som supplement til et lån eller en garanti for så vidt det er nødvendigt for at finansiere en investering eller et program.

3. Den kan overdrage sine fordringer på kapitalmarkedet og med henblik herpå kræve af låntagerne, at de udsteder obligationer eller andre værdipapirer.

4. Hverken Banken eller medlemsstaterne må stille betingelser om, at de udlånte beløb skal gives ud i en bestemt medlemsstat.

5. Den kan gøre ydelsen af lån betinget af, at international licitation finder sted.

6. Den må hverken helt eller delvis finansiere **noget investering**, som den medlemsstat, på hvis område **investeringen** skal gennemføres, modsætter sig.

7. Som supplement til sine låneaktiviteter kan Banken yde teknisk bistand i henhold til vilkår og regler fastlagt af Styrelsesrådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal, og under overholdelse af disse vedtægter.

Artikel 19

1. Enhver virksomhed eller offentlig eller privatøkonomisk enhed kan direkte forelægge Banken en ansøgning om finansiering. Ansøgning kan endvidere forelægges Banken gennem Kommissionen eller gennem den medlemsstat, på hvis område investeringen skal gennemføres.

2. Såfremt ansøgninger indsendes gennem Kommissionen, skal de forelægges til udtalelse for den medlemsstat, på hvis område **investeringen** skal gennemføres. Såfremt de indsendes gennem en stat, forelægges de Kommissionen til udtalelse. Hidrører de direkte fra en virksomhed, forelægges de den pågældende medlemsstat og Kommissionen.

De pågældende medlemsstater og Kommissionen skal afgive deres udtalelser inden to måneders forløb. Foreligger der ikke svar inden udløbet af denne frist, kan Banken gå ud fra, at den pågældende **investering** ikke giver anledning til indvendinger.

3. Bestyrelsen træffer afgørelse om de **finansieringstransaktioner**, som direktionen forelægger den.

4. Direktionen undersøger, om de **finansieringstransaktioner**, som forelægges den, er i overensstemmelse med bestemmelserne i disse vedtægter, især de i artikel 18 indeholdte. Hvis direktionen udtaler sig til fordel for **finansieringen**, **forelægger den det tilsvarende forslag** for bestyrelsen; den kan gøre sin tilslutning afhængig af sådanne forudsætninger, som den anser for væsentlige. Udtaler direktionen sig imod **finansieringen**, skal den tilstille bestyrelsen sagens akter sammen med sin udtalelse.

5. Er direktionens udtalelse negativ, kan bestyrelsen kun bevilge **finansieringen** efter enstemmig vedtagelse.

6. Er Kommissionens udtalelse negativ, kan bestyrelsen kun bevilge **finansieringen** efter enstemmig vedtagelse. Det af Kommissionen udpegede bestyrelsesmedlem afholder sig fra at deltage i afstemningen.

7. Er direktionens og Kommissionens udtalelse negativ, kan bestyrelsen ikke bevilge **den pågældende finansiering**.

8. Når det af hensyn til beskyttelsen af Bankens rettigheder og interesser er berettiget at foretage en omstrukturering af en finansieringstransaktion, der vedrører godkendte investeringer, træffer direktionen straks de hasteforanstaltninger, som den finder nødvendige, og underretter straks bestyrelsen herom.

Artikel 20

1. Banken låner på kapitalmarkederne de midler, der er nødvendige til gennemførelsen af dens opgaver.

2. Banken kan optage lån på en medlemsstats kapitalmarked inden for rammerne af den lovgivning, der gælder for **disse markeder**.

De kompetente myndigheder i en medlemsstat med dispensation i medfør af artikel 139, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde kan kun gøre indsigelse, hvis alvorlige vanskeligheder på kapitalmarkedet i den pågældende stat må frygtes.

Artikel 21

1. Banken kan anvende disponible midler, som den ikke umiddelbart har brug for til opfyldelse af sine forpligtelser, på følgende måder:

a) Den kan foretage kapitalanbringelser på pengemarkederne;

b) med forbehold af bestemmelserne i artikel 18, nr. 2, kan den købe eller sælge værdipapirer;

c) den kan udføre enhver anden finansiel transaktion i forbindelse med opfyldelsen af dens formål.

2. Med forbehold af bestemmelserne i artikel 23 må Banken ikke ved forvaltningen af sine kapitalanbringelser foretage valutaarbitrage, som ikke direkte er nødvendiggjort af hensyn til gennemførelsen af dens udlån eller opfyldelsen af de forpligtelser, den har indgået i forbindelse med de af den optagne lån eller stillede garantier.

3. I de forhold, der er omtalt i denne artikel, **handler** Banken i forståelse med vedkommende medlemsstats kompetente myndigheder eller **nationale centralbank**.

Artikel 22

1. Der oprettes en reservefond, som gradvis bringes op på et beløb svarende til 10 % af den tegnede kapital. Såfremt Bankens engagementer berettiger det, kan bestyrelsen træffe bestemmelse om oparbejdelse af yderligere reserver. Så længe reservefonden endnu ikke er bragt op på sit fulde beløb, skal der tilføres den:

a) renteindtægter af lån, som Banken har ydet af de beløb, der i henhold til artikel 5 skal indbetales af medlemsstaterne

b) renteindtægter af lån, som Banken har ydet af de beløb, der fremkommer ved tilbagebetaling af de under punkt a) nævnte lån i det omfang, disse renteindtægter ikke er nødvendige for at opfylde Bankens forpligtelser og til at dække dens udgifter.

2. Reservefondens midler skal anbringes på en sådan måde, at de til enhver tid er disponible til opfyldelse af fondens formål.

Artikel 23

1. Banken har altid ret til at overføre sine beholdninger og tilgodehavender i **valutaen i en medlemsstat, der ikke har euroen som valuta** for at gennemføre finansielle transaktioner i overensstemmelse med dens formål, således som det er fastsat i artikel 309 i **traktaten om Unionens funktionsmåde** og under hensyntagen til bestemmelserne i artikel 21 i disse vedtægter. Banken undgår så vidt muligt at foretage sådanne overføringer, såfremt den har beholdninger, som er disponible eller kan frigøres i den valuta, den har brug for.

2. Banken kan ikke konvertere sine beholdninger i **valutaen i en medlemsstat, der ikke har euroen som valuta** til tredjelands valuta uden medlemsstatens samtykke.

3. Banken kan frit råde såvel over den del af kapitalen, der er indbetalt, som over valuta, der er lånt på markedet uden for **Unionen**.

4. Medlemsstaterne forpligter sig til at stille den valuta til rådighed for Bankens debitorer, som er nødvendig til betaling af afdrag og renter af lån, som Banken har ydet eller garanteret vedrørende **investeringer**, der skal gennemføres på deres områder.

Artikel 24

Såfremt en medlemsstat misligholder sine medlemsforpligtelser ifølge disse vedtægter, navnlig forpligtelsen til at indbetale sin andel af den tegnede kapital eller til at forrente og amortisere optagne lån, kan Styrelsesrådet med kvalificeret flertal beslutte at indstille långivning eller garantiydelse til denne medlemsstat eller dens statsborgere.

Denne beslutning fritager hverken staten eller dens statsborgere for deres forpligtelser over for Banken.

Artikel 25

1. Træffer Styrelsesrådet beslutning om at indstille Bankens virksomhed, skal al virksomhed omgående ophøre, med undtagelse af de dispositioner, som er påkrævet for at sikre en behørig anvendelse, beskyttelse og bevarelse af Bankens aktiver og indfrielse af dens engagementer.

2. I tilfælde af likvidation udnævner Styrelsesrådet likvidatorerne og giver dem instrukser med hensyn til likvidationens gennemførelse. **Det sørger for at beskytte de ansattes rettigheder.**

Artikel 26

1. Banken nyder i hver medlemsstat den videstgående rets- og handleevne, som den pågældende stats lovgivning tillægger juridiske personer; den kan i særdeleshed erhverve og afhænde løsøre og fast ejendom og optræde som part i retssager.

2. Bankens formue skal være undtaget fra enhver form for rekvisition eller ekspropriation.

Artikel 27

Med forbehold af den kompetence, som er tillagt **Den Europæiske Unions Domstol**, afgøres tvistigheder mellem på den ene side Banken og på den anden side dens långivere, låntagere eller tredjemand af de kompetente nationale domsmyndigheder. **Banken kan i en kontrakt indsætte en voldgiftsklausul**

Banken vælger et hjemting i hver medlemsstat. Den kan dog i en kontrakt træffe bestemmelse om et særligt værneting.

Bankens aktiver kan kun i henhold til en retskendelse gøres til genstand for beslaglæggelse eller tvangsfuldbyrdelse.

Artikel 28

1. Styrelsesrådet kan med enstemmighed vedtage at oprette **datterselskaber eller andre enheder** med status som **juridiske personer** og finansiell selvbestemmelsesret.
2. Styrelsesrådet fastlægger **med enstemmighed** vedtægterne for **de i stk. 1 nævnte selskaber og enheder**. Heri defineres navnlig målsætninger, struktur, kapital, medlemmer, **hjemstedets placering**, finansielle ressourcer, interventionsmuligheder og revisionsordninger samt **deres forhold til** Bankens organer.
3. **Banken** er berettiget til at deltage i forvaltningen af **disse selskaber og enheder** og bidrage til **deres** tegnede kapital indtil det af Styrelsesrådet fastsatte **beløb idet Styrelsesrådet træffer** enstemmig beslutning herom.
4. Protokollen **om Den Europæiske Unions** privilegier og immuniteter finder anvendelse **på de i stk. 1 nævnte selskaber og enheder, for så vidt de er omfattet af EU-retten**, på medlemmerne af **deres** organer under udøvelsen af deres hverv og på **deres personale på samme vilkår og betingelser som dem, der gælder for Banken**.

Udbytte, kapitalgevinster og andre former for indtægter, der stammer fra **sådanne selskaber og enheder**, og som medlemmerne, bortset fra **Den Europæiske Union** og Banken, har ret til, forbliver imidlertid underkastet den **for dem** gældende skattelovgivning.

5. Den Europæiske Unions Domstol har, med de begrænsninger, der er fastsat i det følgende, kompetence til at afgøre tvister vedrørende foranstaltninger vedtaget af **organerne i et selskab eller en enhed, der er omfattet af EU-retten**. Klager over sådanne foranstaltninger kan indbringes af **sådanne selskabers eller enheders** medlemmer i deres egenskab af medlemmer eller af medlemsstaterne på de betingelser, der er fastsat i artikel 263 i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**.

6. Styrelsesrådet kan med enstemmighed beslutte at give de ansatte i de selskaber og enheder, der er omfattet af EU-retten, adgang til ordninger, der er fælles med Banken, under overholdelse af de respektive interne procedurer.

PROTOKOL

OM FASTLÆGGELSE AF HJEMSTEDET FOR DEN EUROPÆISKE UNIONS INSTITUTIONER OG FOR VISSE AF UNIONENS ORGANER, KONTORER, AGENTURER OG TJENESTER

REPRÆSENTANTERNE FOR MEDLEMSSTATERNES REGERINGER ER –

UNDER HENVISNING til artikel 341 i traktaten om **Den Europæiske Unions funktionsmåde**, og artikel 189 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab,

UNDER HENVISNING til traktaten om Den Europæiske Union, og

IDET DE ERINDRER OM OG BEKRÆFTER afgørelsen af 8. april 1965 og uden at foregribe afgørelser om hjemstedet for fremtidige institutioner, organer, **kontorer, agenter** og tjenester –

BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og **til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**:

Eneste Artikel

- a) Europa-Parlamentet har hjemsted i Strasbourg og afholder dér de tolv månedlige plenarmøderækker, herunder også budgetmøderækken. Yderligere plenarmøderækker afholdes i Bruxelles. Europa-Parlamentets udvalg holder deres møder i Bruxelles. Europa-Parlamentets Generalsekretariat og dets tjenester er fortsat placeret i Luxembourg.
- b) Rådet har hjemsted i Bruxelles. I april, juni og oktober holder Rådet sine samlinger i Luxembourg.
- c) Kommissionen har hjemsted i Bruxelles. De i artikel 7, 8 og 9 i afgørelsen af 8. april 1965 nævnte afdelinger er placeret i Luxembourg.
- d) **Den Europæiske Unions Domstol** har hjemsted i Luxembourg.
- e) Revisionsretten har hjemsted i Luxembourg.
- f) Det Økonomiske og Sociale Udvalg har hjemsted i Bruxelles.
- g) Regionsudvalget har hjemsted i Bruxelles.

h) Den Europæiske Investeringsbank har hjemsted i Luxembourg.

i) Den Europæiske Centralbank har hjemsted i Frankfurt.

j) Den Europæiske Politienhed (Europol) har hjemsted i Haag.

PROTOKOL

VEDRØRENDE DEN EUROPÆISKE UNIONS PRIVILEGIER OG IMMUNITETER

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at **Den Europæiske Union og Euratom** i henhold til **artikel 343 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og til artikel 191 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab**, på medlemsstaternes område skal nyde de for opfyldelsen af deres opgaver nødvendige privilegier og immuniteter,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til **traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Unionens funktionsmåde**:

KAPITEL I

UNIONENS EJENDOM, PENGEMIDLER, AKTIVER OG FORRETNINGER

Artikel 1

Unionens lokaler og bygninger er ukrænkelige. De er fritaget for ransagning, rekvirition, beslaglæggelse og ekspropriation. **Unionens** ejendom og aktiver kan ikke uden bemyndigelse fra Domstolen gøres til genstand for tvangsforanstaltninger, hvad enten disse er af administrativ eller juridisk art.

Artikel 2

Unionens arkiver er ukrænkelige.

Artikel 3

Unionen, deres aktiver, indtægter og øvrige ejendom er fritaget for alle direkte skatter.

Medlemsstaternes regeringer skal, hver gang det er muligt, træffe egnede forholdsregler med henblik på eftergivelse eller tilbagebetaling af indirekte skatter og afgifter, der indgår i prisen for fast ejendom eller løsøre, når **Unionen** til tjenestebrug foretager større indkøb, hvis pris omfatter skatter og afgifter af denne art. Anvendelsen af disse bestemmelser må dog ikke fordreje konkurrencevilkårene inden for **Unionen**.

Der indrømmes ingen fritagelse for afgifter, skatter og gebyrer, som blot udgør betaling for almennyttige offentlige ydelser.

Artikel 4

Unionen er fritaget for al told, såvel som for forbud og restriktioner vedrørende indførsel og udførsel af genstande, der er bestemt til tjenestebrug; de således indførte genstande må ikke afhændes i det land, til hvilket de er blevet importeret — hverken mod eller uden vederlag — medmindre det sker på betingelser, som godkendes af det pågældende lands regering.

Unionen er endvidere fritaget for al told samt for forbud og restriktioner vedrørende indførsel og udførsel af deres publikationer.

KAPITEL II

MEDDELELSER OG PASSÉRSEDLER

Artikel 5

Unionens institutioner skal med hensyn til deres tjenstlige meddelelser og forsendelse af alle deres dokumenter på enhver medlemsstats område tilstås samme behandling, som den pågældende stat tilstår diplomatiske repræsentationer.

Unionens institutioners tjenstlige korrespondance og andre tjenstlige meddelelser må ikke være genstand for censur.

Artikel 6

Formændene for **Unionens** institutioner kan for disse institutioners medlemmer og ansatte udstede passérsedler, hvis form bestemmes af Rådet, **der træffer afgørelse med simpelt flertal**, og som skal anerkendes af medlemsstaternes myndigheder som gyldig rejselegitimation. Disse passérsedler udstedes til tjenstemænd og andre ansatte i henhold til de betingelser, der er fastsat i vedtægten for tjenstemænd og i ansættelsesvilkårene for andre ansatte i **Unionen**.

Kommissionen kan indgå aftaler om anerkendelse af disse passérsedler som gyldig rejselegitimation på tredjelandets område.

KAPITEL III

MEDLEMMER AF EUROPA-PARLAMENTET

Artikel 7

Europa-Parlamentets medlemmer er hverken administrativt eller på anden måde undergivet nogen begrænsning i deres bevægelsesfrihed på vej til eller fra Europa-Parlamentets mødested.

Med hensyn til toldforhold og valutakontrol tilstås Europa-Parlamentets medlemmer:

- a) af deres egen regering samme lettelser, om tilstås højere tjenestemænd, der begiver sig til udlandet i midlertidigt officielt hverv
- b) af de øvrige medlemsstatsers regeringer samme lettelser, som tilstås repræsentanter fra fremmede regeringer i midlertidigt officielt hverv.

Artikel 8

Europa-Parlamentets medlemmer kan hverken eftersøges, tilbageholdes eller retsligt forfølges på grund af meningstilkendegivelser eller stemmeafgivelser under udøvelsen af deres hverv.

Artikel 9

Under Europa-Parlamentets mødeperioder nyder medlemmerne:

- a) på deres eget lands område de immuniteter, der tilstås medlemmerne af deres lands lovgivende forsamling
- b) på en anden medlemsstats område fritagelse for enhver form for tilbageholdelse og retsforfølgning.

De er ligeledes dækket af immuniteten på vej til eller fra Europa-Parlamentets mødested.

Immuniteten kan ikke påberåbes af et medlem, som gribes på forsk gerning, og kan ikke hindre Europa-Parlamentets ret til at ophæve et af dets medlemmers immunitet.

KAPITEL IV

REPRÆSENTANTER FOR MEDLEMSSTATERNE, SOM
DELTAGER I ARBEJDET I **UNIONENS** INSTITUTIONER

Artikel 10

Repræsentanterne for medlemsstaterne, som deltager i arbejdet i **Unionens** institutioner, såvel som deres rådgivere og tekniske eksperter, nyder under udøvelsen af deres hverv og under rejse til og fra mødestedet sædvanlige privilegier, immuniteter og lettelser.

Denne artikel finder ligeledes anvendelse på medlemmerne af **Unionens** rådgivende organer.

KAPITEL V

UNIONENS TJENESTEMÆND OG ØVRIGE ANSATTE

Artikel 11

Unionens tjenestemænd og øvrige ansatte skal, uanset deres nationalitet, på hver af medlemsstaternes områder nyde følgende privilegier og immuniteter:

- a) fritagelse for retsforfølgning for de i embeds medfør foretagne handlinger, herunder mundtlige og skriftlige ytringer, dog med det forbehold, at bestemmelserne i traktaterne dels om reglerne vedrørende tjenestemænds og andre ansattes ansvar over for **Unionen**, dels om **Den Europæiske Unions Domstols** kompetence til at afgøre tvister mellem **Unionen** og deres tjenestemænd og øvrige ansatte, finder anvendelse. Denne fritagelse gælder også efter tjenesteforholdets ophør
- b) fritagelse sammen med deres ægtefæller og familiemedlemmer, der forsørges af dem, for indvandringsrestriktioner og bestemmelser om registrering af udlændinge
- c) med hensyn til valuta- og omvekslingsbestemmelser de samme lettelser, som sædvanligt indrømmes tjenestemænd i internationale organisationer
- d) ret til ved deres tiltræden af stillingen i det pågældende land toldfrit at indføre deres bohave og ejendele, samt ret til ved udløbet af deres tjenestetid i det pågældende land toldfrit at genudføre deres bohave og ejendele, i begge tilfælde under forbehold af de betingelser, som regeringen i det land, hvori retten udøves, måtte finde fornødne

e) ret til toldfrit til personligt brug at indføre deres motorkøretøj, såfremt det er erhvervet i deres sidste bopælsland eller i det land, hvor de er statsborgere, under de vilkår, der gælder på dette lands hjemmemarked, samt ret til toldfrit at genudføre det, i begge tilfælde under forbehold af de betingelser, som regeringen i det pågældende land måtte finde fornødne.

Artikel 12

Løn, vederlag og honorarer, som **Unionen** udbetaler sine tjenestemænd og øvrige ansatte, beskattes til fordel for **Unionen** på de betingelser og efter den fremgangsmåde, der fastsættes af **Europa-Parlamentet og Rådet ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af de berørte institutioner**.

Tjenestemændene og de øvrige ansatte fritages for national beskatning af løn, vederlag og honorarer, som de modtager fra **Unionen**.

Artikel 13

Unionens tjenestemænd og øvrige ansatte, som udelukkende med henblik på virksomhed i **Unionens** tjeneste tager ophold på en anden medlemsstats område end den stat, hvori de ved deres tiltræden i **Unionens** tjeneste havde bopæl i skattemæssig henseende, skal med hensyn til beskatning af indkomst og formue og til arveafgift samt til anvendelsen af de mellem **Unionens** medlemsstater indgåede overenskomster til undgåelse af dobbeltbeskatning af begge de nævnte stater betragtes, som om de havde bevaret deres tidligere bopæl, under forudsætning af, at denne var beliggende i en af **Unionens** medlemsstater. Denne bestemmelse finder ligeledes anvendelse på ægtefællen i det omfang, denne ikke er selverhvervende, og på børn, som de i denne artikel nævnte personer tager vare på og forsørger.

Løvsøre, der tilhører de i foregående stykke omhandlede personer, og som befinder sig på opholdslandets område, fritages for arveafgift i denne stat; ved fastsættelsen af sådan afgift betragtes løvsøret, med forbehold af tredjelands ret og af eventuel anvendelse af bestemmelser i internationale overenskomster vedrørende dobbeltbeskatning, som om det befandt sig i den stat, hvor det skattemæssige hjemsted findes.

En bopæl, der udelukkende er erhvervet med henblik på virksomhed i andre internationale organisationers tjeneste, tages ikke i betragtning ved anvendelsen af denne artikels bestemmelser.

Artikel 14

Europa-Parlamentet og Rådet fastlægger ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af de berørte institutioner, den ordning for sociale ydelser, som skal gælde for **Unionens** tjenestemænd og øvrige ansatte.

Artikel 15

Europa-Parlamentet og Rådet bestemmer ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure og efter høring af andre interesserede institutioner, hvilke grupper af **Unionens** tjenestemænd og øvrige ansatte bestemmelserne i artiklerne **11, 12**, stk. 2, og **13** finder anvendelse helt eller delvis.

Medlemsstaternes regeringer vil med regelmæssige mellemrum blive underrettet om navn, stilling og adresse på de tjenestemænd og øvrige ansatte, der tilhører disse grupper.

KAPITEL VI

PRIVILEGIER OG IMMUNITETER FOR DE REPRÆSENTATIONER
FOR TREDJELANDE, DER ER AKKREDITERET HOS **UNIONEN**

Artikel 16

Den medlemsstat, på hvis område **Unionens** hovedsæde befinder sig, indrømmer de af tredjeland hos **Unionen** akkrediterede repræsentationer sædvanlige diplomatiske privilegier og immuniteter.

KAPITEL VII

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 17

Privilegier, immuniteter og lettelser indrømmes **Unionens** tjenestemænd og øvrige ansatte udelukkende i **Unionens** interesse.

Enhver af **Unionens** institutioner skal ophæve den en tjenestemand eller anden ansat tilståede immunitet, såfremt den skønner, at ophævelse af immuniteten ikke strider mod **Unionens** interesser.

Artikel 18

Ved anvendelse af denne protokol handler **Unionens** institutioner i gensidig forståelse med de pågældende medlemsstaters ansvarlige myndigheder.

Artikel 19

Artiklerne **11-14** og **17** finder anvendelse på Kommissionens medlemmer.

Artikel 20

Artiklerne **11-14** og **17** finder anvendelse på **Den Europæiske Unions Domstols** dommere, generaladvokater, justitssekretær og assisterende referenter med forbehold af bestemmelserne i artikel 3 i protokollen om **statutten for Den Europæiske Unions Domstol** vedrørende dommernes og generaladvokaternes fritagelse for retsforfølgning.

Artikel 21

Denne protokol finder ligeledes anvendelse på Den Europæiske Investeringsbank, på medlemmerne af dens organer, på dens personale og på de repræsentanter for medlemsstaterne, der deltager i dens arbejde, dog med forbehold af bestemmelserne i protokollen om Bankens vedtægter.

Den Europæiske Investeringsbank er i øvrigt fritaget for alle skatter og lignende afgifter i anledning af udvidelser af dens kapital, såvel som for de forskellige formaliteter, som måtte være forbundet hermed i det land, hvor den har sit sæde. Tilsvarende skal dens opløsning og likvidation heller ikke give anledning til nogen skatteopkrævning. Endelig skal Bankens og dens organers arbejde, for så vidt det udføres under de i vedtægterne fastlagte betingelser, ikke medføre pålæggelse af omsætningsafgifter.

Artikel 22

Denne protokol gælder også for Den Europæiske Centralbank, for medlemmerne af dens besluttende organer og for dens personale med forbehold af bestemmelserne i protokollen om statutten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank.

Den Europæiske Centralbank er i øvrigt fritaget for alle skatter og afgifter eller lignende i anledning af kapitaludvidelser såvel som forskellige formaliteter, som måtte være forbundet hermed i den stat, hvor banken har sit hjemsted. Bankens og dens besluttende organers virksomhed i henhold til statutten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank pålægges ikke nogen form for omsætningsafgift.

PROTOKOL

OM KONVERGENSKRITERIERNE

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ØNSKER at præcisere de konvergenskriterier, der er nævnt i artikel **140**, stk. 1, i **traktaten om Unionens funktionsmåde**, og som skal vejlede **Unionen**, når den træffer **afgørelse om ophævelse af dispensationerne for medlemsstater med dispensation**,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til **traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Unionens funktionsmåde**:

Artikel 1

Kriteriet vedrørende prisstabilitet som nævnt i artikel **140**, stk. 1, første led, i **traktaten om Unionens funktionsmåde** betyder, at en medlemsstat har en holdbar prisudvikling og en gennemsnitlig inflationstakt, som betragtet i en periode på et år før undersøgelsen ikke overstiger inflationstakten i de højst tre medlemsstater, der har nået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, med mere end 1,5 procentpoint. Inflationen måles ved hjælp af forbrugerprisindekset på et sammenligneligt grundlag, der tager hensyn til forskelle i nationale definitioner.

Artikel 2

Kriteriet vedrørende den offentlige budgetstilling som nævnt i artikel **140**, stk. 1, andet led, i **traktaten om Unionens funktionsmåde** betyder, at medlemsstaten på tidspunktet for undersøgelsen, ikke er omfattet af en rådsafgørelse som omhandlet i **nævnte traktats** artikel 126, stk. 6, om, at den pågældende medlemsstat har et uforholdsmæssigt stort underskud.

Artikel 3

Kriteriet vedrørende deltagelse i det europæiske monetære systems valutakursmekanisme som nævnt i artikel **140**, stk. 1, tredje led, i **traktaten om Unionens funktionsmåde** betyder, at en medlemsstat har overholdt de normale udsvingsmargener i det europæiske monetære systems valutakursmekanisme uden alvorlige spændinger i mindst de seneste to år før undersøgelsen. Medlemsstaten må især ikke i samme periode på eget initiativ have devalueret sin valutas bilaterale centralkurs over for **euroen**.

Artikel 4

Kriteriet vedrørende konvergens i rentesatserne som nævnt i artikel **140**, stk. 1, fjerde led, i **traktaten om Unionens funktionsmåde** betyder, at en medlemsstat over en periode på et år før undersøgelsen har haft en gennemsnitlig langfristet nominel rentesats, som ikke overstiger den tilsvarende rentesats i de højst tre medlemsstater, der har nået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, med mere end 2 procentpoint. Rentesatserne måles på grundlag af langfristede statsobligationer eller tilsvarende værdipapirer, idet der tages hensyn til forskelle i nationale definitioner.

Artikel 5

Kommissionen tilvejebringer de statistiske data, der skal bruges med henblik på anvendelsen af denne protokol.

Artikel 6

Rådet vedtager med enstemmighed på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet, eller, alt efter tilfældet, **Den Europæiske Centralbank** samt det udvalg, der er nævnt i artikel **134** i **traktaten om Unionens funktionsmåde**, passende bestemmelser om detaljerne i forbindelse med konvergenskriterierne som nævnt i **nævnte traktats** artikel **140**, som derefter skal træde i stedet for denne protokol.

PROTOKOL

OM VISSE BESTEMMELSER VEDRØRENDE DET FORENEDE KONGERIGE STORBRITANNIEN OG NORDIRLAND

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ANERKENDER, at Det Forenede Kongerige ikke er forpligtet eller bundet til at **indføre euroen**, uden at dets regering og Parlament har truffet særskilt beslutning derom;

SOM KONSTATERER, at Det Forenede Kongeriges regering den 16. oktober 1996 og den 30. oktober 1997 meddelte Rådet, at den ikke agter at deltage i Den Økonomiske og Monetære Unions tredje fase,

SOM TAGER TIL EFTERRETNING, at Det Forenede Kongeriges regering normalt finansierer sit lånebehov ved salg af gældsinstrumenter til den private sektor;

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til **traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**:

1. Medmindre Det Forenede Kongerige meddeler Rådet, at det agter at **indføre euroen**, skal det ikke være forpligtet dertil.
2. Punkt 3-8 og 10 finder anvendelse **på det Det Forenede Kongerige under hensyn til meddelelsen fra Det Forenede Kongeriges regering til Rådet af 16. oktober 1996 og 30. oktober 1997.**
3. **Artikel 282 stk. 2, bortset fra dette stykkes første og sidste punktum, artikel 282, stk. 5, artikel 119, stk. 2, artikel 126, stk. 1, 9 og 10, artikel 127, stk. 1-5, artikel 128, artikel 130, 131, 132 og 133, 138, artikel 140, stk. 3, artikel 219 og artikel 283 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** finder ikke anvendelse på Det Forenede Kongerige. **Det samme gælder traktatens artikel 121, stk. 2, for så vidt angår vedtagelsen af de dele af de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker, der vedrører euroområdet generelt.** Henvisninger i disse bestemmelser til Unionen eller medlemsstaterne omfatter ikke Det Forenede Kongerige, og henvisninger til de nationale centralbanker omfatter ikke Bank of England.
4. **Det Forenede Kongerige bestræber sig på at undgå et uforholdsmæssigt stort offentligt underskud.**

5. Artikel 143 og 144 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde finder fortsat anvendelse på Det Forenede Kongerige. Artikel **134**, stk. 4, og artikel **141**, finder anvendelse på Det Forenede Kongerige på samme måde, som hvis det havde en dispensation.

6. Det Forenede Kongeriges stemmerettigheder suspenderes i forbindelse med rådsakter, hvortil der henvises i de i punkt 4 nævnte artikler, og i de tilfælde, der er nævnt i artikel 139, stk. 4, første afsnit, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Med henblik herpå finder nævnte traktats artikel 139, stk. 4, andet og tredje afsnit, anvendelse.

7. Artikel 3, 4, 6, 7, 9.2, 10.1, 10.3, 11.2, 12.1, 14, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 30-34, **49** og **51** i protokollen om statutten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank (ESCB-statutten), finder ikke anvendelse på Det Forenede Kongerige.

Henvisninger i disse artikler til **Unionen** eller medlemsstaterne omfatter ikke Det Forenede Kongerige, og henvisninger til de nationale centralbanker eller indehavere af kapitalandele omfatter ikke Bank of England.

Henvisninger i ESCB-statuttens artikel 10.3 og 30.2 til **Den Europæiske Centralbanks** indskudte kapital omfatter ikke kapital indskudt af Bank of England.

8. Artikel 141, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og ESCB-statuttens artikel **43-47** gælder, uanset om der er medlemsstater med dispensation, idet der dog skal foretages følgende ændringer:

a) Henvisninger i artikel **43** til **Den Europæiske Centralbanks** og EMI's opgaver skal indbefatte sådanne opgaver, som fortsat skal udføres i tredje fase, dersom Det Forenede Kongerige træffer beslutning om, at det ikke vil **indføre euroen**.

b) Foruden de i artikel **46** omhandlede opgaver skal **Den Europæiske Centralbank** ligeledes rådgive og medvirke i forbindelse med forberedelsen af enhver afgørelse, som Rådet i medfør af denne protokols artikel 9 litra a) og c), måtte træffe vedrørende Det Forenede Kongerige.

c) Bank of England skal fuldt ud indbetale sin kapitalandel til **Den Europæiske Centralbanks** egenkapital som bidrag til dækning af **Den Europæiske Centralbanks** driftsudgifter på samme grundlag som de nationale centralbanker i medlemsstater med dispensation.

9. Det Forenede Kongerige kan når som helst meddele Rådet, at det agter at indføre euroen. I så fald:

a) har Det Forenede Kongerige ret til at **indføre euroen**, forudsat at det opfylder de nødvendige betingelser. Rådet træffer efter anmodning fra Det Forenede

Kongerige og på de i artikel **140, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, opstillede betingelser og efter den heri fastsatte fremgangsmåde afgørelse om, hvorvidt Det Forenede Kongerige opfylder de nødvendige betingelser.

b) Bank of England indbetaler sit kapitalindskud fuldt ud, overfører valutareserveaktiver til **Den Europæiske Centralbank** og bidrager til dennes reserver på samme grundlag som den nationale centralbank i en medlemsstat, hvis dispensation er ophævet.

c) Rådet træffer på de i artikel **140, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** opstillede betingelser og efter den heri fastsatte fremgangsmåde alle øvrige nødvendige afgørelser for at sætte Det Forenede Kongerige i stand til at **indføre euroen**.

Hvis Det Forenede Kongerige **indfører euroen** i medfør af bestemmelserne i denne protokol, ophører punkt 3-9 med at gælde.

10. Uanset bestemmelserne i artikel 123 og artikel 139, stk. 3, i **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og statuttens artikel 21.1, kan Det Forenede Kongeriges regering opretholde sin »Ways and Means«-facilitet hos Bank of England, såfremt og så længe Det Forenede Kongerige ikke **indfører euroen**.

PROTOKOL

OM VISSER BESTEMMELSER VEDRØRENDE DANMARK

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at den danske grundlov indeholder bestemmelser, der kan indebære en folkeafstemning i Danmark **inden Danmark giver afkald på sin undtagelse,**

SOM TAGER I BETRAGTNING, at den danske regering den 3. november 1993 meddelte Rådet, at den ikke agter at deltage i Den Økonomiske og Monetære Unions tredje fase,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til **traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Unionens funktionsmåde:**

- 1. På baggrund af den danske regerings meddelelse til Rådet af 3. november 1993 har Danmark en undtagelse.** Virkningen af denne undtagelse er, at alle artikler og bestemmelser i **traktaterne** og ESCB-statutten, hvori der henvises til en dispensation, vil gælde for Danmark.
- 2.** For så vidt angår ophævelsen af denne undtagelse, vil proceduren i artikel **140, stk. 2**, kun blive indledt på Danmarks anmodning.
- 3.** I tilfælde af, at undtagelsen ophæves, finder bestemmelserne i denne protokol ikke længere anvendelse.

PROTOKOL

OM SCHENGENREGLERNE SOM INTEGRERET I DEN EUROPÆISKE UNION

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM NOTERER SIG at de aftaler om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser, som visse af Den Europæiske Unions medlemsstater undertegnede i Schengen den 14. juni 1985 og den 19. juni 1990, samt de dermed forbundne aftaler og de regler, der er vedtaget på grundlag af disse aftaler, **er blevet integreret i Den Europæiske Union ved Amsterdam-traktaten af 2. oktober 1997;**

SOM ØNSKER at bevare Schengenreglerne, som de er blevet udbygget siden Amsterdamtraktatens ikrafttrædelse, og udbygge disse regler for at bidrage til opfyldelsen af målet om at give unionsborgerne et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed uden indre grænser,

SOM TAGER HENSYN til Danmarks særlige stilling,

SOM TAGER I BETRAGTNING at Irland og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland **ikke deltager i alle Schengenreglerne**, men at der bør træffes foranstaltning til at gøre det muligt for disse medlemsstater at acceptere **andre bestemmelser i disse regler helt eller delvist,**

SOM ERKENDER at det som en konsekvens heraf er nødvendigt at anvende de bestemmelser i Traktaten om Den Europæiske Union og **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, der vedrører et **forstærket samarbejde** mellem nogle medlemsstater,

SOM TAGER I BETRAGTNING at det er nødvendigt at bevare et særligt forhold til Republikken Island og Kongeriget Norge, **idet disse to stater og de nordiske lande, der er medlemmer af Den Europæiske Union, er bundet af den nordiske pasunions regler,**

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til Traktaten om Den Europæiske Union og **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:**

Artikel 1

Kongeriget Belgien, Republikken Bulgarien, Den Tjekkiske Republik, Kongeriget Danmark, Forbundsrepublikken Tyskland, Republikken Estland, Den Helleniske Republik, Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Den Italienske Republik, Republikken Cypern, Republikken Letland, Republikken Litauen, Storhertugdømmet Luxembourg, Republikken Ungarn, Republikken Malta, Kongeriget Nederlandene,

Republikken Østrig, Republikken Polen, Den Portugisiske Republik, Rumænien, Republikken Slovenien, Den Slovakiske Republik, Republikken Finland og Kongeriget Sverige bemyndiges til at indlede et forstærket indbyrdes samarbejde på de områder, der er omfattet af de af Rådet fastlagte bestemmelser, der udgør "Schengenreglerne". Dette samarbejde gennemføres inden for Den Europæiske Unions institutionelle og juridiske rammer og under overholdelse af de relevante bestemmelser i Traktaten om Den Europæiske Union og **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.**

Artikel 2

Schengenreglerne gælder for de medlemsstater, der er nævnt i artikel 1, jf. dog artikel 3 i tiltrædelsesakten af 16. april 2003 og artikel 4 i tiltrædelsesakten af 25. april 2005. Rådet træder i stedet for den eksekutivkomité, der blev nedsat ved Schengenaftalerne.

Artikel 3

Danmarks deltagelse i vedtagelsen af foranstaltninger, der udgør en udbygning af Schengenreglerne, samt gennemførelsen og anvendelsen af disse foranstaltninger i Danmark er omfattet af de relevante bestemmelser i protokollen om Danmarks stilling.

Artikel 4

Irland og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland kan til enhver tid anmode om at deltage i nogle af eller alle disse regler.

Rådet træffer afgørelse om anmodningen med enstemmighed blandt medlemmerne som nævnt i artikel 1 og repræsentanten for den pågældende stats regering.

Artikel 5

1. Forslag og initiativer til udbygning af Schengenreglerne er underlagt de relevante traktatbestemmelser.

Hvis enten Irland eller Det Forenede Kongerige ikke inden for en rimelig tid skriftligt har meddelt Rådet, at de ønsker at deltage, anses i den forbindelse de i artikel 1 nævnte medlemsstater gældende samarbejdsområder, for at have opnået den bemyndigelse, der er omhandlet i **artikel 329 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**.

2. Hvis enten Irland eller Det Forenede Kongerige i medfør af en afgørelse i henhold til artikel 4 anses for at have givet meddelelse, kan de ikke desto mindre inden tre måneder skriftligt meddele Rådet, at de ikke ønsker at deltage i et sådant forslag

eller initiativ. I så fald deltager Irland eller Det forenede Kongerige ikke i vedtagelsen heraf. Fra denne seneste meddelelse at regne suspenderes proceduren for vedtagelse af den foranstaltning, der bygger på Schengenreglerne, indtil afslutningen af proceduren i stk. 3 eller 4, eller indtil denne meddelelse trækkes tilbage på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af denne procedure.

3. For den medlemsstat, der har givet den i stk. 2 nævnte meddelelse, ophører enhver afgørelse truffet af Rådet i medfør af stk. 4 fra datoen for den foreslåede foranstaltnings ikrafttrædelse med at finde anvendelse i det omfang, Rådet betragter som nødvendigt, og på de betingelser, der fastlægges i en afgørelse, der træffes af Rådet med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen. Afgørelsen træffes i overensstemmelse med følgende kriterier: Rådet søger at opretholde den videst mulige grad af deltagelse for den berørte medlemsstat, uden at det alvorligt berører den praktiske gennemførelse af de forskellige dele af Schengenreglerne, og samtidig med at sammenhængen mellem disse dele respekteres. Kommissionen forelægger sit forslag snarest muligt efter den i stk. 2 nævnte meddelelse. Rådet træffer afgørelse senest fire måneder efter Kommissionens forslag, om nødvendigt efter at være trådt sammen to gange.

4. Hvis Rådet ved udgangen af perioden på fire måneder ikke har vedtaget sin afgørelse, kan en medlemsstat straks anmode om, at sagen forelægges for Det Europæiske Råd. I så fald træffer Det Europæiske Råd på sit førstkommande møde med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen en afgørelse i overensstemmelse med kriterierne i stk. 3.

5. Hvis Rådet eller Det Europæiske Råd, alt efter omstændighederne, ved afslutningen af proceduren i stk. 3 eller 4 ikke har vedtaget en afgørelse, ophører suspensionen af proceduren for vedtagelse af den foranstaltning, der bygger på Schengenreglerne. Hvis den pågældende foranstaltning efterfølgende vedtages, ophører enhver afgørelse truffet af Rådet i medfør af artikel 4 fra datoen for foranstaltningens ikrafttrædelse med at gælde for den berørte medlemsstat i det omfang og på de betingelser, der besluttet af Kommissionen, med mindre den pågældende medlemsstat har trukket sin meddelelse i henhold til stk. 2 tilbage inden vedtagelsen af foranstaltningen. Kommissionen træffer afgørelse senest på datoen for denne vedtagelse. Når Kommissionen træffer sin afgørelse, overholder den kriterierne i stk. 3.

Artikel 6

Republikken Island og Kongeriget Norge deltager som associeret i gennemførelsen af Schengenreglerne og den videre udvikling heraf. Relevante procedurer i den forbindelse fastsættes i en aftale, som Rådet indgår med disse stater, idet det træffer afgørelse med enstemmighed blandt de i artikel 1 nævnte medlemmer. En sådan aftale skal omfatte bestemmelser om Islands og Norges bidrag i forbindelse med eventuelle finansielle konsekvenser af gennemførelsen af denne protokol.

Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed, indgår en særskilt aftale med Island og Norge om fastsættelse af rettighederne og forpligtelserne i forholdet mellem Irland og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, på den ene side, og Island og Norge, på den anden side, på de områder af Schengenreglerne, der gælder for disse stater.

Artikel 7

I forbindelse med forhandlingerne om optagelse af nye medlemsstater i Den Europæiske Union betragtes Schengenreglerne og yderligere foranstaltninger, der træffes af institutionerne inden for rammerne heraf, som gældende regler, der skal accepteres fuldt ud af alle stater, der søger om optagelse.

PROTOKOL

OM ANVENDELSE AF VISSE ASPEKTER AF ARTIKEL 26 OG 27 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE PÅ DET FORENEDE KONGERIGE OG PÅ IRLAND

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ØNSKER at løse visse spørgsmål vedrørende Det Forenede Kongerige og Irland,

SOM TAGER HENSYN til, at der i mange år har eksisteret særlige rejseordninger mellem Det Forenede Kongerige og Irland,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, som knyttes som bilag til **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og Traktaten om Den Europæiske Union.

Artikel 1

Uanset **artikel 26, 27 og artikel 77 i traktaten om Unionens funktionsmåde**, andre bestemmelser i nævnte traktat eller i Traktaten om Den Europæiske Union, foranstaltninger vedtaget i henhold til disse traktater eller internationale aftaler indgået af Unionen eller af Unionen og dens medlemsstater med et eller flere tredjelande, har Det Forenede Kongerige ret til ved sine grænser til andre medlemsstater at foretage en sådan kontrol af personer, der ønsker at indrejse i Det Forenede Kongerige, som det finder nødvendigt, med det formål:

- a) at kontrollere retten til indrejse i Det Forenede Kongerige for statsborgere **fra medlemsstaterne**, og for personer, over for hvilke ovennævnte personer har forsørgerpligt, og som udøver rettigheder i henhold til EU-lovgivningen, samt borgere i andre stater, der har fået sådanne rettigheder tillagt ved en aftale, som Det Forenede Kongerige er bundet af; og
- b) at træffe afgørelse om, hvorvidt andre personer skal have tilladelse til indrejse i Det Forenede Kongerige.

Intet i **artikel 26, 27 og 77 i traktaten om Unionens funktionsmåde** eller i nogen anden bestemmelse i nævnte traktat eller i Traktaten om Den Europæiske Union eller i foranstaltninger, der er vedtaget i medfør af dem, anfægter Det Forenede Kongeriges ret til at vedtage eller foretage en sådan kontrol. Henvisninger til Det Forenede Kongerige i denne artikel omfatter områder, hvis eksterne forbindelser henhører under Det Forenede Kongeriges ansvar.

Artikel 2

Det Forenede Kongerige og Irland kan fortsætte med at indgå indbyrdes aftaler vedrørende personbevægelser mellem deres områder (det fælles rejseområde), under fuld overholdelse af rettighederne for de personer, der er nævnt i artikel 1, stk. 1, litra a), i denne protokol. Så længe de opretholder sådanne ordninger, finder artikel 1 i denne protokol derfor anvendelse på Irland på samme betingelser og vilkår som for Det Forenede Kongerige. Intet i **artikel 26, 27 og 77 i traktaten om Unionens funktionsmåde**, i andre bestemmelser i nævnte traktat eller i Traktaten om Den Europæiske Union eller i foranstaltninger, som er vedtaget i medfør af dem, berører sådanne ordninger.

Artikel 3

De øvrige medlemsstater har ret til ved deres grænser eller ethvert andet indrejsested til deres område at foretage en sådan kontrol af personer, der ønsker at indrejse på deres område fra Det Forenede Kongerige eller fra områder, hvis eksterne forbindelser henhører under dets ansvar, i samme øjemed som nævnt i artikel 1 i denne protokol, eller fra Irland, så længe bestemmelserne i artikel 1 i denne protokol gælder for Irland.

Intet i **artikel 26, 27 og 77 i traktaten om Unionens funktionsmåde** eller i nogen anden bestemmelse i nævnte traktat eller i Traktaten om Den Europæiske Union eller i foranstaltninger, der er vedtaget i medfør af dem, anfægter de øvrige medlemsstaters ret til at vedtage eller foretage en sådan kontrol.

PROTOKOL

OM DET FORENEDE KONGERIGE OG IRLANDS STILLING FOR SÅ VIDT ANGÅR OMRÅDET MED FRIHED, SIKKERHED OG RETFÆRDIGHED

SOM ØNSKER at løse visse spørgsmål vedrørende Det Forenede Kongerige og Irland,

SOM HENVISER TIL protokollen om anvendelse af visse aspekter af **artikel 26 og 27 i traktaten om Unionens funktionsmåde** på Det Forenede Kongerige og Irland,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, som knyttes som bilag til **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og Traktaten om Den Europæiske Union:

Artikel 1

Med forbehold af artikel 3 deltager Det Forenede Kongerige og Irland ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i **henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**. For rådsafgørelser, der skal vedtages med enstemmighed, kræves der enstemmighed blandt Rådets medlemmer med undtagelse af repræsentanterne for Det Forenede Kongeriges og Irlands regeringer.

Ved anvendelsen af denne artikel defineres kvalificeret flertal som angivet i artikel 238, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Artikel 2

Som følge af artikel 1 og med forbehold af artikel 3, 4 og 6, er ingen **bestemmelser i tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, ingen foranstaltninger vedtaget i henhold til nævnte afsnit, ingen bestemmelser i internationale aftaler indgået af Unionen i henhold til nævnte afsnit og ingen afgørelser truffet af Domstolen om fortolkning af sådanne bestemmelser eller foranstaltninger bindende for eller finder anvendelse i Det Forenede Kongerige eller Irland; ingen af disse bestemmelser, foranstaltninger eller afgørelser berører på nogen måde disse staters beføjelser, rettigheder og forpligtelser; ingen af disse bestemmelser, foranstaltninger eller afgørelser berører på nogen måde **hverken** gældende fællesskabsret **eller EU-ret** eller udgør en del af EU-lovgivningen, således som denne ret og denne lovgivning finder anvendelse på Det Forenede Kongerige eller Irland.

Artikel 3

1. Det Forenede Kongerige eller Irland kan inden tre måneder efter, at et forslag eller initiativ er blevet forelagt for Rådet **i henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, skriftligt meddele Rådets formand, at den pågældende stat ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af sådanne foreslåede foranstaltninger, hvorefter den skal have ret hertil.

For rådsafgørelser, der skal vedtages med enstemmighed, kræves der enstemmighed blandt Rådets medlemmer med undtagelse af et medlem, der ikke har indgivet en sådan meddelelse. En foranstaltning, der vedtages i henhold til dette stykke, er bindende for alle de medlemsstater, der har deltaget i vedtagelsen.

I de foranstaltninger, der vedtages i henhold til artikel 70 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, fastsættes betingelser for Det Forenede Kongeriges og Irlands deltagelse i evalueringer vedrørende de områder, der er omfattet af tredje del, afsnit V, i nævnte traktat.

Ved anvendelsen af denne artikel defineres kvalificeret flertal som angivet i artikel 238, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

2. Hvis en foranstaltning som nævnt i stk. 1 ikke kan vedtages inden for en rimelig tid med deltagelse af Det Forenede Kongerige eller Irland, kan Rådet vedtage den i henhold til artikel 1 uden deltagelse af Det Forenede Kongerige eller Irland. I så fald finder artikel 2 anvendelse.

Artikel 4

Det Forenede Kongerige eller Irland kan når som helst efter Rådets vedtagelse af en foranstaltning **i henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, meddele Rådet og Kommissionen, at den pågældende stat ønsker at acceptere foranstaltningen. I så fald finder proceduren **i artikel 331, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** tilsvarende anvendelse.

Artikel 4a

1. Bestemmelserne i denne protokol finder anvendelse på Det Forenede Kongerige og Irland, også for så vidt angår foranstaltninger, der er foreslået eller vedtaget i medfør af tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, og som ændrer en eksisterende foranstaltning, som de er bundet af,

2. I tilfælde, hvor Rådet, der træffer afgørelse på forslag af Kommissionen, beslutter, at Det Forenede Kongeriges eller Irlands ikke-deltagelse i den ændrede udgave af den eksisterende foranstaltning gør denne foranstaltning uanvendelig for andre medlemsstater eller Unionen, kan det imidlertid tilskynde Det Forenede Kongerige eller Irland til at give meddelelse i henhold til artikel 3 eller 4. I forbindelse med

artikel 3 begynder en ny periode på to måneder at løbe fra datoen for Rådets afgørelse.

Hvis Det Forenede Kongerige eller Irland ved udløbet af denne periode på to måneder fra Rådets afgørelse ikke har givet meddelelse i henhold til artikel 3 eller 4, ophører den eksisterende foranstaltning med at være bindende for og finde anvendelse på den pågældende medlemsstat, medmindre denne har givet meddelelse i henhold til artikel 4 inden ændringsforanstaltningens ikrafttrædelse. Dette har virkning fra datoen for ændringsforanstaltningens ikrafttrædelse eller fra udløbet af perioden på to måneder, alt eller hvilken dato der er den seneste.

I forbindelse med dette stykke, træffer Rådet efter en indgående drøftelse af sagen afgørelse med et kvalificeret flertal af de af dets medlemmer, som repræsenterer medlemsstater, der deltager eller har deltaget i vedtagelsen af ændringsforanstaltningen. Kvalificeret flertal i Rådet defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

3. Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen, kan beslutte, at Det Forenede Kongerige eller Irland skal bære eventuelle direkte finansielle konsekvenser, der måtte opstå som en nødvendig og uundgåelig følge af, at den pågældende medlemsstat ikke længere deltager i den eksisterende foranstaltning.

4. Denne artikel berører ikke artikel 4.

Artikel 5

En medlemsstat, der ikke er bundet af en foranstaltning vedtaget i **henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, påføres ingen finansielle følger af denne foranstaltning, bortset fra de administrationsomkostninger, der påhviler institutionerne, **medmindre Rådet med enstemighed blandt alle sine medlemmer efter høring af Europa-Parlamentet træffer anden afgørelse.**

Artikel 6

Hvis Det Forenede Kongerige eller Irland i tilfælde, som er nævnt i denne protokol, er bundet af en foranstaltning, som Rådet har vedtaget i **henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**, finder **de relevante bestemmelser i traktaterne**, anvendelse på denne stat for den pågældende foranstaltning.

Artikel 6a

Det Forenede Kongerige og Irland vil ikke være bundet af regler fastsat på grundlag af artikel 16 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, der vedrører medlemsstaternes behandling af personoplysninger under udøvelsen af aktiviteter, der er omfattet af nævnte traktats tredje del, afsnit V, kapitel 4 eller 5, når Det Forenede Kongerige og Irland ikke er bundet af EU-regler vedrørende former for strafferetligt samarbejde eller politisamarbejde, som led i hvilke de bestemmelser, der er fastsat på grundlag af artikel 16, skal respekteres.

Artikel 7

Artikel 3 og 4 **og 4a** berører ikke protokollen om Schengenreglerne **som integreret** i Den Europæiske Union.

Artikel 8

Irland kan skriftligt meddele Rådet, at Irland ikke længere ønsker at være omfattet af denne protokol. I så fald gælder de almindelige traktatbestemmelser for Irland.

Artikel 9

For Irlands vedkommende finder denne protokol ikke anvendelse på artikel 75 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

PROTOKOL OM DANMARKS STILLING

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ERINDRER OM afgørelsen truffet af stats- og regeringscheferne, forsamlet i Det Europæiske Råd i Edinburgh den 12. december 1992, om visse problemer, som Danmark har rejst vedrørende Traktaten om Den Europæiske Union,

SOM ER SIG BEVIDST, at en videreførelse under traktaterne af den retlige ordening, der findes i Edinburghafgørelsen, i betydelig grad vil begrænse Danmarks deltagelse på vigtige områder af EU-samarbejdet, og at det vil være i Unionens interesse at sikre EU-rettens integritet på området frihed, sikkerhed og retfærdighed,

SOM derfor ØNSKER, at der fastlægges en retlig ramme, som giver Danmark mulighed for at deltage i vedtagelsen af foranstaltninger, der foreslås på grundlag af tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, og som med tilfredshed noterer sig, at Danmark agter at benytte sig af denne mulighed, når det er muligt, i overensstemmelse med sine forfatningsmæssige bestemmelser,

SOM NOTERER SIG, at Danmark ikke vil forhindre de andre medlemsstater i at udvikle deres samarbejde yderligere med hensyn til foranstaltninger, der ikke er bindende for Danmark,

SOM HAR NOTERET SIG Danmarks holdning med hensyn til unionsborgerskab, Den Økonomiske og Monetære Union, forsvarspolitik og retlige og indre anliggender, som fastlagt i Edinburghafgørelsen,

SOM ERINDRER OM artikel 3 i **protokollen om Schengenreglerne som integreret** i Den Europæiske Union,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** og Traktaten om Den Europæiske Union:

DEL I

Artikel 1

Danmark deltager ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i **henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**. For rådsafgørelser, der skal vedtages med enstemmighed, kræves der enstemmig-

hed blandt Rådets medlemmer med undtagelse af repræsentanten for Danmarks regering.

Ved anvendelsen af denne artikel defineres kvalificeret flertal som angivet i artikel 238, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Artikel 2

Ingen af bestemmelserne i tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, ingen foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til nævnte afsnit, ingen bestemmelser i internationale aftaler indgået af Unionen i henhold til nævnte afsnit, og ingen afgørelser truffet af Den Europæiske Unions Domstol om fortolkning af sådanne bestemmelser eller foranstaltninger eller foranstaltninger, der er ændret eller kan ændres i henhold til dette afsnit, er bindende for eller finder anvendelse i Danmark; ingen af disse bestemmelser, foranstaltninger eller afgørelser berører på nogen måde Danmarks beføjelser, rettigheder og forpligtelser; ingen af disse bestemmelser, foranstaltninger eller afgørelser berører på nogen måde gældende fællesskabsret eller EU-ret eller udgør en del af EU-retten, således som de finder anvendelse på Danmark. Især er EU-retsakter på området politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager, der er vedtaget inden Lisabontraktatens ikrafttrædelse, og som ændres, fortsat bindende for og finder anvendelse i Danmark uændret.

Artikel 2a

Artikel 2 i denne protokol finder ligeledes anvendelse i forbindelse med de regler, der er fastsat på grundlag af artikel 16 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og vedrører medlemsstaternes behandling af personoplysninger under udøvelsen af aktiviteter, der er omfattet af nævnte traktats tredje del, afsnit V, kapitel 4 eller 5.

Artikel 3

Danmark påføres ingen finansielle følger af foranstaltninger, som anført i artikel 1, bortset fra de administrationsomkostninger, der påhviler institutionerne.

Artikel 4

Inden 6 måneder efter at Rådet har truffet **foranstaltning** om et forslag om eller initiativ til udbygning af Schengenreglerne **som er omfattet af denne del**, træffer Danmark **foranstaltning** om, hvorvidt det vil gennemføre denne **foranstaltning** i sin nationale lovgivning. Hvis Danmark beslutter sig herfor, vil denne **foranstaltning** skabe en folkeretlig forpligtelse mellem Danmark og de øvrige **medlemsstater, der er bundet af foranstaltningen**.

Hvis Danmark beslutter ikke at gennemføre en råds**foranstaltning** som nævnt i stk. 1, **overvejer de medlemsstater, der er bundet af foranstaltningen, og Danmark**, hvilke passende foranstaltninger der skal træffes.

DEL II

Artikel 5

Med hensyn til foranstaltninger, der træffes af Rådet i **henhold til artikel 26, stk. 1, artikel 42 og artikel 43 til 46 i traktaten om Den Europæiske Union**, deltager Danmark ikke i udarbejdelsen og gennemførelsen af Unionens afgørelser og aktioner, som har indvirkning på forsvarsområdet. Danmark deltager derfor ikke i vedtagelsen heraf. **Danmark vil ikke forhindre de andre medlemsstater i at udvikle deres samarbejde yderligere på dette område.** Danmark vil ikke være forpligtet til at bidrage til finansiering af aktionsudgifter i forbindelse med sådanne foranstaltninger **eller til at stille militær kapacitet til rådighed for Unionen.**

For retsakter, som Rådet skal vedtage med enstemmighed, kræves der enstemmighed blandt Rådets medlemmer med undtagelse af repræsentanten for den danske regering.

Ved anvendelsen af denne artikel defineres kvalificeret flertal som angivet i artikel 238, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

DEL III

Artikel 6

Artikel 1, 2 og 3 finder ikke anvendelse på foranstaltninger, der udpeger de tredjelande, hvis statsborgere skal være i besiddelse af visum ved passage af medlemsstaternes ydre grænser, eller foranstaltninger vedrørende en ensartet udformning af visa.

DEL IV

Artikel 7

Danmark kan til enhver tid i overensstemmelse med sine forfatningsmæssige bestemmelser underrette de øvrige medlemsstater om, at det ikke længere ønsker at benytte sig af alle eller en del af bestemmelserne i denne protokol. I så fald vil Dan-

mark fuldt ud gennemføre alle de til den tid gældende relevante foranstaltninger, som er truffet inden for rammerne af Den Europæiske Union.

Artikel 8

1. Danmark kan til enhver tid i overensstemmelse med sine forfatningsmæssige bestemmelser meddele de andre medlemsstater, at denne protokols del I fra den første dag i den måned, der følger efter meddelelsen, vil bestå af bestemmelserne i bilaget, jf. dog artikel 7. I så fald omnummereres artikel 5-8 i overensstemmelse hermed.

2. Seks måneder efter den dato, hvor den i stk. 1 nævnte meddelelse får virkning, vil alle Schengenregler og foranstaltninger vedtaget til udbygning af disse regler, der indtil da har været bindende for Danmark som folkeretlige forpligtelser, være bindende for Danmark som EU-ret.

BILAG

Artikel 1

Med forbehold af artikel 3 deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. For retsakter, som Rådet skal vedtage med enstemmighed, kræves der enstemmighed blandt Rådets medlemmer med undtagelse af repræsentanten for den danske regering.

Ved anvendelsen af denne artikel defineres kvalificeret flertal som angivet i artikel 238, stk. 3, i traktaten om Unionens funktionsmåde.

Artikel 2

Som følge af artikel 1 og med forbehold af artikel 3, 4 og 8 er ingen bestemmelser i tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, ingen foranstaltninger vedtaget i henhold til nævnte afsnit, ingen bestemmelser i internationale aftaler indgået af Unionen i henhold til nævnte afsnit og ingen afgørelser truffet af Den Europæiske Unions Domstol om fortolkning af sådanne bestemmelser eller foranstaltninger bindende for eller finder anvendelse i Danmark. Ingen af disse bestemmelser, foranstaltninger eller afgørelser berører på nogen måde Danmarks beføjelser, rettigheder og forpligtelser.

Ingen af disse bestemmelser, foranstaltninger eller afgørelser berører på nogen måde gældende fællesskabsret eller EU-ret eller udgør en del af EU-retten, således som de finder anvendelse på Danmark.

Artikel 3

1. Danmark kan, inden tre måneder efter at et forslag eller initiativ er blevet forelagt for Rådet i henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, skriftligt meddele Rådets formand, at Danmark ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af sådanne foreslåede foranstaltninger, hvorefter det skal have ret hertil.

2. Hvis en foranstaltning som nævnt i stk. 1 ikke kan vedtages inden for en rimelig tid med deltagelse af Danmark, kan Rådet vedtage en sådan foranstaltning i henhold til artikel 1 uden deltagelse af Danmark. I så fald finder artikel 2 anvendelse.

Artikel 4

Danmark kan når som helst efter vedtagelsen af en foranstaltning i henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde meddele Rådet og Kommissionen, at Danmark ønsker at acceptere foranstaltningen. I så fald finder proceduren i nævnte traktats artikel 331, stk. 1, tilsvarende anvendelse.

Artikel 5

1. Bestemmelserne i denne protokol finder anvendelse på Danmark, også for så vidt angår foranstaltninger, der er foreslået eller vedtaget i medfør af tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, og som ændrer en eksisterende foranstaltning, som Danmark er bundet af,

2. I tilfælde, hvor Rådet, der træffer afgørelse på forslag af Kommissionen, beslutter, at Danmarks ikke-deltagelse i den ændrede udgave af den eksisterende foranstaltning gør denne foranstaltning uanvendelig for andre medlemsstater eller Unionen, kan det imidlertid tilskynde Danmark til at give meddelelse i henhold til artikel 3 eller 4. I forbindelse med artikel 3 begynder en ny periode på to måneder at løbe fra datoen for Rådets afgørelse.

Hvis Danmark ved udløbet af denne periode på to måneder fra Rådets afgørelse ikke har givet meddelelse i henhold til artikel 3 eller 4, ophører den eksisterende foranstaltning med at være bindende for og finde anvendelse på Danmark, medmindre Danmark har givet meddelelse i henhold til artikel 4 inden ændringsforanstaltningens ikrafttrædelse. Dette har virkning fra datoen for ændringsforanstaltningens ikrafttrædelse eller fra udløbet af perioden på to måneder, alt efter hvilken dato der er den seneste.

I forbindelse med dette stykke træffer Rådet efter en indgående drøftelse af sagen afgørelse med et kvalificeret flertal af de af dets medlemmer, som repræsenterer medlemsstater, der deltager eller har deltaget i vedtagelsen af ændringsfor-

anstaltningen. Kvalificeret flertal i Rådet defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

3. Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen, kan beslutte, at Danmark skal bære eventuelle direkte finansielle konsekvenser, der måtte opstå som en nødvendig og uundgåelig følge af, at Danmark ikke længere deltager i den eksisterende foranstaltning.

4. Denne artikel berører ikke artikel 4.

Artikel 6

1. Meddelelsen i henhold til artikel 4 skal gives senest seks måneder efter den endelige vedtagelse af en foranstaltning, der er en foranstaltning til udbygning af Schengenreglerne.

Hvis Danmark ikke giver meddelelse i overensstemmelse med artikel 3 og 4 vedrørende foranstaltninger til udbygning af Schengenreglerne, overvejer de medlemsstater, der er bundet af disse foranstaltninger, og Danmark, hvilke passende skridt der skal tages.

2. En meddelelse i henhold til artikel 3 vedrørende foranstaltninger til udbygning af Schengenreglerne anses uigenkaldeligt for at være en meddelelse i henhold til artikel 3 med hensyn til ethvert yderligere forslag eller initiativ til udbygning af denne foranstaltning, for så vidt et sådant forslag eller initiativ er en udbygning af Schengenreglerne.

Artikel 7

Danmark vil ikke være bundet af regler fastsat på grundlag af artikel 16 i traktaten om Unionens funktionsmåde, der vedrører medlemsstaternes behandling af personoplysninger under udøvelsen af aktiviteter, der er omfattet af nævnte traktats tredje del, afsnit V, kapitel 4 eller 5, når Danmark ikke er bundet af EU-regler vedrørende former for strafferetligt samarbejde eller politisamarbejde, der kræver overholdelse af de bestemmelser, der er fastsat på grundlag af artikel 16.

Artikel 8

Hvis Danmark i tilfælde, som er nævnt i denne del, er bundet af en foranstaltning, som Rådet har vedtaget i henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, finder de relevante bestemmelser i traktaterne anvendelse på Danmark for så vidt angår den pågældende foranstaltning.

Artikel 9

I de tilfælde, hvor Danmark ikke er bundet af en foranstaltning, der er vedtaget i henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, bærer Danmark ingen finansielle konsekvenser af denne foranstaltning, bortset fra de administrationsomkostninger, der påhviler institutionerne, medmindre Rådet med enstemmighed blandt alle sine medlemmer efter høring af Europa-Parlamentet træffer anden afgørelse.

PROTOKOL

OM ASYL FOR STATSBORGERE I DEN EUROPÆISKE UNIONS MEDLEMSSTATER

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at Unionen i henhold til artikel 6, stk. 1 i traktaten om Den Europæiske Union anerkender de rettigheder, friheder og principper, der er nævnt i chartret om grundlæggende rettigheder,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at de grundlæggende rettigheder, som de er garanteret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, udgør generelle principper i EU-retten i henhold til artikel 6, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union,

Som tager i betragtning, at **Den Europæiske Unions Domstol** har kompetence til at sikre, at **Unionen** overholder lovgivningen ved fortolkningen og anvendelsen af artikel 6, stk. 1 og 3. i Traktaten om den Europæiske Union,

SOM TAGER I BETRAGTNING at alle europæiske stater i henhold til artikel 49 i Traktaten om Den Europæiske Union skal overholde **værdierne i artikel 2, i traktaten om Den Europæiske Union**, når de ansøger om at blive medlem af Unionen,

SOM TAGER HENSYN TIL at der ved artikel 7 i **traktaten om Den Europæiske Union**, indføres en procedure, hvorefter visse rettigheder kan suspenderes, hvis en medlemsstat groft og vedvarende overtræder disse **værdier**,

SOM ERINDRER OM at enhver statsborger i en medlemsstat som unionsborger nyder en særlig status og beskyttelse, som medlemsstaterne skal garantere i henhold til bestemmelserne i anden del af **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**,

SOM TAGER HENSYN TIL at **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde** indfører et område uden indre grænser og sikrer alle unionsborgere ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område,

SOM ØNSKER AT UNDGÅ at asylinstituttet udnyttes til andre formål end de tilsigtede,

SOM TAGER I BETRAGTNING at denne protokol respekterer karakteren af og målene med Genève-konventionen af 28. juli 1951 om flygtninges retsstilling,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**:

Eneste Artikel

På grund af niveauet for beskyttelse af grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder i medlemsstaterne i Den Europæiske Union anses medlemsstaterne som sikre oprindelseslande i relation til hinanden i alle retlige og praktiske spørgsmål i forbindelse med asyl. En ansøgning om asyl, der indgives af en statsborger i en medlemsstat, kan derfor kun tages i betragtning eller antages til behandling i en anden medlemsstat i følgende tilfælde:

- a) hvis den medlemsstat, hvori ansøgeren er statsborger, under anvendelse af artikel 15 i konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder efter ikrafttrædelsen af Amsterdamskontraktaten træffer foranstaltninger til på sit område at fravige sine forpligtelser i henhold til denne konvention
- b) hvis proceduren i artikel 7, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union er indledt, og indtil Rådet **eller, hvis det bliver aktuelt, Det Europæiske Råd**, træffer beslutning i den forbindelse **med hensyn til den medlemsstat, hvori ansøgeren er statsborger**
- c) **hvis Rådet har vedtaget en afgørelse i henhold til artikel 7, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union vedrørende den medlemsstat, hvori asylansøgeren er statsborger, eller hvis Det Europæiske Råd har vedtaget en afgørelse i henhold til artikel 7, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union vedrørende den medlemsstat, hvori asylansøgeren er statsborger**
- d) hvis en medlemsstat ensidigt træffer en sådan beslutning vedrørende en ansøgning fra en statsborger i en anden medlemsstat; i så fald underrettes Rådet omgående; ansøgningen behandles ud fra formodningen om, at den er åbenbart grundløs, uden at dette, uanset tilfældets art, på nogen måde berører medlemsstatens beslutningskompetence.

PROTOKOL

OM ØKONOMISK, SOCIAL OG TERRITORIAL SAMHØRIGHED

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ERINDRER OM, at artikel 3 i traktaten om Den Europæiske Union bl.a. nævner det mål at fremme økonomisk, social og territorial samhørighed og solidaritet mellem medlemsstaterne, og at denne samhørighed er med blandt de områder med delt kompetence for Unionen, som er opregnet i artikel 4, stk. 2, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

SOM ERINDRER OM, at bestemmelserne i tredje del, afsnit XVIII, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde om økonomisk, social og territorial samhørighed som helhed udgør retsgrundlaget for en konsolidering og yderligere udvikling af Unionens indsats inden for den økonomiske og sociale samhørighed, herunder muligheden for at oprette en ny fond;

SOM ERINDRER OM, at bestemmelserne i artikel 177 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde forudser oprettelse af en samhørighedsfond,

SOM BEMÆRKER, at EIB udlåner store og stigende beløb til gavn for de mindst velstillede regioner;

SOM BEMÆRKER ønsket om større fleksibilitet ved tildelingen af midler fra strukturfondene;

SOM BEMÆRKER ønsket om en graduering af niveauerne for EU-deltagelsen i programmer og projekter i visse lande;

SOM BEMÆRKER forslaget om at tage større hensyn til Medlemsstaternes relative velstand i ordningen med egne indtægter;

BEKRÆFTER PÅ NY, at fremme af økonomisk, social og territorial samhørighed er afgørende for Unionens fulde udvikling og vedvarende succes;

BEKRÆFTER PÅ NY deres overbevisning om, at strukturfondene fortsat bør spille en betydelig rolle i gennemførelsen af Unionens målsætninger med hensyn til samhørighed;

BEKRÆFTER PÅ NY deres overbevisning om, at Den Europæiske Investeringsbank fortsat skal anvende størstedelen af sine midler på fremme af den økonomiske og sociale samhørighed, og erklærer, at de er villige til at tage EIB's kapitalbehov op til fornyet overvejelse, så snart det bliver nødvendigt af hensyn til dette formål,

ER ENIGE OM, at **samhørighedsfonden** skal yde finansielle bidrag fra Unionen til projekter på miljøområdet og inden for transeuropæiske net i Medlemsstater, der har en bruttonationalindkomst pr. indbygger på mindre end 90% af gennemsnittet i Unionen, og som har et program, der fører til opfyldelse af betingelserne for økonomisk konvergens som nævnt i artikel 126 i **traktaten om Unionens funktionsmåde**,

ERKLÆRER, at de agter at tillade en større fleksibilitetsmargen ved tildelingen af midler fra strukturfondene til opfyldelse af specifikke behov, som ikke er dækket af de nuværende regler om strukturfondene,

ERKLÆRER, at de er villige til at graduere niveauerne for Unionens deltagelse i strukturfondenes programmer og projekter med henblik på at undgå uforholdsmæssigt store udgiftsstigninger på budgetterne i de mindre velstillede Medlemsstater,

ERKENDER behovet for regelmæssigt at overvåge de fremskridt, der er gjort i retning mod at opnå økonomisk, social og **territorial** samhørighed, tillige med deres vilje til at undersøge alle nødvendige foranstaltninger i den henseende,

ERKLÆRER, at de har til hensigt at tage større hensyn til de enkelte Medlemsstaters bidragsevne i forbindelse med ordningen med egne indtægter og at undersøge, hvorledes der over for de mindre velstillede Medlemsstater kan kompenseres for de regressive elementer, som findes i den nuværende ordning med egne indtægter,

ER ENIGE OM, at denne protokol knyttes som bilag til **traktaten om den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**.

PROTOKOL

OM ARTIKEL 40.3.3 I IRLANDS FORFATNING

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelse, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til **traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde**:

»**Intet i traktaterne, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab** og senere traktater og akter om ændring eller supplering af disse, berører anvendelsen i Irland af artikel 40.3.3 i Irlands forfatning.«

PROTOKOL

OM EJENDOMSERHVERVELSE I DANMARK (1992)

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ØNSKER at finde en løsning på visse særlige problemer, der er af interesse for Danmark,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Uanset bestemmelserne i traktaten kan Danmark opretholde den gældende lovgivning om erhvervelse af ejendomme, der ikke er helårsboliger.

PROTOKOL

OM DEN SÆRLIGE ORDNING FOR GRØNLAND (1985)

Artikel 1

1. Behandlingen ved indførsel til **Unionen** af varer, der har oprindelse i Grønland og omfattes af den fælles markedsordning for fiskerivarer, skal, under overholdelse af den fælles markedsordning, ske under fritagelse for told og afgifter med tilsvarende virkning samt under fritagelse for kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning, såfremt **Unionen** i medfør af en aftale mellem **Unionen** og den kompetente myndighed for Grønland får tilfredsstillende adgangsmuligheder til de grønlandske fiskerizoner.

2. Alle foranstaltninger vedrørende importordningen for nævnte varer, herunder foranstaltninger med henblik på vedtagelsen af sådanne foranstaltninger, vedtages efter fremgangsmåden i artikel 43 i traktaten om **Den Europæiske Unions funktionsmåde**.

PROTOKOL OM OVERGANGSBESTEMMELSER

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at det for at tilrettelægge overgangen fra de institutionelle bestemmelser i traktaterne, der finder anvendelse inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, til de bestemmelser, der er fastsat i nævnte traktat, er nødvendigt at fastlægge overgangsbestemmelser,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab:

Artikel 1

I denne protokol forstås ved "traktaterne" traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab.

AFSNIT I

BESTEMMELSER VEDRØRENDE EUROPA-PARLAMENTET

Artikel 2

1. For den del af valgperioden 2009-2014, der resterer på datoen for denne artikels ikrafttrædelse, og uanset artikel 189, stk. 2, og artikel 190, stk. 2, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab samt artikel 107, stk. 2, og artikel 108, stk. 2, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, der var i kraft på tidspunktet for valget til Europa-Parlamentet i juni 2009, og uanset det antal pladser, der er fastsat i artikel 14, stk. 2, første afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union, tilføjes følgende 18 pladser til de nuværende 736 pladser, hvilket midler tidigt bringer det samlede antal medlemmer af Europa-Parlamentet op på 754 indtil udløbet af valgperioden 2009-2014:

Bulgarien	1
Spanien	4
Frankrig	2
Italien	1
Letland	1

Malta	1
Nederlandene	1
Østrig	2
Polen	1
Slovenien	1
Sverige	2
Det Forenede Kongerige	1

2. Uanset artikel 14, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union udpeger de pågældende medlemsstater de personer, der skal besætte de i stk. 1 omhandlede ekstra pladser, i overensstemmelse med de pågældende medlemsstaters lovgivning og forudsat, at disse personer er valgt ved almindelige direkte valg:

a) ved almindelige direkte ad hoc valg i den pågældende medlemsstat, i overensstemmelse med de bestemmelser, der gælder for valg til Europa-Parlamentet

b) på grundlag af resultaterne fra valget til Europa-Parlamentet den 4.-7. juni 2009 eller

c) ved, at den pågældende medlemsstats nationale parlament blandt sine medlemmer udpeger det nødvendige antal medlemmer i henhold til den procedure, som hver enkelt af disse medlemsstater har fastlagt.

3. I god tid inden valget til Europa-Parlamentet i 2014 vedtager Det Europæiske Råd i overensstemmelse med artikel 14, stk. 2, andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union en afgørelse om Europa-Parlamentets sammensætning.

AFSNIT II

BESTEMMELSER VEDRØRENDE KVALIFICERET FLERTAL

Artikel 3

1. I overensstemmelse med artikel 16, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union træder bestemmelserne i dette stykke og bestemmelserne i artikel 238, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde om definitionen af kvalificeret flertal i Det Europæiske Råd og Rådet i kraft den 1. november 2014.

2. Mellem den 1. november 2014 og den 31. marts 2017 kan et medlem af Rådet, når en afgørelse skal vedtages med kvalificeret flertal, kræve, at afgørelsen træffes med kvalificeret flertal som defineret i stk. 3. Stk. 3 og 4 finder i så fald anvendelse.

3. Indtil den 31. oktober 2014 gælder følgende bestemmelser med forbehold af artikel 235, stk. 1, andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Ved afgørelser i Det Europæiske Råd og Rådet, der kræver kvalificeret flertal, tildeles medlemmernes stemmer følgende vægt:

Litauen	7
Luxembourg	4
Ungarn	12
Malta	3
Nederlandene	13
Østrig	10
Polen	27
Portugal	12
Rumænien	14
Slovenien	4
Slovakiet	7
Finland	7
Sverige	10
Det Forenede Kongerige	29

Afgørelserne træffes med mindst 260 stemmer for afgivet af et flertal af medlemmerne, når afgørelsen i henhold til traktaterne skal træffes på forslag af Kommissionen. I alle andre tilfælde træffes Rådets afgørelser med mindst 260 stemmer for afgivet af mindst to tredjedele af medlemmerne.

Når Det Europæiske Råd eller Rådet vedtager en retsakt med kvalificeret flertal, kan et medlem af Det Europæiske Råd eller Rådet kræve, at det kontrolleres, at de medlemsstater, der udgør dette kvalificerede flertal, repræsenterer mindst 62% af Unionens samlede befolkning. Hvis det viser sig, at denne betingelse ikke er opfyldt, er den pågældende retsakt ikke vedtaget.

4. I de tilfælde, hvor det ifølge traktaterne ikke er alle Rådets medlemmer, der deltager i afstemningen, det vil sige i de tilfælde, hvor der henvises til kvalificeret flertal som defineret i artikel 238, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, defineres kvalificeret flertal indtil den

31. oktober 2014 som samme forholdsmæssige andel af de vægtede stemmer og samme forholds mæssige andel af antallet af rådsmedlemmer samt eventuelt

samme procentdel af de berørte medlemsstaters befolkning som dem, der er fastsat i stk. 3 i nærværende artikel.

AFSNIT III

BESTEMMELSER VEDRØRENDE RÅDETS SAMMENSÆTNINGER

Artikel 4

Indtil ikrafttrædelsen af den afgørelse, der henvises til i artikel 16, stk. 6, første afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union kan Rådet mødes i de sammensætninger, der er nævnt i omhandlede stykkes* andet og tredje afsnit, samt i de øvrige sammensætninger, der angives på en liste i en afgørelse vedtaget med simpelt flertal af Rådet for Almindelige Anliggender.

AFSNIT IV

BESTEMMELSER VEDRØRENDE KOMMISSIONEN, HERUNDER UNIONENS HØJTSTÅ ENDE REPRÆSENTANT FOR UDENRIGSANLIGGENDER OG SIKKERHEDSPOLITIK

Artikel 5

De medlemmer af Kommissionen, der fungerer på den dato, hvor Lissabontraktaten træder i kraft, skal fungere, indtil deres tjenesteperiode udløber. Dog ophører tjenesteperioden for det medlem, der har samme nationalitet som Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, på datoen for den højtstående repræsentants udnævnelse.

AFSNIT V

BESTEMMELSER VEDRØRENDE GENERALSEKRETÆREN FOR RÅDET/DEN HØJT STÅENDE REPRÆSENTANT FOR DEN FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK OG VICEGENERALSEKRETÆREN FOR RÅDET

Artikel 6

Tjenesteperioden for generalsekretæren for Rådet/den højtstående repræsentant for den fælles uden rigs- og sikkerhedspolitik og vicegeneralsekretæren for Rådet ophører på den dato, hvor Lissabon traktaten træder i kraft. Rådet udnævner en generalsekretær i overensstemmelse med artikel 240, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

AFSNIT VI

BESTEMMELSER VEDRØRENDE DE RÅDGIVENDE ORGANER

Artikel 7

Indtil ikrafttrædelsen af den afgørelse, der er nævnt i artikel 301 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, er fordelingen af Det Økonomiske og Sociale Udvalgs medlemmer således:

Litauen	9
Luxembourg	6
Ungarn	12
Malta	5
Nederlandene	12
Østrig	12
Polen	21
Portugal	12
Rumænien	15
Slovenien	7
Slovakiet	9
Finland	9

Sverige	12
Det Forenede Kongerige	24

Artikel 8

Indtil ikrafttrædelsen af den afgørelse, der er nævnt i artikel 305 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, er fordelingen af Regionsudvalgets medlemmer således:

Litauen	9
Luxembourg	6
Ungarn	12
Malta	5
Nederlandene	12
Østrig	12
Polen	21
Portugal	12
Rumænien	15
Slovenien	7
Slovakiet	9
Finland	9
Sverige	12
Det Forenede Kongerige	24

AFSNIT VII

OVERGANGSBESTEMMELSER VEDRØRENDE RETSAKTER VEDTAGET PÅ GRUNDLAG AF AFSNIT V OG VI I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION INDEN LISSABONTRAKTATENS IKRAFTTRÆDELSE

Artikel 9

Retsvirkningerne af retsakter, der er vedtaget af Unionens institutioner, organer, kontorer og agenter på grundlag af traktaten om Den Europæiske Union inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, bevares, så længe disse retsakter ikke er ophævet, annulleret eller ændret i medfør af traktaterne. Det samme gælder de

konventioner, som medlemsstaterne har indgået på grundlag af traktaten om Den Europæiske Union.

Artikel 10

1. Som overgangsforanstaltning og med hensyn til Unionens retsakter på området politisam arbejde og retligt samarbejde i straffesager, der er vedtaget inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, skal institutionernes beføjelser være følgende på datoen for ikrafttrædelsen af nævnte traktat: Kommissionens beføjelser i henhold til artikel 258 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsskema finder ikke anvendelse, og Den Europæiske Unions Domstols beføjelser i henhold til afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union i den udgave, der gælder inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, forbliver de samme, også når de er godkendt i henhold til artikel 35, stk. 2, i nævnte traktat om Den Europæiske Union.

2. Ændring af en retsakt som omhandlet i stk. 1 medfører, at de i stk. 1 nævnte institutioners beføjelser som fastsat i traktaterne finder anvendelse med hensyn til den ændrede retsakt for de medlemsstater, som den ændrede retsakt finder anvendelse på.

3. I alle tilfælde ophører overgangsforanstaltningerne i stk. 1 med at have virkning fem år efter datoen for Lissabontraktatens ikrafttrædelse.

4. Senest seks måneder inden udløbet af overgangsperioden i stk. 3 kan Det Forenede Kongerige meddele Rådet, at det med hensyn til de i stk. 1 omhandlede retsakter ikke godkender de i stk. 1 nævnte institutioners beføjelser som fastsat i traktaterne. Såfremt Det Forenede Kongerige har givet denne meddelelse, ophører alle retsakter som omhandlet i stk. 1 med at finde anvendelse på Det Forenede Kongerige fra datoen for udløbet af overgangsperioden i stk. 3. Dette afsnit gælder ikke med hensyn til de ændrede retsakter, der finder anvendelse på Det Forenede Kongerige, jf. stk. 2.

Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen, fastsætter de nødvendige følge- og overgangsordninger. Det Forenede Kongerige deltager ikke i vedtagelsen af denne afgørelse. Kvalificeret flertal i Rådet defineres som angivet i artikel 238, stk. 3, litra a), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsskema.

Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen, kan også vedtage en afgørelse om, at Det Forenede Kongerige bærer eventuelle direkte finansielle konsekvenser, der nødvendigvis og uundgåeligt opstår, fordi Det Forenede Kongerige ikke længere deltager i disse retsakter.

5. Det Forenede Kongerige kan på et hvilket som helst senere tidspunkt meddele Rådet, at det ønsker at deltage i retsakter, der ikke længere finder anvendelse på Det Forenede Kongerige i henhold til stk. 4, første afsnit. I så fald finder de rele-

vante bestemmelser i protokollen om integration af Schengenreglerne i Den Europæiske Union eller protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed anvendelse, alt efter omstændighederne. Institutionernes beføjelser med hensyn til disse retsakter er dem, der er fastsat i traktaterne. Når EU-institutionerne og Det Forenede Kongerige handler i henhold til de relevante protokoller, søger de at genoprette den videst mulige grad af deltagelse for Det Forenede Kongerige i gældende EU-ret for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, uden at det alvorligt berører den praktiske gennemførelse af de forskellige dele heraf, og samtidig med at sammenhængen mellem disse dele respekteres.

PROTOKOL

OM DE FINANSIELLE KONSEKVENSER AF UDLØBET AF EKSF-TRAKTATEN OG OM KUL- OG STÅLFORSKNINGSFONDEN

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ERINDRER OM, at alle Det Europæiske Kul- og Stålfællesskabs aktiver og passiver, som de eksisterede den 23. juli 2002, blev overført til Det Europæiske Fællesskab den 24. juli 2002,

SOM TAGER HENSYN til ønsket om at anvende disse midler til forskning inden for sektorer knyttet til kul- og stålindustrien og det heraf følgende behov for at fastlægge en række særlige regler herom,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Artikel 1

1. Nettoværdien af disse aktiver og passiver, som de fremgår af EKSF's balance pr. 23. juli 2002, der vil kunne blive op- eller nedskrevet, herunder som følge af afviklingstransaktionerne, skal betragtes som aktiver bestemt til forskning inden for sektorer knyttet til kul- og stålindustrien og benævnes "EKSF under afvikling". Når afviklingen er afsluttet, benævnes de "Kul- og Stålforsknings fondens aktiver".

2. Provenuet af disse aktiver, som benævnes "Kul- og Stålforskningsfonden", skal udelukkende anvendes til forskning inden for sektorer knyttet til kul- og stålindustrien og uden for rammepro grammet for forskning i overensstemmelse med bestemmelserne i denne protokol og i retsakter vedtaget på grundlag heraf.

Artikel 2

Rådet, der træffer afgørelse efter en særlig lovgivningsprocedure og efter Europa-Parlamentets godkendelse, vedtager alle de nødvendige bestemmelser for gennemførelsen af denne protokol, herunder de væsentligste principper.

Rådet vedtager på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet foranstaltninger om flerårige finansielle retningslinjer for forvaltningen af Kul- og Stålforskningsfondens aktiver samt tekniske retningslinjer for Kul- og Stålforskningsfondens forskningsprogram.

Artikel 3

Medmindre andet er fastsat i denne protokol og i retsakter vedtaget på grundlag heraf, finder bestemmelserne i traktaterne anvendelse.

PROTOKOL

OM DEN IRSKE BEFOLKNINGS BETÆNKELIGHEDER MED HENSYN TIL LISSABONTRAKTATEN

DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

ERINDRER OM afgørelsen truffet af stats- og regeringscheferne for Den Europæiske Unions 27 medlemsstater, forsamlet i Det Europæiske Råd den 18.-19. juni 2009, om den irske befolknings betænkeligheder med hensyn til Lissabontraktaten

ERINDRER OM erklæringen fra stats- og regeringscheferne, forsamlet i Det Europæiske Råd den 18.-19. juni 2009, om, at de på tidspunktet for indgåelsen af den næste tiltrædelsestraktat ville fastsætte bestemmelserne i nævnte afgørelse i en protokol, der skal knyttes til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde i overensstemmelse med deres respektive forfatningsmæssige bestemmelser

NOTERER SIG De Høje Kontraherende Parters undertegnelse af traktaten mellem De Høje Kontra- herende Parter og Republikken Kroatien om Republikken Kroatiens tiltrædelse af Den Europæiske Union

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Euro- pæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

AFSNIT I

RETTE TIL LIV, FAMILIE OG UDDANNELSE

Artikel 1

Intet i Lissabontraktaten, der giver juridisk status til Den Europæiske Unions charter om grund- læggende rettigheder, eller i bestemmelserne i nævnte traktat på området frihed, sikkerhed og retfærdighed berører på nogen måde omfanget og anvendeligheden af beskyttelsen af retten til liv i artikel 40.3.1, 40.3.2 og 40.3.3, beskyttelsen af familien i artikel 41 og beskyttelsen af rettighederne med hensyn til uddannelse i artikel 42 og 44.2.4 og 44.2.5 i Irlands forfatning.

AFSNIT II

BESKATNING

Artikel 2

Lissabontraktaten indebærer ikke for nogen af medlemsstaternes vedkommende noget, der på nogen måde ændrer omfanget af Den Europæiske Unions kompetence eller udøvelsen heraf på skatte- området.

AFSNIT III

SIKKERHED OG FORSVAR

Artikel 3

Unionens optræden på den internationale scene bygger på principperne om demokrati, retsstat, menneskerettighedernes og de grundlæggende frihedsrettigheders universalitet og udelelighed, respekt for den menneskelige værdighed, principperne om lighed og solidaritet samt respekt for principperne i De Forenede Nationers pagt og folkeretten.

Unionens fælles sikkerheds- og forsvarspolitik udgør en integrerende del af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og sikrer Unionen en operationel kapacitet til at løse opgaver uden for Unionens område med henblik på fredsbevarelse, konfliktforebyggelse og styrkelse af den internationale sikkerhed i overensstemmelse med principperne i De Forenede Nationers pagt.

Dette anfægter ikke den enkelte medlemsstats sikkerheds- og forsvarspolitik, herunder Irlands, eller medlemsstaternes forpligtelser.

Lissabontraktaten berører eller anfægter ikke Irlands traditionelle militære neutralitetspolitik.

Det vil være op til medlemsstaterne — herunder Irland, der handler i en ånd af solidaritet, og uden at det anfægter dets traditionelle militære neutralitetspolitik — at bestemme, hvilken hjælp eller bistand der skal ydes til en medlemsstat, der udsættes for et terrorangreb eller et væbnet angreb på sit område.

En eventuel afgørelse om overgang til et fælles forsvar vil kræve en enstemmig afgørelse fra Det Europæiske Råd. Det vil være op til medlemsstaterne, herunder Irland, i overensstemmelse med bestemmelserne i Lissabontraktaten og deres respektive forfatningsmæssige regler at beslutte, om der skal vedtages et fælles forsvar eller ej.

Intet i dette afsnit berører eller anfægter en anden medlemsstats holdning eller politik med hensyn til sikkerhed og forsvar.

Det vil også være op til den enkelte medlemsstat i overensstemmelse med bestemmelserne i Lissabon- traktaten og dens interne retsregler at beslutte, om den vil deltage i et permanent struktureret samarbejde eller i Det Europæiske Forsvar-
sagentur.

Lissabontraktaten indeholder ikke bestemmelser om oprettelse af en europæisk hær eller om værne- pligt til en militær struktur.

Den berører ikke Irlands eller nogen anden medlemsstats ret til at bestemme arten og omfanget af dets eller dens forsvars- og sikkerhedsudgifter og arten af dets eller dens forsvarskapaciteter.

Det vil være op til Irland eller enhver anden medlemsstat i overensstemmelse med interne retsregler at beslutte, om det eller den vil deltage i en militær operation.

AFSNIT IV

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 4

Denne protokol forbliver åben for undertegnelse af De Høje Kontraherende Parter indtil den 30. juni 2012.

Denne protokol skal ratificeres af De Høje Kontraherende Parter, og af Republikken Kroatien i tilfælde af, at denne protokol ikke er trådt i kraft på tidspunktet for Republikken Kroatiens tiltrædelse af Den Europæiske Union, i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser. Ratifi- kationsdokumenterne deponeres hos Den Italienske Republiks regering.

Denne protokol træder i kraft den 30. juni 2013, hvis det er muligt, forudsat at samtlige ratifika- tionsinstrumenter er deponeret eller, hvis dette ikke er tilfæl- det, den første dag i den måned, der følger efter deponeringen af ratifikationsdo- kumentet af den medlemsstat, som er den sidste til at deponere instrumentet.

Artikel 5

Denne protokol, der er udarbejdet i et originaleksemplar på bulgarsk, dansk, en- gelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, irsk, italiensk, lettisk, litauisk, maltesisk, ne- derlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjek- kisk, tysk og ungarsk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed, deponeres

i arkiverne hos Den Italienske Republiks regering, som fremsender en bekræftet genpart til hver af de øvrige medlemsstaters regeringer.

Så snart Republikken Kroatien er blevet bundet af denne protokol i medfør af artikel 2 i akten om Republikken Kroatiens tiltrædelsesvilkår, deponeres den kroatiske tekst til denne protokol, der har samme gyldighed som de tekster, der er omhandlet i stk. 1, ligeledes i arkiverne hos Den Italienske Republiks regering, som fremsender en bekræftet genpart til hver af de øvrige medlemsstaters regeringer.

BILAG TIL TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

BILAG I

LISTE OMHANDLET I ARTIKEL 38 I TRAKTATEN OM DEN
EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

- 1 -	- 2 -
Position i Bruxelles- nomenklaturen	Varebeskrivelse
Kapitel 1	Levende dyr
Kapitel 2	Kød og spiseligt slagteaffald
Kapitel 3	Fisk, krebsdyr og bløddyr
Kapitel 4	Mælk og mejeriprodukter; fugleæg; naturlig honning
Kapitel 5	
05.04	Tarme, blærer og maver, hele eller stykker deraf, af andre dyr end fisk
05.15	Animalske produkter, ikke andetsteds tariferet; døde dyr af de arter, der er nævnt i kapitlerne 1 eller 3, uegnede til menneskeføde
Kapitel 6	Levende planter m.m.; afskårne blomster og blade
Kapitel 7	Spiselige grøntsager, planter, rødder og rodknolde
Kapitel 8	Spiselige frugter; skaller af meloner og citrusfrugter
Kapitel 9	Kaffe, te og krydderier med undtagelse af maté (pos. 0903) Kapitel 10
Kapitel 10	Korn
Kapitel 11	Møllerprodukter; malt; stivelse; gluten; inulin
Kapitel 12	Olieholdige frø og frugter; diverse andre frø og frugter; planter til industriel og medicinsk brug; halm og foderplanter
Kapitel 13	
ex 13.03	Pektin
Kapitel 15	
15.01	Fedt af svin og fjerkræ, udsmettet eller udpresset
15.02	Talg (af hornkvæg, får eller geder), rått eller udsmettet herunder "premier jus"
15.03	Lardstearin; oleostearin; lardoil og oleomargarin, ikke emulgeret eller opblandet eller på anden måde behandlet

15.04	Fedtstoffer og olier udvundet af fisk og havpattedyr, også raffinerede
15.07	Vegetabiliske fedtstoffer og vegetabiliske fede olier, rå, rensede eller raffinerede
15.12	Animalske og vegetabiliske fedtstoffer og olier, hærdede, også raffine rede, men ikke yderligere bearbejdede
15.13	Margarine, compound lard og andet tilberedt spisefedt
15.17	Restprodukter fra behandling af fedtstoffer, fede olier eller animalsk og vegetabilisk voks
Kapitel 16	Varer af kød, fisk, krebsdyr og bløddyr
Kapitel 17	
17.01	Roe- og rørsukker i fast form
17.02	Andet sukker; sirup og andre sukkeropløsninger; kunsthonning, også blandet med naturlig honning; karamel
17.03	Melasse, også affarvet
17.05 (*)	Sukker, sirup og andre sukkeropløsninger samt melasse, tilsat smags stoffer eller farvestoffer (herunder vanille- og vanillin-sukker) undtagen frugtsaft tilsat sukker (uanset mængden)
Kapitel 18	
18.01	Kakaobønner, hele eller brækkede, rå eller brændte
18.02	Kakaoskaller og kakaoaffald
Kapitel 20	Varer af grøntsager, frugter eller andre planter og plantedele
Kapitel 22	
22.04	Druesaft i gæring samt druesaft, hvis gæring er standset på anden måde end ved tilsætning af alkohol
22.05	Vin af friske druer; druesaft, hvis gæring er standset ved tilsætning af alkohol
22.07	Andre gærede drikkevarer (f.eks. frugtvin, æblecider, rosincider og mjød)
ex 22.08 (*)	Ethanol (ethylalkohol), denatureret eller ikke denatureret, med enhver alkoholstyrke, fremstillet af landbrugsprodukter, der figurerer i bilag I, med undtagelse af akvavit, likør og andre alkoholholdige drikkevarer, alkoholholdige tilberedninger (såkaldte koncentrerede ekstrakter) til fremstilling af drikkevarer
ex 22.09 (*)	
ex 22.10 (*)	Eddike
Kapitel 23	Restprodukter fra næringsmiddelindustrien; tilberedt dyrefoder
Kapitel 24	
24.01	Tobak, rå eller ufabrikeret; tobaksaffald
Kapitel 45	

45.01	Naturkork, ubearbejdet, og korkaffald; knust, granuleret eller pulveriseret kork
-------	--

Kapitel 54	
54.01	Hør, rå eller beredt, men ikke spundet; blå og affald af hør (herunder garnaffald og opkradsede klude)

Kapitel 57	
57.01	Hamp (<i>Cannabis sativa</i>), rå eller beredt, men ikke spundet; blå og affald af hamp (herunder garnaffald og opkradsede klude samt opkradset tovværk)

(*) Position tilføjet ved artikel 1 i forordning nr. 7a vedtaget af Rådet for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab den 18. december 1959 (EFT 7 af 30.1.1962, s. 71/61).

BILAG II

OVERSØISKE LANDE OG TERRITORIER, PÅ HVILKE BESTEMMELSERNE I FJERDE DEL AF TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE FINDER ANVENDELSE

- Grønland
- Ny Kaledonien med tilhørende områder
- Fransk Polynesien
- De franske besiddelser i det sydlige Indiske Ocean og Antarktis
- Wallis og Futuna
- Saint-Pierre og Miquelon
- Saint-Barthélemy
- Aruba
- De Nederlandske Antiller:
  - Bonaire
  - Curaçao
  - Saba
  - Sint-Eustatius
  - Sint-Maarten
- Anguilla
- Caymanøerne
- Falklandsøerne
- Sydgeorgien og Sydsandwichøerne
- Montserrat
- Pitcairn
- Sankt Helene med tilhørende områder
- Britisk antarktisk territorium
- Britiske territorier i Det Indiske Ocean
- Turks- og Caicosøerne
- De Britiske Jomfruøer
- Bermuda.

ERKLÆRINGER VEDRØRENDE TRAKTATERNES BESTEMMELSER

---

1. ERKLÆRING OM DEN EUROPÆISKE UNIONS CHARTER OM GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, der er juridisk bindende, bekræfter de grundlæggende rettigheder, som de er garanteret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, og som de følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner.

Chartret udvider ikke anvendelsesområdet for EU-retten ud over Unionens beføjelser, etablerer ikke nye beføjelser eller opgaver for Unionen og ændrer ikke de beføjelser og opgaver, der er fastlagt i traktaterne.

2. ERKLÆRING AD ARTIKEL 6, STK. 2, I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION

Konferencen er enig om, at Unionens tiltrædelse af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder bør tilrettelægges på en sådan måde, at EU-rettens særlige karakteristika bevares. Konferencen noterer sig i den forbindelse, at der foregår en regelmæssig dialog mellem Den Europæiske Unions Domstol og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, en dialog, der vil kunne styrkes, når Unionen tiltræder denne konvention.

3. ERKLÆRING AD ARTIKEL 8 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION

Unionen tager hensyn til den særlige situation for de små lande, der har specifikke naboforbindelser med Unionen.

4. ERKLÆRING OM EUROPA-PARLAMENTETS SAMMENSÆTNING

Den yderligere plads i Europa-Parlamentet tildeles Italien.

5. ERKLÆRING OM DET EUROPÆISKE RÅDS POLITISKE TILSLUTNING TIL UDKASTET TIL AFGØRELSE OM EUROPA- PARLAMENTETS SAMMENSÆTNING

Det Europæiske Råd vil give sin politiske tilslutning til det reviderede udkast til afgørelsen om Europa-Parlamentets sammensætning for valgperioden 2009-2014 på grundlag af Europa-Parlamentets forslag.

6. ERKLÆRING AD ARTIKEL 15, STK. 5 OG 6, ARTIKEL 17, STK. 6 OG 7, OG ARTIKEL 18 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION

Ved valget af de personer, der skal beklæde posterne som formand for Det Europæiske Råd, formand for Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, tages der passende hensyn til nødvendigheden af at respektere de geografiske og befolkningsmæssige forskelle i Unionen og dens medlemsstater.

7. ERKLÆRING AD ARTIKEL 16, STK. 4, I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION OG ARTIKEL 238, STK. 2, I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen erklærer, at afgørelsen om gennemførelsen af artikel 16, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 238, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde vil blive vedtaget af Rådet på datoen for undertegnelsen af Lissabontraktaten og træder i kraft på den dato, hvor nævnte traktat træder i kraft. Der er udarbejdet nedenstående udkast til afgørelse:

Udkast til Rådets afgørelse

om gennemførelse af artikel 16, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 238, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde dels mellem den 1. november 2014 og den 31. marts 2017 og dels fra den 1. april 2017

**RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -
ud fra følgende betragtninger:**

(1) Der bør vedtages bestemmelser, der giver mulighed for en smidig overgang fra systemet med beslutningstagning med kvalificeret flertal i Rådet - som defineret i artikel 3, stk. 3, i protokollen om overgangsbestemmelser, der fortsat skal finde anvendelse indtil den 31. oktober 2014 - til afstemningssystemet i artikel 16, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 238, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, der skal finde anvendelse fra den 1. november 2014, herunder i en overgangsperiode indtil den 31. marts 2017 specifikke bestemmelser som omhandlet i nævnte protokols artikel 3, stk. 2.

(2) Der mindes om, at det er Rådets praksis at gøre alt for at styrke den demokratiske legitimitet af retsakter, der vedtages med kvalificeret flertal

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Afdeling 1

Bestemmelser gældende mellem den 1. november 2014 og den 31. marts 2017

Artikel 1

Mellem den 1. november 2014 og den 31. marts 2017 gælder det, at hvis medlemmer af Rådet, der repræsenterer:

- a) mindst tre fjerdedele af den befolkningsandel eller
- b) mindst tre fjerdedele af det antal medlemsstater,

der kræves for at udgøre et blokerende mindretal ved anvendelse af artikel 16, stk. 4, første afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union eller artikel 238, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, tilkendegiver, at de modsætter sig Rådets vedtagelse af en retsakt med kvalificeret flertal, drøfter Rådet spørgsmålet.

Artikel 2

Under disse drøftelser gør Rådet sit yderste for, inden for en rimelig tidsfrist og uden at dette berører obligatoriske tidsfrister, der er fastsat i EU-retten, at finde en tilfredsstillende løsning, der skal imødekomme ønsker fremsat af de medlemmer af Rådet, der er omhandlet i artikel 1.

Artikel 3

Med henblik herpå tager Rådets formand med bistand fra Kommissionen og under overholdelse af Rådets forretningsorden de nødvendige initiativer med henblik på at skabe et bredere grundlag for enighed i Rådet. Rådets medlemmer bistår formanden hermed.

Afdeling 2

Bestemmelser gældende fra den 1. april 2017

Artikel 4

Fra den 1. april 2017 gælder det, at hvis medlemmer af Rådet, der repræsenterer:

- a) mindst 55% af den befolkningsandel eller
- b) mindst 55% af det antal medlemsstater,

der kræves for at udgøre et blokerende mindretal ved anvendelse af artikel 16, stk. 4, første afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union eller artikel 238, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, tilkendegiver, at de modsætter sig Rådets vedtagelse af en retsakt med kvalificeret flertal, drøfter Rådet spørgsmålet.

Artikel 5

Under disse drøftelser gør Rådet sit yderste for, inden for en rimelig tidsfrist og uden at dette berører obligatoriske tidsfrister, der er fastsat i EU-retten, at finde en tilfredsstillende løsning, der skal imødekomme ønsker fremsat af de medlemmer af Rådet, der er omhandlet i artikel 4.

Artikel 6

Med henblik herpå tager Rådets formand med bistand fra Kommissionen og under overholdelse af Rådets forretningsorden de nødvendige initiativer med henblik på at skabe et bredere grundlag for enighed i Rådet. Rådets medlemmer bistår formanden hermed.

Afdeling 3

Afgørelsens ikrafttrædelse

Artikel 7

Denne afgørelse træder i kraft på datoen for Lissabontraktatens ikrafttrædelse.

8. ERKLÆRING OM DE PRAKTISKE FORANSTALTNINGER, DER SKAL TRÆFFES VED LISSABONTRAKTATENS IKRAFTTRÆDELSE VEDRØRENDE FORMANDSKABET FOR DET EUROPÆISKE RÅD OG RÅDET FOR UDENRIGSANLIGGENDER

Såfremt Lissabontraktaten træder i kraft efter den 1. januar 2009, opfordrer konferencen dels de kompetente myndigheder i den medlemsstat, der varetager det halvårige formandskab for Rådet på det pågældende tidspunkt, dels den person, der bliver valgt til formand for Det Europæiske Råd, og den person, der bliver udnævnt til Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, til i samråd med formandskabet for den efterfølgende halvårsperiode at træffe de konkrete foranstaltninger, der er nødvendige for en effektiv overgang med hensyn til de materielle og organisatoriske aspekter af udøvelsen af formandskabet for Det Europæiske Råd og Rådet for Udenrigsanliggender.

9. ERKLÆRING AD ARTIKEL 16, STK. 9, I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION OM DET EUROPÆISKE RÅDS AFGØRELSE OM UDØVELSEN AF FORMANDSKABET FOR RÅDET

Konferencen erklærer, at Rådet bør påbegynde forberedelsen af afgørelsen om fastsættelse af procedurerne for gennemførelse af afgørelsen om udøvelsen af formandskabet for Rådet, så snart Lissabontraktaten er undertegnet, og at det bør godkende den politisk inden seks måneder. Der er udarbejdet nedenstående udkast til Det Europæiske Råds afgørelse, der vil blive vedtaget på datoen for nævnte traktats ikrafttrædelse:

Udkast til Det Europæiske Råds afgørelse om udøvelsen af formandskabet for Rådet

Artikel 1

1. Formandskabet for Rådet, undtagen i sammensætningen udenrigsanliggender, varetages af på forhånd sammensatte grupper på tre medlemsstater i en periode på 18 måneder. Disse grupper sammensættes ved ligelig rotation mellem medlemsstaterne under hensyn til deres forskelligartethed og den geografiske balance i Unionen.

2. Hvert medlem af gruppen varetager på skift i en periode på seks måneder formandskabet for alle rådssammensætninger, undtagen udenrigsanliggender. De øvrige medlemmer af gruppen bistår formandskabet på alle dets ansvarsområder på grundlag af et fælles program. Medlemmerne af gruppen kan indbyrdes træffe afgørelse om alternative ordninger.

Artikel 2

Formandskabet for Komitéen af Faste Repræsentanter for Medlemsstaternes regeringer varetages af en repræsentant for den medlemsstat i gruppen, der varetager formandskabet for Rådet for Almindelige Anliggender.

Formandskabet for Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité varetages af en repræsentant for Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik.

Formandskabet for de organer, der forbereder arbejdet i de forskellige rådssammensætninger, undtagen udenrigsanliggender, påhviler den medlemsstat i gruppen, der varetager formandskabet for den pågældende rådssammensætning, medmindre der i henhold til artikel 4 træffes anden afgørelse.

Artikel 3

Rådet for Almindelige Anliggender sikrer sammenhæng og kontinuitet i de forskellige rådssammensætningers arbejde inden for rammerne af en flerårig planlægning i samarbejde med Kommissionen. De medlemsstater, der har formandskabet, træffer med bistand fra Generalsekretariatet for Rådet alle nødvendige foranstaltninger med henblik på tilrettelæggelsen og en hensigtsmæssig afvikling af Rådets arbejde.

Artikel 4

Rådet vedtager en afgørelse om fastsættelse af gennemførelsesforanstaltningerne til nærværende afgørelse.

10. ERKLÆRING AD ARTIKEL 17 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION

Konferencen mener, at Kommissionen, når den ikke længere omfatter statsborgere fra alle medlemsstater, bør være særlig opmærksom på nødvendigheden af at sikre fuld åbenhed i forbindelserne med alle medlemsstater. Kommissionen bør derfor have tætte kontakter med alle medlemsstater, uanset om de har en statsborger som medlem af Kommissionen, og den bør i den forbindelse være særlig opmærksom på nødvendigheden af at dele informationer med og konsultere alle medlemsstater.

Konferencen mener desuden, at Kommissionen bør træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at der tages fuldt hensyn til de politiske, sociale og økonomiske realiteter i alle medlemsstater, herunder dem, der ikke har en statsborger som medlem af Kommissionen. Disse foranstaltninger bør bl.a. sikre, at der tages hensyn til disse medlemsstaters holdning ved indførelse af passende organisatoriske arrangementer.

11. ERKLÆRING AD ARTIKEL 17, STK. 6 OG 7, I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION

Efter konferencens opfattelse har Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd i overensstemmelse med traktaternes bestemmelser et fælles ansvar for, at den proces, der fører til valg af formanden for Europa-Kommissionen, forløber hensigtsmæssigt. Forud for afgørelsen i Det Europæiske Råd foretager repræsentanter for Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd derfor de nødvendige høringer inden for de rammer, der anses for mest velegnede. I overensstemmelse med artikel 17, stk. 7, første afsnit, skal disse høringer vedrøre profilen for kandidaterne til posten som formand for Kommissionen under hensyntagen til valget til Europa-Parlamentet. De nærmere retningslinjer for disse høringer kan fastsættes i god tid efter fælles aftale mellem Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd.

12. ERKLÆRING AD ARTIKEL 18 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION

1. Konferencen erklærer, at der vil blive taget de behørigte kontakter til Europa-Parlamentet under det forberedende arbejde forud for udnævnelsen af Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, der skal finde sted på datoen for Lissabontraktatens ikrafttrædelse i overensstemmelse med artikel 18 i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 5 i protokollen om overgangsbestemmelser, og hvis tjenesteperiode skal vare fra denne dato indtil afslutningen af tjenesteperioden for den Kommission, der fungerer på denne dato.

2. Konferencen minder endvidere om, at for så vidt angår Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, hvis tjenesteperiode begynder i november 2009 samtidig med tjenesteperioden for den næste Kommission og har samme varighed, vil han eller hun blive udpeget i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 17 og 18 i traktaten om Den Europæiske Union.

13. ERKLÆRING OM DEN FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK

Konferencen understreger, at de bestemmelser i traktaten om Den Europæiske Union, der omfatter den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder oprettelsen af posten som Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og af en Tjeneste for Unionens Optræden udadtil, ikke berører medlemsstaternes nuværende ansvar med hensyn til udformningen og gennemførelsen af deres udenrigspolitik og heller ikke til deres nationale repræsentation i tredjelande og internationale organisationer.

Konferencen erindrer også om, at bestemmelserne vedrørende den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik ikke berører den særlige karakter af medlemsstaternes sikkerheds- og forsvarspolitik.

Den understreger, at Den Europæiske Union og medlemsstaterne fortsat er bundet af bestemmelserne i De Forenede Nationers Pakt og navnlig af Sikkerhedsrådets og dets medlemmers primære ansvar for opretholdelsen af international fred og sikkerhed.

14. ERKLÆRING OM DEN FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK

Ud over de specifikke regler og procedurer, der er nævnt i artikel 24, stk. 1 i traktaten om Den Europæiske Union, understreger konferencen, at bestemmelserne vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder i relation til Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og Tjenesten for Unionens Optræden Udadtil, ikke berører den enkelte medlemsstats nuværende retsgrundlag, ansvar og beføjelser med hensyn til udformningen og

gennemførelsen af dens udenrigspolitik, dens nationale diplomatiske tjeneste, dens forbindelser med tredjelande og deltagelse i internationale organisationer, herunder en medlemsstats medlemskab af De Forenede Nationers Sikkerhedsråd. Konferencen noterer sig også, at bestemmelserne vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik ikke giver Kommissionen nye beføjelser til at tage initiativ til afgørelser eller øger Europa-Parlamentets rolle.

Konferencen erindrer også om, at bestemmelserne vedrørende den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik ikke berører den særlige karakter af medlemsstaternes sikkerheds- og forsvarspolitik.

15. ERKLÆRING AD ARTIKEL 27 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION

Konferencen erklærer, at generalsekretæren for Rådet/den højtstående repræsentant for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, og Kommissionen sammen med medlemsstaterne bør indlede det forberedende arbejde vedrørende Tjenesten for Unionens Optræden Udadtil, så snart Lissabontraktaten er undertegnet.

16. ERKLÆRING AD ARTIKEL 55, STK. 2, I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION

Konferencen finder, at muligheden for at udarbejde officielle oversættelser af traktaterne til de sprog, der er nævnt i artikel 55, stk. 2, bidrager til at opfylde målet om respekt for Unionens rige kulturelle og sproglige mangfoldighed, jf. artikel 3, stk. 3, fjerde afsnit. Konferencen bekræfter i den forbindelse, at Unionen lægger stor vægt på den kulturelle mangfoldighed i Europa, og at den fortsat vil vie disse og andre sprog særlig opmærksomhed.

Konferencen anbefaler, at de medlemsstater, der ønsker at gøre brug af muligheden i artikel 55, stk. 2, inden seks måneder efter undertegnelsen af Lissabontraktaten meddeler Rådet, hvilket eller hvilke sprog traktaterne vil blive oversat til.

17. ERKLÆRING OM FORRANG

Konferencen erindrer om, at traktaterne og den ret, der vedtages af Unionen på grundlag af traktaterne, i overensstemmelse med Domstolen for Den Europæiske Unions faste retspraksis har forrang frem for medlemsstaternes ret på de betingelser, der er fastlagt i nævnte retspraksis.

Endvidere har konferencen besluttet at knytte Rådets Juridiske Tjenestes udtalelse om forrang, jf. dokument 11197/07 (JUR 260), som bilag til denne slutakt:

”Udtalelse fra Rådets Juridiske Tjeneste af 22. juni 2007

”Det følger af Domstolens retspraksis, at fællesskabsrettens forrang er et af hovedprincipperne i fællesskabsretten. Ifølge Domstolen er dette princip uløseligt forbundet med Det Europæiske Fællesskabs karakter. Da der første gang blev afsagt dom på grundlag af denne faste retspraksis (Costa mod ENEL af 15. juli 1964, sag 6/64), var fællesskabsrettens forrang ikke nævnt i traktaten. Det er stadig tilfældet i dag. Den omstændighed, at princippet om fællesskabsrettens forrang ikke medtages i den nye traktat, ændrer ikke på nogen måde ved eksistensen af dette princip og ved Domstolens eksisterende retspraksis.”

---

* ”Af (...) dette fremgår det, at den af traktaten affødte ret, der hidrører fra en autonom retskilde, på grund af sin selvstændige natur retsligt må gå forud for en hvilken som helst national bestemmelse, idet den ellers ville miste sin fællesskabskarakter, og idet selve retsgrundlaget for Fællesskabet ellers ville blive bragt i fare.”

18. ERKLÆRING OM AFGRÆNSNING AF KOMPETENCE

Konferencen understreger, at beføjelser, der ikke er tildelt Unionen i traktaterne, forbliver hos medlemsstaterne i overensstemmelse med den kompetencefordeling mellem Unionen og medlemsstaterne, der er fastsat i traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Når traktaterne på et bestemt område tildeler Unionen en kompetence, som den deler med medlemsstaterne, udøver medlemsstaterne deres kompetence, i det omfang Unionen ikke har udøvet sin kompetence eller har besluttet at ophøre med at udøve den. Sidstnævnte situation opstår, når de relevante EU-institutioner beslutter at ophæve en lovgivningsmæssig retsakt, især for bedre til stadighed at kunne sikre, at nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet overholdes. Rådet kan på initiativ af et eller flere af sine medlemmer (repræsentanter for medlemsstaterne) og i overensstemmelse med artikel 241 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde anmode Kommissionen om at forelægge forslag til ophævelse af en lovgivningsmæssig retsakt. Konferencen udtrykker tilfredshed over Kommissionens erklæring om at give sådanne anmodninger særlig opmærksomhed.

Repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet på en mellemstatslig konference, kan ligeledes i overensstemmelse med den almindelige revisionsprocedure i artikel 48, stk. 2-5, i traktaten om Den Europæiske Union beslutte at ændre de traktater som er Unionens grundlag, herunder også for at udvide eller indskrænke de beføjelser, der er tildelt Unionen i de nævnte traktater.

19. ERKLÆRING AD ARTIKEL 8 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen er enig om, at Unionen i sine forskellige politikker som led i de generelle bestræbelser på at fjerne uligheder mellem kvinder og mænd vil sigte på at bekæmpe alle former for vold i hjemmet. Medlemsstaterne bør træffe alle nødvendige foranstaltninger til at forebygge og straffe disse kriminelle handlinger og støtte og beskytte ofre.

20. ERKLÆRING AD ARTIKEL 16 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen erklærer, at når der på grundlag af artikel 16 skal vedtages regler om beskyttelse af personoplysninger, der kan have direkte indvirkning på den nationale sikkerhed, skal der tages behørigt hensyn til spørgsmålets særlige karakteristika. Den erindrer om, at den nugældende lovgivning (jf. navnlig direktiv 95/46/EF) indeholder specifikke undtagelser i denne henseende.

21. ERKLÆRING OM BESKYTTELSE AF PERSONOPLYSNINGER INDEN FOR RETLIGT SAMARBEJDE I STRAFFESAGER OG POLITISAMARBEJDE

Konferencen erkender, at det kan blive nødvendigt med specifikke regler om beskyttelse af personoplysninger og om fri bevægelighed for disse oplysninger inden for retligt samarbejde i straffesager og politisamarbejde baseret på artikel 16 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde som følge af disse områders specifikke karakter.

22. ERKLÆRING AD ARTIKEL 48 OG 79 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Hvis et udkast til lovgivningsmæssig retsakt baseret på artikel 79, stk. 2, vil berøre vigtige aspekter af en medlemsstats sociale sikringssystem, herunder anvendelsesområde, omkostninger og økonomisk struktur, eller berøre dette systems økonomiske balance, jf. artikel 48, stk. 2, skal der efter konferencens opfattelse tages behørigt hensyn til den pågældende medlemsstats interesser.

23. ERKLÆRING AD ARTIKEL 48, STK. 2, I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen minder om, at Det Europæiske Råd i så tilfælde i overensstemmelse med artikel 15, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union træffer afgørelse ved konsensus.

24. ERKLÆRING OM DEN EUROPÆISKE UNIONS STATUS SOM JURIDISK PERSON

Konferencen bekræfter, at det faktum, at Den Europæiske Union har status som juridisk person, ikke på nogen måde giver Unionen beføjelse til at lovgive eller handle ud over de beføjelser, som medlemsstaterne har tildelt Unionen i traktaterne.

25. ERKLÆRING AD ARTIKEL 75 OG 215 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen erindrer om, at overholdelse af grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder navnlig indebærer, at der tages behørigt hensyn til beskyttelse og overholdelse af retten til en retfærdig rettergang for de berørte enkeltpersoner eller enheder. Med henblik herpå og for at sikre en grundig domstolskontrol af afgørelser, som underkaster en enkeltperson eller enhed restriktive foranstaltninger, skal sådanne afgørelser baseres på klare og entydige kriterier. Disse kriterier bør tilpasses den enkelte restriktive foranstaltnings særlige kendetegn.

26. ERKLÆRING OM EN MEDLEMSSTATS IKKE-DELTAGELSE I EN FORANSTALTNING BASERET PÅ AFSNIT V I TREDJE DEL AF TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen erklærer, at når en medlemsstat vælger ikke at deltage i en foranstaltning baseret på afsnit V i tredje del af traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, har Rådet en indgående drøftelse om de mulige følger og virkninger af, at den pågældende medlemsstat ikke deltager i foranstaltningen.

Endvidere kan enhver medlemsstat opfordre Kommissionen til at undersøge situationen på grundlag af artikel 116 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

De foregående afsnit foregriber ikke en medlemsstats mulighed for at forelægge spørgsmålet for Det Europæiske Råd.

27. ERKLÆRING AD ARTIKEL 85, STK. 1, ANDET AFSNIT, I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Efter konferencens opfattelse bør de forordninger, der er nævnt i artikel 85, stk. 1, andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, tage hensyn til national lovgivning og praksis i forbindelse med iværksættelse af efterforskning af straffesager.

28. ERKLÆRING AD ARTIKEL 98 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen bemærker, at bestemmelserne i artikel 98 skal anvendes i overensstemmelse med gældende praksis. Ordene ”de foranstaltninger, der er truffet i Forbundsrepublikken Tyskland, (...) for at opveje de af Tysklands deling forårsagede ulemper for økonomien i visse af Forbundsrepublikkens områder, der berøres af denne deling,” skal fortolkes i overensstemmelse med eksisterende retspraksis i Den Europæiske Unions Domstol.

29. ERKLÆRING AD ARTIKEL 107, STK. 2, LITRA C), I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen bemærker, at artikel 107, stk. 2, litra c), skal fortolkes i overensstemmelse med eksisterende retspraksis i Den Europæiske Unions Domstol for så vidt angår bestemmelsernes anvendelighed på støtte til visse områder i Forbundsrepublikken Tyskland, der er berørt af Tysklands tidligere deling.

30. ERKLÆRING AD ARTIKEL 126 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen bekræfter i forbindelse med artikel 126, at en forøgelse af vækstpotentialet og sikring af sunde budgetmæssige stillinger er de to grundpiller i Unionens og medlemsstaternes økonomiske politik og finanspolitik. Stabilitets- og vækstpagten er et vigtigt redskab til opnåelse af disse mål.

Konferencen bekræfter sine forpligtelser med hensyn til bestemmelserne om stabilitets- og vækstpagten som rammen for samordningen af budgetpolitikkerne i medlemsstaterne.

Konferencen bekræfter, at et regelbaseret system er den bedste garanti for, at forpligtelserne håndhæves, og at alle medlemsstater behandles lige.

Inden for denne ramme bekræfter konferencen også sine forpligtelser med hensyn til målene i Lissabonstrategien: jobskabelse, strukturreformer og social sammenhængskraft.

Unionen stræber efter at opnå en afbalanceret økonomisk vækst og prisstabilitet. De økonomiske politikker og budgetpolitikkerne må derfor fastlægge de rette prioriteter med henblik på at opnå økonomiske reformer, innovation, konkurrenceevne og styrkelse af private investeringer og forbrug i faser med svag økonomisk vækst. Dette bør afspejles i den retning, man giver budgetbeslutningerne, både nationalt og på EU-niveau, navnlig ved omstrukturering af de offentlige indtægter og udgifter under overholdelse af budgetdisciplinen i overensstemmelse med traktaterne og stabilitets- og vækstpagten.

De budgetmæssige og økonomiske udfordringer, medlemsstaterne står over for, understreger betydningen af en sund budgetpolitik igennem hele den økonomiske cyklus.

Konferencen er enig om, at medlemsstaterne bør udnytte perioder med økonomisk opsving til aktivt at konsolidere deres offentlige finanser og forbedre deres budgetmæssige stillinger. Målet er grad-vist at opnå et budgetoverskud i opgangsperioder, hvilket skaber det nødvendige råderum til at tilpasse sig økonomiske nedgangsperioder og således bidrage til de offentlige finansers holdbarhed på lang sigt.

Medlemsstaterne ser frem til eventuelle forslag fra Kommissionen samt yderligere bidrag fra medlemsstaterne med hensyn til en styrkelse og afklaring af gennemførelsen af stabilitets- og vækstpagten. Medlemsstaterne vil træffe alle nødvendige foranstaltninger med henblik på at forøge vækstpotentialet i deres økonomier. En forbedret økonomisk-politisk samordning kunne støtte denne målsætning. Denne erklæring foregriber ikke den fremtidige debat om stabilitets- og vækstpagten.

31. ERKLÆRING AD ARTIKEL 156 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen bekræfter, at de politikker, der er beskrevet i artikel 156, i det væsentlige hører under medlemsstaternes kompetence. De tilskyndelses- og samordningsforanstaltninger, der skal træffes på EU-plan i overensstemmelse med denne artikel, har supplerende karakter. De tjener til at styrke samarbejdet mellem medlemsstaterne og ikke til at harmonisere nationale systemer. De garantier og kutymmer, der i hver medlemsstat findes med hensyn til arbejdsmarkedsparternes ansvar, berøres ikke heraf.

Denne erklæring berører ikke de bestemmelser i traktaterne, der tildeler Unionen kompetence, herunder på social- og arbejdsmarkedsområdet.

32. ERKLÆRING AD ARTIKEL 168, STK. 4, LITRA C), I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen erklærer, at de foranstaltninger, der skal vedtages i medfør af artikel 168, stk. 4, litra c), skal tilgodesee fælles sikkerhedshensyn og have som mål at fastsætte høje kvalitets- og sikkerhedsstandarder, når nationale standarder med indvirkning på det indre marked ellers ville hindre, at der opnås et højt sundhedsbeskyttelsesniveau.

33. ERKLÆRING AD ARTIKEL 174 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Efter konferencens opfattelse kan ordet "ømråder" i artikel 174 omfatte østater i deres helhed, hvis de nødvendige kriterier er opfyldt.

34. ERKLÆRING AD ARTIKEL 179 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen er enig om, at Unionens indsats på området forskning og teknologisk udvikling skal udvise den tilbørlige respekt for de grundlæggende sigtelinjer og valg i medlemsstaternes forskningspolitik.

35. ERKLÆRING AD ARTIKEL 194 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen mener, at artikel 194 ikke berører medlemsstaternes ret til at træffe de nødvendige forholdsregler med henblik på at sikre deres energiforsyning på de betingelser, der er nævnt i artikel 347.

36. ERKLÆRING AD ARTIKEL 218 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE OM MEDLEMSSTATERNES FORHANDLING OG INDGÅELSE AF INTERNATIONALE AFTALER VEDRØRENDE OMRÅDET MED FRIHED, SIKKERHED OG RETFÆRDIGHED

Konferencen bekræfter, at medlemsstaterne kan forhandle og indgå aftaler med tredjelande eller internationale organisationer på de områder, der er omfattet af tredje del, afsnit V, kapitel 3, 4 og 5, for så vidt disse aftaler overholder EU-retten.

37. ERKLÆRING AD ARTIKEL 222 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Med forbehold af de foranstaltninger, som Unionen vedtager for at opfylde sin solidaritetsforpligtelse over for en medlemsstat, der udsættes for et terrorangreb eller er offer for en naturkatastrofe eller en menneskeskabt katastrofe, er det ikke hensigten med nogen af bestemmelserne i artikel 222 at anfægte andre medlemsstats ret til at vælge de mest passende midler til at opfylde deres egen solidaritetsforpligtelse over for den pågældende medlemsstat.

38. ERKLÆRING AD ARTIKEL 252 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE VEDRØRENDE ANTALLET AF GENERALADVOKATER I DOMSTOLEN

Konferencen erklærer, at hvis Domstolen i overensstemmelse med artikel 252, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde begærer, at antallet af generaladvokater skal forøges med tre (elleve i stedet for otte), vil Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed, give sin tilslutning hertil.

I så fald er konferencen enig om, at Polen, ligesom det allerede er tilfældet for Tysklands, Frankrigs, Italiens, Spaniens og Det Forenede Kongeriges vedkommende, skal have en permanent generaladvokat og ikke længere deltage i rotati-

onsordningen, og at den aktuelle rotationsordning skal omfatte fem generaladvokater i stedet for tre.

39. ERKLÆRING AD ARTIKEL 290 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen tager til efterretning, at Kommissionen i overensstemmelse med sin faste praksis også fremover agter at søge bistand fra eksperter udnævnt af medlemsstaterne, når den udarbejder sine udkast til delegerede retsakter på området finansielle tjenesteydelser.

40. ERKLÆRING AD ARTIKEL 329 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen erklærer, at når medlemsstaterne retter en anmodning om indførelse af et forstærket samarbejde, kan de angive, om de allerede på dette stadium har til hensigt at gøre brug af artikel 333 om udvidet brug af kvalificeret flertal eller den almindelige lovgivningsprocedure.

41. ERKLÆRING AD ARTIKEL 352 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen erklærer, at omtalen af Unionens mål i artikel 352, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde henviser til målene som fastsat i artikel 3, stk. 2 og 3, i traktaten om Den Europæiske Union og til målene i artikel 3, stk. 5, i nævnte traktat, for så vidt angår Unionens optræden udadtil i henhold til femte del i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Det er derfor udelukket, at en handling baseret på artikel 352 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde alene forfølger mål fastsat i artikel 3, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union. I den forbindelse bemærker konferencen, at der i henhold til artikel 31, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union ikke kan vedtages lovgivningsmæssige retsakter på området den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

42. ERKLÆRING AD ARTIKEL 352 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Konferencen understreger, at artikel 352 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, der er en integrerende del af et institutionelt system baseret på princippet om tildelte kompetencer, i henhold til Den Europæiske Unions Domstols faste retspraksis ikke kan tjene som grundlag for en udvidelse af Unionens beføjelser ud over de generelle rammer, der er oprettet ved bestemmelserne i traktaterne som helhed og i særdeleshed ved de bestemmelser, der definerer Unionens opgaver og aktiviteter. Under alle omstændigheder kan denne artikel ikke anvendes som grundlag for vedtagelse af bestemmelser, hvis materielle virkning ville være at ændre traktaterne uden at følge den heri fastsatte procedure herfor.

43. ERKLÆRING AD ARTIKEL 355, STK. 6, I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

De høje kontraherende parter er indforstået med, at Det Europæiske Råd i henhold til artikel 355, stk. 6, træffer en afgørelse om ændring af Mayottes status i forhold til Unionen, således at dette territorium bliver en region i den yderste periferi som nævnt i artikel 355, stk. 1, og artikel 349, når de franske myndigheder meddeler Det Europæiske Råd og Kommissionen, at den igangværende udvikling med hensyn til øens interne status tillader det.

ERKLÆRINGER VEDRØRENDE PROTOKOLLER KNYTTET SOM BILAG TIL TRAKTATERNE

---

44. ERKLÆRING AD ARTIKEL 5 I PROTOKOLLEN OM SCHENGENREGLERNE SOM INTEGRERET I DEN EUROPÆISKE UNION

Konferencen noterer sig, at når en medlemsstat har givet meddelelse i henhold til artikel 5, stk. 2, i protokollen om integration af Schengenreglerne i Den Europæiske Union om, at den ikke ønsker at deltage i et forslag eller et initiativ, kan denne meddelelse trækkes tilbage på et hvilket som helst tidspunkt inden vedtagelsen af den foranstaltning, der bygger på Schengenreglerne.

45. ERKLÆRING AD ARTIKEL 5, STK. 2, I PROTOKOLLEN OM SCHENGENREGLERNE SOM INTEGRERET I DEN EUROPÆISKE UNION

Konferencen erklærer, at når Det Forenede Kongerige eller Irland meddeler Rådet, at landet ikke agter at deltage i en foranstaltning, der bygger på en del af Schengenreglerne, som det deltager i, har Rådet en indgående drøftelse om de mulige følger af, at den pågældende medlemsstat ikke deltager i foranstaltningen. Drøftelsen i Rådet bør foregå på baggrund af de oplysninger, Kommissionen har givet om forholdet mellem forslaget og Schengenreglerne.

46. ERKLÆRING AD ARTIKEL 5, STK. 3, I PROTOKOLLEN OM SCHENGENREGLERNE SOM INTEGRERET I DEN EUROPÆISKE UNION

Konferencen minder om, at hvis Rådet ikke træffer afgørelse efter en første indgående drøftelse af sagen, kan Kommissionen forelægge et ændret forslag med henblik på fornyet indgående behandling i Rådet inden for fristen på fire måneder.

47. ERKLÆRING AD ARTIKEL 5, STK. 3, 4 OG 5, I PROTOKOLLEN OM SCHENGENREGLERNE SOM INTEGRERET I DEN EUROPÆISKE UNION

Konferencen noterer sig, at de betingelser, der skal fastlægges i den afgørelse, der er omhandlet i artikel 5, stk. 3, 4 og 5, i protokollen om integration af Schengenreglerne i Den Europæiske Union, kan omfatte, at den pågældende medlemsstat skal afholde eventuelle direkte finansielle følger, der nødvendigvis og uundgåeligt opstår, fordi den ophører med at deltage i nogle af eller alle de Schengenregler, der henvises til i enhver afgørelse, der træffes af Rådet i henhold til artikel 4 i nævnte protokol.

48. ERKLÆRING OM PROTOKOLLEN OM DANMARKS STILLING

Konferencen bemærker, at Danmark i forbindelse med retsakter, der skal vedtages af Rådet alene eller sammen med Europa-Parlamentet, og som både indeholder bestemmelser, der finder anvendelse på Danmark, og bestemmelser, der ikke finder anvendelse på Danmark, fordi deres retsgrundlag er omfattet af del I i protokollen om Danmarks stilling, erklærer, at Danmark ikke vil benytte sin stemmeret til at forhindre vedtagelsen af bestemmelser, der ikke finder anvendelse på Danmark.

Konferencen bemærker desuden, at Danmark på grundlag af erklæringen fra konferencen til artikel 222 erklærer, at dansk deltagelse i tiltag eller retsakter i henhold til artikel 222 vil ske i overensstemmelse med del I og del II i protokollen om Danmarks stilling.

49. ERKLÆRING OM ITALIEN

Konferencen noterer sig, at protokollen vedrørende Italien, der i 1957 blev knyttet som bilag til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, som ændret ved vedtagelsen af traktaten om Den Europæiske Union, præciserede følgende:

”DE HØJE KONTRAHERENDE PARTER,

SOM ØNSKER at løse visse særlige problemer af interesse for Italien,

ER BLEVET ENIGE OM følgende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten
:

FÆLLESSKABETS MEDLEMSSTATER

TAGER TIL EFTERRETNING, at den italienske regering er i færd med at gennemføre et tiårsprogram for økonomisk udvikling, som tilsigter at afhjælpe den strukturelle uligevægt i den italienske økonomi, navnlig ved teknisk udbygning af de mindre udviklede områder i Syditalien og på øerne og ved at skabe nye beskæftigelsesmuligheder for herved at afskaffe arbejdsløsheden;

BRINGER I ERINDRING, at principperne og målet for den italienske regerings program er blevet taget i betragtning og godkendt af internationale samarbejdsorganisationer, hvoraf de er medlemmer;

ERKENDER, at det er i deres fælles interesse, at målene for det italienske program nås;

ER ENIGE OM, med henblik på at lette den italienske regering gennemførelsen af denne opgave, at henstille til Fællesskabets institutioner at bringe alle de i traktaten omhandlede midler og procedurer i anvendelse, navnlig ved en passende

udnyttelse af Den Europæiske Investeringsbanks og Den Europæiske Socialfonds midler;

ER AF DEN OPFATTELSE, at Fællesskabets institutioner ved anvendelsen af traktaten skal tage hensyn til de byrder, som den italienske økonomi må bære i de kommende år, og til ønskeligheden af at undgå, at der opstår farlige spændinger, navnlig vedrørende betalingsbalancen og beskæftigelsesniveauet, som kunne bringe anvendelsen af traktaten i Italien i fare;

ERKENDER især, at det ved anvendelsen af artiklerne 109 H og 109 I vil være nødvendigt at påse, at de foranstaltninger, som kræves truffet af den italienske regering, sikrer gennemførelsen af dens program for økonomisk udvikling og højnelse af befolkningens levestandard."

50. ERKLÆRING AD ARTIKEL 10 I PROTOKOLLEN OM OVERGANGSBESTEMMELSER

Konferencen opfordrer Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen til inden for rammerne af deres respektive beføjelser at bestræbe sig på i de relevante tilfælde og så vidt muligt inden for fristen på fem år i artikel 10, stk. 3, i protokollen om overgangsbestemmelser at vedtage retsakter, der ændrer eller erstatter retsakterne i artikel 10, stk. 1, i nævnte protokol.

ERKLÆRINGER FRA MEDLEMSSTATERNE

---

51. ERKLÆRING FRA KONGERIGET BELGIEN OM DE NATIONALE PARLAMENTER

Belgien præciserer, at såvel deputeretkammeret og senatet i det føderale parlament som sprogfællesskabernes og regionernes parlamentariske forsamlinger i henhold til belgisk forfatningsret handler som dele af det nationale parlamentariske system eller kamre i det nationale parlament i forbindelse med de beføjelser, der udøves af Unionen.

52. ERKLÆRING FRA KONGERIGET BELGIEN, REPUBLIKKEN BULGARIEN, FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND, DEN HELLENSKE REPUBLIK, KONGERIGET SPANIEN, DEN ITALIENSKE REPUBLIK, REPUBLIKKEN CYPERN, REPUBLIKKEN LITAUEN, STORHERTUGDØMMET LUXEMBOURG, REPUBLIKKEN UNGARN, REPUBLIKKEN MALTA, REPUBLIKKEN ØSTRIG, REPUBLIKKEN PORTUGAL, RUMÆNIEN, REPUBLIKKEN SLOVENIEN OG DEN SLOVAKISKE REPUBLIK VEDRØRENDE DEN EUROPÆISKE UNIONS SYMBOLER

Belgien, Bulgarien, Tyskland, Grækenland, Spanien, Italien, Cypern, Litauen, Luxembourg, Ungarn, Malta, Østrig, Portugal, Rumænien, Slovenien og Slovakiet erklærer, at flaget, der indeholder en cirkel bestående af tolv gyldne stjerner på blå baggrund, hymnen hentet fra "Ode til glæden" i Ludwig van Beethovens niende symfoni, mottoet "forenet i mangfoldighed", euroen som EU's mønt og Europadagen for disse lande fortsat vil være symboler på borgernes fælles tilhørsforhold til Den Europæiske Union og deres tilknytning hertil.

53. ERKLÆRING FRA DEN TJEKKISKE REPUBLIK OM DEN EUROPÆISKE UNIONS CHARTER OM GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER

1. Den Tjekkiske Republik erindrer om, at bestemmelserne i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder er rettet til Den Europæiske Unions institutioner og organer, under behørig hensyntagen til nærhedsprincippet og kompetencefordelingen mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater som på ny bekræftet i erklæring (nr. 18) om afgrænsning af kompetence. Den Tjekkiske Republik understreger, at chartrets bestemmelser kun er rettet til medlemsstaterne, når disse gennemfører EU-retten, og ikke når de vedtager og gennemfører national ret uafhængigt af EU-retten.

2. Den Tjekkiske Republik fremhæver ligeledes, at chartret ikke udvider EU-rettens anvendelsesområde, og at det ikke tildeler Unionen nye beføjelser. Det redu-

cerer ikke anvendelsesområdet for den nationale ret og indskrænker heller ikke de nationale myndigheders eksisterende beføjelser på dette område.

3. Den Tjekkiske Republik understreger, at i den udstrækning chartret anerkender grundlæggende rettigheder og principper, således som de følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner, skal disse rettigheder og principper fortolkes i harmoni med disse traditioner.

4. Den Tjekkiske Republik understreger endvidere, at intet i chartret må fortolkes, så det indskrænker eller modvirker menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, således som de på de respektive anvendelsesområder er anerkendt af EU-retten og af internationale aftaler, som Unionen eller alle medlemsstaterne er part i, herunder den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, samt af medlemsstaternes forfatninger.

54. ERKLÆRING FRA FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND, IRLAND, REPUBLIKKEN UNGARN, REPUBLIKKEN ØSTRIG OG KONGERIGET SVERIGE

Tyskland, Irland, Ungarn, Østrig og Sverige bemærker, at de centrale bestemmelser i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab ikke er blevet væsentligt ændret siden traktatens ikrafttrædelse og bør ajourføres. De støtter derfor tanken om en konference mellem repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, der bør indkaldes snarest muligt.

55. ERKLÆRING FRA KONGERIGET SPANIEN OG DET FORENEDE KONGERIGE STORBRIANNIEN OG NORDIRLAND

Traktaterne finder anvendelse på Gibraltar som et europæisk område, hvis udenrigsanliggender varetages af en medlemsstat. Dette medfører ikke nogen ændringer af de to berørte regeringers respektive holdninger.

56. ERKLÆRING FRA IRLAND AD ARTIKEL 3 I PROTOKOLLEN OM DET FORENEDE KONGERIGES OG IRLANDS STILLING FOR SÅ VIDT ANGÅR OMRÅDET MED FRIHED, SIKKERHED OG RETFÆRDIGHED

Irland bekræfter sine forpligtelser med hensyn til Unionen som et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor de grundlæggende rettigheder og medlemsstaternes forskellige retssystemer og retstraditioner respekteres, og med et højt sikkerhedsniveau for borgerne.

Irland erklærer sig på denne baggrund fast besluttet på at udøve sin ret i henhold til artikel 3 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed til at deltage i vedtagelsen

af foranstaltninger i henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde i så vidt et omfang, som det anser det for muligt.

Irland vil navnlig i videst muligt omfang deltage i foranstaltninger, der er omfattet af politisamarbejdet.

Irland erindrer desuden om, at det i overensstemmelse med protokollens artikel 8 skriftligt kan meddele Rådet, at Irland ikke længere ønsker at være omfattet af denne protokol. Irland har til hensigt at vurdere, hvordan disse ordninger fungerer, senest tre år efter Lissabontraktatens ikrafttrædelse.

57. ERKLÆRING FRA DEN ITALIENSKE REPUBLIK OM EUROPA-PARLAMENTETS SAMMENSÆTNING

Italien fastslår, at Europa-Parlamentet i overensstemmelse med artikel 10 og artikel 14 i traktaten om Den Europæiske Union består af repræsentanter for borgerne i Unionen, som er repræsenteret degressivt proportionalt.

Italien fastslår ligeledes, at i medfør af artikel 9 i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 20 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde har enhver, der er statsborger i en medlemsstat, unionsborgerskab.

Som følge heraf er Italien af den opfattelse, at enhver afgørelse vedtaget af Det Europæiske Råd på Europa-Parlamentets initiativ og med dettes godkendelse om Europa-Parlamentets sammensætning med forbehold af afgørelsen om valgperioden 2009-2014 skal overholde principperne i artikel 14 stk. 2, første afsnit.

58. ERKLÆRING FRA REPUBLIKKEN LETLAND, REPUBLIKKEN UNGARN OG REPUBLIKKEN MALTA OM, HVORDAN NAVNET PÅ DEN FÆLLES VALUTA SKAL SKRIVES I TRAKTATERNE

Uden at ville anfægte den ensartede måde, hvorpå navnet på Den Europæiske Unions fælles valuta, der er omhandlet i traktaterne, skrives på pengesedler og mønter, erklærer Letland, Ungarn og Malta, at skrivemåden for navnet på den fælles valuta, herunder de afledte former, der er anvendt i den lettiske, ungarske og maltesiske udgave af traktaterne, ikke har indflydelse på de gældende regler for det lettiske, ungarske og maltesiske sprog.

59. ERKLÆRING FRA KONGERIGET NEDERLANDENE AD ARTIKEL 312 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Kongeriget Nederlandene vil tilslutte sig en afgørelse som nævnt i artikel 312, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, når Nederlandene ved en revision af den afgørelse, der er omhandlet i nævnte traktats artikel 311, stk. 3, har opnået en tilfredsstillende løsning med hensyn til sin for store negative nettobetalingsposition over for Unionens budget.

60. ERKLÆRING FRA KONGERIGET NEDERLANDENE AD ARTIKEL 355 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Kongeriget Nederlandene erklærer, at et initiativ til en afgørelse, jf. artikel 355, stk. 6, der tager sigte på at ændre De Nederlandske Antillers og/eller Arubas status i forhold til Unionen, kun vil kunne forelægges på grundlag af en beslutning truffet i overensstemmelse med Kongeriget Nederlandenes Statut (Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden).

61. ERKLÆRING FRA REPUBLIKKEN POLEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS CHARTER OM GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER

Chartret berører ikke på nogen måde medlemsstaternes ret til at lovgive med hensyn til offentlig sædelighed, familieret samt beskyttelse af den menneskelige værdighed og respekten for menneskers fysiske og moralske integritet.

62. ERKLÆRING FRA REPUBLIKKEN POLEN VEDRØRENDE PROTOKOLLEN OM ANVENDELSEN AF DEN EUROPÆISKE UNIONS CHARTER OM GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER I POLEN OG DET FORENEDE KONGERIGE

Polen erklærer, at i betragtning af traditionen fra den sociale bevægelse "Solidaritët" og dens væsentlige bidrag til kampen for sociale og arbejdsmarkedsmæssige rettigheder respekterer Polen fuldt ud sociale og arbejdsmarkedsmæssige rettigheder som fastsat i EU-retten, og navnlig de rettigheder, der er bekræftet i afsnit IV i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

63. ERKLÆRING FRA DET FORENEDE KONGERIGE STORBRIANNIEN OG NORDIRLAND OM DEFINITIONEN AF UDTRYKKET "STATSBORGERE"

For så vidt angår traktaterne og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab samt alle akter, der er afledt af eller fortsat er gældende under disse traktater, gentager Det Forenede Kongerige den erklæring, det fremsatte den 31. december 1982, om definitionen af udtrykket "statsborgere", dog med den undtagelse, at henvisningen til "borgere i britiske protektorater" læses som "statsborgere i de britiske oversøiske territorier".

64. ERKLÆRING FRA DET FORENEDE KONGERIGE STORBRIANNIEN OG NORDIRLAND OM STEMMERETTEN VED VALG TIL EUROPA-PARLAMENTET

Det Forenede Kongerige noterer sig, at artikel 14 i traktaten om Den Europæiske Union og andre bestemmelser i traktaterne ikke tilsigter at ændre grundlaget for stemmeretten ved valg til Europa-Parlamentet.

65. ERKLÆRING FRA DET FORENEDE KONGERIGE STORBRITANNIEN OG NORDIRLAND AD ARTIKEL 75 I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNIONS FUNKTIONSMÅDE

Det Forenede Kongerige støtter fuldt ud en robust indsats med hensyn til at vedtage økonomiske sanktioner, der har til formål at forebygge og bekæmpe terrorisme og dermed beslægtede aktiviteter. Det Forenede Kongerige erklærer derfor, at det agter at udøve sin ret i henhold til artikel 3 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed til at deltage i vedtagelsen af alle forslag, der fremsættes i henhold til artikel 75 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

DET EUROPÆISKE RÅDS AFGØRELSE AF 22. MAJ 2013 OM ANTALLET AF MEDLEMMER AF EUROPA-KOMMISSIONEN (2013/272/EU)

DET EUROPÆISKE RÅD HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 17, stk. 5, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) På møderne den 11.-12. december 2008 og den 18.-19. juni 2009 noterede Det Europæiske Råd sig den irske befolknings betæneligheder med hensyn til Lissabontraktaten og var derfor enig om, at der, forudsat at Lissabontraktaten trådte i kraft, efter de nødvendige retlige procedurer skulle træffes en beslutning om, at Kommissionen fortsat omfatter en statsborger fra hver medlemsstat.

(2) Afgørelsen om antallet af medlemmer af Kommissionen bør vedtages i god tid inden udnævnelsen af den Kommission, der skal påbegynde sit arbejde den 1. november 2014.

(3) Virkningerne af denne afgørelse bør overvåges løbende —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Kommissionen består af et antal medlemmer, herunder formanden for Kommissionen og Unionens højtstående

repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, der svarer til antallet af medlemsstater.

Artikel 2

Det Europæiske Råd tager denne afgørelse op til revision på baggrund af dens indvirkning på Kommissionens funktions måde i tilstrækkelig god tid inden enten udnævnelsen af den første Kommission efter datoen for den tredivte medlemsstats tiltrædelse eller udnævnelsen af den næstfølgende Kommission efter den, der skal påbegynde sit arbejde den 1. november 2014, alt efter hvilken dato der kommer først.

Artikel 3

Denne afgørelse træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Den anvendes fra den 1. november 2014.

Udfærdiget i Bruxelles, den 22. maj 2013.

På Det Europæiske Råds vegne
H. VAN ROMPUY
Formand

BILAG

BAGGRUNDSNOTE OM LISSABONTRAKTATEN

EU-landenes stats- og regeringschefer underskrev den 13. december 2007 Lissabontraktaten.

Undertegnelsen af traktaten markerer afslutningen på en proces, som blev indledt allerede i december 2000 på Det Europæiske Råds møde i Nice, hvor den seneste ændring af EU's traktatgrundlag fandt sted. Det blev her besluttet at indlede en bredere og mere dybtgående debat om den Europæiske Unions fremtidige udvikling samt indkalde til en regeringskonference i 2004 med henblik på at foretage de hermed forbundne traktatændringer.

Lissabontraktaten er resultatet af en regeringskonference, som blev åbnet den 23. juli 2007 og afsluttet i forbindelse med det uformelle møde i Det Europæiske Råd den 18.-19. oktober 2007

Det er EU-landenes mål at afslutte den nationale ratifikation af Lissabontraktaten, således at den kan træde i kraft senest 1. januar 2009.

I. LISSABONTRAKTATEN VS FORFATNINGSTRAKTATEN

Lissabontraktaten er baseret på det meget detaljerede mandat, som EU's stats- og regeringschefer enedes om for regeringskonferencen på Det Europæiske Råds møde den 21.-22. juni 2007.

Det blev her bl.a. besluttet, at den nye EU-traktat skulle bygge på de gældende traktater (TEU og TEF) og udformes som en ændringstraktat - og ikke som forfatningstraktaten indføre en helt ny traktat, som erstatning for de eksisterende traktater. Samtidig slog Det Europæiske Råd fast i mandateret, at Lissabontraktaten "ikke skulle have forfatningsmæssig karakter". Dette afspejles bl.a. i at selve ordet forfatning ikke anvendes i den nye traktat, ligesom henvisningen til EU's symboler, flag, mønt og motto stryges.

Lissabontraktaten viderefører dog de centrale nyskabelser fra forfatningstraktaten. Det gælder bl.a. sammenslutningen af EF og EU til én juridisk person, tydeliggørelsen af kompetencekategorier og kompetenceområder, borgerinitiativet, de mange institutionelle bestemmelser om eksempelvis Kommissionens fremtidige sammensætning, institutionaliseringen af Det Europæiske Råd, udvidet brug af kvalificeret flertal i Ministerrådet samt styrkelsen af Europa-Parlamentets rolle som Rådets medlovgiver og som budgetmyndighed, mv.

Men også en række af forfatningstraktatens bestemmelser tages med over i en ændret form i den nye traktat som resultat af drøftelserne i Det Europæiske Råd og mandatet⁴. Det gælder bl.a.:

- EU's og medlemsstaternes respektive beføjelser og afgrænsninger heraf,
- den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik's særlige karakter,
- de nationale parlamenters øgede rolle,
- behandlingen af charteret om grundlæggende rettigheder,
- samarbejdet om politi og strafferet.

Endelig er der kommet nogle helt nye bestemmelser med i Lissabontraktaten. Det gælder eksempelvis en ny henvisning i traktatens miljøkapitel til nødvendigheden af at bekæmpe klimaforandringer.

II. TRAKTATENS INSTITUTIONELLE BESTEMMELSER

Det Europæiske Råd og Ministerrådet

Ifølge udkastet til Lissabontraktaten medtages forfatningstraktatens bestemmelser om EU-institutionerne i det store hele uændret.

Det indebærer bl.a., at Det Europæiske Råd omdannes til en EU-institution og udstyres med en fast formand udpeget for en periode på 2 ½ år med mulighed for forlængelse i yderligere 2 ½ år⁵.

Også i Ministerrådet vil der ske visse ændringer af det kendte halvårligt roterende formandskab. Bl.a. vil Rådet for eksterne forbindelser få en fast formand i form af Unionens nye "høje repræsentant for udenrigspolitiske spørgsmål", ligesom "Eurogruppens" praksis med at vælge en fast formand blandt finansministrene til at lede deres møder stadfæstes.

Formandskabet for de øvrige rådsformationer vil fremover fortsat skulle varetages på skift af hvert enkelt land for et halvt år ad gangen. Men som noget nyt indføres såkaldte "gruppeformandskaber", som indebærer, at der skal arbejdes tættere sammen mellem formandskaberne. Gruppeformandskabet skal varetages af på forhånd sammensatte grupper af tre medlemsstater for en periode på 18 måneder og åbner op for, at disse tre lande indbyrdes kan træffe beslutning om en alternativ ordning. Gruppeformandskaberne sammensættes ved ligelig rotation mellem medlemsstater under hensyntagen til deres forskelle og den geografiske balance i EU.

---

4 For yderligere information om dette henvises til EU-note E-7 2007-08 (2. samling)

5 Udover Det Europæiske Råd får også Den Europæiske Centralbank status af EU-institution. Det betyder, at der vil være syv EU-institutioner med de eksisterende fem institutioner: Europa-Parlamentet, Ministerrådet, Europa-Kommissionen, Domstolen og Revisionsretten.

Ministerrådet vil overgå til et nyt system for dobbelt kvalificeret flertal, som man enedes om i forfatningstraktaten, bestående af to kriterier for, at et flertal er opnået: 1) støtte fra 55 pct. af medlemsstaterne samt fra 2) medlemsstater repræsenterende 65 pct. af EU's samlede befolkning. Et blokerende mindretal skal udgøre mindst fire medlemsstater.

Ifølge Lissabontraktaten vil det nye dobbelte flertalsystem dog først træde i kraft den 1. november 2014. Indtil da vil det eksisterende kvalificerede flertal blive anvendt⁶. I en overgangsperiode efter 2014 frem til 31. marts 2017 vil et medlem af Rådet dog kunne kræve, at en afgørelse træffes efter de nuværende regler for kvalificeret flertal. Hertil kommer, at medlemsstater repræsenterende 75 pct. af den befolkningsmængde eller 75 pct. af det antal medlemsstater, der kræves for at udgøre et blokerende mindretal, vil kunne modsætte sig vedtagelsen af en retsakt og fremtvinge en ny debat i Rådet. Rådet skal derefter inden for en rimelig tidsfrist gøre sit yderste for at finde en tilfredsstillende løsning⁷. Skulle det ikke lykkes at finde frem til en løsning, som kan tilfredsstillende dette mindretal, kan et simpelt flertal af medlemsstaterne dog altid bede formandskabet om at skride til afstemning i Rådet og på den måde tvinge en afgørelse igennem⁸.

Fra 1. april 2017, hvor man overgår fuldt ud til det nye dobbelte kvalificerede flertal, sænkes begge disse tærskler for, hvornår man kan bede Rådet om at drøfte et forslag, fra 75 pct. af det blokerende mindretal til 55 pct.

Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet bliver styrket væsentligt med Lissabontraktaten. Det gælder navnlig på det lovgivningsmæssige og det budgetmæssige område. På det lovgivningsmæssige område sker det ved, at man udvider anvendelsen af den fælles beslutningsprocedure, hvor Europa-Parlamentet er Ministerrådets medlovgiver til næsten 50 nye områder.

I forhold til vedtagelsen af EU's budget øges parlamentets magt ved, at Europa-Parlamentet bliver Rådets medbeslutningstager over hele budgettet. I dag har Rådet det sidste ord at skulle have sagt for alle obligatoriske udgifter, hvorimod Parlamentet har det sidste ord for de ikke-obligatoriske udgifter. Denne sondring mellem obligatoriske og ikke-obligatoriske udgifter afskaffes med Lissabontraktaten.

Europa-Parlamentet får også en stærkere rolle i forbindelse med udnævnelsen af Kommissionens formand, som skal ske efter indstilling fra Det Europæiske Råd, der i den forbindelse skal tage hensyn til resultatet af valgene til Europa-Parlamentet.

6 Se artikel 16, stk. 5, i traktaten om Den Europæiske Union samt protokollen til Lissabontraktaten om overgangsbestemmelser.

7 Denne model findes allerede i Erklæring nr. 5 til forfatningstraktaten, som var inspireret af den såkaldte "Ioannina-afgørelse" fra 1994, som i forbindelse med optagelsen i EU af Sverige, Finland og Østrig indførte en tilsvarende mekanisme

8 Rådets forretningsorden artikel 11, stk. 1.

Medlemstallet for Europa-Parlamentet fastsættes til højst 751 i stedet for 750 som foreslået i forfatningstraktaten. Pladserne fordeles mellem medlemsstaterne efter et princip om degressiv proportionalitet, og det fastsættes, at ingen medlemsstat kan have færre end 6 medlemmer eller flere end 96. Den mere detaljerede fordeling af pladserne i parlamentet fastlægges dog ikke længere i traktaten, men skal fremover kunne ændres gennem en retsakt vedtaget af Det Europæiske Råd med enstemmighed efter forslag fra Europa-Parlamentet.

Fordelingen for valgperioden 2009-2014 er dog allerede aftalt. Europa-Parlamentet har på opfordring fra Det Europæiske Råd udarbejdet et forslag til, hvorledes landenes fordeling af pladser skal være i det Parlament, som vælges i juni 2009⁹. Det Europæiske Råd har også erklæret sig enig i Parlamentets forslag med den tilføjelse, at Italien skal have den ekstra plads, som foreslås med Lissabontraktaten. Ifølge forslaget vil Danmark, ligesom Finland og Slovakiet, få 13 pladser i parlamentet.

TABEL 1: FORDELING AF PLADSERNE I EUROPA-PARLAMENTET FOR VALGPERIODEN 2009-2014 - SOM FORESLÅET I DET REVIDEREDE UDKAST TIL AFGØRELSE OM EUROPA-PARLAMENTETS SAMMENSÆTNING AF 19. OKTOBER 2007.

Belgien	22
Bulgarien	18
Den Tjekkiske Republik	22
Danmark	13
Tyskland	96
Estland	6
Grækenland	22
Spanien	54
Frankrig	74
Irland	12
Italien	73
Cypern	6
Letland	9
Litauen	12
Luxembourg	6
Ungarn	22
Malta	6
Nederlandene	26
Østrig	19
Polen	51
Portugal	22
Rumænien	33

9 Det Europæiske Råd opfordrede den 21.-22. juni 2007 Europa-Parlamentet til senest i oktober 2007 at fremlægge et forslag til afgørelse om Europa-Parlamentets fremtidige sammensætning. Parlamentet vedtog sit forslag den 10. oktober 2007.

Slovenien	8
Slovakiet	13
Finland	13
Sverige	20
Det Forenede Kongerige	73

Endelig styrkes Europa-Parlamentets mulighed for at få indflydelse på kommende traktater. Parlamentet får således mulighed for at foreslå traktatændringer. Et simpelt flertal i Det Europæiske Råd kan derefter vedtage at indkalde et konvent¹⁰, som behandler de foreslåede ændringer og vedtager en anbefaling til en regeringskonference, som så står for den endelige udarbejdelse af en ny traktat.

Kommissionen

I Lissabontraktaten fastholdes forfatningstraktatens aftale om Europa-Kommissionens sammensætning. Det betyder, at Europa-Kommissionen fra 2014 vil være sammensat af et antal kommissærer svarende til 2/3 af antallet af medlemsstater (18 med 27 lande)¹¹. Kommissærposterne vil dog skulle gå på skift mellem medlemslandene på grundlag af en ordning med ligelig rotation¹². Den næste Kommission, som udpeges i 2009, vil fortsat være sammensat af én kommissær fra hver medlemsstat.

Endelig styrkes kommissionsformandens magt, idet han får beføjelser til at afskedige enkelte kommissærer, som forpligtes til at træde tilbage, hvis de anmodes herom af formanden.

III. DEMOKRATISKE PRINCIPPER

Lissabontraktaten fastholder og udbygger et par markante nyskabelser i forbindelse med bestræbelserne på at styrke demokratiet i EU.

Nationale parlamenters rolle styrkes

Først og fremmest vil den nye traktat indebære en styrkelse af de nationale parlamenters rolle i EU.¹³

10 Konventet sammensættes af repræsentanter for de nationale parlamenter, medlemsstaternes stats- og regeringschefer, Europa-Parlamentet og Kommissionen.

11 Ifølge TEU art. 17, stk. 5 skal ordningen for sammensætningen af den Kommission, der tiltræder fra 2014, vedtages af Det Europæiske Råd med enstemmighed. Dog kan Det Europæiske Råd også med enstemmighed træffe beslutning om at lægge sig fast på et andet antal kommissærer end 2/3 af medlemsstaterne.

12 Det fastslås specifikt i Lissabontraktaten TEUF artikel 244, at medlemsstaterne behandles fuldstændig ligeligt for så vidt angår fastlæggelsen af rækkefølgen og varigheden af deres statsborgeres medlemskab af Kommissionen. Samtidig understreges det, at differencen mellem det samlede antal tjenesteperioder varetaget af statsborgere fra to givne medlemsstater aldrig overstiger én.

13 De nationale parlamenters rolle indskrives i selve traktatteksten, ligesom der etableres to nye protokoller til traktaten om parlamenters rolle samt overvågningen af nærhedsprincippet (TEU artikel 12 og protokollerne nr. 1 og 2).

Navnlig øges parlamenternes muligheder for at kontrollere nærhedsprincippet. Det sker ved indførelsen af en styrket udgave af forfatningstraktatens såkaldte "tidlige varslingsystem", som giver de nationale parlamenter mulighed for at overvåge og påtale krænkelser af nærhedsprincippet fra EU-institutionernes side inden for en periode på otte uger efter et forslags fremsættelse¹⁴.

Som udgangspunkt bevarer man det såkaldte "gule kort" fra forfatningstraktaten, hvor en begrundet udtalelse fra mindst en tredjedel af de nationale parlamenter om, at et forslag er i strid med nærhedsprincippet, betyder, at Kommissionen tvinges til at tage et forslag op til fornyet overvejelse.

Som noget nyt indføres dog også et såkaldt "orange kort", som indebærer, at hvis mindst halvdelen af parlamenterne sender en "begrundet udtalelse" til Kommissionen, skal denne, hvis den ønsker at opretholde sit forslag, sende det videre til behandling i Europa-Parlamentet og Ministerrådet for at få deres støtte¹⁵. Men hvis blot enten Ministerrådet eller Europa-Parlamentet finder, at forslaget strider imod nærhedsprincippet, standses al videre behandling af forslaget. Rådet kan træffe en sådan beslutning, hvis 55 pct. af Rådets medlemmer (15 medlemsstater af 27) står bag, mens Europa-Parlamentet kan gøre det med et flertal af de afgivne stemmer. Ud over parlamenternes forstærkede rolle i forbindelse med overvågningen af nærhedsprincippet, sigter Lissabontraktaten på også at inddrage de nationale parlamenter på andre felter. Det gælder navnlig i forbindelse med:

- overvågningen af EU's politikker på området for retlige og indre anliggender,
- fremtidige traktatrevisioner.

De nationale parlamenter og Europa-Parlamentet tildeles således en særlig rolle i forbindelse med overvågningen af EU's politikker på området for indre og retlige anliggender. Parlamenterne skal bl.a. underrettes om indholdet og resultaterne af medlemsstaternes evalueringer af gennemførelsen af EU's politikker på dette område, ligesom de får en særlig funktion i forbindelse med den politiske kontrol med Europols og Eurojusts virke. De nærmere regler for, hvordan denne kontrol skal udøves, fastlægges i fællesskab af Ministerrådet og Europa-Parlamentet i en retsakt.

Lissabontraktaten lægger også op til en højere grad af involvering af de nationale parlamenter i forbindelse med fremtidige traktatrevisioner. Bl.a. fastlægges det i Lissabontraktaten, at de nationale parlamenter skal modtage ethvert forslag, som fremsættes for at indkalde en regeringskonference for at revidere traktatgrundlaget.

---

14 Lissabontraktaten forlænger den periode, som de nationale parlamenter får til at behandle forslag og undersøge, hvorvidt de overholder nærhedsprincippet til 8 uger fra de kun 6 uger, som var fastlagt i forfatningstraktaten.

15 Det orange kort gælder kun for forslag, som vedtages under den almindelige lovgivningsprocedure.

Men måske vigtigst af alt bliver, at nationale parlamenter vil skulle deltage i de konventioner, som Det Europæiske Råd, ifølge Lissabontraktaten, kan indkalde med henblik på at forberede fremtidige traktatrevisioner.

Endelig får hvert enkelt nationalt parlament en vetoret i forbindelse med anvendelsen af den forenklede traktatrevisionsprocedurer (også kaldt passerelle), der skal gøre det muligt for Ministerrådet at gå fra enstemmighed til kvalificeret flertal eller gøre Europa-Parlamentet til Rådets medlovgiver på områder, hvor parlamentet kun er høringsberettiget eller slet ikke skal inddrages (se afsnittet om traktatrevisionsprocedurer). Se mere om dette i afsnittet om traktatrevisionsprocedurer.

Åbenhed

Åbenhed har en helt central placering i udkastet til Lissabontraktaten¹⁶.

Bla. fastslås det, at EU's institutioner skal arbejde så åbent som muligt som led i bestræbelserne på at fremme gode styreformer i EU samt for at involvere civilsamfundets organisationer. Det gælder både i forbindelse med lovgivers forhandlinger og i forvaltningen i Unionens forskellige institutioner, organer, kontorer og agenturer. Centralt er det her, at det nu traktatfæstes, at samlingerne i såvel Europa-Parlamentet som Rådet er offentlige. I Rådet gælder dette, når det forhandler og stemmer om forslag til lovgivningsmæssige retsakter, men ikke hvis man behandler ikke-lovgivningsmæssige spørgsmål¹⁷.

På samme måde traktatfæstes det, at EU's institutioner, organer, kontorer og agenturer skal støtte sig på en åben, effektiv og uafhængig europæisk forvaltning. Parlamentet og Rådet vedtager de nærmere regler for, hvorledes dette skal ske. Endelig præciseres reglerne om aktindsigt i EU-institutionernes dokumenter. Det fastslås bl.a., at unionsborgerne har ret til aktindsigt i såvel dokumenter hidrørende fra EU-institutionerne som fra de øvrige EU-organer, kontorer og agenturer. Og det understreges, at dette gælder uanset, hvilket medium det pågældende dokument måtte befinde sig på.

Borgerinitiativet

Lissabontraktaten viderefører ligeledes det såkaldte borgerinitiativ, som var en af forfatningstraktatens nyskabelser. Borgerinitiativet indebærer, at EU's borgere kan opfordre Kommissionen til at fremsætte forslag inden for et givet område, hvis mindst 1 million (af EU's ca. 488 millioner) borgere støtter op om et initiativ. For at sikre, at der er tale om initiativer, som er bredt funderet i EU, kræves desuden, at

16 Se TEUF artikel 15 og TEUF artikel 298.

17 Rådet har dog allerede besluttet, at bl.a. forhandlingerne i Rådet om retsakter vedtaget efter den fælles beslutningsprocedure skal være tilgængelige for offentligheden i forbindelse med Kommissionens fremlæggelse af sine vigtigste lovgivningsforslag og den efterfølgende debat i Rådet. Det samme gælder resultatet af afstemninger om retsakter samt Rådets afsluttende forhandlinger forud for den pågældende afstemning og de dertil hørende stemmeforklaringer.

initiativet støttes af borgere fra et betydeligt antal medlemsstater. De nærmere regler for hvor mange medlemsstater der kræves samt fastsættelsen af et mindste antal borgere per medlemsstat, definitionen på en borger, osv., skal efterfølgende fastlægges i en retsakt vedtaget af Ministerrådet og Europa-Parlamentet.

Selv om Kommissionen ikke er juridisk forpligtet til at følge anbefalingen i et sådant initiativ, kan den politiske betydning af sådanne borgerinitiativer godt blive afgørende.

IV. BESLUTNINGSPROCEDURER OG RETLIGE INSTRUMENTER

Et hovedformål med Lissabontraktaten er at gøre EU mere beslutningsdygtig og demokratisk. Det sikres bl.a. ved, at Rådets adgang til at træffe beslutning med kvalificeret flertal indføres på en lang række nye politikområder samt ved, at den almindelige regel for vedtagelse af EU-lovgivning bliver fælles beslutningstagen mellem Europa-Parlamentet og Rådet.

Men også procedurerne for vedtagelsen af EU's årlige budget samt de flerårige finansielle perspektiver forenkles med Lissabontraktaten.

Endelig sker der en række ændringer af de procedurer, der gælder for revisionen af EU-traktaterne.

Lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige procedurer

Lissabontraktaten følger i det store hele forfatningstraktatens forslag om at strømline beslutningsprocedurerne i forbindelse med vedtagelsen af retsakter.

Det gøres bl.a. ved at reducere antallet af beslutningsprocedurer samt fastholde forfatningstraktatens idé om at sondre klarere mellem lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige beslutningsprocedurer og retsakter.

De lovgivningsmæssige procedurer opdeles i en almindelig lovgivningsprocedure og særlige lovgivningsprocedurer. Og så opgiver man betegnelserne EU-love og EU-rammelove fra forfatningstraktaten, og bevarer i stedet de kendte typer af retsakter, forordninger, direktiver og afgørelser.

På det lovgivningsmæssige område bliver den centrale procedure i forbindelse med vedtagelsen af retsakter den almindelige lovgivningsprocedure¹⁸, hvilket betyder, at Rådet og Parlamentet som den klare hovedregel ligestilles som lovgivere. Procedurens anvendelsesområde udvides betragteligt, idet den indføres på knap 50 politikområder, hvor parlamentet i dag ikke er Rådets medlovgiver. Lissabontraktaten

---

18 Den almindelige lovgivningsprocedure, der findes i TEUF artikel 294, er identisk med den fælles beslutningsprocedure, som vi kender fra TEF artikel 251 i de nuværende traktater.

indebærer samtidig en effektivisering af Rådets stemmeregler, hvor man på en lang række områder går fra enstemmighed til kvalificeret flertal¹⁹.

I Lissabontraktaten fastholdes dog som nævnt også særlige lovgivningsprocedurer på visse mere følsomme områder. Det vil her fortsat være Rådet, som indtager rollen som hovedlovgiver, mens Europa-Parlamentet enten blot skal høres eller afgive samstemmende udtalelse. Der er dog også enkelte tilfælde, hvor det er Europa-Parlamentet som træffer beslutning efter Rådets samstemmende udtalelse²⁰.

Endelig afskaffes den såkaldte samarbejdsprocedure (TEF 252), som blev indført sammen med den Europæiske Fællesakt og det indre marked i 1987.

Udover ovennævnte lovgivningsprocedurer fastsætter Lissabontraktaten også nye procedurer for vedtagelsen af ikke-lovgivningsmæssige retsakter, herunder for delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter samt ikke-bindende retsakter som henstillinger og udtalelser.

Både Rådet og Kommissionen kan vedtage forskellige typer af ikke-lovgivningsmæssige retsakter i forbindelse med gennemførelsen af lovgivningsmæssige retsakter vedtaget af Parlamentet og Rådet. Det kan ifølge Lissabontraktaten ske efter to forskellige procedurer underlagt hver deres kontrolsystem.

1) Kommissionen kan som i dag under det såkaldte komitologisystem bemyndiges til at gennemføre nogle bestemmelser i samråd med en komité sammensat af embedsmænd fra medlemsstaterne.

2) Lovgiverne i Rådet og Europa-Parlamentet bemyndiger Kommissionen til at vedtage såkaldte delegerede retsakter, der udbygger eller ændrer i de lovgivningsmæssige retsakter for så vidt angår "ikke-væsentlige elementer". Dette sker ikke, som under komitologisystemet, i samråd med en komité. I stedet kan Rådet og Europa-Parlamentet beslutte at tilbagekalde delegationen, hvis de finder det nødvendigt.

Budgetproceduren

Også på budgetområdet fornyer Lissabontraktaten beslutningsprocedurerne, som også på dette felt følger forfatningstraktatens tekst. Navnlig to nyskabelser skal her nævnes:

- forenkling af procedurerne for vedtagelsen af EU's årlige budget,
- traktatfæstelse af brugen af flerårige finansielle rammer.

Med hensyn til det årlige budget indføres med Lissabontraktaten én fælles procedure for vedtagelsen af hele EU's budget, hvor Rådet og Parlamentet ligestilles.

19 For en nærmere redegørelse henvises til EU-note – E3 2007-08 (2. samling).

20 Det gælder f.eks. i forbindelse med MEP-stutten, nedsættelsen af undersøgelsesudvalg eller reglerne for den europæiske ombudsmand.

Dermed afskaffes det eksisterende system med forskellige beslutningsprocedurer for henholdsvis obligatoriske og ikke-obligatoriske udgifter på EU-budgettet.

Her til kommer, at den nye budgetprocedure afkortes fra, som i dag, at kræve to behandlinger i Rådet og Parlamentet til kun én behandling.

Endelig traktatfæster man med Lissabontraktaten muligheden for at indkalde et forligsudvalg²¹ i tilfælde af uenighed mellem Parlamentet og Rådet under førstebehandlingen.

Hvis forligsudvalget når til enighed om et kompromis, skal det efterfølgende godkendes af både Parlamentet og Rådet, og siger begge EU-institutioner efterfølgende ja til budgettet, betragtes det som vedtaget.

Skulle den situation derimod opstå, at enten Parlamentet eller Rådet beslutter sig for at underkende deres forhandleres ja til budgettet i forligsudvalget, står Rådet svagest i det videre forløb.

Det gælder navnlig, hvis Parlamentet godkender aftalen, mens Rådet siger nej. For så har Parlamentet det sidste ord at skulle have sagt og kan vedtage budgettet med de ændringsforslag fra førstebehandlingen, som Rådet ikke kunne acceptere. Er det derimod Rådet, som siger ja, mens Parlamentet forkaster kompromisforslaget, falder budgettet og Kommissionen må fremlægge et nyt budgetforslag.

Hvis der ikke opnås enighed i forligsudvalget, er forslaget til budget forkastet, og Kommissionen må forelægge et nyt forslag.

En anden vigtig nyskabelse med Lissabontraktaten er traktatfæstelsen af brugen af flerårige finansielle rammer, som i dag fastsættes på baggrund af aftaler mellem EU-institutionerne. Siden 1987 har medlemsstaterne i EU aftalt flerårige udgiftslofter for budgettet for perioder på 5-7 år med henblik på at sikre bedre budgetdisciplin og fred mellem de to budgetmyndigheder. Med Lissabontraktaten skal de flerårige finansielle rammer fastlægges for en periode på mindst fem år med enstemmighed af Rådet efter godkendelse af Europa-Parlamentet.

Dog kan Det Europæiske Råd med enstemmighed beslutte at gøre det muligt for Rådet at vedtage fremtidige finansielle rammer med kvalificeret flertal i stedet for enstemmighed.

---

21 Forligsudvalg sammensættes af repræsentanter for Parlamentet og Rådet, ligesom Kommissionen deltager i forligsarbejdet.

Traktatrevisionsprocedurer

Traktatændringer vil også i fremtiden som udgangspunkt kræve indkaldelse af en regeringskonference, samt godkendelse og ratifikation i alle medlemsstaterne i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser²². Men med Lissabontraktaten introduceres en række nyskabelser, som skal sikre bedre parlament-sinddragelse samt gøre det enklere at foretage visse traktatrevisioner.

Som noget nyt vil regeringskonferencer f.eks. som udgangspunkt skulle forberedes af et Konvent sammensat af repræsentanter fra de nationale regeringer og parlamenter samt fra Europa-Parlamentet og Kommissionen, som det skete med forfatningsstraktaten²³. Konventet kan indkaldes af formanden for Det Europæiske Råd efter høring af Kommissionen og Europa-Parlamentet, hvis blot et simpelt flertal af medlemsstaterne (14 af 27 lande) støtter det. Konventet kan vedtage anbefalinger til regeringskonferencen, som dog står for den endelige udarbejdelse af ændringerne.

Som noget nyt får også Europa-Parlamentet en formel ret til at foreslå ændringer af traktaterne svarende til den som medlemsstaterne og Kommissionen har i dag.

Hertil kommer en række forenklede procedurer for ændringer af traktaterne, som indebærer, at man kan undlade at indkalde en regeringskonference eller et konvent.

Bl.a. indføres en procedure for ændring af EU's interne politikker, som indebærer, at Det Europæiske Råd efter høring af Europa-Parlamentet med enstemmighed kan beslutte at revidere bestemmelserne i Lissabontraktatens del III. Det må blot ikke medføre en udvidelse af EU's kompetencer. Der er dog fortsat krav om efterfølgende national godkendelse i overensstemmelse med landenes forfatningsmæssige bestemmelser.

Der etableres også en procedure, som kan bruges til at revidere visse af traktatens afstemningsregler og beslutningsprocedurer – ofte henvist til som en passerelle, hvilket på nudansk betyder gangbro. Denne passerelle tillader Det Europæiske Råd at gå fra et sæt afstemningsregler i Rådet til et andet - fra enstemmighed til kvalificeret flertal på et politikområde eller gøre Europa-Parlamentet til Rådets medlovgiver på områder (almindelige lovgivningsprocedure), hvor det kun har en høringsret. Det Europæiske Råd træffer afgørelse om dette med enstemmighed efter godkendelse af Europa-Parlamentet. Der kræves her ikke efterfølgende national ratifikation. I stedet får hver af EU-landenes nationale parlamenter vetoet over for sådanne beslutninger²⁴.

22 Se TEU artikel 48.

23 Det Europæiske Råd kan dog med et simpelt flertal og efter Europa-Parlamentets godkendelse beslutte ikke at indkalde et konvent, hvis ændringernes omfang ikke berettiger hertil. I så fald fastlægges regeringskonferencens mandat af Det Europæiske Råd.

24 De nationale parlamenter skal her gøre indsigelse inden for en frist på seks måneder.

Endelig indføres nogle mere sektorspecifikke passereller, som inden for nærmere definerede områder kan bruges til at gå fra enstemmighed til kvalificeret flertal i Rådet. Det gælder f.eks. inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og i forbindelse med fastlæggelsen af den flerårige finansielle ramme for EU, hvor sådanne ændringer kan foretages uden godkendelse fra de nationale parlamenter. En tilsvarende procedure findes inden for familieret med grænseoverskridende virkninger, som kan indføre kvalificeret flertal i Rådet og gøre Europa-Parlamentet til Rådets medlovgiver ved at indføre den almindelige lovgivningsprocedure. Her etableres dog en særlig procedure, som gør det muligt for hver enkelt nationalt parlament at blokere for en sådan beslutning.

TABEL 1: FORENKLEDE REVISIONSPROCEDURER I LISSABONTRAKTATEN:

Artikler i Lissabontraktaten	Emneområde	Formål med procedure
TEU art. 48, stk. 6	Procedure, som gør det muligt at ændre i del III af TEUF uden at udvide EU's kompetencer.	At ændre i del III af TEUF uden at udvide EU's kompetence.
TEU art. 48, stk. 7	Procedure, som gør det muligt at gå fra enstemmighed til kvalificeret flertal i Rådet samt for indførelsen af fælles beslutningstagning mellem Rådet og Europa-Parlamentet på områder, hvor Parlamentet ikke er medlovgiver.	Gå fra enstemmighed til kvalificeret flertal i Rådet eller indføre den almindelige lovgivningsprocedure på områder, hvor Parlamentet ikke er Rådets medlovgiver.
TEU art. 31, stk. 3	Fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (undtagen forsvar)	Gå fra enstemmighed til kvalificeret flertal ¹ .
TEUF art. 312, stk. 2	Flerårige finansielle ramme	Gå fra enstemmighed til kvalificeret flertal
TEUF art. 81, stk. 3	Visse aspekter vedrørende familieret med grænseoverskridende virkning.	Gå fra enstemmighed i Rådet og høring af Europa-Parlamentet til den almindelige lovgivningsprocedure.
TEUF art. 333, stk. 1 og 2	Forstærket samarbejde (undtagen forsvar)	Gå fra enstemmighed til kvalificeret flertal i Rådet eller indføre den almindelige lovgivningsprocedure på områder, hvor Parlamentet ikke er Rådets medlovgiver.

V. KOMPETENCEFORDELINGEN MELLEM EU OG MEDLEMSSTATERNE

Udgangspunktet i Lissabontraktaten er, som i de nuværende traktater, at Unionen kun kan handle inden for rammerne af de beføjelser og mål, som medlemsstaterne har tildelt den i traktaterne. EU's beføjelser er med andre ord fortsat underlagt princippet om de tildelte kompetencer i Lissabontraktatens TEU artikel 5. Det præciseres dog, at beføjelser, der ikke er tildelt Unionen, forbliver hos medlemsstaterne²⁵.

Muligheden for at fastlægge og overvåge en mere præcis afgrænsning af kompetencefordelingen mellem EU og medlemsstaterne var et af de fire centrale spørgsmål om EU's fremtid, som blev rejst af stats- og regeringscheferne i erklæringen om EU's fremtid til Nicetraktaten, da hele diskussionen om en ny EU-traktat startede i 2000.

Det viste sig imidlertid hurtigt umuligt for medlemsstaterne at blive enige om et præcist og bindende kompetencekatalog under forhandlingerne om forfatningstraktaten. De fleste lande ønskede at bevare et mere fleksibelt system. I stedet valgte man med den nye traktat en løsning, hvor arbejdsdelingen mellem EU og medlemsstaterne tydeliggøres (TEUF artikel 2-6) ved at inddele EU's forskellige typer af beføjelser i følgende tre overordnede kompetencekategorier:

1. enekompetencer,
2. delte kompetencer, som deles mellem EU og medlemsstaterne,
3. områder, hvor EU kan vedtage understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag.

Enekompetence har Unionen på de områder, hvor kun den kan lovgive og vedtage bindende retsakter, mens delt kompetence giver både EU og medlemsstaterne mulighed for at udøve sådanne beføjelser. På områder hvor kompetencen deles, kan medlemsstaterne dog kun udøve beføjelserne i det omfang EU ikke har udnyttet sin kompetence eller er ophørt med at udøve den.

På de områder, hvor EU kun kan vedtage understøttende og koordinerende tiltag, er det medlemsstaterne, som især har ansvaret. EU har således ikke beføjelser til at harmonisere medlemsstaternes lovgivning, men alene beføjelser til at vedtage tiltag, (f.eks. programmer som fremmer studerendes mobilitet) som understøtter, koordinerer eller supplerer medlemsstaternes indsats.

Hertil kommer et par områder, som falder uden for de tre nævnte kompetencekategorier, nemlig den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og samordningen af de økonomiske politikker og beskæftigelsen i medlemsstaterne.

---

25 TEU artikel 4, stk. 1.

Afslutningsvis skal det understreges, at der med Lissabontraktatens nye bestemmelser om kompetencekategorier ikke er tale om, at man etablerer nye EU-kompetencer eller kompetencekategorier, men blot, at man kodificerer gældende retspraksis fra EF-domstolen. Formålet med opdelingen er først og fremmest at skabe overblik. Den mere præcise afgrænsning af EU's kompetence på de enkelte politikområder fastsættes fortsat i de konkrete retsgrundlag i traktaterne.

TABEL 2: EU'S KOMPETENCEOMRÅDER

Områder med enekompetence	Områder med delt kompetence	Områder, hvor EU kan vedtage understøttende og koordinerende tiltag	Andre områder, hvor både EU og medlemsstaterne er kompetente, men ikke hører under de tre kompetencekategorier.
Toldunionen	Det indre marked	Beskyttelse af menneskers sundhed	Samordning af de økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikken
Fastlæggelse af de konkurrenceregler, der er nødvendige for det indre markeds funktion	Social og arbejdsmarkedspolitikken	Industri	Fælles udenrigs og sikkerhedspolitik
Den monetære politik	Økonomisk, social og territorial samhørighed	Kultur	Forskning, teknologisk udvikling og rumpolitik
Bevarelse af havets biologiske ressourcer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik	Landbrug og fiskeri (undtagen havets biologiske ressourcer)	Turisme	Udviklingssamarbejde og humanitær bistand
Den fælles handelspolitik	Miljø	Uddannelse, ungdom, sport og erhvervsuddannelse	
Indgåelse af internationale aftaler, når indgåelsen har hjemmel i en lovgivningsmæssig retsakt, mv.	Forbrugerbeskyttelse	Civil beskyttelse	
	Transport	Administrativt samarbejde	
	Transeuropæiske net		
	Energi		
	Frihed sikkerhed og retfærdighed		

Fælles sikkerhedsudfordringer på folkesundhedsområdet

VI. MÅL OG VÆRDIER

Med Lissabontraktaten tydeliggøres EU-samarbejdets mål og værdigrundlag. Det sker gennem en opregning og udbygning af EU's grundlæggende værdier og mål i traktatens begyndelse, hvor man i to separate artikler fastsætter disse (TEU artikel 2 og 3).

Ifølge Lissabontraktaten bygger EU på værdierne om respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekten for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, som tilhører mindretal.

Værdierne frihed, demokrati, respekt for menneskerettighederne og retsstatsprincippet genfindes i det eksisterende traktatgrundlag²⁶, mens bl.a. respekten for den menneskelige værdighed, lighed og mindretalsrettigheder, samt henvisningen til medlemsstaternes fælles værdigrundlag i et samfund præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd, er tilføjelser.

Disse fælles værdier er ikke bare deklamatoriske, men spiller en central rolle i forbindelse med optagelsen af nye medlemslande, som skal overholde disse for at komme med i EU, ligesom medlemsstater, som groft og vedvarende krænker disse værdier, risikerer at få suspenderet visse af deres rettigheder.

Unionens mål, som beskrives i TEU artikel 3, er i vidt omfang en sammenskrivning af de gældende målsætningsbestemmelser i TEU og TEF, som dog er forenklet og justeret på en række punkter. Bl.a. har man efter ønske fra Frankrig fjernet henvisningen til, at konkurrencen på Unionens indre marked ikke må fordrejes²⁷.

Målene sammenfattes i TEU artikel 3 til at være:

- fremme af freden, Unionens værdier og befolkningernes velfærd,
- et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed uden indre grænser
- et indre marked samt bæredygtig udvikling i Europa baseret på en afbalanceret økonomisk vækst og prisstabilitet, en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne, hvor der tilstræbes fuld beskæftigelse og sociale fremskridt, og et højt niveau for beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten,
- fremme af videnskabelige og teknologiske fremskridt,

²⁶ TEU artikel 6, stk. 1.

²⁷ Dog fastslås det i Lissabontraktatens protokol nr. 6, at de høje kontraherende parter finder, at det indre marked jf. TEU artikel 3 omfatter et system, der sikrer, at konkurrencen ikke forvrides.

- bekæmpelse af social udstødelse og forskelsbehandling og fremme af social retfærdighed og beskyttelse, ligestilling mellem kvinder og mænd, solidaritet mellem generationerne og beskyttelse af børns rettigheder,
- fremme af økonomisk, social og territorial samhørighed og solidaritet mellem medlemsstaterne,
- respekt for medlemsstaternes rige kulturelle og sproglige mangfoldighed og sikring af den europæiske kulturarvs beskyttelse og sikring,
- forsvar og fremme af Unionens værdier og interesser i forbindelse med den øvrige verden,
- bidrag til fred, sikkerhed, bæredygtig udvikling af jorden, mellemfolkelig solidaritet og gensidig respekt, fri og fair handel, udryddelse af fattigdom og beskyttelse af menneskerettighederne, især børns rettigheder, samt nøje overholdelse og udvikling af folkeretten, navnlig overholdelse af principperne i FN-pagten.

VII. GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER

Borgernes grundlæggende rettigheder og menneskerettighederne får en central placering med Lissabontraktaten.

Det sker først og fremmest ved, at EU's Charter om grundlæggende rettigheder²⁸ gøres juridisk bindende, og ved at EU får mulighed for at tiltræde den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Charteret om grundlæggende rettigheder

Charteret om grundlæggende rettigheder gøres retligt bindende ved, at der laves en henvisning i Lissabontraktatens TEU artikel 6, stk. 1, hvor det bekræftes, at "Unionen anerkender de rettigheder, friheder og principper, der er fastslået i charteret om grundlæggende rettigheder, der har samme juridiske værdi som traktaterne"²⁹. Charteret skrives således ikke ind i selve traktatteksten - som det skete i forfatningstraktaten.

EU's institutioner forpligtes dermed til at overholde charteret for grundlæggende rettigheder ligesom medlemsstaternes myndigheder gør det i forbindelse med gennemførelsen af EU-retten.

Charteret er bygget på eksisterende menneskerettighedsforpligtelser og principper hidrørende fra regelsæt fra Europarådet, FN, EU-retten og medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner. Charteret etablerer således ikke nye eller udvidede

28 EU's Charter om grundlæggende rettigheder blev udarbejdet af et Konvent i 1999-2000 og blev højtideligt erklæret af Det Europæiske Råd den 7. december 2000 sammen med Europa-Parlamentet og Kommissionen. Charteret undergik dog i forbindelse med forhandlingerne om forfatningstraktaten nogle mindre ændringer. Bl.a. udbyggede man charterets tværgående afsnit om charterets rækkevidde og fortolkning, samt gjorde de af Konventet udarbejdede "fortolkende bemærkninger" til obligatoriske fortolkningsbidrag for domstolene.

29 Charterets tekst offentliggøres i Den Europæiske Unions Tidende i den version, som stammer fra forfatningstraktaten fra 2004.

rettigheder, men synliggør rettigheder, som EF-domstolen allerede i dag kan påse overholdelsen af.

Dette forhold understreges bl.a. i TEU artikel 6, stk.1, hvor det fastslås, at charterets bestemmelser ikke på nogen måde udvider Unionens beføjelser. Samme budskab gentages i selve charteret, hvor det præciseres, at charteret "ikke udvider anvendelsesområdet for EU-retten ud over Unionens kompetencer og ikke skaber nye kompetence eller nye opgaver for Unionen eller ændrer de kompetencer og opgaver, der er fastlagt i traktaterne".

Storbritannien og Polen har fået tilkæmpet sig en særlig protokol om charterets, som navnlig præcisere dets betydning i forhold til de to landes egne domstole. Det hedder således i protokol nr. 7 til Lissabontraktaten, at charteret ikke giver øget kompetence til EU's Domstol eller til nogen domstol i Polen eller Det Forenede Kongerige til at træffe kendelse om, at love, forordninger og administrative bestemmelser i de to lande er i strid med de rettigheder, friheder og principper, som charteret bekræfter, samt at navnlig charterets afsnit IV om arbejdstagerrettigheder ikke skaber rettigheder, som kan håndhæves juridisk i Polen eller Det Forenede Kongerige med mindre man i de to lande selv har taget højde for disse i national ret³⁰.

Tiltrædelse af EMRK

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kan i dag ikke behandle klager over EU, hvis Unionen skulle krænke Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), idet EU ikke har tiltrådt denne. Det skyldes bl.a., at EU ikke hidtil har haft den fornødne hjemmel i traktaterne til at tiltræde EMRK.

Det lægger Lissabontraktaten op til skal være slut. I hvert fald tilvejebringes med Lissabontraktaten et nyt retsgrundlag som sikrer, at EU vil kunne tiltræde EMRK, ligesom det også gøres til et klart mål for EU at tiltræde konventionen.

EU's tiltrædelse vil dog kræve en enstemmig beslutning i Rådet samt efterfølgende national ratifikation i overensstemmelse med medlemsstaternes forfatningsmæssige bestemmelser³¹.

Der vil desuden være behov for en tilpasning af EMRK, idet det i dag kun er stater, som kan tiltræde EMRK.

30 Polen har desuden tilkendegivet i en ensidig polsk erklæring til regeringskonferencen, at charteret på ingen måde har indflydelse på "medlemsstaternes ret til at lovgive inden for området offentlig sædelighed, familieret, samt for så vidt angår beskyttelsen af den menneskelige værdighed og respekten for menneskets fysiske og moralske integritet".

31 Se TEUF art. 218, stk. 8.

VIII. LISSABONTRAKTATEN OG ÆNDRINGER I POLITIKOMRÅDERNE

EU får med Lissabontraktaten kun nye beføjelser på meget få områder. På langt størstedelen af de eksisterende politikområder sker der ingen substantielle ændringer, bortset fra, at det bliver lettere for EU at anvende sine beføjelser til at vedtage fælles regler, hvor EU går fra enstemmighed i Rådet til kvalificeret flertal.

Der oprettes dog en række nye specifikke retsgrundlag i Lissabontraktaten som f.eks. bestemmelserne om beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder samt de nye retsgrundlag for en europæisk rumpolitik, energipolitik, turisme, sport, civilbeskyttelse og humanitær bistand. Men EU er allerede i dag i stand til at vedtage forskellige typer af regler på disse områder ved hjælp af bl.a. TEF artikel 308 eller TEF artikel 95³².

Men disse retsgrundlag er med til at gøre det klart, hvad EU's målsætninger og beslutningsprocedurer for disse samarbejdsområder er.

På energiområdet oprettes eksempelvis et retsgrundlag som fastslår, at Unionens politik på energiområdet i en ånd af solidaritet har til formål at sikre:

1) energimarkedets funktion, 2) energiforsyningssikkerheden i EU samt 3) fremme af energieffektivitet og energibesparelser samt udviklingen af nye og vedvarende energikilder³³.

Der sker dog også en præcisering eller udbygning af nogle af bestemmelserne i det eksisterende traktatgrundlag.

Det sker f.eks. på miljøområdet, hvor det præciseres, at EU's målsætninger om at fremme internationalt samarbejde om miljøproblemer navnlig omfatter bekæmpelse af klimaforandringer³⁴.

Inden for samarbejdet om koordinering af social sikring for vandrende arbejdstagere indføres en nødbremse, som gør det muligt for en medlemsstat at blokere for et forslag, hvis medlemsstaten erklærer, at det vil berøre vigtige aspekter af dens sociale sikringsystem³⁵.

---

32 Se Justitsministeriets redegørelse om forfatningstraktaten af 22. november 2004.

33 TEUF art. 194.

34 Se TEUF art. 174, stk. 1.

35 Det foregår i praksis ved at forslaget henvises til det til Det Europæiske Råd, som så skal se nærmere på det. Hvis Det Europæiske Råd undlader at handle inden for fire måneder efter det har fået forelagt forslaget, betragtes det som bortfaldet.

IX. EU'S FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK

Et væsentligt formål med Lissabontraktaten er at gøre EU i stand til at påtage sig et større globalt ansvar. Lissabontraktaten følger i den forbindelse forfatningstraktaten på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område.

Med Lissabontraktaten fastholdes den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik som et grundlæggende mellemstatsligt samarbejde, der ligger i hænderne på de to EU-institutioner, hvor regeringerne er direkte repræsenteret: Det Europæiske Råd og Ministerrådet.

Samarbejdets mellemstatslige karakter understreges bl.a. ved, at det i Lissabontraktaten udtrykkeligt udelukkes, at de to institutioner kan vedtage lovgivningsmæssige retsakter inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, samt ved, at EU-domstolen ikke har nogen rolle med undtagelse af begrænsede beføjelser til at vurdere overholdelsen af "ikke-berøringsklausulen" i TEU art. 40 samt lovligheden af visse afgørelser³⁶.

Vedtagelsen af afgørelser inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik vil ligeledes som hovedregel fortsat foregå med enstemmighed i Rådet eller i Det Europæiske Råd. Kvalificeret flertal vil, som i dag, kun kunne anvendes, hvis Rådet vedtager EU-aktioner eller EU-holdninger på basis af afgørelser om Unionens strategiske interesser og mål fra Det Europæiske Råd samt i forbindelse med gennemførelsen af EU-aktioner eller EU-holdninger³⁷. Som noget nyt vil kvalificeret flertal også kunne anvendes i tilfælde, hvor der foreligger et forslag fra Den Højststående Repræsentant efter en specifik anmodning fra Det Europæiske Råd.

Den eksisterende nødbremse bevares dog, således at Rådet som i dag kan henvise en sag, hvor der skal træffes beslutning med kvalificeret flertal til Det Europæiske Råd, hvis en medlemsstat erklærer, at det af vitale årsager agter at stemme imod vedtagelsen af afgørelsen³⁸. Som noget nyt får EU's Højststående Repræsentant til opgave sammen med medlemsstaten at forsøge at finde en acceptabel løsning på problemet før sagen sendes til Det Europæiske Råd³⁹.

Navnlig to nydannelser i Lissabontraktaten på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område skal nævnes her:

---

36 Se TEUF art. 275.

37 Endelig gør Lissabontraktaten det muligt for Det Europæiske Råd med enstemmighed – men uden national ratifikation – at beslutte at udvide anvendelsesområdet for kvalificeret flertal inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Dette gælder dog ikke for afgørelser, som har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet

38 I den gældende TEU art. 23 tales der om, at "et medlem af Rådet erklærer, at det af "vigtige"....årsager.... Vigtige erstattes i Lissabontraktatens TEU art. 31 med "vitale".

39 Det Europæiske Råd træffer som i dag beslutning med enstemmighed.

- Styrkelsen af den højtstående Repræsentant for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik,
- Øget mulighed for samarbejde om forsvarspolitik

Den Højtstående Repræsentant

En central målsætning med Lissabontraktaten er at få en bedre koordination af EU's eksterne politikker, og dermed EU's evne til at tale med én stemme.

Dette forsøges bl.a. opnået ved en styrkelse af EU's "Højtstående Repræsentant for udenrigs- og sikkerhedspolitiske anliggender", som fremover under sig vil samle de eksisterende opgaver for:

- den højtstående repræsentant,
- det halvårslige roterende formandskab for Rådet for udenrigspolitiske anliggender,
- EU-kommissæren for eksterne forbindelser.

Den nye Højtstående Repræsentant bliver både fast formand for Rådet for udenrigspolitiske anliggender og fuldgyldigt medlem af Kommissionen med ansvar for udenrigspolitiske spørgsmål.

Den Højtstående Repræsentant udpeges af Stats- og regeringscheferne i Det Europæiske Råd efter aftale med EU-Kommissionens formand. Endelig vil den nye Højtstående Repræsentant også som led i godkendelsen af den samlede Kommission skulle accepteres af Europa-Parlamentet.

Den Højtstående Repræsentant bistås af en "Tjeneste for EU's optræden udadtil", som sammensættes af embedsmænd fra de relevante enheder i Generalsekretariatene for Ministerrådet og Europa-Kommissionen samt fra medlemsstaternes diplomatiske tjenester.

Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik

Lissabontraktaten bevarer grundtrækkene fra EU's eksisterende fælles "sikkerheds- og forsvarspolitik". Målet er stadig en gradvis udvikling af en fælles EU forsvarspolitik, som med tiden kan føre til et fælles EU forsvar. Dette forudsætter dog stadig en enstemmig beslutning i Det Europæiske Råd.

Hovedsigtet med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik er, at EU skal kunne varetage krisestyringsopgaver – de såkaldte Petersbergopgaver – med anvendelsen af såvel civile som militære midler, som stilles til rådighed af medlemsstaterne. Lissabontraktaten ajourfører, hvilke typer af opgaver der kan være tale om. Det drejer sig om⁴⁰:

---

40 Det fastslås desuden, at disse opgaver kan bidrage til bekæmpelse af terrorisme.

- Fælles aktioner på nedrustningsområdet,
- Humanitære opgaver og redningsopgaver,
- Rådgivnings- og bistandsopgaver på det militære område,
- Konfliktforebyggende og fredsbevarede opgaver,
- Kampstyrkers opgaver i forbindelse med krisestyring, herunder fredsskabelse og postkonflikt-stabiliseringsoperationer.

Som noget nyt kan det overlades til en gruppe af medlemsstater at varetage disse opgaver, som så stiller den nødvendige militære eller civile kapacitet til rådighed. Dette har dog bl.a. allerede fundet sted i forbindelse med EU-operationen i Congo i 2003, hvor det kun var en mindre gruppe af lande, som deltog.

EU har ikke altid tilstrækkelig kapacitet til at påtage sig sådanne opgaver. Et vigtigt mål med Lissabontraktaten er derfor også at bidrage til en gradvis opbygning af den nødvendige kapacitet. Lissabontraktaten forpligter bl.a. derfor medlemsstaterne til gradvist at forbedre deres militære kapacitet. Som noget nyt indføres en mulighed for, at medlemsstater kan gå sammen i et ”permanent struktureret samarbejde” om udviklingen af militær kapacitet – f.eks. deltagelse i samarbejdsprogrammer for udvikling af forsvarsmateriel.

Til at bistå med udviklingen af den militære kapacitet oprettes et europæisk agentur for forsvarsmateriel, forskning og militær kapacitet⁴¹.

Ansvaret for den mere konkrete fastlæggelse af et lands militære kapacitet forbliver dog et nationalt anliggende.

X. SAMARBEJDET OM RETLIGE OG INDRE ANLIGGENDER

Med Lissabontraktaten ophæves den nuværende opdeling af EU's samarbejde om retlig og indre anliggender i et overstatsligt samarbejde om grænsekontrol, asyl og indvandring og et mellemstatslig om politi og strafferet.

Hele samarbejdet samles i stedet inden for én overstatslig ramme, hvilket indebærer, at næsten hele spektret af emner inden for samarbejdet om retlige og indre anliggender vil skulle vedtages med kvalificeret flertal i Rådet efter fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet (almindelig lovgivningsprocedure). Regler vedrørende asyl, indvandring og kontrollen med de ydre grænser overgår helt til at skulle vedtages efter ovenstående procedurer, mens man på enkelte særligt følsomme områder inden for det strafferetlige område og politisamarbejdet bevarer enstemmighed. Det gælder f.eks. i forbindelse med oprettelsen af en Europæisk Anklagemyndighed. For at gøre skiftet på det strafferetlige område fra enstemmighed til kvalificeret flertal mere spiseligt, indføres en særlig nødbremse, som gør det muligt for medlemsstater at blokere for et forslag, hvis de mener, det vil berøre

41. Ministerrådet vedtog dog allerede den 12. juli 2004 en fælles aktion om oprettelsen af Det Europæiske Forsvarsagentur.

grundlæggende aspekter af deres strafferetlige system. Samtidig gives dog lande, som ønsker at gå videre, en særlig adgang til at indføre et forstærket samarbejde på det pågældende område.

Nødbremse på det strafferetlige område

NØDBREMSEN INDEN FOR SAMARBEJDET OM STRAFFERET BLEV BLANDT FORHANDLERNE KALDT "BREMSE-ACCELERATOREN", FORDI DEN BÅDE TILGODESER DE LANDE, SOM ER MERE TVIVLENDE OG DE LANDE, SOM ØNSKER AT GÅ VIDERE. BREMSE-ACCELERATOREN GØR DET MULIGT FOR EN MEDLEMSSTAT, SOM VURDERER, AT ET FORSLAG INDEN FOR SAMARBEJDET OM STRAFFERET ELLER POLITI VIL BERØRE GRUNDLÆGGENDE ASPEKTER AF DETS STRAFFERETLIGE SYSTEM, AT ANMODE OM, AT FORSLAGET FORELÆGGES DET EUROPÆISKE RÅD. BEHANDLINGEN AF FORSLAGET I RÅDET OG PARLAMENTET SÆTTES DERMED I STÅ I FIRE MÅNEDER INDEN FOR HVILKE DET EUROPÆISKE RÅD KAN BESLUTTE ENTEN AT ANMODE OM AT DER FREMSÆTTES ET NYT FORSLAG ELLER SENDE FORSLAGET TILBAGE TIL BEHANDLING I RÅDET.

TIL GENGÆLD GIVES EN GRUPPE AF MEDLEMSSTATER EN SÆRLIG ADGANG TIL AT INDFØRE ET FORSTÆRKT SAMARBEJDE, HVIS DET EUROPÆISKE RÅD IKKE HAR HANDET INDEN FOR DENNE PERIODE ELLER, HVIS FORSLAGET IKKE ER VEDTAGET INDEN FOR 12 MÅNEDER EFTER FORELÆGGELSEN AF ET NYT FORSLAG.

Retten til at fremsætte forslag på området for indre retlige anliggender ligger som udgangspunkt hos Kommissionen, men på det strafferetlige område og inden for politisamarbejdet bevares en delt initiativret mellem Kommissionen og medlemsstaterne⁴².

Endelig lægges hele samarbejdet om indre og retlige anliggender under EU-domstolens kontrol⁴³. Dette sker dog først for det strafferetlige samarbejde og politisamarbejde efter en overgangsperiode på en fem år efter Lissabontraktatens ikrafttræden⁴⁴.

Nogle enkelte kommentarer skal knyttes til samarbejdet om strafferet og politi, som fortsat bevarer visse særtræk.

Samarbejde om strafferet og politi

Med Lissabontraktaten afskaffes som sagt den mellemstatslige arbejdsform inden for samarbejdet om strafferet og politi. Det bliver dermed muligt for EU at vedtage minimumsregler i form af direktiver som fastsætter, hvad der skal anses for strafbare handlinger samt for straffene herfor. Dette gælder dog som udgangspunkt kun

42 Ifølge TEUF art. 76 kan såvel Kommissionen som en gruppe på en fjerdedel af EU's medlemsstater fremsætte forslag til retsakter inden for samarbejdet om strafferet og politi.

43 Domstolen får dog ikke kompetence til at prøve gyldigheden eller proportionaliteten af operationer, som udføres af en medlemsstats politi eller andre retshåndhævende myndigheder, eller udøvelsen af medlemsstaternes beføjelser med hensyn til opretholdelsen af lov og orden og beskyttelse af den indre sikkerhed.

44 Dog vil der være fuld domstolskontrol for så vidt angår ændringsforanstaltninger vedtaget inden for samarbejdet om politi og straffesager i den femårige overgangsperiode fra disses ikrafttræden. Men kontrollen vil kun have virkning for de medlemsstater, som foranstaltningen finder anvendelse på (Protokol om overgangsbestemmelser, artikel 10).

på følgende typer af kriminalitet af særlig grov karakter, som har en grænseoverskridende dimension: terrorisme, menneskehandel og seksuel udnyttelse af kvinder og børn, ulovlig narkotikahandel, ulovlig våbenhandel, hvidvaskning af penge, forfalskning af betalingsmidler, edb-kriminalitet og organiseret kriminalitet. Denne liste kan udvides af Ministerrådet til også at omfatte andre typer af kriminalitet⁴⁵.

Hertil kommer, at EU også inden for andre politikområder, hvor EU kan vedtage harmoniseret lovgivning, kan fastsætte minimumsregler for, hvad der udgør strafbare handlinger samt for straffene herfor, hvis en tilnærmelse af medlemsstaternes strafferetlige bestemmelser er nødvendig af hensyn til en effektiv gennemførelse af EU's politik.

Lissabontraktaten gør det desuden muligt for EU at oprette en europæisk anklagemyndighed, hvilket kan vedtages af Rådet med enstemmighed efter godkendelse i Europa-Parlamentet. Anklagemyndighedens virkefelt vil som udgangspunkt være koncentreret om lovovertrædelser, der skader EU's finansielle interesser. Men Det Europæiske Råd kan udvide anklagemyndighedens beføjelser til også at vedrøre grov kriminalitet med en grænseoverskridende dimension.

Der sker også en vis udvidelse af Eurojust's opgaver til at iværksætte efterforskning af straffesager.

Endelig tildeler Lissabontraktaten de nationale parlamenter en særlig funktion i relation til overvågningen af samarbejdet om strafferet og politi. Det gælder både i forhold til kontrollen med EU-institutionernes overholdelse af nærhedsprincippet inden for dette område, samt sammen med Europa-Parlamentet i overvågningen af Europol og Eurojust.

Storbritanniens og Irlands forbehold

Storbritannien og Irland har med udkastet til Lissabontraktaten fået udvidet deres eksisterende forbehold over for deltagelsen i EU's samarbejde om asyl og indvandring til også at gælde for det nye overstatslige samarbejde om politi og straffesager. De to lande har her forhandlet sig frem til en "tilvalgsordning" (opt-in) svarende til den, som de har i dag for asyl og indvandring.

Det betyder, at de som udgangspunkt også står uden for samarbejdet om politi og straffesager, men fra sag til sag kan beslutte at deltage alligevel. De skal blot inden for tre måneder efter et forslags fremsættelse skriftligt meddele, at de ønsker at deltage i vedtagelsen eller anvendelsen af den pågældende foranstaltning.

Dog får de øvrige medlemsstater, som noget nyt, mulighed for ved en rådsafgørelse at tilskynde Storbritannien og Irland til at deltage alligevel, hvis der er tale om en foranstaltning, som bygger oven på en eksisterende retsakt, som de to lande alle-

---

45 Ministerrådet kan med enstemmighed beslutte at udvide listen til at omfatte andre typer af kriminalitet.

rede har tilsluttet sig. Denne option kan dog kun tages i brug, hvis Rådet vurderer, at Storbritanniens og Irlands manglende deltagelse reelt gør foranstaltningen uanvendelig for andre medlemsstater eller for Unionen. Hvis til gengæld Storbritannien eller Irland ikke inden for en ny frist på to måneder har afgivet meddelelse om, at landet ønsker at acceptere foranstaltningen, vil også den eksisterende retsakt ophøre med at have virkning for det pågældende land⁴⁶.

Endelig skal det nævnes, at Storbritannien og Irland heller ikke som udgangspunkt vil være bundet af regler vedtaget med hjemmel i TEUF artikel 16, hvis de vedrører medlemsstaternes behandling af personoplysninger under udøvelsen af aktiviteter inden for strafferetligt samarbejde eller politisamarbejde⁴⁷.

XI. DANMARKS FORBEHOLD

Med Lissabontraktaten bevares Danmarks fire forbehold over for EU-samarbejdet om unionsborgerskab, euro, forsvar og deltagelse i overstatsligt samarbejde om retlige og indre anliggender.

Indholdet af den nuværende forbeholdsprotokol (nr. 5) om "Danmarks stilling", som blev vedtaget med Amsterdam-traktaten i 1997 overføres til Lissabontraktaten i den tilpassede version, som man opnåede enighed om under forhandlingerne om forfatningstraktaten.

Danmarks retlige forbehold

Selvom Lissabontraktaten viderefører Danmarks gældende forbehold, sker der dog i praksis en udvidelse af forbeholdet over for deltagelsen i overstatslig regulering af retlige og indre anliggender til også at gælde for samarbejde om straffesager og politi, som i dag foregår på et mellemstatsligt grundlag, som Danmark deltager fuldt ud i.

Nyt er det også, at Lissabontraktaten giver Danmark mulighed for i overensstemmelse med sine forfatningsmæssige bestemmelser at beslutte at erstatte det eksisterende retlige forbehold (opt-out) med en tilvalgsordning (opt-in) svarende til den, som Irland og Storbritannien har.

Hvis dette skulle ske, gælder det at Danmark fortsat som udgangspunkt står uden for overstatslig regulering af samarbejdet om retlige og indre anliggender, men fra sag til sag kan beslutte at deltage alligevel. Danmark skal blot inden for tre måneder

46 Ifølge protokollen til Lissabontraktaten om Storbritanniens og Irlands stilling har de to lande dog en sidste mulighed for at være med, hvis de efter Rådets vedtagelse af foranstaltningen giver meddelelse om, at man accepterer ændringsforanstaltningens ikrafttræden. Dette vil så have virkning enten fra datoen for ændringsforanstaltningens ikrafttræden eller fra udløbet af perioden på to måneder, alt efter hvilken dato, der er senest.

47 Dog vil de være bundet af regler om behandling af personoplysninger, hvis det vedrører felter af det strafretlige samarbejde og politisamarbejdet, hvor de har givet meddelelse om at de deltager og dermed er bundet af de pågældende EU-regler.

efter et forslags fremsættelse skriftligt meddele, at man ønsker at deltage i enten vedtagelsen eller anvendelsen af den pågældende foranstaltning.

Ligesom for Storbritannien og Irland indebærer tilvalgsordningen for Danmark, at en eksisterende retsakt, som Danmark allerede har tilsluttet sig, vil kunne ophøre med at have virkning for Danmark, hvis vi ikke ønsker at tilslutte os en viderebygning af denne, og de øvrige lande samtidig vurdere, at manglende deltagelse fra dansk side reelt gør foranstaltningen uanvendelig for andre medlemsstater eller for Unionen.

Hvis Danmark beslutter at gå over til en sådan "opt-in ordning", vil alle Schengen-regler samt foranstaltninger til udbygning af disse, som indtil da alene har været bindende for Danmark som folkeretlige forpligtelser, blive EU-retligt bindende seks måneder efter Danmark har meddelt dette.

DEN EUROPÆISKE UNIONS CHARTER OM GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER

Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen proklamerer højtideligt følgende tekst som Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder:

DEN EUROPÆISKE UNIONS CHARTER OM GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER

Præambel

De europæiske folk har med skabelsen af en stadig tættere sammenslutning besluttet at dele en fredelig fremtid, der bygger på fælles værdier.

Unionen, der er sig sin åndelige og etiske arv bevidst, bygger på de udelelige og universelle værdier: menneskets værdighed, frihed, lighed og solidaritet; den bygger på demokrati- og retsstatsprincippet. Den sætter mennesket i centrum for sit virke med indførelsen af unionsborgerskabet og skabelsen af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

Unionen bidrager til bevarelsen og udviklingen af disse fælles værdier under hensyn til de europæiske folks forskelligartede kulturer og traditioner samt til medlemsstaternes nationale identitet og organisering af deres offentlige myndigheder på nationalt, regionalt og lokalt plan; den søger at fremme en afbalanceret og bæredygtig udvikling og sikrer fri bevægelighed for personer, tjenesteydelser, varer og kapital samt etableringsfrihed.

Med henblik herpå er det nødvendigt at styrke beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder på baggrund af samfundsudviklingen, de sociale fremskridt og den videnskabelige og teknologiske udvikling ved at gøre disse rettigheder mere synlige i et charter.

Dette charter bekræfter under hensyn til Unionens kompetencer og opgaver samt nærhedsprincippet de rettigheder, der bl.a. følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner og internationale forpligtelser, den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, de socialpagter, som Unionen og Europarådet har vedtaget, samt Den Europæiske Unions Domstols og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis. Chartret vil i den forbindelse blive fortolket af Unionens og medlemsstaternes domstole under behørig hensyntagen til de forklaringer, der blev udarbejdet under præsidiet for den forsamling, der udarbejdede chartret, og ajourført under Det Europæiske Konvents præsidiiums ansvar.

Disse rettigheder medfører ansvar og pligter såvel over for andre mennesker som over for det menneskelige fællesskab og de kommende generationer.

Unionen anerkender således nedennævnte rettigheder, friheder og principper.

AFSNIT I

VÆRDIGHED

Artikel 1

Den menneskelige værdighed

Den menneskelige værdighed er ukrænkelig. Den skal respekteres og beskyttes.

Artikel 2

Ret til livet

1. Ethvert menneske har ret til livet.
2. Ingen må idømmes dødsstraf eller henrettes.

Artikel 3

Ret til respekt for menneskets integritet

1. Enhver har ret til respekt for sin fysiske og mentale integritet.
2. I forbindelse med lægevidenskab og biologi skal især følgende respekteres:
  - a) frit og informeret samtykke fra den berørte person i overensstemmelse med lovens bestemmelser
  - b) forbud mod racehygiejnisk praksis, navnlig praksis, der har til formål at udvælge mennesker
  - c) forbud mod kommercialisering af menneskekroppen og dele heraf som sådan
  - d) forbud mod reproduktiv kloning af mennesker.

Artikel 4

Forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf

Ingen må underkastes tortur, ej heller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Artikel 5

Forbud mod slaveri og tvangsarbejde

1. Ingen må holdes i slaveri eller trældom.
2. Ingen må pålægges at udføre tvangs- eller pligtarbejde.
3. Menneskehandel er forbudt.

AFSNIT II

FRIHEDER

Artikel 6

Ret til frihed og sikkerhed

Enhver har ret til frihed og personlig sikkerhed.

Artikel 7

Respekt for privatliv og familieliv

Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin kommunikation.

Artikel 8

Beskyttelse af personoplysninger

1. Enhver har ret til beskyttelse af personoplysninger, der vedrører den pågældende.
2. Disse oplysninger skal behandles rimeligt, til udtrykkeligt angivne formål og på grundlag af de berørte personers samtykke eller på et andet berettiget ved lov fastsat grundlag. Enhver har ret til adgang til indsamlede oplysninger, der vedrører den pågældende, og til berigtigelse heraf.
3. Overholdelsen af disse regler er underlagt en uafhængig myndigheds kontrol.

Artikel 9

Ret til at indgå ægteskab og ret til at stifte familie

Retten til at indgå ægteskab og retten til at stifte familie sikres i overensstemmelse med de nationale love om udøvelsen af denne ret.

Artikel 10

Ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed

1. Enhver har ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed. Denne ret omfatter frihed til at skifte religion eller tro samt frihed til enten alene eller sammen med andre, offentligt eller privat at udøve sin religion eller tro gennem gudstjeneste, undervisning, andagt og overholdelse af religiøse skikke.

2. Retten til militærnægtelse af samvittighedsgrunde anerkendes i overensstemmelse med de nationale love om udøvelsen af denne ret.

Artikel 11

Ytrings- og informationsfrihed

1. Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser.

2. Mediefrihed og mediernes pluralisme respekteres.

Artikel 12

Forsamlings- og foreningsfrihed

1. Enhver har ret til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed på alle niveauer, navnlig i forbindelse med politiske og faglige sammenslutninger og medborgersammenslutninger, hvilket indebærer, at enhver har ret til sammen med andre at oprette fagforeninger og at slutte sig hertil for at beskytte sine interesser.

2. Politiske partier på unionsplan bidrager til at udtrykke unionsborgernes politiske vilje.

Artikel 13

Frihed for kunst og videnskab

Der er frihed for kunst og videnskabelig forskning. Den akademiske frihed respekteres.

Artikel 14

Ret til uddannelse

1. Enhver har ret til uddannelse samt til adgang til erhvervsuddannelse og efter- og videreuddannelse.
2. Denne ret omfatter muligheden for gratis at følge den obligatoriske undervisning.
3. Friheden til at oprette uddannelsesinstitutioner under overholdelse af de demokratiske principper samt retten for forældre til at sikre sig, at deres børn undervises i overensstemmelse med deres egen religiøse, filosofiske og pædagogiske overbevisning, respekteres i henhold til de nationale love om udøvelsen af denne ret.

Artikel 15

Erhvervsfrihed og ret til at arbejde

1. Enhver har ret til at arbejde og til at udøve et frit valgt eller accepteret erhverv.
2. Enhver unionsborger har frihed til at søge beskæftigelse, arbejde, etablere sig og levere tjenesteydelser i alle medlemsstaterne.
3. Tredjelandstatsborgere, der har tilladelse til at arbejde på medlemsstaternes område, har ret til samme arbejdsvilkår som unionsborgere.

Artikel 16

Frihed til at oprette og drive egen virksomhed

Friheden til at oprette og drive egen virksomhed anerkendes i overensstemmelse med EU-retten og national lovgivning og praksis.

Artikel 17

Ejendomsret

1. Enhver har ret til at besidde lovligt erhvervet ejendom, at anvende den, at træffe dispositioner hermed og at lade den gå i arv. Ingen må berøves sin ejendom, medmindre det skønnes nødvendigt i samfundets interesse, og det sker i de tilfælde og på de betingelser, der er fastsat ved lov, og mod rimelig og rettidig erstatning for tabet. Anvendelsen af ejendommen kan reguleres ved lov, i det omfang det er nødvendigt af hensyn til almenvellet.
2. Intellectuel ejendomsret er beskyttet.

Artikel 18

Asylret

Asylretten sikres under iagttagelse af reglerne i Genèvekonventionen af 28. juli 1951 og protokollen af 31. januar 1967 om flygtnings retsstilling og i overensstemmelse med traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (i det følgende benævnt »traktaterne«).

Artikel 19

Beskyttelse i tilfælde af udsendelse, udvisning og udlevering

1. Kollektiv udvisning er forbudt.

2. Ingen må udsendes, udvises eller udleveres til en stat, hvor der er en alvorlig risiko for at blive idømt dødsstraf eller udsat for tortur eller anden umenneskelig eller nedværdigende straf eller behandling.

AFSNIT III

LIGESTILLING

Artikel 20

Lighed for loven

Alle mennesker er lige for loven.

Artikel 21

Ikke-forskelsbehandling

1. Enhver forskelsbehandling på grund af køn, race, farve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, handicap, alder, seksuel orientering eller ethvert andet forhold er forbudt.

2. Inden for traktaternes anvendelsesområde og med forbehold af deres særlige bestemmelser er enhver forskelsbehandling på grund af nationalitet forbudt.

Artikel 22

Kulturel, religiøs og sproglig mangfoldighed

Unionen respekterer den kulturelle, religiøse og sproglige mangfoldighed.

Artikel 23

Ligestilling mellem kvinder og mænd

Der skal sikres ligestilling mellem kvinder og mænd på alle områder, herunder i forbindelse med beskæftigelse, arbejde og løn.

Princippet om ligestilling er ikke til hinder for opretholdelse eller vedtagelse af foranstaltninger, der giver det underrepræsenterede køn specifikke fordele.

Artikel 24

Børns rettigheder

1. Børn har ret til den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for deres trivsel. De kan frit udtrykke deres synspunkter. Der tages hensyn hertil i forhold, der vedrører dem, i overensstemmelse med deres alder og modenhed.
2. I alle handlinger vedrørende børn, uanset om de udføres af offentlige myndigheder eller private institutioner, skal barnets tarv komme i første række.
3. Ethvert barn har ret til regelmæssigt at have personlig forbindelse og direkte kontakt med begge sine forældre, medmindre dette er i modstrid med dets interesser.

Artikel 25

Ældres rettigheder

Unionen anerkender og respekterer ældres ret til et værdigt og uafhængigt liv og til at deltage i det sociale og kulturelle liv.

Artikel 26

Integration af mennesker med handicap

Unionen anerkender og respekterer retten for mennesker med handicap til at nyde godt af foranstaltninger, der skal sikre deres autonomi, deres sociale og erhvervs-mæssige integration og deres deltagelse i samfundslivet.

AFSNIT IV

SOLIDARITET

Artikel 27

Ret til information og høring af arbejdstagerne i virksomheden

Arbejdstagerne eller deres repræsentanter skal på passende niveauer have sikkerhed for information og høring i god tid i de tilfælde og på de betingelser, der er fastsat i EU-retten og national lovgivning og praksis.

Artikel 28

Forhandlingsret og ret til kollektive skridt

Arbejdstagere og arbejdsgivere eller deres respektive organisationer har i overensstemmelse med EU-retten og national lovgivning og praksis ret til at forhandle og indgå kollektive overenskomster på passende niveauer og i tilfælde af interessekonflikter ret til kollektive skridt, herunder strejke, for at forsvare deres interesser.

Artikel 29

Ret til arbejdsformidling

Enhver har ret til at kunne gøre brug af en gratis arbejdsformidlingstjeneste.

Artikel 30

Beskyttelse i tilfælde af ubegrundet opsigelse

Enhver arbejdstager har ret til beskyttelse mod ubegrundet opsigelse i overensstemmelse med EU-retten og national lovgivning og praksis.

Artikel 31

Retfærdige og rimelige arbejdsforhold

1. Enhver arbejdstager har ret til sunde, sikre og værdige arbejdsforhold.
2. Enhver arbejdstager har ret til en begrænsning af den maksimale arbejdstid, til daglige og ugentlige hvileperioder samt til årlig ferie med løn.

Artikel 32

Forbud mod børnearbejde og beskyttelse af unge på arbejdspladsen

Børnearbejde er forbudt. Minimumsalderen for adgang til at udføre erhvervsarbejde må ikke være lavere end den alder, hvor skolepligten ophører, dog med forbehold af regler, der er gunstigere for de unge, og af begrænsede undtagelser.

Unge, der udfører erhvervsarbejde, skal sikres arbejdsbetingelser, som er tilpasset deres alder, samt beskyttelse mod økonomisk udnyttelse og enhver form for arbejde, der kan skade deres sikkerhed, sundhed og fysiske, mentale, moralske eller sociale udvikling, eller som kan gå ud over deres skolegang.

Artikel 33

Familieliv og arbejdsliv

1. Der drages omsorg for juridisk, økonomisk og social beskyttelse af familien.
2. For at kunne forene familieliv og arbejdsliv har enhver ret til at være beskyttet mod afskedigelse på grund af graviditet og barsel samt ret til betalt barselsorlov og til forældreorlov efter et barns fødsel eller ved adoption af et barn.

Artikel 34

Social sikring og social bistand

1. Unionen anerkender og respekterer retten til adgang til sociale sikringsydelser og sociale tjenester, f.eks. i tilfælde af graviditet og barsel, sygdom, arbejdsulykker, plejebehov eller alderdom samt i tilfælde af arbejdsløshed, efter de regler, der er fastsat i EU-retten og national lovgivning og praksis.
2. Enhver, der har bopæl og bevæger sig lovligt inden for Unionens område, har ret til sociale sikringsydelser og sociale fordele i overensstemmelse med EU-retten og national lovgivning og praksis.
3. For at bekæmpe social udstødelse og fattigdom anerkender og respekterer Unionen retten til social bistand og boligstøtte, der skal sikre en værdig tilværelse for alle, der ikke har tilstrækkelige midler, efter de bestemmelser, der er fastsat i EU-retten og national lovgivning og praksis.

Artikel 35

Sundhedsbeskyttelse

Enhver har ret til at få adgang til forebyggende sundhedsydelser og til at modtage lægehjælp på de betingelser, der er fastsat ved national lovgivning og praksis. Der skal sikres et højt sundhedsbeskyttelsesniveau ved fastlæggelsen og gennemførelsen af alle Unionens politikker og aktiviteter.

Artikel 36

Adgang til tjenesteydelser af almen økonomisk interesse

Unionen anerkender og respekterer adgangen til tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, som fastsat i national lovgivning og praksis, i overensstemmelse med traktaterne med det formål at fremme social og territorial samhørighed i Unionen.

Artikel 37

Miljøbeskyttelse

Et højt miljøbeskyttelsesniveau og forbedring af miljøkvaliteten skal integreres i Unionens politikker og sikres i overensstemmelse med princippet om en bæredygtig udvikling.

Artikel 38

Forbrugerbeskyttelse

Der sikres et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i Unionens politikker.

AFSNIT V

BORGERRETTIGHEDER

Artikel 39

Stemmeret og valgbarhed til Europa-Parlamentet

1. Enhver unionsborger har valgret og er valgbar ved valg til Europa-Parlamentet i den medlemsstat, hvor den pågældende har bopæl, på samme betingelser som statsborgere i denne stat.
2. Medlemmerne af Europa-Parlamentet vælges ved almindelige direkte, frie og hemmelige valg.

Artikel 40

Stemmeret og valgbarhed til kommunale valg

Enhver unionsborger har valgret og er valgbar ved kommunale valg i den medlemsstat, hvor den pågældende har bopæl, på samme betingelser som statsborgere i denne stat.

Artikel 41

Ret til god forvaltning

1. Enhver har ret til at få sin sag behandlet uvildigt, retfærdigt og inden for en rimelig frist af Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer.
2. Denne ret omfatter navnlig:
  - a) retten for enhver til at blive hørt, inden der træffes en individuel foranstaltning over for ham eller hende, som måtte berøre vedkommende negativt
  - b) retten for enhver til aktindsigt i de akter, der vedrører ham eller hende, under iagttagelse af legitime fortrolighedshensyn samt tavshedspligt og sagernes fortrolighed
  - c) pligt for forvaltningen til at begrunde sine beslutninger.
3. Enhver har ret til erstatning fra Unionen for skader forvoldt af institutionerne eller de ansatte under udøvelsen af deres hverv i overensstemmelse med de almindelige principper, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer.
4. Enhver kan henvende sig til Unionens institutioner på et af traktaternes sprog og skal have svar på samme sprog.

Artikel 42

Ret til aktindsigt

Enhver unionsborger samt enhver fysisk eller juridisk person med bopæl eller hjemsted i en medlemsstat har ret til aktindsigt i dokumenter, uanset medium, fra Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer.

Artikel 43

Den Europæiske Ombudsmand

Enhver unionsborger samt enhver fysisk eller juridisk person med bopæl eller hjemsted i en medlemsstat har ret til at klage til Den Europæiske Ombudsmand over tilfælde af fejl og forsømmelser i forbindelse med handlinger foretaget af Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer med undtagelse af Den Europæiske Unions Domstol under udøvelsen af dens domstolsfunktioner.

Artikel 44

Ret til at indgive andragender

Enhver unionsborger samt enhver fysisk eller juridisk person med bopæl eller hjemsted i en medlemsstat har ret til at indgive andragender til Europa-Parlamentet.

Artikel 45

Fri bevægelighed og opholdsret

1. Enhver unionsborger har ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område.
2. Fri bevægelighed og opholdsret kan i overensstemmelse med traktaterne indrømmes tredjelandstatsborgere, der har lovligt ophold på en medlemsstats område.

Artikel 46

Diplomatisk og konsulær beskyttelse

Enhver unionsborger nyder i tredjelande, hvor den medlemsstat, hvori den pågældende er statsborger, ikke er repræsenteret, enhver medlemsstats diplomatiske og konsulære myndigheders beskyttelse på samme vilkår som statsborgere i denne medlemsstat.

AFSNIT VI

RETFÆRDIGHED I RETSSYSTEMET

Artikel 47

Adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol

Enhver, hvis rettigheder og friheder som sikret af EU-retten er blevet krænket, skal have adgang til effektive retsmidler for en domstol under overholdelse af de betingelser, der er fastsat i denne artikel.

Enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der forudgående er oprettet ved lov. Enhver skal have mulighed for at blive rådgivet, forsvaret og repræsenteret.

Der ydes retshjælp til dem, der ikke har tilstrækkelige midler, hvis en sådan hjælp er nødvendig for at sikre effektiv adgang til domstolsprøvelse.

Artikel 48

Uskyldsformodning og ret til et forsvar

1. Enhver, der anklages for en lovovertrædelse, skal anses for uskyldig, indtil hans eller hendes skyld er bevist i overensstemmelse med loven.
2. Respekt for retten til et forsvar er sikret enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse.

Artikel 49

Legalitetsprincippet og princippet om proportionalitet mellem lovovertrædelse og straf

1. Ingen kan kendes skyldig i et strafbart forhold på grund af en handling eller undladelse, som ikke udgjorde en forbrydelse efter national ret eller international ret på det tidspunkt, da den blev begået. Der kan heller ikke pålægges en strengere straf end den, der var anvendelig på det tidspunkt, da lovovertrædelsen blev begået. Hvis der, efter at en lovovertrædelse er begået, i loven fastsættes en mildere straf, skal denne anvendes.
2. Denne artikel er ikke til hinder for, at en person domfældes og straffes for en handling eller undladelse, som på det tidspunkt, da den blev begået, var en forbrydelse ifølge de almindelige principper, der er anerkendt af alle nationer.
3. Straffens omfang skal stå i rimeligt forhold til overtrædelsen.

Artikel 50

Ret til ikke at blive retsforfulgt eller straffet to gange for samme lovovertrædelse

Ingen skal i en straffesag på ny kunne stilles for en domstol eller dømmes for en lovovertrædelse, for hvilken den pågældende allerede er blevet endeligt frikendt eller domfældt i en af Unionens medlemsstater i overensstemmelse med lovgivningen.

AFSNIT VII

ALMINDELIGE BESTEMMELSER VEDRØRENDE FORTOLKNING OG ANVENDELSE AF CHARTRET

Artikel 51

Anvendelsesområde

1. Bestemmelserne i dette charter er rettet til Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer under iagttagelse af nærhedsprincippet samt til medlemsstaterne, dog kun når de gennemfører EU-retten. De respekterer derfor rettighederne, overholder principperne og fremmer anvendelsen heraf i overensstemmelse med deres respektive kompetencer og under overholdelse af grænserne for de kompetencer, der er tildelt Unionen i traktaterne.
2. Dette charter udvider ikke anvendelsesområdet for EU-retten ud over Unionens kompetencer og skaber ingen nye kompetencer eller nye opgaver for Unionen og ændrer ikke de kompetencer og opgaver, der er fastlagt i traktaterne.

Artikel 52

Rækkevidde og fortolkning af rettigheder og principper

1. Enhver begrænsning i udøvelsen af de rettigheder og friheder, der anerkendes ved dette charter, skal være fastlagt i lovgivningen og skal respektere disse rettigheders og friheders væsentligste indhold. Under iagttagelse af proportionalitetsprincippet kan der kun indføres begrænsninger, såfremt disse er nødvendige og faktisk svarer til mål af almen interesse, der er anerkendt af Unionen, eller et behov for beskyttelse af andres rettigheder og friheder.
2. De rettigheder, der anerkendes i dette charter, og for hvilke der er fastlagt bestemmelser i traktaterne, udøves på de betingelser og med de begrænsninger, der er fastlagt deri.
3. I det omfang dette charter indeholder rettigheder svarende til dem, der er sikret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, har de samme betydning og omfang som i konventionen. Denne bestemmelse er ikke til hinder for, at EU-retten kan yde en mere omfattende beskyttelse.
4. I det omfang dette charter anerkender grundlæggende rettigheder, således som de følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner, skal disse rettigheder fortolkes i harmoni med disse traditioner.
5. De bestemmelser i dette charter, der indeholder principper, kan gennemføres ved lovgivningsmæssige retsakter og gennemførelsesretsakter vedtaget af Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer og ved retsakter vedtaget af medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten, under udøvelse af deres respektive kompetencer. De kan kun påberåbes over for en domstol i forbindelse med fortolkning af sådanne retsakter og kontrol af disses lovmedholdelighed.
6. Der tages fuldt hensyn til national lovgivning og praksis som angivet i dette charter.
7. Unionens og medlemsstaternes domstole tager behørigt hensyn til de forklaringer, der er udarbejdet som en vejledning ved fortolkningen af dette charter.

Artikel 53

Beskyttelsesniveau

Ingen bestemmelse i dette charter må fortolkes som en begrænsning af eller et indgreb i de grundlæggende menneskerettigheder og frihedsrettigheder, der anerkendes i EU-retten og folkeretten, i de internationale konventioner, som Unionen eller alle medlemsstaterne er parter i, herunder den europæiske konvention til

beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, samt i medlemsstaternes forfatninger på disses respektive anvendelsesområder.

Artikel 54

Forbud mod misbrug af rettigheder

Intet i dette charter må fortolkes, som om det medførte ret til at indlade sig på en aktivitet eller udføre en handling med sigte på at tilintetgøre de rettigheder og friheder, der er anerkendt i dette charter, eller at begrænse disse rettigheder og friheder i videre omfang, end der er hjemmel for i dette charter.

Ovenstående tekst svarer, med de nødvendige tilpasninger, til affattelsen af det charter, der blev proklameret den 7. december 2000, og erstatter dette fra datoen for Lissabontraktatens ikrafttræden.

EDINBURGH-AFGØRELSEN

11.-12. december 1992

DANMARK OG DEN EUROPÆISKE UNION

Det Europæiske Råd mindede om, at den i Maastricht undertegnede Traktat ikke kan træde i kraft, medmindre alle tolv medlemsstater har ratificeret den i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser, og det bekræftede betydningen af at afslutte processen snarest muligt som foreskrevet i artikel R i Traktaten uden at genåbne den nuværende tekst. Det Europæiske Råd noterede sig, at Danmark den 30. oktober forelagde medlemsstaterne et dokument med titlen "Danmark i Europa", hvori følgende punkter fremhæves som særlig vigtige:

- den forsvarspolitiske dimension,
- tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union,
- unionsborgerskab,
- samarbejde på området retlige og indre anliggender,
- åbenhed og gennemsækelighed i Fællesskabets beslutningsproces,
- faktisk gennemførelse af nærhedsprincippet,
- fremme af samarbejdet mellem medlemsstaterne for at bekæmpe arbejdsløsheden.

På denne baggrund er Det Europæiske Råd blevet enigt om følgende kompleks af ordninger, som er fuldt forenelige med Traktaten, og hvormed der tages sigte på at afhjælpe de danske problemer, hvorfor ordningerne udelukkende gælder for Danmark og ikke for andre nuværende eller kommende medlemsstater:

a) En afgørelse om visse problemer, som Danmark har rejst vedrørende Traktaten om Den Europæiske Union (bilag 1). Denne afgørelse vil få virkning på den dato, hvor Traktaten om Den Europæiske Union træder i kraft;

b) Erklæringerne i bilag 2.

Det Europæiske Råd har også taget de ensidige erklæring i bilag 3, som vil blive knyttet til den danske akt om ratifikation af Traktaten om Den Europæiske Union, til efterretning.

BILAG 1

AFGØRELSE TRUFFET AF STATS- OG REGERINGSCHEFERNE,
 FORSAMLET I DET EUROPÆISKE RÅD, OM VISSE PROBLEMER,
 SOM DANMARK HAR REJST VEDRØRENDE TRAKTATEN OM
 DEN EUROPÆISKE UNION

Stats- og regeringscheferne, forsamlet i Det Europæiske Råd, hvis regeringer har undertegnet Traktaten om Den Europæiske Union, der består af uafhængige og suveræne stater, som frit har besluttet, at de i overensstemmelse med de eksisterende Traktater i fællesskab vil udøve visse af deres kompetencer,

- som i overensstemmelse med Traktaten om Den Europæiske Union ønsker at løse særlige problemer, der i øjeblikket består specielt for Danmark, og som Danmark har rejst i sit memorandum "Danmark i Europa" af 30. oktober 1992,
- som henviser til konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Edinburgh om nærhed og åbenhed, som noterer sig erklæringerne fra Det Europæiske Råd i Edinburgh om Danmark,
- som tager de ensidige erklæringer til efterretning, som Danmark har afgivet ved samme lejlighed, og som vil blive knyttet til Danmarks ratifikationsakt,
- som noterer sig, at Danmark ikke agter at gøre brug af de efterfølgende bestemmelser på en sådan måde, at det hindrer et snævrere samarbejde og virke blandt medlemsstater, der er foreneligt med Traktaten, og som ligger inden for rammerne af Unionen og dens målsætninger,

er blevet enige om følgende afgørelse:

AFSNIT A. Borgerskab

Bestemmelserne vedrørende unionsborgerskab i anden del af Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab giver medlemsstaternes statsborgere de yderligere rettigheder og den yderligere beskyttelse, der nævnes i den pågældende del. De træder ikke på nogen måde i stedet for nationalt statsborgerskab. Spørgsmålet om, hvorvidt en person besidder statsborgerskab i en medlemsstat, afgøres udelukkende efter vedkommende medlemsstats egen lovgivning.

AFSNIT B. Den Økonomiske og Monetære Union

1. Protokollen om visse bestemmelser vedrørende Danmark, der er knyttet til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, giver Danmark ret til at underrette Rådet for De Europæiske Fællesskaber om sin holdning vedrørende deltagelse

i tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union. Danmark har meddelt, at det ikke vil deltage i tredje fase. Denne meddelelse vil få virkning samtidig med, at den afgangstræder i kraft.

2. Danmark vil derfor ikke deltage i ordningen med en fælles valuta og vil ikke være bundet af de regler vedrørende økonomisk politik, som kun gælder for medlemsstater, der deltager i tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union, og det vil bevare sine nuværende beføjelser med hensyn til pengepolitik i henhold til danske love og forskrifter, herunder Danmarks Nationalbanks beføjelser i pengepolitiske anliggender.

3. Danmark vil deltage fuldt ud i anden fase af Den Økonomiske og Monetære Union og vil fortsat deltage i valutasamarbejdet inden for EMS.

AFSNIT C. Forsvarspolitik

Stats- og regeringscheferne tager til efterretning, at Danmark efter opfordring fra Den Vesteuropæiske Union (WEU) har fået status som observatør i denne organisation. De noterer sig også, at intet i Traktaten om Den Europæiske Union forpligter Danmark til at blive medlem af WEU.

I overensstemmelse hermed deltager Danmark ikke i udarbejdelsen og gennemførelsen af afgørelser og aktioner inden for Unionen, som har indvirkning på forsvarsområdet, men Danmark vil ikke hindre, at der udvikles et snævrere samarbejde mellem medlemsstater på dette område.

AFSNIT D. Retlige og indre anliggender

Danmark vil deltage fuldt ud i samarbejdet om retlige og indre anliggender på grundlag af bestemmelserne i afsnit VI i Traktaten om Den Europæiske Union.

AFSNIT E. Afsluttende bestemmelser

Denne afgørelse får virkning på den dato, hvor Traktaten om Den Europæiske Union træder i kraft; dens gyldighedsperiode bestemmes efter artikel Q og artikel N, stk. 2, i denne Traktat.

Danmark kan til enhver tid i overensstemmelse med sine forfatningsmæssige bestemmelser underrette de øvrige medlemsstater om, at det ikke længere ønsker at benytte sig af alle eller en del af bestemmelserne i denne afgørelse. I så fald vil Danmark fuldt ud gennemføre alle til den tid gældende relevante foranstaltninger, som er truffet inden for rammerne af Den Europæiske Union.

BILAG 2

ERKLÆRINGER FRA DET EUROPÆISKE RÅD

ERKLÆRING OM SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSPOLITIK, FORBRUGER- OG MILJØANLIGGENDER SAMT FORDELINGSPOLITIK

1. Traktaten om Den Europæiske Union er ikke til hinder for, at de enkelte medlemsstater opretholder eller indfører strengere beskyttelsesforanstaltninger, som er forenelige med EF-Traktaten,

- med hensyn til arbejdsvilkår og socialpolitik (Artikel 118 A, stk. 3, i EF-Traktaten og artikel 2, stk. 5, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken indgået mellem Det Europæiske Fællesskabs medlemsstater med undtagelse af Det Forenede Kongerige),
- med henblik på at opnå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau (Artikel 129 A, stk. 3, i EF-Traktaten),
- med henblik på at forfølge miljøbeskyttelsesmålsætningen (Artikel 130 T i EF-Traktaten).

2. De bestemmelser, der indføres med Traktaten om Den Europæiske Union, herunder bestemmelserne om Den Økonomiske og Monetære Union, giver den enkelte medlemsstat mulighed for at føre sin egen fordelingspolitik og for at opretholde eller forbedre sin sociale standard.

ERKLÆRING OM FORSVAR

Det Europæiske Råd tager til efterretning, at Danmark vil afstå fra sin ret til at varetage formandskabet for Unionen i alle tilfælde, hvor der er tale om at udarbejde og iværksætte afgørelser og aktioner under Unionen, der har indvirkning på forsvarsområdet. De regler for overtagelse af formandskabet, der normalt gælder, hvis en formand er ude af stand til at varetage sit hverv, finder da anvendelse. Disse regler finder tillige anvendelse med hensyn til Unionens repræsentation i internationale organisationer, på internationale konferencer og over for tredjelande.

BILAG 3

ENSIDIGE ERKLÆRINGER FRA DANMARK, DER SKAL KNYTTES TIL DEN DANSKE AKT OM RATIFIKATION AF TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION, OG SOM DE ELLEVE ANDRE MEDLEMSSTATER VIL TAGE TIL EFTERRETNING

ERKLÆRING OM UNIONSBERGERSKAB

1. Unionsborgerskab er et politisk og juridisk begreb, som er helt forskelligt fra begrebet statsborgerskab i den betydning, hvori dette er anvendt i Kongeriget Danmarks grundlov og i det danske retssystem. Intet i Traktaten om Den Europæiske Union medfører umiddelbart eller på længere sigt nogen forpligtelse til at skabe et unionsborgerskab, der ligger på linje med statsborgerskab i en nationalstat. Spørgsmålet om Danmarks deltagelse i en sådan udvikling opstår derfor ikke.

2. Unionsborgerskab giver ikke på nogen måde i sig selv en statsborger fra en anden medlemsstat ret til at opnå dansk statsborgerskab eller nogen af de rettigheder, pligter, privilegier eller fordele, som følger af dansk statsborgerskab i medfør af Danmarks forfatningsmæssige, juridiske og administrative regler. Danmark vil fuldt ud respektere alle specifikke rettigheder, der udtrykkelig følger af Traktaten, og som gælder for statsborgere fra medlemsstaterne.

3. Statsborgere fra Det Europæiske Fællesskabs øvrige medlemsstater har i Danmark valgret og er valgbare ved kommunale valg som foreskrevet i artikel 8 B i Traktaten om Det Europæiske Fællesskab. Danmark har til hensigt at indføre lovbestemmelser, hvorved statsborgere fra de øvrige medlemsstater får valgret og bliver valgbare ved valg til Europa-Parlamentet, i god tid før det næste valg i 1994. Danmark agter ikke at acceptere, at de nærmere bestemmelser, der skal vedtages i henhold til denne artikels stk. 1 og 2, kan føre til regler, som afsvækker de rettigheder, der allerede er indrømmet i Danmark i denne henseende.

4. Med forbehold af de øvrige bestemmelser i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab kræves der ifølge artikel 8 E heri enstemmighed fra samtlige medlemmer af Rådet for De Europæiske Fællesskaber, dvs. alle medlemsstaterne, for at en bestemmelse med henblik på at styrke eller udbygge de rettigheder, der er fastsat i anden del af EF-Traktaten, kan vedtages. Endvidere må enhver enstemmig afgørelse, der træffes af Rådet, vedtages i hver enkelt medlemsstat i overensstemmelse med dens forfatningsmæssige bestemmelser, før den kan træde i kraft. I Danmark vil en sådan vedtagelse i tilfælde af afgivelse af suverænitet som defineret i den danske grundlov kræve enten et flertal på 5/6 af Folketingets medlemmer eller

både et flertal blandt folketingsmedlemmerne og et flertal blandt vælgerne ved en folkeafstemning.

ERKLÆRING OM SAMARBEJDE PÅ OMRÅDET RETLIGE OG INDRE ANLIGGENDER

Ifølge artikel K.9 i Traktaten om Den Europæiske Union kræves der enstemmighed fra samtlige medlemmer af Rådet for Den Europæiske Union, dvs. alle medlemsstaterne, for at en beslutning om, at artikel 100 C i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab skal finde anvendelse på aktioner, der henhører under områder, som er nævnt i artikel K.1, nr. 1-6, kan vedtages. Endvidere må enhver enstemmig afgørelse, der træffes af Rådet, vedtages i hver enkelt medlemsstat i overensstemmelse med dens forfatningsmæssige bestemmelser, før den kan træde i kraft. I Danmark vil en sådan vedtagelse i tilfælde af afgivelse af suverænitets som defineret i den danske grundlov kræve enten et flertal på 5/6 af Folketingets medlemmer eller både et flertal blandt folketingsmedlemmerne og et flertal blandt vælgerne ved en folkeafstemning.

SLUTERKLÆRING

Ovenstående afgørelse og erklæringer er en følge af resultatet af den danske folkeafstemning den 2. juni 1992 om ratifikation af Maastricht-traktaten. For Danmarks vedkommende skal denne traktats målsætninger på de fire områder, der er nævnt i afgørelsens afsnit A-D, forstås på baggrund af disse dokumenter, som er forenelige med traktaten og ikke sætter spørgsmålstegn ved dens målsætninger.

DANMARK I EUROPA (DET NATIONALE KOMPROMIS)

A. INDLEDENDE BEMÆRKNINGER.

Det danske nej til EF-unionen den 2. juni 1992 var udtryk for, at et flertal af danskere ikke ønsker Europas forenede Stater. Det var derimod ikke et nej til EF-medlemskabet eller til europæisk samarbejde.

Med afstemningsresultatet 50,7% nej-stemmer og 49,3% ja-stemmer stilles der krav til de politiske partier om at formulere et nationalt kompromis, der kan forene befolkningen om Danmarks deltagelse i det fortsatte EF-samarbejde.

Europa har brug for et forpligtende samarbejde. Det er forudsætningen for en europæisk fremgang, hvor fred, beskæftigelse og miljø skal sættes i højsædet. EF er den naturlige ramme for dette samarbejde. Målet er, at EF skal omfatte alle de europæiske demokratier.

Danmark skal ikke isoleres, men spille en aktiv rolle i Europas fortsatte udvikling.

Et nationalt kompromis danner samtidig udgangspunkt for en ny diskussion i befolkningen om en mere fremadrettet Europapolitik.

I denne sammenhæng er følgende målsætninger vigtige:

- EF skal demokratiseres, bl.a. så der bliver større åbenhed og gennemsækelighed i EF's beslutningsproces. Samtidig skal den danske EF-beslutningsproces ændres så Folketingets medlemmer og befolkningen i højere grad inddrages.
- Det europæiske samarbejde skal være mere åbent og fleksibelt, således at EFTA-landene samt de central- og østeuropæiske lande i højere grad inddrages i samarbejdet.
- Der vil i Danmark blive afsat midler til et permanent bredt anlagt oplysningsarbejde om Europa. Folkelige organisationer og bevægelser må inddrages i dette arbejde.

B. DANSK UDSPIL OVERFOR DE ØVRIGE MEDLEMSLANDE.

1. Spørgsmål af fælles interesse.

Det europæiske samarbejde må være i overensstemmelse med folkenes velbegrundede ønske om at kunne følge med i og aktivt deltage i de demokratiske beslutninger. Derfor må de enkelte landes argumenter og afstemninger i Ministerrådet være offentlige. Dette må også gælde kommende regeringskonferencer.

Der må arbejdes på at skabe offentlighed i forvaltningen, ligesom EF-forslag må foreligge på samtlige sprog før de gøres til genstand for substansbehandling.

De nationale parlamenter bør inddrages stærkere i samarbejdet med EF-institutionerne, og deres indbyrdes samarbejde må udbygges.

Europa-Parlamentets mulighed for at udøve effektiv kontrol med EF-institutionernes administration og forvaltning må forstærkes.

Der må være en klarere arbejdsdeling mellem EF og medlemslandene. Det må defineres hvilke politiske områder, der skal forblive nationale anliggender. Det gælder f.eks. sundhedspolitik, national kulturpolitik samt uddannelsernes indhold og opbygning. EF skal ikke bevæge sig ind på områder, der bedre eller lige så godt varetages af det enkelte land.

Der er ikke brug for de EF-regler, der lægger op til en bureaukratisk og alt for detaljeret styring.

Det må sikres, at EF's reguleringer så vidt muligt har rammekarakter, således at medlemslandene kan fylde dem ud med konkrete regler, der stemmer overens med de særlige nationale forudsætninger. Det indebærer tillige at brugen af forordninger begrænses.

For Danmarks vedkommende har det afgørende betydning at bevare aftalesystemets styrke på det danske arbejdsmarked.

EF's retsregler på arbejdsmarkedsområdet (den sociale dimension) må have karakter af mindstekrav til sikring af lønmodtagernes rettigheder.

Nærhedsprincippet bør her anvendes til at klargøre og justere EF-reglerne, således at der i højere grad tages hensyn til de forskellige traditioner og organisationsformer i de enkelte medlemslande.

Som retsprincip og som politisk rettesnor vil nærhedsprincippet spille en vigtig rolle for Fællesskabets fremtidige udformning. Det lægger op til en hensigtsmæssig af-

grænsning af Fællesskabets og medlemsstaternes opgaver og skal derfor respekteres af fællesskabsorganerne på alle Fællesskabets aktivitetsområder.

Det må samtidig sikres, at klart grænseoverskridende problemer som f.eks. miljø fastholdes på fællesskabsplan.

Miljøpolitikken må bygge på bindende mindstekrav til miljøbeskyttelse på et stadigt stigende niveau. Der må udarbejdes en handlingsplan (hvidbog) om EF's arbejde for at styrke miljøindsatsen.

Danmark vil arbejde for at flest mulige afgørelser vedrørende minimumsbestemmelser i miljøpolitikken tages ved kvalificeret flertal.

Danmark vil endvidere i den konkrete udformning af retsakter arbejde for, at medlemslandene ikke kan tvinges til at gennemføre bestemmelser, der fører til lavere miljøbeskyttelseskrav.

Det indre marked må fastholdes og forbedres. Sker det ikke, er der betydelig risiko for tilbagefald til protektionisme og egoistisk økonomisk politik. Begge dele vil ødelægge mulighederne for bedre beskæftigelse og økonomisk fremgang.

Skal mulighederne i EF-landenes økonomiske samarbejde udnyttes tilfredsstillende, må EF i praksis gøre bekæmpelse af arbejdsløsheden til et afgørende mål for fællesskaberne. Der må tages initiativ til en forstærket, samordnet indsats for at øge beskæftigelsen i Europa.

Det må udtrykkelig fastslås, at Danmark selv bestemmer sin sociale standard og sin fordelingspolitik.

2. Spørgsmål af særlig interesse for en aftale for Danmark.

I konsekvens af resultatet af folkeafstemningen 2. juni bortfaldt lovforslaget om Danmarks tiltrædelse af Maastricht-traktaten.

Danmark og de øvrige 11 lande, der har underskrevet denne traktat, står herefter overfor et reelt problem, der kun kan løses af alle 12 lande i fællesskab.

En aftale for Danmark skal respektere udfaldet af folkeafstemningen.

Aftalen skal være udtryk for reelle indholdsmæssige ændringer i forhold til det grundlag, der blev forkastet 2. juni.

Danmark må derfor i forhold til unionsmålsætningen - som den fremgår af Fælles Bestemmelser - præcisere, at EF-samarbejdet består af stater, som i henhold til de grundlæggende traktater frit har besluttet i fællesskab at udøve visse af deres kompetencer.

Den fælles udøvelse af kompetence har som sin selvfølgelige forudsætning, at Danmark er en uafhængig stat, således som denne status er defineret i den danske grundlov, og således som den udøves gennem de institutioner, folketing, regering, domstole og kongehus, der er forankrede i grundloven.

I sammenhæng med denne præcisering af målsætningen for Danmarks deltagelse i samarbejdet må en aftale indebære:

- Danmark holder sig udenfor den såkaldte forsvarspolitiske dimension, der indebærer medlemskab af Vestunionen samt fælles forsvarspolitik eller fælles forsvar.
- Danmark holder sig udenfor den fælles mønt og de krav til den økonomiske politik, der er knyttet til 3. fase af Den Økonomiske-Monetære Union. Men Danmark tillægger det stor betydning at deltage i valutasamarbejdet, som det er udformet i EMS'en, og således som det videreføres i 2. fase. Danmark må - også når andre EF-lande eventuelt går over i 3. fase - deltage i et nært valutasamarbejde i EF. Danmark skal således bevare sine nationale beføjelser i finans- og pengepolitikken - herunder lovgivningen om Danmarks Nationalbank.
- Danmark skal ikke være forpligtet i forhold til unionsborgerskabet. Men Danmark vil for herboende EF-borgere opretholde valgret og valgbarhed til kommunalvalgene og indføre begge dele til Europaparlamentsvalg.
- Danmark kan ikke godtage suverænitetsafgivelse på det retlige- og politimæssige område, men kan deltage på det hidtidige mellemstatslige grundlag. Det betyder, at Danmark for sit vedkommende ikke kan støtte, at dele af søjle 3 overføres til det overnationale samarbejde i søjle 1.
- I konsekvens heraf får unionsmålsætningen, som den fremgår af Fælles Bestemmelser i Maastricht-traktaten ikke virkning for Danmark på de ovenstående punkter.

Den danske aftale må være retlig bindende for alle 12 EF-lande og være uden tidsbegrænsning. Til gengæld vil Danmark ikke modsætte sig, at andre medlemslande på et eller flere af ovenstående områder går videre i samarbejdet.

Aftalens nærmere juridiske form fastlægges i de kommende forhandlinger. Danmark ønsker i forbindelse med en dansk aftale at gøre det klart, at Danmark i øvrigt deltager fuldt ud i EF-samarbejdet.

ORDLISTE

Ordlister fra Udenrigsministeriets publikation "Redegørelse til Folketinget om Lissabon-traktaten". Gengivet med tilladelse fra Udenrigsministeriet.

A

Afgørelser

Afgørelser er bindende i alle enkeltheder. Når afgørelsen angiver, hvem den er rettet til, er den kun bindende for disse adressater.

Almindelig lovgivningsprocedure

Den almindelige lovgivningsprocedure svarer til den nugældende fælles beslutningstagen og ligestiller Rådet og Europa-Parlamentet. Et forslag forhandles mellem Rådet og Europa-Parlamentet – om nødvendigt i tre omgange og efter en særlig forligsprocedure – med henblik på opnåelse af enighed. Først når begge institutioner har stemt for en retsakt, er den vedtaget.

Amsterdam-traktaten

Ændringstraktat, der ligesom Lissabon-traktaten foretager ændringer i Unionstraktaten og Fællesskabstraktaten.

B

Borgerinitiativet

Borgerinitiativet udspringer af princippet om deltagelsesdemokrati og foreskriver, at et antal unionsborgere på mindst en million, der kommer fra et betydeligt antal medlemslande, kan tage initiativ til at opfordre Kommissionen til at fremsætte forslag.

C

Charteret

Se EU's charter om grundlæggende rettigheder.

Coreper

Fransk forkortelse for De Faste Repræsentanters Komité, der har til opgave at forberede Rådets arbejde. Coreper består af medlemslandenes faste repræsentanter (dvs. EU-ambassadører)

COSAC

Forkortelse for Konferencen for Organer med Ansvar for Europa- og EU-anliggender. I COSAC samarbejder de nationale parlamentarikere dels med hinanden, dels med Europa-Parlamentet. Samarbejdet fastholdes og udvikles med Lissabon-traktaten.

D

Deltagelsesdemokrati

EU's funktionsmåde bygger på princippet om det repræsentative demokrati. EU's institutioner skal dog samtidig sikre et deltagelsesdemokrati, både ved at være i løbende dialog med civilsamfundet om EU's arbejdsområder og ved at foretage høringer af relevante parter med henblik på at sikre sammenhæng og gennemsigtighed i EU's handlinger. Princippet om deltagelsesdemokrati kommer endvidere til udtryk i borgerinitiativet, der indebærer, at 1 million unionsborgere fra et vist antal medlemslande kan anmode Kommissionen om at fremsætte et bestemt forslag.

Delt kompetence

Delt kompetence betyder, at selv om EU har kompetence på et område, kan medlemslandene fortsat lovgive på området, dog ikke på en måde, der er i strid med vedtagelser truffet af EU på det samme område.

Demokratisk lighed

Princippet om demokratisk lighed betyder, at EU's borgere skal behandles lige og nyder lige stor opmærksomhed fra EU's side.

Direktiv

Et direktiv er en lovgivningsmæssig retsakt, der er bindende for ethvert medlemsland, den er rettet til, med hensyn til det tilsigtede mål. Et direktiv overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

Domstolen

Se EU-domstolen.

E

ECB

Forkortelse for Den Europæiske Centralbank. ECB har ansvaret for eurolandenes fælles pengepolitik.

Edinburgh-afgørelsen

Resultatet af forhandlingerne i 1992 mellem Danmark og de øvrige 11 EU-lande i opfølgning af det danske nej til Maastricht-traktaten. Danmarks fire forbehold fremgår af Edinburgh-afgørelsen. Forbeholdene videreføres med Lissabon-traktaten.

EF-traktaten

Forkortelse for traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. EF-traktaten trådte i kraft i 1958 og er ændret flere gange siden. Lissabon-traktaten ændrer en række bestemmelser i EF-traktaten, men ophæver den ikke. Med Lissabon-traktaten ændres dens navn til Traktat om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF).

Enekompetence

På de områder, hvor EU har enekompetence, er det kun EU, der kan lovgive og vedtage juridisk bindende regler.

Erklæring

Erklæringer til regeringskonferencens slutakt kan af et eller flere lande anvendes til at udtrykke deres opfattelse af et bestemt forhold. Der findes også erklæringer, hvor alle medlemslande og Kommissionen udtrykker deres fælles forståelse eller fortolkning af et spørgsmål. Erklæringer har ikke samme formelle status som den retlige bindende traktat- eller protokoltekst, men tillægges alligevel stor betydning af institutionerne og EU's medlemslande.

ESDP

Forkortelse for det europæiske sikkerheds- og forsvarssamarbejde (European Security and Defence Policy).

Eurogruppen

Gruppen af EU-lande, der anvender euroen som fælles valuta. Samarbejdet og koordinationen i eurogruppen styrkes med Lissabon-traktaten.

EU's charter om grundlæggende rettigheder

På topmødet i Nice i december 2000 godkendte EU's stats- og regeringschefer EU's charter om grundlæggende rettigheder. Charteret bygger på en række andre menneskerettighedsdokumenter, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og medlemslandenes forfatningsmæssige traditioner. Lissabon-traktaten medtager ikke chartret i traktatteksten, men gør det juridisk bindende ved at indsætte en traktatbestemmelse, der henviser til det. Chartret er genproklameret i en opdateret udgave den 12. december 2007 (se bilag).

EU-domstolen

Den Europæiske Unions Domstol dækker som fællesbetegnelse over både Domstolen (i dag EF-domstolen), Retten (i dag Retten i Første Instans) og specialretter. EU-domstolens hovedopgaver er at afgøre tvister om EU-retsakters gyldighed og at hjælpe nationale domstole med at fortolke EU-lovgivning.

EU-traktaten

Forkortelse for Traktaten om Den Europæiske Union (TEU). EU-traktaten rummer bl.a. en række vigtige fælles bestemmelser om EU's mål, den institutionelle opbygning mv. samt det nuværende samarbejde i søjle 2 og søjle 3. Lissabon-traktaten ændrer en række af bestemmelserne i EU-traktaten, men ophæver den ikke.

EU-udenrigsrepræsentanten

Lissabon-traktaten udbygger embedet som højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (EU-udenrigsrepræsentant). EU-udenrigsrepræsentanten varetager såvel den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik på mandat fra Rådet som Kommissionens eksterne forbindelser. EU-udenrigsrepræsentanten er fast formand for Udenrigsrådet og næstformand i Kommissionen. EU-udenrigsrepræsentanten kaldes derfor også "dobbelthattet".

Euratom-traktaten

Betegnelse for Traktat om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab. Traktaten etablerede et samarbejde om at fremme og udvikle en europæisk kerneenergiindustri. Traktaten trådte i kraft i 1958. Traktaten består fortsat som en selvstændig traktat som led i EU-samarbejdet. Lissabon-traktaten foretager visse tekniske ændringer via en særlig protokol.

Eurojust

Eurojust er et agentur, der har til opgave at efterforske og forfølge grov kriminalitet, der berører to eller flere medlemslande. Eurojust skal primært beskæftige sig med overtrædelser, der skader EU's finansielle interesser. Grundlaget for Eurojusts virke er operationer foretaget af medlemslandenes myndigheder og Europol samt oplysninger fra disse.

Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet er EU-landenes fælles direkte valgte parlament. Europa-Parlamentet er sammen med Rådet medlovgiver på en stor del af EU's lovgivning. Med Lissabon-traktaten bliver Europa-Parlamentet ligestillet med Rådet i forbindelse med vedtagelse af EU's budget. Med Lissabon-traktaten forhøjes maksimumsantallet af parlamentarikere til 750 plus formanden, hvoraf intet land må være repræsenteret ved flere end 96 og mindst ved 6 medlemmer.

Europæiske Menneskerettighedskonvention

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), blev vedtaget i 1950 i Europarådets regi. Konventionen opretter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Med Lissabon-traktaten forudses EU at tiltræde EMRK. EU's tiltrædelse af EMRK vil give mulighed for at klage over EU til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Europæiske Råd

Det Europæiske Råds medlemmer består af EU's stats- og regeringschefer samt den faste formand og Kommissionens formand. EU-udenrigsrepræsentanten deltager i dets møder. Såfremt dagsordenen kræver det, kan det Europæiske Råds med-

lemmer beslutte at lade sig bistå af en minister og for Kommissionens formands vedkommende et medlem af Kommissionen. Det Europæiske Råd udstikker på EU's topmøder de strategiske og overordnede politiske retningslinjer for EU-samarbejdet.

F

Forbeholdene

De fire danske forbehold vedrører unionsborgerskabet, euroen, samarbejdet om retlige og indre anliggender, for så vidt det foregår på overstatsligt grundlag, og samarbejdet om den fælles forsvars- og sikkerhedspolitik, for så vidt det har indvirkning på forsvarsområdet. Disse forbehold fastholdes med Lissabon-traktaten. Der tilføjes en mulighed for at ændre det retlige forbehold.

Forfatningstraktaten

Traktaten om en forfatning for Europa blev undertegnet den 29. oktober 2004. Traktaten blev imidlertid forkastet i ratifikationsprocessen ved folkeafstemninger i Frankrig og Nederlandene i 2005. 18 lande nåede at ratificere traktaten. Forfatningstraktaten adskilte sig fra tidligere EU-traktater bl.a. ved at ophæve disse og fremstille traktatgrundlaget i én samlet tekst, som også inkluderede EU's charter for grundlæggende rettigheder.

Forordning

En forordning er en almengyldig lovgivningsmæssig retsakt. Forordninger er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hvert medlemsland.

Forstærket samarbejde

Med Amsterdam- og Nice-traktaterne er der skabt mulighed for, at mindst otte medlemslande kan etablere et videregående samarbejde inden for rammerne af EU's traktater. Denne mulighed fastholdes med Lissabon-traktaten, som kræver deltagelse af mindst 9 medlemslande. Forstærket samarbejde betegnes undertiden også "fleksibilitet" eller "tættere samarbejde".

FUSP

Forkortelse for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Med Maastricht-traktaten indførtes den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. EU kan vedtage fælles strategier, holdninger og aktioner på området. Lissabon-traktaten fastholder i store træk samarbejdet, der fortsat grundlæggende er mellemstatsligt. Beslutninger træffes som hovedregel med enstemmighed.

G

Generelle, subsidiære hjemmelsbestemmelse

Den generelle, subsidiære hjemmelsbestemmelse i TEUF artikel 352 giver Rådet mulighed for med enstemmighed at vedtage retsakter, hvis andre bestemmelser i traktaterne ikke indeholder fornøden hjemmel. Bestemmelsen kan kun anvendes, hvis det sker for at virkeliggøre et af Unionens mål. Bestemmelsen kan imidlertid ikke benyttes som grundlag for at nå mål, der henhører under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Europa-Parlamentet skal som noget nyt godkende anvendelsen af bestemmelsen.

Grundlæggende rettigheder

Se EU's charter om grundlæggende rettigheder.

Gult kort

Med Lissabon-traktaten får de nationale parlamenter mulighed for at afgive begrundede udtalelser om udkast til retsakter af lovgivningsmæssig karakter. Hvis mindst 1/3 af de nationale parlamenter finder, at et forslag ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet skal forslaget tages op til fornyet overvejelse. Efter den fornyede overvejelse beslutter den initiativtagende institution eller gruppe af lande, hvorvidt udkastet skal opretholdes, ændres eller trækkes tilbage. Beslutningen skal begrundes. Se også "orange kort".

I

Initiativretten

Udtrykket initiativretten henviser til, at Kommissionen på langt de fleste områder har enekompetence til at fremsætte forslag til retsakter.

Institutioner

EU's institutioner udgøres af Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Kommissionen, EU-Domstolen, Revisionsretten og Den Europæiske Centralbank.

Ioannina-mekanismen

Ioannina-mekanismen er en mindretalsbeskyttelse, når der træffes beslutninger ved brug af reglerne for kvalificeret flertal. Såfremt et mindretal i Rådet, der udgør mindst $\frac{3}{4}$ af den befolkningsandel eller $\frac{3}{4}$ af det antal medlemslande, der kræves for at udgøre et blokerende mindretal tilkendegiver, at de modsætter sig vedtagelsen af en retsakt, skal Rådet fortsætte forhandlingerne og gøre sit yderste for at finde en for mindretallet tilfredsstillende løsning. Efter den 1. april 2017 sænkes disse tærskler til 55 %. Der er ikke tale om en veto.

J

Juridisk personlighed

Lissabon-traktaten sammenslutter Unionen og Fællesskabet til én samlet Union (EU) med status af én juridisk enhed. Dette betyder især, at EU vil kunne indgå internationale aftaler, der ligger inden for EU's kompetenceområde.

K

Kommissionen

Kommissionen fremsætter forslag til de retsakter, som Rådet og Europa-Parlamentet behandler, og overvåger, at reglerne overholdes. Kommissionen skal i sit arbejde tage hensyn til alle medlemslandes interesser. Kommissionen består af én kommissær fra hvert medlemsland indtil 2014. Herefter skal Kommissionen sammensættes af et antal medlemmer, der svarer til 2/3 af antallet af medlemslande på grundlag af fuld og lige rotation mellem medlemslandene.

Kompetencetildelingsprincippet

Kompetencetildelingsprincippet betyder, at EU kun har de beføjelser, som medlemslandene har tildelt EU. Beføjelser, der ikke er tildelt EU i traktaterne, bliver derfor hos medlemslandene. Som noget nyt fastslår Lissabon-traktaten, at beføjelser også kan tilbageføres til medlemslandene. (Se også enekompetence og delt kompetence).

Konventet

Et konvent består af en bredt sammensat forsamling, der består af repræsentanter for EU-landenes regeringer og parlamenter samt Europa-Parlamentet og Kommissionen. Lissabon-traktaten indfører et udgangspunkt om, at eventuelle fremtidige traktatændringer skal forberedes i et konvent.

Kvalificeret flertal

Med Lissabon-traktaten gøres kvalificeret flertal til hovedreglen for Rådets beslutninger. Samtidig ændres definitionen af det kvalificerede flertal. Fra den 1. november 2014 vil der som hovedregel være kvalificeret flertal, såfremt mindst 55 % af Rådets medlemmer, der repræsenterer mindst 65 % af EU's befolkninger, stemmer for. Frem til den 31. marts 2017 vil et medlemsland, når der træffes beslutninger med kvalificeret flertal i Rådet, dog kunne kræve, at beslutningen træffes med Nice-traktatens nuværende definition af et kvalificeret flertal, hvor landetærsklen er 72 % og befolkningskravet er 62 %. I overgangsperioden indtil 1. november 2014 er det ligeledes Nice-traktatens regler for kvalificeret flertal, der finder anvendelse.

M

Mellemstatsligt samarbejde

Et internationalt samarbejde er mellemstatsligt, hvis beslutningerne skal godkendes i hjemlandet af de nationale parlamenter, før de får direkte og bindende betydning i de stater, der indgår i samarbejdet.

Mål

Lissabon-traktaten moderniserer og samler EU's mål. EU's overordnede mål er fremme af freden, sine værdier og befolkningernes velfærd.

N

Nice-traktaten

Ændringstraktat, der ligesom Lissabon-traktaten, foretager ændringer i Unions-traktaten og i Fællesskabstraktaten.

Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet betyder, at EU kun handler, når målet ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemslandene, men bedre kan nås på EU-plan. Nærheds-princippet gælder ikke på områder, hvor EU har enekompetence, og hvor medlemslandene dermed har overladt al lovgivningskompetence til EU.

Nødbremse

I visse tilfælde ledsages overgangen til kvalificeret flertal i Rådet af en såkaldt nødbremse, der gør det muligt for et medlemsland at henvise et forslag til behandling i Det Europæiske Råd, hvorved forslaget's behandling i Rådet suspenderes.

O

Orange kort

Med Lissabon-traktaten får de nationale parlamenter mulighed for at afgive begrundede udtalelser, hvis de finder, at et forslag ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Hvis et forslag under den almindelige lovgivningsprocedure anfægtes af mindst $\frac{1}{2}$ af de nationale parlamenter, kan Kommissionen beslutte at opretholde, ændre eller at trække forslaget tilbage. Hvis Kommissionen beslutter at opretholde udkastet, vil Rådet og Europa-Parlamentet skulle overveje, hvorvidt forslaget overholder nærhedsprincippet. Forslaget forkastes, hvis enten Rådet med 55% flertal eller Parlamentet med simpelt flertal finder, at forslaget ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Overstatsligt samarbejde

Et samarbejde er overstatsligt, hvis der kan vedtages regler, som har direkte og bindende virkning i de stater, som indgår i samarbejdet.

P

Passerelle

Muligheden for at ændre en beslutningsprocedure fra enstemmighed til kvalificeret flertal eller fra en særlig lovgivningsprocedure til den almindelige lovgivningsprocedure kaldes passerellebestemmelser efter det franske ord for en gangbro.

Proportionalitetsprincippet

Proportionalitetsprincippet betyder, at EU's handlinger ikke må gå videre end nødvendigt for at nå Unionens mål. Se også nærhedsprincippet.

Protokol

Traktaterne består af en række almindelige artikler og en slags bilag, der kaldes protokoller. Protokoller bruges f.eks. til regler, som kun gælder for ét land. Et eksempel er Protokollen om Danmarks stilling, som vedrører de danske forbehold. Protokoller har samme værdi som traktaten og skal godkendes i medlemslandene sammen med traktaten.

R

Ratifikation

Nye traktater og traktatændringer samt enkelte andre afgørelser, hvor det er særligt angivet, skal godkendes af de nationale parlamenter i hvert medlemsland i overensstemmelse med hvert lands forfatningsmæssige bestemmelser. Godkendelsen kaldes ratifikation.

Regeringskonference

Almindelige traktatændringer sker efter forhandlinger mellem alle EU-landenes regeringer på en såkaldt regeringskonference. I regeringskonferencen kan alle medlemslande og Kommissionen foreslå ændringer til traktaten. Alle medlemslande skal være enige, før ændringerne kan vedtages.

Repræsentativt demokrati

EU's funktionsmåde bygger på princippet om repræsentativt demokrati. Repræsentativt demokrati foregår på EU-plan gennem EU's borgeres direkte repræsentation i Europa-Parlamentet og medlemslandenes repræsentation i Det Europæiske Råd af deres stats- eller regeringschef og i Rådet af ministre fra deres regeringer.

RIA

Forkortelse for retlige og indre anliggender. Betegnelsen dækker samarbejdet om visumpolitik, asyl- og indvandringspolitik, grænsekontrol, civilretligt samarbejde samt det politi- og strafferetlige samarbejde. Med Lissabon-traktaten gøres hele RIA-samarbejdet overstatsligt.

Rådet

Rådet består af en minister fra hvert medlemsland - derfor kaldes det også for Ministerrådet. Rådet består af landbrugsministrene, når der skal drøftes landbrugs-spørgsmål, miljøministrene, når der skal drøftes miljøspørgsmål osv. Rådet vedtager som hovedregel EU-lovgivning sammen med Europa-Parlamentet.

S**Schengen**

Schengen er et samarbejde, der drejer sig om at skabe åbne, indre grænser mellem de deltagende lande. Storbritannien og Irland er ikke med. De nordiske lande – herunder Norge og Island, der ikke er medlem af EU – har besluttet også at gennemføre Schengen-reglerne. Reglerne videreføres med Lissabon-traktaten.

Sikkerheds- og forsvarspolitik

Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (ESDP) vedrører civil og militær krisesty- ring. Der er grundlæggende tale om et mellemstatsligt samarbejde.

Speeder-ordning

Speeder-ordningen indebærer en særlig adgang til forstærket samarbejde vedrø- rende oprettelse af en anklagemyndighed og det operationelle politisamarbejde, hvor der er enstemmighedskrav i Rådet. I de tilfælde, hvor Rådet ikke kan nå til en enstemmig afgørelse, kan en gruppe på mindst 9 medlemslande indbringe sagen for Det Europæiske Råd. I tilfælde af fortsat manglende enstemmighed anses gruppen af minimum 9 medlemslande for at have fået fornøden bemyndigelse til at indlede et forstærket samarbejde om forslaget. Ordningen finder ikke anvendelse på retsakt- er, der udgør en videreudvikling af Schengen-reglerne.

Subsidiaritetsprincippet

Se nærhedsprincippet.

Søjler

Den Europæiske Union træffer i dag beslutninger på tre separate politikområder, også kaldet de tre søjler i EU-samarbejdet. Den første søjle er fællesskabsområdet, som dækker de fleste af de fælles politikker, den anden søjle er den fælles uden- rigs- og sikkerhedspolitik, mens den tredje søjle vedrører det politi- og strafferetlige samarbejde. Lissabon-traktaten afskaffer søjle 3, idet samarbejdet om politi- og strafferetten overgår til det overstatslige samarbejde. Udenrigs- og sikkerhedspoli-

tikken bevarer sin grundlæggende mellemstatslige karakter, og inkluderes i et særligt kapitel i Unionstraktaten.

T

TEU

Forkortelse for Traktaten om Den Europæiske Union.

TEUF

Forkortelse for Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde.

Tredjelande

Lande, som ikke er medlem af EU.

U

Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Komite

Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité (PSC), er et permanent organ i forbindelse med den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP). PSC består af medlemslandenes ambassadører for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Unionsborgerskab

Unionsborgerskabet blev indført med Maastricht-traktaten og indebærer, at enhver der er statsborger i et medlemsland, også er i besiddelse af et unionsborgerskab, som giver visse supplerende rettigheder. Med Amsterdam-traktaten blev det præciseret, at unionsborgerskabet ikke træder i stedet for det nationale statsborgerskab. Lissabon-traktaten indfører en ny reference til unionsborgerskabet i Unionstraktaten i forbindelse med omtalen af lighedsprincippet. Det fremgår også af den nye reference, at unionsborgerskabet alene er et supplement til det nationale borgerskab og ikke træder i stedet for dette.

V

Værdier

Lissabon-traktaten præciserer, at EU bygger på værdierne om respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder mindretalsrettigheder.

Ændring i traktaten

Se regeringskonference.

REGISTER

EU = traktaten om Den Europæiske Union

EUF = traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde

PROT= protokollerne

A

Administrativt samarbejde

Art. 197 EUF

- Administrativt samarbejde mellem nationale myndigheder og med Kommissionen ..... Art. 74 EUF
- Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag... Art. 6 EUF
- Støtte til national gennemførelse af EU-retten ..... Art. 197 EUF

Afgifter

- Forbud mod afgifter med tilsvarende virkning som told..... Art. 28 EUF
- Forbud mod diskriminerende interne afgifter ..... Art. 110 EUF
- Forbud mod godtgørelse for interne afgifter ved udførsel af varer ..... Art. 111 EUF
- Godkendelse af godtgørelse af afgifter ved udførsel til andre medlemsstater..... Art. 112 EUF

Afgørelser

- Definition ..... Art. 288 EUF

Afskedigelse af Kommissionen

- Mistillidsvotum fra Europa-Parlamentet ..... Art. 17, stk. 8
- Frivillig fratreden og afskedigelse af enkeltkommissærer ..... Art. 246 og 247 EUF

Afstemning

- Europa-Parlamentet ..... Art. 231 EUF
- Kommissionen ..... Art. 250 EUF
- Rådet ..... Art. 16 EU, Art. 238 EUF

Aktindsigt

- Aktindsigt i EU-institutionernes dokumenter; ..... Art. 15 EUF

Alder

- Bekæmpelse af forskelsbehandling pga. alder ..... Art. 10 EUF
- Vedtagelse af foranstaltninger mod forskelsbehandling pga. alder, mv. . Art. 19 EUF

Almindelig lovgivningsprocedure ..... Art 294 EUF

Andragender til Europa-Parlamentet
 - Borgernes ret til at indgive andragender ..... Art. 24 EUF og Art. 227 EUF

Anklagemyndighed; Den europæiske
 - Oprettelse af en europæisk anklagemyndighed..... Art. 86 EUF

Arbejdskontrakt
 - Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne..... Art. 153 EUF

Arbejdskraften

Art. 45 – 48 EUF

- Fri bevægelighed og ophold..... Art. 45 EUF

- Social tryghed for vandrende arbejdstagere, selvstændige og pårørende ..... Art. 48 EUF

- Vedtagelse af foranstaltninger til gennemførelse af den frie bevægelighed..... Art. 46 EUF

Arbejdsmarked

- Samordnet strategi for beskæftigelse ..... Art. 145 EUF

Arbejdsmarkedets parter

- Det rådgivende beskæftigelsesudvalg ..... Art. 150 EUF

- Det rådgivende udvalg for social beskyttelse..... Art. 160 EUF

- Konsultation med arbejdsmarkedets parter ..... Art. 154 EUF

- Overenskomster og aftaler på EU-plan..... Art. 155 EUF

Arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder

- Grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder ... Præambel, EU

- Målsætninger om beskæftigelsesfremme og forbedring af leve- og arbejdsvilkår ..... Art. 151 EUF

Arbejds miljø

- Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne..... Art. 153 EUF

Arbejdsretten og arbejdsvilkårene

- Samarbejde inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken..... Art. 156 EUF

Arbejdsstyrke

- Samordnet strategi for beskæftigelse ..... Art. 145 EUF

Arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationerne

- Administration af Den Europæiske Socialfond (ESF) ..... Art. 163 EUF

Arbejdstagernes og arbejdsgivernes interesser

- Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne..... Art. 153 EUF

Arbejdstagernes sikkerhed og sundhed

- Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne. . . . . Art. 153 EUF

Arbejdstagernes sociale beskyttelse

- Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne. . . . . Art. 153 EUF

Arbejdstagernes sociale sikring

- Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne. . . . . Art. 153 EUF

Arbejdsulykker

- Samarbejde inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken. . . . . Art. 156 EUF

Arbejdsvilkår

- Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne. . . . . Art. 153 EUF

Associeringsaftaler

- Procedure for indgåelse af aftaler med tredjelande og internationale organisationer. . . . . Art. 218 EUF

Asylpolitik

- Den Fælles Asylpolitik . . . . . Art. 78 EUF

- Solidaritet og ansvarsfordeling . . . . . Art. 80 EUF

Audiovisuel sektor

- Målsætning og procedure for vedtagelse af
tilskyndelsesforanstaltninger . . . . . Art.167 EUF

B

Beføjelser, tildeling af

- Forholdet mellem Unionen og medlemsstaterne . . . . . Art. 4 EU

Benelux-landene

- Unionen mellem Benelux-landene . . . . . Art. 350 EUF

Beskyttelse af personoplysninger . . . . . Art. 39 EU, Art. 16 EUF

Beskyttelsesforanstaltninger; strengere nationale

- Indførelse af strengere nationale beskyttelsesforanstaltninger . . . . . Art. 193 EUF

Beskyttelsesklause

- Harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger vedr. det
indre markeds funktion; miljøgaranti . . . . . Art. 114 EUF

- Målsætninger på miljøområdet . . . . . Art. 191 EUF

Beskæftigelse

Art. 145 – 150 EUF

- Medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker; beskæftigelsesfremme . Art. 146 EUF
- Målsætning om et højt beskæftigelsesniveau . . . . . Art. 147 EUF
- Retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker . . . . . Art. 148 EUF
- Det rådgivende beskæftigelsesudvalg . . . . . Art. 150 EUF
- Samarbejde inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken. . . . . Art. 156 EUF
- Samordnet strategi for beskæftigelse . . . . . Art. 145 EUF
- Tilskyndelsesforanstaltninger på beskæftigelsesområdet . . . . . Art. 149 EUF

Beskæftigelsesfremme

- Medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker; beskæftigelsesfremme . Art. 146 EUF
- Målsætninger om beskæftigelsesfremme og forbedring af leve- og arbejdsvilkår . . . . . Art. 151 EUF

Beskæftigelsesniveau

- Hensyn til beskæftigelsesniveau, social beskyttelse, social udstødelse, uddannelse, menneskers sundhed. . . . . Art. 9 EUF
- Målsætning om et højt beskæftigelsesniveau . . . . . Art. 147 EUF

Beskæftigelsespolitik

- Medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker; beskæftigelsesfremme . Art. 146 EUF
- Retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker. . . . . Art. 148 EUF
- Samordning af økonomiske politikker og beskæftigelsespolitik . . . . . Art. 5 EUF

Beskæftigelsesudvalget

- Det rådgivende beskæftigelsesudvalg . . . . . Art. 150 EUF
- Retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker. . . . . Art. 148 EUF

Betalingsbalance

- En medlemsstats vanskeligheder mht. sin betalingsbalance. . . . . Art. 143 EUF
- Beskyttelsesforanstaltninger ved pludselig betalingsbalancekrise . . . Art. 144 EUF

Betalingsmidler; forfalskning af

- Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer. . . . Art. 83 EUF

Bevismidler mellem medlemsstaterne; gensidig anerkendelse af

- Principper, mål og midler for det strafferetlige samarbejde . . . . . Art. 82 EUF

Bevisoptagelse; samarbejde om

- Etablering af civilretligt samarbejde . . . . . Art. 81 EUF

Bistandsprogrammer

- Samordning af Unionens og medlemsstaternes politikker, herunder bistandsprogrammer . . . . . Art. 210 EUF

Bod ved uforholdsmæssigt store offentlige underskud

- Overvågning og sanktioner vedr. uforholdsmæssigt store offentlige underskud. . . . . Art. 126 EUF

Borgere; beskyttelse af Unionens

- Unionens mål. . . . . Art. 3 EU

Borgerinitiativ

- Princippet om deltagelsesdemokrati, sprog . . . . . Art. 11 EU, Art. 24 EUF

Budgetdisciplin

- Samordningen og overvågning af eurolandenes budgetdisciplin . . . . . Art. 136 EUF

Budget

- Balance mellem udgifter og indtægter. . . . . Art. 310 EUF
- Beslutningsprocedure for det årlige budget. . . . . Art. 314 EUF
- Den flerårige finansielle ramme. . . . . Art. 312 EUF
- Dechargeprocedure . . . . . Art. 319 EUF
- Gennemførelse af budgettet . . . . . Art. 317 EUF
- Midlertidigt budget, tolvte dele. . . . . Art. 315 EUF
- Regnskab . . . . . Art. 318 EUF
- Vedtagelse af Unionens årlige budget . . . . . Art. 314 EUF

Bæredygtig udvikling

- Integration af miljøsyn i EU's politikker . . . . . Art. 11 EUF
- Princippet om bæredygtig udvikling . . . . . Præambel, EU
- Unionens mål. . . . . Art. 3 EU

Børns rettigheder

- Unionens mål. . . . . Art. 3 EU

C

Cabotage

- Procedure for vedtagelse af fælles regler for transportområdet. . . . . Art. 91 EUF

Centralbank

Se Europæiske Centralbank, Den

Chartret om grundlæggende rettigheder

- Anerkendelse af chartrets rettigheder. . . . . Art. 6, stk. 1 EU
- Chartrets anvendelsesområde . . . . . Art. 6 EU, stk. 1, Erklæring 1
- Anvendelse i Polen og Storbritannien . . . . . Protokol om anvendelsen i Polen og UK

- Teksten til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder . . BILAG

Civilbeskyttelse

Art. 196 EUF

- Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag . . . Art. 6 EUF

- Forebyggelse af og beskyttelse mod katastrofer . . . . . Art. 196 EUF

Civile og militære midler kan anvendes Opgaver, hvortil

- Bekæmpelse af terrorisme . . . . . Art. 43 EU

- Fredsskabelse . . . . . Art. 43 EU

- Kampstyrkers opgaver . . . . . Art. 43 EU

- Konfliktforebyggende og fredsbevarende opgaver . . . . . Art. 43 EU

- Krisestyring . . . . . Art. 43 EU

- Fælles aktioner på nedrustningsområdet . . . . . Art. 43 EU

- Humanitære opgaver . . . . . Art. 43 EU

- Redningsopgaver . . . . . Art. 43 EU

- Postkonflikt-stabiliseringsoperationer . . . . . Art. 43 EU

Civilretlige spørgsmål; samarbejde om

- Etablering af civilretligt samarbejde . . . . . Art. 81 EUF

Coreper

- Coreper; Generalsekretariatet; Rådets forretningsorden . . . . . Art. 240 EUF

- Rådet, Rådets formandskab og definitionen af kvalificeret flertal . . . . . Art. 16 EU

COSAC

- Opgaver og funktioner. . . . . Art. 10 i Protokol om de nationale parlamenters rolle

D

Danmark

- Associering med oversøiske lande og territorier med særlige

forbindelser med EU-lande . . . . . Art. 198 EUF

- Erklæring om protokollen om Danmarks stilling . . . . . Erklæring 48

- Edinburgh-afgørelsen . . . . . BILAG

- Meddelelse om Danmarks Euroforbehold. . . . . Protokol om visse bestemmelser vedrørende Danmark

- Forbehold over for deltagelse i EU . . . . . Protokollen om Danmarks stilling

- Nationale kompromis . . . . . BILAG

- Sommerhusprotokol. . . . . Protokol om ejendomserhvervelse i Danmark

Delt kompetence

Se Kompetencer

Deltagelsesdemokrati ..... Art 11 og Art. 24 EUF

Demokrati

- Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv ..... Præambel, EU
- Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa ..... Art. 165 EUF
- Principperne om frihed, demokrati og respekt for
menneskerettighederne ..... Præambel, EU
- Princippet om demokratisk lighed ..... Art. 9 EU
- Princippet om repræsentativt ..... Art. 10 EU
- Unionens demokratiske liv ..... Art. 10 EU
- Unionens værdier ..... Art. 2 EU

Demokratiske principper

Art. 9 – 12 EU

- Princippet om repræsentativt demokrati ..... Art. 10 EU
- Princippet om deltagelsesdemokrati ..... Art. 11 EU
- De nationale parlamenters rolle ..... Art. 12 EU, PROT
- Princippet om demokratisk lighed ..... Art. 9 EU

Diplomatiske og konsulære missioner ..... Art. 35 EU

- Indførelse af et unionsborgerskab ..... Art. 20 EUF
- Unionens delegationer ..... Art. 221 EUF

Direkte valg til Europa-Parlamentet

- Europa-Parlamentets sammensætning; direkte valg ..... Art. 223 EUF

Direktiv

- Definition ..... Art 288 EUF

Dispensation; medlemsstat med

- En medlemsstats vanskeligheder mht. sin betalingsbalance ..... Art. 143 EUF
- ECB's opgaver i relation til medlemsstater med dispensation ..... Art. 141 EUF
- Beretning om opfyldelse af forpligtelserne vedrørende ØMU'en;
ophævelse af dispensation ..... Art. 140 EUF

Dominerende stilling

- Forbud mod misbrug af dominerende stilling ..... Art. 102 EUF
- Medlemsstaternes lovgivning indtil ikrafttrædelsen af
art. 101, stk. 3 og art 102 ..... Art. 104 EUF

Domme og retsafgørelser; gensidig anerkendelse af

- Principper, mål og midler for det strafferetlige samarbejde ..... Art. 82 EUF

Domstol; Den Europæiske Unions

Art. 251 – 281 EUF

- Annullationssøgsmål ..... Art. 263 EUF

- Antallet af dommere ..... Art.19, stk. 2 EU og Protokol om statuttten
- Antallet af generaladvokater ..... Art. 252 EUF
- Bøder og faste beløb ..... Art. 260 EUF
- Dommere ..... Art. 19, stk. 2 EU
- Foreløbige forholdsregler ..... Art. 279 EUF
- Fuldbyrdelse af domme ..... Art. 280 EUF
- Generaladvokater ..... Art. 19 EU, 252 EUF
- Institutionernes pligt til opfyldelse af domme ..... Art. 266 EUF
- Kompetence i forhold til suspension af medlemsstats rettigheder .... Art. 269 EUF
- Kompetence inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik ..... Art. 275 EUF
- Kompetence i straffesager og politisamarbejde ..... Art. 276 EUF
- Kompetence i personalesager ..... Art. 270 EUF
- Nationale domstoles kompetence i tvister ..... Art. 274 EUF
- Opfyldelse af domme ..... Art. 260 EUF
- Opgaver og kompetencer ..... Art. 19, stk. 3 EU og Art. 256 EUF
- Opsættende virkning af søgsmål ..... Art. 278 EUF
- Organisation..... Art. 19, stk. 1, Art. 251 EUF og Protokol om statuttten
- Passivitetssøgsmål mod EU-institutioner m.v. .... Art. 265 EUF
- Prøvesesret af sanktioner i forordninger ..... Art. 261 EUF
- Præjudicielle spørgsmål ..... Art. 19, stk. 3 og EU, 267 EUF
- Retsvirkninger af annulationsøgsmål ..... Art. 264 EUF
- Retten ..... Art. 19 EU, Art. 254 og 256 EUF
- Sæmmensætning af Retten ..... Art. 19, stk. 2
- Specialretter ..... Art. 19 EU, Art. 257 EUF
- Statuttten for Den Europæiske Unions Domstol og procesreglement .. Art. 281 EUF
- Søgsmål mod Unionen vedr. erstatning uden for kontraktforhold .... Art. 268 EUF
- Søgsmål vedr. EIB, ECB og ESCB ..... Art. 271 EUF
- Tillægelse af nye kompetencer ..... Art. 262 EUF
- Traktatkrænkelserprocedure iværksat af en medlemsstat ..... Art. 259 EUF
- Traktatkrænkelserprocedure iværksat af Kommissionen ..... Art. 258 EUF
- Uanvendelighedsindsigelse ..... Art. 277 EUF
- Udnævnelse af dommere og generaladvokater .. Art. 19, stk. 2 EU og Art. 253 EUF
- Udvalg til bedømmelse af kandidaternes kvalifikationer ..... Art. 255 EUF
- Voldgiftsbestemmelser i Unionens aftaler ..... Art. 272 EUF
- Voldgiftssager mellem medlemsstater ..... Art. 273 EUF

Domstolene; effektiv adgang til

- Etablering af civilretligt samarbejde ..... Art. 81 EUF

Dyrevelfærd

- Hensyn til dyrevelfærd i EU's politikker ..... Art. 13 EUF

E

ECB

Se Europæiske Centralbank, Den

Edb-kriminalitet

- Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer. . . . . Art. 83 EUF

Edinburgh-afgørelsen

Se Danmark

Efter- og videreuddannelse

- Målsætningen vedr. erhvervsuddannelse . . . . . Art. 166 EUF

Egne indtægter

- Unionens egne indtægter . . . . . Art. 311 EUF

EIB

Se Europæiske Investeringsbank, Den

Eksamensbeviser og studieperioder; Anerkendelse af

- Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa. . . . . Art. 165 EUF

Eksportpolitik

- Bestemmelser vedr. den fælles handelspolitik. . . . . Art. 207 EUF

En million borgere (borgerinitiativet)

- Princippet om deltagelsesdemokrati. . . . . Art. 11 EU

Enekompetence

Se Kompetence

Energi

- Områder med delt kompetence mellem Unionen og medlemsstaterne. . . . . Art. 4 EUF

- Mål og midler . . . . . Art. 194 EUF

Energiinfrastrukturuområdet

- Oprettelse og udvikling af transeuropæiske net på transport-, telekommunikations- og energiinfrastrukturuområdet. . . . . Art. 170 EUF

Erhvervslærere; Mobilitet

- Målsætningen vedr. erhvervsuddannelse . . . . . Art. 166 EUF

Erhvervsmæssige integration

- Målsætningen vedr. erhvervsuddannelse ..... Art. 166 EUF

Erhvervssygdomme

- Samarbejde inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken. .... Art. 156 EUF

Erhvervsuddannelse

- Målsætningen vedr. erhvervsuddannelse ..... Art. 166 EUF

- Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag... Art. 6 EUF

Etableringsretten

Art. 49 – 55 EUF

- Direktiver om etableringsfrihed ..... Art. 50 EUF

- Direktiver om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser m.v. .... Art. 53 EUF

- Etableringsfrihed og forbud mod restriktioner ..... Art. 49 EUF

- Tjenesteydelser ..... Art. 54 EUF

- Ligestilling af selskaber i EU med statsborgere i EU ..... Art. 55 EUF

- Overgangsregler ..... Art. 52 EUF

- Tjenesteydelser vedr. transport, banker og forsikringsselskaber ..... Art. 51 EUF

Etnisk oprindelse

- Bekæmpelse af forskelsbehandling ..... Art. 10 EUF

- Foranstaltninger mod forskelsbehandling pga. køn, race, etnisk oprindelse m.v. .... Art. 19 EUF

EU-dokumenter; Åbenhed og aktindsigt i ..... Art. 15 EUF

EU-Domstolen

Se Domstol, Den Europæiske Unions

EUGFL, Landbrugsfonden

- Strukturfondene, vedtagelse af særlige aktioner ..... Art. 175 EUF

EU-retten

- Støtte til national gennemførelse af EU-retten ..... Art. 197 EUF

Eurogruppen

- Møder mellem eurolandenes finansministre,..... Art. 137 EUF, - Protokol om Eurogruppen

Eurogruppen

- Valg af formand ..... - Art. 2 i Protokol om Eurogruppen

Eurojust ..... Art. 85 EUF

Euromønter

- Udstedelse af eurosedler og euromønter ..... Art. 128 EUF

Europa-Kommissionen

Se Kommissionen

Europa-Parlamentet

Art. 14 EU og Art. 223 – 234 EUF

- Afholdelse af årlige og ekstraordinære sessioner ..... Art. 229 EUF
- Afstemningsregler ..... Art. 231 EUF
- Andragender, borgernes ret til at indgive ..... Art. 227 EUF
- Anmodning til Kommissionen om fremsættelse af forslag ..... Art. 225 EUF
- Antal af medlemmer ..... Art. 14, stk. 2 EU
- Budgetmyndighed..... Art. 14, stk. 1 og Art. 310 og 314 EUF
- Det Europæiske Råds, Rådets og Kommissionens deltagelse i møder . . Art. 230 EUF
- Direkte valg ..... Art. 14 EU, Art. 223, stk. 1
- Formand, valg af ..... Art. 14, stk. 4 EU
- Forretningsorden og offentliggørelse af aktstykker ..... Art. 232 EUF
- Lovgivningsproces ..... Art. 289 og 294 EUF
- Mandatperiode ..... Art. 14, stk. 3 EU
- Mistillidsvotum til Kommissionen ..... Art. 234 EUF
- Ombudsmandens udnævnelse og opgaver ..... Art. 228 EUF
- Opgaver og funktioner ..... Art. 14, stk. 1 EU
- Politiske kontrolfunktioner ..... Art. 14 EU
- Politiske partier på europæisk plan ..... Art. 224 EUF
- Præsidium, valg af ..... Art. 14, stk. 4 EU
- Sammensætning ..... Art. 14 EU, stk. 2, Erklæring 4 og 5
- Statut for medlemmers udøvelse af deres hverv. .... Art. 223, stk. 2
- Undersøgelsesudvalg, nedsættelse af ..... Art. 226 EUF
- Valg af Kommissionens formand ..... Art. 14, stk. 1 og Art. 17, stk. 7 EU
- Valgbestemmelser ved almindelige direkte valg ..... Art. 223, stk. 1
- Åben drøftelse af Kommissionens årlige beretning ..... Art. 233 EUF

Europarådet

- Samarbejde med EU på det kulturelle område ..... Art. 167 EUF
- Samarbejde om sport i Europa ..... Art. 165 EUF
- Unionens forbindelser med internationale organisationer..... Art. 220 EUF

Europol ..... Art. 88 EUF

Europæiske Anklagemyndighed.....Art. 86 EUF

Europæiske Centralbank, den

Art. 282 – 284 EUF

- Deltagelse i Den Europæiske Centralbanks og Rådets møder ..... Art. 284 EUF
- Den Europæiske Centralbanks styrelsesråd ..... Art. 283 EUF
- Det Europæiske System af Centralbanker ..... Art. 282 EUF

Europæiske dimension på uddannelsesområdet
 - Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa..... Art. 165 EUF

Europæiske Investeringsbank, den

Art. 308 – 309 EUF

- EIB's opgaver ..... Art. 309 EUF
 - Juridisk status, medlemmer, vedtægter ..... Art. 308 EUF

Europæisk konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende
 frihedsrettigheder

Se Menneskerettigheder

Europæiske Råd, det

Art. 15 EU og Art. 235 – 236 EUF

- Afstemningsregler. .... Art. 15, stk. 4 EU, Art. 235 EUF
 - Deltagelse i DER af Europa-Parlamentets formand ..... Art. 235, stk. 2 EUF
 - Fastsættelse af EU's overordnede politiske retningslinjer. .... Art. 15, stk. 1 EU
 - Formandens funktioner ..... Art. 15, stk. 6 EU, Erklæring 6
 - Forretningsorden ..... Art. 235, stk. 3 EUF
 - Møder ..... Art. 15, stk. 3 EU
 - Sammensætning ..... Art. 15, stk. 2 EU
 - Strategiske retningslinjer for samarbejde om retlige og indre
 anliggender ..... Art. 68 EUF
 - Strategiske retningslinjer for FUSP'en. .... Art. 26, stk. 1 EU
 - Valg af formand ..... Art. 15, stk. 5 EU
 - Vedtagelse af liste over rådsformationer ..... Art. 236 EUF
 -

Europæiske socialfond, den

Art. 162 – 164 EUF

- Administration af fonden ..... Art. 163 EUF
 - Oprettelse af Den Europæiske Socialfond (ESF) ..... Art. 162 EUF
 - Vedtagelse af gennemførelsesforordninger vedr. ESF ..... Art. 164 EUF

Europæiske Unions Domstol

Se Domstol, Den Europæiske Unions

Eurosedler

- Udstedelse af eurosedler og euromønter ..... Art. 128 EUF

EU-Tidende

- Offentliggørelse og ikrafttræden; EU-Tidende ..... Art. 297 EUF

EU-udenrigsrepræsentanten (den højtstående repræsentant for udenrigsanliggen-
 der og sikkerhedspolitik)

Se Europæiske Råd, Det

F

Familieret med grænseoverskridende virkninger

- Etablering af civilretligt samarbejde ..... Art. 81 EUF

Faste beløb

- Opfyldelse af domme, tvangsbøder og faste beløb ..... Art. 260 EUF

Faste repræsentanters komité

- Coreper ..... Art. 240 EUF

Fattigdom; udryddelse af

- Unionens mål. .... Art. 3 EU

Filosofiske og konfessionsløse organisationer

- Respekt af kirkers og konfessionsløse organisationers status ..... Art. 17 EUF

Finansielle bestemmelser

- Budgettet ..... Art. 310 og 313 EUF

Finansielle ramme; den flerårige

- Formål, periode, indhold ..... Art. 312 EUF

Finansiering af udgifter

- Institutionernes administrationsudgifter ..... Art. 41 EU
- Aktionsudgifter ..... Art. 41 EU
- Opstartsfonden. .... Art. 41 EU

Finansministre

- Møder mellem finansministrene, Eurogruppen ..... Art. 137 EUF

Fiskale bestemmelser

Art. 110 – 118 EUF

- Ensartet beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder ..... Art. 118 EUF
- Fjernelse af forskelle som forvansker konkurrencevilkårene ..... Art. 116 EUF
- Forbud mod diskriminerende interne afgifter ..... Art. 110 EUF
- Forbud mod godtgørelse for interne afgifter ved udførsel af varer .... Art. 111 EUF
- Godkendelse af godtgørelse af afgifter ved udførsel til andre medlemsstater ..... Art. 112 EUF
- Harmonisering af lovgivninger om indirekte skatter ..... Art. 113 EUF
- Harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger vedr. det indre markeds funktion; miljøgaranti ..... Art. 114 EUF
- Indførelse af nationale foranstaltninger som kan fordreje konkurrencevilkårene ..... Art. 117 EUF

Fiskeri*Se Landbrug og fiskeri*

Fjernundervisning

- Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa. . . . . Art. 165 EUF

Fleksibilitetsklausul – vedtagelse af retsakter uden specifik hjemmel . . Art. 352 EUF

Flygtninges retsstilling;

- Den fælles asylpolitik . . . . . Art. 78 EUF

FN

- Unionens samarbejde med FN og andre internationale organisationer . Art. 220 EUF

Folkesundhed

Art. 168 EUF

- Målsætning og procedure for vedtagelse af foranstaltninger . . . . . Art. 168 EUF

- Områder med delt kompetence mellem Unionen og medlemsstaterne. . . Art. 4 EUF

Forbehold

- Danmarks forbehold over for EU. . . . . Protokol om Danmarks stilling

- Euroen. . . . . Protokol om visse bestemmelser vedrørende Danmark

- Forsvarsområdet. . . . . Art. 5 i Protokol om Danmarks stilling

- Ophævelse af forbehold. . . . . Art. 7 og 8 i Protokol om Danmarks stilling

- Retligt forbehold. . . . . Art. 1-4 i Protokol om Danmarks stilling

- Revideret dansk retsforbehold . . . . . Bilag til Protokol om Danmarks stilling

- Storbritanniens og Irlands

retlige forbehold. . . . . Protokol om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling

- Unionsborgerskab. . . . . Art. 9 EU og Art. 20. stk. 1

Forbrugerbeskyttelse

Art. 169 EUF

- Forbrugerbeskyttelseshensyn i EU's politikker; Inddragelse af. . . . . Art. 12 EUF

- Målsætning og foranstaltninger vedr. forbrugerbeskyttelse . . . . . Art. 169 EUF

- Områder med delt kompetence mellem Unionen og medlemsstaterne. . . Art. 4 EUF

Forbud mod kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne

Art. 34 – 37 EUF

- Kvantitative indførselsrestriktioner. . . . . Art. 34 EUF

- Kvantitative udførselsrestriktioner . . . . . Art. 35 EUF

- Statslige handelsmonopoler, forbud mod forskelsbehandling . . . . . Art. 37 EUF

- Undtagelser fra forbudet mod ind- og udførselsrestriktioner. . . . . Art. 36 EUF

Forfatningsmæssige strukturer; medlemsstaternes politiske og

- Forholdet mellem Unionen og medlemsstaterne. . . . . Art. 4 EU

Formand

- Europa-Parlamentet. . . . . Art. 14 EU
- Det Europæiske Råd. . . . . Art. 15 EU
- Kommissionen . . . . . Art. 14 og 17 EU
- Rådet . . . . . Art. 16 EU

Forpligtelser; medlemsstaternes

- Forholdet mellem Unionen og medlemsstaterne . . . . . Art. 4 EU

Forrang

- Erklæring om forrang . . . . . Erklæring 17

Forretningsorden

- Det Europæiske Råd. . . . . Art. 235, stk. 3
- Europa-Parlamentet. . . . . Art. 231 EUF
- Kommissionen . . . . . Art. 249 EUF
- Rådet . . . . . Art. 240 EUF
- Regionsudvalget. . . . . Art. 306 EUF
- ØSU . . . . . Art. 303 EUF

Forordninger

- Definition, ... Art. 288 EUF

Forsigtighedsprincippet

- Målsætning på miljøområdet. . . . . Art. 191, stk. 1 og 2 EUF

Forskelsbehandling;

- Bekæmpelse af forskelsbehandling pga. køn, race, etnisk oprindelse m.v. . . Art. 19 EUF, Art. 10 EUF
- Bekæmpelse af forskelsbehandling et af Unionens mål . . . . . Art. 3, stk. 3 EU
- Forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet. . . . . Art. 18 EUF

Forskere; Mobilitet for

- Iværksættelse af aktioner og programmer . . . . . Art. 180 EUF

Forskning, teknologisk udvikling og rummet

Art. 179 – 190 EUF

- En europæisk rumpolitik; forbindelser med den europæiske rumorganisation . . . . . Art. 189 EUF
- Forsknings- og udviklingsprogrammer med deltagelse af flere medlemsstater . . . . . Art. 185 EUF
- Forskningsresultater; formidling af . . . . . Art. 183 EUF
- Iværksættelse af aktioner og programmer . . . . . Art. 180 EUF
- Kommissionens årsrapport om aktiviteter vedr. forskning og teknologisk udvikling m.v. . . . . Art. 190 EUF

- Målsætninger og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 173 EUF
- Målsætningen om styrkelse af det videnskabelige og teknologiske grundlag ..... Art. 179 EUF
- Oprettelse af fællesforetagender m.v. .... Art. 187 EUF
- Procedure for vedtagelse af bestemmelser ..... Art. 188 EUF
- Rammeprogrammer med deltagelse af flere medlemsstater ..... Art. 184 EUF
- Samarbejde med tredjelande vedr. forskning og teknologisk udvikling . Art. 186 EUF
- Samordning af nationale politikker med Unionen ..... Art. 181 EUF
- Vedtagelse af flerårige rammeprogrammer ..... Art. 182 EUF
- Virksomheders og universiteters deltagelse i rammeprogrammer ..... Art. 183 EUF

Forskningsrum; europæisk

- Målsætningen om styrkelse af det videnskabelige og teknologiske grundlag ... Art. 179 EUF

Forstærket samarbejde

Art. 326 – 334 EUF

- Beskyttelse af Unionens interesser ..... Art. 20 EU
- Betingelser for deltagelse ..... Art. 328 EUF
- Deltagelse i forhandlinger ..... Art. 20 EU
- Deltagelse i forhandlinger og afstemninger ..... Art. 330 EUF
- Forstærket indbyrdes samarbejde ..... Art. 20 EU
- Fremme af Unionens mål ..... Art. 20 EU
- Generelle betingelser for forstærket samarbejde ..... Art. 326 EUF
- Krav om respekt af ikke-deltagende medlemsstater ..... Art. 327 EUF
- Passerelle i forstærket samarbejde ..... Art. 333 EUF
- Procedure for de øvrige medlemsstaters deltagelse ..... Art. 331 EUF
- Procedure for indførelse af forstærket samarbejde ..... Art. 329 EUF
- Sammenhæng i Unionens politikker ..... Art. 334 EUF
- Styrkelse af integrationsprocessen ..... Art. 20 EU
- Udgifter til gennemførelse af forstærket samarbejde ..... Art. 332 EUF
- Åbent for alle medlemsstater ..... Art. 20 EU

Forsvarsagenturet ..... Art. 42 og 45 EU

Forsvarspolitik

- Udformning af en fælles forsvarspolitik ..... Art. 42 EU

Forsyningsvanskeligheder; alvorlige

- Vedtagelse af foranstaltninger i tilfælde af vanskeligheder i en medlemsstat. .... Art. 122 EUF

Forurenere betaler-princippet

- Målsætninger på miljøområdet ..... Art. 191, stk. 2 EUF

Forvaltning

- Åben, effektiv og uafhængig europæisk forvaltning. .... Art. 298 EUF

Fred

- Unionens mål. .... Art. 3 EU

Fri bevægelighed

- Unionens mål. .... Art. 3 EU

- Fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital. .... Art. 26 EUF

- Frie varebevægelser. .... Art. 34 EUF

- Arbejdskraftens frie bevægelighed. .... Art. 45 EUF

- Fri udveksling af tjenesteydelser. .... Art. 56 EUF

- Frie kapitalbevægelser. .... Art. 63 EUF

- Fri bevægelighed for arbejdskraften fra oversøiske lande og territorier. Art. 202 EUF

Fri og fair handel

- Unionens mål. .... Art. 3 EU

Fri omsætning af varer fra tredjelande. .... Art. 29 EUF

Fri udveksling af tjenesteydelser og forbud mod restriktioner. .... Art. 56 EUF

Frie varebevægelser

Art. 28 – 37 EUF

- Toldunion. .... Art. 28 EUF

- Fri omsætning af varer fra tredjelande. .... Art. 29 EUF

- Forbud mod kvantitative indførselsrestriktioner. .... Art. 34 EUF

- Forbud mod kvantitative udførselsrestriktioner. .... Art. 35 EUF

- Undtagelser fra forbudet mod handelsrestriktioner. .... Art. 36 EUF

Frihed

- Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv. .... Præambel, EU

- Principperne om frihed, demokrati og respekt for menneskerettighederne. .... Præambel, EU

- Unionens værdier. .... Art. 2 EU

- Frihed, sikkerhed og retfærdighed: Unionens mål. .... Art. 3 EU

Frihed, sikkerhed og retfærdighed; et område med

Art. 67 – 76 EUF

- Administrativt samarbejde mellem nationale myndigheder. .... Art. 74 EUF

- De nationale parlamenters kontrol af nærhedsprincippet. .... Art. 69 EUF

- Delt initiativret. .... Art. 76 EUF

- Det Europæiske Råd udformer de overordnede retningslinier. .... Art. 68 EUF

- Evaluering af medlemsstaternes gennemførelse af EU-politikker på området. .... Art. 70 EUF

- Foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme m.v. . . . . Art. 75 EUF
- Mål og midler for et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed . . . . Art. 67 EUF
- Områder med delt kompetence mellem Unionen og medlemsstaterne . . . Art. 4 EUF
- Opretholdelse af lov og orden i medlemsstaterne . . . . . Art. 72 EUF
- Samarbejde og koordinering mellem medlemsstaterne . . . . . Art. 73 EUF
- Stående komité for det operationelle samarbejde . . . . . Art. 71 EUF

Frivillig udtræden af Unionen . . . . . Art. 50 EU

FUSP

Se Fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

Fælles sikkerheds- og forsvarspolitik

Art. 42 – 46 EU

- Deltagelse i permanent struktureret samarbejde . . . . . Art. 46 EU
- Det Europæiske Forsvarsagenturs opgaver . . . . . Art. 45 EU
- Fælles EU-forsvarspolitik; udformning af en . . . . . Art. 42 EU
- Fælles forsvar . . . . . Art. 42 EU
- gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik . . . . . Præambel, EU
- Kompetencekategorier . . . . . Art. 2 EUF
- Opgaver, hvortil civile og militære midler kan anvendes . . . . . Art. 43 EU
- Overdragelse af opgaver til medlemsstaterne . . . . . Art. 44 EU
- Rækkevidden af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik . . . . . Art. 42 EU

Fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

Fælles bestemmelser

Art. 23 – 41 EU

- Anvendelse af institutionernes procedurer og beføjelser . . . . . Art. 40 EU
- Beskyttelse af personoplysninger . . . . . Art. 39 EU
- Den højtstående FUSP-repræsentant . . . . . Art. 33 EU
- Den Udenrigs- og sikkerhedspolitisk komité . . . . . Art. 27 EU
- Fastlæggelse af principper og overordnede retningslinjer;
fælles strategier og mål . . . . . Art. 26 EU
- Finansiering af udgifter . . . . . Art. 41 EU
- Formandskabets rolle . . . . . Art. 33 EU
- Forslag fra medlemsstater, den højtstående FUSP-repræsentant og . . . . Art. 30 EU
- Fælles bestemmelser . . . . . Art. 23 EU
- Grundlaget for Unionens optræden udadtil . . . . . Art. 36 EU
- Høring og underretning af Europa-Parlamentet . . . . . Art. 37 EU
- Internationale aftaler . . . . . Art. 24 EU
- kompetencekategorier . . . . . Art. 2 EUF
- Målsætninger, medlemsstaternes loyalitet og solidaritet . . . . . Art. 31 EU
- Procedurer . . . . . Art. 35 EU

- Samarbejde mellem diplomatiske og konsulære missioner ..... Art. 32 EU
- Samordnet og konvergent optræden ..... Art. 34 EU
- Samordnet optræden i internationale sammenhænge..... Art. 29 EU
- Spørgsmål af geografisk eller tematisk karakter..... Art. 38 EU
- Unionens højtstående FUSP-repræsentant..... Art. 28 EU
- Vedtagelse af fælles aktioner ..... Art. 25 EU

Færøerne

- Traktatens geografiske udstrækning ..... Art. 355 EUF

G

GAERC

- Rådet for almindelige anliggender ..... Art. 16 EU

Genève-konventionen ..... Art. 78 EUF

Geografiske udstrækning

- Traktatens geografiske udstrækning ..... Art. 349 EUF, Art 355 EUF

Grundlæggende rettigheder

- Grundlæggende frihedsrettigheder ..... Præambel, EU
- Grundlæggende principper vedrørende beføjelser..... Art. 5 EU
- Grundlæggende rettigheder ..... Art. 6 EU

Grænsekontrol

- Mål og kompetence for den fælles politik for grænsekontrol..... Art. 77 EUF
- Solidaritet og ansvarsfordeling ..... Art. 80 EUF

Grønland

- Bestemmelser vedr. Grønland .Art. 204 EUF, og Protokol om den særlige ordning for Grønland (1985) .....

H

Handel med kvinder og børn

- Den fælles indvandringspolitik ..... Art. 79 EUF

Handel; fri og fair

- Unionens mål. .... Art. 3 EU

Handelspolitik; den fælles

Art. 206 – 207 EUF

- Bestemmelser vedr. den fælles handelspolitik ..... Art. 207 EUF
- Toldunionen og målsætningen for handelspolitikken ..... Art. 206 EUF

Handelspolitiske beskyttelsesforanstaltninger

- Bestemmelser vedr. den fælles handelspolitik..... Art. 207 EUF

Handicap

- bekæmpelse af forskelsbehandling. .... Art. 10 EUF
- foranstaltninger mod forskelsbehandling pga. køn, race, etnisk oprindelse m.v.. Art. 19 EUF

Handleevne

- Unionens rets- og handleevne ..... Art. 335 EUF

Havets biologiske ressourcer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik; Bevarelse af

- Områder med enekompetence ..... Art. 3 EUF

Henstillinger

- Definition ..... Art. 288 EUF

Historie

- Respekt for de [europæiske folks] historie, kultur og traditioner..... Præambel, EU

Hjemmel

- Vedtagelse af retsakter uden specifik hjemmel..... Art. 352 EUF

Humanistiske arv

- Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv ..... Præambel, EU

Humanitær bistand

Art. 214 EUF

- Principper og mål for humanitær bistand ..... Art. 214 EUF

Hvidvaskning af penge

- Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer..... Art. 83 EUF

Højtstående FUSP-repræsentant

- Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik..... Art. 18 EU, Art. 27 EU, erklæring 6 og 12

Identitetskort..... Art. 77 EUF

Ikke-forskelsbehandling og unionsborgerskab

Art. 18 - 25 EUF

- Bestemmelser om unionsborgerskab ..... Art. 25 EUF
- Foranstaltninger mod forskelsbehandling pga. køn, race, etnisk oprindelse m.v. .... Art. 19 EUF
- Forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet..... Art. 18 EUF
- Indførelse af et unionsborgerskab ..... Art. 20 EUF
- Princippet om deltagelsesdemokrati, sprog ..... Art. 24 EUF
- Unionens værdier ..... Art. 2 EU
- Unionsborgeres beskyttelse hos andre landes konsulære myndigheder. Art. 23 EUF
- Unionsborgernes ret til fri bevægelighed og opholdsret ..... Art. 21 EUF
- Valgret og valgbarhed ved kommunalvalg og -valg til Europa-Parlamentet ..... Art. 22 EUF

Immuniteter

- Privilegier og immuniteter ..... Art. 343 EUF
- Protokol vedrørende Den Europæiske Unions privilegier og immuniteter ..... PROT

Indirekte skatter

- Harmonisering af lovgivninger om indirekte skatter ..... Art. 113 EUF

Indre grænser

- Afskaffelse af kontroller ved passage af de ..... Art. 77 EUF

Indre marked

Art. 26 - 27 EUF og Art. 114 EUF

- Fire friheder – fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital..... Art. 26, stk. 2 EUF
- Harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger vedr. det indre markeds funktion; ..... Art. 114 EUF
- Hensyn til dyrevelfærd i EU's politikker..... Art. 13 EUF
- Ikke-forvridende konkurrence ..... Protokol om det indre marked og konkurrence
- Indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love som indvirker på indre marked..... Art. 115 EUF
- Midlertidige undtagelser med mindst mulige forstyrrelser for det indre markeds funktion ..... Art. 27 EUF
- Miljøgarantien.. ..... Art. 114, stk. 4 og 5 EUF
- Område med delt kompetence mellem Unionen og medlemsstaterne ... Art. 4 EUF

Industri

- Målsætninger og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 173 EUF

Industriområder i tilbagegang; omstillingen af

- Målsætning for Den Europæiske Regionalfond ..... Art. 176 EUF

Indvandringspolitik

- Den fælles indvandringspolitik ..... Art. 79 EUF
- Solidaritet og ansvarsfordeling ..... Art. 80 EUF

Information og høring af arbejdstagerne

- Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne. .... Art. 153 EUF

Innovation

- Målsætninger og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 173 EUF

Institutionel ramme

- Unionens institutioner ..... Art. 13 EU

Institutionelle og budgetmæssige bestemmelser

- Udbygning af institutionernes demokratiske og effektive virkemåde Præambel, EU
- Åbenhed og aktindsigt i EU-dokumenter ..... Art. 15 EUF

Institutionerne

Art. 13 – 19 EU

- Europa-Kommissionen ..... Art. 17 EU
- Europa-Parlamentet ..... Art. 14 EU
- Den Europæiske Unions Domstol ..... Art. 19 EU
- Den Europæiske Centralbank.. ..... Art. 282-284 EUF
- Det Europæiske Råd. .... Art. 15 EU
- Interinstitutionelle aftaler.. ..... Art. 295 EUF
- Institutionernes procedurer og beføjelser; Anvendelse af..... Art. 40 EU
- Liste over Unionens institutioner ..... Art. 13 EU
- Rådet ..... Art. 16 EU
- Revisionsretten. .... Art. 285-287 EUF

Integration

- Fremme af den europæiske integration ..... Præambel, EU

Integrationsproces

- Ny fase i den europæiske integrationsproces. .... Præambel, EU

Intellektuel ejendomsret; handelsrelaterede aspekter af

- Bestemmelser vedr. den fælles handelspolitik..... Art. 207 EUF

Intellektuelle ejendomsrettigheder

- Ensartet beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder ..... Art. 118 EUF

- Interinstitutionelle aftaler ..... Art. 295 EUF

Internationale aftaler

Art. 216 – 219 EUF

- Aftaler om associering med tredjelande ..... Art. 217 EUF
- Betingelser for indgåelse af aftaler med tredjelande og internationale organisationer ..... Art. 216 EUF
- Internationale aftaler om valutakurser i valutakurspolitik ..... Art. 219 EUF
- Områder med enekompetence ..... Art. 3 EUF
- Procedure for indgåelse af aftaler med tredjelande og internationale organisationer ..... Art. 218 EUF

Internationale handel; afskaffelse af restriktionerne i den

- Toldunionen og målsætningen for handelspolitikken ..... Art. 206 EUF

Internationale organisationer og tredjelande

Art. 220 – 221 EUF

- Målsætning og procedure for vedtagelse af tilskyndelsesforanstaltninger ..... Art. 167 EUF
- Procedure for indgåelse af aftaler med tredjelande og internationale organisationer. .... Art. 218 EUF
- Unionens delegationer ..... Art. 221 EUF
- Unionens samarbejde med FN og andre internationale organisationer . Art. 220 EUF

Interoperabilitet

- Oprettelse og udvikling af transeuropæiske net på transport-, telekommunikations- og energiinfrastrukturområdet ..... Art. 170 EUF

Interparlamentarisk samarbejde

- Nationale parlamenters rolle ..... Art. 12 EU
- Protokol om de nationale parlamenters rolle i Den Europæiske Union ..... PROT

J

Judicielle eller tilsvarende myndigheder i medlemsstaterne

- Principper, mål og midler for det strafferetlige samarbejde ..... Art. 82 EUF

Juridisk person; Unionens status som

- Unionens retlige status. .... Art. 47 EU
- Erklæring om Den Europæiske Unions status som juridisk person .... Erklæring 24

K

Kapital og betalinger

Art. 63 – 66 EUF

- Begrænsninger i frie kapitalbevægelser til og fra tredjelande . . . . . Art. 64 EUF
- Frie kapitalbevægelser og forbud mod restriktioner . . . . . Art. 63 EUF
- Medlemsstaternes ret til at anvende egne bestemmelser i skattelovgivningen . . . . . Art. 65 EUF
- Midlertidige beskyttelsesforanstaltninger over for tredjelande . . . . . Art. 66 EUF

Katastrofer

- Forebyggelse af og beskyttelse mod katastrofer . . . . . Art. 196 EUF

Kirkers og konfessionsløse organisationers status; Respekt af . . . . . Art. 17 EUF

Klimaændringer; Bekæmpelse af

- Målsætninger på miljøområdet . . . . . Art. 191 EUF

Kollektive forhandlinger

- Samarbejde inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken . . . . . Art. 156 EUF

Kommissionen

Art. 17 EU og Art. 244 – 250 EUF

- Afskedigelse af et medlem af Kommissionen . . . . . Art. 17, stk. 6 EU, Art. 247 EUF
- Afstemning i Kommissionen, beslutningsdygtighed . . . . . Art. 250 EUF
- Afstemninger . . . . . Art. 17 EU
- Almindelige beretning om EU . . . . . Art. 249, stk. 2 EUF
- Antallet af kommissærer . . . . . Art. 17 EU
- Fremme af Unionens almene interesser . . . . . Art. 17 EU
- Fratrædelse og afskedigelse . . . . . Art. 17, stk. 5 EU, Art. 246 og 247 EUF
- Initiativretten . . . . . Art. 17, stk. 1 og 2 EU
- Kollegium . . . . . Art. 17 EU
- Formanden . . . . . Art. 14 og 17 EU, erklæring nr. 6 og 11
- Forretningsorden . . . . . Art. 249, stk. 1 EUF
- Medlemmer . . . . . Art. 17, stk. 3 og 5 EU
- Organisation og fordeling af ansvarsområder . . . . . Art. 248 EUF
- Koordinerings-, gennemførelses- og forvaltningsfunktioner . . . . . Art. 17 EU
- Mistillidsvotum . . . . . Art. 17, stk. 8 EU
- Nedlæggelse af hverv . . . . . Art. 17, stk. 8 EU
- Næstformænd . . . . . Art. 17 EU
- Opgaver og funktioner . . . . . Art. 17, stk. 1 EU
- Rotation mellem medlemsstaterne . . . . . Art. 17, stk. 5 EU, Art. 244 EUF,
- Sammensætning . . . . . Art. 244 EUF, Erklæring nr. 10
- Tilsyn med gennemførelsen af EU-retten . . . . . Art. 17 EU

- Tjenesteperiode ..... Art. 17 EU
- Traktatens vogter..... Art. 17, stk. 1 EU
- Uafhængighed ..... Art. 17 EU, Art. 245 EUF
- Valg af formanden ..... Art. 14 og 17 EU, Erklæring 11
- Valg af kommissærer..... Art. 17, stk. 5

Kommunalvalg

- Valgret og valgbarhed ved kommunalvalg og valg til Europa-Parlamentet..... Art. 22 EUF

Kompetence

Art. 2 EUF – 6 EUF

- Afgrænsning af kompetence mellem EU og medlemsstaterne ..... Art. 5, stk. 1, Erklæring nr. 18
- Liste over kompetencekategorier ..... Art. 2 EUF
- Medlemsstaternes kompetencer..... Art. 5, stk. 2, Art. 2, stk. 2, 3 og 5 EUF
- Delt kompetence ..... Art. 4 EUF, Protokol om delt kompetence
- Enekompetence ..... Art. 3 EUF
- Princippet om kompetencetildeling ..... Art. 5 EU, Art. 7 EUF
- Protokol om delt kompetence..... PROT
- Tillæggelse af nye kompetencer ..... Art. 262 EUF
- Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag... Art. 6 EUF
- Samordning af økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker ..... Art. 5 EUF
- Udenrigs- og sikkerhedspolitiske kompetence. .... Art. 24 EU

- Konfessionsløse organisationers status..... Art. 17 EUF

- Konkurrencebegrænsende aftaler; Forbud mod ..... Art. 101 EUF

Konkurrenceevne; Industriens

- Målsætningen om styrkelse af det videnskabelige og teknologiske grundlag ..... Art. 179

Konkurrenceregler

Art. 101 – 109 EUF

- Forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler ..... Art. 101 EUF
- Forbud mod misbrug af dominerende stilling ..... Art. 102 EUF
- Forbud mod statsstøtte og undtagelser fra forbuddet ..... Art. 107 EUF
- Fjernelse af forskelle som forvansker konkurrencevilkårene ..... Art. 116 EUF
- Fordrejning af konkurrencevilkårene ..... Art. 348 EUF
- Indførelse af nationale foranstaltninger som kan fordreje konkurrencevilkårene ..... Art. 117 EUF

Konvergens

- Beretning om opfyldelse af forpligtelserne vedrørende ØMU'en; ophævelse af dispensation ..... Art. 140 EUF

- Samordning af medlemsstaternes økonomiske politikker ..... Art. 121 EUF

Kriminalitetsforebyggelse ..... Art. 84 EUF

Kultur

Art. 167 EUF

- Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv ..... Præambel, EU

- Målsætning og procedure for vedtagelse af

tilskyndelsesforanstaltninger ..... Art. 167 EUF

- Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag... Art. 6 EUF

- Respekt for de [europæiske folks] historie, kultur og traditioner..... Præambel, EU

Kulturel og sproglig mangfoldighed

- Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa ..... Art. 165 EUF

Kvalificeret flertal i Rådet;

- Definitionen af kvalificeret flertal; ..... Art. 16 EU

- Overgangs-

bestemmelser ..... Art. 16 EU, Protokol om overgangsbestemmelser, Erklæring 7

- På områder hvor der træffes afgørelse på forslag af en gruppe

af medlemsstater ..... Art. 238 EUF

- I tilfælde, hvor ikke alle Rådets medlemmer deltager i afstemning..... Art. 238 EUF

Kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne; forbud mod

- Forbud mod kvantitative indførselsrestriktioner ..... Art. 34 EUF

- Forbud mod kvantitative udførselsrestriktioner ..... Art. 35 EUF

- Statslige handelsmonopoler, forbud mod forskelsbehandling ..... Art. 37 EUF

- Undtagelser fra forbuddet mod handelsrestriktioner ..... Art. 36 EUF

Køn

- Bekæmpelse af forskelsbehandling ..... Art. 10 EUF

- Foranstaltninger mod forskelsbehandling pga. køn, race, etnisk

oprindelse m.v. .... Art. 19 EUF

L

Landbrug og fiskeri

Art. 38 – 44 EUF

- Fastlæggelse af en landbrugs- og fiskeripolitik ..... Art. 38 EUF

- Fælles landbrugsprojekter og –foranstaltninger ..... Art. 41 EUF

- Fælles markedsordning for landbrugsvarer ..... Art. 40 EUF

- Målsætningen for den fælles landbrugs- og fiskeripolitik ..... Art. 39 EUF

- Retningslinjer for landbrugspolitikken; fælles ordning for

landbrugsprodukter ..... Art. 43 EUF

- Udligningsafgifter..... Art. 44 EUF
- Undtagelser fra de fælles konkurrenceregler (landbrugsstøtte)..... Art. 42 EUF

Landbrugsfonden, EUGFL

- Strukturfondene, vedtagelse af særlige aktioner ..... Art. 175 EUF

Ligestilling mellem kvinder og mænd

- Fremme af ligestilling mellem kønnene..... Art. 8 EUF
- Ligeløn og ligebehandling..... Art. 157 EUF
- Unionens mål..... Art. 3 EU
- Unionens værdier ..... Art. 2 EU

Lighed mellem Unionens borgere

- Princippet om demokratisk lighed ..... Art. 9 EU

Loyalitetsprincippet

- Forholdet mellem Unionen og medlemsstaterne..... Art. 4 EU

Loyalt samarbejde; princippet om

- Forholdet mellem Unionen og medlemsstaterne..... Art. 4 EU

Lægemidler; kvaliteten og sikkerheden af

- Målsætning og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 168 EUF

Læreres mobilitet

- Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa..... Art. 165 EUF

Løn

- Ligeløn og ligebehandling..... Art. 157 EUF

M

Mangfoldighed; national og regional

- Målsætning og procedure for vedtagelse af tilskyndelsesforanstaltninger . Art. 167 EUF

Markedsøkonomi

- Samordning af økonomiske politikker, fælles penge- og valutapolitik, fælles valuta..... Art. 119 EUF
- Målsætninger for den økonomiske politik ..... Art. 120 EUF

Medicinsk udstyr; kvaliteten og sikkerheden af

- Målsætning og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 168 EUF

Medlemskab af Unionen

- Kriterier for medlemskab og procedure for tiltrædelse af Unionen..... Art. 49 EU
- Frivillig udtræden af Unionen..... Art. 50 EU

Medlemsstaternes ansvar og forpligtelser

- Forholdet mellem Unionen og medlemsstaterne..... Art. 4 EU

Medlemsstaternes beføjelser

- Grundlæggende principper vedrørende beføjelser..... Art. 5 EU

Medlemsstaternes kompetencer..... Art. 2 EUF

Medlemsstaternes lighed over for traktaterne

- Forholdet mellem Unionen og medlemsstaterne..... Art. 4 EU

Medlemsstaternes stats- og regeringschefer

- Det Europæiske Råd og dets formand..... Art. 15 EU

Menneskehandel

- Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer..... Art. 83 EUF
- Den fælles indvandringspolitik..... Art. 79 EUF

Menneskelig værdighed

- Unionens værdier..... Art. 2 EU

Menneskerettigheder

- Anerkendelse af menneskerettigheder og de grundlæggende frihedsrettigheder..... Art. 6, stk. 3 EU
- Anerkendelse af EU's charter om grundlæggende rettigheder..... Art. 6, stk. 1 EU
- Tiltrædelse af Menneskerettighedskonvention... Art. 218, stk. 8 EUF, Protokol om art. 6, stk. 2 EU
- Medlemsstaternes fælles værdigrundlag..... Art. 2 EU

Migrationsstrømme; effektiv styring af

- Den fælles indvandringspolitik..... Art. 79 EUF

Miljø

Art. 191 – 193 EUF

- Indførelse af strengere nationale beskyttelsesforanstaltninger..... Art. 193 EUF
- Målsætninger på miljøområdet..... Art. 191 EUF
- Områder med delt kompetence mellem Unionen og medlemsstaterne... Art. 4 EUF
- Procedure for vedtagelse af retsakter m.v. på miljøområdet..... Art. 192 EUF

Miljøbeskyttelse

- Miljøgarantien..... Art. 114 EUF

Miljøhensyn

- Ikke-økonomiske miljøhensyn ..... Art. 191 EUF
- Integration af miljøhensyn i EU's politikker ..... Art. 11 EUF

Miljøkvalitet

- Målsætninger på miljøområdet ..... Art. 191 EUF
- Unionens mål ..... Art. 3 EU

Mindretalsrettigheder

- Unionens værdier ..... Art. 2 EU

Ministerrådet

Se Rådet

Monetære politik; den

- ESCB's opgaver, prisstabilitet, høring af den europæiske centralbank . Art. 127 EUF
- ESCB's organisation, statutten for ESCB og ECB ..... Art. 129 EUF
- Den Europæiske Centralbank og de nationale centralbankers uafhængighed ..... Art. 130 EUF
- Den Europæiske Centralbanks opgaver ..... Art. 132 EUF
- Foranstaltninger til anvendelse af euroen som fælles valuta ..... Art. 133 EUF
- Medlemsstaternes lovgivning om nationale centralbanker ..... Art. 131 EUF
- Udstedelse af eurosedler og euromønter ..... Art. 128 EUF

Monopol lignende virksomheder

- Regler for offentlige og monopol lignende virksomheder ..... Art. 106 EUF

Mål og værdier

- Unionens mål ..... Art. 3 EU
- Unionens værdier ..... Art. 2 EU
- Stadig snævrere union ..... Art. 1 EU

N

Narkotikahandel; ulovlig

- Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer. .... Art. 83 EUF

Narkotikarelaterede helbreds skader; Begrænsning af

- Målsætning og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 168 EUF

Nationale centralbanker

- Forbud mod overtræk i nationale centralbanker. .... Art. 123 EUF

Nationale parlamenter

- Rolle i EU ..... Art. 12 EU, Protokol om nationale parlamenters rolle
- Kontrol af nærhedsprincippet ..... Art. 12B EUF, Art. 69 EUF, Protokol om anvendelse af nærhedsprincippet
- Evaluering af samarbejde om retlige og indre anliggender ..... Art. 70 og 71 EU
- Evaluering af Eurojust ..... Art. 85 EU
- Kontrol med Europol ..... Art. 88, stk. 2
- Deltagelse i procedurer til revision af traktaterne..... Art. 48 EU
- Interparlamentarisk samarbejde..... Protokol om de nationale parlamenters rolle art. 9 og 10

Nationalitet; Forbud mod forskelsbehandling på grundlag af ..... Art. 18 EUF

Nationalt statsborgerskab

- Princippet om demokratisk lighed ..... Art. 9 EU

Naturressourcerne; Udnyttelse af

- Målsætninger på miljøområdet ..... Art. 191 EUF

Nordatlantiske traktats organisation

Se NATO

Nærhedsprincippet

- Definition ..... Art. 5, stk. 3 EU
- Nationale parlamenters rolle i kontrol..... Art. 12 EU, Protokol om anvendelsen af nærhedsprincippet
- Mål for unionen ..... Art. 1 EU

Nærområder; Unionen og dens ..... Art. 8 EU

O

Offentlige og monopollignende virksomheder

- Regler for offentlige og monopollignende virksomheder ..... Art. 106 EUF

Ombudsmand

- Unionsborgeres klager til ombudsmand ..... Art. 20 og 24 EUF,
- Opgaver og funktioner ..... Art. 228 EUF
- Udnævnelse.....Art. 228 EUF

Omsætningsafgifter

- Harmonisering af lovgivninger om indirekte skatter ..... Art. 113 EUF

Ophold; ulovligt

- Den fælles indvandringspolitik ..... Art. 79 EUF

Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa

- Unionens samarbejde med FN og andre internationale organisationer . Art. 220 EUF

Organisationsretten

- Samarbejde inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken. .... Art. 156 EUF

Organiseret kriminalitet

- Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer. .... Art. 83 EUF

Overdragelse af opgaver til medlemsstaterne ..... Art. 44 EU

Overenskomstmæssige forbindelser

- Overenskomster og aftaler på EU-plan. .... Art. 155 EUF

Oversættelser af traktaterne; officielle ..... Erklæring 16

Oversøiske lande og territoriers associering; de

Art. 198 – 204 EUF

- Associering med oversøiske lande og territorier med særlige

forbindelser med EU-lande ..... Art. 198 EUF

- Foranstaltninger ved omlægning af samhandelen ..... Art. 201 EUF

- Fri bevægelighed for arbejdskraften fra oversøiske lande og territorier Art. 202 EUF

- Indførelse af toldfri varer fra oversøiske lande og territorier ..... Art. 200 EUF

- Målsætninger ..... Art. 199 EUF

- Oversøiske landes og territoriers associering med Unionen ..... Art. 203 EUF

- Særlige bestemmelser vedr. Grønland ..... Art. 204 EUF

P

Pas, fastsættelse af bestemmelser ..... Art. 77, stk. 3 EUF

Passereller

- Overgang fra enstemmighed til kvalificeret flertal ..... Art. 48, stk. 7 EU

- Overgang fra særlig til almindelig lovgivningsprocedure ..... Art. 48, stk. 7 EU

- Overgang fra enstemmighed til kvalificeret flertal inden for FUSP . Art. 31, stk. 3 EU

- Overgang fra enstemmighed til kvalificeret flertal for flerårige finansielle ramme.
..... Art. 312, stk. 2 EUF

- Overgang fra særlig til almindelig lovgivningsprocedure inden for familieretten.
..... Art. 81, stk. 3 EUF

Penge- og valutapolitik

- Samordning af økonomiske politikker, fælles penge- og valutapolitik, fælles valuta ..... Art. 119 EUF

Permanent struktureret samarbejde; Deltagelse i

- Kriterier og forpligtelser ..... Art. 46 EU

Personkontrol ved passage af de ydre grænser ..... Art. 77 EUF

Personoplysninger;

- Beskyttelse af ..... Art. 39 EU og 16 EUF
- Hensyn til national sikkerhed ..... Erklæring 20
- Beskyttelse af personoplysninger inden for straffesager og politisamarbejde ..... Erklæring 21
- Dansk forbehold på det retlige område ..... Protokol om Danmarks stilling art. 3

Pluralisme

- Unionens værdier ..... Art. 2 EU

Polen

- Anvendelse af charter om grundlæggende rettigheder ... Protokol og Erklæring 61

Politisamarbejde

Art. 87 – 89 EUF

- Europol ..... Art. 88 EUF
- Myndighedsudøvelse på en anden medlemsstats område ..... Art. 89 EUF
- Omfang, mål og midler ..... Art. 87 EUF

Politiske partier på europæisk plan ..... Art. 10 EU og 224 EUF

Prisstabilitet

- Beretning om opfyldelse af forpligtelserne vedrørende ØMU'en; ophævelse af dispensation ..... Art. 140 EUF
- ESCB's opgaver, prisstabilitet, høring af Den Europæiske Centralbank . Art. 127 EUF
- Samordning af økonomiske politikker, fælles penge- og valutapolitik, fælles valuta ..... Art. 119 EUF

Proportionalitetsprincippet

- Definition ..... Art. 5, stk. 4 EU
- Et af Unionens mål ..... Art. 3 EU
- Kontrol med proportionalitetsprincippet ..... Protokol om nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Protokollen om de nationale parlamenters rolle

Se nationale parlamenter .....

Protokoller og bilag ..... Art. 51 EU

Punktafgifter

- Harmonisering af lovgivninger om indirekte skatter ..... Art. 113 EUF

R

Race

- Bekæmpelse af forskelsbehandling ..... Art. 10 EUF

- Foranstaltninger mod forskelsbehandling pga. køn, race, etnisk oprindelse m.v.

..... Art. 19 EUF

Rammeprogram (forskning)

- Iværksættelse af aktioner og programmer ..... Art. 182 EUF

Ratifikation og ikrafttrædelse ..... Art. 54 EU, Art. 357 EUF

Regionalfonden

- Strukturfondene, vedtagelse af særlige aktioner ..... Art. 175 EUF

Regionalt og lokalt selvstyre

- Forholdet mellem Unionen og medlemsstaterne ..... Art. 4 EU

Regionsudvalget

Art. 305 – 307 EUF

- Forretningsorden ..... Art. 306 EUF

- Høringsret ..... Art. 307 EUF

- Rolle i det institutionelle system ..... Art. 300 EUF

- Sættelse, beskikkelse, uafhængighed m.v. .... Art. 305 EUF

- Valg af formand og præsidium ..... Art. 306 EUF

Reintegration på arbejdsmarkedet

- Målsætningen vedr. erhvervsuddannelse ..... Art. 166 EUF

Religion

- Bekæmpelse af forskelsbehandling ..... Art. 10 EUF

- Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv ..... Præambel, EU

- Foranstaltninger mod forskelsbehandling pga. køn, race, etnisk oprindelse m.v. .... Art. 19 EUF

- Respekt af kirkers og konfessionsløse organisationers status ..... Art. 17 EUF

Repatriering af personer med ulovligt ophold

- Den fælles indvandringspolitik ..... Art. 79 EUF

Repræsentativt demokrati; Princippet om ..... Art. 10 EU

Restriktive foranstaltninger

Art. 215 EUF

- Økonomiske sanktioner over for tredjelande ..... Art. 215 EUF

Retfærdighed

- Unionens værdier ..... Art. 2 EU

Retlig status ..... Art. 47 EU

Retligt samarbejde i straffesager

Art. 82 – 86 EUF

- Eurojust ..... Art. 85 EUF

- Kriminalitetsforebyggelse ..... Art. 84 EUF

- Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer ..... Art. 83 EUF

- Oprettelse af en europæisk anklagemyndighed ..... Art. 86 EUF

- Principper, mål og midler for det strafferetlige samarbejde ..... Art. 82 EUF

Retsakter

Art. 293 – 299 EUF

- Begrundelsespligt for retsakter ..... Art. 296 EUF

- Interinstitutionelt samarbejde ..... Art. 295 EUF

- Offentliggørelse og ikrafttræden; EU-tidende ..... Art. 297 EUF

- Tvangsfuldbyrdelse af Rådets, Kommissionens og ECB's retsakter ..... Art. 299 EUF

- Vedtagelse af retsakter efter den almindelige lovgivningsprocedure .. Art. 294 EUF

- Ændring eller tilbagetrækning af Kommissionens forslag ..... Art. 293 EUF

- Åben, effektiv og uafhængig europæisk forvaltning ..... Art. 298 EUF

Retsevne

- Unionens rets- og handleevne ..... Art. 335 EUF

Retslige og udenretslige dokumenter på tværs af grænserne; forkyndelse af

..... Art. 81 EUF

Retsplejeregler; fremme foreneligheden mellem medlemsstaternes civile

- Etablering af civilretligt samarbejde ..... Art. 81 EUF

Retsstaten

- Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv ..... Præambel, EU

- Unionens værdier ..... Art. 2 EU

- Retsstatsprincippet ..... Præambel, EU

Retsvæsenet; uddannelse af dommere samt andet personale i

- Etablering af civilretligt samarbejde ..... Art. 81 EUF

Retternes kompetence

- Etablering af civilretligt samarbejde ..... Art. 81 EUF
- Principper, mål og midler for det strafferetlige samarbejde ..... Art. 82 EUF

Rettigheder

- Beskyttelse af børns rettigheder ..... Art. 3 EU
- Det enkelte menneskes ukrænkelige og umistelige rettigheder ..... Præambel, EU
- Principper, mål og midler for det strafferetlige samarbejde ..... Art. 82 EUF

Revision af traktaterne

- Almindelig revisionsprocedure ..... Art. 48, stk. 2, 3 og 4
- Forenklet revisionsprocedure ..... Art. 48, stk. 5 EU
- Indsigelse fra nationalt parlament ..... Art. 48, stk. 7 EU
- Konvent, indkaldelse a ..... Art. 48, stk. 3 EU
- Ratifikations af traktat.. ..... Art. 48, stk. 5

Revisionsretten

Art. 285 – 287 EUF

- Revisionens omfang og grundlag, årsberetninger; forretningsorden ... Art. 287 EUF
- Revisionsrettens beføjelser ..... Art. 285 EUF
- Revisionsrettens sammensætning, udnævnelse, uafhængighed ..... Art. 286 EUF
- Unionens institutioner ..... Art. 13 EU

Rumorganisation; Den Europæiske

- En europæisk rumpolitik; forbindelser med Den Europæiske

Rumorganisation ..... Art. 189 EUF

Rådet

Art. 16 EU og 237 – 243 EUF

- Afstemning med kvalificeret flertal ..... Art. 16 EU, Art. 238 EUF
- Afstemning med simpelt flertal ..... Art. 238, stk. 1 EUF
- Anmodning til Kommissionen om at fremlægge forslag ..... Art. 241 EUF
- Beslutningsprocedure. .... Art. 16 EU, Art. 238 EUF
- Blokerende mindretal ..... Art. 16, stk. 4 EU
- Budgetfunktion..... Art. 16 EU, Art. 314 EUF
- Coreper ..... Art. 16, stk. 7, EU, Art. 240, stk. 1
- Fastsættelse af vedtægter for udvalg ..... Art. 242 EUF
- Formandskab ..... Art. 16, stk. 9 EU, Erklæring 9
- Forretningsorden. .... Art. 240, stk. 3
- Fuldmagt til at stemme på en anden medlemsstats vegne ..... Art. 239 EUF
- Indkaldelse af Rådet ..... Art. 237 EUF
- Koordinerende funktion ..... Art. 16 EU
- Kvalificeret flertal. .... Art. 16 EU, Art. 238 EUF
- Lovgivende funktion ..... Art. 16 EU
- Løn og pension til medlemmer af Kommissionen og den europæiske unions domstol ..... Art. 243 EUF

- Offentlige samlinger ..... Art. 16, stk. 8 EU
- Opgaver og funktion ..... Art. 16 EU
- Politikformulerende funktion. .... Art. 16 EU
- Rådet for almindelige anliggender ..... Art. 16, stk. 6 EU
- Rådet for udenrigsanliggender ..... Art. 16, stk. 6 EU
- Rådssammensætninger ..... Art. 16 EU, stk. 6,, Art. 236 EUF
- Liste over Unionens institutioner ..... Art. 13 EU

Rådgivende udvalg for social beskyttelse

- Det rådgivende udvalg for social beskyttelse. .... Art. 160 EUF

Rådgivende udvalg i transportspørgsmål

- Høring af et rådgivende udvalg i transportspørgsmål. .... Art. 99 EUF

Rådsformationer

- Liste over rådsformationer. .... Art. 236 EUF

S

Samarbejde med tredjelande og internationale organisationer

- Målsætning og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 168 EUF

Samhørighed

- Øget samhørighed og miljøbeskyttelse ..... Præambel, EU

Samhørighed; økonomisk, social og territorial

- Målsætninger ..... Art. 174 EUF

Samhørighedsfonden

- Målsætninger og prioriteter (transeuropæiske net) ..... Art. 171 EUF
- Strukturfondens opgaver; Samhørighedsfonden. .... Art. 177 EUF

Schengenreglerne

- Protokol om Schengenreglerne som integreret i Den Europæiske Union. .... PROT
- Schengenreglernes integration i Den Europæiske Union ..... Erklæring 44-47

Seksuel orientering

- Bekæmpelse af forskelsbehandling ..... Art. 10 EUF
- Foranstaltninger mod forskelsbehandling pga. køn, race, etnisk oprindelse m.v.
..... Art. 19 EUF

Seksuel udnyttelse af kvinder og børn

- Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer. .... Art. 83 EUF

Social beskyttelse

- Hensyn til beskæftigelsesniveau, social beskyttelse, social udstødelse, uddannelse, menneskers sundhed. . . . . Art. 9 EUF

Social beskyttelse

- Det rådgivende udvalg for social beskyttelse. . . . . Art. 160 EUF

Social dialog

- Arbejdsmarkedets parter og den sociale dialog. . . . . Art. 152 EUF

Social markedsøkonomi

- Unionens mål. . . . . Art. 3 EU

Social- og arbejdsmarkedspolitikken

Art. 151 – 161 EUF

- Arbejdsmarkedets parter og den sociale dialog . . . . . Art. 152 EUF
- Betalt frihed . . . . . Art. 158 EUF
- Kommissionens rapport om gennemførelsen af målene i Art. . . . . Art. 159 EUF
- Kommissionens årlige rapport (jf. Art 159) . . . . . Art. 161 EUF
- Konsultation med arbejdsmarkedets parter . . . . . Art. 154 EUF
- Ligeløn og ligebehandling . . . . . Art. 157 EUF
- Målsætninger om beskæftigelsesfremme og forbedring af leve- og arbejdsvilkår . . . . . Art. 151 EUF
- Områder med delt kompetence mellem Unionen og medlemsstaterne. . . Art. 4 EUF
- Overenskomster og aftaler på EU-plan . . . . . Art. 155 EUF
- Det rådgivende udvalg for social beskyttelse . . . . . Art. 160 EUF
- Samarbejde inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken . . . . . Art. 156 EUF
- Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne . . . . . Art. 153 EUF

Social sikring

- Samarbejde inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken. . . . . Art. 156 EUF

Social tryghed for vandrende arbejdstagere, selvstændige og pårørende Art. 48 EUF

Social udstødelse

- Hensyn til beskæftigelsesniveau, social beskyttelse, social udstødelse, uddannelse, menneskers sundhed . . . . . Art. 9 EUF
- Målsætninger om beskæftigelsesfremme og forbedring af leve- og arbejdsvilkår . . . . . Art. 151 EUF
- Unionens mål. . . . . Art. 3 EU
- Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne. . . . . Art. 153 EUF

Sociale beskyttelsessystemer

- Unionens indsatsområde til virkeliggørelse af målsætningerne. . . . . Art. 153 EUF

Sociale rettigheder

- Fællesskabspagten om arbejdstagernes grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder. .... Præambel, EU
- Målsætninger om beskæftigelsesfremme og forbedring af leve- og arbejdsvilkår ..... Art. 151 EUF

Socialfond; den europæiske *Se Europæiske Socialfond, Den*

Socialpagt; Den Europæiske

- Den europæiske socialpagt ..... Præambel, EU
- Målsætninger om beskæftigelsesfremme og forbedring af leve- og arbejdsvilkår ..... Art. 151 EUF

Solidaritet

- Unionens mål. .... Art. 3 EU
- Styrkelse af solidariteten mellem [Europas] folk ..... Præambel, EU
- Unionens værdier ..... Art. 2 EU
- Princippet om solidaritet og rimelig ansvarsfordeling mellem medlemsstaterne ..... Art. 80 EUF

Solidaritetsbestemmelsen ..... Art. 222 EUF

Sommerhusprotokol. ..... Protokol om ejendomserhvervelse i Danmark

Sport

- Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag. ... Art. 6 EUF
- Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa. .... Art. 165 EUF
- Sportens europæiske dimension ..... Art. 165 EUF
- Sportskonkurrencer; retfærdighed og åbenhed i ..... Art. 165 EUF
- Sportsudøvernes fysiske og moralske integritet ..... Art. 165 EUF

Sprog

- Princippet om deltagelsesdemokrati, sprog ..... Art. 24 EUF
- Udbredelse af medlemsstaternes sprog
- Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa. .... Art. 165 EUF

Sproglig mangfoldighed

- Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa. .... Art. 165 EUF
- Unionens mål. .... Art. 3 EU

Statistikker

- EU-statistikker ..... Art. 338 EUF

Stats- og regeringschefer

- Det Europæiske Råd og dets formand. .... Art. 15 EU

Statslige handelsmonopoler, forbud mod forskelsbehandling ..... Art. 37 EUF

Statsstøtte

Art. 107 – 109 EUF

- Forbud mod statsstøtte og undtagelser fra forbuddet ..... Art. 107 EUF
- Procedure for vedtagelse af retsakter mht. Anvendelsen af art. 107 og 108 m.v. .... Art. 109 EUF
- Procedure for vedtagelse af retsakter om statsstøtte; Kommissionens beføjelser ..... Art. 108 EUF

Strafferetligt samarbejde; Principper, mål og midler for det ..... Art. 82 EUF

Strukturforandringerne; Tilpasning til

- Målsætninger og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 173 EUF

Studerendes og læreres mobilitet

- Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa. .... Art. 165 EUF

Stående komité for det operationelle samarbejde. .... Art. 71 EUF

Subsidiaritetsprincippet

Se Nærhedsprincippet

Sundhedstjenesteydelser

- Målsætning og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 168 EUF

Suspension af en medlemsstats rettigheder

- Domstolens kompetence i forhold til suspension af medlemsstats rettigheder ..... Art. 269 EUF
- Suspension af visse rettigheder, der følger af medlemskab af Unionen ... Art. 7 EU

Svig

- Bekæmpelse af svig m.v. .... Art. 325 EUF

Sygdomme; Forebyggelse af

- Målsætning og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 168 EUF

Symboler

- Erklæring [fra 16 medlemsstater] om Den Europæiske Unions symboler. .... Erklæring 52

Telekommunikationsområdet

- Oprettelse og udvikling af transeuropæiske net på transport-, telekommunikations- og energiinfrastrukturområdet ..... Art. 170 EUF

Territorialt anvendelsesområde ..... Art. 52 EU, 355 EUF

Terrorisme

- Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer..... Art. 83 EUF
- Foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme m.v..... Art. 75 EUF

Tidsmæssig udstrækning

- Traktatens tidsmæssige udstrækning ..... Art 53 EU, Art. 356 EUF

Tilbagetagelsesaftaler; Indgåelse af

- Den fælles indvandringspolitik ..... Art. 79 EUF

Tjenestemænd

- Vedtægten for tjenestemænd ..... Art. 336 EUF

Tjenesten for Unionens Optræden Udadtil

- Erklæring ad artikel 27 i traktaten om Den Europæiske Union ..... Erklæring 15

Tjenesteydelser

Art. 56 – 62 EUF

- Anvendelse af bestemmelserne om etableringsfrihed..... Art. 62 EUF
- Definition af tjenesteydelser ..... Art. 57 EUF
- Direktiver om liberalisering af tjenesteydelser ..... Art. 59 EUF
- Fri udveksling af tjenesteydelser og forbud mod restriktioner ..... Art. 56 EUF
- Ligestilling af statsborgere ved kapitalanbringelser ..... Art. 61 EUF
- Overgangsregler ..... Art. 52 EUF
- Protokol om tjenesteydelser af almen interesse ..... PROT
- Særlige regler for fremmede statsborgere begrundet i offentlig orden, sikkerhed og sundhed ..... Art. 58 EUF
- Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse ..... Art. 14 EUF
- Tjenesteydelser vedr. transport, banker og forsikringsselskaber ..... Art. 51 EUF
- Udøvelse af offentlig myndighed; undtagne erhverv ..... Art. 60 EUF

Tobak og alkoholmisbrug

- Målsætning og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 168 EUF

Toldunionen

Art. 30 – 32 EUF

- Forbud mod told og andre afgifter mellem medlemsstaterne ..... Art. 30 EUF
- Forbud mod told ved indførsel fra og ved udførsel til andre medlemsstater ..... Art. 28 EUF
- Fælles toldtarif over for tredjelande ..... Art. 28 EUF

- Kommissionens opgaver ..... Art. 32 EUF
- Områder med enekompetence ..... Art. 3 EUF
- Styrkelse af toldsamarbejdet ..... Art. 33 EUF
- Vedtagelser af toldsatser i den fælles toldtarif ..... Art. 31 EUF

Tolerance

- Unionens værdier ..... Art. 2 EU

Tolvte dele

- Midlertidigt budget, tolvte dele ..... Art. 315 EUF

Traditioner

- Respekt for de [europæiske folks] historie, kultur og traditioner ..... Præambel, EU

Traktatrevision

Se Revision af traktaterne

Transeuropæiske net

Art. 170 – 172 EUF

- Målsætninger og prioriteter ..... Art. 171 EUF
- Oprettelse og udvikling af transeuropæiske net på transport-, telekommunikations- og energiinfrastrukturområdet ..... Art. 170 EUF
- Procedure for vedtagelser af foranstaltninger ..... Art. 172 EUF

Transport

Art. 90 – 100 EUF

- Afskaffelse af forskelsbehandling vedr. transportpriser og –vilkår ..... Art. 95 EUF
- Den fælles transportpolitik ..... Art. 90 EUF
- Foranstaltninger vedr. transportpriser og –vilkår ..... Art. 94 EUF
- Forbud mod national understøttelse eller beskyttelse af virksomheder ..... Art. 96 EUF
- Høring af et rådgivende udvalg i transportspørgsmål ..... Art. 99 EUF
- Nedbringelse af afgifter og gebyrer ved grænsepassage ..... Art. 97 EUF
- Overgangsregler ..... Art. 92 EUF
- Procedure for vedtagelse af fælles regler for transportområdet ..... Art. 91 EUF
- Særlige støtteforanstaltninger der er forenelige med traktaten ..... Art. 93 EUF
- Særregel for Tyskland ..... Art. 98 EUF
- Transportafsnittets anvendelse på transport med jernbane, ad landeveje og vandveje ..... Art. 100 EUF

Turisme

- Fremme af konkurrenceevne inden for turistsektoren ..... Art. 195 EUF
- Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag... Art. 6 EUF

Tvangsbøder

- Opfyldelse af domme, tvangsbøder og faste beløb ..... Art. 260 EUF

Twistbilæggelse; alternative metoder til
 - Etablering af civilretligt samarbejde ..... Art. 81 EUF

Twister
 - Forbud mod alternativ afgørelse af tvister ..... Art. 344 EUF

Tyskland
 - Særregel for Tyskland (transport) ..... Art. 98 EUF

U

Uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom og sport

Art. 165 – 166 EUF

- hensyn til beskæftigelsesniveau, social beskyttelse, social udstødelse, uddannelse,
 menneskers sundhed ..... Art. 9 EUF
 - Målsætningen vedr. erhvervsuddannelse ..... Art. 166 EUF
 - Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa ..... Art. 165 EUF
 - Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag... Art. 6 EUF
 - Samarbejde inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken. .... Art. 156 EUF

Uddannelsesniveau; højt
 - Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa. .... Art. 165 EUF

Udenlandske investeringer; direkte
 - Bestemmelser vedr. den fælles handelspolitik. .... Art. 207 EUF

Udenrigsanliggender; Rådet for
 - Erklæring om de praktiske foranstaltninger vedrørende formandskabet for Rådet
 for Udenrigsanliggender ..... Erklæring 8

Udenrigs- og sikkerhedspolitik
 - Civil og militær kapacitet ..... Art. 42 EU
 - Erklæring om den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik ..... Erklæring 13 og 14
 - Det Europæisk Forsvarsagenturs opgaver ..... Art. 45 EU
 - Fælles forsvar ..... Art. 42 EU
 - Fælles forsvarspolitik ..... Art. 42 EU
 - Gennemførelse af en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik ..... Præambel, EU
 - Rækkevidden af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. .... Art. 42 EU
 - Operationel kapacitet ..... Art. 42 EU
 - Permanent struktureret samarbejde. .... Art. 42 EU
 - Udformning af en fælles EU-forsvarspolitik. .... Art. 42 EU

Udenrigs- og sikkerhedspolitisk komité ..... Art. 38 EU

Udligningsafgifter ..... Art. 44 EUF

Udtalelser

- Definition ..... Art. 288 EUF

Udtræden af Unionen ..... Art. 50 EU

Udvidelse af Unionen

- Procedure og kriterier for optagelse af nye medlemsstater ..... Art. 49 EU

- Underretning af nationale parlamenter ..... Art. 12 og 49 EU

Udviklingssamarbejde

Art. 208 – 211 EUF

- Foranstaltninger til gennemførelse af politikken for udviklingssamarbejde ..... Art. 209 EUF

- Målsætninger ..... Art. 208 EUF

- Samarbejde med tredjelande og internationale organisationer ..... Art. 211 EUF

- Samordning af Unionens og medlemsstaternes politikker, herunder bistandsprogrammer ..... Art. 210 EUF

Uforholdsmæssigt store offentlige underskud

- Overvågning og sanktioner vedr. uforholdsmæssigt store offentlige underskud ..... Art. 126 EUF

Ulovlig indvandring og menneskehandel; Øget bekæmpelse af

- Den fælles indvandringspolitik ..... Art. 79 EUF

Undervisning

- Målsætningen vedr. uddannelse; sport i Europa ..... Art. 165 EUF

Undtagelser,

Se Forbehold

Ungdom

- Områder med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag... Art. 6 EUF

- Udveksling af unge og ungdomsledere ..... Art. 165 EUF

Unionens beføjelser; afgrænsning af

- Grundlæggende principper vedrørende beføjelser ..... Art. 5 EU

Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik

- Det Europæiske Råd og dets formand ..... Art. 15 EU

- Formand for Rådet for Udenrigsanliggender ..... Art. 18 EU

- Næstformand i Kommissionen ..... Art. 18 EU

- Opgaver ..... Art. 18 EU

- Tjenesteperiode ..... Art. 18 EU
- Udnævnelse ..... Art. 18 EU

Unionens optræden udadtil

- Grundlaget for Unionens optræden udadtil ..... Art. 23 EU

Unionens optræden udadtil

Art. 21 – 22 EU

- Almindelige bestemmelser om Unionens optræden udadtil ..... Art. 21 og 22 EU
- Grundlag og formål ..... Art. 21 EU
- Unionens strategiske interesser og mål ..... Art. 22 EU
- Principperne for Unionens optræden udadtil ..... Art. 21 EU, 205 EUF

Unionens retsakter

Art. 288 – 292 EUF

- Delegerede retsakter ..... Art. 290 EUF
- Gennemførelsesretsakter ..... Art. 291 EUF
- Henstillinger ..... Art. 292 EUF
- Ikke-lovgivningsmæssige retsakter. .... Art. 289-292 EUF
- Lovgivningsmæssige retsakter ..... Art. 289 EUF
- Oversigt over Unionens retsakter ..... Art. 288 EUF

Unionens rådgivende organer

Art. 300 EUF

- Regionsudvalget ..... Art. 300 EUF, Art. 305-307 EUF
- Det Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU).. ..... Art. 300 EUF og 301-304 EUF

Unionens strategiske interesser

- Fastlæggelse af Unionens strategiske interesser ..... Art. 22 EU

Unionens årlige budget

Art. 313 – 316 EUF

- Bevilling af udgifter og overførsel af bevillinger ..... Art. 316 EUF
- Midlertidigt budget, tolvte dele ..... Art. 315 EUF
- Regnskabsåret ..... Art. 313 EUF
- Vedtagelse af Unionens årlige budget ..... Art. 314 EUF

Unionsborgere

- Andragender til Europa-Parlamentet
- Henvendelser til institutioner, organer, kontorer eller agenturer
- Henvendelse til den europæiske ombudsmand ..... Art. 24 EUF

Unionsborgeres beskyttelse hos andre landes konsulære myndigheder .. Art. 23 EUF

Unionsborgeres rettigheder ..... Art. 20, stk. 2 EUF

Unionsborgernes ret til fri bevægelighed og opholdsret ..... Art. 21 EUF

Unionsborgerskab

- Beskyttelse hos andre medlemsstaters konsulære myndigheder. .... Art. 23 EUF
- Definition ..... Art. 9 EU og Art. 20 EU
- Indførelse af unionsborgerskab. .... Art. 20, stk. 1 EUF
- Rettigheder som unionsborger. .... Art. 20, stk. 2 EUF
- Udbygning af rettigheder for unionsborgere ..... Art. 25 EUF
- Valgret og valgbarhed ved kommunalvalg og Europaparlamentsvalg. . . . Art. 22 EUF

V

Valgret og valgbarhed

- Valgret og valgbarhed ved kommunalvalg og valg til Europa-Parlamentet. .... Art. 22 EUF

Valuta

- Samordning af økonomiske politikker, fælles penge- og valutapolitik, fælles valuta ..... Art. 119 EUF

Valutakursmekanisme

- Beretning om opfyldelse af forpligtelserne vedrørende ØMU'en; ophævelse af dispensation ..... Art. 140 EUF
- ECB's opgaver i relation til medlemsstater med dispensation ..... Art. 141 EUF

Valutakurspolitik

- Medlemsstaternes valutakurspolitik. .... Art. 142 EUF

Valutasystem, internationale

- Euroens plads i det internationale valutasystem. .... Art. 138 EUF

Varer og tjenesteydelser

- Bestemmelser vedr. den fælles handelspolitik. .... Art. 207 EUF

Vedvarende energikilder

- Mål og midler ..... Art. 194 EUF

Verdenshandelen; Udvikling af

- Toldunionen og målsætningen for handelspolitikken ..... Art. 206 EUF

Veterinær- og plantesundhedsområdet; Foranstaltninger på

- Målsætning og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 168 EUF

Videnskabelige og teknologiske fremskridt; fremme af
- Unionens mål ..... Art. 3 EU

Videregående liberalisering af tjenesteydelser ..... Art. 60 EUF

Virksomheder; udvikling af
- Målsætninger og procedure for vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 173 EUF

Virksomhederne; regler for

Art. 101 – 106 EUF

- Forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler ..... Art. 101 EUF

- Forbud mod misbrug af dominerende stilling ..... Art. 102 EUF

- Kommissionens beføjelser ved overtrædelser ..... Art. 105 EUF

- Medlemsstaternes lovgivning indtil ikrafttrædelsen af art. 101, stk. 3 og art 102 ..
Art. 104 EUF

- Procedure for vedtagelse af retsakter om anvendelsen af
art. 101 og 102 ..... Art. 103 EUF

- Regler for offentlige og monopollignende virksomheder ..... Art. 106 EUF

Visum; fælles politik for visa og andre tilladelser til kortvarigt ophold .... Art. 77 EUF

Værdier

- Unionens værdier ..... Art. 2 EU

Våbenhandel; ulovlig

- Minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer. .... Art. 83 EUF

Y

Ydre grænser

- Integreret system for forvaltningen af de ydre grænser ..... Art. 77 EUF

- Personkontrol og effektiv overvågning ved passage af ydre grænser ... Art. 77 EUF

Ø

Økonomisk og finansielt udvalg

- Oprettelse af Det Økonomiske og Finansielle Udvalg ..... Art. 134 EUF

Økonomisk og monetær union; oprettelse af en

- Unionens mål ..... Art. 3 EU

Økonomisk politik

- Forbud mod hæftelse for medlemsstaternes gæld ..... Art. 125 EUF
- Forbud mod overtræk i nationale centralbanker ..... Art. 123 EUF
- Forbud mod privilegeret adgang til finansiering ..... Art. 124 EUF
- Målsætninger for den økonomiske politik ..... Art. 120 EUF
- Overvågning og sanktioner vedr. uforholdsmæssigt store offentlige underskud ..... Art. 126 EUF
- Samordning af medlemsstaternes økonomiske politikker ..... Art. 121 EUF
- Vedtagelse af foranstaltninger i tilfælde af vanskeligheder i en medlemsstat ..... Art. 122 EUF
- Økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker ..... Art. 2 EUF

Økonomisk, finansielt og teknisk samarbejde med tredjelande

Art. 212 – 213 EUF

- Akut finansiell bistand til et tredjeland ..... Art. 213 EUF
- Samarbejde med tredjelande og vedtagelse af foranstaltninger ..... Art. 212 EUF

Økonomisk, social og territorial samhørighed

Art. 174 – 178 EUF

- Gennemførelsesbeslutninger vedr. fonden for regionaludvikling ..... Art. 178 EUF
- Målsætning for den europæiske regionalfond ..... Art. 176 EUF
- Målsætninger ..... Art. 174 EUF
- Områder med delt kompetence mellem Unionen og medlemsstaterne... Art. 4 EUF
- Strukturfondene, vedtagelse af særlige aktioner ..... Art. 175 EUF
- Strukturfondens opgaver; samhørighedsfonden ..... Art. 177 EUF
- Unionens mål ..... Art. 3 EU

Økonomiske og Finansielle Udvalg

- Overvågning og sanktioner vedr. uforholdsmæssigt store offentlige underskud ..... Art. 126 EUF

Økonomiske og monetære politik; den

Art. 119 – 144 EUF

- Samordning af økonomiske politikker, fælles penge- og valutapolitik, fælles valuta ..... Art. 119 EUF

Institutionerne; bestemmelser vedrørende

Art. 134 – 135 EUF

- Henstillinger og forslag vedr. art. 99, stk. 4 ..... Art. 135 EUF
- Oprettelse af det økonomiske og finansielle udvalg ..... Art. 134 EUF

Overgangsbestemmelser

Art. 139 - 144 EUF

- Beretning om opfyldelse af forpligtelserne vedrørende ØMU'en; ophævelse af dispensation ..... Art. 140 EUF
- Beskyttelsesforanstaltninger ved pludselig betalingsbalancekrise .... Art. 144 EUF
- ECB's opgaver i relation til medlemsstater med dispensation ..... Art. 141 EUF

- En medlemsstats vanskeligheder mht. sin betalingsbalance ..... Art. 143 EUF
- Medlemsstater med dispensation - stemmeregler ..... Art. 139 EUF
- Medlemsstaternes valutakurspolitik ..... Art. 142 EUF

Specifikke bestemmelser for de medlemsstater, der har euroen som valuta

Art. 136 – 138 EUF

- Euroens plads i det internationale valutasystem ..... Art. 138 EUF
- Møder mellem finansministrene, Eurogruppen ..... Art. 137 EUF
- Samordningen og overvågning af eurolandenes budgetdisciplin,
økonomisk-politiske retningslinier ..... Art. 136 EUF

Økonomiske og Sociale Udvalg, Det

Art. 301 – 304 EUF

- Antallet af medlemmer, sammensætning ..... Art. 301 EUF
- Bistand af Regionsudvalget og Det Økonomiske og Sociale Udvalg .... Art. 300 EUF
- Høring, udtalelse på eget initiativ ..... Art. 304 EUF
- Udnævnelsesprocedure, embedsperiode ..... Art. 302 EUF
- Unionens institutioner ..... Art. 13 EU
- Valg af formand og præsidium, forretningsorden ..... Art. 303 EUF

ØSU

Se Økonomiske og Sociale Udvalg, Det

Å

Åbenhed

- Åbenhed i institutionernes arbejde ..... Art. 10 EU, Art. 16, stk. 8 EU, Art. 15 EUF
- Åbenhed og aktindsigt i EU-dokumenter ..... Art. 15 EUF

Denne publikation indeholder EU's gældende traktatgrundlag og en række udvalgte protokoller og erklæringer. Sidst i publikationen kan du finde en kort gennemgang af Lissabontraktaten og et detaljeret stikordsregister.

Yderligere EU-dokumenter fra Folketinget og EU's institutioner kan du finde på EU-Oplysningens hjemmeside: www.eu.dk/da/dokumenter

Få hjælp til at finde informationer om EU

Folketingets EU-Oplysning er et politisk neutralt informationskontor, der svarer på alle faktuelle spørgsmål om EU, herunder EU's beslutningsproces, konkrete lovforslag og sager i EU - både aktuelle og historiske.

Hvis du leder efter et specifikt dokument eller gerne vil have vejledning i at søge, hjælper vi også gerne.

Hvad enten du er studerende, arbejder med EU-retten eller blot har en særlig interesse for EU, så kan du kontakte Folketingets EU-Oplysning.

Folketingets EU-Oplysning

Christiansborg
DK-1240 København K

Tlf. +45 3337 3337

www.eu.dk
euopl@ft.dk

Facebook: FolketingetsEUO
Twitter: @EUoplysningen

